

શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરિવિરચિત.

શ્રી.

શ્રીચંદ કેવલીનો રાસ.

—:0:—

અપર નામ.

શ્રી આનંદમાંદિર રાસ.

—:0:—

આયંબિલ વર્દ્ધમાન તપારાધનાદિ ફલ મહાત્મ્ય રૂપ.

વિચિત્રોપદેશ મય.

—>◆<—

તેને

સમ્યક્ દૃષ્ટિજનોને અવશ્ય વાંચવા ભણવા યોગ્ય અણીને

બહુ સુજનાગ્રહથી.

શા. નરસિંહભાઈ જેઠાભાઈયે.

આવક. ભીમસિંહ માણિકની મારફત.

શ્રી મુમ્બાપુરીમઘ્યે.

—◆—

ગુજરાત પ્રીટિંગ પ્રેસમાં છપાવી પ્રગટ કર્યો છે.

સંવત્ ૧૯૪૨ ના કાર્તિક શુક્લ ત્રયોદશ્યાં ભૃગુવાસરે

આ ગ્રંથનો સર્વ પ્રકારનો છાપવા સંબંધી હક્ક છપાવનારે પોતાને

સ્વાધિન રાખ્યો છે.

પ્રસ્તાવના.

‘અમારા સર્વ સાધાર્મભાઈઓને’ આ પુસ્તક વાંચવાથી, એટલું તો દૃઢ તથા શ્રેયશ્રીયંદ્રકુમારનો જન્મ થયા પછી સ્વદેષ. વચથી માંડીને, યાવજ્જીવ પર્યંત પ્રતિદિવસ રાજ્ય લક્ષ્મી, નવીન સ્ત્રિયો અને બીજી પણ અનેક પ્રકારની કલાકુશલતાદિક ઉત્તમ વિશિષ્ટ વસ્તુઓની અધિકાધિક પ્રાપ્તિ થતી ગઈ. તેમજ વણી શુદ્ધ શ્રદ્ધાન પૂર્વક અધિકાધિક શ્રી કેવલભાષિત શ્રીજૈન ધર્મની પ્રાપ્તિ પણ થતી ચાલી.

આ રાસના પ્રથમ ખંડના પ્રારંભથી માંડીને ચોથા ખંડના અંત સુધી દૃષ્ટિ કરી વાંચનાર સજ્જનોને એ સકાન્ત પુરૂષના પ્રતાપની પ્રબળતા વિષે કદિ આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન થયા વિના રહેશે નહીં. પરંતુ એ સર્વ પૂર્વ ભવને વિષે આચરેલાં આયંબિલ વર્દ્ધમાન નામે તપચાર ધનનું ફલ જાણવું દાન, શીયલ, તપ અને ભાવ એ ચાર પ્રકારના ધર્મ, પરમેશ્વરે કહ્યા છે. તેમાંના ભાવ સહિત માત્ર એકજ પ્રકારની તપશ્ચર્યા આચરણ કરવાના પ્રભાવથી શ્રીચંદ્ર રાજ સંસારમાં સર્વ પ્રકારના ઉત્તમ સુખોને અનુભવી, છેવટે મુક્ત થઈને આત્મિક સુખરૂપ સ્વસંપદાની પ્રાપ્તિને પામ્યા, માટે એવા ઉત્તમ પ્રકારના તપ આચરણ કરવાને સર્વ ભવ્ય જીવોએ ઉદ્યમ કરવો. એ તપઃ સંબંધી મહાત્મના વર્ણનાશ્રયી અનેક માહા પુરૂષોનાં ચરિત્ર માંહે લું આ એક ચરિત્ર છે.

વણી આ રાસનું બીજું નામ આનંદ મંદિર એવું રાખવામાં આવ્યું છે. તેનો હેતુ આ રાસના ચોથા ખંડની છેલ્લી ઢાલમાં દર્શાવેલો છે. તેમજ આ રાસના પ્રથમ પ્રભૃતિ ખંડમાં જેજેવાતોનો સમાવેશ થયેલો છે તે તે ખંડની સમાપ્તિએ તેનું સંક્ષેપ વર્ણન કરેલું છે, માટે અત્રે લખવાની કાંઈ જરૂર નથી, પરંતુ એટલું તો જણાવવાને અગત્ય છે કે આ રાસના પ્રત્યેક ખંડમાં પ્રસંગાનુસાર નીતિ આદિક વિષે વિચિત્ર પ્રકારના પ્રસ્તાવિક શ્લોક, કુંડલિયા, દોહા, ચોપાઈ પ્રમુખ અનેક જાતના છંદો આવેલા છે, તે વાંચનારને સદ્દમોધ આપે એવા છે. તેમજ કેટલીએક ચમત્કારિક કથાઓ પણ આવેલી છે.

આ ગ્રંથના (૧૩૬) પૃષ્ઠથી ત્રીજા ખંડમાં પ્રીયગુમંજરીયે પાણી ગ્રહણ કરવાની અગાઉ શ્રી ચંદ્રકુમારને કેટલા એક પ્રશ્નો પૂછ્યા છે જેમાં પદ્મિની આદિક ચાર જાતની સ્ત્રિયોનાં લક્ષણ તથા સામુદ્રિક શાસ્ત્રને અનુસાર સ્ત્રિયોનાં શુભાશુભ લક્ષણ, નાયકાદિ જાતનાં લક્ષણ, પુરૂષની બ

હાંતેર કલાના નામ, મહિલાની ચોસઠ કલાનાં નામ વગેરે કેટલીએક જાણવા યોગ્ય બાબત છે. તથા ૧૪૩ મા પ્રથમી કેટલીએક ગૂઢાર્થ સમરયા વિગેરે પૂછી છે તેનો વિસ્તાર છે.

એજ ત્રીજા ખંડના ૧૮૪ માં પૃષ્ઠથી દેવદ્રવ્ય ભક્ષણ આશ્રિત સંકાશ ની કથા તથા સાગર શેઠની કથા તથા સાધારણ દ્રવ્ય અને જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષણાશ્રિત કર્મસાર અને પુણ્યસારની કથાઓ આવેલી છે. જે વાંચવાથી દેવા દિકનું દ્રવ્ય ભક્ષણ કરવાથી નીપજતા કટ્ટક વિપાકનું જાણપણું થાય છે. અને ભવ્યજનોને તેવા અશુભ નિમિત્તોથી વિરમવાના પરિણામ થાય છે.

ચતુર્થ ખંડમાં વિશેષે કરી શલ્યોદ્ધરણ ન કરનારા એવા દાંભિક જ નોને શિખામણ અપાય તે આશ્રયી ૩૦૬ મા પૃષ્ઠથી રૂપી સાધ્વી તથા તે પછી સુસદ્ગુ સાધુ અને લખખણા સાધ્વીની કથાઓ સવિસ્તર દેખાડી છે. તે મજ આલોચના લેનારા અને આલોચના આપનારા ગુરૂના ગુણનું વર્ણન કરેલું છે. તથા આલોચના લીધાથી કેટલા ગુણ ઉપજે તે તથા દશ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત્તાદિના સ્વરૂપ પ્રમુખ અનેક વાતો દર્શાવેલી છે.

આએ-રાસની પ્રતિયો ધણે સ્થાનકે છે પરંતુ તે સર્વ શંકિત લખાયે લીયો દીઠામાં આવી છે તે માંહેલી ત્રણ પ્રતિયોતો મેં પણ આ ગ્રંથ છાપવા માટેએકઠી કરી તોપણ પરસ્પર એક બીજી પ્રતિ સાથે મેલવતાં કે ઇ કેઇ સ્થાનકે પાઠ ફેર અને અક્ષર કાના માત્રાદિના ફેર દીઠામાં આવ્યા તેમ આ ગ્રંથને છાપતી વખતે હું પણ સુમારે પ્રારબ્ધવશેચાર મહીના સુધી જ્વરાદિ રોગે પીડિત થયો તેથી એનું યથાર્થ શોધન થઈ શક્યું નથી. યદ્યપિ મહારેહાથે આ ગ્રંથ શોધાયો છે તથાપિ બ્યાધિના પ્રસંગથી તાદૃશ શોધન થયેલું કહેવાય નહીં. માટે સુજ્ઞ વાચનારાઓને અનેક સ્થલે અશુદ્ધતાના દોષ દીઠામાં આવશે તથાપિ તે ગુણગ્રાહી જનો જેમ આગલપણુ મહારા હાથે છપાયેલા ગ્રંથોમાં રહેલા દોષોને સુધારી વાંચતા આવે છે અને મહારા અપરાધને ન જોતાં મહારા ઉપર સુનજર પૂર્વક કૃપાલુપણું દર્શાવતા આવે છે, તેજ રીતે આ ગ્રંથને પણ સુધારી વાંચશે અને મહારા ઉપર પૂર્વની પેઠેજ ક્ષમા રાખશે એવી આશા રાખું છું.

॥ શ્રી ગૌતમ ગુરુભ્યોનમઃ ॥

અથ

॥ શ્રીશ્રીચંદ કેવલીનો રાસ પ્રારંભઃ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સુખકર સાહેબ સેવીયે, શ્રીસંખેસર પાસ ॥ જસ સુજસ જગ
વિસ્તરયો, મહિમા નિધિ આવાસ ॥ ૧ ॥ વાસવ પૂજિત ચરણ કજ,
રજ પાવિત ભૂખીઠ ॥ પરતા પૂરણ પરગડો, એહવો અવર ન દીઠ ॥ ૨ ॥
સંપ્રતિકાલે તીર્થ છે, જે મહિમા ભંડાર ॥ પણ એ અતિત ચોવીશી-
યે, કહી ઉત્પત્તિ વિસ્તાર ॥ ૩ ॥ દામોદર જિન પૂછિયો, કહીયે સિ-
દ્ધિ લહેશ ॥ આષાઢનામા શ્રાવકે, આશ દીયો મુજ લેશ ॥ ૪ ॥
તવ જિનવર તેહને કહે, ગણિ થઇ લેશે સિદ્ધિ ॥ આગંતુક શ્રીપા
સના, આર્યધોષ સુપ્રસિદ્ધ ॥ ૫ ॥ તે નિસુણી ચિત્ત હર્ષથી, બિંબ ભરા-
વે તાસ ॥ પૂજી પોહોતા સોહમે, તિહાં કરે બિંબ નિવાસ ॥ ૬ ॥ એમ
અનેક સુરે પૂજ્યા, નમિ વિનમિ ખગ રાય ॥ તેણે ઇહાં એ આણિ-
યો, ચોવીશીમાં ડાય ॥ ૭ ॥ અનુક્રમે સૂરય ચંદ્રમા, એમ અનેક વક્ત્રી
ઇંદ્ર ॥ પૂજે હરિદલ સહાયને, લાવે ઇહાં ધરણીંદ્ર ॥ ૮ ॥ ધરણરાય પદમા-
વતી, હાજર રહે હજૂર ॥ સેવક વંછિત પૂરવે, વિધન કરે ચક્રચૂર ॥ ૯ ॥ ક-
મલાપતિ જસ સાનિધે, જીત લહી રહી મામ ॥ જરાસંધ જીતી કરી, પૂરચો
શંખ ઊદામ ॥ ૧૦ ॥ જદવ સવિ સુખિયા થયા, સંખેસર વર ગામ ॥ સ્થિ-
ર સ્થાનક તે થાપિયો, આજ લગે અભિરામ ॥ ૧૧ ॥ ઠામે ઠામે પાસ
નાં, પ્રત્યક્ષ આહિ ઠાણ ॥ શ્રી અશ્વસેન નૃપ કુલ ગગન, દશશત કિરણ સ
માન ॥ ૧૨ ॥ પુરૂષાદાણી પાસજી, પરમ પુરૂષ શિર લીહ ॥ દશશત વદન
ન થુણી શકે, મહિમા અકલ અખીહ ॥ ૧૩ ॥ એાં હ્રીં અર્હ પાસજી, મૂલ
મંત્ર એ ખીજ ॥ જપતાં દુરિત સવે ખપે, આવી મલે સવિ ચીજ ॥ ૧૪ ॥
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર ગુણ, રચણ તણા આવાસ ॥ આચારિજ અનુયોગ ધર,
શિક્ષા દુવિધ પ્રકાશ ॥ ૧૫ ॥ ગુરુ ગિર્યા ગુણ આગલા, ઊપકારી શિર
દાર ॥ ધર્મ મર્મ સવિ જાણિયા, તત્ત્વાતત્ત્વ વિચાર ॥ ૧૬ ॥ આગમ પાઠે
અભિનવિ, જિનવાણી ગુણખાણિ ॥ તેહિજ પ્રણમું સરસતી, જેમ લહું અવિ

રલ વાણિ ॥ ૧૭ ॥ બુદ્ધિહીણ છું આલસુ, પણ પ્રેરે મુજ તેહ ॥ તેણે હેતે
 ઊઘમ કરું, ઉત્તમ ગુણશું નેહ ॥ ૧૮ ॥ ઊત્તમ કેરી સંકથા, કરતાં નાસે
 પાપ ॥ સાકર દૂધં મનવિણુ પિયે, તોહિ નાસે સવિ તાપ ॥ ૧૯ ॥ જિન ગુરૂ
 સરસતીને નમી, તેમ પ્રણમી એંકાર ॥ શ્રી શ્રીચંદ કેવલી તણો, કહું
 કથા અધિકાર ॥ ૨૦ ॥ જેમ જાણ્યો છે શાસ્ત્રમાં, ગુરૂ ઊપદેશેં રસાલ ॥ નામ
 ઠામ તસ દાખવું, સુણજો થઈ ઉજ્જમાલ ॥ ૨૧ ॥

॥ ઢાલ પહેલી ॥ ચતુર સનેહી મોહના, મહારા પ્યારા પ્રાણુ આધારા ॥

॥ એ દેશી ॥ જ્યજ્યવંતી ચાલની ॥

॥ સ્વસ્તિશ્રી શાલા સુવિશાલા, પોઢી પર્વ પોશાલા ॥ સૂચ સુગાલા સુ
 કૃત સુગાલા, કહીયેં નહીં દુષ્કાલા ॥ ૧ ॥ મંદિરમાલા ઊન્નત શાલા, સન્માગાર
 રસાલા ॥ ધનપરેં કાલા, ગજ શુંઢાલા, ઘંટારવેં ઝમકાલા ॥ ૨ ॥ છયલ છો-
 ગાલા, નેં ફુંદાલા, માનીનેં મછરાલા ॥ વારૂ વાચાલા, નેં વિગતાલા, માહા
 જન વસે સુખાલા ॥ ૩ ॥ મણિમય ભૂષણુ, જાલાલંકૃત, સોભાગણુ જિહાં
 ખાલા ॥ નહી જસ દૂષણુ અંગેં આલા, છોડિ દિયા ચિત્ત ચાલા ॥ ૪ ॥
 વારૂ વરણુ તણા જિહાં ટાલા, ધર્મે હોયે ઉજમાલા ॥ ઠામ ઠામ હય ગય રહ
 પાલા, કરત પ્રજ રખવાલા ॥ ૫ ॥ જિન મંદિર ઊપર લહકંતી, વારૂ જિહાં
 વૈજ્યંતી ॥ માનું એ સ્વર્ગ લોકનેં ચાટે, ઊસરતીહ હસંતી ॥ ૬ ॥ કહે
 જિનરાજનેં અંતર રાખું, દાખું સમકેત પંતિ ॥ પ્રણુત સુરાસુર, સવિ ભ
 વિ પાતક, ધૂપધટીશું દજંતી ॥ ૭ ॥ સકલ લોકનેં આનંદકારી, જેહ
 નગરની શોભા ॥ દેખીનેં અનિમિષ થયા સુરવર, માનું રહયા થિર થોભા ॥
 ૮ ॥ કિંખાહુના સુખમાંથી નાલા, નામ વિશાલા નયરી ॥ અલકાધિક અધિ
 કી શોભાયેં, જિહાં નવિ લાગે વયરી ॥ ૯ ॥ તિહાં સમકેતવર, ખહુગુણુ મ
 ણિ પેટક, ચેટક નામેં રાજ ॥ જિનભક્તિ દેશવિરતિ શુભમતિ, જેહના
 સખલ દિવાજ ॥ ૧૦ ॥ દૂસમ સૂસમ કેરે સમયેં, વડ વજ્ર વડ શીશ ॥
 ઇંદ્રભૂતિ નામેં ગોત્રેં ગૌતમ, જેહની સખલ જગીશ ॥ ૧૧ ॥ પ્રથમ સંઘ
 યણી, પ્રથમ સંઘાણી, ઉન્નત સગ કર માને ॥ કનક કમલનાં મંક્ય નિક
 પસમ, ગોરા સુંદર વાનેં ॥ ૧૨ ॥ ખંતિ મદવ અજ્જવ મુત્તિ, તવ સંયમ
 આરાધે ॥ સત્ય શૌચ આકિંચન ખંભહ, દશ વિધ ધર્મનેં સાધે ॥ ૧૩ ॥ ચર
 ણુ કરણુ ગુણુ લાઘવ વિનયા, દિક ગુણુમણિના ખાણી ॥ પ્રત્યસયા મુનિવર
 પરવરિયા, સપૂરણુ ચગિ નાણી ॥ ૧૪ ॥ ઊયંસી તેયંસી જસંસી, વચ્ચંસી

વિખ્યાતા ॥ ન રહ્યા અંતરંગ રિપુ કેરા, જસ આગલ અવદાતા ॥ ૧૫ ॥
 લખિ તણા આગર સુખસાગર, જસ દર્શનથી ઊલ્લસે ॥ નય ઊપનય સવિ
 મંત્ર રહસ્યાદિક પરમારથ વિકસે ॥ ૧૬ ॥ જીવિત ઇલા મરણ અનીલા,
 પ્રમુખ સવે ભય ટાલ્યા ॥ સંક્ષેપી જેણે તેજેલેશ્યા, સકલ જંતુ પ્રતિપાલ્યા
 ॥ ૧૭ ॥ એમ અનેક ગુણ સંયુત ગૌતમ, ગણધર સુખકર આઠ્યા ॥
 નયર વિશાલાને ઉધાને, તપ સંયમશુ ઠાઠ્યા ॥ ૧૮ ॥ વનપાલકે જઈ રા
 ય વધાઠ્યા, આઠ્યા ગૌતમ સ્વામી ॥ જયજયનંદા જયજય ભદ્રા, પ્રિય કહું
 શિર નામી ॥ ૧૯ ॥ હર્ષ દાન દેઈ કહે રાજ, વંદન કાજ સજઈ ॥ કરો ધરો
 આનંદ પ્રજા જન, આવો વંદન ધાઈ ॥ ૨૦ ॥ ચતુરંગિણી સેના પરવરિ
 થો, જેમ જેઠું ઉદ્ધાને દરિયો ॥ તરિયો હું ભવજલ કહે મુખથી, પરમ પ્રમો
 દને વરિયો ॥ ૨૧ ॥ અભિગમ પંચે વિધિશું કરી અંગે, રાજ્ય ચિન્હ પણ
 છડે ॥ ગણધર ગુણવંતા દેખીને, ભક્તિ વિશેષે મડે ॥ ૨૨ ॥ મેઘ મયૂર
 ચક્રોર કલાધિપ, નિરખિ જેણે પરિહરષે, જેમ ભૂખ્યો દ્વિજ અટવી અતે,
 ઘેવર અમૃત પરખે ॥ ૨૩ ॥ તેમ રસીયો હસીયો ચિત્ત માંહે, ધર્મદેશ
 ના સુણવા ॥ જ્ઞાન વિમલ ગુરૂ ગણધર મુખથી, જનમ સફલ કરી
 ગણવા ॥ ૨૪ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૪૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સુધા મુધા કર દેશના, ભાખે સભા સમક્ષ ॥ મોક્ષતણું કારણ અછે,
 ધર્મ સદા પ્રત્યક્ષ ॥ ૧ ॥ ધર્મ તે દ્વિવિધ સ્વરૂપ. છે, નિશ્ચય ને વ્યવહાર ॥
 આત્મ રૂપે નિશ્ચયે, વસ્તુ સ્વભાવ વિચાર ॥ ૨ ॥ વ્યવહારે ચઉ ભેદ
 છે, દાન શીયલ તપ ભાવ ॥ સમકેત સંયુત નિર્જનરા, તે વિણુ પુણ્ય પ્ર
 ભાવ ॥ ૩ ॥ જ્ઞાન અભય ધર્મોપસ્થિતિ, ત્રિવિધ દાન પ્રધાન ॥ બંભ કુ
 લક્રમ આત્મ ગત, ત્રિવિધ શીલ સુખ થાન ॥ ૪ ॥ તપ પણ પ્રવચને દોય
 છે, બ્રાહ્મ અભ્યંતર ભેદ ॥ એકેકોષ્ટ વિધ અછે, આગમમાં તે વેદ ॥ ૫ ॥
 અથવા તામસ રાજસે, સાત્વિક ભાવ ત્રિવેદ ॥ ભાવ તણા બિહુ દાખીયા,
 શુભ અશુભને વેદ ॥ ૬ ॥ એમ જેતાં નવિ પામિયે, શાસ્ત્ર તણા કોઈ
 પાર ॥ પણ કૃત કર્મને નાસવે, તપનો ઇલાં અધિકાર ॥ ૭ ॥ દુરાસાધ્ય
 દૂરે રહું, જે કોઈ વિકટ પ્રચાર ॥ તે તપથી સવિ સંપન્ને, હેલેથી તિણિ
 વાર ॥ ૮ ॥ તપ તે વિવિધ પ્રકારનાં, બોલ્યા શકિત વિશેષ ॥ પણ આં-
 ખિલ વર્જમાનનો, મહિમા અધિકો રેષ ॥ ૯ ॥ એકેકું આંખિલ વધે, યાવત

શત પરિમાણુ ॥ ઓલી અંતે કીજ્યે, પારણાનું મંડાણુ ॥ ૧૦ ॥ ઓલી
ઓલી છેહડે, એકેકો ઉપવાસ ॥ શકતે નિરંતર કીજ્યે, નહીં તો પારણાસ
॥ ૧૧ ॥ પાંચ સહસ્ત્ર આંખિલ હોય, ઉપર વલી પચ્યાસ ॥ શત પરિમા
ણું જણવા, ઓલીના ઉપવાસ ॥ ૧૨ ॥ વરસ ચૌદ ત્રણ માસ દિન, વીશ
અધિક તપ માન ॥ અંતગડ સૂત્રમાંહે કહ્યો, સ્વયમુખ વીરભગવાન ॥ ૧૩ ॥
એ તપ કંચન ધાતુ છે, જે સમતા રસ જુત ॥ શિવપદ પ્રાપણુ હે-
તુ છે, એહ પરમ પદ સૂત ॥ ૧૪ ॥ કર્મ નિકાચિત ત્રોડવે, સર્વા
રથ દીયે સિદ્ધિ ॥ અણવાંછક પણે પામીયે, વિવિધ ઋદ્ધિ બહુ
લદ્ધિ ॥ ૧૫ ॥ જેમ શ્રીવીરે પ્રકાશિયો, શ્રેણિક આગલ જેહ ॥ શ્રી
શ્રીચંદ નરિંદનો, સંબંધે ગુણ ગેહ ॥ ૧૬ ॥

॥ યદુક્તં ॥ શ્રી સિદ્ધર્ષિગણિનાં પૂર્વ પ્રાકૃત ચરિત્રે ॥ જં ચંદણેણ
અધ્યા, તવિચ અર્ધ ગરૂચ વદ્ધમાણુ તવં ॥ તસ્સ ફલેણ હુઓ સો,
સિરિચંદ નિવો સયા સુહિઓ ॥ ૧ ॥ અર્થ:- અતીત કાલે ચંદનને ભવે જે
અત્યંત (ગરૂચ કે) મોહોટું આંખિલ વદ્ધમાન નામા તપ કીધું, તેને
ફલેકરીને તે શ્રીચંદરાજ સદા સુખીયો થયો ॥ ૧ ॥ ગાથા ॥ નિંવાણુ ધમ્મતિ-
થ્યે, એરવયવાસમ્મિ પુણ્ણપખારો ॥ જઓ પુણ્ણ ઇહ ભરહે, બત્તીસ પ્પમય
યાહિવર્ધ ॥ ૨ ॥ અર્થ:- નિર્વાણી નામા તીર્થકરને વારે એરવત ક્ષેત્ર-
માંહે પુણ્યવંત માંહે શ્રેષ્ઠ એવો તે રાજ ફરી વલી આ ભરતક્ષેત્ર-
માં ઉત્પન્ન થયો. બત્તીસ હજાર દેશનો અધિપતિ થયો ॥ ૨ ॥ ॥ દોહા ॥
તે તપ અદ્વોત્તર શતક, કહ્યું ચરિત્ર મજાર ॥ પણુ શત ઓલી માનનો,
આગમમાં અધિકાર ॥ ૧૭ ॥ તેહવો નૃપ તુજને કહ્યું, સવિ ભવિજન હિત
કામ ॥ વિકથા આલસ મૂકીને, સુણુજે કરી મન ઠામ ॥ ૧૮ ॥

॥ ઢાલ બીજી ॥ ચતુર સનેહી મોહના ॥ એ દેશી ॥ રાગ જેતશ્રી ॥

॥ જંબૂદ્વીપ લખ જેયણો, આયામને પરિણાહે રે ॥ ત્રિગુણી પરિધિ
તસ જાણીયે, બોલી આગમમાંહે રે ॥ ૧ ॥ ચતુર સોભાગી સાંભલો,
એ સવિહુને મધ્યે રે ॥ પૂર્ણ ચંદ્ર સમ વાટલો, તેલ તલિત પૂય સધે રે ॥
ચં ॥ ૨ ॥ ત્રણ લાખ શોલ સહસ્ત્ર વલી, શત દોય સત્તાવીશો રે ॥
જેયણ કોશ તિગ એક શત, અડવીશ ધનુષ જગીશો રે ॥ ચં ॥ ૩ ॥
દુગ કર અંગુલ તેર છે, ઉપર અંગુલ અર્ધ રે ॥ સાધિક ત્રિગુણી એમ

કહી, જંબૂ પરિધિ એમ લક્ષ્મી રે ॥ ચં ॥ ૪ ॥ તેહમાંહે ૫૮ વર્ષધર અછે,
વર્ષઅછે વલી સાતો રે ॥ લાખ જોયણ મધ્ય મેરૂ છે, તે માંહે ભરત વિખ્યા
તો રે ॥ ચં ॥ ૫ ॥ પાંચશે છંવીશ જોયણાં, છ કલા અધિક કહીજે રે
॥ જોયણનો ઓગણીશમો, ભાગ તે કલા કહીજે રે ॥ ચં ॥ ૬ ॥ ભરત
થકી ખમણા સવે, યાવત હોયે વિદેહા રે ॥ એમ દક્ષિણથી લીજીએ, ઉત્તર
થી વલી તેહા રે ॥ ચં ॥ ૭ ॥ જંબૂદ્વીપ પંત્તિમાં, એ જોજ્યો અધિકારો
રે ॥ તે કહેતાં વિસ્તર વધે, હોયે ગ્રંથ અપારો રે ॥ ચં ॥ ૮ ॥ ભરતમાં
હે ૫૮ ખંડ છે, દેશ સહસ્ત્ર બત્રીશો રે ॥ તેમાંહે પચવીશ દેશ છે, સાઠા
આર્ય સુભગીશો રે ॥ ચં ॥ ૯ ॥ ભરતક્ષેત્ર ભૂભામિની, ભાલ તિલક ઊપ
માનોરે ॥ નયર કુશસ્થલ જાણીયે, કુશાવર્ત ખિય નામો રે ॥ ચં ॥ ૧૦ ॥
જેપુર આગલ સુરપુરી, થઈ હલકી તેણે ઉંચી રે ॥ તુલનાયે પથ નવિ
રહી, સકલ સુભગતા કુંચી રે ॥ ચં ॥ ૧૧ ॥ પર ઉપકારે આગલા, પાં
ગલા પરધન લેવા રે ॥ ગુણ ગ્રહવા શતજીહ છે, નહીય દુજીહની ટેવા રે ॥
ચં ॥ ૧૨ ॥ મુંગા પરદોષ ભાષણે, સહસ્ત્ર નયણ નિજ દોષે રે ॥ ન્યાયે
વિત્ત વિલસે સદા, ક્ષેત્ર સુપાત્રને પોષે રે ॥ ચં ॥ ૧૩ ॥ ઇત્યાદિક ગુ
ણ જોહના, કહીયે કેણી પરે કેતા રે ॥ તેહ નગરીનો રાજ્યો, પ્રતાપસિં
હ નામ નેતા રે ॥ ચં ॥ ૧૪ ॥ નામ સુણીને તેહનો, અરિયણ દૂરે જવે
રે ॥ જેમ હરિનાદે ગજવટા, નિર્મદતાને પાવે રે ॥ ચં ॥ ૧૫ ॥
ન્યાયવંત નૃપ શોભીયે, દશ લાખ પુરનો સ્વામી રે ॥ દશ લખ હય
છે હીસતા, વિવિધ જાતિ અભિરામી રે ॥ ચં ॥ ૧૬ ॥ ગજ રથ તુ
રિય દશ સહસ્ત્ર છે, કોડી સંખ્યા છે પાલા રે ॥ ધ્વજ કરભાદિક
અતિ ઘણા, સાંમત મંત્રી રખવાલા રે ॥ ચં ॥ ૧૭ ॥ જસ પ્રતાપ
તપને કરી, રવિ રહે ગગને ફિરતો રે ॥ નિત્ય નિત્ય ઊગે આથમે,
માનું તેહને અનુસરતો રે ॥ ચં ॥ ૧૮ ॥ અખસરા રંભા ઊર્વશી, જે
આગલે વહે પાણી રે ॥ રાજને અંતઃપુરે, પંચસયા છે રાણી રે ॥
ચં ॥ ૧૯ ॥ તે માંહે અતિ વલ્લહી, જ્યશ્રી નામે પટદેવી રે ॥
પુત્ર ચાર છે તેહને, જનક કાંતિ ગુણ તેહવી રે ॥ ચં ॥ ૨૦ ॥ જ્ય
વિજયો અપરાજિતો, જ્યંત નામે તેદીપે રે ॥ એણી પરે રાજ્ય કરે સ
દા, આપ બલે અરિ જીપે રે ॥ ચં ॥ ૨૧ ॥ મુદિત મને રહે ભૂ
પતિ, એક દિન તખતે બેઠો રે ॥ તિહાં વ્યવસાયે આવિયો, વરદત્ત શો

ને દીઠા રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૨ ॥ નવતર શુભતર લક્ષણે, લક્ષિત અંગખિરા-
 જે રે ॥ પૂછે કુશલની વાતડી, વાસ કિહાં તુમ છાજે રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૩ ॥
 અચરિજ કહો દીઠું હોયે, શે અથે ઇહાં આબ્યા રે ॥ એહ
 થી વિશેષ પુર જે હોયે, જે તુમ ચિત્તમાં ભાબ્યા રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૪ ॥
 તે નિસુણી વ્યવહારીયો, કરી પ્રણામ તવ ભાંખે રે ॥ દેવ તુમારી કૃ-
 પાથકી, નગર બહુ સહુ રાખે રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૫ ॥ પણ પ્રભોદીપ શિ-
 ખા જિસી, નગરી કોઇ ન એહવી રે ॥ ઇંદ્રપુરી જસ આગલે, જેતાં ન
 દીસે તેહવી રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૬ ॥ ગૃહ પ્રાકાર વિહારમાં, માંડણી અદ્ધ
 ભુત દીસે રે ॥ વાસ્તુક શાસ્ત્ર તણી વિધે, જેતાં હિયકું હીસે રે ॥ ચ૦
 ॥ ૨૭ ॥ મધ્યે પ્રથમ જિનવર તણો, વિહાર અછે ચહુ ખારો રે ॥ દ્વાર
 પ્રારંભી ચઉદિશે, આપણુએણિ ઊદારો રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૮ ॥ ચાર પો
 લ છે વપ્રની, ઇશાને રાજનિયા રે ॥ અગ્નિકોણે વ્યવહારીયા, વાયુ-
 કોણે ક્ષત્રિયા રે ॥ ચ૦ ॥ ૨૯ ॥ નૈઋત કોણે અપર જના, એણીપરે ગેહ
 નિવેશા રે ॥ પદમસરોવર પુર બહિ, દૃષદ બદ્ધ સેતુ દેશા રે ॥ ચ૦ ॥ ૩૦ ॥
 વાપી કૂપ વનમાલિકા, પર્વ શસ્ત્ર બહુ ઠામ રે ॥ તેહ નગરીનું જેવતાં, વા
 ઘે મન અભિરામ રે ॥ ચ૦ ॥ ૩૧ ॥ તેહ પુરીથી આવિયો, વણિજ વ્યા
 પારને હેતે રે ॥ પણ તે પુરી પાવન કરો, જેવાને સંકેતે રે ॥ ચ૦ ॥
 ૩૨ ॥ એહ વચન વરદતનું, નિસુણી આનંદ પામે રે ॥ જ્ઞાનવિમલ
 ગુરૂવચણથી, જેમ ભવિ અનુભવકર્મે રે ॥ ચ૦ ॥ ૩૩ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૬૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ પ્રતાપસિંહ નૃપ ઉમહા, પુરી દર્શનને કાજ ॥ અતુરંગ
 સેના પરિવરચા, મંત્રીસર યુવરાજ ॥ ૧ ॥ વિકટ સુભટ સાથે લિયા, વા
 જે વાજિત્ર નાદ ॥ હાથીના હલકા ઘણા, વાજે ઘંટેના નાદ ॥ ૨ ॥ સા
 થે લીધો શેઠિયો, દેઇ આદર માન ॥ ચાલ્યો રાજ ચોંપશું, દેતો અઠ-
 લક દાન ॥ ૩ ॥ તિલક કરે વ્યવહારિયા, નીરે ભરિયા કુંભ ॥ ગાય સ-
 વચ્છી લઘુ કની, સતિલક વેદી બંભ ॥ ૪ ॥ નિર્ધૂમ અગ્નિ સોહામણો,
 દર્પણ મંગલ પાઠ ॥ હય સાંખેલા સામ્મુહા, વૃષભ રાશિ બંધ આઠ ॥ ૫ ॥
 પ્રથમ પ્રયાણે રાયને, પવન થયો અનુકૂલ ॥ દિશિ નિર્મલ ગ્રહ શુભ કથ
 ક, નહીં અપયોગનું મૂલ ॥ ૬ ॥ મધુ મદિરાને મૃત્તિકા, મંગલકરણ
 સુખદાય ॥ સન્મુખ સવિ આવી મલે, નોલ આસ દિખલાય ॥ ૭ ॥

વામા વાયસ તિત્તરા, ભૈરવ જિમણી થાય ॥ સાંઠ ત્રાડુકે હનુમતા, હ
રણુ કરે વા લાય ॥ ૮ ॥ નાહર વાહર સુખ દિયે, વામાદે વીતાર ॥
રાતે શીયાલાં બોલતાં, વામ ચાલી મોડ ધાર ॥ ૯ ॥ રાય કરે ફલ
આપીયાં, કંઠ ઠવી પુષ્પમાલ ॥ દધિ દૂર્વા ધૃતથી જિયો, આગલ ધ
રે ઊદાર ॥ ૧૦ ॥ પંખી કરે પ્રદક્ષિણા, બલી તોરણ બધેવ ॥ ઇત્યા-
દિક બહુ શુકનશું, નૃપ મન હર્ષ કરેવ ॥ ૧૧ ॥ મન પ્રસન્ન થયું અ-
તિ ઘણું, પાસે જોશી જણ ॥ તેડી આઘા સંચરે, ઠામ ઠામ કલ્યા
ણ ॥ ૧૨ ॥ મારગ જતાં અનુક્રમે, કરે પ્રયાણ મંડાણ ॥ પુરૂષ ચાર
તિહાં આવિયા, પરદેશી ગુણ ખાણ ॥ ૧૩ ॥ પ્રતિહારે તે વીનવ્યા,
નરપતિને કહે રાય ॥ પેસારો પટ મંડપે, તે આવે તિણ ઠાય ॥ ૧૪ ॥
॥ ઢાલ ત્રીજી ॥ રાગ કાફી ॥ અલબેલાની દેશી ॥

॥ પદ પ્રણમી કર જોડીને રે લાલ, સુંદર ચાર સુભટ સુણ રા-
જ રે ॥ દેઈ આશીષ ઊભા રહ્યા રે લાલ, હોયે સદા ગહગદ્ ॥ સુ૦
॥ ૧ ॥ પુણ્યે યોગ ભક્ષા મલે રે લાલ, મન મલિયાશું સંગ ॥ સુ૦
॥ સજ્જન જનશું જે ગોઠડી રે લાલ, તે આલસમાં ગંગ ॥ સુ૦ ॥
પુ૦ ॥ ૨ ॥ ૧ ચતુર ૨ કુશલ ૩ સોમ ૪ ગુણધર રે લાલ, સેવાનાં વલી
જણ ॥ સુ૦ ॥ નામ અરથથી ભાવિયે રે લાલ, દેખી વદે નૃપ વા
ણ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૩ ॥ તુમ માંહે છે શી કલા રે લાલ, તુમ વિદ્યા
ગુર કોણ ॥ સુ૦ ॥ શે કારણ આવવું થયું રે લાલ, કિહાં તુમયું
અહિકાણ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૪ ॥ એક કહે પંખીસ્વર લહુ રે લાલ, બી
જે કહે લખું ચિત્ત ॥ સુ૦ ॥ નર સ્ત્રી લક્ષણ ત્રીજે લહે રે લાલ,
ચોથો રથબ્રમ કલા સુપવિત્ત ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૫ ॥ એહ કલા અમમાં
અછે રે લાલ, સુણ નરપતિ અમ વાય ॥ સુ૦ ॥ દ્વિજ શ્રીગણધર
આર્ય છે રે લાલ, વિદ્યાગુર ગિરિ સાય ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૬ ॥ તુમ
પદ સેવા કારણે રે લાલ, આવ્યા છું ગુણગેહ ॥ સુ૦ ॥ વાસ જિહાં
વસીયે તિહાં રે લાલ, ગુણીને ગુણશું નેહ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૭ ॥ માન
દેઈ પાસે થાપિયા રે લાલ, દેઈ ચિતે તસ અર્થ ॥ સુ૦ ॥ મુદ્રિકાયે નંગ
શોભીયે રે લાલ, નૃપ સવિ વાત સમર્થ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૮ ॥ મારગે
આલ્યો ભૂપતિ રે લાલ, કીડા લીલ વિલાસ ॥ સુ૦ ॥ પુર સર તટિની
વાપિકા રે લાલ, વાડી વન આવાસ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૯ ॥ ઠામ ઠામ નૃપ

ભેટણાં રે લાલ, લેઈ દીયે બહુ માન ॥ સું ॥ નવ નવ કૌતુક નિરખતો રે
 લાલ, દેતો અવિરલ દાન ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૦ ॥ અનુક્રમે અનુક્રમે આવીયા
 રે લાલ, દીપશિખા પુરી પાસ ॥ સું ॥ તેહવે વિહંગમ સ્વર થયો રે
 લાલ, મુણીને ઉપન્યો ઉલ્લાસ ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૧ ॥ સ્વર જણે તેણે
 વીનવ્યો રે લાલ, સ્નેહી જનનો લાગ ॥ સું ॥ હોશે નિઃસંદેહથી રે લાલ,
 મુણી હરખ્યો નૃપ વડ લાગ ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૨ ॥ એહવે દીપશિખા
 પતિ રે લાલ, દીપચંદ્ર ધતિ નામ ॥ સું ॥ પય પ્રણમીને વીનવે રે લાલ,
 પાવન કરો મુજ ગામ ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૩ ॥ એમ મુણી પુરીમાં આવવા
 રે લાલ, મન કીધું જવ રાય ॥ સું ॥ પદમ સરોવર ઉપરે રે લાલ, બેડા સિંહા
 સન ઠાય ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૪ ॥ પુર શોભા દીડી તિસે રે લાલ, મીડી જા
 ગે મનમાંહિ ॥ સું ॥ ગઢ મઠ મંદિર માલિકા રે લાલ, પોલ તોરણની છાં-
 હિ ॥ સું ॥ પું ॥ ૧૫ ॥ સાંત ભૂમિ સૌધપતિની રે લાલ, ગોંખ તે જોખના
 ગેહ ॥ સું ॥ દેખે નયરમાં સંચર્યા રે લાલ, શોભા પુરની અચ્છેહ ॥ સું ॥
 પું ॥ ૧૬ ॥ તિહાં વાતાયનમાં રહી રે લાલ, સુમુખી કની અતિ ચંગ ॥
 ॥ સું ॥ તસ મુખકજ માંહે પડયો રે લાલ, ભૂપતિ માનસ ભંગ ॥ સું ॥
 પું ॥ ૧૭ ॥ સ્મર ભિલ્લે શરે વીંધીયો રે લાલ, ભૂપતિ દ્વદય મઝાર ॥
 સું ॥ ક્ષણ એક શૂન્ય મને રહ્યો રે લાલ, યોગી જિમ લય ચાર ॥ સું ॥
 ॥ પું ॥ ૧૮ ॥ એણે સમે ચિત્તને ઓલખી રે લાલ, બોલ્યો
 સેવક તેહ ॥ સું ॥ હે નૃપ તુમ સુકૃતોદયે રે લાલ, ફલશે વંછિત એહ ॥
 સું ॥ પું ॥ ૧૯ ॥ કહે નૃપ ચિત્તે ચમકિયો રે લાલ, ભલું લલું તે મુજ
 મન ॥ સું ॥ કેહનું ધર એ કોણ કની રે લાલ, લાવણ્ય લલિત યૌવન ॥
 સું ॥ પું ॥ ૨૦ ॥ તવ ચિત્તજ કહે હસી રે લાલ, દીપચંદ્ર તુમ ભ-
 કત ॥ સું ॥ દીપવતી રાણી તણું રે લાલ, ગેહ અછે ધન શકત ॥ સું ॥
 પું ॥ ૨૧ ॥ એ તસ કૂખે સરોજની રે લાલ, કલહંસી સમ જણ ॥ સું ॥
 સૂર્યવતી નામે અછે રે લાલ, પુત્રી પવિત્ર ગુણખાણ ॥ સું ॥ પું ॥ ૨૨ ॥
 ત્રિભુવનસારની ઓરડી રે લાલ, ગોરડી ગુણહ નિધાન ॥ સું ॥ એક ઠામે
 જોવાં ભણી રે લાલ, વિધિકૃત મનુ અભિરામ ॥ સું ॥ પું ॥ ૨૩ ॥ વલી દીપચંદ્ર
 ચિંતા મને રે લાલ, અપર અછે મુણો આજ ॥ સું ॥ કન્યા કેહને
 દેયશું રે લાલ, કોણ એહવો નરરાજ ॥ સું ॥ પું ॥ ૨૪ ॥ કોણ કો
 ણ શુભ કરી ભેટણાં રે લાલ, કરશું મન સંતોષ ॥ સું ॥ શ્રીપ્રતાપ-

સિંહ-રાયને રે લાલ, ભક્તિ ભાવનો પોષ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૨૫ ॥
એમ નૃપતું મન ઓલખી રે લાલ, કીધી સઘલી વાત ॥ સુ૦ ॥ મન
ગમતું વૈદે કહ્યું રે લાલ, દૂધમાં જેમ નિવાત ॥ સુ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૨૬ ॥
ખિહું રાજ મન રંજ્યું રે લાલ, સુણી જ્ઞાનવિમલ ગુર વાણિ ॥ સુ૦
॥ કેણુ વિધિ કન્યા પરણશે રે લાલ, જૂઓ તેહનાં મંડાણ ॥ સુ૦ ॥ પુ૦
॥ ૨૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૩૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કની રૂપ લાવણ્ય સુધા, સાદર લોક ન પાન ॥ રાજ નિજ નયનાં
જલે, પુટકે પીવે તામ ॥ ૧ ॥ સા સુમુખી પણ નૃપ તણું, પીયે લા
વણ્ય પીયૂષ ॥ નિર્નિમેષતા તિમ લહે, જિમ ચકોર શીત મયૂખ ॥ ૨ ॥
શક સમાન તુમે અછો, સચિ સમ કુમરી એહ ॥ દૈવયોગ સરિખો
અછે, ચંદ્રચંદ્રિકા નેહ ॥ ૩ ॥ એમ નિસુણી વચ ચિત્ત ધરી, જેવે નયરી
ભાવ ॥ ત્રિક ચતુષ્ક ચચ્ચર ઘણા, નાટ્ય વિનોદ વિભાવ ॥ ૪ ॥ જ-
ગદીશ્વર જગનાથનું, ચૈત્ય મધ્ય ઊદામ ॥ પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રણમીયા,
કરી ત્રિકરણ મન ઠામ ॥ ૫ ॥ રાજ્ય સભામાં આવીયા, સિંહાસન મં-
ડાવિ ॥ બેઠા રાજકુલી મલી, આણા શીશ ચઢાવિ ॥ ૬ ॥ દેખાડે સચિ
રાજવી, આપ આપણી ભત્તિ ॥ નિરખે પણ શૂને મને, કામ વશે થયું
ચિત્ત ॥ ૭ ॥ ચિત્ત જણુ નર વચણથી, દીપચંદ્ર નૃપ તુષ્ટ ॥ જેમ કેકી
ઘન ગર્જિતે, પરખ્યો પુણ્યે પુષ્ટ ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૪૫ ॥

ઢાલ ચોથી ॥ ઇંદર આંખા આંખલી રે, ઇંદર દાદિમદ્રાખ ॥ એદેશી ॥
॥ હવે પ્રતાપસિંહ રાયને રે, પાણી ગ્રહણ સંકેત ॥ શુભ લગને
આરોપીયો રે, સચિ પુરજન હિત હેત ॥ ૧ ॥ સુગુણ નર, જુઓ જુઓ
પુણ્ય વિશેષ ॥ પુહવીયે પ્રત્યક્ષ પેખ ॥ સુ૦ ॥ સુકૃતિજન જગ રેખ ॥
સુ૦ ॥ જુ૦ ॥ એ આંકણી ॥ મહોટા મંડપ માંડીયા રે, દેખી મોહ
દેવ ॥ અઢલક દાન સમર્પિયે રે, નહીં નાકારની ટેવ ॥ સુ૦ ॥ જુ૦ ॥
૨ ॥ દીધા અતિઘણા દાયેજ રે, પોપે સચિ પકવાન ॥ જની માની સા-
ચંચા રે, ભૂષણ વસ્ત્ર અસમાન ॥ સુ૦ ॥ જુ૦ ॥ ૩ ॥ આનંદ અધિક
ઊચ્છાહશું રે, વારૂ થયો વિવાહ ॥ સજ્જન સહુ રાજ રહ્યા રે, નહી
કેઈની પરવાહ ॥ સુ૦ ॥ જુ૦ ॥ ૪ ॥ નિજ ઊતારે આવીયા રે, પરણી
ને નરરાય ॥ ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી કમલા હરિ રે, એહ યોગ સુખદાય ॥

સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૫ ॥ સામુદ્રિક જન બોલીયો રે, સાંભલ તું નરરાય ॥
 પટરાણી એહને કરો રે, જેમ હોયે કોડિ કલ્યાણ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૬ ॥ કુલ
 ભૂષણ બેહુ પુત્ર છે રે, જસ કૂખે ગુણ કૂપ ॥ રતન જણે રોહણ ધરા રે, તેમ
 એહને છે ભૂપ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૭ ॥ ભર્તૌ શ્વસુર પિતામહારે, માતામહા
 શિર છત્ર ॥ પુત્ર પૌત્ર પડપોતરા રે, જસ સુત યુગ્મ પવિત્ર ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦
 ॥ ૮ ॥ લાભકારી એ યોગ છે રે, લક્ષણથી કહું સાચ ॥ નિઃ
 સંદેહ એ જાણજે રે, સામુદ્રિકની વાચ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૯ ॥ ગુણ રૂપા
 દિક દેખીને રે, અંતઃપુરમાં કીધ ॥ સૂર્યવતી પટદેવિકા રે, નૃપ હરખ્યો એમ
 કીધ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૦ ॥ સુરતરૂ ધર્મ તણો કલ્યો રે, રૂપ ભાગ્ય સૌ-
 ભાગ્ય ॥ એહવો અધિકો કો નહીં રે, લોક કહે ધરી રાગ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥
 ૧૧ ॥ કેતા એક દિન હર્ષમાં રે, રહેતાંને થયા જમ ॥ એહવે દૂત એક
 આવીયો રે, દીપચંદ્રને શિરનામ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૨ ॥ સિંહપુરાધિપ
 ગામથી રે, શ્રીશુભગાંગ નરેશ ॥ ભત્રીજ ચંદ્રવતી તણો રે, પતિ છે સુગુણ
 નિવેશ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૩ ॥ પ્રતાપસિંહબેડા અછે રે, તખતે સમા મિત્રાય
 ॥ તેડયોતિહાં કણે દૂતને રે, કહે સંખંધ ઠહરાય ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૪ ॥ દેવ, સુણે
 વાસંતિકા રે, અટવી ભીમાકાર ॥ શૂર નામે પક્ષીપતિ રે, દુર્જન જસ અધિક
 ૨ ॥ (દુષ્ટહથે આચાર) સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૫ ॥ તે પક્ષીથી પશ્ચિમ
 દિશે રે, સિંહપુર છે નયર ॥ શ્રીશુભગાંગ રાજ અછે રે, તેહશું ધરે બહુ વ-
 ચર ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૬ ॥ નૃપધર પેસી તસ્કરે રે, લીયો એકાવલી હાર ॥
 નાસી ગયા તે દહ દિશે રે, આરક્ષકે કરી વાર ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૭ ॥
 પગ ભેઠ પૂઠે થયા રે, બાંધી આણ્યા પ્રભુ પાસ ॥ તાડતાં તે બોલીયા
 રે, અમે શૂર પક્ષીપતિ દાસ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૮ ॥ તસ આદેશથી કી
 કરચું રે, ચોર તણું એ કામ ॥ તે નિસુણી નૃપ ખીજ્યો રે, હાર ગ્રહી કરે
 વામ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૧૯ ॥ રોષે આરક્ષકે દીઓ રે, શૂત્રારોપણ
 ચોર ॥ તે વ્યતિકર શૂર સાંભલે રે, પક્ષીપતિ કરે જોર ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥
 ૨૦ ॥ સિંહપુરને વીંટી રહ્યો રે, જેમ નિધાનને વ્યાલ ॥ તેહ જણાવવા
 આવીયો રે, દૂત કહે સુણો ભૂપાલ ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૨૧ ॥ પ્રતાપસિંહ
 નૃપ પૂછતે રે, વાત કહી સવિ દૂત ॥ દીપચંદ્ર નૃપ હવે વીનવે રે, એ પ-
 ક્ષીપતિ ચમદૂત ॥ સુ ૦ ॥ જી ૦ ॥ ૨૨ ॥ એહના ભયથી નવિ કરે રે, લોક
 કોઈ વ્યવસાય ॥ પંથ વિષમ એહથી થયા રે, ન ચલે કોઈ ઉપાય ॥ સુ ૦

॥ ભું ૦ ॥ ૨૩ ॥ ઘણું કિશું પ્રભુ ભાષીયેં રે, કુમ્મલ પરેં એ ખેટ ॥ આ
નગરી પણ એહથી રે, ભય પામે છે નેટ ॥ સુ ૦ ॥ જુ ૦ ॥ ૨૪ ॥ બિહુની
એમ સુણી વિનતી રે, પ્રતાપસિંહ નૃપ તામ ॥ કુંભીનાદ સુણી કેશરી રે,
તિમ તસ જીતણ કામ ॥ સુ ૦ ॥ (જ્ઞાનવિમલ લલિ નામ) જુ ૦ ॥ ૨૫ ॥
સર્વગાથા ॥ ૧૭૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ પ્રયાણ ભેરી દેવરાવીનેં, પરિવરયો બહુ સૈન્ય ॥ શૂર ભિહ્વનેં જી-
તવા, પ્રતાપસિંહ અભિષેણ ॥ ૧ ॥ ચઢત નગારાં ગાજ્યાં, શૂર સુભટ થયા
મસ્ત ॥ વેગ મિત્રાયા વાજ્યા, શુભ મુહૂર્ત દિન શસ્ત્ર ॥ ૨ ॥ કટક ખેહ
ઊંડી ગયણ, તેણે વાદલિયો શૂર ॥ મદ ઝરતાં માતંગજે, તે પાવસનાં
પૂર ॥ ૩ ॥ સીમાલા આવી નમે, કપે કાયર પ્રાણ ॥ અન્યાયી નાહા સવે,
થાયે હરામી હેરાણ ॥ ૪ ॥ સિંહપુર પાસેં આવીયા, નદી તટેં દેરા દીધ ॥
પ્રતાપસિંહ દીપચંદ ખેહુ, શુભગાંગનેં સહાય કીધ ॥ ૫ ॥ ખખર થઈ તે
શૂરને, ચરથી જાણી વાત ॥ ચિંતે બલીયા આગલેં, શ્યો કીજેં ઊપધાત ॥
૬ ॥ શખર સકલનેં પૂછીનેં, કરે નાસવા વિચાર ॥ કહે કેશરી ગુંજરવેં,
કિશ્યા અવર સંચાર ॥ ૭ ॥ બલીયાશું કલબલ કરી, જિમ તિમ રાખો
પ્રાણ ॥ એહ આગલ કોઈ નાસવા, છાનો નહીં અહિહાણ ॥ ૮ ॥ એમ વિ-
ચારી ભિહ્વડા, સજ્જ થયા રણ કાજ ॥ આય બને જે નાશિયેં, તે
કિમ રહેશે લાજ ॥ ૯ ॥

ઢાલ પાંચમી ॥ ચિત્રોદારાજ રે, ॥ એ દેશી ॥ રાગ સિંધૂઓ ॥

॥ જે જઈયેં નાસી રે, તે કરે લોક હાંસી રે, એમ વિમાસી ભિહ્વ જૂ-
ઝણનેં આવીયા રે ॥ ૧ ॥ હાકોહાક કરંતા રે, ચોપખેરે ફિરંતા રે, ઝરતા
તિહાં ધનપરેં તીર સડા સડે રે ॥ ૨ ॥ રાજ સેન આવે રે, આયુધ વર-
સાવે રે, રિપુસૈન્ય ભજવે દિશોદિશેં દડવડી રે ॥ ૩ ॥ રણક્ષેત્ર મંડાણો
રે, પલ્લિપત્તિ રાણો રે, એહવો નહીં ટાણો કોઈ ન ઊભગે રે ॥ ૪ ॥ ગજ
ચઢી શૂર આયો રે, નહીં જનની જયો રે, સાહામો તે ધાયો તેહને ઉમ-
હી રે ॥ ૫ ॥ નિર્મદ ગજ દેખી રે, નૃપ કટક ઊવેખી રે, નવિ કોઈ વિ-
શેષી દીઠો તેણ સમે રે ॥ ૬ ॥ એ શુથયું પૂછે રે, દીપચંદ આલોચે રે, મ
નમાંહે શોચે કેમ હવે જીતશું રે ॥ ૭ ॥ આવી કોઈ ભાસે રે, ગંધ ગજ એહ
પાસેં રે, તસ ગંધનેં વાયેં સવિ નિર્મદ થયા રે ॥ ૮ ॥ હૂતા ઘણું બલીયા રે,

પણ તે થયા ગલીયા રે,નાંખલિયા આગલ કલિયા બલીયા શું કરે રે ॥ ૯ ॥
 કહે પ્રતાપ કેમ કીજે રે, કેણી પરેં જસ લીજે રે,ભીજેજેમ કંબલ તેમ ભારી
 હુવે રે ॥ ૧૦ ॥ ન ચલે બલ પ્રાણે રે,રહેતાં એણે ઠાણે રે, સાહામું એ જાણે
 એ નબકા પડ્યા રે ॥ ૧૧ ॥ બોલ્યો રથ ખેડૂ રે, ચિંતા તો ફેડું રે,તેડા
 હવે મુજનેં જૂઓ મહારી કલા રે ॥ ૧૨ ॥ શી ચિંતા ચિંતા રે,રહો એથી નિ
 ચિંતા રે, નેતા છો તુમહિજ એ પૃથિવી તણા રે ॥ ૧૩ ॥ ભિક્ષાક વરાકા રે,
 જશે જેમ કાકા રે,હાકા બાકા થઇનેં વાંકા દસ દિશેં રે ॥ ૧૪ ॥ એમ
 કહી રથ લાવે રે,હથીયાર ભરાવે રે,રાજનેં હાવે છત્ર શિરેં ધરી રે ॥ ૧૫ ॥
 રથ કલશું ભમાડે રે, નૃપ બાણે તાડે રે, તરૂં પવન પછાડે તેમ તે ભિક્ષકા રે ॥
 ૧૬ ॥ ધૂમણીયેં ગજ ઘાલે રે,પણ હામેં ન ચાલે રે, ભિક્ષકા મન શાલે જઘથેં
 હવે કિણ દિશેં રે ॥ ૧૭ ॥ ઇલાં આવી અડીયો રે, હું કંદમાં પડીયો રે, નડી-
 યો એણેં રાણે આણ ન માનતો રે ॥ ૧૮ ॥ દિશિ તાકેં જેહવેં રે, નૃપજલે
 તેહવેં રે, ચડેં કોદડેં પણછનાં પાસમાં રે ॥ ૧૯ ॥ જ્યજ્યરવ થાવે રે,
 મંગલ તૂર વળવે રે, આવેરે શુભગાંગ નરેશ્વર પાય પડે રે ॥ ૨૦ ॥ ભાગો
 ભયસઘલો રે,હતો એહજ અવલો રે, સબલો તુમશરણો જબ મેં આદરચો
 રે ॥ ૨૧ ॥ સેના તવ છૂટી રે, પાલી જઘનેં લૂટી રે, ખૂટી પાપીની જબ આ-
 વી મલી રે ॥ ૨૨ ॥ જ્ય કલશ ગંધ ગજ લીધો રે, કાક પિંજર દીધો રે,
 કીધો નિજ સેવક શૂર પલ્લિપતિ રે ॥ ૨૩ ॥ છન્નું કોડી સોનૈયા રે, મૂડો
 મોતી મોગધ્યા રે, બીજા ધન કહિયા ગણીયા નવિ શકે રે ॥ ૨૪ ॥
 ખાટયું કટક ઋદ્ધિ જાણ રે, મતવાલા માણ રે, બાણ સવિ આવ્યું જનપદ
 લોકનેં રે ॥ ૨૫ ॥ તૂઠો રાજ ભાષે રે, સહુ કોઇની સાષે રે, પારખેં પોહોતા
 એ ચારે નરા રે ॥ ૨૬ ॥ જ્ઞાન કલા ચતુરાઈ રે, ભલાં દીઠાં ભલાઈ રે, પાઈ
 મેં શોભા એહથી અતિ ઘણી રે ॥ ૨૭ ॥ મુજનેં દીધું જયદાન રે, એ તો
 પુરૂષ પ્રધાન રે, બહુ દાન દેધને રાખે તનુ છાયા પરેં રે ॥ ૨૮ ॥ સૂરજપુર
 નામેં રે, થાખ્યું પલિ હામેં રે, પટરાણીનેં કામે. એ સવિભૂમિકા રે ॥ ૨૯ ॥
 મનાવી આણ રે, વલીયો દેઇ નીશાણ રે, આવે નર રાણહ સિંહપુર જોયવા
 રે ॥ ૩૦ ॥ શુભગાંગ નરદેવા રે, કરે સાચી સેવા રે, મેવા જે જોઇયેં જેહને
 જેહવા રે ॥ ૩૧ ॥ દિન કેતા રહીયેં રે, તુમથી સુખ લહીયેં રે, આણા શિર
 વહીયેં તુમચા નેહથી રે ॥ ૩૨ ॥ એમ કહી સંતોષ્યો રે, પ્રતાપસિંહ નૃ
 પ પોષ્યો રે, ભૂખ્યો નવિ ધરાયે તેણીપરેં જોવતાં રે ॥ ૩૩ ॥ પ્રદીપવતી દી-

પચંદ્ર રાણી રે, સૂર્યવતી નિજ જાણી રે, ધરે પ્રીતિ અધિકેરી સગપણ જાણીને રે ॥ ૩૪ ॥ હવે પ્રતાપસિંહ ચલાવી રે, કેતી ભૂંધ વલાવી રે, પાછાફરી સિંહપુરે શુભગાંગ આવીયા રે ॥ ૩૫ ॥ અનુક્રમે નૃપ આઠ્યા રે, દીપ શિખાપુરે ભાઠ્યા રે, વાજાં વજડાઠ્યાં જયત નીશાણુનાં રે ॥ ૩૬ ॥ પુણ્યવંત જિહાં જવે રે, તિહાં મંગલ થાવે રે, ભાવે એમ વાણી શ્રીજ્ઞાનવિભલ તણી રે ॥ ૩૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૧૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ દીપશિખાપુરી આવતાં, ધરણીધવનેં અનેક ॥ લાભ થયા સ્ત્રી ધન સયણ, ગજરથ નર મહ્યા છેક ॥ ૧ ॥ વ્યવહારી સંતોષિયો, જાણી તસ ઊપકાર ॥ સજ્જનનાં લેરી પરે, શિર ધરતા તસ ભાર ॥ ૨ ॥ દિન કેતા એક તિહાં રહી, નગરહ ભણી પ્રયાણ ॥ કરવાને હવે ઊમહ્યા, પ્રતાપસિંહ ભૂભાણ ॥ ૩ ॥ સેંદ્રી પ્રમુખ સખી સાથશું, સૂર્યવતી પણ સાથ ॥ ૪ ॥ ચતુરંગી સેના દાયજ, દીધી અતિ ઘણી આથ ॥ ૫ ॥ દીપચંદ્ર સાથે થયા, વોલાવાને કાજ ॥ જનની દીપવતી સતી, પુત્રીતે ધરી લાજ ॥ ૬ ॥ તું માહારે હિયડે વસી, તું મુજ પ્રાણ આધાર ॥ વીછડતાં વાહાલાં હોયે, નયણ ન ખંચે ધાર ॥ ૭ ॥ જગે સહુથી પ્રથમ તું, સમરે શ્રીનવકાર ॥ જિનપ્રતિમા પૂજી જમે, એ આપણો આચાર ॥ ૮ ॥ ટાલે અવધિ આશાતના, કરજે વિધિશું ધર્મ ॥ વિનય ન ચૂકે ગુણી તેણો, એહ કહ્યાનો મર્મ ॥ ૯ ॥ ત્રિવિધ શીલ યતના કરે, ભક્તિ કરે ભરતાર ॥ વૃદ્ધ વચન અંગી કરે, સમજી તત્ત્વ વિચાર ॥ ૧૦ ॥ તુજ મંડપ આધાર ॥ રોપી છે તે સીંચજે, જિમ પસરે આચાર ॥ ૧૧ ॥ શીખ દેઇ એમ માવડી, દેઇ આશીષ અપાર ॥ ચિરંજીવો નિજ કંતશું, તુજનેં ધર્મ આધાર ॥ ૧૨ ॥ મુજ મનને ઠારણ ભણી, કેવરાવે સંદેશ ॥ પીયર કહેઈ ન વીસરે, જો સાસરે હોયે શતદેશ ॥ ૧૩ ॥ બેટી પરધરવા સવે, એહ સદા વ્યવહાર ॥ શિર ચુંબી ભીડી દહે, માતાયેં તેણી વાર ॥ ૧૪ ॥ વોલાવી પાછા વહ્યાં, પીયરીયાં તેણી વાર ॥ સેંદ્રી સખી નેં એમ કહે, એ છે તુમ આધાર ॥ ૧૫ ॥ સોંપ્યો મેં તુજને અછે, કાલેજની કોર ॥ ઘણું ઘણું શું દાખવું, તું છે ચતુર ચકોર ॥ ૧૬ ॥ ॥ હાલ છઠી ॥ માહાર કરહલડો પલાણીયો રે ॥ એ દેશી ॥ ॥ મહારાજ આજ આવે રે, પ્રતાપસિંહ ભૂપાલ ॥ માં ॥ એ આં

કણી ॥ વેગેં કરચું રે પ્રયાણુ, ચલિયા દૂત વધામણી ॥ નયર કુશસ્થિલ
ભાણુ, થોડે દિનમાં આવે ધણી ॥ માં ॥ ૧ ॥ શણગારે સવિ હાટ, થાટ
શું આવે માહાજન સામઘિયા ॥ નગરીની શોભા દેખી, સુર સઘલા બેવે રહ્યાં
॥ માં ॥ ૨ ॥ ભરિ ભરિ મોતી થાલ, સોહવ વધાવે સ્વસ્તિક પૂરતી ॥
સાંબેલા સજી કુંભ, નયણેં નિહાલેં નયર તણો પતિ ॥ માં ॥ ૩ ॥ વા
જે વાજે ગુહીર નિશાન, નાચે નાટક પાત્ર બદ્ધાં તિહાં ॥ દાન માન ગુ-
ણગાન, ન રહી તેણે સમે કાંઈ મણા જિહાં ॥ માં ॥ ૪ ॥ મહાજન કરે
રે જીહાર, સાર શુંગારાદિક લેઈ ભેટણાં ॥ જ્ય વિજ્યાદિ કુમાર, તાત ત-
ણા પદ પ્રણમેં દુઃખ મેટણા ॥ માં ॥ ૫ ॥ એણી પરેં નગર પ્રવેશ,
કરચો પ્રજાએં હરખશું ॥ પુણ્યેં સઘલા થોક, આય મિલે તે નયણેં નિરં-
ખશું ॥ માં ॥ ૬ ॥ આવી બેઠા તખત, વખત બલેં શું નવિ સંપજે ॥
દુર્ગમ તે સુગમજ થાય, નિત્ય નિત્ય નવલા કામિત નીપજે ॥ માં ॥ ૭ ॥

યતઃ ॥ ધર્મભોજનમકુલે શરીર પટ્ટતા સૌભાગ્ય માયુર્બલઃ; ધર્મભોજન
ભવંતિ નિર્મલ યશે વિદ્યાર્થ સંપત્તયઃ ॥ કાંતારાચ્ય મહાભયાચ્ય સતતં
ધર્મઃ પરિત્રાયતે, ધર્મઃ સમ્યગુપાસિતો ભવતિ હિ સ્વર્ગાપવર્ગા પ્રદઃ ॥ ૧ ॥
અર્થઃ—સારા કુલમાં જન્મ, શરીર સારો પામવું, તથા સૌભાગ્ય,
આયુ, અને બલ, તે ધર્મથી પ્રાપ્ત થાય છે. અને નિર્મલ એવું યશ, વિદ્યા,
દ્રવ્ય, સંપત્તિ, તે સર્વ ધર્મે કરીને જ પ્રાપ્ત થાય છે. તથા ઉગ્ર વનને વિષે
સિંહ, હાથી, અગ્નિ, તસ્કરાદિક, મહાભય થકી નિરંતર ધર્મ રક્ષણ કરે છે,
અને રૂઢે પ્રકારે ઉપાસના કરેલો ધર્મ, સ્વર્ગ તથા મોક્ષને દેનારો નિશ્ચયત્વે
કરી થાય છે ॥ ૧ ॥

પૂર્વ ઢાલ ॥ દુસમન કીધા દૂર, સૂરપણાથી હો ભૂરિ રમા લહે ॥ આ-
નંદો પરિવાર, સાર જન્મારો હો એહવાનો કહે ॥ માં ॥ ૮ ॥ પાલે
રાજ્ય ઊડલાસ, ન્યાયેં ધર્મ અર્થ સાધે ભલા ॥ વિચ વિચ કામ વિલાસ,
દેવ દોગુંદક દીસે ગુણનિલા ॥ માં ॥ ૯ ॥ સૂર્યવતીને સાથ, કાલ
ન જાણે સુખમાં જાયતો, સુજશ સયોગ સૌભાગ, ભાગ્યબત્તી છે પ્રતા-
પસિંહ રાયનો ॥ માં ॥ ૧૦ ॥ એહવે એક દિન યોગ, ચારે
બંધવ બેઠા છે જ્યઘરેં ॥ કરતા વાત વિચાર, નેહ દેખાડે છે અ-
ન્યો અન્ય હરે ॥ માં ॥ ૧૧ ॥ એહ બંધવ વ્યવહાર, સુખ દુઃખ વાત
તણા મનોરથ ધરે ॥ પ્રસન્ન ચિત્ત તેણીવાર, ગોખેં બેઠા તે જોષ ભલા

કરે ॥ માં ॥ ૧૨ ॥ એણે સમે લોકના થોક, મલીયા દીડા રાજ્ય પંથે
ધણા ॥ કૌતુક જોવા હેત, જવે ને આવે હો લેતા ભામણાં ॥ માં ॥ ૧૩ ॥
કહે સેવકને તામ, જઈને જૂઓ રે એ શું અછે, ॥ તેણે જઈ તિહાં તેણી
વાર, જઈને ભાષે રે જેમ તેહને રૂચે ॥ માં ॥ ૧૪ ॥ કોઈ પરદેશી દેવ,
આવ્યો દીસે છે નિપુણ નિમિત્તિયો ॥ પૂછે જે તસ વાત, મનની દાખે છે
જઈ નિમિત્તિયો ॥ માં ॥ ૧૫ ॥ તેડાવ્યો મનોહાર, વાર કરીને ગણક કલા
ધર ॥ બેડો દેઈ આશીષ, આગે બેડા તે રાજકુમર વર ॥ માં ॥ ૧૬ ॥
કિહાંથી આવ્યા આમ, કિણુ દિશે જશે રે જણુ તે જોષિયા ॥ કિહાં ધરે
મન કામ, તે સવિ દાખો હો પુણ્યના પોષીયા ॥ માં ॥ ૧૭ ॥ અતિ આદર
જિહાં હોયે, તિહાં બેસતાં મનકું ઉદ્ભવે ॥ એકવો લોકનો ન્યાય, જ્ઞા-
નની ગોષ્ટે હો સાતે સુખ વસે ॥ માં ॥ ૧૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૪૮ ॥
શ્લોક ॥ લાભાલાભ સુખં દુખં, જીવિતં મરણં તથા ॥ ગમના ગમનં ચૈવ
નૈમિત્તાનામથાષ્ટકં ॥ ૧ ॥

॥ દોહા સોરડી ॥

બોલ્યો તે મતિવંત, સુણો કુમર સોભાગીયા ॥ થાઓ ચિત્ત સા-
વધાન, જો છો કથાના રાગીયા ॥ ૧ ॥ જો ધરિયેં નિજ કાન, કથા સવાદ
કહેતાં બને ॥ ધરિયેં મનમાં શાન, તો કહેતાં રસ હોય મને ॥ ૨ ॥
પણુ એ કહેતાં વાત, ચિત્ત કુમારને આવસી એકાંતે છે યોગ્ય, સુણતાં
સુખ ન પાવસી ॥ ૩ ॥ દોહા ॥ પશ્ચિમદિશિ મંડળુ તિલક, ઓપમ સિં-
હપુર નયર ॥ લચ્છિ નિવાસ અછે ભલૂં, જિહાં બહુ મયાને મેહર ॥
૪ ॥ તિહાં શુભગાંગ નરેસર, ન્યાયેં અભિનવ રામ ॥ ટાલે દુષ્ટ પાલે-
પ્રજા, દિયે પંડિતને બહુ દામ ॥ ૫ ॥ તિણપુર શ્રીધર નામથી, વસે ગ
ણક અતિ છેક ॥ નાગિલા નારિ તેહની, ધરણી તણે વિવેક ॥ ૬ ॥
ધરણુ પુત્ર હું તેહનો, એકજ ગણકનો જણ ॥ યૌવન વયમાં આવીયો,
અનોપમ અમલી માણ ॥ ૭ ॥ ગણક પ્રિયંકર પરવડો, તેણેહિજ નગર
મઝાર ॥ શીલવતી તેહની પ્રિયા, તસપુત્રી સુખકાર ॥ ૮ ॥ શ્રી દેવી દેવી
પરે, રૂપકલા ભંડાર ॥ લઘુવયથી પણ ધર્મિણી, જિનમત વાસિત સાર ॥
૯ ॥ જીવદયાને પાલતી, શ્રીધરે માગી તેહ ॥ પરણાવ્યો નિજ પુત્રને,
વાધે અતિ ઘણો નેહ ॥ ૧૦ ॥ સર્વ ગાથા ૨૫૯ ॥

ઢાલ સાતમી ॥ કપૂર હોયે અતિ ઊજલો રે ॥ એ દેશી ॥ રાગ કેદારો ॥

॥ હવે શ્રીદેવી તે વહ્નરે, વિનય વહે કરે કામ ॥ મન ગમતી પરીવારને
રે, વધારે ધરમામ રેભાઈ ॥ ૧ ॥ જૂઓ જૂઓ કર્મવિલાસ ॥ સહુ છે કર્મના
દાસ રે ભાઈ, સુખ દુઃખ કર્મનાં ભાસ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ એ આંકણી ॥ સુકુ
લિણીથી ધર રહે રે, વાઘે પુણ્યનાં કાજ ॥ સતીય બિરદ ધારે ઘણું રે, બિહુ
કુલ વધારે લાજ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૨ ॥ જેતા કામ વહ્ન તણા રે, તેતાં કરે
ધરી રાગ ॥ પણ સાસુ મન નવિ ગમે રે, જેમ કોકિલને કાગ રે
ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૩ ॥

યતઃ ॥ શયોત્પાટન ગેહ માજ્જન પયઃ પાવિત્ર ચુલ્લિક્રિયા; સ્થાલી
ક્ષાલન ધાન્ય પેષણ ભિદા, ગોદોહતન્મથનૈઃ ॥ ડિંભાનાં પરિવેષણાદિ ચ તથા
પાત્રાદિશૌચક્રિયા, શ્વશ્રુર્ભત્તનનંદ દેવ વિનયૈઃ કષ્ટં વધૂરજીવતિ ॥ ૧ ॥ અર્થઃ—
શય્યા ઉપાડવી, ધરનું વાશીદું કાઢવું, જલ ગલવું, રસોઈ કરવી, થાલીયો
માંજવી, દરણું દલવું, ગાય દોહવી, છાશ કરવી, છોકરાઓને જમવાનું પીર-
સવું, વાશણાદિ પવિત્ર ક્રિયા કરવી, સાસુ, પોતાનાં સ્વામી, નણંદ, દેર તેમ
નો વિનય કરવો, એટલા કષ્ટોએ કરી વહુ જીવે છે ॥ ૧ ॥

પૂર્વદાસ ॥ શ્રીજિનવચનની રાગિણી રે, બોલે મીઠા બોલ ॥ પીહરી-
યાને પૂછતાં રે, સુખ દુઃખ ન કહે તોલ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૪ ॥ જિમ અરહ
ટ ઘટ યત્રિકારે, યદિ કરે ખટકાર ॥ તિમ સાસૂ વહ્નશું કરે રે,
વગર કામે ફટકાર રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૫ ॥ નાહું ભાંગું વીસરયું રે,
જે કાંઈ વિણકું હોય ॥ વહ્નનો વાંક દેખાડતી રે, બીજો અવર ન
કોય રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૬ ॥ કર્મ શુભાશુભ જે કરયાં રે, ઉદયે આવ્યાં
તેહ ॥ બહુ વિષવાદ ન ચિંતવે રે, દુઃખ સહેનિજ દેહ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૭ ॥
એક દિન સસરાની મુદ્રિકા રે, પડિ લાધી તેણીવાર ॥ વહ્નયે મૂકી થાનકે રે,
કરે ધરનાં વ્યાપાર રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૮ ॥ પુછયું સસરે કિહાં ગઈ રે, મુદ્રા
માહારી આજ ॥ એહવે વહ્ન આવી દીયે રે, વીંટી લીયો માહારાજ રે ભાઈ
॥ જૂં ॥ ૯ ॥ સાસૂ શોકય સમી ભણે રે, લક્ષણ દેખો સ્વામ ॥ વહ્ન રૂપે
એ ચોરટી રે, કેમ રહેશે ધરમામ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૧૦ ॥ પૂજ્યનાં ભૂષણ
ચોરતી રે, ન ગણે કાંઈ શંક ॥ તો શું અવરનું દાખવું રે, પગ પગ દીસે વંક
રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૧૧ ॥ વાઘણ પેરે તે લવલવે રે, સીગલ પરડ સમાન ॥
આલ દીયે અમ લાવતી રે, જિમ તિમ લવે નીશાન રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૧૨ ॥
હવેતેં સુત આવ્યો ઘરે રે, સુણી શંખણી માતા વાત ॥ રીસેં ઘડહડતો

કહે રે, અહો અહો વહુ ત્રિજત રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૧૩ ॥ હાથેં પ્રહી
 નિજ નારીનેં રે, મારે મુશસ પ્રહાર ॥ રિર ફાટું શોણિ-
 ત વહુ રે, કીધો, તેણેં એ અનાચાર રે ભાઈ, બલો ગમાર ભરતાર રે ભાઈ
 ॥ જૂં ॥ ૧૪ ॥ શ્રી દેવી મન ચિંતવે રે, કૃતકરણી ફલ એહ ॥ નિમિત્ત
 માત્ર ફલ પર દીધે રે, એહિજ દ્યૈય નિસંદેહ રે ભાઈ ॥ જૂં ॥ ૧૫ ॥ પીયરેં
 જાઈ કિણહિ કેં કહ્યું રે, દ્રોહી આવી માત ॥ હુઃખભર છાતી ફાટતી રે, હા
 હા એ ઉતપાત રે ભાઈ ॥ ૧૬ ॥ બોલાવે સુખશાત ॥ હવે કોણ કહેશે મુજ
 માતરે ભાઈ, તાહારી વાણી મીઠી ને વાતરે ભાઈ ॥ બોલા ॥ એ આંકણી ॥ તેડી
 લાગ્યા પીયરેં રે, કહે ઉઘાડીનેં નેત્ર ॥ તુજ વિણ સૂનું સવિથશેરે, કિહાં ગયું
 મુજશું હેત રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૧૭ ॥ આડો માંડ્યો નવિ કદાજ, મુખેં ન
 તૂસ નેં રીશ ॥ અવિનય તો શીખી નથી રે, કરતી વિનય નિશાં દીસ રે
 ભાઈ ॥ બો ॥ ૧૮ ॥ એલંભો નવિ આણીયોજ, રહન ન દીકું મુખ ॥
 પિતા બાંધવ સયણાં સવે જ, ઉપાવતી બહુ મુખ રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૧૯ ॥
 ભામણાં લેણાં તાહરાંજ, એમ કહે સવિ પરિવાર ॥ કોણ જિનધર્મની વા-
 તડીજ, કરશે વારોવાર રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૦ ॥ સાસુ પણ હવે શંખિણી
 જ, પોકારે કરી શોર ॥ ધરણો હાહારવ કરે જ, મેં કીધું પાપ અધોર રે ભા
 ઈ ॥ બો ॥ ૨૧ ॥ કેઈ કહે નિર્લજ્જ નાગિલા રે, જૂઠા બોલી એ રાંત ॥ કેઈ કહે
 પતિ અપરાધિયોજ, જેહવો આંકયો શાંઠ રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૨ ॥ વહુ મૂઠ તો છૂ
 ટશે રે, એ પાપિણીથી રે આજ ॥ હુઘ અચેતન તે સમેજ, લોકમાં નહી લાજ
 રે ભાઈ, સાસરીયાથી વાજ રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૩ ॥ એહવે વૈધ કેઈ આવીયો જ,
 કીધો મંત્ર પ્રચાર ॥ જલ છાંટી સચેતન કરીજ, તવ હરખ્યો પરિવાર રે ભાઈ ॥
 બો ॥ ૨૪ ॥ કહે વૈધ વાંચ થયું રે, પણ નહી એહનું આય ॥ વર્માપદિને
 સાચવોજ, જેમ આયતિ સુખ થાય રે ભાઈ, કીધા હુષ્કૃતજય રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૫ ॥
 દેવગુરુધર્મ સંભારીયા રે, સરણાં ચાર સુણાવ ॥ સાધુ મુખેં આરાધ
 નાજ, કહે શુભ ભાવના ભાવ રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૬ ॥ જવ ખમાગ્યા અતિ
 ભક્ષાજ, લાખચોરાશી જેહ ॥ પાપ થાનક અદાર છેજ, વોસરાવીજેતેહ રે ભાઈ
 ॥ બો ॥ ૨૭ ॥ સુકૃત ભણી અનુમોદના જ, નિંદા હુષ્કૃતની કીધ ॥ શ્રી
 નવકાર સંભક્ષાવતાંજ, પ્રાણ ત્યાગ તેણેં કીધ રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૮ ॥ શુભ
 ધ્યાનેં શુભ સંગતેજ, શુભગતિ હોયે નિદાન ॥ તે પણ આગલ ભાખશે જ,
 જ્ઞાનવિમલ ગુરુ જ્ઞાન રે ભાઈ ॥ બો ॥ ૨૯ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૯૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ માત પિતાયે મોહથી, કીધા બહુત વિલાપ ॥ જોર નહી છે મરણ
શું, પણ એ મોહ સંતાપ ॥ ૧ ॥ પ્રેત કાર્ય તેહનું કરી, સયણ થયાં ગત શોક
॥ ધર્મ કર્મ ઊધમ કરે, વારૂ જે છે લોક ॥ ૨ ॥ નગર લોક ફિટ ફિટ કહે,
જણિ નાગિલા વાત ॥ મુખ દેખાડી નવિ શકે, શ્રીધર ગણક સાક્ષાત ॥
૩ ॥ જઈ અનેથી ગામે વશ્યો, અન્ય ગણકની કાંચ ॥ કન્યા નામે ઊમા
અછે, પરણાવે ધરણને તાય ॥ ૪ ॥ સુગાલીને શંખિણી, ક્ષણ ક્ષણ તે
રીસાય ॥ મરમ વચન બોલે ઘણાં, નિહર ચિત્ત બલાય ॥ ૫ ॥ આપ
હઠિલી વાદિણી, તાડિણી વૈર વિલાય ॥ પ્રાય મલે પાછલ ડીકરૂં, જસ સોવન
ભાજન જય ॥ ૬ ॥ દૂડ કપટની કોથલી, કોઈન આવે દાય ॥ સાસુ દાસી
પરિકરી, વાઘણી બકરી ન્યાય ॥ ૭ ॥ પ્રત્યક્ષ પાપ આવિ મર્યું, સાસુ
સસરો એમ ॥ ચિતે મનમાં મુહ બટ્યાં, ધૂમ બાફ નહી જેમ ॥ ૮ ॥ દિન કેતે
પરલોકમાં, સાસુ સસરો જય ॥ હવે ઊમા નિઃશંકથી, ચાલ ચલાવે ડાય ॥ ૯ ॥
ઢાલ આઝમી ॥ માહરૂં મન મોહ્યું રે માધવ દેવા રે ॥ એ દેશી ॥

॥ રાગ પરજયો ॥ અથવા પ્રભાતી ॥

॥ ધરણની જયા રે માયા બહુ કરે રે, વશ કીધો નિજ કંત ॥ બાહિર
ભીંતર ક્ષણ નવિ તે વિના રે, ન રહે તે એકાંત ॥ ૧ ॥ જગમાંહે જો જો રે
મોહ વિટંબના રે, મોહની મોહોટી આણ ॥ મોહે નડિયા તે નારી વશ
પડ્યા રે, સુર નર કીધ હેરાન ॥ જગ ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ મંચો
ઢાંઢો રે જેમ વશ ફેરીયે રે, તેમ ભંભેરચો નાર ॥ અવગણ સઘલા ગુણ કરી
લેખવે રે, માને ધન્ય અવતાર ॥ જગ ॥ ૩ ॥ ધણિયાણી મુખ કીધો ધ-
ણીને કામણ્યો રે, જિહાં તિહાં સ્ત્રી ગુણ ગાય ॥ મિત્ર અછે તસ સોમદેવ ના-
મથી રે, કહે તેહને ચિત્ત લાય ॥ જગ ॥ ૪ ॥ માહારી નારી રે સારી
સહુ થકી રે, લક્ષણવંતી લાચ ॥ સાચ કહું છું એહ જોતા થકારે, અવર તે કાચ
એ પાચ ॥ જગ ॥ ૫ ॥ મિત્ર કહે સુણ સ્ત્રી ગુણ ન વખાણીયે રે, નારીની
એહવી નીતિ ॥ પણ એ તાહારી નારી મેં એહવી લહી રે, છે કુલટા નારીની
રીતિ ॥ જગ ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ પ્રત્યક્ષે ગુરૂવઃ સ્તુત્યા, પરોક્ષે મિત્ર બાંધવાઃ ॥
કર્મોતે દાસભૂત્યાશ્ચ, પુત્રાશ્ચૈવ મૃતાશ્ચિયઃ ॥ ૧ ॥ અર્થઃ—પ્રત્યક્ષમાં ગુરૂને વ-
ખાણવા, પરોક્ષમાં મિત્ર અને સંબંધીઓના વખાણ કરવાં, આપણું કાર્ય
થઈ રહ્યા પછી દાસના અને અનુચરોના વખાણ કરવા, પુત્ર અને સ્ત્રીનાં
મરણ પછી વખાણ કરવાં.

૧૧ ॥ પૂર્વદાસ ॥ એ ભમરાલી છે સહી ભોગ ભિખારણી રે, ભરમાવે તુજ
 ચિત્ત ॥ જે એહને વશ થાઈશ તો છલશે સહી રે, લેશે તન મન ચિત્ત ॥
 જગ ૦ ॥ ૭ ॥ અન્યને ચિતે વલી અન્યને ભોગવે રે, ધરે વલી અન્યશું રાગ ॥
 નદીપાણી પરે એ નીચ ગામિની રે, શ્યો ધરે મિથ્યા રાગ ॥ જગ ૦ ॥ ૮
 ॥ ત્રિકરણું નારી એ નહીં તાહરી રે, એહશું કિશ્યો રે સનેહ ॥ પણ એ
 નારી નવિ રહે તુજ ધરે રે, મ કરીશ ઇલાં સંદેહ ॥ જગ ૦ ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥
 સતીરે સતી સો હમઘર સતી, તુમઘર સતી સો અમઘરહતી ॥ અમે વસુ
 રન્ને વન્ને, તુમે તેવારે ક્યાં, આંખે પાટા કિન્નર વાળે, અમે તેવારે ત્યાં
 ॥ ૧ ॥ પૂર્વદાસ ॥ ગામ જવાને મિષે રહેજે સેહેરમાં રે, પછી છાનો
 ઘરંમાંહિ ॥ આવીને દેખાડું રે કરણી એહની રે, જેમ તું જાણે પ્રાહિ ॥ જ
 ગ ૦ ॥ ૧૦ ॥ મિત્ર વયણ સુણી ચિત્તમાં ચમકીયો રે, એ કિશ્યું ભાંખે
 વયણ ॥ જે નજરે દેખું તો સાચું લહું રે, ખલ પરઘરના ભજેણ ॥ જ
 ગ ૦ ॥ ૧૧ ॥ ઘર જઈ નારીને ધરણો એમ કહે રે, જવું છે પરગામ ॥ કામ
 કરીને વહેલો આવશું રે, તુમ વિણ શૂનું ધામ ॥ જગ ૦ ॥ ૧૨ ॥ જેરે કરી
 સ્ત્રી મનાવી નીસરયો રે, ચિત્ત દુમણો થઈ વેગ ॥ મિત્રતણે ઘેર બિહુ
 છાંના રહ્યા રે, રાતિ થઈ કરે ઊઠવેગ ॥ જગ ૦ ॥ ૧૩ ॥ તમ પસરયો તે
 પેઠા બેહુ જણા રે, તસ્કર પરંઘરમાંહે ॥ આવી ઉમા તવ ક્ષણમાં પૂંડથી રે,
 આંખો જર ઉમાહિ ॥ જગ ૦ ॥ ૧૪ ॥ તે પદ્યકે બેઠો દેખીયો રે, ધરણો
 વિચારે એ કોણ ॥ મજ્જનભોજનકરીને સૂતો સેજડી રે, ભોગવે ભોગ અનૂણ
 ॥ જગ ૦ ॥ ૧૫ ॥ દેખી અસમંજસ એ રીશે ઘડહે રે, જાણે મારું જરને
 નાર ॥ વલી ચિતે પાપ મહોટું સ્ત્રીહત્યા તણું રે, લાગું મુજ એક વાર ॥
 જગ ૦ ॥ ૧૬ ॥ તેહ ભણી ક્ષત્રિય જરને મારતાં રે, ન કહે કોઈ અન્યાય ॥
 કાઢી ખડગ આરક્ષક મુત હણ્યો રે, છાનો રહ્યો ઘરમાંહિ ॥ જાણે હવે શું થાય
 ॥ જગ ૦ ॥ ૧૭ ॥ રૂપીરે લીની દેખી સેજડી રે, ચમકી ઊમા મનમાંય ॥ હાહા
 એ શું અકારજ નીપત્યું રે, પણ દેખે નવિ કાંય ॥ જગ ૦ ॥ ૧૮ ॥ ખાર ઊઘાડું
 દેખી ચિંતવે રે, મારયો વેરવીયે કોય ॥ બાંધી પોટલી માથે ઊપાડિને રે,
 કૂપમાં નાખ્યો સોય ॥ જગ ૦ ॥ ૧૯ ॥ ધરણો ઘર બાહર રહ્યો ચિંતવે રે,
 અહો અહોધીડી એહ ॥ કિલ્લ કુર્મ કરે જૂઓ કેહવી રે ॥ ધિક્ ધિક્ એહશું
 નેહ ॥ જગ ૦ ॥ ૨૦ ॥ નિશા વલી ઘણી જાણી તે ઊમા રે, લીધો એક કડાહ ॥
 વડાં વેડમી ખીચડ પૂડા લાપશી રે, તિલવટ તેલ અથાહ ॥ જગ ૦ ॥ ૨૧

॥ ભરી કડાહ બાહારે તાલુ સાચવી રે, ચાલી પાલી નિર્ભીક ॥ ધરણું પણ
 પૂઠું થયો જોયવા રે, કિહાં જશે કરહું નિરત્તિ ॥ જગ ॥ ૨૨ ॥ પુરબાહિર સમ
 શાનેં ગિરિની ગુફા રે, તિહાં મંદિર છે એક ॥ તેહમાં બેડી ધીડી છે બહુ
 જોગિણી રે, પ્રણમે તેહ વિવેક ॥ જગ ॥ ૨૩ ॥ ખર્પરા ચોગિણી તેહમાં
 છે વડી રે, હર્પે બોલાવે તામ ॥ રે, ઊમયા ભલેં આવી બાલિકા રે, સીધું
 તાહડું કામ ॥ જગ ॥ ૨૪ ॥ તે બલિ આપી ચોગિણી સંતોષી ઘણું રે,
 કરે વિનતિ તેણી વાર ॥ દીધો મંત્ર તુમે જે તે મેં સાધીયો રે, તેહનો બલિ
 એ સાર ॥ જગ ॥ ૨૫ ॥ હવે જો તરૂં ઊણની વિદ્યા દિયો રે, તો હું
 પતિબલિ દેશ ॥ કૃષ્ણચતુર્દશી રાત્રેં વહેલાં આવજો રે, પહેરી કાજલ વેશ
 ॥ જગ ॥ ૨૬ ॥ એમ કહી વિદ્યા વશીકરણીનેં ચૂરણું રે, આખ્યો ઉમા
 સંપ્રેર ॥ ધર આવી તિહાં પતિ પણ પાછલ આવીયો રે, પણ ધર લાગે
 વેર ॥ જગ ॥ ૨૭ ॥ ભય બિભક્ષને અચરિજ રૈદ્ર રસેં ભર્યો રે, પણ
 ધરે મનમાં ધીર ॥ હાસ્ય શૃંગાર રસ છાંડ્યા મન માંહેથકી રે, શાંતપણે
 થયું શરીર ॥ જગ ॥ ૨૮ ॥ ધિગ્ ધિગ્ કુલની નારી તે સારી ઘણી રે,
 હું થયો અતિ મતિમૂઢ ॥ મિત્ર પાસેં જઈ યુગતેં તે સવિ દાખવ્યો રે, કરણી
 જેહની ગૂઢ ॥ જગ ॥ ૨૯ ॥ મિત્ર પવિત્ર તું માહારો હિતકારી થયો રે,
 માતા પિતા તું બ્રાત ॥ એહ અપાય મહોદધિથી ઉગારિયું રે, જ્ઞાનવિમલ
 ગુરૂ વાત ॥ જગ ॥ ૩૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૨૮ ॥

॥ દોહા ॥

મિત્ર કહે ચૂરણ થકી, વશ કરશે એ રંડ ॥ ધન સવિ એહને
 વશ હોશે, દેશે દંડ પ્રચંડ ॥ ૧ ॥ ચતઃ ॥ રવિચરિયં ગહચરિયં, તારા
 ચરિયં ચ ચંદ ચરિયં ચ ॥ જણુંતી બુદ્ધિમંતા, મહિલા ચરિયં ન ચા-
 ણુંતિ ॥ ૧ ॥ જલમજ્જે મચ્છ પયં, આગાસે પંખિયાણુ પયપંતિ ॥ મહિ-
 લાણુ હિયય મગ્ગો, તિન્નિવિ લોએ ન દિસંતિ ॥ ૨ ॥ સંવથ્થ પંડિયા
 સંવથ્થ કુસલા, સંવથ્થ લંધ લખખાય ॥ મહિલાણુ ચરિય ભણણે, મુ-
 ખખા અહવા તિરખખાય ॥ દોહા ॥ મિત્ર કહે નિંદા કિસી, નિવડી
 નિદુર એ નારિ ॥ મુખ દીઠે પણ એહનેં, પાપી હુવે જમવાર ॥ ૨ ॥ ચિંતે
 ધર જઈ નહીં, બાલ મરણુ કડું આજ ॥ કહે મિત્ર ચિંતે કિશ્યું, જ્યે
 જેહથી લાજ ॥ ૩ ॥ દુશમન શિર પગ દીજ્યેં, સયણુ જે સંતોષાય ॥
 તેહવું કારજ કીજ્યેં, જેમ ઉન્મત્ત ઊમા દલાય ॥ ૪ ॥ ધર જઈ ધન

વશ કરી, રહેજે અતિ સાવધાન ॥ ગુરુદત્ત આસોયણુ ગ્રહી, ટાલે પાપ
નિદાન ॥ ૫ ॥ પાપી પાપ થકી પચે, એહવી લોકાં વાણુ ॥ દિલગિરી મનમાં
કાં કરે, સાહસ કરી પ્રમાણુ ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ લંઘનૈઃ પચ્યતે રોગઃ, ફલં કાલે
ન પચ્યતે ॥ કુમિત્રૈઃ પચ્યતે રાજ, પાપી પાપેન પચ્યતે ॥ ૧ ॥ દોહા ॥
મિત્ર વચણુ મનમાં ધરી, પોહોતો ગેહ મઝાર ॥ સાહામી આવી અતિ
ધણુ, મીઠી જેમ માંજર ॥ ૭ ॥ મીઠું બોલે પણ નવિ ગમે, લુખી લાગે
વાત ॥ મોઢે બચકા હા ભણે, જેમ મીઠલ ગધે ભાત ॥ ૮ ॥ રણધીર જે
કોટવાલ સુત, મૃતક તણી સુણી વાત ॥ કાઢ્યો કૂપથી તેહને, થયો અ-
કારજ ધાત ॥ ૯ ॥ સહેર માંહે થયો ગણગણો, ન પડી કાંઈ સૂજ ॥
હાહાકાર સહુકો કરે, પણ કિશ્યું ન જાણે ગુજ્જ ॥ ૧૦ ॥ ધરણું ધન
સવિ કાઢીયું, દાખી વણિજનું હેત ॥ મિત્ર ધરેં ભોજન કરે, જાણે સર્વ સંકેત ॥
૧૧ ॥ કોહ્યું કાંજ ખીચડી, કોહી ત્યજ્યેં જેમ ॥ ધરધરણી તેણી પરે
ત્યજ, પૂછી મિત્રનેં પ્રેમ ॥ ૧૨ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૪૦ ॥

ઢાલ નવમી ॥ કાયાપુર પાટણ મોકલું ॥ એ દેશી ॥

॥ ધરણુ ધીરજ ધરી આલીયો, ગ્રહીય વર કાપડી વેશ રે ॥ દેશ
પુર નગર જોતો ફરે, મૂક્યો આપણો દેશ રે ॥ ૧ ॥ ધર્મથી દુરિત દૂરે
ટલે, કુગતિ કુસંગતિ જાય રે ॥ મનહ મનોરથ સવિ ફલે, સચણુ સઘલાં મિલે
આય રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૨ ॥ એઆંકણી ॥ એક દિન પર્યત પાસેં રહ્યો, દીડોસિદ્ધ
નર એક રે ॥ વિનયશું તસ પદ વંદીયા, પાસેં બેઠોસવિવેક રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૩ ॥
વિનય તણો ગુણ દેખીનેં, રંજ્યો સિદ્ધ નર તેહ રે ॥ તું કોણ કિહાં થકી
આવીયો, ભદ્રક ગુણ તણો ગેહ રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૪ ॥ વાત કહી સર્વ કર-
તૂતની, જેહ થઈ તેહ તેણી વાર રે ॥ દોય પાતિક મુજ લાગીયાં, તેહનો
કર તું નિસ્તાર રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૫ ॥ સિદ્ધ ચિંતે એ મુગ્ધ ભદ્ર છે,
અન્યથા કેમ કહે પાપ રે ॥ કહે વિચારી સુણ સુભગ તું, મુજને
ચિંતા છે આપ રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૬ ॥ સ્થિર મનેં બુદ્ધિ સવિ ઉપજે, સ્થિ-
ર મનેં ધર્મ ફલ થાય રે ॥ અથિર મન યોગથી નવિ હોયે, ઈહપરભવ
ફલ કાંય રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૭ ॥ ધરણુ કહે તુમને ચિંતા કિસી, તુમો મહા
ભાગ્ય વૈરાગ્ય રે ॥ સો કહે વિદ્યાધર ગુરેં શીખવી, તાસ સાધનનો
નહીં લાગ રે ॥ ધર્મ ૦ ॥ ૮ ॥ યતઃ ॥ ચિત્તાયત્તં ધાતુબદ્ધં શરીરં,
ચિત્તે નષ્ટે ધાતવોયાંતિ નાશમૂ ॥ તસ્માચ્ચિત્તં યત્નતોરક્ષણીયં,

સ્વસ્થે ચિત્તે બુદ્ધયઃ સંભવંતિ ॥ ૧ ॥ તેહ સાધ્યા વિના મન તણી,
 માહરી ખટક નવિ જાય રે ॥ સાંભરે સર્વ શાતા થયે, કાંઈ અછે તાસ
 ઊપાય રે ॥ ધ૦ ॥ ૯ ॥ તેહ વિદ્યાને સાધન ભણી, જોધયે કંચન રાશિ
 રે ॥ તુજ સમીપે તે દીસે નહી, સિદ્ધ નર કહે કરી હાસ રે ॥ ધ૦ ॥
 ૧૦ ॥ ધરણ કહે રત્ન માહરે ઘણાં, તેહથી બહુલ સુવત્ત રે ॥ આગલે
 આલો તો તે દીયું, તેહથી હેમન કરો ધન રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૧ ॥ ચિત્ત
 સુપ્રસન્ન કરો આપણું, સાધીયે ગુરૂદત્ત મંત્ર રે ॥ પર ઊપકાર જે સંપ
 જે, તન મન ધન તે પવિત્ર રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૨ ॥ સિદ્ધ નર ચિત્તમાં
 હરણિયો, વચણ સુણી ધરણનાં તામ રે ॥ ધૈર્ય ઔદાર્ય ગુણ બહુ લહી,
 અહો અહો એહ અભિરામ રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૩ ॥ મુજ અજાણ્યાનો
 એ વિશ્વસે, નવિ ખસે વચનની સીમ રે ॥ પાપભીરૂ પણું તેહવો,
 સંતમાં એહ નિસ્સીમ રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૪ ॥ સુરને ચિંતિત દિયે સુરગવી,
 નરને સુરધેનુ તે સેવ રે ॥ વિનયથી સર્વ સુપ્રસન્ન હુએ, તાત ગુરૂ શે-
 ડને દેવ રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૫ ॥ તુષ્ઠ થઈ સિદ્ધ નર તવ કહે, તું અછે ભદ્રક
 ભાવ રે ॥ એમ વિશ્વાસ નવિ કીજ્યે, હોયે કલિમાં બહુ ખલભાવ
 રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૬ ॥ મેં તુજ સત્ત્વ પરીક્ષા કરી, નહીં મુજ રચણ હેમ કામ
 રે ॥ અજ્ઞાત વિશ્વાસ તે નવિ થોડે, આગેં પણ સુણ્યાં ચાર નામ રે ॥
 ધ૦ ॥ ૧૭ ॥ યતઃ ॥ બાલ્યેનાલિંગિતા નારી, બ્રાહ્મણસ્તૃણહારકઃ ॥
 વને પક્ષી મુખે કાષ્ઠ, ગ્રામે વેસરજીવકઃ ૧ ॥ હું છું નિઃસ્પૃહ
 મને ધુરથકી, પણ જોડિં છું નર રત્ન રે ॥ કર્ણ પિશાચી વિદ્યા દેઉં,
 કરીય કલ્યાણનું યત્ન રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૮ ॥ એહ કલ્યાણ વિદ્યા અછે,
 ગુરૂજ્યે જે મુજ દીધ રે ॥ યોગ્ય નરને જે આપીયે, તો હોયે કાર્ય
 સવિ સિદ્ધ રે ॥ ધ૦ ॥ ૧૯ ॥ તાહાઈ ધન રહો તુજ કને, માહરે તો
 નહી કાજ રે ॥ એમ કહી પાડ વિદ્યા દિયે, તેણે પણ ગ્રહી હિત કાજ રે ॥
 ધ૦ ॥ ૨૦ ॥ ભકિતથી વિધિ સવિ સાચવ્યો, સાધી વિદ્યા તતકાલ રે ॥
 શું અછે જેહ ન સંપજે, ગુરૂ તણે વિનયે સુરસાલ રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૧ ॥
 રૂડો બ્યાલ વેતાલ અહિ, વિષ અરિ દુષ્ટ કરે જેહ રે ॥ ગુરૂ પ્રત્ય-
 નીકતા તેહથી, અશુભ કરે ભવ તેહ રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૨ ॥ કેટલા-
 એક દિન તિહાં રહી, આશીષ લહી શિર નામ રે ॥ નીસરિયો તે દેશાં-
 તરે, ફરે પુર નયર બહુ કામ રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૩ ॥ કૌતુક નવનવાં દેખતો,

શીખનો વિવિધ આચાર રે ॥ એક દિન અંખતર તલે રહ્યો, કાઉસસગે
એક અણુગાર રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૪ ॥ માનસ સર જસ નિર્મલું, આત
મારામ રાજહંસ રે ॥ ઉભય-પખ શુદ્ધ કીડા કરે, સુમતિ હંસી સદા
સંસ રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૫ ॥ નિર્મલ ધ્યાન મુકતા ચૂગે, જાણે જડ ચે
તન ભાવ રે ॥ ભાવવિભાવ વિવેચન કરે, ભવજલ તરણ ગુણ નાવ
રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૬ ॥ નિરખીયો સાધુ નિશ્ચલ મને, વંદીયા તેહના પા
ય રે ॥ હરખ્યો હેજશું અતિ ઘણો, મનમાંહે ધન્ય એમ થાય રે ॥
ધ૦ ॥ ૨૭ ॥ કાઉસસગ પારી પૂજી કરી, આસન ધરીય બઠકુ રે ॥
ધરણ કહે આજ સુરતર કલ્યો, દર્શન તુમ તણું દિકુ રે ॥ ધ૦ ॥
૨૮ ॥ કહો હવે ધર્મની દેશના, જેહથી જય સવિ પાપ રે ॥ જ્ઞા
નવિમલ ગુર વચણથી, સાંભલો સમકિત છાપ રે ॥ ધ૦ ॥ ૨૯ ॥
સર્વગાથા ॥ ૩૬૯ ॥

॥ દોહા ॥

મુનિવર તિહાં ઉપદેશ દે, સરસ સુધા અનુકાર ॥ જયવંતો
જગ ધર્મ છે, વિશ્વ તણો આધાર ॥ ૧ ॥ દુર્ગતિ પડતા જંતુને, ધારે
તેહિજ ધર્મ ॥ ભાવધર્મ તે જાણિયે, જેહથી હોયે શિવશર્મ ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥
દુર્ગતિપ્રમૃતાન્ જંતૂન્, વૃત્યા ધારયતે યતઃ ॥ ધત્તે ચૈતાન્ શુભેસ્થાને, ત-
સ્માર્જ્જ્વર્મ ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૧ ॥ દુર્ગતૌ પ્રયતન્જંતૂન્, ધારણાર્જ્જ્વર્મ ઉચ્યતે ॥
સંયમાદિદર્શવિધઃ સર્વજ્ઞઃકો વિમુક્તયે ॥ ૨ ॥ બંધુ નહીં તસ બંધુ
છે, વલી અસહાય સહાય ॥ અસખાને એ સખા અછે, અ-
નાથ નાથ ધર્મ ભાય ॥ ૩ ॥ શત્રુજય સમ તીર્થ પર, નમસ્કાર
સમ જપ ॥ દયા સમાન કો ધર્મ નહીં, એ ત્રિવિધ ત્રિ-
વિધે હરે પાપ ॥ ૪ ॥ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર તપ, એ ગુણ ચાર મ-
હંત ॥ તે ગુણ ભાજન અરિહ સિદ્ધ, સૂરિ વાયગ મુનિકંત ॥ ૫ ॥
તેહ સમ અવર ન મંત્ર છે, શિવઆકર્ષણ મંત્ર ॥ સિદ્ધચક્ર એ ના
મથી, સિદ્ધક્ષેત્ર ગિરિ તંત્ર ॥ ૬ ॥ દાન દયા દમ જ્યાં અછે,
તેહ ધર્મ જગ સાર ॥ એહથી જગમાં અતિ ઘણો, જસ શોભા વિ-
સ્તાર ॥ ૭ ॥ જીવ છકાય નિજ તનુ સમા, લેખવીયે નિરધાર ॥
ઈંદ્રિય દમન વૈરાગ્યતા, ધર્મ તણો એ સાર ॥ ૮ ॥ પંચ પરમેષ્ઠિ
સ્મરણથી, ભવ ભવ આપદ જય ॥ સંપદ સવિ આવો મલે, ઉભ-

ય લોક સુખદાય ॥ ૯ ॥ જોહ અનંત જિન મુનિ ગણે, ફરસ થ
 કી સુખવિત્ત ॥ શિવપદ પામ્યા જન ઘણા, કરી તન મન એકચિ-
 ત્ત ॥ ૧૦ ॥ પાપ સહસ્ર ગમે કર્યાં, એ ગિરિથી હોયે નાશ ॥ સમ
 કિત ફરસી જો ભજે, એ ગિરિ લીલ વિલાસ ॥ ૧૧ ॥ દાનાદિક
 સવિ ધર્મ છે, શિવપદ કેરા મૂલ ॥ જો સમકિત સુરતરૂ મલે, તો હો
 યે ભવપ્રતિકૂલ ॥ ૧૨ ॥ સમસંવેગ ભવ ત્યાગતા, અનુકંપા આસ્તિ
 ક્ય ॥ એ પાંચે કરી લખખણે, લખીયે સમકિત શક્ય ॥ ૧૩ ॥
 ગુનહીશું પણ ટાપ નહો, એ સમ લક્ષણ જાણ ॥ અભિલાષા જે
 મોક્ષની, તે સંવેગ વખાણ ॥ ૧૪ ॥ આશ્રવ ત્યાગ ઇચ્છા ધરે, તે નિ
 વેદ કહાય ॥ અનુકંપા દુઃખી ઊધ્ધરણ, દ્રવ્ય ભાવ ઠહરાય ॥ ૧૫ ॥
 દોષ રહિત જે પુરૂષ છે, તાસ વચન પરતીત ॥ તે આસ્તિક્યપણું
 કહું, એ સમકિતની રીત ॥ ૧૬ ॥ ધૃતિયુત તીર્થ પ્રભાવના, ભ
 કિતરાગ ગુણ હેત ॥ જિનશાસનની કુશલતા, એ ભૂષણ સકેત ॥ ૧૭ ॥
 એમ મુનિ મુખથી દેશના, સુણી ધરણો કહે સ્વામિ ॥ જેમહત્યા પા
 તકથકી, છૂટું તે કહો ડામ ॥ ૧૮ ॥ કહે મુનિ તું પુણ્યાતમા, પાપ
 થી પામે શંક ॥ નિશ્ચય તું લઘુ કર્મ છે, જાણે તું નિઃશંક ॥ ૧૯ ॥
 તપ કિરિયા ઉવમ કરે, જઈ સિદ્ધાયલ ડામ ॥ દુક્કર તપને આ
 દરે, પાપ હોશે સવિ વામ ॥ ૨૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૮૯ ॥
 હાલ દશમી ॥ સુણ મોરી સજ્જની રજનો ન જવે રે ॥ એ દેશી ॥
 ॥ રાગ કેદારો તથા સિંધુડો ॥

મુનિવચન સુણી ધરણો આલ્યો રે, સમકિત પામી મનમાં મા
 હાલ્યો રે ॥ પરઉપકારી તુમે જગનેતા રે, તુમચા ગુણ હું વાંચું
 કેતા રે ॥ ૧ ॥ મુજ અપરાધીને તુમે તારયો રે, દેશના દેઈ જનમ
 સુધારયો રે ॥ પ્રણમી પ્રાયશ્ચિત્ત દિલે ધારી રે, નિદે આતમ પાપ
 સંભારી રે ॥ ૨ ॥ તીરથ યાત્રા કરણ ઊમાદ્યો રે, અનુક્રમે બહુ
 જનપદ અવગાહ્યો રે ॥ નયર કુશસ્થિત વાટે દીકું રે, જેતાં લાગે મ
 નમાં મીકું રે ॥ ૩ ॥ દેવ જુહારચા સદ્ગુરૂ વાંઘા રે, સાધર્મિક જ
 ન દેખી આનંદા રે ॥ તે હું ધરણો નામે ગણીયો રે, એ મહારો
 અવદાત મેં ભણીયો રે ॥ ૪ ॥ સિદ્ધ પ્રસાદે નૈમિત્તને જાણું રે,
 વાત ત્રિકાલની કેતિક જાણું રે ॥ મુજને સહુએ નૈમિત્તિક ભાંપી

રે, બોલાવે છે કરણી દાખી રે ॥ ૫ ॥ એમ નિસુણીને નૃપતિ
કુમારા રે, ચિત્ત ચમકીને કરેય વિચારા રે ॥ પૂછીજે હવે ભાવી
વાત રે, રાજ્યભાર કેહને દેશે તાત રે ॥ ૬ ॥ જય મુખ્ય કરીને
ફલ હાથે લેઈ રે, નાણાદિક બહુ ભક્તિ કરેઈ રે ॥ ભાંખે જય હવે
ગણકના રાજ રે, અમ ચારમાં કોણ હોશે રાજ રે ॥ ૭ ॥ જોઈ
નિમિત્ત તે શિર તવ ધૂણે રે ॥ જેમ ચિંતાતુર શિર નખ ખૂણે રે ॥
મુખે કહે અનિષ્ટ એ શું પૂછ્યું રે, રાજ્ય તે તુમને નહીં એમ
સૂચ્યું રે ॥ ૮ ॥ તુમ ચારેમાં રાજ્ય ન થાશી રે, એહ કહું છું પ્ર-
શ્ન વિમાસી રે ॥ તવ જય બોલ્યો કોણ તે થાશે રે, અમો જીવતાં શું અમ
થી જાશે રે ॥ ૯ ॥ નવ પરિણિત છે સૂર્યવતી દેવી રે, તસ સુત થા
શે તે રાજ્ય લહેવી રે ॥ કટુક વયણ એમ ગણકનું નિસુણી રે, ૩
૩ બંધવ ચારે જ્યું અરણી રે ॥ ૧૦ ॥ તું શું જાણે અનનો કી-
ડો રે, વચન પ્રહારેં એહને પીડો રે ॥ સર્વ સુભટમાં જય છે તા-
જ રે, તે વિણુ બીજે કોણ હોયે રાજ રે ॥ ૧૧ ॥ તવ બોલ્યો
ધરણો સુણો ભાઈ રે, ચિત્ત પ્રસન્ને પ્રશ્ન વડાઈ રે ॥ ચિત્ત દ્વિધા છે
માર્ગની ચિંતા રે, ફરી વલી જોશું થઈ નિશ્ચિંતા રે ॥ ૧૨ ॥ એમ
કહી લેઈ ફલ ધનને મૂકી રે, ઝાડ્યો તિહાંથી ભાવઃ ચૂકી રે ॥ અ
નુકમેં શત્રુજય ગિરિ તે જવે રે, સાધુયેં કહું તપ તપે સમભાવે રે
॥ ૧૩ ॥ હત્યા પાતકથી તે છૂટે રે, હવે એહનો સંબંધ સમોટે રે ॥ (ઇતિ
ધરણા સંબંધ ॥) હવે કુમર મન ચિંતા પેડી રે, માનું પરજલતી જાણે અં-
ગીડી રે ॥ ૧૪ ॥ ચિંતામય થયા તે ચાર રે, સાચું થાશે તો શ્યો ઇલાં
વિચાર રે ॥ એક કહે એ શું છે દેવ રે, સાચું જૂઠું શું નિત્યમેવ રે ॥ ૧૫ ॥
એક કહે ઇલાં કરશું ઊપાય રે, જોષી વાણી જૂઠી થાય રે ॥ પૂર્વે પણ એહવી
થઈ વાત રે, વીજલીથી બોલ્યો નૃપનો વાત રે ॥ ૧૬ ॥ ભૂમી ગૃહ રા-
જને થાપી રે, ગણકની વાણી જૂઠી છાપી રે ॥ ઊઘમથી શું કાજ ન હોવે રે,
બુદ્ધિ પ્રપંચ જે બહુલા જોવે રે ॥ ૧૭ ॥ એક કહે જો સૂર્યવતીને રે, સુત
થાશે તો હણશું તેહને રે ॥ એક કહે શું સર્વજ્ઞ એ છે રે, જિમ સમયેં જા-
ણશું પચ્છે રે ॥ ૧૮ ॥ એમ માંહોમાંહે કરે વિચાર રે, કુમર જ્યાદિક
બેઠા ચાર રે ॥ સેંદ્રી સખી તે ઉભી હેઠ રે, નીસરણી તલેં સુણી ગઈ હેઠ
રે ॥ ૧૯ ॥ હર્ષ વિષાદેં મનડું રોપ્યું રે, સૂર્યવતીને જઈ સવિ સોંપ્યું રે ॥

રાત દિવસને લાગે શોભે રે, જેમ મંદરગિરિ સુણી મન થોભે રે ॥ ૨૦ ॥
 ધરણ ગણકની સઘલી વાણી રે, સખી મુખથી જાણી તેણે રાણી રે ॥ કહે
 સખીને બેહેન હવે શું થાશે રે, કેમ એ સંકટ દૂરે જશે રે ॥ ૨૧ ॥ સખી
 કહે સ્વામિની મ કરો ચિંતા રે, ભાવિને પ્રતિકાર દુરંતા રે ॥ રાજને એ
 વાત જણાવો રે, જેમ ભાવિ તેમ થાશે એ ભાવો રે ॥ ૨૨ ॥ ધર્મ સંભારો
 સમકેત ધારો રે, ચિંતા કરીને લવ મ મ હારો રે ॥ ચિંતા જીવિતતનુને
 પીડે રે, ચિંતાથી સુખ ન રહે નીડે રે ॥ ૨૩ ॥ સખી વચણાથી ધીરજ ધારે
 રે, જ્ઞાનવિમલ જિન ગુરૂ સંભારે રે ॥ કાન દેઈ હવે સુણજે વાત રે, આગલ
 શ્યા શ્યા હોયે અવદાત રે ॥ ૨૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૪૧૩ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એકદિન રાણી પોઢીયાં, સુખ શય્યાયે જામ ॥ સુપન ચાર દીઠાં
 તિસે, નિશિ નિદ્રાયે તામ ॥ ૧ ॥ રાકા નિશીથ સમયે અલ્યું, વિધુમંડલ
 ઊદામ ॥ તુરત માંહે ફરી આવીયો, નિશ્ચલ તેણે ઠામ ॥ ૨ ॥ વિકચ પદ્મ
 કોણહીક નરે, દીધું દેવી હાથ ॥ સંકુચિત થયું તુરત પણે, વિકસિત થયું
 દેવી હાથ ॥ ૩ ॥ ચૈત્ય સુધા ધવલિત કરયું, પણ વૃષ્ટિ મેલું થાય ॥
 એમ જાણી તે રાણીયે, મણિમય કરયું હહરાય ॥ ૪ ॥ મુકલિત છત્ર કુણહીક
 નરે, રાણિ શિર ધરિયું આય ॥ તે વિકસિત થયું આફળી, એ ચાર સુપન
 સમુદાય ॥ ૫ ॥ જગ્યાં રાણી તતક્ષણે, દેખી સુપનાં ચાર ॥ પતિ આગલ
 પરગટ પણે, ભાંખે વિનયથી સાર ॥ ૬ ॥ નરપતિ મન હરખ્યા ઘણું, સુપન
 અર્થ ચિત્ત ધાર ॥ કહે રાણીને સુત હોશે, નિર્જિજ્જત દેવ કુમાર ॥ ૭ ॥
 ધર્મ કલ્પતરૂ ફૂલિયો, ફલશે સદલ સચ્ચાય ॥ સોભાગી મહિમાનિલો, સુત
 હોશે સુખદાય ॥ ૮ ॥ રાણી પણ હરખી ભણે, અવિતથ્ય સામિ વચણ ॥ વા
 હાલું ને વૈધે કહ્યું, વિકશ્યાં તન મન નયણ ॥ ૯ ॥ હવે પ્રભાત સમયે
 થયે, નૃપ આઠ્યો આસ્થાન ॥ બેઠાં બહુજન પરિવરચાં, કરતાં ગુણીજન જ્ઞા-
 ન ॥ ૧૦ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૪૨૩ ॥

દાલ અગીયારમી ॥ વીરમાતા પ્રીતિકારણી ॥ એ દેશી ॥

॥ નૃપતિ આદેશ દીયે મંત્રીને, સુપન પાઠક તેડો ॥ જેહ અષ્ટાંગ
 નિમિત્ત લહે, કહે જ્યોતિષ છેડો ॥ ૧ ॥ ધન ધન ધર્મ સુરતરૂતણો, મહિમા
 અછે મહોટો ॥ સકલ મનવંછિત ફલ ફલે, માનું અમીઅ રસ લોટો ॥ ધ-
 ન ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ દિવ્ય ઉત્પાત અંતરિક્ષ છે, લૌભ અંગ સરસત્ત

॥ લક્ષણ વ્યંજન જાણીયે, એહ અષ્ટાંગ નિમિત્ત ॥ ધ૦ ॥ ૩ ॥ દિવ્ય તે
 નગર ગાંધર્વનાં, ઊલ્કા પ્રમુખ ઉત્પાત ॥ અંતરિક્ષ વાદલ વૃષ્ટિ મુખ, ભૌમ
 ભૂમિકંપ નિર્ઘાત ॥ ધ૦ ॥ ૪ ॥ અંગ પુરકણની ચેષ્ટા કરી, સ્વરનાદેં પંખી
 વાણી ॥ લક્ષણ કર પદ આકૃતિ, વ્યંજન મશી તિલકથી જાણી ॥ ધ૦ ॥ ૫ ॥
 એહ અષ્ટાંગ નિમિત્તનો, કરે ત્રિવિધ નિવેડો ॥ સૂત્રાર્થ વાર્તિક ભેદથી, એ-
 હવા જાણનેં તેડો ॥ ધ૦ ॥ ૬ ॥ તેડિયા ગણક આદર કરી, દેઘ માન સત્કા-
 રચા ॥ સુપન ચારે તિહાં દાખીયાં, તેણેં અર્થ ચિત્ત ધારચા ॥ ધ૦ ॥ ૭ ॥
 ચંદ્ર મંડલ ચલી સ્થાનથી, ફરી સ્થાનકેં આવ્યું ॥ સુત કલાવંત હોશે
 સહી, સ્થાનાંતરેં એમ જણાવ્યું ॥ પ્રથમ સુપનાર્થ એ ભાવ્યો ॥ ધ૦ ॥
 ૮ ॥ વિકચ પંકજ સંકુચિત થઇ, દેવી કરથકી વિકચ્યું ॥ થઇ વિયોગી સ-
 યોગી હોશે, બીજ સ્વપ્ન ફલ એ કેદેશું ॥ ધ૦ ॥ ૯ ॥ છત્રથી એકછત્રી
 નૃપતિ, હોશે આણ અખંડ ॥ તૃતીય સુહણાં ફલ જાણજે, (ન્યાયવંત ભા-
 ગ્ય સૌભાવણી,) તેજ પ્રતાપ અંડ ॥ ધ૦ ॥ ૧૦ ॥ ચૈત્યમણિમય સદા
 નિર્મલું, કહ્યું તાસ ફલ એહ ॥ ધર્મકૃત ભાવિત સુત હોશે, ચોથા સ્વપ્ન ફલ
 તેહ ॥ ધ૦ ॥ ૧૧ ॥ એહ સામાન્ય ફલ દાખીયું, પરંભાવગંભીર ॥ એહનાંછે
 નૃપ અતિથણા, કહી કોણ શકે ધીર ॥ ધ૦ ॥ ૧૨ ॥ ગણક સંતોષીયા ધર
 ગયા, પરિતોષ બહુ આપી ॥ તેહ સવિ અર્થ રાજ કહે, રાણી હર્ષ હૈયે
 થાપી ॥ ધ૦ ॥ ૧૩ ॥ અનુક્રમેં ગર્ભ વધતે છતે, થયા માસ જળ ત્રીન ॥
 ચંદ્રપાન ડોહોલો ઉપનો, ન સીઝે તેણે દીન ॥ ધ૦ ॥ ૧૪ ॥ રાણી દીઠી
 નૃપેં દૂબલી, જેમ શરદનો સિંધૂ ॥ પૂછીયો તેણે તિહાં દાખિયો, દુષ્ટ દો-
 હદ જેમ અંધૂ ॥ ધ૦ ॥ ૧૫ ॥ રાયેં તે મંત્રી જણાવીયો, કહે કરં હું
 ઉપાય ॥ મનોરથ રાણીનો પૂરશું, એહની વાત છે કેટલી, જે
 તુમ સુપસાય ॥ ધ૦ ॥ ૧૬ ॥ દૂધ નવસૂત ઘેનુતણું, સિતા
 સંયુત કીધું ॥ રજતના થાલ માંહે ડબ્યું, કરચું તૃણા ધર સીંધું
 ॥ ધ૦ ॥ ૧૭ ॥ એક નર ઉપર રાખીયો, તસ ઢંકણ કાજ
 ॥ પૂર્ણિમા મધ્ય રાત્રેં તિહાં, આણી રાણી કરી સાજ ॥ ધ૦ ॥ ૧૮ ॥
 ગુહ્યની વાત કહો કોણ લહે, સવિ બુદ્ધિની લીલ ॥ એમ કરી ચંદ્રમા પા-
 ઈયો, સુધા રસના કહોલ ॥ ધ૦ ॥ ૧૯ ॥ નૃપતિ રાણી બેહુ હરણિયા, અ-
 હો મંત્રી પ્રપંચ ॥ શ્રીચંદ્રનામ ઇતિ થાપશું, જવજન્મનો સંચ ॥ ધ૦
 ॥ ૨૦ ॥ નામ શ્રીચંદ્રની મુદ્રિકા, કરાવી તિહાં રાખે ॥ સફલ હોશે

મનોરથ યદા, દેશું નામ સહુ સાખે ॥ ધ૦ ॥ ૨૧ ॥ ચિત્ત આનંદ
 દંપતિ તણે, વધ્યો તેમ વિધુવેલા ॥ ત્રણ જગમાંહે માવે નહી, જૂઓ
 પુણ્યની લીલા ॥ ધ૦ ॥ ૨૨ ॥ સુખ સામાધિ દિન નિર્ગમે, રમે જેમ
 ઋતુ સરિખે ॥ નયનથી નયન મેલાવડે, દીયે અતિવાણું હરખે ॥ ધ૦ ॥
 ॥ ૨૩ ॥ હવે પ્રતાપસિંહ જે નરપતિ, એકદા કીડવા કાજ, ચિત્તને
 રમણ ઉધાનમાં, લેઈ સૈન્યનો સાજ ॥ ધ૦ ॥ ૨૪ ॥ એહવે તુરત તિહાં
 આવીયાં, બુંબીયા જણ ઘણા કેઈ ॥ પૃછીયું શું છે તે કહે, સુણો વાત
 શ્રુતિ દેઈ ॥ ધ૦ ॥ ૨૫ ॥ નૈઋતિનીરધિને તો, કણ કોટ છે નામ ॥ ૨-
 તનપુર નામ વલી જાણીયે, એહવાં દોય છે ગામ ॥ ધ૦ ॥ ૨૬ ॥ મહા
 મહામહા તેહના ઘણી, થઈ એક માંહેમાંહિ ॥ વાયુને વન્હિ મલી જે
 મ દહે, તેમ દુઃખ દીયે પ્રાહિ ॥ ધ૦ ॥ ૨૭ ॥ દેશ પુર ગ્રામને પી-
 ડતા, જેમ નદીય પ્રવાહ ॥ શંક તે કોઈની નવિ ગણે, કર્યો વિષમ તે-
 ણેં રાહ ॥ ધ૦ ॥ ૨૮ ॥ તેહ સરૂપ જણાવવા, અમો આઠ્યા આજ ॥
 બુંબારવ તેહનો એ કરૂં, હવે રાજ્યને લાજ ॥ ધ૦ ॥ ૨૯ ॥ તે સુણી
 નૃપતિ અમરૂપ ધરી, કહે સૈન્યને વાણી ॥ ઘર જઈ સજ્જ થાઓ
 તુમે, સજે રિપુ તિલ ઘાણી ॥ ધ૦ ॥ ૩૦ ॥ કેશરી અવર મદ નવિ સ-
 હે, તેમ શૂર તુંકાર ॥ સહે નહી માનથી નવિ ગણે, વલી વિષમ પ્ર-
 હાર ॥ ધ૦ ॥ ૩૧ ॥ આપ ઘરે આવીયો વેગથી, રણતૂર વખવે ॥ પ્ર-
 યાણની ભેરી ભાંકારવે, અરિયણ ત્રાસ પાવે ॥ ધ૦ ॥ ૩૨ ॥ જઈઅ
 અંતઃપુરે દાખીયો, પ્રિયે સૂર્યવતી દેવી ॥ વિજય યાત્રાએ જવું થયું,
 અકસ્માત્ થઈ એહવી ॥ ધ૦ ॥ ૩૩ ॥ સુખ સમાધે તું ઇહાં રહે, કરો
 શાંત મન વારૂ ॥ વેગે રિપુ જીતીને આવશું, અછે ચિત્ત તુજ સારૂ,
 જેમ કરહલાને મન મારૂ ॥ ધ૦ ॥ ૩૪ ॥ સા કહે સ્વામી હું આવશું,
 તુમ સાથે ધરી માયા ॥ પ્રભુ તુમ વિણ કહો કેમ રહું, જેમ કાયાને
 છાયા ॥ ધ૦ ॥ ૩૫ ॥ નૃપતિ કહે તે સાચું કહ્યું, પણ ગર્ભ છે પ્રૌઢ ॥
 તેણે કરી તેડવું નવિ ઘટે, રણની વાત છે ગૂઢ ॥ ધ૦ ॥ ૩૬ ॥ એમ સુ-
 ણી ગદગદ સ્વરે કહે, સવિ કુમર વૃત્તાંત ॥ સેંદ્રિયસખી મુખથી લ-
 હ્યું, વલી નૈમિત્તક વચ કંત ॥ ધ૦ ॥ ૩૭ ॥ તેહ ભણી મુજને ઘટે,
 તુમ સાથે આવેવું ॥ સુખ દુઃખ સર્વ માહારે હવે, તુમ સાથે સહેવું ॥ ધ૦
 ॥ ૩૮ ॥ એમ સુણિ આયતિ મતિ કરી, કહે દુઃખ મત ધરજે ॥ સ-

વે શુભકાર્ય થઇ આવશે, જ્ઞાનવિમલ મતિ કરજો ॥ ૧૦ ॥ ૩૯ ॥ સ-
ર્વગાથા ॥ ૪૬૨ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે રાજ બેસી તખત, તેડ્યા ચારે કુમાર ॥ કુલમંડળ આવો તુમે,
અમ સાથે મલાવો વાર ॥ ૧ ॥ મનમાંહે એમ નૃપ ચિંતવે, જે સાથે
આવે એહ ॥ સિંહ પરેં નિર્ભય રહે, જેમ ગિરિ ગઢર તેહ ॥ ૨ ॥ એ
મ જાણી આગ્રહ કરે, એક પથ દો કાજ ॥ પણ જેહને મન આમલો, તે
કેમ વધારે લાજ ॥ ૩ ॥ માંહોમાંહે તેણે પરકિયો, કરવો એહ જખાપ ॥
ઈહાં પણ કાજ હોયે આપણું, વલી ભણું માને ખાપ ॥ ૪ ॥ દુર્જન
ઓછો નીરંઘટ, એ બેહુ એક સરપ ॥ માથે ચઢાવી રાખીયેં, ખલ ખ-
લ ન છોડે રૂપ ॥ ૫ ॥ કુમર કરી મન મંત્રણો, જય મૂકી નિજ ગે-
હ ॥ સજ્જ થઈ ત્રણ આવીયા, સન્નાહિત થઈ દેહ ॥ ૬ ॥ કરી પ્રણામ
ઊભા રહ્યા, લેઈ નિજ પરિવાર ॥ કહે રાજ જય કિહાં અછે, થાશે કેતી
વાર ॥ ૭ ॥ તે કહે જ્વરની માંઘતા, તેણે હેતેં કૃશ ડીલ ॥ અમો
જેરેં પાછા વાલીયા, હવણા કાંઈક ઢીલ ॥ ૮ ॥ વલી નૃપેં તેડાવીયો,
જયને વાર બે ચાર ॥ પણ મુહ ટાલો કરી રહ્યો, કહી અનેક વિચાર
॥ ૯ ॥ રાજ પણ ઉત્સુક થકી, કાર્ય તણે પરવશ ॥ જાણ્યું પણ નાણ્યું
મને, ન ટલે જેહ અવશ્ય ॥ ૧૦ ॥

દાલ ખારમી ॥ નિદ્રાડી વેરણ હુઈ રહી ॥ એ દેશી ॥

॥ અતિ ઉત્સુક નૃપ ચાલીયો, સાથે લીધો હો સેના સમુદાયનો ॥ જે
ડીપુર જાણે જલધિનો, શુભ શકુને હો નૃપ ચાલ્યો જય કે ॥ ૧ ॥ ભા
વીભાવ ટલે નહી, જે કીજે હો વલી કોટી ઊપાય કે ॥ એ ઊપચાર
વચન અછે, હોયે કારણ હો જિહાં કાર્ય સહાય કે ॥ ભા ॥ ૨ ॥ એમ
અવિચ્છિન્ન પ્રયાણથી, વેગે પામ્યો હો અંબુધિનો તીર કે ॥ ચર મુ
ખેં શત્રુને જાણીયા, તસ જીતણ હો જાયે ધરી ધીર કે ॥ ભા ॥
॥ ૩ ॥ સજ્જ થઈ રણુરંગ રચી, તિહાં માંડે હો દારણુ રણુ નૃત્ય કે ॥
દોય રિપુશું ખલ કરે, રથી રથશું હો ગજેં ગજ ભૂત્યેં ભૂત્ય કે ॥
ભા ॥ ૪ ॥ ખડ્ગી ખડ્ગ ધન્વી ધનું, કુંતી કુંતેં હો તુરગી તુરગેણુ
તો ॥ સામંતે સામંત ભડે ભડ, એમ ન્યાયેં હો થાયે રણુ ખેત તો ॥
ભા ॥ ૫ ॥ એમ સંગ્રામ કરતાં થકાં, રાજ ખલ હો પામ્યું તિહાં હા-

૨ તો ॥ વૈરી બલ અતિ આકર્ષ, જાણીને હો આઠ્યા ત્રણે કુમાર તો ॥
 ભા૦ ॥ ૬ ॥ ગજ બેસીને તે ધસ્યા, રિપુ સેના હો મથિ તેણીવાર તો ॥
 જેમ મંદરે ખીર નીરાધ, મથિયો તેમ હો જેમ દેવમુરાર તો ॥ ભા૦
 ॥ ૭ ॥ કાક નાશ નાશી ગયા, એક મહાને હો ખીજે મહામહા તો ॥ આ-
 પ તણા ભટ દેખીને, બલીયા કુંચર હો જાણ્યા મહાશય તો ॥ ભા૦
 ॥ ૮ ॥ રોષાણુ નયણે કરી, વલી પીડેહો દાંતેશુ હોડ તો ॥ દૃઢ સ-
 ન્નથ થઈને કહે, વાયે કંપે હો તેહવો નહીં કાડ તો ॥ ભા૦ ॥ ૯ ॥ દા-
 રણુ રણુ માંડયું મહો, કર્યો વિજયને હો તિહાં શસ્ત્રપ્રહાર તો ॥
 મૂર્છાંગત થયો દેખીને, ધાધ આઠ્યો હો સુતને પરિવાર તો ॥ ભા૦
 ॥ ૧૦ ॥ તે પણ મહો પ્રતિહત કર્યો, દેખીને હો પ્રતાપસિંહ રાય તો
 ॥ ખડ્ગે મહા શિર છેદિયું, મહાસેના હો તવ દશ દિશિ જાય તો ॥
 ભા૦ ॥ ૧૧ ॥ જ્યરવ થયો નૃપ સૈન્યમાં, તવ નાહો હો મહામહા લેઈ જવ
 તો ॥ રત્નપુરે નગરે ગયો, શેષ સેના હો થઈ દીન અતીવ તો ॥ ભા૦
 ॥ ૧૨ ॥ તદનંતર નૃપ તિહાં જઈ, દેશ તેહનો હો કણકોટ પુર રાજ તો ॥
 આવી ચોખ ફેર ધેરીયો, વશ કીધો હો મહામહા આણી વાજ તો ॥ ભા૦
 ॥ ૧૩ ॥ તિહાં સમુદ્ર તટે કીડતાં, નાવાદિકે હો ધરી હર્ષ અપાર તો ॥ સુખસ
 માધિશું તિહાં રહે, હવે સુણજે હો પાછલ અધિકાર તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૪ ॥
 હવે રાજ આલ્યા પછી, સૂર્યવતી હો ધરે મનમાં દુઃખ તો ॥ જિનવાણી મન
 ભાવતી, ધર્મે મતિ હો મન એહજ સુખ તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૫ ॥ એક દિન પ્રહસમે
 પેખીયા, ધરદ્વારે હો ભટ આયુદ્ધ ધાર તો ॥ સેંદ્રી સખીને કહે જૂઓ, કોણ
 કેહનાં હો અછે કિશ્યો વિચાર તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૬ ॥ સેંદ્રી સખીયે પૂછીયું, કહે
 જ્યનાં હો અમે છું સુણ નાર તો ॥ દેવી ગર્ભ રાખણુ ભણી, મૂક્યા છે
 હો અમને નિરધાર તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૭ ॥ એમ અસમજસ વચન
 સુણી, સખી આવે હો કહે રાણી કાજ તો ॥ એ વિપરીત વચણુ સુણી, કહે
 દેવી હો કેમ કરવું આજ તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૮ ॥ સેંદ્રી કહે નિમિત્તિયે, જે
 બોલ્યું હો તે અલિક ન થાય તો ॥ ધર્મબલે વિષમું સમું, પરને ચિંતવીયે
 હો તે આપને થાય તો ॥ એવો અછે વલી લોકોનો ન્યાય તો ॥ ભા૦ ॥ ૧૯ ॥
 ભદ્રકથી તેણે તેહનું, વચન માન્યું હો મનમાં વિષવાદ તો ॥ ઉતાવલથી
 પાલીયા, સાહસથી હો હોવે પ્રાસાદ તો ॥ ભા૦ ॥ ૨૦ ॥ આપદે ધર્મ ન છોડીયે,
 એમ જાણી હો મનમાં ધરી ધીર તો ॥ કાર્ય કરે સવિ આપણાં, સખી

રાણી હો વલી જયના વીર તો ॥ ભા૦ ॥ ૨૧ ॥ દ્રોહી ચિંતિત નવિ ક્ષે, તસ
કીધા હો થયા વ્યર્થ ઊપાય તો ॥ ધર્મ વિના ઇચ્છિત નહીં, જેમ અંકુર હો
વિણુ મેહ ઊપાય તો ॥ ભા૦ ॥ ૨૨ ॥ યતઃ ॥ વ્યાઘ્રાણું ચ ખલાનાં ચ,
સર્પાણામરિણું તથા ॥ મનોરથા ન સિધ્યંતિ, તેનેદં વર્તે જગત ॥ ૧ ॥
પૂર્વઢાલ ॥ કુલ અનુચિત એ ચિંતવે, દ્રોહીનું હો એ લેહશે પાપ તો ॥
એમ મનથિર કરો સખી કહે, કિશ્યો ન કરવો હો ઇહાં કરડો જખાપ તો
॥ ૨૩ ॥ સુખ સમાધેં દિન યોગવે, એમ કરતાં હો થયા પૂરણ માસ તો ॥
શુભ દિન શુભ વેલા ઘડી, દિશિ નિર્મલ હો શુભ વાયુ સુવાસ તો ॥ ભા૦
॥ ૨૪ ॥ શુભ રિખ યોગેં ચંદ્રમા, શુભ ગ્રહ વલી હો આઠ્યા ઊચ્ચ ઠામ
તો ॥ દૃષ્ટિ ગોચર પણ શુભ થયો, અશેં અશેં હો ખલીયા શુભ તામ તો
॥ ભા૦ ॥ ૨૫ ॥ મધ્ય રયણીનેં અવસરેં, અધરીકૃત હો દીપાદિક કાંતિ
તો ॥ જેમ પ્રાચી રવિનેં જણે, તેમ પ્રસવે હો પુત્ર રતન મહાંત તો ॥ ભા૦
॥ ૨૬ ॥ હર્ષજ્ઞેં રાણી હીયડલું, માનસ સર હો અતિ ભરિયું તામ તો ॥
સુત રાજહંસ રમે તિહાં, નિરખી નિરખી હો રોમાચિત તનુ ધામ તો ॥
ભા૦ ॥ ૨૭ ॥ લક્ષણુ વ્યંજન ગુણુ યુત, સોભાગી હો જન કામ સરૂપ તો
॥ પૂર્ણચંદ્ર સમ વદન છે, પુલ્કરાજીવ હો લોચન અતિ રૂપ તો ॥ ભા૦ ॥
૨૮ ॥ અષ્ટમી શશી સમ ભાલસ્થલ, અકલંકિત હો શુભગાંગ પ્રચાર તો ॥
મનું આશ્વિની સુત સુર થકી, આવી રહ્યો હો એકાકી સાર તો ॥ ભા૦
॥ ૨૯ ॥ સૌમ્ય ગુણે વિદ્યુ સારિખો, નિજ તેજેં હો જીત્યો જેણેં ભાણુ
તો ॥ અધર અરૂણમાં મંગલ અછે, ગૌર વર્ણે હો બુદ્ધપરેં ગુણખાણુ તો
॥ ભા૦ ॥ ૩૦ ॥ સકલ કલાનો ગુરૂ અછે, કવિ નાયક હો સ્તવશે ગુણુ ગેહ
તો ॥ છાયાસુત પરેં અરિગણે, નવ ગ્રહ સમ હો નિરખે ધરી નેહ તો ॥
॥ ભા૦ ॥ ૩૧ ॥ બાલકનેં ફરી ફરી જૂવે, દ્વારેં નિરખે હો જયના ભટ વર્ગ
તો ॥ દારૂણ જેમ ભટ સારિખા, હાથ જોડી હો રહ્યા કર્મના સર્ગ તો ॥
ભા૦ ॥ ૩૨ ॥ હર્ષ વિષાદ ભયાનકા, દિક રસનો હો થઈ શંકર ઠામ તો ॥
જ્ઞાન વિમલ સુદિશા થકી, હોશે જગમાં હો હવે વધતી મામ તો ॥ ભા૦
॥ ૩૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૦૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સેંદ્રી પ્રમુખ સખી પ્રત્યેં, કહે ગદગદ સ્વર વાણુ ॥ સખી જૂ-
ઓ આજ માહરા, કર્મ તણા પરિમાણુ ॥ ૧ ॥ ભૂપતિ પણ હવે ધરે

નહી, પિતૃવર્ગ નહી કોય ॥ ધાઈ દીયે વધામણી, તેહવો સમય ન હો
 ય ॥ ૨ ॥ ઘિગૂ ઘિગૂ માહારા કર્મને, દુઃખિ શેખરી ભૂત ॥ ગીત ના-
 દ અલગાં રહો, એ જયના યમદૂત ॥ ૩ ॥ વંશ વિભૂષણ તિલક
 સમ, એ સુત રાખું કેમ ॥ એ સુભટને શું કહી, પાછા વાઙૂં જેમ
 ॥ ૪ ॥ દેવી દુઃખેં દુઃખીયો, થયો સખી પરિવાર ॥ રાણીને મૂઝાઈગ
 મે, શીતલ વાયુને વારિ ॥ ૫ ॥ કહે સખી ચિંતા મત કરો, ચિંતાયે
 વાધે વ્યાધિ ॥ બુદ્ધિ મિટે તનુખલ ઘટે, ચિંતા મહા ઉપાધિ ॥
 જયે જેહથી સમાધિ ॥ ૬ ॥ દુઃખ ધરે હવે શું હોયે, કીધાં આઠ્યાં
 કર્મ ॥ આપણુ આપે છૂટીયે, સંભારો શ્રીધર્મ ॥ ૭ ॥
 એ સુતને ભાજ્યેં કરી, જશે સર્વ અપાય ॥ જે મનોરથ સુરતરે
 દ્યો, તો વધશે મોરી માય ॥ ૮ ॥ દૂધપયોધર જેણે હૃયું, ઊદરે વધ્યો દ
 સમાસ ॥ અદૃષ્ટ વશે સવિ સંપજે, કિજે કિશ્યો વિમાસ ॥ ૯ ॥
 ॥ એમકહી નવરાવી ઘણુ, શોભાવિ શણગાર ॥ શ્રીચંદ્રનામેં મુદ્રિકા, પહેરા-
 વી તેણી વાર ॥ ૧૦ ॥ સખી સેંદ્રી સહુને કહે, અભિનવ શકનો પુત્ર ॥
 જયંતપરેં વપુ સુભગ છે, એહથી સમું ઘરસૂત્ર ॥ ૧૧ ॥ સર્વરતનનું
 સાર મનું, અથવા પિંડ નવનીત ॥ નૃપ ધરે કલ્પદ્રુમ કલ્યો, વાર સુ
 ગુણ વિનીત ॥ ૧૨ ॥ યત્ન કરીને રાખીયે, કરવો એહ વિચાર ॥ પ્ર-
 ભાત સમય એ જયશે, લેશે એ જયકુમાર ॥ ૧૩ ॥ તિહાં ખલ કિશ્યું
 ન ચાલશે, હમણાં છાં નિર્નાથ ॥ એહવું કાંઈ કલ્પીયે, જે દુશમન પડેભૂયે
 હાથ ॥ ૧૪ ॥ એક સખી વલી એમ કહે, સુત છાનો રહે કેમ ॥
 તો પછી સઘણું જણશું, સમજશું જેમ તેમ ॥ ૧૫ ॥ અપરા કહે એ-
 મ નવિ ઘટે, ન રહે ઘરમાં ખાલ ॥ ઘર પેસતાં કોણ વારશે, કોઈ નથી
 રખવાલ ॥ ૧૬ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૫૨૧ ॥

ઢાલ તેરમી ॥ રાજકુમર વર બાઈ ભલો ભરતાર ॥ એ દેશી ॥
 ॥ સૂર્યવતી કહે સખી પ્રયેં, તું અછે બુદ્ધિ નિધાન ॥ પ્રચ્છન્ન સુત એ કે
 મ રહે, કહે એહનું રે નિદાન ॥ ૧ ॥ મેરી બેહેની કહે કાઈ એહ ઊપા
 ય, દુશમન ભય દૂરેં જય ॥ મેં ॥ ચિંતિત આપણું થાય ॥ મેં ॥ એ
 આંકણી ॥ વાદલ છાયો યદ્યપિ, હોયે સીત ધામ ગયણુ ॥ તોહે પણ તમ
 આવરે, તિમ એ કુમરનાં નયણુ ॥ મેં ॥ ૨ ॥ રાતિ થોડી પાછલી, કરવું
 હજી બહુ કામ ॥ બુદ્ધિતો ઉપજી નથી, કેમ રહેશે રે તે આપણી મામ ॥ મેં ॥ ૩ ॥

પુણ્યથી સુત મુખ પેખીયું, વલી પુણ્યનો છે એ સહાય ॥ કહે સ-
ખી મુજને ઊપજે, લાધો અછે રે ઊપાય ॥ મેં ॥ ૪ ॥ ઘરથકી બા-
હેર મૂકીયેં, શુભઠમેં એહ કુમાર ॥ તો દુશમન દાવ ફાવે નહી, જાણે
તૂઠો રે કિરતાર ॥ મેં ॥ ૫ ॥ ઘર બાહેર આકર રહ્યા, તે પૂછે તો શી-
વાત ॥ દાખીયેં કેમ સુત રાખીયેં, કોણ કરે રે તિહાં પક્ષપાત ॥ મેં ॥
૬ ॥ કહે સખી ઘરની વાટિકા, તિહાં કુસુમના પુજ ॥ શયન શય્યા
કારણેં, માલાકારણી છે રે તેહ પ્રયુજ ॥ મેં ॥ ૭ ॥ પ્રભાતેં લેવા આ
વશે, તે પુષ્પના સમુદાય ॥ તે માંહે નિધિ પરેં ઘાલીયેં, એ સુત રતનનેં રે
ચિંત્યો એહ ઊપાય ॥ મેં ॥ ૮ ॥ સૂર્યવતી રાણી કહે, એ વાર આ-
રૂં વિચાર ॥ ભામણે હું તુજ બુદ્ધિનેં, માહારી તુરે જીવન આધાર ॥ મેં
॥ ૯ ॥ નિશા પશ્ચિમ યામથી, ઉદયાદ્રિ આવ્યો સૂર ॥ માનું નૃપસુત
મુખ પેખવા, પ્રહ વાજ્યાં રે હવે મંગલ તૂર ॥ મેં ॥ ૧૦ ॥ તુરતથી માલ-
ણી આવીનેં, સખી કરે તેહ વિચાર ॥ એક અંજન આંજે આંખડી,
એક હવે રે કંઠે પુષ્પ હાર ॥ મેં ॥ ૧૧ ॥ એક કરે કુંકમ રોલશું, રચે આદિ
અતિહિ નિહાડ ॥ એક કરે ચંદન છાંટણાં, એક પૂરે રે મનની રૂહાડ ॥ મેં
॥ ૧૨ ॥ એમ સખી સઘલી સુંદરી, મલી કરે નવ નવિ ભક્તિ ॥
નજરથી અલગો નવિ કરે, શું કીજેં રે એહવી કર્મની ગતિ ॥ મેં ॥ ૧૩ ॥
કિમ રહેશે એ એકલો ન્હાનડો, મૂકતાં ન વહે હાથ ॥ ભૂખ્યાનેં મો
દક મલે, નવિ મૂકે રે તેમ ગ્રહી રહે બાથ ॥ મેં ॥ ૧૪ ॥ એક આ-
લિંગે મસ્તકે, એક ધરે હૃદય મઝાર ॥ એક દીયે મુખ બોકડી, એક
કહે રે જીજકાર ॥ મેં ॥ ૧૫ ॥ કેશરી ગિરિકંદર રહે, તેમ રહે માહા-
રાં પ્રાણ ॥ એકલી હમણાં હું આવીનેં, હુલારાવીશ રે માહારા જી-
વન પ્રાણ ॥ મેં ॥ ૧૬ ॥ એમ ચિંતવી પુષ્પ લાવીયાં, તેણી
તેણી વાર ॥ પુષ્પ કરંડકમાં ડવી, લઈ જાવે રે ભટ આગલ સાર
॥ મેં ॥ ૧૭ ॥ ઊપવાટિકામાંહે જઈ, ગ્રહી હાથશું તે બાલ ॥ રતન
કંબલેં વીંટિયો, કુસુમપુજ માંહે હવે તે બાલ સુકુમાલ ॥ મેં ॥
૧૮ ॥ સુભટ શંકા વારવા, નીકલે તું તતકાલ ॥ આવી ફરી મુ-
જનેં કહે, એમ કહી શીખવે રે કર દેઈ કપાલ ॥ મેં ॥ ૧૯ ॥
સિંહાવલોકેં જોયતી, સુતનેં વારો વાર ॥ આવીનેં સઘલું કહ્યું, થયું
વીતક રે જે તેણીવાર ॥ મેં ॥ ૨૦ ॥ મનુ નંદનાનન પેખવા, ઊ

ગીયો રવિ પરભાત ॥ હવે જય સુભટ પણુ આવીયા, વાસ ઘરમાં રે ક-
હે કહો સુત વાત ॥ મેં ॥ ૨૧ ॥ જોયો પણુ નવિ દેખીયો, સ્થિતિ પ્ર-
સવની ઘરમાં ॥ પૂછે તવ સખી લોકને, શું જનમ્યું રે દેવીયેં ઉચ્છા
હ ॥ મેં ॥ ૨૨ ॥ સખી ઉત્તર નવી દીયેં, તેણે જઈ જણાવ્યું ભૂપ
॥ તુરત આવી જય જીયે, નવી દીકુંહો કોઈ પ્રસવ સરૂપ ॥ મેં ॥ ૨૩ ॥
ભટપેં જોવરાવે ભૂંચરા, પેટી પ્રમુખ બહુ તામ ॥ અંશ માત્ર કિહાં નવિ
લહ્યો, ખેદ પામ્યો રે જય તેણેં ઠામ ॥ મેં ॥ ૨૪ ॥ જયકુમર કહે સેં-
દ્રી પ્રત્યે, શું થયું એહ અનિષ્ટ ॥ જર માત્ર દેખાવિ જિસેં, મન-
માંહે રે દેખી થયા સંતુષ્ટ ॥ મેં ॥ ૨૫ ॥ જયનેં કહે અમારડા, મનો
રથ રહ્યા મનમાંહિ ॥ સુત સુતા તો રહો વેગલા, સુતા હોવત રે દે-
વી હરખિત તાંહિ ॥ મેં ॥ ૨૬ ॥ જય હરખ પામ્યો તેહનો, પરિવાર
દેખી મ્હાન ॥ ચિત્તમાંહે એણીપરેં ચિંતવે, વિણુ ઔષધ રે ગયો વ્યા-
ધિ અમાન ॥ મેં ॥ ૨૭ ॥ લોક લજ્જાયેં હાહા કરે, મનમાંહે હર્ષ અમા-
ત ॥ પુરમાંહે ઊત્સવ નવનવા, ઉમેદેં રે ગમતાં દિન રાત ॥ મેં ॥ ૨૮ ॥
શું શું જમાવ હવે થાયશે, ભૂપાલ આંગણુ આજ ॥ શી વધામણી મે-
લશું, હાહા દૈવેં રે શું કીધું અકાજ ॥ મેં ॥ ૨૯ ॥ પિશુનહીયડું કિનહી
શું, લીધું કલ્યું નવિ જય ॥ મુખ મીઠા માયાવીયા, કોલ કલિયા રે પરેં-
હોય બહુ માય ॥ મેં ॥ ૩૦ ॥ એમ કહી જય પોહોતો ઘરેં, જાણે ઉ
તારીયો ગ્રહભાવ ॥ થઈ શાતા સખીનેં કહે, તુમેં દીઠા રે ખલ મનના ભા
વ ॥ મેં ॥ ૩૧ ॥ દેવી કહે ઉતાવલી, જઈનેં નંદન લાવ ॥ ક્ષુધા તૃષા
યેં પીડ્યો હશે, આણીનેં રે મુજ કર દેખલાવ ॥ મેં ॥ ૩૨ ॥ એમ સુ
ણી સખી તે તિહાં ગઈ, મનમાં ધરી ઊમેદ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ ધ્યાનથી
હોશે સંપદ રે જશે સવિ ખેદ ॥ મેં ॥ ૩૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૫૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કુસુમપુંજ જઈ જોઈયો, પણુ દીઠો સુત નવિ તેથ ॥ શું ભૂલી હુ
જયગા, નહીં આવ્યો કોઈ એથ ॥ ૧ ॥ નિધિ પરેં ફરી ફરી જોઈયો,
દીઠો નહી કુમાર ॥ મૂર્છા પામે બહુ રડે, કરે વિલાપ અપાર ॥ ૨ ॥
ગદગદ સ્વર બોલી જિસે, નિશ્ચેં સુત કુશલની વાત ॥ પુત્ર ન દીઠો જો
યતાં, એ મહોટો ઉતપાત ॥ ૩ ॥ નિસુણી વજ્રહત થઈ, દેવી કરે વિ-
લાપ ॥ પારદ પાવક ઉપરે, જેમ ન રહે ધરી આપ ॥ ૪ ॥ કદલીદલના વીં

જાણા, ખાવના ચંદન વારિ ॥ સીંચી વાલી ચેતના, દેવીને પરિવાર
॥ ૫ ॥ જેમ દારિદ્રીને કરે, સુરતર સુરમણિ વસ્તુ, પામી પણ ન રહે
યથા, એમ એ તનય પ્રશસ્ત ॥ ૬ ॥ શું કોણે એ અપહરચો, કોણે વિ-
ણાશ્યો હોય ॥ શું થયું એ પુત્રને, ખબર કહે ઇહાં કોય ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ ચૌદમી ॥ મનભમરા રે ॥ એ દેશી ॥ રાગ ગોડી ॥

॥ કરે વિલાપ રાણી ધણું, સુત માહારા રે ॥ તું જીવન પ્રાણુ આધાર,
ધણું મુજ પ્યારા રે ॥ દુષ્ટ દૈવ તેં શું કર્યું ॥ સું ॥ દીધો દુઃખ અ-
ખાર ॥ ધં ॥ ૧ ॥ નિધિ દેખાડી જેમ લીયે સું ॥ પીરસી ભોજન થાલ
ધં ॥ પાડી મેર ચઢાવીને સું ॥ મનોરથ છેલો કુદાલ ધં ॥ ૨ ॥ દૂષણ
માહારા કર્મનાં સું ॥ દોષ ન અવરનો કોય ધં ॥ કઠિણ પાપ જે આ-
ચર્યાં સું ॥ ઉદયે આવ્યાં સોય ધં ॥ ૩ ॥ પંચાચાર વિરાધીયા સું ॥
દીધાં ગુણિજન આલ ધં ॥ કે કીધી શીલખંડના સું ॥ કે પાડ્યાં મહુ-
આલ ॥ ધં ॥ ૪ ॥ કર્માદાન સમાચર્યાં સું ॥ કે જૂ માંકડ લીખ ધં ॥ પૂં-
જે તાવડ નાખીયો સું ॥ કે ભાંજ વલી ભીખ ધં ॥ ૫ ॥ જ્ઞાન દેવ ગુર
સાધારણાં સું ॥ દ્રવ્યના કીધાનાશ ધં ॥ શોકચનાં ખાલ વિછોદીયાં સું ॥
પાડ્યા દૂધ વિનાશ ધં ॥ ૬ ॥ કામણ મોહન કરડકા સું ॥ દીધા ખહુલ
શરાપ ॥ ધં ॥ વૃદ્ધ વિનય નવિ સાચવ્યા સું ॥ ચોરીનાં કીધાં પાપ ॥
ધં ॥ ૭ ॥ દુષ્ટ કરમ કેઈ આચર્યાં સું ॥ પાછલ ભવ ભવ જેહ ધં ॥ તે
કેવલી જાણે સવે સું ॥ એહ દુઃખનો નહીં છેહ ॥ ધં ॥ ૮ ॥ હા શ્રીચંદ્ર
કિહાં ગયો સું ॥ દે તારો દેદાર ધં ॥ નયણે નિહાલું નહાનડા સું ॥
આ સફલ કરું અવતાર ધં ॥ ૯ ॥ એમ વિલાપ ખહુ સાંભલી સું ॥ રા-
જ્ય કુલે થયો શોક ॥ ધં ॥ સ્વજન સવે તિહાં આવીયા સું ॥ આવે સ-
વિ નિજ લોક ધં ॥ ૧૦ ॥ કહે રાણીને તિહાં સહુ સું ॥ મ કરો શોક
લગાર ધં ॥ દુર્લ્લેખ્યા ભવિતવ્યતા સું ॥ આપ કર્મકૃત ચાર ધં ॥
૧૧ ॥ જ્ઞાન તત્ત્વ રાણી તુમો સું ॥ જાણો છો જિનવચણ ધં ॥ શું વિલાપ
કીધે હોયે સું ॥ ઝિઘાડો નિજ નયણ ધં ॥ ૧૨ ॥ લલ્ય હોયે તે લા
ભીયે સું ॥ નહીં ઇહાં કોઈનો દોષ ધં ॥ દોહિલો જેમ જેમ સાં-
ભરે સું ॥ તેમ તેમ લહે ધણુ શોષ ધં ॥ ૧૩ ॥ જેમ ધનવૃષ્ટિ વ
નદવ સમે સું ॥ તેમ જિન ધ્યાનથી શોક ધં ॥ ખંધુ વર્ગ એમ
થિર કરી સું ॥ ઘર પોહોતો સવિ લોક ધં ॥ ૧૪ ॥ પરમેષ્ટિ સ્મ-

રણ કરી, સું ॥ ક્ષણએક સૂતી યામ ધં ॥ સ્વપ્નાંતર સીતધન્નશુ
 સું ॥ આવી સૂરિ અભિરામ ધં ॥ ૧૫ ॥ સુણ વત્સે જગે અછે
 સું ॥ કિંવા નિદ્રા માંહે ધં ॥ માત નિંદ મુજ ક્રિહાં થકી સું ॥
 હું હમણાં દુઃખમાંહે ધં ॥ ૧૬ ॥ મુજ ભાગ્યેં તુમે આવીયા મુજ માતા રે ॥
 નયનનેં ઊપન્યો આનંદ ॥ ફરો સુખશાતા રે ॥ એ આંકણી ॥ સા કહે કું
 લદેવી અછું, મુજ માતા રે ॥ વિજયી છે તુજ નંદ કરો ॥ ૧૭ ॥ પુ-
 ન્ય પુન્યથી મેં સહી, સુણ બેઠી રે, મૂક્યો અનેરે ઠામ, મહાગુણ પેઠી
 રે ॥ તુજ પાસેં રહેતાં થકાં સું ॥ દેખી વિવનનું ઠામ મહાં ॥ ૧૮ ॥
 દુઃખ મનમાં તું મત કરે સું ॥ તુજ સુત છે સુખ ધામ મં ॥ બારે વર
 સેં આજથી સું ॥ મલશે ભૂપતિ હોય મં ॥ ૧૯ ॥ શ્રીચંદ્રકુમર સો
 હામણો સું ॥ ઇહાં મત ધરજે સંદેહ મં ॥ ૨૦ ॥ એમ કહી કુંલદેવી
 ગઈ સું ॥ મૂકી નિદ્રા તામ મં ॥ રાણી હર્ષિત મન થઈ સું ॥ સં
 ભારે જિનનામ ॥ ધં ॥ ૨૧ ॥ સેંદ્રી પ્રમુખ સખીનેં કહું સું ॥ સુપ
 ન તણી સવિ વાત ધં ॥ સખી કહે એ સવિ સાચલું સું ॥ એકુંલદેવી
 સાક્ષાત ॥ ધં ॥ ૨૨ ॥ એ અવિતથ વાણી હોજે સું ॥ રાણી કહે મુ
 ખ વાચ ધં ॥ મંગલમાલા ધર ધરે સું ॥ શ્રીજિનધર્મ તે સાચ ધં ॥
 ॥ ૨૩ ॥ દેવ પૂજ આવશ્યકશું સું ॥ દાનાદિક ખહુ કર્મ ॥ ધં ॥ વિ
 ધિશું વાર સાચવે સું ॥ ધર્મ કર્મના મર્મ ॥ ધં ॥ ૨૪ ॥ એણે સમે
 તેહિજ નગરમાં ॥ સું ॥ લક્ષ્મીદત્તાત્રિધ શેઠ ધં ॥ લક્ષ્મીવતી તેહની
 પ્રિયા સું ॥ લચ્છી કરે જસ વેઠ ધં ॥ ૨૫ ॥ ધર્મી શર્માનેં ધની સું ॥
 પણ નહી તાસ અપત્ય ધં ॥ મધ્યરયણીયેં તે લહી સું ॥ સુપન એહ
 લું સત્ય ધં ॥ ૨૬ ॥ શ્વેત વસ્ત્ર ગોત્ર દેવતા સું ॥ આવી કહે શેઠ
 ઊઠ ધં ॥ કલ્પવૃક્ષ દીયું તુજ ધરે સું ॥ હું ગોત્ર દેવી તુકું ॥ ધં ॥
 ॥ ૨૭ ॥ સયણ સવે તેડી કરી સું ॥ સુત જન્મોત્સવ, મંડ ધં ॥ તે
 નિસુણીનેં માંડીયો, સું ॥ ભોજન વિધિ ધૃતખંડ ॥ ધં ॥ ૨૮ ॥
 કુસુમપુજ લેવા લણી સું ॥ મોકલિયા નિજ દાસ ધં ॥ તિહાં કુસુમ
 થોડા મહ્યાં સું ॥ આઠ્યા ફરીનેં દાસ ॥ ધં ॥ ૨૯ ॥ શેઠ આપ નૃ
 પ વાડીયેં સું ॥ કુસુમ કાજ ગયો લેણુ ધં ॥ જય નૃપની આણા લહી
 સું ॥ વિવિધ કુસુમની શ્રેણ ॥ ધં ॥ ૩૦ ॥ પુષ્કરંડ ભરાવીયા
 સું ॥ સેવક પાસેં જમ ધં ॥ એણે સમે ભાગ્ય તણે વશેં સું ॥

ફલિયાં મનોરથતામ ॥ ૩૦ ॥ ૩૧ ॥ પ્રતાપસિંહ નંદન તિસેં સું ॥
ફરકાવે નિજ પાદ ધૃં ॥ પુષ્ક માંહે મધુકર પરેં સું ॥ ચિતેં શેઠ આલ્હા
દ ॥ ૩૨ ॥ અદ્ભુત રૂપ ગુણનો નિત્રિ સું ॥ નિરખ્યો નંદન
તેહ ધૃં ॥ તરણિકિરણ પરેં દીપતું સું ॥ સૌમ્ય સુધા સુઅઝેહ ॥
૩૩ ॥ સાર મંદાર તર પરેં સું ॥ છાયા કાંતિ સશ્રીક ધૃં ॥
ભૂષણ ભૂષિત મૃદુ તનુ સું ॥ રતનકંપલ મુદ્રા નીક ॥ ૩૪ ॥
રૌરવરેં મનુ નીપની સું ॥ અતર્કિત રતનની વૃષ્ટિ ॥ મુણે સવિ સ
જ્જન રે ॥ એ આંકણી ॥ એ સુત રતનેં આપીયો સું ॥ એવન
દેવીની મૃષ્ટિ ધૃં ॥ ૩૫ ॥ મધ્ય રચણીયેં ગોત્ર દેવીયેં સું ॥ જે ક
હું તે થયું સત્ય ધૃં ॥ સેવા સફલ થઈ એહની સું ॥ પર્યાગતની
નિત્ય ॥ ૩૬ ॥ નિજ મૃદુ કરંકમલેં ગ્રહો સું ॥ હવે કુસુમ કર
ડક માંહે ॥ ૩૭ ॥ ફૂલેં ખહુ મૂલેં કરી સું ॥ લેઈ ગયો નિજવર માં
હે ॥ ૩૮ ॥ લક્ષ્મીવતીને આપીયો સું ॥ કહી વિસ્તર તસ
વાત ધૃં ॥ જ્ઞાન વિમલ વાણી મુણે, જે હોયે સુખણી ધાત ॥ ૩૯ ॥
૪૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૯૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સા કહે વાર એ નીપન્યું, લાધું મહોટું રતન ॥ ભાગ્ય મનોરથ ક-
લ્પ તર, ફલીયો એહ અયતન ॥ ૧ ॥ અહો અહો તુમ ધીરતા, અ-
હો અહો બુદ્ધિ પ્રપંચ ॥ રાજગેહ મિશ સાહસી, નહીં કાંઈ ખલ ખંચ
॥ ૨ ॥ અહો અહો દ્રષ્ટિ સુકુમારતા, પાકાં પૂરવ પુણ્ય ॥ થાકાં દુરિત
હવે આજથી, નીકાં ઇષ્ટ અગણ્ય ॥ ૩ ॥ ગૂઢ ગર્ભ માહરી પ્રિયા, થ
યો સાંપ્રત સુત જન્મ ॥ કરો વિવિધ વધામણાં, દાન પુણ્ય વિધિ ધર્મ
॥ ૪ ॥ પાવન થઈ જિન દેહરે, સ્નાત્ર મહોત્સવ સાર ॥ કીજેં નવ નવ
છંદશું, નાટક ગીત ઊદાર ॥ ૫ ॥ મંગલ ધવલ તણી ધ્વનેં, પૂરિત
દશ દિશિમાન ॥ યાચક જનનેં આપીયેં, મનવંછિત વર દાન ॥ ૬ ॥
પુત્ર પ્રાપ્તિ હર્ષે કરી, થયો નગર આનંદ ॥ હર્ષ ઝેલાહલ નીપન્યા, જ્ય
જ્ય શબ્દ અમંદ ॥ ૭ ॥ દશ દિન સ્થિતિ વધામણી, ટાલી અશુચિ
સંભાર ॥ પારસમે દિવસેં વલી, તેડી સવિ પરિવાર ॥ ૮ ॥ ચંદ્રબિંબ
પરેં સુખ દિયે, દીઠો એહ કુમાર ॥ તેહ ભણી નામ થાપીયું, શ્રી શ્રીચંદ્ર
કુમાર ॥ ૯ ॥ અંક ખીર મજ્જન વલી, મંડન કીડા ધાવિ ॥ પાંચે પા
લીતો વધે, જિમ મુનિ સુમતિ સભાવ ॥ ૧૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૦૯ ॥

॥ ઢાલ પંદરમી ॥ રાગ સારંગ ॥ જીહો કુંઅર બેહો ગોંખડે ॥ એ દેશી ॥

॥ જીહો નંદનવન જેમ સુરતર, જીહો ગિરિ દરિ ચંપક છોડ ॥ જીહો તેમ તેમ દિન દિન વાધતો, જીહો પોહોંચે મનના કોડ ॥ ૧ ॥ મહાજન પેખો પુણ્ય વિશેષ ॥ જીહો પુણ્ય પ્રમાણે અતિવણું, જીહો આય મિલે સુવિશેષ ॥ વિબુધ જન પેખો પુણ્ય વિશેષ ॥ એ આંકણી ॥ જીહો યદ્યપિ લખ પતિ તેહુતો, જીહો પણ સુત ભાગ્યને હેત ॥ જીહો કોટિકવજ શેડી થયો, જીહો મણિરચણાને સકેત ॥ વિં ॥ ૨ ॥ જીહો પછી જગરણા થકી, જીહો નામ કરણ શ્રુતિવેધ ॥ જીહો ચૂલા થાપન મૂડનં, જીહો અન્ન પ્રાશન સંવેધ ॥ વિં ॥ ૩ ॥ જીહો ચંક્રમણાદિ સવે ક્રિયા, જીહો યાવત્ વરસ પ્રમાણ ॥ જીહો વલી કુલાચાર બહુપરે, જીહો તે કીધા ભલે મંડાણ ॥ વિં ॥ ૪ ॥ જીહો બંધુ સયણને નાતમાં, જીહો નાગર જનના થોક ॥ જીહો અંકથી અકેલીયે ધણું, જીહો વહાલો જેમ રવિ કોક ॥ વિં ॥ ૫ ॥ જીહો સુખકારી સવિ લોકને, જીહો ન કરે હડ સંતાપ ॥ જીહો વિકૃતાકાર ધરે નહી, જીહો મીઠા જસ આલાપ ॥ વિં ॥ ૬ ॥ જીહો બાલ અબાલ પરાક્રમી, જીહો પંચ વરશ થયાં જમ ॥ જીહો પૂર્વ સકેત તણી પરે, જીહો સવિ વિધાનું ઠામ ॥ વિં ॥ ૭ ॥ જીહો જે દીકું જે સાંભસ્યું, જીહો એક વાર જે હોય ॥ જીહો તે સઘણું લીલાથકી, જીહો ટકોટિકણું પરે જેય ॥ વિં ॥ ૮ ॥ જીહો એક દિન જય ઉધાનમાં, જીહો જનક સંઘાતે કુમાર ॥ જીહો રથ ચઢી લીલા કારણે, જીહો કૌતુક કાળે કુમાર ॥ વિં ॥ ૯ ॥ જીહો ચંપક નાગ પુન્નાગનાં, જીહો ફેગ ફણસ માકંદ ॥ જીહો સાલ રસાલ મૃણાલિકા, જીહો વાપી કમલનાં વૃંદ ॥ વિં ॥ ૧૦ ॥ જીહો શતક સહસ લખ પત્રની, જીહો વિવિધ નલિનની જાતિ ॥ જીહો અગર તગર એલા લવા, જીહો નાગલતાની ભાતિ ॥ વિં ॥ ૧૧ ॥ જીહો એમ અનેક વિધ જેયતાં, જીહો વાડી વન ઊધાન ॥ જીહો એહવે અચરિજ જે થયું, જીહો તે સુણને થઈ સાવધાન ॥ વિં ॥ ૧૨ ॥ જીહો વાજિત્રનાદે વાજતે, જીહો ગાતાં ગુણિજન કોડિ ॥ જીહો દાન મહા દેતે થકે, જીહો અતિવણુ હોડાહોડિ ॥ વિં ॥ ૧૩ ॥ જીહો નાટક પેટક થાવતે, જીહો ધવલ મંગલની શ્રેણ ॥ જીહો હર્ષ કોલાહલ અતિવણો, જીહો મુખે ન કહાયે કેણ ॥ વિં ॥ ૧૪ ॥ જીહો ગિરિવર સમ કુંજર ચઢી, જીહો છત્ર ચામર વીંજય ॥ જીહો સારીકા એક દીડી કુમરે, જીહો પાલા આગલ ઊ જય ॥ વિં ॥ ૧૫ ॥ જીહો

મંત્રી સાંમત પ્રમુખ ઘણા, જહો ચો પખેર પરિવાર ॥ જહો ગાજે ગજ
ની બહુ ઘટા, જહો હણહણતા હયખાર ॥ વિં ॥ ૧૬ ॥ જહો રાણીય
રેં એક સારિકા, જહો અચરિજ કારી રે એહ ॥ જહો નગરથી ખાહે
ર આવતાં, જહો તે વનમાં ધરી નેહ ॥ વિં ॥ ૧૭ ॥ જહો તે વનમાંહે
અછે ભલુ, જહો તુંગ તોરણ પ્રાસાદ ॥ જહો આદિ જિણુંદ તણો અ
છે, જહો દર્શને હોય આલ્હાદ ॥ વિં ॥ ૧૮ ॥ જહો અતિ ઊતસવ આ
કબરેં, જહો આવી ચૈત્ય દુવાર ॥ જહો ગજથી તે તિહાં ઊતરી, જહો
પેસે ચૈત્ય મઝાર ॥ વિં ॥ ૧૯ ॥ જહો કુમરેં તે દીડી નિસે, જહો હર્ષિ
ત દદયહરાણ ॥ જહો ચિતે એ શું માનુષી, જહો અથવા દેવ વિનાણ ॥
વિં ॥ ૨૦ ॥ જહો અથવા જો તિરિયંચિણી, જહો કેમ જણે સ
રૂપ ॥ જહો નાગર લોકેં પરિવરી, જહો એતો અચરિજ રૂપ ॥ વિં ॥
૨૧ ॥ જહો એમ વિચાર મનમાં કરે, જહો એક સ્ત્રી આવી તામ ॥ જ
હો સુખ આસનથી ઊતરી, જહો કહે નિજ સેવકને તામ ॥ વિં ॥ ૨૨
॥ જહો તાત તણી આજ્ઞા લઈ, જહો પૂછે કુમર સંદેહ ॥ જહો તુમો કે
ણ છો એ કુણ અછે, જહો પશુ રૂપેં ગુણગેહ ॥ વિં ॥ ૨૩ ॥ જહો રયો
મહોત્સવ છે મોટકો, જહો કેમ આવી પ્રાસાદ ॥ જહો સવિ વૃત્તાંત કહી
અમ તણું, જહો ટાલો સંશય વાદ ॥ વિં ॥ ૨૪ ॥ જહો કુમર
વચન સુણી સા કહે, જહો સુણ શૃંગાર કુમાર ॥ જહો એહ ન
ગરનો રાજ્યો, જહો પ્રતાપસિંહ સુખકાર ॥ વિં ॥ ૨૫ ॥ જ
હો હમણાં રતનપુરેં અછે, જહો જનપદ જતણ કાજ ॥ જહો સૂર્યવ-
તી તેહની પ્રિયા, જહો સેંદ્રી સખી હું આજ ॥ વિં ॥ ૨૬ ॥ જહો
વૃત્તાંત હવે કાબરય તણું, જહો સાંભલ તું સુકુમાલ ॥ જહો મુજ સ્વા
મિનીને એ વાલહી, જહો હંસી રાજમરાલ ॥ વિં ॥ ૨૭ ॥ જહો જ
ન્મંભૂમિ છે એહની, જહો કર્કોટક નામેં દ્વીપ ॥ જહો એક ધનીશેઠે
તિહાં થકી, જહો આણી રતનપુર દ્વીપ ॥ વિં ॥ ૨૮ ॥ જહો તિહાં પ્રતા
પસિંહ આગલેં, જહો ભેટ કરી બહુ મૂલ ॥ જહો કાવ્ય સૂકિત સુભા
ષિતેં, જહો કરચો રાજ અનુકૂલ ॥ વિં ॥ ૨૯ ॥ જહો સૂર્યવતી રાણી
તણો, જહો જણી પુત્રવિયોગ ॥ જહો લેખથકી રાજ તિહાં, જહો મા
ને દિલ ધણું શોક ॥ વિં ॥ ૩૦ ॥ જહો હા હા દૈવ કિશું થયું, જ
હો શુભસૂચક ચઝી સ્વમ ॥ જહો તેહનો મહિમા નવિ રહ્યો, જહો જો

મ સ્વપ્ને અસ્વપ્ન ॥ વિ० ॥ ૩૧ ॥ જહો રાણી દુઃખવિસારવા, જહો
સચિવશું કરીય વિચાર ॥ જહો નરભાષાયે બોલતી, જહો ઇલાં મૂકી તે
ણ વાર ॥ વિ० ॥ ૩૨ ॥ જહો જિનભાષિત વૈરાગ્યના, જહો કહે ઊપ
દેશ રસાલ ॥ જહો જિનભક્તિ રાણી તિસેં, જહો ચિતે કલ્પે મુરસાલ ॥
॥ વિ० ॥ ૩૩ ॥ જહો ધર્મગોષ્ઠિ કરતાં થકાં, જહો જતો ન જાણે કાલ ॥
જહો ઉત્તમ સંગતિથી હોયે, જહો દિન દિન મંગલ માલ ॥ વિ० ॥ ૩૪ ॥
જહો પુણ્યે હોયે મતિ નિર્મલી, જહો પુણ્યે ઉત્તમ સંગ ॥ જહો પુ
ણ્યે જિન ગુરુ ધર્મનો, જહો પામે પાવન ગંગ ॥ વિ० ॥ ૩૫ ॥ જ
હો દેવી એહની સંગતેં, જહો ધર્મકથાયેં કાલ ॥ જહો નિર્ગમતાં દિ-
ન બહુ થયા, જહો વંદે દેવ ત્રિકાલ ॥ જહો જ્ઞાનવિમલ કહિલાલ ॥ વિ०
॥ ૩૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૪૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ પહેલાં સાધુ તણે મુખેં, સાંભળીયું છે એમ ॥ નૃપપુત્રી આવતે
ભવેં, થાઇશ તું ધરી પ્રેમ ॥ ૧ ॥ તે મુનિવયણે સંગ્રહો, સમકેત
પૂર્વક ધર્મ ॥ પાલે અહોનિશિ સાચવે, શ્રાવકનાં ષટ્કર્મ ॥ ૨ ॥ રાણીને
ઘણું વાલહી, પ્રાણ થકી સુખદાય ॥ ઉત્તમ કેરી પ્રીતડી, દિન દિન વ-
ધતી થાય ॥ ૩ ॥ ઓછાશું જે પ્રીતડી, કરતાં ચિત્ત કુમલાય ॥ ની-
ચનેહ ખરશબ્દ જ્યું, ઘટત ઘટત ઘટ જાય ॥ ૪ ॥ દેવી તો વારે
ઘણું, પણ તપ કરે કઠોર ॥ જે આપોપું આગમે, તિણશું કેવું જે
૨ ॥ ૫ ॥ અઘાઈ ઊપવાસની, કીધો તપ નિર્માય ॥ એ સુખકારી સારિકા,
ભવ લહો પુણ્ય પસાય ॥ ૬ ॥ આજ અઘાઈ મહોત્સવેં, કીધી ચૈત્ય પ
રિવાડ ॥ પુરમાંહે હવે બાહિરેં, આવી ઘણે રૂહાડ ॥ ૭ ॥ આદિનાથના
ચૈત્યમાં, વિધિશું કરી પ્રણામ ॥ પેઠી છે પ્રભુ વંદવા, નવનવ ભાવ અ
ભિરામ ॥ ૮ ॥ સેંદ્રી એમ કહી વાતડી, શેઠ પુત્રેં જણી જામ ॥ અહો અહો મ
ન ચિંતવે, પુણ્યોદયનાં કામ ॥ ૯ ॥ જાતિ અછે તીર્યચની, દેખો દક્ષતા એ
હ ॥ પુણ્ય સામગ્રી કેહવી, મલીઅ છે સસનેહ ॥ ૧૦ ॥ જિનમંદિર માંહે
જઈ, જોડે એહની ભક્તિ ॥ તિર્યચ પણ જિન અર્ચવા, કેમ દેખાડે શક્તિ
॥ ૧૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૪૬ ॥

॥ અથ સારિકાકૃત સ્તુતિ ॥

॥ હાલ સોલમી ॥ રાગ કાફી માઝ ॥

॥ હરિયેં આપી રે, વૃંદાવનમાં માલ ॥ એ દેશી ॥

॥ નમો નમો શ્રીઆદિજિણુંદનેં, કરતી ત્રિવિધ પ્રણામ ॥ પંચાભિગ
મેં નમન કરંતી, કેવલજ્ઞાની નામ, ભાલેં ધરી લલામ ॥ ૧ ॥ પ્રભુ
જી પ્યારા રે, પુણ્યથકી મેં દીઠા ॥ પ્રાણ આધારા રે, સરસ સુધાથી મી
ઠા ॥ એ આંકણી ॥ રાજપુરુષ ઊપયોગ કરાવે, કોલાહલનેં સમાવે ॥ સા
ચી વાણીયેં ભાવન ભાવે, સહુનેં અચરિજ થાવે, વાજિત્રનાદ વખાવે
॥ પ્રભુ ॥ ૨ ॥ હું તો કાખરી બાખરદ્વીપની, સાસ ભરી એ દેહી ॥
સ્વામી ખરાખર કો નવિ દીઠો, તુંહી અનેહી અદેહી ॥ પ્રભુ ॥ ૩ ॥
તું નિકલંક અને નિર્મોહી, તું અદોહી ઊદાસી ॥ મહારા મનમાંહેથી
કેણી પરેં, કહો હવે કેમ ફરી જસી ॥ પ્રભુ ॥ ૪ ॥ જેમ પંકજમાં
મધુકર પેસે, તેમ મનકજમાં પેઠો ॥ તુમ દર્શન પામી નવિ હરષે, તે નિ
ગુણોનેં ધીઠો ॥ પ્રભુ ॥ ૫ ॥ હું તિર્યંચણીનેં વલી પંખણી, લાખેણી
તુમ સેવા ॥ પામીયેં તો એ અનોપમ ભાગ્યેં, જિમ ભૂખ્યાંવરમેવા ॥ પ્રભુ
॥ ૬ ॥ ભવ ભવ તાહારી આણા સુરગવી, હોજે અવિચલ ભાવેં ॥ તેહ
થી ગોરસ સમકેત સૂધું, જ્ઞાનનેં ચરણ જમાવે ॥ પ્રભુ ॥ ૭ ॥ જેમ
ધૃત આપ સ્વભાવેં નિર્મલ, રસ શોધ્યો કહો ન જાવે ॥ તેમ તુમ હે
તેં નિજ સ્વરૂપ તે, નિરાવરણ પ્રગટાવે ॥ પ્રભુ ॥ ૮ ॥ ઇંદ્ર અનંતા
જે સમકાલેં, ભકિત કરે જે કબેહી ॥ તો પણ પ્રભુગુણ સમતા નાવે,
તો હું તિર્યંચણી કેહી ॥ પ્રભુ ॥ ૯ ॥ સારિકા એણી પરેં આદિ દેવની,
ગુણથુતિ કરવા લાગી ॥ સહુ પ્રશંસે જુઓ એ અચરિજ, જ્ઞાનવિમલ
મતિ જગી ॥ પ્રભુ ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ સારિકાકૃત સ્તુતિ ॥

॥ દોહા ॥

॥ વિધિશું નાહી વાંચમાં, કરી ચંચૂપુટ શુદ્ધ ॥ મંગલ આઠ ભરે તિ
હાં, મુકતાફલેં વિશુદ્ધ ॥ ૧ ॥ પગર કુસુમનો તિહાં ભરે, ધૂપદીપનાં પા
ત્ર ॥ ભરે અખરશું મૃગમદેં, નવરાવે વલી સ્નાત્ર ॥ ૨ ॥ પાવન કરે ક-
ર્મલથકી, જન્મ જરાનેં મરણ ॥ જેહથી જાયે તે કહી, પૂજ અર્થ
પ્રવીણ ॥ ૩ ॥ એમ પૂજ અર્ચા કરી, પાછે પગે વલે જમ ॥ જિનમુ-
ખ સાહામું જોવતી, કરતી બહુત પ્રણામ ॥ ૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૭૦ ॥

॥ઠાલ સત્તરમી ॥રાગ આશાઝીરી॥જિનવરશું મેરો મન લીનો॥એ દેશી॥

॥સારિકાયેં તિહાં કર્મ સંયોગેં, કુમરનેં નયણેં નિરખ્યો રી ॥સુભ-
ગભાગ્ય ગુણનિધિ નિજકર વિધિ, નીપાયો હરિ સરિખોરી ॥ ૧ ॥ આ
તમ ભાવ તણી ગતિ વિષમી, કુણહી કહી ન જવે રી ॥ કર્મ શુભાશુભ
સમયેં સમયેં, બાંધે પરિણતી આવેરી ॥ આતં ॥ ૨ ॥ સારિકા ફરી
શ્રીજિનને ચરણે, આવી એણી પરેં ભાષેરી ॥ ગાઠસ્વરેં જન્માંતરેં ભર્તી,
એ હોજે કહે સહુ સાખેરી ॥ આં ॥ ૩ ॥ દેવાધિદેવ તો તુંહી તુંહી, ગુરુ સુ
સાધુ નિર્ગથારી ॥ ધર્મ અહિંસા લક્ષણ આણા, રાધક ધારીખ્યથારી ॥ આં
॥ ૪ ॥ એમ કહીનેં અણસણ સાગારી, લેવે જિનપદ મૂલરી ॥ ઇમ
નિસુણીનેં કુમર તિહાં બોલ્યો, સુણ પંખણી અનુકૂલરી ॥ આં ॥ પં ॥
અહો અહો તાહારી ચતુરાઈ, પાઈ પણ તુજ ખામી રી ॥ એહવું નિદાન
કરે કોઈ પ્રાણી, પણ તિર્યચ ગતિ ખામી રી ॥ આં ॥ ૬ ॥ વીતરાગ
શાસનમાં એહવું, ભાંખ્યું છે સુણ બાઈરી ॥ ધર્મ કરચો અનિદાન મુ
ગતિ ફલ, સંવર ભાવ સખાઈરી ॥ આં ॥ ૭ ॥ પંચામૃત જમી ખા
રા નીરનું, ચલુક છે એહ ઊખાણો રી ॥ સાચો કીધો તેં એ કરતાં, એ
વિષવાદ મ આણોરી ॥ આં ॥ ૮ ॥ એ અઘાઈ મહોત્સવ જિનના, યા-
ત્રાદિકની કરણીરી ॥ ઘણા જીવ અનુમોદન કરતાં, એ સમકિત વર ધ-
રણી રી ॥ આં ॥ ૯ ॥ એહવું પુણ્ય કરી પંચામૃત, એ નિદાન તો
ન ઘટે રી ॥ પણ લહીયેં છે વાંક ન કેહનો, ભાવી ભાવ તે ન મિટે રી
॥ આં ॥ ૧૦ ॥ કુમર વચન એમ નિસુણી બોલે, સારિકા સારી વા
ણી રી ॥ મેં નિદાન રૂપેં નથી કીધું, સુણ તું કુમર ગુણખાણી રી ॥
આં ॥ ૧૧ ॥ સંયમ શીલ સુસાધુ સમીપેં, સમકિત મેં આદરીયોરી ॥
તેણેં મુજને આગમિક ભવેં તું, રાજ સુતા ભવ ધરીયોરી ॥ આં ॥ ૧૨ ॥
સ્ત્રીજતેં તો વરની ઇલા, એહવો છે વ્યવહારો રી ॥ તિહાં મિથ્યાત્વી
સંગતિ લહીયેં તો, જય એલેં જમવારો રી ॥ આં ॥ ૧૩ ॥ ગાય ગ
લે જેમ કાષ્ટની ઘંટા, તાસ વિડંબના દોહીલી રી ॥ તેહ ભણી જે સમ
કિત સંગી, વર સામગ્રી સોહેલી રી ॥ આં ॥ ૧૪ ॥ જિનભગતિનેં જિ
નમત સુમતિ, કુમતિ કલંક ન દીસે રી ॥ એહવી વાણી તેણે મેં દાખી,
કુમર દેખી ચિત્ત વિકસે રી ॥ આં ॥ ૧૫ ॥ હું જાણું છું ધર્મ
કરીને, વિષગરની આશંસા રી ॥ તેણે ધર્મેતો યોગતિ ફરીયેં, તેહની

નહીં પ્રશંસા રી ॥ આં ॥ ૧૬ ॥ કીધાથી અણકીધું વારૂ, એહવી ન
 હી જિનભાષા રો ॥ અવિધિ ફલે ભવવિધિ શિવ ફલ દીયે, ધર્મખીજ
 વિધિ શાખા રી ॥ આં ॥ ૧૭ ॥ અશુભ નિદાન નવ બોલ્યા પ્રવચને,
 તેહમાં એહ નહીં આવે રી ॥ સારિકાયે નિજ ભાવ કહીને, કુમરને
 એમ સમજાવે રી ॥ આં ॥ ૧૮ ॥ તિહાં આવી છે સેંદ્રી નામે, સૂર્ય
 વતીની આલી રી ॥ તેણે દેવીને વાત સુણાવી, આવી કહે માહારી વાહા
 લી રી ॥ આં ॥ ૧૯ ॥ બલ્યું બલ્યું એ તાહારૂં કોઈ સાહસ, દુષ્કર આ
 હારને પચ્યખખેરી ॥ પહેલાં પણ તપ તાહારૂં ઊત્કૃષ્ટ, દુર્બલ તનુને નિ
 રખેરી ॥ આં ॥ ૨૦ ॥ ભામણડલે જાગિં હું તાહારે, બેહેની પારણુ
 કીજે રી ॥ આવી આવાસે સુખ આલાપે, મુજને આનંદ દીજેરી
 ॥ આં ॥ ૨૧ ॥ આયુમાન જાણ્યા વિણ બહેની, અણસણની નહીં વા
 ત રી ॥ જિનશાસનમાં એહવું બોલ્યું, તુંછે પંખી જત રી ॥ આં
 ॥ ૨૨ ॥ જિનમત જાણ્યો તેહને કહીયે, હઠ શઠ છોડે વેગેરી ॥ તેહ ભણી
 અઘાઈ પારણા, કરી પછે કરજો નેગે રી ॥ આં ॥ ૨૩ ॥ સારિકા બો
 લે સ્વામિની જે તુમો, કહ્યું તે સઘલું મેં જાણ્યું રી ॥ પણ જિન આગ
 લ જેહ પ્રતિજ્ઞા, કીધી હવે શું તાણેરી ॥ આં ॥ ૨૪ ॥ જ્ઞાની વચન પણ એ
 હવું ભાખે, જે અહિનાણુ બતાવ્યું રી ॥ તે પણ સમય અનુસારેં જાણી,
 અણશણુને મનિ ઠાવ્યું રી ॥ આં ॥ ૨૫ ॥ યદ્યપિ કાંઈ વિભાવસ્વ-
 ભાવે, અધિકું જેહ કહાણું રી ॥ તે મિથ્યાદુષ્કૃત હો મુજને, ચિર-
 તાયે ન રહેવાણું રી ॥ આં ॥ ૨૬ ॥ એમ કહી કાબર મૌન કરે જ-
 બ, દેવી એહવું બોલે રી ॥ સખી તુમ વિણ ઇલાં વાસર મહારા, કેમ
 જશે વિષતોલે રી ॥ આં ॥ ૨૭ ॥ રાણીને વલી સર્વ સહેલી, નગ
 ર લોક સવિ મેલી રી ॥ અણશણુનો ઊત્સવ તિહાં માંડ્યો, ધર્મરાજ
 માંહે ભેલી રી ॥ આં ॥ ૨૮ ॥ દુરિત ડાણુ અઠાર આલોઈ, સુકૃત
 અનુમોદે સઘલાં રી ॥ દુષ્કૃત નિંદા મદ પરિહરણા, ચાર સરણુ કરે વિમ
 લા રી ॥ આં ॥ ૨૯ ॥ સકલ લોકને આનંદકારી, વારી દુષ્ટ કષા-
 યા રી ॥ દેવી ઊપર પણ નહી માયા, કેહની માયા કાયા રી ॥
 આં ॥ ૩૦ ॥ દિવસ ત્રણ અણસણ આરાધી, પરભવ પામી મૈનારી તે ॥
 ચંદન પ્રમુખે તે સંસ્કારી, સંભારી ગુણ તેહના રી ॥ આં ॥ ૩૧ ॥
 મૂકી શોઠ રાણી રહે સુખમાં, કુમરે પણ રાણી ભેટીરી ॥ પણ માં

હામાંહે કોઈ ન જાણે, સુત વેદન નવિ મેટી રી ॥ આં ॥ ૩૨ ॥ પિ
તા પાસ આવી સવિ તેહના, ગુણ અનુમોદન કરતો રી ॥ સઘલી વા
ત જણાવે હરખે, મિત્ર અનેક પરિવરતો રી ॥ આં ॥ ૩૩ ॥ પ્રજા
લોકની વાણી એહવી, મેનાયે અણસણ કીધુંરો ॥ એ ઉત્તમ ગયું મિથ્યામ
ત તમ, જીવિતનું ફલ લીધું, રી ॥ આં ॥ ૩૪ ॥ એમ અનુમોદના
નિસુણી બેહુની, આપે પણ અનુમોદે રી ॥ ઘર આવીને જ્ઞાનવિમલ ગુ
રૂ, ચરણકમલને વંદે રી ॥ આં ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ૭૦૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે તેહિજ પુરમાં વસે, મંત્રિ ધીધનનામ ॥ મતિરાજ સુધિરા
જ બેહુ, નંદન તસ ગુણ ધામ ॥ ૧ ॥ પહેલો મંત્રી પદ ધરે, અનુજ
અનુજ પદ ઠામ ॥ અનુજ પ્રિયા કમલા અછે, તસ સુત ગુણ અભિરા
મ ॥ ૨ ॥ ચંદ્રપરે નિર્મલ કલા, ગુણચંદ્રાખ્ય કુમાર ॥ શ્રીચંદ્રકુમરને
મિત્ર તે, પ્રીતિ સ્થાન અપાર ॥ ૩ ॥ ખીર નીર પરે તેહને, મૈત્રિ પર
મ પવિત્ર ॥ વિનય વિવેક ભક્તે કરી, સેવા કરે વિચિત્ર ॥ ૪ ॥ શ્રીચં
દ્ર તેહશું વીસશ્યો, મન લીધું તેણે ચોર ॥ પશ્યતોહર ગુણચંદ્ર થયો,
તોહી ઉત્તમ શિર મોડ ॥ ૫ ॥ માંહોમાં નખ માંસ પરે, પ્રીતિ વહેઅ
તિ નેહ ॥ અલગા ન રહે એક ઘડી, એકજીવ દોય દેહ ॥ ૬ ॥ હ
વે પિતા મન ચિંતવે, પાઠવીયે જે પુત્ર ॥ જે ભણીયો સુત સંપન્ને,
તો રાખે ઘરસૂત્ર ॥ ૭ ॥ તાદ્રશ પાઠક બેઠયે, શાસ્ત્રનીતિનો જાણ ॥
વૃદ્ધપરંપર આવીયો, નિર્લોભી ગુણખાણ ॥ ૮ ॥ વિષય પ્રમાદ ન સે
વતો, ઠવતો પગલાં ન્યાય ॥ એહવો જે પાઠક મલે, તો ભણતાં સુખ
થાય ॥ ૯ ॥ ગંગાતીરથી આવિયો, શ્રીગુણધર ઊવઝાય ॥ શેઠે આ-
વ્યો સાંભલી, સાથે બહુ સમુદાય ॥ ૧૦ ॥ પૂર્વે ચાર વખાણીયા, ચિ
ત્તજ્ઞાન નર જેહ ॥ તેહના ગુરૂ પણ એહ છે, સકલકલાના ગેહ ॥ ૧૧ ॥
અરિહંત મતને અનુસરે, સકલ શાસ્ત્ર પરવીણ ॥ નીતિ વૃદ્ધ સુધિ સંત
છે, સ્ફુટવચ્ય કાર્ય અદીન ॥ ૧૨ ॥ શેઠે તે ઘર નોહોતરી, દીધાં વલી
બહુમાન ॥ પુત્ર પાઠવા પ્રારથ્યો, પ્રભુ કરો આશ પ્રમાણ ॥ ૧૩ ॥ પા
ઠક કહે તુજ પુત્રને, નિરખું લાવો આંહી ॥ આકારી પગે પાડીયો,
લાવણ્યગુણની છાંહિ ॥ ૧૪ ॥ ગુરૂપદ પ્રણમી પ્રેમશું, પિતા ચરણ પ્ર
ણમેવ ॥ બેઠો ઉચિત સ્થાનકે, વિનયથકી સ્વયમેવ ॥ ૧૫ ॥ સર્વત્ર લે

ક્ષણે અલંકરયો, દેખી તેહ કુમાર ॥ યોગ્ય જાણીને હરપાયા, ઊપા
ધ્યાય તિહાં સાર ॥ ૧૬ ॥ જાવાનેં ઊત્સુક હુતા, દેખી પ્રસન્ન થયું ચિ
ત્ત ॥ ઝોંકાર કહી માનિયો, એહ કુમર સુવિનીત ॥ ૧૭ ॥ ૭૨૨ ॥

॥ ઢાલ અઢારમી ॥ રાગ સારંગ ॥ લલનાનીદેશી ॥ શ્રીગુણધર ઊ
વજ્જયને, શેઠ દીયે ખડુ દામ લલના ॥ નિઃસ્પૃહ ગુણથી નવિ લીયે
કુમર છે વિનયનું ધામ લલના ॥ ૧ ॥ વિનય થકી સવિ ગુણ વધે,
વિનય છે ધર્મનું મૂલ લલના ॥ શેઠ તાત ગુરૂ માવડી, વિનયથી સવિ અ-
નુકૂલ લલના ॥ વિં ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ કહે ઉવજ્જય સુણે શેઠજી, હું
શ્રુતવિક્ષયી નાહીં લલનાં ॥ જે ઊપગાર કરી ઇચ્છા કરે, તે નાણુ કુશીલને
પ્રાહિં લલના ॥ વિં ॥ ૩ ॥ વિનય કરી વિદ્યા લીયે, એ તો ઉત્તમ પક્ષ
લલના ॥ અથવા વિદ્યાર્થી વિદ્યા લીયે, એ પણ ખીજે દક્ષ લલના ॥ વિં ॥
૪ ॥ ધનથી વિદ્યા જે લીયે, તેતો નાહીં યુક્ત લલના ॥ પુણ્યાત્માને દોયે
હેયે, ત્રીજે કારણ ઊક્ત લલના ॥ વિં ॥ ૫ ॥ જે વિનયી વિદ્યારથી,
વાધે તેહથી ચિત્ત લલના ॥ અવિનયીને પણ તો દીયે, જે ધન લેવા
ચિત્ત લલના ॥ વિં ॥ ૬ ॥ કહે ઉવજ્જય શુદ્ધ સ્થાનકે, કીજે શાસ્ત્ર અ-
ભ્યાસ લલના ॥ શેઠ કહે મેં વાસિયો, લખમી પુર છે પાસ લલના ॥ વિં
॥ ૭ ॥ રાજની આણાથકી, પહિલાં વાસ્યું જેહ લલના ॥ તિહાં આવાસ
છે માહરા, પાવન કીજે તેહ લલનાં ॥ વિં ॥ ૮ ॥ તે પંડિત
સ્થાનક જેઠ, શાસ્ત્ર અભ્યાસને યોગ્ય લલના ॥ સામગ્રી તિહાં મેલવે,
અશનાદિકના ભોગ લલના ॥ વિં ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ આચાર્યપુસ્તકનિ-
વાસસહાયભોજ્યં, બાહ્યાશ્ચ પંચ પઠનં પરિવર્દ્ધયંતિ ॥ આરોગ્ય
બુદ્ધિવિનયોદયમશાસ્ત્રરાગાઃ પંચાંતરાઃ પઠનસિદ્ધિકરા ભવંતિ ॥ ૧ ॥
પૂર્વઢાલ ॥ શુભમુહૂર્ત શુભચંદ્રમા, યોગ લગન ખલ જણુ લલના ॥
લેખશાલા મહોત્સવ તિહાં, માંડયો મોહોટે મંડાણુ લલના ॥ વિં ॥
॥ ૧૦ ॥ વસ્ત્રાભરણે શોભતા, પાઠક તસ પરિવાર લલના ॥ બાહ્યે
એમ શોભા ખની, વિનયથી અંતર સાર લલના ॥ વિં ॥ ૧૧ ॥ આદી
ઝાંનમો ભણે, વલતો અક્ષર પાઠ લલના ॥ દાન માન આપે ઘણા, એ
ઊચ્છાહના ઠાઠ લલના ॥ વિં ॥ ૧૨ ॥ બ્યાકરણ કાવ્ય અલંકાર
જે, જ્યોતિષ શાસ્ત્રને છંદ લલના ॥ ગણિતાગમ લક્ષણુ કલા, શાસ્ત્ર અ
નેક અમંદ લલના ॥ વિં ॥ ૧૩ ॥ સામુદ્રિક વાસ્તુક વલી, ભાષા તણા જે

ભેદ લલના ॥ વલી શૃંગાર રસ મંજરી, શાલિહોત્રને વેદલ
 લના ॥ વિ० ॥ ૧૪ ॥ હોરા લગનને નાડિકા, સ્વરોદયને કાલ જ્ઞાન
 લલના ॥ કલ્પવિદ્યા પિંગલ વલી, નાટકનાં વિજ્ઞાન લલના ॥ વિ०
 ॥ ૧૫ ॥ લિખિત ગણિત આદે કરી, કલા બહોંતેર જેહ લલના ॥
 ઇત્યાદિક સઘલી કલા, શીખવજે ધરી નેહ લલના ॥ વિ० ॥ ૧૬ ॥
 ક્ષત્રયોગ્ય ક્ષત્રિયકલા, તેહનો પણ અભ્યાસ લલના ॥ રાધાવેદાદિક
 જિકે, ધનુર્વિદ્યાના વાસ લલના ॥ વિ० ॥ ૧૭ ॥ તેમ શ્રીગુણધર ગુ
 ર તણા, ક્રમ સેવ્યા અતિ તેણુ લલના ॥ ગુરુપ્રાસાદથી તેહને, કર
 તલ પ્રાપ્તિ ન જેણુ લલના ॥ વિ० ॥ ૧૮ ॥ જેમ આદર્શમાં પ્રતિબિં
 બે, ભાસે સરિખે ભાસ લલના, જલેં તૈલ પરેં વિસ્તરી, તસ મતિ શા
 સ્ત્ર નિવાસ લલના ॥ વિ० ॥ ૧૯ ॥ સકલ શાસ્ત્ર કુશલી થયો, કુમર અ
 મરપતિ જેમ લલના ॥ ઊપાધ્યાય પણ નિજ ધરેં, ગંતુકામ થયા તે
 મ લલના ॥ વિ० ॥ ૨૦ ॥ દૂષણ રહિત જે ભૂષણેં, શોભાવ્યા સવિ તેહ
 લલના ॥ પાઠક ગમન લહી વારતા, કુમર કહે બહુ નેહ લલના ॥
 વિ० ॥ ૨૧ ॥ મ્હાનવદનકજ દેખીનેં, જેમ દિવસેં શશિબિંબ લલ
 ના ॥ અશ્રુમોચન બહુવિધ કરે, ન સહું તુમ્હ વિલંબ લલના ॥ વિ० ॥ ૨૨ ॥
 કુમરનેં દેખી એહવો, ન કરો એહવો શોક લલના ॥ નીશાસા નવિ મૂકી
 ચેં, છે સઘલાઈ થોક લલના ॥ વિ० ॥ ૨૩ ॥ વાંક હોવે તે દાખવો,
 માતપિતાનેં સયણુ લલના ॥ આજ લગેં સુત તાહરો, દીઠું ન વિરૂઝેં વય
 ણુ લલના ॥ વિ० ॥ ૨૪ ॥ કુમર કહે સુણો તાતજી, દુઃખ નહી મુજનેં કાંચ
 લલના ॥ પણ વિદ્યાગુરુ માહરા, ગંતુક છે ઉવઝાય લલના ॥ તિણથી
 ચિત્ત કુમલાય લલના ॥ વિ० ॥ ૨૫ ॥ કોણુ મતિ ગતિ મુજ દેયશે,
 તત્વ કહેશે વલી કોણુ લલના ॥ જ્ઞાનાંજન કરી આંજશે, કહો કોણુ માહારાં
 નયણુ લલના ॥ વિ० ॥ ૨૬ ॥ એહવેં અનુમતિ માગવા, આવ્યા
 પાઠક રાય લલના ॥ તેહવા કુમરનેં દેખીનેં, ધરતો દુઃખ સમુદાય
 લલના ॥ વિ० ॥ ૨૭ ॥ અહો ભક્તિ અહો નેહલો, અહો અહો વિનય
 વિવેક લલના ॥ અહો અગર્વ નિર્દભતા, પ્રશંસે અતિરેક લલના ॥ વિ०
 ॥ ૨૮ ॥ કહે શેઠ સુત કારણેં, જે પંચ દિવસ રહેવાય લલના ॥ તો અમ્હ
 હિયડું ઊલ્લસે, કુમરનેં બહુ સુખ થાય લલના ॥ વિ० ॥ ૨૯ ॥ ગુરુ
 જીયેં માની વીનતિ, રહ્યા વલી કેતોક કાલ લલના ॥ દાક્ષિણ્યથી સવિ નિ

પજે, 'મોહ મહોટો જંજલ લલના ॥ વિ૦ ॥ ૩૦ ॥ ગુરુ મુખચંદ્ર નિરખ્યા
થકી, શ્રીચંદ્ર હરષ સમુદ્ર લલના ॥ તેહવો અતિહી ઉદ્વસ્યો, નીર ન માયે
અમુદ્ર લલના ॥ વિ૦ ॥ ૩૧ ॥ શ્રીગુણધર સુગુરુ તણા, ગુણ માણિક નિજ
કંઠ લલના ॥ શ્રીચંદ્ર નિજગલ કંદલેં, રાખે માલા ગૂથિ લલના ॥ વિ૦ ॥
૩૨ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરુરાજ્યી, પાખ્યા શ્રુતનિધિ સાર લલના ॥ તે ગુરુ કહે
કેમ વીસરે, જોહના બહુ ઉપગાર લલના ॥ વિ૦ ॥ ૩૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૭૫૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે પ્રતાપસિંહ રાજ્યો, રિપુજનપદનેં જીતિ ॥ હઠશું રત્નપુરં
ગ્રહી, કરી આણાની રીતિ ॥ ૧ ॥ ઊદ્ધરિરત્ન મણિમાણિકેં, મુકતાક
લની કોડિ ॥ વસ્તુ અપૂરવ બહુ લેઈ, કોણ કરે હોડા હોડિ ॥ ૨ ॥
વરસ આઠં તિહાં કિણુ રહી, વરતાવી નિજ આણુ ॥ આપેં અતિ ઉ
લટ ધરી, સેના બહુ મંડાણુ ॥ ૩ ॥ નયર કુશસ્થલ આવીયા, સાહા
મા આવે લોક ॥ નિજ નગરપતિ દેખીયેં, હર્ષિત જિમ રવિ કો
ક ॥ ૪ ॥ શેઠ સેનાપતિ મંત્રવી, સવિ સુદૃઝનપરિવાર ॥ લેઈ અ-
પૂરવ ભેટણું, આઠ્યા શેઠ કુમાર ॥ ૫ ॥ જઈ રાજના પાય નમી, બેસે
યથોચિત ઠામ ॥ સ્વાગત કુશલ પૂછ્યું તિસેં, સકલ લોકનેં તામ ॥
૬ ॥ શેઠપાસેં સુત દેખીયો, સુંદર સકલ શરીર ॥ દેખી નૃપ પૂ-
છે તિસેં, એ સુત કોણુ વડવીર ॥ ૭ ॥ શેઠ કહે તુમ દાસનો, એ
નંદન છે સ્વામિ ॥ હર્ષિત મન કહે રાજ્યો, સ્નેહ નયનથી તામ
॥ ૮ ॥ સંપ્રતિ જીતિ સ્મરણુ છે, લોચન કેરો પ્રેમ ॥ સજ્જન મલવા ટલ
વલે, દુર્જન મલવા નેમ ॥ ૯ ॥ કહે કણકોટપુરં દીયું, એ સુ
તનેં સુખકાજ ॥ સ્નેહ જણાવે અતિ ઘણો, દૃષ્ટિયુગલ માહારાજ ॥ ૧૦ ॥
દાન અવારિત આપતાં, આવે રાજ દુવાર ॥ નિજવર મંગલ ધવલ
શું, આવે ધરી અલંકાર ॥ ૧૧ ॥ લખમીદત્ત શેઠ આવિયા, નૃપતિ ત
ણું બહુ માન ॥ લેઈનેં સુત સાથલેં, દેતા અઢલક દાન ॥ ૧૨ ॥ હવે
ગુણધર ઊઝઝાજ્ય જે, પાઊધારે નિજ ઠામ ॥ ધારબંધ જલ તરણિ જે,
પ્રમુખ વસ્તુ અભિરામ ॥ ૧૩ ॥ વલી અનેક ગુણુ યોગ્યતા, દિવ્ય
વસ્તુ છે જેહ ॥ તેહ કુમરને આપીને, ચાલ્યા વધતે નેહ ॥ ૧૪ ॥

॥ હાલ ઓગણીશમી ॥ જીરે મહારે જગ્યો કુંવર જામ, તવ દેખે
દોલત મલી ॥ જીરે જી ॥ એ દેશી ॥

જીરે મહારે હવે તે નગરમાંહે સાર, આઠ વસે વ્યવહારીયા જીરેજી
 ॥ ૭૦ ॥ ધનપ્રિય ધન ધનસાર, ધનદત્ત ધનદ અનુકારીયા જીરેજી
 ॥ ૧ ॥ ૭૦ ॥ કમલાદિક તસ નાર, રૂપે રંભા ઉર્વશીજીરેજી ॥ ૭૦ ॥ પુત્રી તે
 હની સાર, લખમી પ્રમુખ ગુણથી હસી જીરેજી ॥ ૨ ॥ ૭૦ ॥ લાવણ્ય રૂપ
 ચાતુર્ય, પ્રમુખ બહુ ગુણ સંપદા જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ ધનવતિ લક્ષ્મીવતિ
 આદિ, પ્રમુખ સુતા અતિશુ મુદા જીરેજી ॥ ૩ ॥ ૭૦ ॥ પામી યૌવન વેશ,
 મદન રમણ નંદનવનં જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ જનક વિચારે તામ, દીજે કન્યા
 ને ધનં જીરેજી ॥ ૪ ॥ ૭૦ ॥ શ્રીચંદ્રપરે સૌમ્ય, નિરખીને મન ચિંતવે
 જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ જણી એ વર છે યોગ્ય, લક્ષ્મીદત્ત શેઠ વીનવે જીરે
 જી ॥ ૫ ॥ ૭૦ ॥ લક્ષ્મીદત્ત પણ તેહ, વાત સુણીને હરખીયો જીરેજી ॥
 ૭૦ ॥ નિજ સુતને એ યોગ્ય, કન્યાગણ ગુણે પરખીયો જીરેજી ॥
 ૬ ॥ ૭૦ ॥ શુભદિન વેલા લગ્ન, જણી વિવાહ માંડીયો જીરેજી ॥ ૭૦ ॥
 કન્યા આઠ ઊદાર, જણે રત્ન કરંડિયો જીરેજી ॥ ૭ ॥ ૭૦ ॥ પાણી ગ્રહ
 ણુ ઊદાર, કરાવે એકણ દિને જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ શોભે કુમર વિશેષ, આઠ કન્યા
 એકે મને જીરેજી ॥ ૮ ॥ ૭૦ ॥ કન્યા આઠે તે બાહ્ય, પતિ દ્વદ્યે અંતર
 થકી જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ પ્રતિબિંબાણી તેહ, કાંતિ કલાપ ભરે છકી જી
 રેજી ॥ ૯ ॥ ૭૦ ॥ શ્રીચંદ્રપૂરણચંદ્ર, શોભકલાપરે મનુપ્રિયા જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ ક
 ન્યા શોભે તેણ, જેમ ધંદ્રે જૂલકપ્રિયા જીરેજી ॥ ૧૦ ॥ ૭૦ ॥ નિત્ય ઊ
 દિત શ્રીચંદ્ર, દેખી ચંદ્ર કલંકિત થયો જીરેજી ॥ ૭૦ ॥ શ્રીનિવાસ સુખ
 ઠામ, શ્રીચંદ્રને વદને રહ્યો જીરેજી ॥ ૧૧ ॥

આઠ કન્યાનાં તથા તેના પિતાનાં અને માતાનાં નામ.

પિતાનાં નામ.	માતાનાં નામ.	કન્યાનાં નામ.
૧ ધનપ્રિય.	૧ કમલસેના.	૧ ધનવતી.
૨ ધનદેવ.	૨ કમલવતી.	૨ ધનાઘ.
૩ ધનદત્ત.	૩ કમલસિરી.	૩ ધારણી.
૪ ધનસાર.	૪ કમલા.	૪ ધારકન્યા.
૫ ધનેસર.	૫ કનકાવલી.	૫ લક્ષ્મીવતી.
૬ ધનગોપ.	૬ કુસુમસિરા.	૬ લીલાવતી.
૭ ધનમિત્ર.	૭ કનકાદેવા.	૭ લાછીબાઘ.
૮ ધનચંદ્ર.	૮ કોટિમદેવા.	૮ લીલાઘ.

૭૦ ॥ ગુણમણિ માણિક ભૂમિ, કુમર રોહણગિરિ સારિખો ॥ ૭૧ ॥
 ૭૦ ॥ વિબુધે અલંકૃત સાર, ઇંદ્ર પરે જને પારખ્યો ॥ ૭૨ ॥
 ૭૦ ॥ સુમનસ નંદન વાણિ, કંચનગિરિ જાણે વડો ॥ ૭૩ ॥
 ૭૦ ॥ ગંભિરમ ગુણે જલનિધિ, અધરીકૃત રહ્યો તે જડો ॥ ૭૪ ॥
 ૭૦ ॥ એણીપરે ગુણની શ્રેણિ, આવી વશ થિર જાણીને ॥ ૭૫ ॥
 ૭૦ ॥ દાનાદિક બહુ પુણ્ય, કરતો નિજકુલ જાણીને ॥ ૭૬ ॥
 ૭૦ ॥ ઇત્યાદિક ગુણ કોડી, જોડ ન કોઈ એ સમી ॥ ૭૭ ॥
 ૭૦ ॥ કહેતાં નાવે પાર, જો મતિ હોયે સુરગુરુ સમી ॥ ૭૮ ॥
 ૭૦ ॥ એક દિન હવે ગુણચંદ્ર, સાથે જયે પુર બાહિરે ॥ ૭૯ ॥
 ૭૦ ॥ ક્રીડા કાળ કુમાર, ઊઘાનેથી ચઢી વારણે ॥ ૮૦ ॥
 ૭૦ ॥ સરોવર કેરે તીર, પટ આવાસમાં ઊતરયા ॥ ૮૧ ॥
 ૭૦ ॥ તુરંગ વિચિત્રની જાતિ, જાણે રવિ રથથી વિખરયા ॥ ૮૨ ॥
 ૭૦ ॥ દેખી તે અશ્વ વૃદ્ધ, શ્રીચંદ્ર ગુણચંદ્ર પ્રત્યે કહે ॥ ૮૩ ॥
 ૭૦ ॥ પૂછ તું એહતું મૂલ્ય, એ કેહવા કેહવું લહે ॥ ૮૪ ॥
 ૭૦ ॥ તિહાં એક પુરૂષ છે વૃદ્ધ, પૂછ્યો તવ એહતું ભણે ॥ ૮૫ ॥
 ૭૦ ॥ વેચ્યા તુરંગ અનેક, તેહની સંખ્યા કોણ ગણે ॥ ૮૬ ॥
 ૭૦ ॥ ૧૯ ॥ ૭૦ ॥ પણ હમણાં છે શોભ, અશ્વ તે ઊત્તમ જાતિના ॥ ૮૭ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૦ ॥ ૭૦ ॥ તે જોવાને કુમાર, આવે મિત્ર સંઘાતિના ॥ ૮૮ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૧ ॥ ૭૦ ॥ મિત્ર કહે કહે સ્વામિ, કોણ કોણ ઊત્તમ એહમાં ॥ ૮૯ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૨ ॥ ૭૦ ॥ તિહાં લક્ષણે પ્રધાન, આખે કુમર છે જોહમાં ॥ ૯૦ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૩ ॥ ૭૦ ॥ ગંગાજલની જાતિ, ઊર્જિત વચ્ચે મુખે કરી ॥ ૯૧ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૪ ॥ ૭૦ ॥ તાર્ક્ય નામ એ જાતિ, અષ્ટ મંગલ રેખે કરી ॥ ૯૨ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૫ ॥ ૭૦ ॥ રક્ત વરણ કીચાહ, વલી ખુગાહ છે સામલો ॥ ૯૩ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૬ ॥ ૭૦ ॥ ચિત્ર વરણ હારાહ, ધૂત પ્રભ સરાહ એ નિર્મલો ॥ ૯૪ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૭ ॥ ૭૦ ॥ કૃષ્ણ વરણ કાંઈ શ્વેત, એ ઊરાહ હય જ ॥ ૯૫ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૮ ॥ ૭૦ ॥ કૃષ્ણ જાતું કાંઈ પીત, રોકનાહ મન આણી ॥ ૯૬ ॥
 ૭૦ ॥ ૨૯ ॥ ૭૦ ॥ એ નીલક હય જાતિ, હરિક હોલક સિત પિં ॥ ૯૭ ॥
 ૭૦ ॥ ૩૦ ॥ ૭૦ ॥ એ પંચલદ્રની જાતિ, દોય અછે ગતિ આગલા ॥ ૯૮ ॥
 ૭૦ ॥ ૩૧ ॥ ૭૦ ॥ હૃદય પૃષ્ઠ મુખ પાસ, પુષ્કિત શુભ લક્ષ ॥ ૯૯ ॥
 ૭૦ ॥ ૩૨ ॥ ૭૦ ॥ પંચમ ગતિયે પ્રધાન, એ દોય ઊત્તમ ॥ ૧૦૦ ॥

પારિખ્યા જીરેજી ॥ ૨૬ ॥ જી ॥ લાખ સુવર્ણને મૂલ, એ પણ લેવા
 દોહિલા જીરેજી ॥ જી ॥ ધોરિત વલ્લિગત પ્લુત્ય, એહવીગતિનાસોહિલા જી
 રેજી ॥ ૨૭ ॥ જી ॥ એહવે નૃપ વર્ગીય, રાજકુમર આઁયા તિસેં જી
 રેજી ॥ જી ॥ જોઈ જોઈ પ્રૌઢ શરીર, ઇચ્છાયેં લીધા જિસેં જીરેજી ॥ ૨૮ ॥
 જી ॥ પોણે તથા અધ લાખ, દેઈ મૂલ્ય લેઈ ગયા જીરેજી ॥ જી ॥
 મોઢા અને અતિ ઊચ્ય, નહીં તુરગ ત્રણ તિહાં રહ્યા જીરેજી ॥ ૨૯
 ॥ જી ॥ વાયુવેગ મહાવેગ, તુરગ દો પંચભદ્ર જાતિના જીરેજી ॥
 જી ॥ વેગવંત રથ યોગ્ય, લક્ષણ જોઈ ભાતિનાં જીરેજી ॥ ૩૦ ॥ જી ॥
 દ્વયેં વિચારી તામ, કુમર તે હય દોય સંગ્રહે જીરેજી ॥ જી ॥
 ॥ લાખ દોય સુવર્ણ, મૂલ્ય દેઈનેં તેહ નિરવહે જીરેજી ॥ ૩૧ ॥ જી ॥
 આવે નિજધર જમ, તેહવે કુણહિકે શેઠનેં જીરેજી ॥ જી ॥ જઈ કહે
 સવિ વાત, આગલથી લહી ઠેઠનેં જીરેજી ॥ ૩૨ ॥ જી ॥ અછે ત્રિવિ
 ધ સંસાર, મિત્ર શત્રુ ઊદાસીનતા જીરેજી ॥ જી ॥ કહે તુમચો એ
 પુત્ર, જૂઓ ડાપણની પીનતા જીરેજી ॥ ૩૩ ॥ જી ॥ રાજ કુમરેં જે
 લીધ, અશ્વ તે લઘુમૂલ્ય પ્રૌઢ તનુ જીરેજી ॥ જી ॥ આ માહામૂલ્ય લઘુ
 અંગ, અશ્વ લીધા તુમ સુત મનું જીરેજી ॥ ૩૪ ॥ જી ॥ જેહ જ
 નકની આણ, ન કરે તે સુત નહીં ભલો જીરેજી ॥ જી ॥ કીધો એ
 મ પોકાર, કોણહીક નરેં ધરી આમલો જીરેજી ॥ ૩૫ ॥ જી ॥ શેઠ સુ
 ણી કહે એમ, રે ગાઢે સ્વરેં શું લવે જીરેજી ॥ જી ॥ ધન મુજધરેં
 સવિ જેહ, તે એહનાં ભાગ્ય વશેં હવે જીરેજી ॥ ૩૬ ॥ જી ॥ એહના
 પુણ્ય પસાય, ધન ઓછું નહોયે કદેં જીરેજી ॥ જી ॥ દૂર્વાકૂપનું ની-
 ર, વાઘે કાઢયું જેમનદેં જીરેજી ॥ ૩૭ ॥ જી ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ, ભાં
 ખે રાખે જે પ્રીતડી જીરેજી ॥ જી ॥ ખલવચ સુણી મન ભંગ, ન
 કરે તેહની ધન ઘડી જીરેજી ॥ ૩૮ ॥ જી ॥ સર્વગાથા ॥ ૮૦૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એહવે કુમર ઘેર આવિયો, પ્રણમી તાતના પાય ॥ કહે મેં વાજી
 યુગ ગ્રહ્યા, લક્ષ દ્રવ્ય ઠહરાય ॥ ૧ ॥ ભલું કર્યું મુખ એમ કહી,
 આપ્યું ધન નિજ હાથ ॥ પુત્ર ઊત્સર્ગે આરોપિયો, જેમ મુકુટે ર-
 ત્નની જાત ॥ ૨ ॥ પિતા આદેશથી કી તિહાં, ગારૂડ રત્નવિચિત્ર ॥
 સુવેગ નામેં રથ કારવ્યો, જોતાં નયન પવિત્ર ॥ ૩ ॥ નૃપ સારથિ

ના વંશનો, એક કુમર સુકુમાલ ॥ નામ ધનંજય સારથી, ઊઘમવંત દ
યાલ ॥ ૪ ॥ સ્નેહો સ્વામિદિલેં ચલે, ગંભીરમ ગુણયુક્ત ॥ વિનયી
ભક્તિ અતિ ઘણો, પ્રાપ્ત પરીક્ષ જે ઊક્ત ॥ ૫ ॥ શુભ મુહૂર્ત જોઈ
કરી, લેઈ પિતાં આદેશ ॥ મિત્ર સહિત તે સારથી, રથનો કીધ નિવેશ
॥ ૬ ॥ બુચકારી દોય અશ્વનેં, કર ફરસી સુકુમાલ ॥ સૂક્ષ્મબુદ્ધિ સુશિ
ક્ષિતનેં, બાંધે ધૂવર માલ ॥ ૭ ॥ વસ્તુનવિન અદ્ભુત ગુણેં, દીઠે મ
ન સુપ્રસન્ન ॥ થાયે તેમ વલી તેહનાં, કરવા બહુત યતન ॥ ૮ ॥ મન
માં ચિંતે એહવું, જોઈને રથ વેગ ॥ ઘોડા દોડ્યા વન ભણી,
પ્રાયે જન ઊદ્વેગ ॥ ૯ ॥

॥ ઢાલ વીશમી ॥ યોગીસર ચેલાની દેશી ॥

॥ કુમર મિત્રને સારથી રે, બેડા રથ કરી સજ્જ રે ॥ અલખેલા
વારૂ ॥ અશ્વ પરીક્ષા કારણે હો લાલ ॥ માનું ત્રિવર્ગ એ આકૃષ્ટી રે,
ધર્મ અરથ કામ સજ્જ રે ॥ અં ॥ જનક તણી આણા લહી હો લા
લ ॥ ૧ ॥ નિજ નગરીથી નીસરયા રે, કોઈ દિશિ ધરી મનમાંહે રે
॥ અં ॥ કૌતુકને જોવા ભણી હો લાલ ॥ અર્ધ પ્રહરમાંહે ગયા રે,
પંચદશ યોજન બાહિ રે ॥ અં ॥ ફરી આંબ્યા પાછા ધરેં હો લાલ
॥ ૨ ॥ એમ સઘલી દિશિને વિષે રે, મન ઇચ્છાયેં જાય રે ॥ અં ॥
સારથિ રથ હય સાનિધેં હો લાલ ॥ નિશિદિન એમ ફિરતા રહે રે,
જોતાં કીડા ઠાય રે ॥ અં ॥ નયન કરાવે પારણાં હો લાલ ॥ ૩ ॥
કદહીક કદહી પૂછે પિતા રે, વેલાતિક્રમ હેત રે ॥ અં ॥ કદપીને
ઊત્તર દીયે હો લાલ ॥ બાહર ભીતર જોયતાં રે, વાડી વન ઊઘાન રે
॥ અં ॥ નિશિ દિન ઇચ્છાયેં ફિરે હો લાલ ॥ ૪ ॥ તુમ પાખે જમ
વું નહીં રે, તાત કહે એમ વાણી રે ॥ અં ॥ કરો કીડા મન માનતે હો
લાલ ॥ કુમર કહે સુણો તાતજી રે, એ યુગતિછે વાત રે ॥ અં ॥ શી
ઘ્ર રમીને આવશું હો લાલ ॥ ૫ ॥ પણ મુજ ઇચ્છા વાધતે રે, ન
હી રહે મનહ સમાધિ રે ॥ અં ॥ તુમ આણા માહારે હોજે હો લા
લ ॥ શેડ કહે હવે તાહરે રે, મન સમાધિ હોયે જેમ રે ॥ અં ॥ તેમ
લીલા વિલસો સદા હો લાલ ॥ ૬ ॥ રથ બેસી હવે એકદા રે, ત્રિ
કૂટ પર્વતેં જાય રે ॥ અં ॥ તિહાં ભૈરવ યોગી અછે હો લાલ ॥ પદ્માસનેં બે
ઠો તિહાં રે, હૃષ્યો તર્જુણ જાણી રે ॥ અં ॥ વત્સ તું લધુવય દેખીયેં હો લાલ

લ ॥ ૭ ॥ વસ્ત્રાભરણે શોભીયે રે, સોવનરથ હય જોડિ રે ॥ અં ॥ દુષ્ટવિષમ
 અટવી મહા હો લાલ ॥ કેમ એકાકી આવીયો રે, કહે યોગી સુણ
 બાલ રે ॥ અં ॥ કહે કૌતુકને કારણે હો લાલ ॥ ૮ ॥ તુમ સરિખા-
 ના પ્રભાવથી રે, ભય ન હોયે કોઈ ઠામ રે ॥ અં ॥ સાહસિક જ-
 ણી કરી હો લાલ ॥ કહે ભૈરવ શ્રીચંદ્રને રે, કર મુજ વિદ્યા સહા-
 ય રે ॥ અં ॥ શાસ્ત્ર પ્રમાંણે વિધિ સાધશું હો લાલ ॥ ૯ ॥ આ-
 જ મધ્ય રચણી સમે રે, ઊત્તર સાધક થાય રે ॥ અં ॥ કુમરે વ-
 યણુ તે ઊકરયું હો લાલ ॥ એકલો તે પાસે રહી રે, વિધિશું કરે
 આહુતિ રે ॥ અં ॥ કહે યોગી હવે તેહને હો લાલ ॥ ૧૦ ॥
 રે બાલક ઇલાં આવશે રે, અનેક વીર વૈતાલ રે ॥ અં ॥ વિશ્વ
 સર્વ નવિ કેહથી હો લાલ ॥ ધૈર્ય ધરી કહે સાંભલો રે, નહી ઇલાં
 કોઈ પરવાહ રે ॥ અં ॥ જેમ જાણો તેમ સાધજો હો લાલ ॥ ૧૧ ॥
 યોગી કહે મેં પરખીયો રે, સાહસિક શિરદાર રે ॥ અં ॥ હું તૂઠે
 તુજ સત્ત્વથી હો લાલ ॥ ક્ષુદ્રજીવ અધિકારણી રે, લિયે તું મૂલિક ॥
 એહ રે ॥ અં ॥ દુશમન જોરો નવિ ચલે હો લાલ ॥ ૧૨ ॥ મહા
 પ્રસાદ કરીને લીયે રે, શ્રીચંદ્ર મૂલિકા તેહ રે ॥ અં ॥ પાય નમી
 યોગી તણા હો લાલ ॥ આજ્ઞા પામી તેહની રે, આવે નિજપુર કા
 જ રે ॥ અં ॥ મનમાંહે હરખ્યો ઘણું હો લાલ ॥ ૧૩ ॥ ઠામ ઠા
 મ કીડા કરે રે, કુમર ભમર પરે નિત્ય રે ॥ અં ॥ એમ સુખમ
 હે દિન જોગવે હો લાલ ॥ કિહાં વિદ્યા કિહાં ઔષધિ રે, કિહાં વિષ
 હરે મણિ જોગ રે ॥ અં ॥ પામે પુણ્ય પ્રસાદથી હો લાલ ॥ ૧૪ ॥
 નવ નવિ વસ્તુ પ્રશસ્તના રે, આવી મલે સમુદાય રે ॥ અં ॥ મિ
 ત્ર રથીના યોગથી હો લાલ ॥ પુણ્યે સઘલી સંપદા રે, પુણ્યે વંછિ
 ત ભોગ રે ॥ અં ॥ પુણ્યે અણચિંતિત ફલે હો લાલ ॥ ૧૫ ॥ એ
 શ્રીચંદ્રચરિત્રનો રે, એમ પહેલો અધિકાર રે ॥ અં ॥ જ્ઞાનવિમલ
 સૂરે ભાંખીયો હો લાલ ॥ આનંદ મંદિર એહનું રે, નામ છે રાસનું
 એહ રે ॥ અં ॥ ભણતાં સવિ મંગલ હુવે હો લાલ ॥ ૧૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૮૩ ॥
 ઇતિશ્રીશ્રીચંદ્ર કેવલિ ચરિત્રાધિકારે હાલખંધ આનંદમંદિરનામ્નિ
 રાસખંધે, ૧ શ્રીપાર્શ્વનાથપ્રણામ, ૨ શ્રીગૌતમસ્વામિગણધર વિશાલા
 નગરીપાઞિધારણ, ૩ શ્રીચેટકમહારાજવંદનાગમન, ૪ શ્રીદેશનાકથન ત

પોમહાત્ર્યે શ્રીશ્રીચંદ્રકેવલીકથાકથન, ૫ કુશસ્થલિનગરવર્ણન, ૬ વ્યવહારીઆગમન, ૭ દીપશિખાનગરીવર્ણનશ્રવણ, ૮ શ્રીપ્રતાપસિંહનૃપસ્ય તત્ર ગમન, ૯ ચત્વાર વિશિષ્ટ પુરૂષમિલન, ૧૦ સૂર્યવતીપાણિગ્રહણ, ૧૧ શૂરપક્ષીજીતંણ, ૧૨ તત્રસૂર્યપુરનગરવાસ્તવન, ૧૩ ચાર વિશિષ્ટ પુરૂષપરીક્ષાપ્રાપણ, ૧૪ પશ્ચાન્નગરં પ્રતિયલનં, ૧૫ ધરણગણકસમાગમન, ૧૬ જ્યાદિકુમરનિમિત્તપ્રચ્છન, ૧૭ ધરણગણકસ્વવક્તવ્યતાકથન, સિધ્ધાચલગમન, ૧૮ તદનંતરં સૂર્યવતીસ્વમદર્શન, ૧૯ શ્રીપ્રતાપસિંહનૃપસ્ય મહામહામહાદેશનિગ્રહણ, ૨૦ જ્યાદિક કપટરચનાકરણ, ૨૧ સૂર્યવતીગર્ભરક્ષણ, ૨૨ ગોત્રદેવીવચનકથન, ૨૩ લક્ષ્મી દત્તત્રેષ્ઠિગૃહે પુત્રપ્રાપણ, ૨૪ જન્મમહોત્સવનામાદિકરણ, ૨૫ સારિકાઅષ્ટાન્ધિક મહોત્સવે નિદાનકરણ, ૨૬ રાજઆગમન, ૨૭ કણકોટપુરદેયણ, ૨૮ કલાપકન, ૨૯ અષ્ટકન્યાપાણિગ્રહણ, ૩૦ હયમૂલ્યગ્રહણ, ૩૧ રથયુજન, ૩૨ વિવિધક્રીડાકરણ, ૩૩ અનેક વિશિષ્ટવસ્તુલાભપ્રાપણ, ઇત્યાદિક કથાકથન સુખસમયઅનુલવન સ્વરૂપમય પ્રથમોધિકાર : સમાપ્ત : ॥ ૧ ॥

॥ અથ ॥

॥ શ્રીદ્વિતીય અધિકાર : પ્રારબ્ધયતે ॥

॥ દોહા ॥

॥ જય જય તું જગદીશ્વરી, જગદંબા જગમાય ॥ શ્રીજિનમુખજગવાસિની, શારદ માત કહાય ॥ ૧ ॥ તું ત્રિપદી ત્રિપુરા તથા, તું ત્રિરૂપમય દેવી ॥ શક્તિ સરૂપે ખેલતી, નવનવ રૂપ લહેવિ ॥ ૨ ॥ જે ત્રિભુવનમાંહે ત્રિહુ પદે, તે સવિ તુમ્હ આકાર ॥ નિત્ય અનિત્યને ઉભય વલી, નિત્યાનિત્ય વિચાર ॥ ૩ ॥ આદિ શક્તિ તું અલિનવી, તું ત્રિકાલસ્થિરભાવ ॥ તે પ્રણમીને સરસતિ, અક્ષર જ્ઞાન પ્રભાવ ॥ ૪ ॥ હવે શ્રીચંદ્ર તણો કહું, બીજેજે અધિકાર ॥ સાંભલતાં સુખ ઊપજે, વારૂ છે વિસ્તાર ॥ ૫ ॥ નિજવાસમાં અન્ય દા, બેઠા મિત્ર કુમાર ॥ ગોખે જોષ ધરી જોવે, દોલાખેલન સાર ॥ ૬ ॥ અતિ મોહોટે આડંબરે, તૂરને નાદ વિચિત્ર ॥ હય ગય રથ પાયક બહુ, પરવરિયા નૃપ પુત્ર ॥ ૭ ॥ જ્યાદિક ચારે કુમર, દેખી પૂછે જામ ॥ એ કોણ આડંબર કિર્યો, જાય છે કિણ ઠામ ॥ ૮ ॥ તવ ગુણ ચંદ્ર કહે ઇશ્યું, જાણી સઘલી વાત ॥ સ્વામિન એ કૌતુક તણું, નિ સુણો પ્રભુ અવદાત ॥ ૯ ॥

॥ ઢાલ પહેલી ॥ રામચંદકે ખાગ, ચાંપો મોરી રહ્યો રી ॥ એ દેશી ॥

॥ દક્ષિણદિશિનેં ભાલ, લલિત લલામ સમૂં રી ॥ તિલક પુર છે ન
યર, વૈર વિરોધ વચ્ચું રી ॥ ૧ ॥ શ્રીતિલકાભિધ રાય, પાયક કોડી ગ
મેરી ॥ રતિકારક રતિ નામ, ધરણી ધરણી ગુણેરી ॥ ૨ ॥ તિલક મં
જરી નામ, તનયા તાસ અછે રી ॥ પામી ચૌવન ભાવ, સંપ્રતિ દેહ
રૂચેરી ॥ ૩ ॥ વિશ્વસી સમુંદાય, રચિર લલામ નિસીરી ॥ રંભા,
મેના જણી, ઊર્વશી સર્વ હસીરી ॥ ૪ ॥ એક દિન તેણેં સહુ સાખ,
કીધો પણ એહવોરી ॥ રાધાવેધનો જણ, સાધક વર કરવોરી ॥ ૫ ॥
અવરનેં આવે દાય, રાય પ્રતિજ્ઞા સુણીરી ॥ પુત્રી પ્રેમ નિમિત્ત, આ-
ણી હર્ષ ઘણોરી ॥ ૬ ॥ સ્વયંવર મંડપ તુંગ, માંડે નગરીપતિ રી
॥ કંકોતરી સવિ ઠામ, મેહલેં કરિ વીનતિરી ॥ ૭ ॥ આવ્યા બહુ
રાજન, માનવવૃંદ મલ્યારી ॥ કૌતુક જોવા હેત, જયે ન કેળેં કલ્યારી ॥
૮ ॥ એ જ્યાદિ કુમાર, તે પણ તિહાં જવેરી ॥ ભૂરિ આડંબર સાથ,
સાહામા તે આવેરી ॥ ૯ ॥ સુમુહૂર્તનો દિન શુદ્ધ, આજથી સત્તર દિને
રી ॥ એંશી યોજન છે દૂર, નયર તે નહીય કન્હેરી ॥ ૧૦ ॥ એહવી
સઘલી વાત, શ્રીગુણચંદ્ર કહેરી ॥ ઊદેશી શ્રીચંદ્ર, મિત્ર પવિત્ર લહે
રી ॥ ૧૧ ॥ લક્ષ્મીદત્ત પણ શેડ, કહે ગુણચંદ્ર પ્રતેંરી ॥ રાધાવેધ
વિધાન, દેખેન કોડ છતેરી ॥ ૧૨ ॥ શ્રીચંદ્ર પૂછી જોય, જેમ મન
હોંશ હુવેરી ॥ તેમ ઇચ્છા પુરેવિ, એહવું વચન લહેરી ॥ ૧૩ ॥ તેહ
જણાવ્યું સર્વ, કુમરનેં કર્ણ ધરીરી ॥ સત્વવંત મતિવંત, પિતુ આ
દેશ કરે રી ॥ ૧૪ ॥ દિવસ ગયા જબ શોભ, કુંકુમરોલ નિસ્થોરી
॥ સંધ્યા સમયેં તામ, સારથિ મિત્ર વસ્થોરી ॥ ૧૫ ॥ રથ બેસી ચિ-
ત્ત ધારી, પુરતે સંમુખ ભણીરી ॥ ન લહે કોઇ તસ ભેદ, વેદનેં જેમ
ગુણીરી ॥ ૧૬ ॥ પૂછું ન કાંઈ કુટુંબ, ઊલ્લંઘે પુહવી ઘણીરી ॥ ગિ
રિ વન સર પુર નયર, તરવરસાજ નદીરી ॥ ૧૭ ॥ પૂર્વદિશેં જેમ
સૂર, આવી ઉદય કરે રી ॥ તેમ પ્રભાતેં શ્રીચંદ્ર, નયર તે નજરેં ધરે
રી ॥ ૧૮ ॥ મૂકી રથ ઊઘાન, મિત્રનેં સાથ લેધરી ॥ મંડપ રા-
ધાવેધ, કર્યો છે બેઠો તિહાંરી ॥ ૧૯ ॥ નૃપસંકુલતે ઠામ, મંચોન્મંચ
ધરચારી ॥ ખલક મુલક સવિલોક, થોકે થોક ભરચારી ॥ ૨૦ ॥ થં-
ભ છે એક ઊત્તંગ, ઊપર ચક્ર ફરેરી ॥ અવલાં સવલાં આઠ, પૂતલી

એક ધરેરી ॥ ૨૧ ॥ તેહનું રાધા નામ, વેધે તે વામ દૃગેરી ॥ જોવું
તસ પ્રતિબિંબ, તેલનાં કુંડ વગેરી ॥ ૨૨ ॥ ઊર્ધ્વમુષ્ટિ અધોદૃ
ષ્ટિ, ધનુષમાં તીર ધરેરી ॥ ચક્રમધ્ય થઇ તીર, વેધે સત્વ કરે રી ॥ ૨૩ ॥
જે ભાગ્યાધિક હોય, તે કન્યા કીર્તિ વરે રી ॥ સંપ્રતિ સમયે તેહ, ત્રિ
ભુવન માંહે શિરે રી ॥ ૨૪ ॥ વાજે તૂરને નાદ, સાદ ન કોઈ મુણે
રી ॥ વેત્રિણી રાજવંશ, ભાંખે જોહ મુણે રી ॥ ૨૫ ॥ તિલકમંજરી
સ્ત્રીરત્ન, આવે જોણ સમે રી ॥ સ્વયંવર મંડપમાંહે, નૃપ મન સર્વ
રમે રી ॥ ૨૬ ॥ વરમાલા લેઇ હાથ, દક્ષિણ પાસ રહી રી ॥ નિર
ખે નૃપના ભૃત્ય, ચિત્તની વૃત્તિ લહી રી ॥ ૨૭ ॥ શ્રીષેણને હરિષેણ,
પ્રમુખ ભૂપાલ મલ્યા રી ॥ ઇચ્છા સવિને એક, તિણથી કોઈ ન ટલ્યા
રી ॥ ૨૮ ॥ ધનુર્વિદ્યા અભ્યાસ, કરતા દેખી લહ્યા રી ॥ કન્યાયેં સ
વિ તેહ, દેહિલ વાઘ કહ્યા રી ॥ ૨૯ ॥ દેખાડી બહુ પ્રાણ, નાખે બા
ણ ઘણા રી ॥ હાસ્યરસેં મંડાણ, તેહની ન રહી મણા રી ॥ ૩૦ ॥ કે
ઈ વાયે કરતાલ, ભાલેં અંગુલી દીયે રી ॥ કોઈ ન સાધે વેધ, જે કીર્તિ
કન્યા લીયે રી ॥ ૩૧ ॥ લજ્જલજ્જિત ગાત્ર, પાત્ર ન ગુણનો કહે રી
॥ જ્યાદિક સુકુમાર, નિજમદ દૂરેં વહે રી ॥ ૩૨ ॥ કામપાલ વા
માંગ, શુભગાંગ ભૂમિપતિરી ॥ શ્રીમહાને વરચંદ્ર, ધન્વી કીર્તિ હ
તી રી ॥ ૩૩ ॥ એક ચક્રનો વેધ, નરવર્મ ભૂપ કરે રી ॥ એહવે ભાં
ગ્યું બાણ, વિલખું વદન ધરે રી ॥ ૩૪ ॥ હુષ્કર કાર્ય એ દેખી, દક્ષ
તે બેશી રહ્યા રી ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિવંત, તે ઊત્સુક ન કહ્યા રી ॥ ૩૫ ॥ ૪૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એમ દેખી સવિ ભૂપનાં, વિક્રમ શરદ ધનગાજ ॥ બહુ બોલા પ
ણ એ નહીં, બહુ મોલા સવિરાજ ॥ ૧ ॥ શ્રીતિલક રાજ તિહાં, તિ
લકમંજરી તાય ॥ સવિ પરિજન ચિંતાતુરા, તેમ કન્યા ઊવજ્જય ॥ ૨ ॥
હવે શું નીપજશે ઇહાં, મૂઠ સચિવનાં વૃંદ ॥ એમ દેખીને બોલીયો, ભટ્ટરાજ
એક મુકુંદ ॥ ૩ ॥ ધન્વી માન ધરે જિકો, તે સુણજે રાજન ॥ જે હોયે તેથાજે
પ્રગટ, સાધેજે સાવધાન ॥ ૪ ॥ એમ સુણી ગુણચંદ્ર સખ, કહે શ્રીચંદ્રને
એમ ॥ આ અવસર નીકો અછે, રાધા વેધેં જેમ ॥ ૫ ॥ અવસર લેઇને
ચૂકીયેં, તો શી નિપુણતા તાસ ॥ જે અવસર ભૂલે નહી, તેહના કિર્તિ
વિલાસ ॥ ૬ ॥ સ્વામી તુમેં સુપરિચિત કરયો, એ વિદ્યા અભ્યાસ ॥

કૃપા કરી તે અમ ભણી, દેખાવો સુવિલાસ ॥ ૭ ॥ ભરિયા તેં છલકે
નહી, જેહ ઊંડાનેં અગાધ ॥ તેનર તો વિરલા અછે, પુઠવી મંડલ લા
ધ ॥ ૮ ॥ મિત્રે પ્રેરચો બહુ પરેં, તવ શ્રીચંદ્રકુમાર ॥ સાર પોતાનું ફે
રવે, કહીયેં તે અધિકાર ॥ ૯ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૩ ॥

॥ ઢાલ બીજી ॥ ફાગ ધમાલની દેશી ॥

॥ સકલકલાનિધિ શ્રીચંદ્ર કુંઅર, આવે થંલ સમીપ ॥ શુદ્ધભૂમિ-
કા નજર ધરીનેં, હરષેં પુદ્ધિત જેમ નીપ ॥ ૧ ॥ સોભાગી સજ્જન
સાંભલો હો ॥ અહો મેરે પ્યારે, સુંદર સહજ સુકુમાલ ॥ સો ॥ એ
આંકણી ॥ સજ્જ થઇનેં નમી નિજ ગુરૂનેં, ભૂમિ ધનુષનેં તીર ॥ ગુ
ણે જોડીનેં કરે ટંકારવ, ગાળે જેમ જલનિધિ નીર ॥ સો ॥ ૨ ॥ શા
સ્ત્ર રીતેં વિધિ સમ્યક કીધો, લીધી પ્રતિજ્ઞા ચિત્ત ॥ લઘુ કલશું રા-
ધાવેધ સાધે, વાધે તવ ભૂપતિ ચિત્ત ॥ સો ॥ ૩ ॥ જ્ય જ્ય શબ્દ
અર્ધિય પરેં ઊક્ષસ્થા, વિકસ્યું કન્યા મન્ન ॥ ધન્યપણું ભાવી વરમાલા,
કંઠેં ઠવે કરી અન્ન ॥ સો ॥ ૪ ॥ અહો ભાગ્ય બલ રૂપનેં વિદ્યા, આ
હો અહો ધનુર્વિજ્ઞાન ॥ કોણ એ કેહનો સુત સુકુલીણો, બોલીયા તિ
હાં રાજન ॥ સો ॥ ૫ ॥ તિહાં સંમર્દ જનનો બહુ હૂંતે, અવસર પં
ખી તેહ ॥ મિત્ર કુમર જનમધ્ય થઇનેં, નીસરી ગયા વનછેહ ॥ સો ॥
૬ ॥ મિત્ર કહે સ્વામી થિર થાઓ, પૂરો મનોરથ સર્વ ॥ નિજકુલ હર્ષ
કરો કન્યા ગ્રહ, મર્દો ગર્વિતજન ગર્વ ॥ સો ॥ ૭ ॥ કહે શ્રી ચંદ્રમિત્ર પ્રત્યો
એહવું, ન ઘટે પરિણન કામ ॥ પિતાદેશ વિણું ઇહાં આબ્યા છું, જાણો છો
સવિમામ ॥ ૮ ॥ તોઇહાં વિલંબનો સમય નહીં છે, સત્વર જઇયેં આજ ॥ એમ
કહીનેં રથ બેસી આહ્યા, નિજપુર આવણ કાજ ॥ સો ॥ ૯ ॥ ઇણિ સમે તિહાં
ગાયન લોકેં, ઓલખીયો તે કુમાર ॥ સૂર્ય છાબડે દાબ્યો ન રહે, કુસુમ
પરિમલ વિસ્તાર ॥ સો ॥ ૧૦ ॥ શ્રીકુશસ્થલપુરેં લક્ષ્મીદત્તહ, વ્યવ
હારીનો નંદ ॥ આઠ કન્યાવર ધીર ઊદારહ, નામથી કુમર શ્રીચંદ્ર ॥
સો ॥ ૧૧ ॥ સકલકલા શ્રીગુણધર પાઠક, પાસે શીખી જેણ ॥ ના
મ સુવેગરથેં બેહુ તુરંગા, પવનપરેં વાયુવેગેણ ॥ સો ॥ ૧૨ ॥ શ્રી
પ્રતાપસિંહ ભૂપતિ અર્પિત, કણકોટ પુર તોષેણ ॥ તે શ્રીચંદ્રકુમર
એ જવે, વાલો પાછા જનશ્રેણ ॥ સો ॥ ૧૩ ॥ યદુક્તં ચરિત્રે ॥ વિ
બ્રહ્મગુણધર પાસઘ, સયલકલા જેણ સિખિખયા વિગલા ॥ ઇખસૂયા

ભુકુંહ, રમણો સો જયગી સિરિયંદો ॥ ૧ ॥ જસ્સ સુવેગ રહિલા,
 અસ્સુક્ષ્ણપવણવેય મહવેયા ॥ નિવતોસદિણ કણકોટ, દેસપહુએ સિરિયં
 દો ॥ ૨ ॥ પૂર્વઢાણ ॥ હવે શ્રીતિલકનૃપતિ કહે સહુને, દયાવો એહ કુમાર
 ॥ તે સુણી ગજરથ હય સેનાયે, જયે જેમ પુઠ્ઠી વાર ॥ સો ॥ ૧૪ ॥
 વાયુવેગ પરે આદ્યા જવે, નમિલે પાછલ કોઈ ॥ અમતકાર પામ્યા નૃપ
 બોલે, અહો અહો સાત્વિક જોઈ ॥ સો ॥ ૧૫ ॥ દુષ્કર કીધું દુષ્કર
 છાંડયું, કહયું કાંઈ ન જાય ॥ પાછલ ગયા તે પાછા આબ્યા, વિનવે તિ-
 લક નૃપ તાય ॥ સો ॥ ૧૬ ॥ ઇમ નિસુણી રાજ દુઃખ પામ્યો, કન્યા પણ
 મુરછાય ॥ કરે વિલાપ શીતલ ઊપચારે, હાતાત હાબ્રાત માયસો ॥ ૧૭ ॥
 રાધાવેધને મુજ દદયનો, વેધ કરણ ગુણગેહ ॥ પતિ મુજને જે મૂકી જવે,
 તો મુજ અનલમાં દેહ ॥ સો ॥ ૧૮ ॥ એમ વિલાપ કરતી તે કન્યા, દે-
 ખીને કહે તામ ॥ જ્યાદિક સવિ કુમર તિહાં કિણ, પોહોતો અમ નયરિ
 નિજ ધામ ॥ સો ॥ ૧૯ ॥ અમ્હ પિતાયે કણકોટ નગરનું, દીધું છે
 સર્વસ્વ ॥ વસ્ત્રાદિકની ચોગ્યતા હેતે, લક્ષ્મીદત્તનો સુત અથ્થ ॥ સો ॥
 ૨૦ ॥ કન્યા શીઘ્ર તિહાં મોકલીયે, બલીયો જોડે સાથ ॥ તે નિસુણી રાજ-
 દિક હરણ્યા, પડતાને દીયે જેમ હાથ ॥ સો ॥ ૨૧ ॥ હયગયરથને વસ્ત્ર
 વિભૂષણ, મણિમાણિકને રત્ન ॥ આપી સવિ રાજ સંતોષ્યા, નિજનિજ
 પુરે જયે યત્ન ॥ સો ॥ ૨૨ ॥ તિલકભૂષ કન્યાને લાખે, પુત્રી મકર વિલા-
 પ ॥ નયર કુશસ્થલે તુજ વલ્લભ છે, મેલી ટાલું સંતાપ ॥ સો ॥ ૨૩ ॥
 એમ વિચાર કરી મેહલે કન્યા, તેહવે સચિવ કહે સ્વામિ ॥ એક વિચાર
 સુણો તે દાખું, રાખું નહિ સ્વામીશું વામ ॥ સો ॥ ૨૪ ॥ મુજ સેવક ગયો
 જયને ઉતારે, તિહાં મલીયા છે મૂઠ ॥ એહ વિચાર કર્યો છે તેણે, મીઠા
 મુખ દદયનાં ગૂઠ ॥ સો ॥ ૨૫ ॥ આપણા ચાકરનો એ ચાકર, તેણે
 કર્યો રાધાવેધ ॥ લજ્જબ્યા આપણને રાજમાં, અણ પરણે ગયો દુર્ભેધ ॥
 સો ॥ ૨૬ ॥ ભાગ્ય આપણું જે એહને એહવું, ગયો ચિત્તમાં ધાર ॥
 તિહાં આવી કન્યા આપણથી, કેમ જશે નિરધાર ॥ સો ॥ ૨૭ ॥ એહી
 વિચાર સુણ્યો તે દાખ્યો, તે ભણી કરીયે વિચાર ॥ કન્યાને ઇહાં રાખી
 તેડવા, મોકલીયે શીઘ્ર કુમાર ॥ સો ॥ ૨૮ ॥ ધીર નામે મંત્રી છે મોહા-
 ટો, બુદ્ધિબલી સાવધાન ॥ તે મોકલીને કુમર તેડવો, જેમ હોયે સહુ મન
 માન ॥ સો ॥ ૨૯ ॥ હવે કુમર તુરત નિજ નયરી, આબ્યો ખીજે દિન ॥

વિયોગથી બાહેર જોવાને, મોકલ્યા નિજનર ધન્ય ॥ સો ॥ ૩૦ ॥ બીજ
ચંદ જેમ કૃશ નિર્મલ તનુ, નિરખી પામે હર્ષ ॥ રથથી ઉતરી પિતા પદ
પ્રણમી, પામીયો પરમ ઊત્કર્ષ ॥ સો ॥ ૩૧ ॥ નિજવજ્રાંચલે સુત તનુ
માંજે, ભાંજે વિરહ વિયોગ ॥ વેલાતિક્રમ કારણ પૂછે, કહે પ્રભુ કૌતક
યોગ ॥ સો ॥ ૩૨ ॥ સુણી શેઠ સુત વચન રસાલાં, મૌન કરી કહે પુત્ર ॥
સપરિવાર સાથે ઘર આબ્યો, ભાબ્યો સવિ ધરતાણું સૂત્ર ॥ સો ॥ ૩૩ ॥ જેમ
શ્રી ચંદ્ર કહે તેમ ગુણચંદ્ર, દાખે સઘલી વાત ॥ જેમ ધ્વનિ પડછદે હોયે
બમણો, અવર કાંઈ નવિ લહે તાત ॥ સો ॥ ૩૪ ॥ હવે કેતાઈક દિનને
અંતરે, આવે જ્યાદિ કુમાર ॥ રાધાવેધ સંબંધનો વિસ્તાર, ભાષે નૃપ આ-
ગલ સાર ॥ સો ॥ ૩૫ ॥ ચમત્કાર ચિત્ત પામ્યો ભૂપતિ, સાધુ સાધુ કહે
વાણુ ॥ આપ નગર વાસી શેઠ નંદને, સાધિયો વેધ સુજણ ॥ સો ॥ ૩૬ ॥
રૂપકાંતિ ગુણ એહનો અધિકો, અર્જુનધનુષ કલાય ॥ જ્ઞાનવિમલગુરુ એહનો
ધન ધન, જે લહ્યો સુજશ સમુદાય ॥ સો ॥ ૩૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે રાજ એણે આપણો, કીધો જસ વિસ્તાર ॥ એ કુમરે એ
સાધતે, જય લહ્યા જ્યાદિ કુમાર ॥ ૧ ॥ તેહ કુમર છે માહરા, એ છે
શેઠનો નંદ ॥ માહારે તો બેહુ સારિખા, પામ્યો બહુ આનંદ ॥ ૨ ॥ ફૂંક
ર એ કરતાં થકાં, રાખ્યું માહાર નામ ॥ યશ સંયુત દેશદેશમા, સીધા
વંછિત કામ ॥ ૩ ॥ કોણ પાસે ક્યારે એણે, શીખી કલા અનેક ॥
લઘુ પણ અલઘુ પરાક્રમી, અહો ગંભીર વિવેક ॥ ૪ ॥ મંત્રીરાજ વલી
વીનવે, સુણો એક અચરિજ વાત ॥ શ્રીચંદ્ર કેવારેં તિહાં ગયા, આબ્યા
કેવારેં આત ॥ ૫ ॥ દીસેછે નિત્યે ઇલાં, શેઠ પુત્ર ગુણ સત્ર ॥ મુજ ભાઈ
નંદન અછે, તે તસ મિત્ર પવિત્ર ॥ ૬ ॥ એમ સુણી નૃપ અચરિજ ધ-
રી, તેડે તિહાં ગુણચંદ્ર ॥ પુત્ર સહિત લક્ષ્મીદત્તને, સચિવપે થઈ વિ
તંદ્ર ॥ ૭ ॥ પૂર્વે પણ શેઠે સુણ્યો, જનમુખથી સંબંધ ॥ ઊત્સર્ગે ધરી
પુત્રને, પૂછે કરી નિર્બંધ ॥ ૮ ॥ વત્સ બાર પોહોરે ગયો, તિલકપુરે
કરી કાજ ॥ ફિરી આબ્યો તે સવિ કહો, કેમ મક્ષીયા સવિ રાજ ॥ ૯ ॥
લક્ષ્મીવતી પણ માવડી, કહે આવડી વાત ॥ હર્ષ નીરશું સીંચતી,
કહે સુત શી તુજ ધાત ॥ ૧૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૦૦ ॥

હાલ ત્રીજી ॥ પૂત ન કીજે રે સાધુ વેસાસડો ॥ અથવા અરણિક

મુનિવર આલ્યા ગોચરી ॥ એ દેશી ॥

॥ વયણ સુધાનાં સયણ સોહામણાં, ભાષે લાજ ન રાખેલ ॥ જિ-
ન ગુરૂ માત પિતા નૃપ આગલે, સંત તે સાચું ભાખેલ ॥ ૧ ॥ પુત્ર ક
હે સુણે તાતલ માહરા, એ સવિ તુજ પ્રસાદેલ ॥ સરોવર જલજે પ
થીને ઊપકરે, તે સવિ જલ પ્રસાદેલ ॥ પુ. ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ પુણ્ય
પ્રભાવેલ રથ તેહવો મલ્યો, સારથી મિત્ર સંયોગલ ॥ અશ્વરતન પણ
વેગ વિશેષતા, તેહનો મલિયો યોગલ ॥ પુ. ॥ ૩ ॥ એક દિવસમાં શત
યોજન જઈ, ફિરી આવે એ શક્તિલ ॥ તે કારણથી ગમનાગમનનું, એહ
વી મંત્રની શક્તિલ ॥ પુ. ॥ ૪ ॥ હર્ષિત હૃદય થઈ માતા પિતા, સુતને
એહ વિચારલ ॥ રાધાવેધ એ કિમ તે સાધિયો, કન્યા પ્રાપ્તિ ઊદારલ
॥ પુત્ર ॥ ૫ ॥ કરગ્રહ મૂકી તરત ઈહાં આવવું, એ સવિ કથા વિસ્તાર
લ ॥ ગુણ્યંદ્રે તે સધલું દાખવ્યું, વિસ્મિત હૃદય મઝારલ ॥ પુ. ॥ ૬ ॥
તુમ પૂછ્યા જણ્યા વિણું કેમ હોયે, પાણી ગ્રહણ સંબંધલ, ગિર્યાને
ગુરૂ આણા બાહિરો, નહોયે કાર્ય પ્રબંધલ ॥ પુ. ॥ ૭ ॥ તે કારણથી
તુરતજ આવીયા, કોઈ ન લહે તસ અર્થલ ॥ હવે પાછલથી રે નૃપ કન્યા
મંત્રી, પ્રમુખ આવેવા સમર્થલ ॥ પુ. ॥ ૮ ॥ શેઠ સુણી કહે સુતની
શંસના, અહો ગાંભીર્ય નિરીહાલ ॥ ગુરૂજન ભક્તિ અછે અતિ આકરી,
ધન ધન એહના દીહાલ ॥ પુ. ॥ ૯ ॥ આપ પ્રશંસા રે નિજમુખે
નવી કરે, નહી નૃપ કનીનો લોભલ ॥ મિત્રનો યોગ અછે પણ તેહવો, અ
હો નિજ શક્તિનો થોભલ ॥ પુ. ॥ ૧૦ ॥ શેઠ તણુંધર ઊત્સવમય થયું,
હર્ષતણી સુણી વાતલ ॥ ગીત ગાન દાન માનાદિક ઘણાં, ધનધન માત
ને તાતલ ॥ પુ. ॥ ૧૧ ॥ જયજય જીવ ચિરંબહુ નંદજો, દીયે એમ બહુ
આશીષલ ॥ મંગલ તોરણ હાથા તૂર્યના, નાદાદિક બહુત જગીશલ ॥
પુ. ॥ ૧૨ ॥ એમ ઊત્સવ કરી સહુજન ઘર ગયા, શ્રીચંદ્રપણ નિજગેહ
લ ॥ કોટ બાહર જે શ્રીપુર વાસીયો, તિહાં નિવસે સુસનેહલ ॥ પુ. ॥
૧૩ ॥ પૂરવપરે વલી મિત્ર સાથે કરી, રથ બેસી સંધ્યાયેલ ॥ શુભશકુને
મેરયો પશ્ચિમ દિશે, ઊદેસીને જયલ ॥ પુ. ॥ ૧૪ ॥ હવે બીજે દિવસે
ઊત્સવ કરે, શેઠ આપણે ગેહલ ॥ તેહવે આવ્યા સચિવ નરોત્તમા, કુમર
આકારણ નેહેલ ॥ પુત્ર ॥ ૧૫ ॥ આમર છત્ર તુરંગ રથ ગજવરા, રાજ
તણાં જે ચિન્હલ ॥ નૃપ આદેશે રે શેઠ તણે ધરે, આવ્યા કરવા સંબં

ધણ ॥ પુત્ર ॥ ૧૬ ॥ શેઠ કહો તુમ પુત્ર કિહાંઅછે, દાખો તે અમ ઠામ
 ॥ રાજ ચિન્હ શોભાયેં અતિધણું, શોભાવીનેં ધામણ ॥ પુત્ર ॥ ૧૭ ॥
 હર્ષિત શેઠ સુત જોવાવીયો, ગયો કીડણનેં કાળે ॥ મિત્ર સહિત એ પૂર
 વલી પરેં, આવશે હવે આજે ॥ પુત્ર ॥ ૧૮ ॥ તે મંત્રીસર શેઠ સવે
 મલી, લેઈ ભેટણ બહુ દ્રવ્ય ॥ પ્રતાપસિંહ નૃપ પાસેં આવીયા, કહે વૃ-
 ત્તાંત સુભવ્ય ॥ પુ ॥ ૧૯ ॥ શેઠેં દાખ્યો રે નિજસુતનો સવિ, વિ-
 સ્તરથી અવદાત ॥ રાજ હર્ષ્યો ચિત્તમાંહે ધણું, અહો અહો એહ સુ-
 જાત ॥ પુત્ર ॥ ૨૦ ॥ રાજ પણ કહે સાંભલ્યું મેં હતું, જનમુખથી
 એ ઊદંત ॥ ભાગ્યબલિ એ કુમરછે તુમતણો, એ મહોટે મતિવંત ॥
 પુત્ર ॥ ૨૧ ॥ કીડા કરીનેં રે ઘરે આવે યદા, મેલવજો મુજ પાસેં ॥ મુજ
 સુતથી પણ અધિકો એહનેં, જણું છું એહ વિશ્વાસેં ॥ પુ ॥ ૨૨ ॥
 શેઠેં મૂકી ભેટ તે સંગ્રહી, આપે બહુ સત્કાર ॥ નૃપનેં પ્રણામી રે સવિ ઘર
 આવીયા, શેઠ મંત્રી પરિવાર ॥ પુ ॥ ૨૩ ॥ હવે શ્રીચંદ્રકુમર વનમાં
 ગયા, મધ્યરણીની વેલા ॥ નિદ્રાલુ તિહાં કોઈક તરતલેં, સૂતોછે ધરી
 લીલા ॥ પુ ॥ ૨૪ ॥ રથ સારથીનેં રે મૂકી એકગમા, પાથરી મિત્ર
 નું વસ્ત્ર ॥ સુખેં સૂતો રે મિત્ર છે જાગતો, પાસેં રાખી શસ્ત્ર ॥ પુ ॥
 ૨૫ ॥ તેણે સમેં તે તર શાખા ઊપરેં, નિવસે શુક યુગ એક ॥ કુમર તે
 જાલો રે નિરખીનેં કહે, શુક પ્રત્યેં શુકી સુવિવેક ॥ પુ ॥ ૨૬ ॥ નાથ
 એ જાણો રે રાજનંદન અછે, ભાગ્ય શિરોમણિ ભાલ ॥ માતુલિંગ રે બે
 છે આપણેં, તે દીજેં સુરસાલો ॥ પુ ॥ ૨૭ ॥ ગુરૂ ફલ ખાધે રે રાજ્ય
 લહે ભલું, લઘુથી સચિવપદ હોય ॥ પ્રાહુણા ભક્તિ એ આપણે કી-
 જ્યેં, એ નિરખો નર દોય ॥ પુ ॥ ૨૮ ॥ એમ કહી વેગેં જઈ ફલ
 આણીયાં, તસ આગલ તે મૂકે ॥ સંત ન હોવે રે શૂનેં મન રહ્યા, અ-
 વસરેં શુભ નવિ ચૂકે રે ॥ પુ ॥ ૨૯ ॥ કીર મિથુન ઊડી અન્ય વનેં ગયું,
 ફલયુગ ગુણચંદ્ર લેવે ॥ કુમરનેં આગલેં તે ફલ દોઢયાં, લીધે કરમાં
 સ્વચમેવે ॥ પુ ॥ ૩૦ ॥ શુક વ્યતિકર સઘલો તિહાં દાખ્યો, ફલ
 ગુણ ભાખ્યો તામ ॥ હર્ષ ધરીનેં રે મિત્ર પ્રત્યેં કહે, કિહાં તે શુકનું ઠા-
 મ ॥ પુ ॥ ૩૧ ॥ તે ફલ લેઈ રે તિહાંથી આલીયા, બેસી રથેં પથે જ-
 ય ॥ આગલ જાતે રે સર એક આવીયું, તિહાં પ્રહ સમય તે થાય ॥
 પુ ॥ ૩૨ ॥ પ્રાતઃ સમયની રે સવિ કરણી કરી, પાવન કરી નિજ દેહ

જી ॥ ગુરૂંલ આપેં રે વિધિશું ભોગવું, લધુ ફલ વહેંચી દેયજી ॥ પુ૦ ॥
 ૩૩ ॥ તસ પાસેં એક નંદનવન જિસ્યું, વન એક છે અભિરામજી ॥ તે
 જોવાનેં કુમર તિહાં ગયા, સરસ સચ્ચાય સુકામજી ॥ પુ૦ ॥ ૩૪ ॥ જોતાં જો
 તાં રે વન શોભાં તણી, બહુ બહુભાંતિ વિનોદજી ॥ જ્ઞાન વિમલ ગુરૂં તિહાં
 કણે નિરખીયા, વાઙ્યો મનનો પ્રમોદજી ॥ પુ૦ ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ૧૩૫ ॥
 ॥ દોહા ॥

॥ શાંત દાંત અંતર બહિ, નિર્વિકાર પરિણામ ॥ ક્રિયાવંત સંયમગુણે,
 ચરણ કરણ અભિરામ ॥ ૧ ॥ દયાવંત ષટ્કાયના, મૈત્રિપવિત્રિત કા
 ય ॥ અપ્રતિબધ વાયુપરેં, કરે વિહાર અમાય ॥ ૨ ॥ ધ્યાન ધરે ત્રિકર
 ણુ પણે, તે દેખી મુનિરાય ॥ પરમ પ્રમોદેં પ્રણમિયા, પૂજ્ય તણા
 તિહાં પાય ॥ ૩ ॥ તીરથ જંગમ સાધુ છે, તસ દર્શન તે પુણ્ય ॥
 મનમાંહે એમ ચિંતવે, આજ થયો હું ધન્ય ॥ ૪ ॥ બેઠો યથોચિત આ
 ગલેં, મુનિ નિરખે ધરી નેહ ॥ ભદ્રક ચિત્ત ભક્તી ભલી, એક જીવ
 દોય દેહ ॥ ૫ ॥ ધર્મશીષ પૂર્વક દીયે, અતિ ઉપદેશ રસાલ ॥ દુર્લ
 ભ માનવ ભવ લલ્હો, જેમ મર્યાં મુરસાલ ॥ ૬ ॥ કર્મભૂમિ વલી
 આર્ય એ, જનપદ જાતિ કુલવંશ ॥ તનુ પટ્ટતા ગુરૂં આર્યની, સામગ્રી
 ના અંશ ॥ ૭ ॥ સાંભલણું આગમ તણું, સદ્ગુણા રૂચિ સાર ॥ આદ
 રણું અંગેં કરી, એ દુર્લભ આચાર ॥ ૮ ॥ એ પામીનેં નવિ કરે,
 આદર જિનવર પંથ ॥ નરભવ એલેં ગમાવીયો, જેમ અજગલેં થણ પ
 લિમંથ ॥ ૯ ॥ એમ જાણીને ભવિજના, ધારો સૂધો ધર્મ ॥ ધર્મ વિ
 ના નવિ પામીયેં, શિવગતિ કેરૂં શર્મ ॥ ૧૦ ॥

॥ હાલ ચોથી ॥ રાગધારણી ॥ વૈરાગી થયો ॥ એ દેશી ॥

॥કહે મુનિવર તું યોગ્ય છે રે, ધર્મધુરાનેં કાજ ॥ ધરવાનેં ધોરી
 સમોરે, પડિવળ સમકેત આજ રે ॥ ૧ ॥ કુમર શિરોમણિ ॥ લક્ષણ લક્ષિત
 દેહ રે, જેણીપરેં દિન મણિ ॥ દીપે જેમ ગુણગેહ રે, ધર્મ ચિંતા
 મણિ ॥ એ આંકણી ॥ ભૂપ તણો તું પુત્ર છે રે, વલી પામીશ વર રા
 જ ॥ એ લક્ષણથી જાણીયેં રે, નમશે પદ બહુ રાજ રે ॥ કુ૦ ॥ ૨ ॥
 છત્રોન્નત તુજ શિર અછે રે, છત્રપતિ તેણે હેત ॥ ઊન્નતિવંશની શોભ
 તી રે, વૃક્ષ પૃથુલ મતિવંત રે ॥ કુ૦ ॥ ૩ ॥ ધર્મરત્ન પણ તે ધરે રે,
 જે શુભલક્ષણ ગાત ॥ સર્વથકી ઊપગારીયો રે, સમકેત રત્ન સુખત રે

॥ કું ॥ ૪ ॥ અથ દેવવર્ણનં ॥ સર્વભાવ સર્વિ પરેં લહે રે, જિ
 ત રાગાદિક દોષ ॥ ત્રિજગમાં હિતકારિયો રે, તે દેવ કૃત ભવશોષ રે,
 ॥ કું ॥ ૫ ॥ વચન યથાસ્થિતનેં વદે રે, કરે પણ તેહ આચાર ॥
 એહવા દેવનેં આદરે રે, કરે અવરાં પરિહાર રે ॥ કું ॥ ૬ ॥ ધ્યાવો
 એહિજ સેવવો રે, શરણ ત્રાણ ગુણી એહ ॥ મોક્ષ મૂલ કારણ અછે રે,
 એહવો દેવનો દેવ રે ॥ કું ॥ ૭ ॥ અથ ગુરૂ વર્ણનં ॥ પંચ મહાવ્રત
 ધારકો રે, નિરવધ મધુકર વૃત્તિ ॥ લાલ અલાભેં જે સમો રે, નહી
 હીણી ચિત્તવૃત્તિ રે ॥ કું ॥ ૮ ॥ નિરાશંસ ધર્મ આદરે રે, ઊપદેશે
 પણ તેહ ॥ કપટ પટવ લટપટ નહી રે, ગુણમય છે જસ દેહ રે ॥ કું
 ॥ ૯ ॥ અથ ધર્મવર્ણનં ॥ નિર્દોષી દેવે કહ્યો રે, નિઃસ્પૃહ ગુરૂં ધ
 રે અંગ ॥ દુર્ગતિ પડતાં જંતુનેં રે, અવલંબન કરે તુંગ રે ॥ કું ॥
 ૧૦ ॥ ક્ષાંત્યાદિક દશ ભેદજે રે, સંયમ સત્તર પ્રકાર ॥ દર્શન જ્ઞા-
 ન ચારિત્ર છે રે, તેહિજ ધર્મ આધાર રે ॥ કું ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ સમ્યક્
 ત્વં ॥ એ સમકિતનાં અંગ છે રે, તત્ત્વ ત્રય નિરધાર ॥ નિશ્ચયથી સમ
 ક્ષયે રે, સમકેત ગુણ નિર્વાર રે ॥ કું ॥ ૧૨ ॥ એમ અનાદિ
 સંસારમાં રે, નવી લાધું એહ રત્ન ॥ તિહાં લગેં જીવ રૂલે ધણું રે,
 લેખે ન કાંચ પ્રયત્ન રે ॥ કું ॥ ૧૩ ॥ તેહ સમકેત વાસિત મતેં રે, આત
 મ ભાવજ થાય ॥ તિણથી સર્વિ ગુણ સંપજે રે, આયતિ સિદ્ધ તે
 થાય રે ॥ કું ॥ ૧૪ ॥ અર્થ સામાયિક વ્રત ગ્રહે રે, અવસર પામી કાય
 ॥ પંચ પરમેષ્ઠી નવકારજે રે, મંત્ર જપે નિતુ લાય રે ॥ કું ॥ ૧૫ ॥ અ
 થ સામાયિકસ્યાર્થઃ ॥ રાગદોષથી સમ રહે રે, સર્વિજન મૈત્રીભાવ ॥ વૈ
 માનિક સુર આગિખુરે, બાંધે તો મનલાય રે ॥ કું ॥ ૧૬ ॥ સુરગિ
 રિ એકાવન દીયેરે, કોઈ એકઠા દાતાર ॥ એક સામાયિક સારખુરે,
 નહોયે ખરાખર સાર રે ॥ કું ॥ ૧૭ ॥ દિનદિન એકલક્ષ સુવર્ણની રે, ખાંડી
 આપે કાય ॥ એક સામાયિક સારિખું રે, પુણ્ય નહોય તું જોય રે ॥ કું ॥ ૧૮ ॥
 ત્રસ થાવર પ્રાણી વિષે રે, સમતા ભાવ સભાવ ॥ તે સામાયિક જન કહે
 રે, અવર તે કર્મના દાવ રે ॥ અવર તે કર્મ પ્રભાવ રે ॥ કું ॥ ૧૯ ॥
 લગવતી અંગેં ભાષીયું રે, આતમ તેહસમાય ॥ અર્થ સામાયિક આત
 મારે, નિરાવરણ નિરમાય રે ॥ કું ॥ ૨૦ ॥ સમ કહીયેં આતમગુણા રે,
 દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર ॥ આય લાલ તેહનો હુવે રે, તે સામાયિક તત્ત્વ રે ॥
 કું ॥ ૨૧ ॥ જિન મુનિમણ પણ આદરે રે, સામાયિક આચાર ॥ દ્રવ્ય ભા

વલિંગ પરિણતિ, રે નિશ્ચયથી વ્યવહાર રે ॥ કું ॥ ૨૨ ॥ પંચ પરમેષ્ઠી શ્રી
 પદ એહનાં રે, કારણ કાર્ય સંબંધ ॥ ગુણી ગણ અલગા નવિ રહે રે, આધા
 રાધેય પ્રબંધ રે ॥ કું ॥ ૨૩ ॥ ગુણ બારે એ અલંકરયા રે, દૂર દોષ
 અઢાર ॥ ધવલા અરિહંત ધ્યાયીયેં રે, નામ જિન ભાવ વિચાર રે ॥ થાપ
 ન દ્રવ્ય પ્રસાર રે, એ અગિનિખેપેં સાર રે ॥ કું ॥ ૨૪ ॥ આઠ કર્મ
 ક્ષયેં નીપનાં રે, આઠ અનંત ગુણ સિદ્ધ ॥ પદ્મરાગ પરેં રાતડાં રે, ધ્યાયી
 જેં તો હોયે સિદ્ધ રે ॥ કું ॥ ૨૫ ॥ છત્રીશ છત્રીશી ગુરૂ ગુણે રે, આચા
 રજ પીત વર્ણ ॥ ધ્યાતાં પ્રવચન ગુણ વધે રે, એહ ધ્યાયે તેહ સકર્ણ રે ॥
 કું ॥ ૨૬ ॥ પણવીશ ગુણ મણિ ભૂષિયા રે, ઊવજ્જયા સુખસાર ॥ માલ
 પ્રીયગું સમધ્યાયીયેં રે, કૃત અધ્યયન ઉપકાર રે ॥ કું ॥ ૨૭ ॥ અંજનમણિ
 શીત ધ્યાયિયેં રે, ગુણ સત્તાવીશ સાર ॥ સમય ક્ષેત્ર સવિ લખિધના રે, ધા
 રક જે અણુગાર રે ॥ કું ॥ ૨૮ ॥ દ્રવ્યભાવથી એ ગુણી રે, પદ પ્રણમે
 જે પ્રમાણ ॥ સર્વ પાપ તેહથી નસે રે, મહા મંગલ એ નામ રે ॥ કું ॥ ૨૯ ॥
 એ ત્રિહું લોકે શાશ્વતો રે, વલી ત્રિકાલ ત્રિહું ક્ષેત્ર ॥ તીરથ સંધ પ્રવચન
 જિકે રે, તે પણ એ પદ મિત્ત રે ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ જનમ સમય પણ સમ
 રીયેં રે, જેમ આયતેં લહે ધર્મ ॥ અંત સમય પણ સમરીયેં રે, જેમ
 છૂટે ભવ કર્મ રે ॥ કું ॥ ૩૧ ॥ આપદમાં સંભારતાં રે, થાયે આપદ
 નાશ ॥ સંપદમાં પણ સમરતાં રે, જેમ હોયે થિર તસ વાસ રે ॥ કું ॥ ૩૨ ॥
 જેમ અહિ ડંકિત વિષ તણે રે, ગરૂડ મંત્રથી જય ॥ અર્થ ભાવ જ
 ણ્યા વિના રે, ફલદાયક શ્રદ્ધા થાય રે ॥ કું ॥ ૩૩ ॥ કામકુંભ ચિંતામ
 ણિ રે, કલ્પક્રુમ મુખજેહ ॥ તેતો એક ભવ ફલ દીયે રે, આ ભવભવ શુભફલ
 એહ રે ॥ કું ॥ ૩૪ ॥ યોગી ભોગી અનુભવી રે, તેપણ એ ધ્યાવંત ॥ પ
 રમપદનું એ હેતુ છે રે, એ નવકાર મહંત રે ॥ કું ॥ ૩૫ ॥ પ્રણવાદિક
 બહુ બીજ છે રે, તે પણ એહનાં સહાય ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ વચણથી રે, લ
 હેજે તસ સંપ્રદાય રે ॥ કું ॥ ૩૬ ॥ સર્વગાથા ૧૮૧ ॥

॥ દોહા ॥

॥ જિન પૂજ પાવન મનેં, ગુણે લાખ નવકાર ॥ તે તીર્થંકર પદ
 લહે, માનવનેં અવતાર ॥ ૧ ॥ કર આવર્તેં જે ગુણે, સાધુની પ્રતિમા મા
 ન ॥ ભૂત પ્રેત પ્રમુખા અરિ, ન છલે તાસ નિદાન ॥ ૨ ॥ નંદાવર્તેં શંખાવ
 ર્તેં ગુણે, ડાકણી રક્ષ વેતાલ ॥ મરકી મારી ન હોયે કદા, નાસે દુરિત પ્રચાર

॥ ૩ ॥ ચિંતિત એ નવકાર પદ, ભય સંકટ ચૂરેવ ॥ જેમ માતા સખે પુ
ત્રને, તેમ વંછિત પૂરેવ ॥ ૪ ॥ દ્વદય ગુફામાં નવપદો, વસે કેસરિ સિંહ ॥
કર્મ મતંગજ નવિ રહે, સંચિત પૂરવ અહ ॥ ૫ ॥ નઅક્ષરથી નાસીયે,
સતસાગરનું પાપ ॥ એકપદે પચાસનાં, સાગર જાયે પાપ ॥ ૬ ॥ સકલ
પદે પણસય અતર, કેરાં અથ નાસંત ॥ ગયાં જાય છે જયશે, જે સેવે
તે એમમંત ॥ ૭ ॥ જિનશાસનનો સાર છે, ચૌદ પૂરવ ઊદ્ધાર ॥ જસ
મને એહની આસતા, શું કરે તસ સંસાર ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૮૯ ॥

॥ ઢાલ પાંચમી ॥ ફાગની દેશી ॥

॥ મોહનીય સ્થિતિ અંતર છે, સિત્તરી કોડાકોડ ॥ એક કોડી ઊણી
રહે હોયે, પરમેષ્ટીપદને જેડ ॥ ૧ ॥ આઠ કોડી આઠ લાખ છે, આઠ
સહસ સત આઠ ॥ આઠ આધિકથી શિવ લહે, એ આગમનો પાઠ ॥ ૨ ॥
નિશ્ચયથી નવકારનો, સ્વામી તેહ વિશુદ્ધ ॥ ત્રિયિ ભેદ વિધિ તપયુતે, હોયે
નવતત્ત્વહ બુદ્ધ ॥ ૩ ॥ કુલધર્મે અભ્યાસથી, મંદ કષાય નિર્માય ॥ તેહને
પણ ગુણ નીપજે, પુણ્યપ્રકૃતિ ઠહરાય ॥ ૪ ॥ ગુણકારી બહુપરે હોયે, જે
મ જેમ આશ્રવ રોધ ॥ કર્મસુભટને ભાંજવા, જેહમાં છે પણ યોધ ॥
૫ ॥ અડશઠ પણતીશ શોલ અડ, ચઊ દુઝ અક્ષર એક ॥ એ વિધાનથી
જે ગુણે, ગુર આમ્નાય વિવેક ॥ ૬ ॥ શાંત દાંત ધંદ્રિય દમી, ગુર જિન કે
રો ભક્ત ॥ શ્રદ્ધારૂચિ ઉદારમન પર, ઊપકૃતિ કરણ પ્રસક્ત ॥ ૭ ॥ જે
કૂતજ કરણા ભણી, દ્વદય હોયે ઊજ્જ્વાલ ॥ તે એ મંત્રની યોગ્યતા, ભણવા
સુણવા ખાસ ॥ ૮ ॥ યોગ્યાયોગ્ય જેઠ કરી, દેવો એ વર મંત્ર ॥ તે માટે
તુજ યોગ્યતા, દેખી દીઉં મહંત ॥ ૯ ॥ ભાવ ધરી ચિત્ત ધારજે, વરજે
સમકિત રત્ન ॥ શંકાદિક પણ દૂષણાં, ટાલી કરજે યત્ન ॥ ૧૦ ॥ ચરિત્રમાંહે
છે ઇહાં કિણે, ગાથા કેરા બંધ ॥ પણ પ્રાયે તે એહમાં, આણ્યો અછે સં
બંધ ॥ ૧૧ ॥ શંખ પ્રવાલ સ્ફટિક મણિ, રત્નને રૂપ્ય સુવર્ણ ॥ રતાંજલી
રૂદ્રાક્ષશું, ચંદનફલશુભ વર્ણ ॥ ૧૨ ॥ પંચવર્ણ શુભ સૂત્રની, માલા બોલી સાર
॥ રહસ્ય ઊપાંશુને ભાખ્યએ, ત્રિવિધ છે જાખ્ય પ્રકાર ॥ ૧૩ ॥ મેરૂક્ષંધન ન
વિ કરો, કરો નખાગ્રે પ્રીતિ ॥ અવિધિ આશાતના ટાલતો, શુચિ થઈ
ગણવા રીતિ ॥ ૧૪ ॥ શૂન્ય અનાહત નાદે, અનાશંસિત સર્વ ॥ અંગૂઠાદિક
મેલવી, જાપે લહે શિવ પર્વ ॥ ૧૫ ॥ રક્તે મોહન લક્ષ્મી, પ્રાપ્તિ હો
યે જે સાધ્ય ॥ રિપુઊચ્ચાટન હેતને, સામે હોયે સાધ્ય ॥ ૧૬ ॥ યશ શો

ભા પરિવારનિ, વૃક્ષે પીત કહીજી ॥ રોગાદિક ઉપશમને, નીલ વિધા
ન ભણીજી ॥ ૧૭ ॥ તર્જની જ્યેષ્ઠાનામિકા, અને કનિષ્ઠા જણુ ॥ એ
અંગુલીયે ગણવા રિપુ, છેદે સુખ યશ વાણુ ॥ ૧૮ ॥ ઇત્યાદિક બહુ ભે
દ છે, વલી તિથિ નક્ષત્ર માસ ॥ રાશિ વર્ણના ભેદ એ, કાર્ય કરણ પરકા
શ ॥ ૧૯ ॥ મુદ્રા અડતાલીશ છે, તેહમાં મુદ્રા સાત ॥ ગરુડાદિક જે બોલી
તે, ઇહાં અછે વિખ્યાત ॥ ૨૦ ॥ નવ પદ જે સિદ્ધચક્રનાં, તે પણ અં
તરભૂત ॥ ગુણ ગુણી ભાવે જાણીયે, આણીયે અતિ અદ્ભુત ॥ ૨૧ ॥
શ્રીસિદ્ધસેન દિવાકરે, નિર્મિત એહનું તત્વ ॥ અષ્ટપ્રકારી સંમત, લેજે
તેહથી સત્વ ॥ ૨૨ ॥ એમ એ જપ છે ઊત્તમ, ઊભયલોક સુખદાય ॥ એ
હિજ નિજપણે ભાવતાં, જ્ઞાનવિમલ ગુણ થાય ॥ ૨૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૧૨ ॥
॥ દાલ છઠી ॥ એમ ધન્નો ધણને પરચાવે ॥ એ દેશી ॥

॥ એમ મુનિવરજી ધર્મ સુણાવે, દદય માંહે ઘણું ભાવે રે ॥ મિથ્યામત
તસ દૂરે જવે, મિત્રત્વ ભેદ જણાવે રે ॥ એમ મુનિવર ॥ ૧ ॥ ઊલ્લસ્યો
અંતર ભાવ તે સાચો, જણે હીરો જયો રે ॥ તત્ત્વત્રયની વાતે રાચો,
ધર્મ ન હોવે કાચો રે ॥ એમ ॥ ૨ ॥ સમકિત મૂલસામાયિકનુવ્રત, લેઇ
ગુરૂની સાખે રે ॥ કહે પ્રભુ જ્ઞાનાંજનથી નિર્મલ, નેત્ર કર્યાં એમ ભાંખે
રે ॥ એમ ॥ ૩ ॥ તૂંહી સેવ્ય તુંહી ધેય અમારે, હિત દાયક હિત ભા-
ષી રે ॥ ગુરૂ વિણુ ધર્મ કહો કેમ લહીયે, ગુરૂ પ્રવચનનો સાખી રે ॥
એમ ॥ ૪ ॥ રસ શિર ધાતુ કલાને વિદ્યા, ધર્મધનાજર્જન સેવા રે ॥ ગુરૂ
ઉપદેશ વિના નવિ સીઝે, મંત્ર તંત્રને દેવા રે ॥ એમ ॥ ૫ ॥ યદ્યપિ
મણિ બહુ મૂલ્ય હોવે, પણ શતપુટ શોધન પાખે રે ॥ મુકુટાદિકમાં કે
ઈ ન જોડે, તેમ ગુરૂ ગુણ સર્વ આખે રે ॥ એમ ॥ ૬ ॥ માત પિતા પતિ
બંધુ સખાઈ, તે ભવ ભવ આય મિલાઈ રે ॥ તેથી અધિક પ્રભુ ધર્મ સગા
ઈ, ભવ ભવજે સુખદાઈ રે ॥ એમ ॥ ૭ ॥ ધન્યધન્ય કૃતપુણ્ય પન્હો
તો, જે મેં તુજને દીઠા રે ॥ જન્મ સફલ થયો માહરો સાંમત, તુમે છો
સહુ જનજેઠા રે ॥ એમ ॥ ૮ ॥ એમ સ્તવી નમી ગુરૂ પદ પંકજ, શુભ
અનુમોદન કરતો રે ॥ ગુરૂ ગંભીર વચન ગુણકારી, મનમાંહે સમરતો રે ॥
એમ ॥ ૯ ॥ કૃતનિશ્ચય પરમેષ્ટી પદ ગુણવે, સામાયિક પણ સમયે
રે ॥ કરવું સમકિતને શોભાવે, તે કરણી આચરવે રે ॥ એમ ॥ ૧૦ ॥
આશંસાયે ધર્મ ન સાધે, વાધે ન કોઈ ત્રિવર્ગ રે ॥ જેણે કરી આતમના

ગુણ વાધે, ઇચ્છા ધર્મ અપવર્ગ રે ॥ એમં ॥ ૧૧ ॥ સમકિતવંતો મિત્ર
સારથી, રથ સંયુત થઈ ચાલે રે ॥ કૌતુક જોવા પૂર્વ તણી પરે, મહાઅટવી
એક નિહાલે રે ॥ એમં ॥ ૧૨ ॥ તિહાં જાતે મધ્યાન્હ થયા જવ, તૃષ્ણા કું
મરને વાધે રે ॥ શુષ્ક પર્ણ પરે મ્હાન વદન તવ, દેખી મિત્રને દુઃખ
વાધે રે ॥ એમં ॥ ૧૩ ॥ તિહાં જલ પ્રાપ્તિ કિહાંયે ન દીડી, તપે જેમ
અંગીડી રે ॥ જલચિંતા કહો કેમ ભાંજશે, આપદ આવી ધીડી રે ॥
એમં ॥ ૧૪ ॥ કહે સારથિને રથથી ઊતરી, તરૂં ઊંચો આરોહી રે ॥ જ
લની શુદ્ધિ દિશે દિશ જોવા, તિણથી સુખીયા હોહી રે ॥ એમં ॥ ૧૫ ॥
જેમ કહ્યું તેમ સારથિયે કીધું, દૂરે જલનું ડાણુ રે ॥ દીઠું તેણે પં
ખી અનુસારે, વાતાદિક અહીં નાણું રે ॥ એમં ॥ ૧૬ ॥ તે દિશે ઉ
દેશીને ચાલ્યા, રથ બેસીને વીરા રે ॥ અનુક્રમે જતાં સર એક દી
ઠું, બેઠાં તેહને તીરા રે ॥ એમં ॥ ૧૭ ॥ તે પાસે એક વન છે મહો
ટું, વિવિધ જાતિ તરૂં રાજી રે ॥ નિર્મલપાણી વસ્ત્ર પૂત કરીને, પી
ચે કુમર સવિ માજી રે ॥ એમં ॥ ૧૮ ॥

કીદૃશ વનં ॥ અંબ કદંબ જંબૂ જંબીરં, કેતકિ કનક અને ક
ણવીરં, કરણાં વરણાં વરવા નીરં, ઊંચા અનોપમ અતુલ ઊશીરં
॥ ૧ ॥ અંપક નાગ પુનાગ કુટીરં, પુંગ લવિંગ એલાવાટીરં ॥
ફાગ ફણસ માકંદ મજીરં, સાલ સાગ ઊત્તંગ શરીરં ॥ ૨ ॥ તાલ ત
માલહી તાલ ખજૂરં, મદન માકંદ મંદાર કરીરં ॥ અશોક અકોલ
કિંશુક કોટીરં, બેઠા છે કોકિલ કલ કીરં ॥ ૩ ॥ આલ વાલ સાંચિત
વર નીરં, શીતલ સરસ સુગંધ સમીરં ॥ માતુલિંગ સહકી અંજીરં,
કર્કટ કાલિંગ નેં બીજપૂરં ॥ ૪ ॥ ધવ ખદિરા ગુરૂ તગર તપખીરં,
કુગર કુંદરૂ લોખાન સિખીરં ॥ ઇત્યાદિક તરૂં ગણ ગંભીરં, એહવું
કાનન દેખત વીરં ॥ ૫ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ દક્ષિણદિશિ ઊદેશી ચાલ્યા, પાદ વિહારે હલકે રે ॥
આગલ નિકટ જતાં સર દીઠું, પરિમલ કમલના મહકે રે ॥ એમં ॥
૧૯ ॥ તત્સરં કિદૃશં ॥ કાવ્યં ॥ પ્રોચ્ય મિત્રમનોરથાલિસદૃશં, દૌર્જન્ય
વન્નિષ્ઠુરં ॥ પત્રાલિપ્રતિભંગિતાવધુભિવાદૃશ્રેણિવત્શર્કરં ॥ સચ્ચાયા સમનો
ભિરંચિતતત્રામિષ્ટામિવચ્ચેતસે, મોદં પ્રેક્ષિતવાન્સરોમહદિહ શ્રેયોવનં જ
વનં ॥ ૧ ॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ ઊપલબ્ધવરપાલિવિરાજિત, સમિત્ર ભૂપસુતબેસે રે ॥

નીરતરંગ સારસ બક હંસા, દેખી શોભા વિકસે રે ॥ એમં ॥ ૨૦ ॥ અભિ
નવ માનસ સરસ સમાનં, હર્ષ કરણુ તે નિરખે રે ॥ અનુક્રમે તેહની શોભા
જોતો, ચમત્કારને પરખે રે ॥ એમં ॥ ૨૧ ॥ તીરે તીરે જાતે જાતે, રજક
એક નલ નામે રે ॥ ચીવરને શુચિ કરતો દીઠો, વસ્ત્ર તપાવે તામે
રે ॥ એમં ॥ ૨૨ ॥ વસ્ત્ર તણા સમુદાયમાં શાડી, એક લઘુ તડકે દીધી
રે ॥ દેખી કુમર કહે સુણ બંધવ, કાંઈ વસ્ત્ર પરીક્ષા કીધી રે ॥ એમં ॥
૨૩ ॥ મિત્ર કહે શું અદ્ભુત જણો, તે વલી સ્વામી દાખો રે ॥ તે કહે
પદ્મિણીની છે સાડી, મધુકર વૃંદને સાખે રે ॥ એમં ॥ ૨૪ ॥ પુષ્પગંધ
થી અધિક સુગંધો, હોયે પદ્મિણીનો સ્વેદ રે ॥ તેહની એ સાડી દીસે
છે, સ્ત્રીના છે ચઝિભેદ રે ॥ એમં ॥ ૨૫ ॥ પદ્મ સુગંધ સ્વેદ પદ્મિનીનો,
હસ્તિણી હોયે મધગંધા રે ॥ ચિત્રક સરિખો ગંધ ચિત્રિણી, શંખિની હોયે
મત્સ્યગંધા રે ॥ એમં ॥ ૨૬ ॥

॥ યતઃ ॥ પદ્મની પદ્મગંધા ચ, મધગંધા ચ હસ્તિની ॥ ચિત્રિણી ચિત્રગં
ધા ચ, મત્સ્યગંધા ચ શંખિની ॥ ૧ ॥ અદ્વપનિદ્રાડ હારવતી, પદ્મિની પ્રણય
મદા ॥ બળહારાહસ્તિની ચ, ચિત્રિણી શંખિણી તથા ॥ ૨ ॥ પ્રસૂતે પદ્મિ
ની પુત્રં, સર્ગુણ હસ્તિની પુનઃ ॥ ઊદ્ધતં ચિત્રિણી શાંતં, દીનહીનં ચ શં
ખિની ॥ ૩ ॥ પદ્મિની પ્રૌઢપ્રેમાચ, હસ્તિની પ્રેમદૌર્લભા ॥ ચિત્રિણી કાર્યકૃત
પ્રોક્તાઃ, શંખિની ક્ષણિકનૃતા ॥ ૪ ॥ પદ્મિની સ્વાપરાધં ચ, પરંચતિ હસ્તિની
પરં ॥ ચિત્રિણી દંભવત્યેવ, શંખિની કલહપ્રિયા ॥ ૫ ॥ પદ્મિની સર્વતો દક્ષા,
કામદક્ષા ચ હસ્તિની ॥ ચિત્રિણિભોજને દક્ષા, શોકદક્ષા ચ શંખિની ॥ ૬ ॥
પદ્મિની અદ્વકામા ચ, દીર્ઘકામા ચ હસ્તિની ॥ ચિત્રિણી ચિત્રકામા ચ, શં
ખિની તુ પુનઃ પુનઃ ॥ ૭ ॥ ઇત્યાદિરસમંજસી શૃંગારશતકે કથિતં ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ અદ્ભુત વચન સુણીગુણચંદ્ર, નલ ધોખીને પૂછે રે ॥
કોણુસ્થાનક ચીવર એ કેહનાં, કોણુ નગરી એ શું છે રે ॥ એમં ॥ ૨૭ ॥
રજક કહે સુણ સખ વૈદેશિક, દીપશિખા નામે નયરી રે ॥ દીપચંદ્ર રાજ
છે તેહનો, વશ કીધા છે વયરી રે ॥ એમં ॥ ૨૮ ॥ પદ્મસરોવર નામે
સરોવર, હું રજક છું તેહનો રે ॥ વસ્ત્ર સમુચ્ચય જે એ દીસે, પ્ર
દીવપતીરાણી તેહનો રે ॥ એમં ॥ ૨૯ ॥ એ સાડી જેહની છે તે
કહું, ભમરા કેડ ન મૂકે રે ॥ જે સો વારે ઊડાડી મૂકીજે, તો
પણ ઠામ ન ચૂકે રે ॥ એમં ॥ ૩૦ ॥ ચંદ્રવતી નૃપની ભત્રી ઉ શુ

ભગાંગ રાયની રાણી રે ॥ કુમર અછે વામાંગ મનોહર, તસ બેહની
બેહુ ગુણખાણી રે ॥ એમં ॥ ૩૧ ॥ શશિકલા ચંદ્રકલા નામેં છે,
રૂપલાવણ્યની શાલા રે ॥ રત્નપુરેશ મહામહા નૃપનેં, પરણાવી છે ર
સાલા રે ॥ એમં ॥ ૩૨ ॥ ચંદ્રકલા બીજી લઘુ કન્યા, રૂપગુણેં સ
વિ નારી રે ॥ અધરીકૃત છે એ માતુલ ગેહેં, મેહલી એમ નિરધા-
રી રે ॥ એમં ॥ ૩૩ ॥ સાધુ વચન પૂર્વે સાંભલીયું, જેશી જાણેં
ભાંખ્યું રે ॥ રાજધિરાજ્યના પત્ની હોશે, જન્મવેલાયેં એમ દાખ્યું
રે ॥ એમં ॥ ૩૪ ॥ સૂર્યવતીને સુત જે હોશે, તસ પટરાણી થાશે
રે ॥ ઇતિ નિમિત્ત વચન આજ લગેં, મધ્યું ન હવે જણાશે રે ॥ એ
મં ॥ ૩૫ ॥ સૂર્યવતીને પુત્રની ઇચ્છા, આજ લગેં ન પૂરાણી રે ॥
અને સ્વપ્ને સુભગાંગને ભાખ્યું, કુલદેવીયેં એમ વાણી રે ॥ એમં
॥ ૩૬ ॥ મોકલજે માતુલ ઘર એહનેં, તુરત હોશે વિવાહ રે ॥ તે
કુલદેવી વયણ કરેવા, આણી છે ઊચ્છાહે રે ॥ જ્ઞાનવિમલ કહે તા-
હે રે ॥ એમં ॥ ૩૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૫૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ માતાને ભાઈ બેહુ, દીપવતી વામાંગ ॥ પાંચશે પાંચશે ગજ તુરી, આ
ણ્યા સાથેં ઊત્તંગ ॥ ૧ ॥ કર મૂકાવણ દેયશે, અવર વલી બહુ આથ ॥ મા
ઊલ પણ બહુ દાયજે, દેશે તેહનેં સાથ ॥ ૨ ॥ તે પદ્મિનીની શાટિકા,
જિહાં ભમરા ગુંજત ॥ પૂછ્યા માટે એ કહ્યું, મૂલ થકી વૃત્તાંત ॥ ૩ ॥
પણ એ વાતાં વાત છે, કિહાં સૂર્યવતીને પુત્ર ॥ સંભાવના પણ મનેં નથી,
કેમ વસશે ઘર સૂત્ર ॥ ૪ ॥ અથવા વિધિ બ્યાપારનો, પાર ન પામે કોય ॥
જે મન ચિંતિ ન શકીયેં, તુરત માંહે કરે સોય ॥ ૫ ॥ યતઃ ॥ અઘટિત
ઘટિતાનિ ઘટયતિ, સુઘટિતઘટિતાનિ જજ્જરી કુરંતે ॥ વિધિરેવતાનિ ઘટ
યતિ, યાનિ પુમાનેવ ચિંતયતિ ॥ ૧ ॥ દોહા ॥ સહેજે સહેજે આવીયા,
રે વૈદેશિક મિત્ર ॥ જોઈ પુરના કૌતુકા, કીજેં નયન પવિત્ર ॥ ૬ ॥
રજક ઊકિત એમ સાંભલી, પાખ્યા ચિત્ત ચમત્કાર ॥ પુર જોવાનેં ઉ
મહ્યા, મિત્ર સહિત તે કુમાર ॥ ૭ ॥ કૌતુકી ન હોવે આલસુ, એહ
વી જનની વાણ ॥ સુકૃતીનેં તેહિજ ઊપજે, જે આયતિ ગુણખાણ
॥ ૮ ॥ રથ મુકીનેં તિહાં કણે, આગેં જવે જામ ॥ દેખે પટ મંડ
પ ભલા, ઊતારા અભિરામ ॥ ૯ ॥ દેખી અચરિજ પાવતા, પૂછે

નર તિહાં એક ॥ કટકે કેહનું કેમ ઇહાં, ભાષે સકલ વિવેક ॥ ૧૦ ॥
તે કહે સુણજે સુગુણ નર, શ્રીતિલક છે દેશ ॥ તિલકવતી નગરીતણે,
તિલક નામ નૃપાદેશ ॥ ૧૧ ॥ ધીર પ્રધાન છે તેહનો, તે આવ્યો
ઇહાં આજ ॥ ચતુરંગિણી સેના સજી, કુશસ્થલપુરે જવા કાજ ॥ ૧૨ ॥
તે સાથે ગાયન અછે, નામ વીણારવ જાણ ॥ સપરિવાર ગયો સં-
પ્રતિ, રાજભુવનને ઠાણ ॥ ૧૩ ॥ ગીત માન ગંધર્વની, કલા સુગુણ અ-
ભ્યાસ ॥ એ સરિખો અવની તલે, અવર ન કો એ પાસ ॥ ૧૪ ॥
કુમર તે એમ સાંભલી, ચિંતે મનમાં એમ ॥ એ સવિ સ્વામી દેખા
વવું, કહે ગુણચંદ્ર ધરી પ્રેમ ॥ ૧૫ ॥

.. ॥ ઢાલ સાતમી ॥ બે બે મુનિવર વિહરણ પાંગરયાજી ॥ એ દેશી ॥

॥ નગર જોવાને હેતે સંચરેજી, મિત્ર પ્રેમશું રાજ કુમાર રે ॥ માંહે
માંહે તે આમંત્રણ કરે રે, આવ્યા તવ એક ઝિઘાન મઝાર રે ॥ ૧ ॥ પુ-
ણ્યપ્રભાવે કુમર કલાનિલોજી, જાણ કોઇ આવ્યો ઇંદ્ર જયંત રે ॥ પગ પગ
પુણ્ય તણાં ફલ પરગડાં જી, મહિમા મહોટાઇ અતિ મહંત રે ॥ પુણ્ય ० ॥
૨ ॥ શકુનને હેતે વનપાલક દીયે જી, સારાં ફલ અંબ તણીજે સાખ રે ॥
રાજ્યકુમરે તે બહુ સંતોષિયો રે, ચિંતે મન એ ફલથી ફલની દાખરે ॥
પુણ્ય ० ॥ ૩ ॥ એક દિશે તાલ તમાલહિંતાલ છે જી, એક દિશે નાગ પુ-
ન્નાગને સાગ રે ॥ એક દિશે લવિંગ અગુરને ચંદના રે, એક દિશે વેલિ
વાસંતી વાગ રે ॥ પુણ્ય ० ॥ ૪ ॥ એક દિશે પૂગ કકોલ તણા તરૂ રે,
પાડલ અંપક તિલક અશોક રે ॥ દાડિમ બીજેરાં દ્રાખ બદામનાં રે, એ
કદિશે મેવાના તરૂ થોક રે ॥ પુ ० ॥ ૫ ॥ વેલિ વનિતાયે તરૂવર આ-
લિંગીયાજી, દેખી કામી મન નવિ ઠહરાય રે ॥ એક દિશે માધવીના બ-
હુ માંડવા રે, નાગરવેલી ઠેલી ન જાય રે ॥ પુ ० ॥ ૬ ॥ કિહાંકણે પવન
હણ્યા દુમ તાપસા રે, પુષ્ક ફલેશું કરતા પથિક આતિથ્ય રે ॥ પક્ષવચ્ચ
એં કરી કુમરને તેડવા રે, વિહગ શબ્દે કરી કહતા ગુણ અવિતથ્ય
રે ॥ પુ ० ॥ ૭ ॥ એણી પરે વનની શોભા જોયતાં જી, દીડી તિહાં એકેક
ની ગુણખાણ રે ॥ કુસુમકીડા કરતી સખી સાથશું જી, અહિનાણે કરી
એહિજ પદ્મિની જાણ રે ॥ પુ ० ॥ ૮ ॥ યતઃ ॥ પાણૌ પદ્મધિયા મધૂકકુસુમ
ખાંત્યા તથા ગહ્વયો, નીલેંદીવર શંકયા નયનયો બૈંધૂક બુદ્ધચાંદરે ॥ લી-
ચંતે કબરીષુ બાંધવજન વ્યામોહબંધસ્પૃહા, દુર્વારા મધુપાઃ કિયંતિ તરૂણી

સ્થાન્યાન્યહો રક્ષતિ ॥ ૧ ॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ તેહવી જાણી કુમર જયે જિસેં રે,
લજ્જા પ્રેમે કરી નમતું તું રે ॥ મિત્ર સંઘાતેં તિહાં દીઠા તિસેં રે, કુમરીયેં તે
પ્રેમસુધાનો કુંડ રે ॥ પુ૦ ॥ ૯ ॥ મોહી તે રૂપેં મનમાં ચિંતવેજી, માનું એ
પૂરવ ભવનો કંત રે ॥ તેહ ભણી ચેષ્ટા થાયે એહવી જી, દીઠે કંતે હોયે અ
ત્યંત રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥ સ્ત્રી કાંતં વિક્ષ્ય નાભિં પ્રકટયતિ મુહુર્વિક્ષ
યંતિ કટાક્ષાન્, દૌર્ભૂલં દર્શયંતી રચયતિ કુસુમાપીડમુક્ષિપ્તપાણિં ॥ રોમાંચ
સ્વેદનું ભાનુ શ્રયતિ કુચતટસંસિવસ્રવિધત્તે, સોક્ષ્ઠં વક્તિ નીવીં શિથિલય
તિ દશત્યોષ્ટં મંગં ભિનત્તિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—કામવશ થયેલી સ્ત્રી સ્વેચ્છિત સ્વામીને જોઈને એટલા વાના કરેછે તે જ
મ કે, પોતાની નાભિને ખતાવેછે, કટાક્ષ કરી તેની સામુ જોવેછે, હાથ ઉંચા કરેછે, કેસ
ને વારંવાર ઉઘાડા કરી સમારેછે, રોમાંચ, પ્રસ્વેદ, તથા બગાસાં વગેરેના આશય કરેછે,
વારંવાર સ્તનપરથી ખસેલા વસ્ત્રને ધારણ કરેછે, જેમ તેમ વચન બોલેછે, પહેરેલાં વસ્ત્ર
ની ગાંડને છોડેછે તથા બાંધે છે, અને હાડ ડસેછે, તથા આલસ મરેછે.

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ ચેષ્ટા એહવી કુમરીયેં જાણી આપણી રે, મૂકે ચતુર
સખી તેહનેં પાસ રે ॥ એ કોણ મુજ મનધનનો અપહર રે, રૂપ લાવણ્ય
સવિ લક્ષણ ગુણ આવાસ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૧ ॥ નામ કુલ ગોત્ર નયરને
જનપદેં રે, માત પિતા વલી વંશ વિખ્યાત રે ॥ ત્વરિત પણે જઈ પૂછ
તું મિત્રનેં રે, આવી કહે મુજનેં તે સવિ વાત રે ॥ તુ૦ ॥ ૧૨ ॥
એમ નિસુણીનેં ચતુરા તેણે પાસેં ગઈ રે, પ્રણમીને પૂછે વિનતિ એક
રે ॥ રાજકની એ ચંદ્રકલાભિધા રે, માહારી છે સ્વામિની એ સુવિ
બેક રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૩ ॥ પદ્મિની એ નિજરૂપેં જિતગિર્વશી રે, તેહ
ની હું સખી છું પ્રેમનું ધામ રે ॥ ચતુરા નામેં તુમ ભણી મોકલી રે,
પૂછણુ જતિકુલ સુવંશ નામ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૪ ॥ તે ભણી કરી
કૃપા સવિ દાખવો રે, નિસુણી તવ હરખ્યો ગુણચંદ્ર મિત્ર રે ॥ ભાં
ખે તિહાં સઘણું ચરિત્ર તે આપણું રે, જતિકુલવંશનેં ગોત્ર પવિત્ર રે
॥ પુ૦ ॥ ૧૫ ॥ વારે તવ શ્રીચંદ્રમિત્ર પ્રત્યેં તિહાં રે, કિશ્યું પ્રયોજન
છે આપણું આજ રે ॥ વગર હેતુયેં સંત ન દાખવે રે, આપણે કહે
તાં આવે લાજ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૬ ॥ એમ કહીનેં મિત્રનેં કર ગ્રહી રે,
જયે જવ નગરીમાં શ્રીચંદ્ર રે ॥ ગઢ મઢ મંદિર પોલ બાજરની રે,
શોભા નિરખે તિહાં થઈ નિસ્તંદ્ર રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૭ ॥ આગલ જાતું

દીઠું એક દેહરૂં રે, ઊત્તંગ જાણે અવની તલેં આઁયો વિજયંતરે ॥
મણિમય શોભા મંદિર તોરણે રે, દંડ કલશ ધ્વજપતિ કરી ઝલકંત
રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૮ ॥ નિરખી હરખીનેં પેઠા તેહમાં રે, વદે વિધિશું કરી
મનહું નિજ ઠામ રે ॥ ચૈત્ય વંદન કરે દશ ત્રિક સાચવો રે, ભાખે તિહાં
ભાવ થકી ગુણગ્રામ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૯ ॥ યતઃ ॥ તિન્નિ નિસિદ્ધિ તિન્નિ
પયા, હિણા તિન્નિચેવય પણામા ॥ તિવિહી પુયા ય તહા, અવતિથ્યતિય
ભાવણું ચેવ ॥ ૧ ॥ તિદ્વિસિનિરખણુ વિરધ, પયભૂમિપમજ્જણુંય તિખખુ
તો ॥ વણાધતિયંમુદાધ, તિહયં તિવિહયં પણિહાણું ॥ ૨ ॥ ધતિ દશત્રિકં ॥
॥ અથ ચૈત્યવંદન ॥ શ્રીરાગેણુ ગીયતે ॥

— ॥ અરિહંત નમો ભગવંત નમો, પરમેસર જિનરાજ નમો, પ્રથમ
જિનેસર પ્રેમેં પેખત, સીધાં સઘલાં કાજ નમો ॥ અ૦ ॥ ૧ ॥ પ્રભુપારંગત
પરમ મહોદય, અવિનાશિ અકલંક નમો ॥ અજરામર અદ્ભુત અતિ
શય નિધિ, પ્રવચન જલધિ મયંક નમો ॥ અ૦ ॥ ૨ ॥ તિહુયણુ ભવિયણુ
જણુ મણુ વાંછય, પૂરણુદેવ રસાલ નમો, લલિ લલિ પાય નમું હું ભાલેં,
કર જોડીનેં ત્રિકાલ નમો ॥ અ૦ ॥ ૩ ॥ સિદ્ધ બુદ્ધ તું જગજન સજ્જન,
નયનાનંદન દેવ નમો ॥ સકલ સુરાસુર નરવર નાયક, સારે અહનિશિ
સેવ નમો ॥ અ૦ ॥ ૪ ॥ તું તીર્થંકર સુખકર સાહેબ, તું નિષ્કારણ બંધુ
નમો ॥ શરણાગત જીવન હિતવત્સલ, તુંહી કૃપારસ સિંધુ નમો ॥ અ૦ ॥
૫ ॥ કેવલજ્ઞાનાદર્શ દર્શિત, લોકાલોક સ્વભાવ નમો ॥ નાશિત સકલ ક
લંક કલુષ ગણુ, દુરિત ઊપદ્રવ ભાવ નમો ॥ અ૦ ॥ ૬ ॥ જગચિંતામણિ
જગગુરૂ જગહિત, કારક જગજન નાથ નમો ॥ ધોર અપાર ભવોદધિ તાર
ણુ, તું શિવપુરનો સાથ નમો ॥ અ૦ ॥ ૭ ॥ અશરણુ શરણુ નીરાગ નિ
રંજન, નિરૂપાધિક જગદીશ નમો ॥ બોધ દિયો અનુપમ દાનેસર, જ્ઞાન
વિમલ સૂરીશ નમો ॥ અ૦ ॥ ૮ ॥ ધતિસ્તુતિઃ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એમ ચૈત્યવંદન કરતાં સાંભલી રે, ચતુરા સખી ભાખે
સ્વામિનીને તામ રે ॥ તેહસુણીને સા કની દુઃખ ધરે રે, કેણી પરેં મલ્લશે
તે અભિરામ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૦ ॥ માહારે તો એ વર એ ભવેં મન ધરચો રે,
અવરની ઇલા નહીં સુહણા માંહે રે ॥ તેહવું જણીનેં ઊઘમ કરો રે, સખી
ચો છો માહારી સહિયર બાંહે રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૧ ॥ જાણો તેહનો એ નંદન
હાયજો રે, ભૂષ પ્રધાન કે શેઠ સંબંધ રે ॥ મનમાં ધારચો જે તે પતિ સતી

નેં હોયેરે, અવર મૂકી દીયો સઘલા ધંધ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૨ ॥ નંગરીમાં
હે એ કિહાંયે જયશે રે, તેહ ભણી ચાલો એકને કેડ રે ॥ એમ કહીને
સવિ વાહન ચઢ્યા રે, આઘ્યા કુમરની પુકેં ન કરી-જેડ રે ॥ પુ૦ ॥
૨૩ ॥ ચતુરા કોવિદા તુરત તે મોકલી રે, આપેં રહી ચૈત્ય સમીપેં તેથ
રે ॥ જોવે એમ નજરશું દૂર રહી છૂતી રે, અનિમિષ નયનેં કરી કુમર છે
જેથ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૪ ॥ જેમ ચકોરી ચંદ્રતણી સુધા રે, પીયે સાદરશું તેમ એ
બાલ રે ॥ ગુણચંદ્રેં તિહાં દીડી મીડી પદ્મિની રે, સિંહાવલોકન કરતા રાજ
મરાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૫ ॥ હર્ષ પામીનેં ભૂસંજા કરી રે, કહયું નગરાદિક
સઘલું ઠામરે ॥ કન્યા પણ સમજ સવિ કરપક્ષવેં રે, વંશકુલ ગોત્ર
પવિત્ર જે નામ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૬ ॥ ભાવ જણાવ્યો આપણુ પદ્મિની રે, ભ્રૂ
સંજાથી સઘલી કીધી વાત રે ॥ વિલંબ કરાવો ઇહાં કણે મિત્રજ રે, તો
આવી બને સઘલી વાત રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૭ ॥ નિજ માતાને સર્વ જણાવે
પદ્મિની રે, તેણે પણ માંડ્યા તેહ ઊપાય રે ॥ ઊઘમ સહકારી કારણ સા-
ધતો રે, એ થાયે સિદ્ધ કાર્ય એહવો શાસ્ત્રનો ન્યાય રે ॥ પુ૦ ॥
૨૮ ॥ એહવે પ્રત્યેકેં શ્રીજિનખિંબનેં રે, પ્રણમી સ્તવી ગર્ભધરેંથી
તામ રે ॥ નીકલી મંડપ બાહર આવીયા રે, જોવે તિહાં વિવિધ ભા-
તિ ચિત્રામ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૯ ॥ ઊપલેં ઉકેરી નવનવ પૂતલી રે,
નાટક કૌતુકનેં કરતી રંગ રસાલ રે ॥ આપેં દેખીનેં દેખાવે મિત્રને
રે, એમ કરતાં તે આવે ચૈત્ય દુવાર રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૦ ॥ મિત્રેં વી-
નવીયો સ્વામીજી બેસીયેં રે, ક્ષણ એક જેમ લહીયેં આરામ રે ॥ બે
સે તિહાં મિત્ર વચણથી જેટલે રે, દીડી તિહાં કન્યા અભિરામ રે ॥
પુ૦ ॥ ૩૧ ॥ જોણી પરેં ખેંચે છે ચમક લોહનેં રે, જેમ હોયે વલી
ચંચલ જલધિ તરંગ રે ॥ ચંદ્રચંદ્રિકા નિરખી તેમ થયું રે, રૂપ નિર-
ખણને કાજેં ચંગ રે ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરી કહે એકંગ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૨ ॥

॥ દોહા ॥

॥ અહો અહો એહનું વદન, નયન ભાલ વિશાલ ॥ વિપુલ કપોલ ગ-
લસ્થલ, નાસા પુટ સુકુમાલ ॥ ૧ ॥ અહો અહો મુખ સુભગતા, વિદ્યુ
પણુ ધરે અંકભાવ ॥ શ્રવણપાલિ દોહા જિસિ, રસના અમૃત તલાવ
॥ ૨ ॥ બિંબાધર યુગ રાતડા, અહો અહો અદ્ભુત રૂપ ॥ જસ વપુ સુ-
ખમાં નવિ કરે, રતિકર મદન સરૂપ ॥ ૩ ॥ મનુ વિધિ વામા રૂપ સ

વિ, રંભાદિક કર અભ્યાસ ॥ કીધાં એહને કારણે, કરવા રૂપ પ્રકા-
શ ॥ ૪ ॥ અતિ સુંદર રૂપ દેખાને, ચિતે મનમાં એમ ॥ વ-
નિતા તો બહુ દેખીયે, પણ એહશું મન પ્રેમ ॥ ૫ ॥ સ્નેહલ ન-
યને જોયતાં, માંહોમાં તિહાં મિત્ર ॥ ચિતે કારજ એહનું, થાઓ
મનપવિત્ર ॥ ૬ ॥ કહે કુમર હવે મિત્રને, અહો દુર્જન્ય ચિત્તચાર ॥
રોકાતું પણ નવિ રહે, જોહશું સ્નેહ વિકાર ॥ ૭ ॥ ધીર વીર કો-
ટીર છે, સંસારે બહુ જન્મ ॥ પણ દુર્જર મન વશ કરે, તે વિરલા જગ
ધન્ન ॥ ૮ ॥ મનવિકલ્પના સિંધુમાં, જસ વિવેક વર યાન ॥ સ્મર-
ગિરિથી ભાગું નહી, તે નર લહે બહુમાન ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ અહો આ-
સ્થાઆસ્થ્યં કટિરે નયને ભાલમરીરે, કષોભાભ્યાંભદ્રં શુક્રમુખિભિવિદ્યાણુ
પુટકંશ્રવઃ પાલીદોલાકિલવપુરી ખિંબાધર યુગઃ કિસન્યત્સર્વેપિપ્રકૃતિસુભ
ગાસ્તત્વ વયવા ॥ ૧ ॥ સ્ત્રી મુખ લાવણ્ય ચંદ્રમા, દેખી પ્રેમજલવૃ-
દ્ધિ ॥ તારણુ ગર્જન્યે ન ભંજ્યે, તે નર પામે સિદ્ધિ ॥ ૧૦ ॥
તિહાં લગે લજ્જા વિનય યશ, તિહાં પુરૂષારથ હુંતિ ॥ કામ કદાક્ષ
રમણી તણા, જિહાં લગે દદ ન પતંતિ ॥ ૧૧ ॥

યતઃ ॥ વામા વામમુખેંદુમંડલસહાવણ્યચંદ્રાતપ, પ્રેખત્પ્રેમપયઃ
સમુચ્ચયસમુત્પુલ્લધિકારોર્મિભિઃ ॥ તારણ્યોચ્ચરાતૌવિવેક વહનં મધ્યેમ-
નોબ્ધેદુતં, યસ્યામ્પ્રુદ્યનભજ્યતે સ્મરગિરો સ્તોકઃ સલોકઃ ક્ષિતૌ ॥ ૧ ॥
આ શ્લોકનો ભાવાર્થ દસમી તથા અગ્યારમી ગાથામાં છે ॥ સન્માર્ગે
તાવદાસ્તે પ્રભવતિ પુરૂષસ્તાવદેવેંદ્રિયાણાં, લજ્જાં તાવદ્વિધત્તે વિનય
મપિ સમાલંબને તાવદેવ ॥ ભૂયાપાકૃષ્ટમુક્તાઃ શ્રવણપથગતાનીલપદ્મભાણુ
એતે ॥ યાવક્ષીલાવતીનાં ન દદિ ધૃતિમુખોનાલપદ્મભાણુ એતે ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાંસુધી કાનપર્યંત લાંબા નેત્રરૂપધનુષથી કાલાપિંછવાલા લીલાવાલીસ્ત્રી
ના કમલ સમાન નેત્ર કટાથી નથી પ્રાપ્ત થયા ત્યાંસુધી મનુષ્ય, સારામાર્ગમાં રહેછે ત્યાં
પર્યંત ઈંદ્રિયોના પરાભવ કરેછે લજ્જા પણ ત્યાંપર્યંતછે વિનયનુંપણ ત્યાંપર્યંત, આલંબન
કરેછે તદ્વદ્યનેવિશે ધૈર્ય પ્રમુખ પણ ત્યાંસુધી રહેછે.

॥ દોહા ॥ તે ભણી ઇહાં રહેવું નહી, જિહાં સ્ત્રીજનબહુ આવંત ॥ એમ કહી
ચૈત્યથી ચાલીયો, મિત્ર સહિત ગુણવંત ॥ ૧૨ ॥ કુમર કહે આગે
ચલો, થાયેછે ઊચ્ચત્સુર ॥ દુરપ્રેક્ષણુસ્ત્રી લાભની, ઇચ્છાકાંઈ નભૂર ॥ ૧૩ ॥
પુરપોલે જખ આવીયા, રથ પ્રાપ્તિને કાજ ॥ પાછલ કોઈ દેખે નહી, સખી

કન્યા કોઈ દાસ ॥ ૧૪ ॥ ચિત્તે ગુણચંદ્ર ચિંતવે, કેમ ઇહાં થાય વિલંબ ॥
ભૂખ્યા કેરી આરતિ, ફલે ન તુરતહી અંબ ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૨૮ ॥

॥ ઢાલ આઠમી ॥ નદી યમુનાકે તીર ઉડે દોય પંખીયા ॥ એ દેશી ॥

॥ મિત્ર ધરે મન ભાવ, જાણે કોઈ આવી મલે, એહવેં એકણુ પાસ
મુરજ ધ્વનિ સાંભલે ॥ કહે તવ કુમરને મિત્ર પ્રભો સુણુ વિનતિ ॥ એ
નિસુણુવે ગીત, હોયે મુજ મન રતિ ॥ ૧ ॥ જોઈએ સંગીત પછી રથ
આપણે, જાઈશું મહારાજ મિત્ર એહવું ભણે ॥ મિત્ર તણું મન રાખણુ કા
જ તિહાં ગયા, તાવત શ્રીચંદ્રકીર્તિ સુણી વિસ્મય થયા ॥ ૨ ॥ નૃત્ય ક
રે તિહાં નર્તકી કીર્તન તે કરે, દુવપદ શ્રીચંદ્ર નામ કહી મુખ ઊચ્ચરે ॥
મન ચિતે શ્રીચંદ્ર ઘણા છે નામથી, કોણ જાણે કોણ હેતેં અછે કોણ કામ
થી ॥ ૩ ॥ કાન ધરી જવ ગીત સુણ્યું તવ હેજથી, લક્ષ્મીદત્ત સુતશ્રી
ચંદ્ર સહુણે ॥ તેજથી ॥ લક્ષ્મીવતીનો નંદન ભોગ નિદાન છે, જ્યવતો
તે આજ અગિયુદ્ધિ નિધાન છે ॥ ૪ ॥ તે સુણી કહે શ્રીચંદ્ર મિત્ર
એ ધર કેહનું, કોણ સજ્જન પરિવાર નિમિત્ત છે જેહનું ॥ જેટલે
જેવા જાય બિહું ધર ખારણે, સાહામો દીઠો શેઠ રહ્યો મત્ત વાર
ણે ॥ ૫ ॥ વરદત્ત નામે શેઠ દેખીનેં ઓલખ્યો, કહે કુમ-
ર તવ મિત્ર પ્રત્યેં એ ચિત્ત લખ્યો ॥ એ મુજ તાતનો વાણિ
જ્ય કારક શેઠનો, પુત્ર અછે તિહાં આવ્યો અમ ધરેં ઠેઠનો
॥ જો જાણશે એ આજતો આપણને રાખશે, તે ભણી ચાલો વેગેં એ
વીનતિ ભાખશે ॥ ૫૮૫દી ॥ ૬ ॥ કરજલીનેં મિત્ર તિહાંથી નીક-
લ્યો, દ્વારપાલેં કહ્યું સર્વ જઈ વરદત્તનેં મલ્યો ॥ વરદત્તેં તવ નિજ-
શેઠનું નંદન અટકલ્યો, પણ એ વાત અસંભવ મનમાં ખલભલ્યો ॥
૭ ॥ તે શ્રીચંદ્રનેં પાસ તુરગ રથ ભટ ઘણા, સહસ ગમેં પરિવાર ન
હી કાંઈ મણા ॥ તે એકલો કેમ હોયજઈનેં જોઈયેં, વાત ન મલતી
એહ એ સંશય ધોઈયેં ॥ ૮ ॥ ચિંતિ આવે ખાર જિસે તે ફરી ગ
યા, જાણી પાછલ થાય બેડુ નજરેં થયા ॥ ઓલખીયા તે કુમરને
પદ પ્રણમી ઘણું, ભાગ્ય સંયોગેં આજ દરિસ લહ્યું તુમ તણું ॥ ૯ ॥
વૃષ્ટિ થઈ વિષુ વાદલ કુસુમવિષુ ફલ થયું, જીવન દિન ઘડી આજ
સમય સફળું લહ્યું ॥ ભાગ્યવતી એ ભૂમિ જિહાં તુમ પાડિલાં, ધરી
યેં હવે ધરી પ્રેમ ધરેં મુજ આગિલાં ॥ ૧૦ ॥ જે માહારે ધ-

૨ મંજલ ભવ્ય વધામણા, તે સવિ તુમ પસાય લેજીં તુમ ભામ
ણા ॥ મુજનેં જાણી જાઓ આજ એમ કિમ હવે, એ સ-
વિ દોલત દામ તુમારા એમ કહીને સ્તવે ॥ ૧૧ ॥ સેવકોપરિ સુ-
પ્રસન્ન થઈ ધર આવીયેં, લઘુ સુતનો લેખ શાલ ઊત્સવ મન ભાવી-
યેં ॥ આઠ્યા સહેજ સ્વભાવ હવે કરો મુજ કૃપા, દાક્ષિણ પ્રે-
મનેં ભક્તિ દેખી ધરી મન ત્રપા ॥ ૧૨ ॥ શેઠ ધરેં જખ આવીયા
મિત્ર તે હરખીયો, ગુણચંદ્ર કાર્ય વિલખ લહીનેં પરખીયો ॥ કહે બાહે
૨ રથ સારથી છે તે આણીયેં, તે કીધું તેણે તેમ પ્રસન્ન મન જાણી
યેં ॥ ૧૩ ॥ ગ્રહગણમાં જેમ તરણિ તેજલ નભોગણે, તેમ વ્યવ-
હારીમાં તેહ દીપતો સહુ ગણે ॥ શેઠની પત્ની તામ વધાવે મુગતા ફલે,
દેતાં અઢલક દાન અવારિત નવિ ખલે ॥ ૧૪ ॥ ભટ્ટલોક કહે સર્વ સ
ભા ઘણી આવીયો, તર્જુણ ગીતને ગાન બહુ માને ભાવીયો ॥ એહ
વે શ્રીદીપચંદ્ર નરેશેં નિજ સભા, પૂરી શેઠ સાંમત પ્રમુખ વધતી પ્ર
ભા ॥ ૧૫ ॥ વીણારવ ગંધર્વ કલામાં શિરોમણિ, શોભ સજ્જન પ-
રિવાર વિણાદિક રવગુણી ॥ રાધાવેધ વિધાન પ્રમુખ પ્રબંધ ઘણા ગાયે
છે, અન્ય રાજકુમરની વીટંબણા થાય છે ॥ ૧૬ ॥ આપ કર્યાં જે ગીત
અપૂર્વધ્વનિ મન હરેં, મધુર ગુણે કરી સાર સુધાનેં અપહરે ॥ નવરસ ભાષા
ભેદ રાગ બહુ શોભીયેં, તાન તાલ લય મૂર્છના વાજિત્રથોભીયેં ॥ ૧૭ ॥
નાદ છે પંચમ વેદ ભેદ એહના લહે, યોગી ભોગી સર્વ નાદેં મન ચિર ર
હે ॥ તન મન કરી એકાગ્ર નિમેષ નયનેં કરી, ઊચ્ચગ્રીવ અતીવ આદર
ચિત્તમાં ધરી ॥ ૧૮ ॥ સાંભલે સઘલા સભ્ય ભૂપ પૂકેં રહી, ચંદ્રવતી દેઈ
આદિ તરુણ પ્રદીપવતી સહી ॥ એમ નૃપની સવિ પરપદ મોદશું સાંભ
લે, એહવામાં સખી ચતુરા ચંદ્રવતીશું મલે ॥ ૧૯ ॥ કહે સ્વામિની ઊ
ધાનમાં રમવાનેં ગઈ, ચંદ્રકલા તિહાં વાત સુણેજે જે થઈ ॥ રૂપવંત ગુ
ણવંત પુરૂષ કોઈ આવીયો, જાણ્યો ન તાસ સરૂપ કુમરી મન ભાવીયો
॥ ૨૦ ॥ એહવે આવી કોવિદા કહે તે પુરૂષની, વાત નામાદિક સર્વ નાહીં
કાંઈ જખની ॥ અછે વિહારમાં તેહ કુમર જિનવંદતો, દીડો રૂપ સરૂપ કલા
ગુણ ચંદતો ॥ ૨૧ ॥ કહે રાજ સખી તેહ સુગુણ નર જાણીયો, પુત્રી પ્રેમનો
પાત્ર પર છે વાણીયો ॥ એ અજ્ઞાત કુલ શીલનેં કની કેમ દીજ્યેં, ક્ષત્રીય માંહે
શોભ કહો કેમ લીજ્યેં ॥ ૨૨ ॥ તોહે પણ દીપચંદ્ર નરેશ જણાવીયેં, એમ

કહી ગયા તે પાસેં સર્વ સુણાવીયેં ॥ દીપચંદ્ર કહે તામ હસી સાહામું જોઈ,
 નહીં કીડાઘર શિશુનાં ધૂલિ ફરિ ફરિ હોઈ ॥ ૨૩ ॥ એ પદ્મિનિ ગુણ અશેષ
 સકલ વનિતા વડી, ઇદ્રુમાત્ર વણિગનેં દેતાં શોભા શી સાંપડી ॥ મન કેમ
 હોયે પ્રસન્ન એ વાત છે લાંપડી, જે શુભગાંગ નૃપ સુણશે તો વજડશે આપડી
 ॥ ૨૪ ॥ ચંદ્રકલા કેમ એહનેં વરશે જાણતી, સૂર્યવતીનો પુત્ર વિવાહ
 મન આણતી ॥ તે તો મનોરથ સઘલા દ્વદયમાંહે રહ્યાં, જે કાંઈ કર્મ લખ્યા
 તે થાય ન જાય કોણે કહ્યા ॥ ૨૫ ॥ જે એહવો સંયોગ કરીજેતો યશ
 કિશ્યો, આપણને જગમાંહે મત્તશે જિસ્થો તિસ્થો ॥ એમ કરતાં યથા
 શક્તિ સ્વયંવર મંડાવશું, રાજ્યપુત્ર કોઈ યોગ્ય વિવાહ કરાવશું ॥ ૨૬ ॥
 એહવે ચૈત્ય સમીપેં સુચંદ્રકલા ભણે, સખીપ્રિયંવદા નામે જોઓ તે
 કિહાંધણે ॥ લહી તેહનો આદેશ જોઈ પુર પરિસરેં, ઘર આપણ વન વાડી
 વાવિ સરોવરેં ॥ ૨૭ ॥ નવિ દીડા તિહાં કોય મિત્ર કુમર બિહુ, આવી
 એહવી વાત જણાવી તે સહુ ॥ નિસુણી તેહ ઊદંત વિયોગ ભરી
 રડે, ક્ષિણ નીશાસા મૂકીનેં ધરણી ઢલી પડે ॥ ૨૮ ॥ હું નિર્ભાગ્ય
 શિરોમણિ આજ કિશ્યું કરશું હવે, એહવો વર પામીનેં જોયો તે દહે હ
 વે ॥ દુઃખપૂર મહમૂર તે એહવો ઊત્તર્યો, જેણે કરી ગુણના દે
 શ વિવેક ગિરિથી લટ્યો ॥ ૨૯ ॥ ગોત્રદેવી કુલદેવી ક-
 હો મુજ કિહાં ગઈ, સાર કરે નહી કોય બેશુદ્ધિ તે ભઈ ॥ ચૈત્ય
 માંહે જે મયૂર શકુનનેં પૂતલી, પૂછે તેહની વાત જાણે થઈ વાગિલી
 ॥ ૩૦ ॥ અરે શુક શુકી મેનાદિકનેં કહે મુજ પતિ, કેમ બોલાવ્યો
 નાહી ન રાખ્યો કરી ચિતિ ॥ હવે માહારાં કહો પ્રાણ કેણીપરેં ધા
 રશું, કેહનેં દેખી આજ દ્વદય દુઃખ વારશું ॥ ૩૧ ॥ ઇહાં નહીં તુમ
 ચો વાંક એ વંક છે માહરો, મૂકી લજ્જા વિલગત તો રયો આશરો
 ॥ બહુલા એમ વિલાપ તે ચંદ્રકલા કરે, શૂને ચિત્ત વનમાંહે હેવાન
 થઈ ફરે ॥ ૩૨ ॥ એહવે ચતુરા તામ આવી સઘલું કહ્યું, ઊચિત
 વરાદિ ઊદંત જે માતપિતા લહ્યું ॥ વલી વિશેષ દુઃખપૂરેં મૂર્છા પા
 મતી, સખીયેં કીધી સજ્જ વિયોગ મન વામતી ॥ ૩૩ ॥ પ્રિયંવ
 દાયેં તુરત પિતુને દાખવ્યું, તેહવી લેઈ ઉત્સર્ગેં સુતાનેં સુખ ઠવ્યું
 ॥ ૩૪ ॥ વત્સે ધર ધોરજ ત્યજ ઊત્સુક પણું, થાશે સઘલું ભવ્ય મ કર

મન દૂમણું ॥ ૩૪ ॥ તું તત્વજ્ઞ સુદક્ષ મહામતિ ધીર છે, દુઃખ મ કર
મન કાંઈ તું કોમલ વપુ અછે ॥ તુજ વિવાહે સ્વયંવર ઇચ્છા અતિ
ધણી, જે છે. તેતો જાણે શ્રીજ્ઞાનવિમલ ગુણના ધણી ॥ ૩૫ ॥
॥ દોહા ॥

॥ એમ નિમુણી પુત્રી કહે, તુજ કુખિ ઊપમ્ન ॥ સતીયેં જે પતિ મ
ન ધર્યો, તેહીજ વરે ન અન્ય ॥ ૧ ॥ વિસ્તર સ્વયંવર મંડપેં,
કોઈ ન માહરે કામ ॥ વર શ્રીચંદ્રજ માહરે, અથવા અનલનું ઠામ ॥
૨ ॥ પુત્રી નિશ્ચય એહવો, જાણી ચંદ્રવતી માય ॥ સુભટ પ્રત્યેં એહ
વું કહે, વિનવો દીપચંદ્ર રાય ॥ ૩ ॥ તેહિજ વરનેં જોયવો, જે મન પુ
ત્રિખંદ ॥ અવર ન કોઈ સંભવે, એહ યથારથ લંધ ॥ ૪ ॥ કુમરી
મૂર્છન વિલપવું, ચતુરાયેં કહું સર્વ ॥ દીપચંદ્ર રાજ પ્રત્યેં, મૂકી મન
નો ગર્વ ॥ ૫ ॥ સભા વીસર્જી તુરતમાં, આવે ચૈત્ય મઝાર ॥ ગાયન
જન પ્રધાન મુખ, અવર વલો પરિવાર ॥ ૬ ॥ પ્રદીપવતી રાણી તિહાં, સ
ખી તણે પરિવાર ॥ આવી સવિનેં પૂછીયું, પણ નવિ દીડ કુમાર ॥
૭ ॥ રાજ્યપંથ રાજ જૂવે, પણ ખબર ન લાધી કાંય ॥ એહવે ચંદ્રક
લા સખી, કહે શુભ ચેષ્ટા થાય ॥ ૮ ॥ વામ અશ્ત્ર પુરકે ધણું, સખી
હર્ષનું ઠામ ॥ મનવંછિત હોશે સહી, ટલશે ચિંતા કામ ॥ ૯ ॥ તે સ
મયેં કોઈ શુભ નરેં, કહો કુમરની શુદ્ધિ ॥ રાજ આગલ અભિનવી,
વરદત્ત ધરે ખહુ ઋદ્ધિ ॥ ૧૦ ॥ રાજ શેઠ ધરેં ગયા, દેખી તિહાં શ્રી
ચંદ્ર ॥ લાવણ્ય રૂપનેં કાંતિભર, અધરીકૃત વર ચંદ્ર ॥ ૧૧ ॥ શેઠે સિંહા
સન રચ્યું, આવી બેઠા ભૂપ ॥ દીપચંદ્ર નૃપ પદ નમે, ભેટ કરી અનૂપ
॥ ૧૨ ॥ નૃપ ઊત્સંગે લીયે કુમરનેં, ધરી પ્રમોદ અપાર ॥ એ સંગતિ
દોહિત્રનું, પૂરી પ્રેમ અવધાર ॥ ૧૩ ॥ ગુણચંદ્રેં તિહાં કુમરનું, ચરિત્ર ક-
હું સુવિશેષ ॥ વીણારવેં પણ દાખીયું, કરી મનમાં ઊલ્લેખ ॥ ૧૪ ॥ કહે
ગાયન અમેં ગાઇયો, રાધાવેધ પ્રબંધ ॥ તે એ શ્રીચંદ્ર જાણજો, ગુણમ
ણિ કેરો સિંધુ ॥ ૧૫ ॥ સુરગુરૂ પણ નવિ કહી શકે, જસ ગુણ કેરો
અંત ॥ અર્થિપ્રાર્થિત સુરતરૂ, તિલકમંજરી કંત ॥ ૧૬ ॥ અથ વીણાર
વગાયનેન ભણિત ॥ ગાહા ॥ રાધાવેહવિહીએ, સઅંવર વરિઓય તિ
લય મંજરીએ ॥ સંવનિંવ ગંવહરણો, વીરિકકો જયઓ સિરિચંદો ॥
૧૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૭૯ ॥

॥ ઢાલ નવમી રાગ કેદારો, રૂકમિણી રૂપે રંગીલી નારિ ॥ એ દેશી ॥
 ॥ એહ ચરિત્ર પવિત્રનો લાલા, કુમરને દેખી ધામ ॥ જોવા કાર
 ણુ આવીયાં લાલા, પ્રદીપવતી મુખ તામ ॥ ૧ ॥ કુમરજી રૂપ શિ
 રોમણિ એહ, એતો ગુણમણિ કેરો ગેહ કુમરજી ॥ ચંદ્રશુચંદ્રકલાને
 નેહ કુમરજી, એ યુગતું છે સસનેહ કુમરજી ॥ રૂપે શિરોમણિ એહ
 ॥ એ આંકણી ॥ તિહાં તે કુમરને દેખીને લાલા, સવિ પામ્યા તે
 પ્રમોદ ॥ તેતો જણે કેવલી લાલા, તે અનુભવનો મોદ ॥ કું ॥ ૩૦
 ॥ ૨ ॥ હવે વરદત્તશેઠ ભેટણું લાલા, લેધ નૃપને પાસ ॥ આવી ક
 હે આજ માહરં લાલા, ભાગ્ય વધ્યું ફલી આસ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥
 ૩ ॥ સાહિબ ચરણની રેણુયે લાલા, પાવન કીધું ગેહ ॥ એમ કહી
 જે ભેટણું કર્યું લાલા, તે શ્રીચંદ્રને દીયે ધરી નેહ ॥ કું ॥ ૩૦
 ॥ ૪ ॥ કહે નૃપ હવે શ્રીચંદ્રને લાલા, સુણો કુમાર કોટીર ॥ ચંદ્ર
 કલા ભણી લીજીયે લાલા, આવી યૌવન તીર ॥ એ પદ્મિની પ-
 દ્મ શરીર ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૫ ॥ શુભગાંગ નૃપતિયે મોકલી લાલા, સ
 કલ સામગ્રી મેલ ॥ વિવાહ કારણ કુમરજી લાલા, કરો તેહનો કર
 મેલ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૬ ॥ કુમર કહે યુક્તું નહી લાલા, અચરિત્ત
 કારી વચન ॥ જે ફિરી ન કહું તો માહેરો લાલા, દોલારીતું મ-
 ન ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૭ ॥ કિહાં પૃથ્વીપતિ નંદની લાલા, કિહાં હુ
 તુમ દાસનો પુત્ર ॥ સંયોગ સરિખો બેડીયે લાલા, શોભા હોય ઊભય
 ત્ર ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૮ ॥ વજ્ર રતનશું શોભિયે લાલા, સુવર્ણ મુદ્રિ
 કા જેમ ॥ પણ કાચ ઊપલમાં બેડતાં લાલા, નવિ શોભીજે હેમ ॥
 કું ॥ ૩૦ ॥ ૯ ॥ રત્નમાલા વાયસ ગલે લાલા, જેમ ન વિભૂષા થાય
 ॥ કુંજ ગલે મુકતાવલી લાલા, તેમ અકુલી ઘર કની થાય ॥ કું ॥ ૩૦
 ॥ ૧૦ ॥ પ્રાસાદને શિખરે રહ્યો લાલા, પણ કાક ન થાયે હંસ ॥ ની-
 ચ રાજ્ય અભિસિંચીઓ લાલા, તેમ ઊંચ ન થાયે વંશ ॥ કું ॥ ૩૦
 ॥ ૧૧ ॥ દુષ્કુલથી સ્ત્રી રત્ન તે લાલા, લીજે એ શાસ્ત્રની વાણિ ॥
 પણ સુકુલ સ્ત્રી દુકુલ નરે બેડીયે લાલા, એહવી નહી કિહાં વાણિ
 ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ બાલાદપિહિતં ગ્રાહ્યં, અમેઘ્યાદપિકા
 ત્વનં ॥ નીચાદપ્યુત્તમાં વિદ્યા, સ્ત્રીરત્નં દુષ્કુલાદપિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—બાલકથી પણ હિતકારક વચન ગ્રહણ કરવું, અપવિત્ર પદાર્થને મલેશું

મુવહી હોય તો પણ ગ્રહણ કરવું, અને નીચ થકી પણ વિદ્યા ગ્રહણ કરવી તથા સ્ત્રી રૂપ રતનનું નીચકુલથકી પણ ગ્રહણ કરવું.

॥ પૂર્વદાલ ॥ તેભણી સ્વયંવરેં મેલવી લાલા, કીજેં અ-
તિહિ વિવાહ ॥ એ વિધિ છે રાજધાનીનો લાલા, જેમ હોયે સવિ-
નેં ઊત્સાહ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૩ ॥ વિનયવચન એમ સાંભ-
લી લાલા, કહે દીપચંદ્ર નરેશ ॥ એ જાંભીર ગુણથી લહું લાલા,
નિરહકાર નરેશ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૪ ॥ લોભ લેશ દીઠો નહી લાલા,
રાજકનીનેં હેત ॥ ઇત્યાદિક ગુણેં જાણીયો લાલા, કોઈ ઊત્તમતા તવ
ચેત ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૫ ॥ કેઈક કુલથી નીચ છે લાલા, પણ ગુણ
શ્રેષ્ઠ છે ઊંચ ॥ કેઈક કુલ ઊંચા હુતા લાલા, પણ ગુણથી હુએ ની
ચ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૬ ॥ તુતો ગુણ કુલેં ઊંચ છે લાલા, દીસે છે
પ્રત્યક્ષ ॥ વ્યવહારી કુલ નીચ નહી લાલા, તેતો દીસે શાસ્ત્ર સમક્ષ ॥
કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૭ ॥ ૩૫ કાંતિ પાંડિત પણે લાલા, તુમ સરિખા
નહી કોય ॥ નજરેં ફરી ફરી જોયતાં લાલા, ઇહાં અસદૃશ્ય નહી
કોય ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૮ ॥ નીચ વખાણ્યો શિર ઊંચ ધરે લાલા,
શરટ પરેં વિકરાલ ॥ ઊંચ વખાણ્યો નીચું જોયે લાલા, લજ્જાના-
મિત ભાલ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૧૯ ॥ યતઃ ॥ વાજિ રાસભવદ્યુત્ત,
તત્સ્વયં બુદ્ધ્યતે બુદ્ધૈઃ ॥ કાકોહમિતિ જલ્પશ્ચ, હંસઃકિંવાયસો ભવેત્— ૧ ॥

ભાવાર્થ:—ધોડાનું અને ગધેડાનું સ્પૃષ્ટપાણું ગાહ્યા પુરૂષો તો ધોતાની મેળેજ જાણેછે.
અને હું કાગડો છું એમ કેનાર હંસ કોઈ દિવસ કાક હોય? નહિજ હોય.

॥ પૂર્વ દાલ ॥ તેમોટે મનોરથ અમ તણા લાલા, પૂરો ઇહાં ન
વિચાર ॥ એહ વિવાહ હવેં કરો લાલા, ભણવો ઇહાં ઉંકાર ॥
કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૦ ॥ એમ કહે પણ ઇચ્છે નહી લાલા, ન વદે લાજ
થી વચણ ॥ એમ જાણી સવિ આવીયા લાલા, શેઠ તણે ધર સયણ ॥
કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૧ ॥ તદ્દનંતર વર યુગતિશું લાલા, ભોજન વિધિ
શું સર્વ ॥ ન્હવરાવી જમાડીયા લાલા, પહેરાવી વલી સર્વ ॥ કું ॥ ૩૦
॥ ૨૨ ॥ ચંદનમાલે શોભાવીયા લાલા, રાખ્યા હઠ કરી તેહ ॥ ઊર્ધ્વ
ભૂમિ ચિત્ર મંડપેં લાલા, બેસાડે સવિ નેહ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૩ ॥ એ
હવે દીપવતી તણા લાલા, સુત વરચંદ્ર કુમાર ॥ વલી પદ્મિનીનો બં
ધુ છે લાલા, જે વામાંગ કુમાર ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૪ ॥ સર્વ મદ્યા

તિહાં એકઠા લાલા, નર્મ વચન કહે તામ ॥ કહે વિવાહની યોગ્ય
 તા લાલા, ઘઠાં નહીં વિલંબનું કામ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૫ ॥ દુગ્ધ
 માંહે જેમ શર્કરા લાલા, જેમ નાગવત્રી પુંગ વૃક્ષ, કલ્પવત્રી કલ્પદ્રુ
 મેં લાલા, એ શોભા લહે દક્ષ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૬ ॥ તેમ તુમ
 યોગેં પદ્મિની લાલા, હોશે મહોદય યોગ ॥ એહ કાર્ય કીધે હુંતે લા-
 લા, બીજ બહુ શુભ યોગ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૭ ॥ કુમર કહે એ સ
 વિ ખરું લાલા, પણ હમણા એ નવિ થાય ॥ દિશિ જેવાને નીકલ્યો
 લાલા, વિણ પૂછ્યો માય તાય ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૮ ॥ વિનયી એ
 લક્ષણ નહીં લાલા, જિહાં છટે ચાલંત ॥ તે ભણી માનવને કહી લા
 લા, લજ્જાલુ કુલવંત ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૨૯ ॥ લજ્જા ગુણની માવડી
 લાલા, લજ્જા ઋદ્ધિ નિધાન ॥ લજ્જાહીન જે માનવી લાલા, નહીં તસ
 જ્ઞાન ન માન ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૩૦ ॥ ચંદ્રવતી કહે તે ખરું લાલા, જે તુમે
 બોલ્યા વયણ ॥ એ તુમ કુલને ઊચિત છે લાલા, પરં તાત ભક્તિ પર
 વીણ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૩૧ ॥ પણ પૂર્વે ઊત્તમ જના લાલા, ભાગ્ય
 પરીક્ષણ કાજ ॥ નીસરીયા છે પદપદે લાલા, તસ મલિયા છેધન રાજ ॥ કું
 ॥ ૩૦ ॥ ૩૨ ॥ તિહાં શું સવિ પૂછી ગયા લાલા, સર્વ છે ભાગ્યાધીન ॥ પિ
 તા તેહવોહિજ રહે લાલા, પુત્ર હોયે જગત મુદ્દિન ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૩૩ ॥
 કર્મ છે સહુના જૂજૂઆં લાલા, તે ભણી તુમેં છો દક્ષ ॥ જ્ઞાન વિમલ ગુરૂ ભાગ્ય
 થી લાલા, સંપદ મલે કેઈ લક્ષ ॥ કું ॥ ૩૦ ॥ ૩૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૪૧૨ ॥
 ॥ દોહા ॥ શોરડા ॥

॥ ચંદ્રવતીનાં વયણ, સાંભલિ ચિતે ચિત્તમાં ॥ નૃપરાણી માતા બ
 હિન, કેમ ઉત્તર દિગેં એહમાં ॥ ૧ ॥ તેહવે કહે અમાત્ય, શું દુષ્કર
 એકમાં અછે ॥ ધન વિવાહને રાજ્ય, ગૃહીને તો એ સઘલું રૂચે ॥ ૨ ॥
 અમને કહેજે કોઈ, એહવુંતો હોશે લીયાં ॥ ભરિયાં ભરે સહુ કોઈ, ન
 હોયે રેવા મર્યલે ॥ ૩ ॥ કહે હવે ચંદ્રકુમાર, જગ સઘલો સરિ
 ખો નથી ॥ જે લઘુકર્મ સુઆચાર, તેહનેશું અધિક સંતોષથી ॥ ૪ ॥
 કહે વામાંગ કુમાર, એહ વિવાહને માનશે ॥ પણ વિવેકને માન, દેખી
 ને વત્રી જાણશે ॥ ૫ ॥ અહો અહો કુમર વિવેક, રાજ્ય કનીયેં નિ
 રીહ છે ॥ ભોગ મલે તો યોગ, વાંછે તે વિરલા અછે ॥ ૬ ॥ છતા ભો
 ગને છંડી, યોગ ગ્રહે ધીરજ ધરી ॥ કોઈ અછતા ઇચ્છંતિ, કર્મદિશા

જસ આકરી ॥ ૭ ॥ જે સંતોષ સમાધિ, સુખ આગલ ઊપમ નહી
 ॥ ભવસુખ તે તૃણ માત્ર, ઊત્તમ તે ઇચ્છે નહી ॥ ૮ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર
 સુકુમાર, રાજ્ય-કુમર છો જગતિલા ॥ દ્વિયે કરો વિચાર, કહો કુણ
 ગુણ વાણિજ્ય ભલા ॥ ૯ ॥ દોહા ॥ વણિક વધૂટી નિજધરે, કરે રંધના
 દિક કર્મ ॥ ક્ષત્રીય કુલની ઊપની, રાજ્ય-સુતાને સુશર્મ ॥ ૧૦ ॥ કિ
 હાં ધર નરપતિ કુલતણું, કિહાં વણિક કુલ નીચ ॥ તુમ મનમાં નથી આ
 વતું, પણ ન મલે એ સંચ ॥ ૧૧ ॥ તુમો સવિ કન્યા પક્ષનાં, હિત
 ચિંતક છો ભાય ॥ પણ એ વણિક તણે ધરે, શી પરે સુખિણી થાય
 ॥ ૧૨ ॥ જે એહવો યોગ મુજજને, વિધિ જે મેલણ હાર, ॥ તો શ્યા
 ને વણિક કુલે, દેવત મુજ અવતાર ॥ ૧૩ ॥ એમ નિજ વયણની ચતુ
 રતા, કરી કરાવે મૌન ॥ સઘલી દેખીને થઈ, ચંદ્રકલા દદિ દૂન ॥ ૧૪ ॥
 આંસુ જલજલીયાં ભરે, જેમ જલથલ ગત મીન ॥ ચંદ્રકલા થઈ ખીજ
 ની, દીન વદન ચિંતાતુરી ॥ ખેદ ધરી હોઈ ખીણ ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૪૨૭ ॥
 ॥ હાલ દશમી દેશી જતિની, વ્રતની મનસા જે આણી ॥ એ દેશી ॥

॥ થઈ દીન તે પુત્રી જાણી, ચતુરા ભાષે જઈ વાણી ॥ તવ પ્રદીપ
 વતી તેડાવે, ઊત્સંગ ધરીને લડાવે ॥ ૧ ॥ કહે પુત્રી તેં ભલો કરીયો,
 ગુણ લક્ષણેં વર એ વરીયો ॥ ધન્ય તાહરી એ ચતુરાઈ, મન ખેદ
 ન કરજે ખાઈ ॥ ૨ ॥ દોહા ॥ ઊત્તમ જે કારજ કરે, તે વિવેક બહુમાન ॥
 જિહાં જિહાં જોડો સંપજે, તેહિજ કરે નિદાન ॥ ૩ ॥ ચાલ ॥ વરદત્ત કહે
 હવે વાલી, તુમ્હ દીપતું અંગ નિહાલી ॥ કોઈ ક્ષત્રીય તેજ જ
 ણાવે, અમ મનમાં અવર ન આવે ॥ ૪ ॥ કોઈ યદ્યપિ કર્મને ભો
 ગે, હુઓ વલી વણિક કુલ યોગે ॥ તોશું કિશ્યું હીણુ લાગે, વિવા
 હ છે ગુણને રાગે ॥ ૫ ॥ જે છે નિજ મનકું રાજ, તો શું કરે લો
 કને કાજ ॥ અમો જાણી વણિકની જાતિ, દીધી કન્યા ભલિ ભાતિ
 ॥ ૬ ॥ દોહા ॥ જેહને જે મનમાં વશ્યો, પરણે તેહિજ કંત ॥ એક
 વાર કન્યા દીયે, એક વાર વદે સંત ॥ ૭ ॥ કન્યા એ વિવાહથી, હો
 શે અનેક વિવાહ ॥ રાજ્ય ઋદ્ધિ લહેશે ઘણી, નિશ્ચયથી ઊચ્છાહ ॥
 ૮ ॥ ચાલ ॥ નૈમિત્તિક વચન પણ એહવું, મલશે જ્ઞાનીના જેહવું ॥ ૯ ॥ એમ
 નિસુણી શકુન ગ્રંથીબંધે, ગુણચંદ્ર મનમાં સંધે ॥ કુલ આમાદિક જે

સર્વ, દાસીયેં જણાવ્યું પૂર્વ ॥ ૧૦ ॥ તે માટે કરગ્રહ માનો, વિવાહ ન
 હોશે છાનો ॥ કોઈ પૂરવભવનો પ્રેમ, પ્રગટ્યો છે અણ્યો નેમ ॥ ૧૧
 ॥ દોહા ॥ એ પદ્મિની જિનધર્મિણી, જાણે જિનવર વચણ ॥ શ્રીસમ્યક્તે
 પવિત્ર છે, જિનપૂજાદિ પ્રવીણ ॥ ૧૨ ॥ શુદ્ધ શીલ લીલાવતી, પ
 ચપરમેષ્ટી અપ ॥ કરતી ધરતી ધર્મ મને, કરે શાસ્ત્ર જખાપ ॥ ૧૩ ॥
 એણે જે મનમાં ધર્યો, વરશે પણ એ તેહ ॥ તેમાટે તુમેંહા ભણો, જેમ
 અમ વાધે નેહ ॥ ૧૪ ॥ ચાલ ॥ શ્રીચંદ્રવિચારે ચિત્તે, જે આવી મ
 લ્યું છે એ નિમિત્તે ॥ રાણીનું વચન ન ઠેલાય, કની પ્રેમ ન કહેણો અ
 ય ॥ ૧૫ ॥ કેતા મુખ દીજે જખાપ ॥ એતો લાગો હર્ષ સંતાપ
 ॥ ન નિષેધું તેહિજ માન્યું, એ ન્યાયેં મનડું પીછાણ્યું ॥ ૧૬ ॥ તે
 ડી ચંદ્રકલા તે બેટી, સવિ લક્ષણ ગુણની પેટી ॥ કહે વર ગલે વર
 માલ ઠવીયેં, મનોરથ સફલા મવીયેં ॥ ૧૭ ॥ દોહા ॥ કહેત
 ખેવ હર્ષે કરી, તેણેં કીધું તતખેવ ॥ માતા પૂઠેં લાજ ધરી, ઊભી રહે
 કરે સેવ ॥ ૧૮ ॥ ચંદ્રનેં જોઈ ચકોરણી, મોરી મચૂરનું નૃત્ય ॥ તેમ
 નિરખેં આનંદશું, ચંદ્રકલા નિજકંત ॥ ૧૯ ॥ વિવાહ મંગલમાલિકા, પ્ર
 ગટી ધરધર ધોલ ॥ ઉત્સવ અતિહી આડંબરેં, ચંદન છાકમ છોલ ॥
 ૨૦ ॥ ચાલ ॥ ચતુરાદિક સર્વ સહેલી, હર્ષી જેમ મેહેં ઢેલી ॥ વરચંદ્રાદિ
 ક સવિ હરખ્યા, વામાંગ નૃપાદિક નિરખ્યા ॥ ૨૧ ॥ હવે પાછલી
 રાત્રીનેં યામે, ઉઠ્યો કુમર કાય મિષ તામેં ॥ જેહવેં રથ પાસેં આ
 વે, નીચી ભૂમી જવાને ભાવે ॥ ૨૨ ॥ તવ કહે ગુણચંદ્ર કુમાર, રાણી
 નેં એહ વિચાર ॥ રથારૂઢ કુમર એ જશે, જણ્યું નહી પછે પછતાશે
 ॥ ૨૩ ॥ દોહા ॥ એમ નિસુણી ગુણચંદ્ર વચ, વામાંગાદિક રાય ॥ ચ
 તુરાદિક પરિવાર સવિ, આવે તેણે ઠાય ॥ ૨૪ ॥ તદનંતર ચંદ્રવતી ક
 હે, મરકલડું કરી હાસ ॥ પૂછીજેં કાંઈ કહો, અછે વિદ્યા અભ્યાસ ॥
 ૨૫ ॥ કહે કુમર મનમાં રૂચે, તે પૂછો ધરી ખંતા ॥ વિદ્યા અણ સંભારી થકી,
 જયે જેમ અણહુંત ॥ ૨૬ ॥ ચાલ ॥ ચંદ્રકલા સુણિ કંત વચણ, કરી
 રોમાંચિત તનુ નયના ॥ ગુણ તેર તાંબૂલના બોલ્યા, નહિ સ્વર્ગમાંહેતે સોહલા
 ॥ ૨૭ ॥ લેઈ પાનનું બીડું હાથ, કહે કુમરને એ તાંબૂલ નાથ ॥ ગુણ કે
 તા એહના ભાંખો, ગ્રહી બીડું હાથમાં રાખો ॥ ૨૮ ॥ યથા ॥ તાંબૂલકંઠુતિકત
 મુખ્ય મધુરં ક્ષારકષાયાન્વિતં, વાતપ્તં ક્ષનાશનં કૃમિહરં દુર્ગંધનિર્નાશનં

॥ વત્કૃત્યાભરણું વિશુદ્ધિકરણું કામાગ્નિ સંદીપનં, તાંબૂલસ્યભવેત્
ત્રયોદશ ગુણા સ્વર્ગેપિ તે દુર્લભાઃ ॥ ૧ ॥ તથા ॥ પસ્વાભિન્નેભિરિદં ત્રયો
દશ ગુણો યુક્તં પ્રસાદિ કૃતં ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ ॥ તાંબૂળ, કદ્ધ, ઊણુ, તિક્ત,
મધુર, ક્ષાર, અને કષાય તેણું યુક્ત જો હોય તો તેકેવું જણવું? તો કે વાત,
કદ્ધ હણનારું જણવું તથા કમિને નાશ કરનારું છે મુખની દુર્ગંધિનો નાશકાર
ક, મુખનું આભરણરૂપ, મુખને શુદ્ધ કરનાર, અને કામાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનાર,
એમ સર્વ તેર ગુણ તાંબૂળમાં રહેલા છે ॥ તથા અંતરંગ ખીટકં કીદૃશં
ધતિ પૃષ્ઠે ॥ ચાલ ॥ કહે એતો દ્રવ્યથી બોલ્યું, એતો સઘલે દીશે સો
હિલું ॥ હવે અંતરંગ ખીટક કહીયેં, ચંદ્રકલાથી તેહનું લહીયેં ॥ ૨૯ ॥
પ્રિયવચ નાગરવેલી દલ, શુદ્ધપ્રેમ તે પૂગ ॥ સમકેત ચૂર્ણ કપૂર ધૃતિ,
સરૂચિ નિર્જ્જર સંયોગ ॥ ૩૦ ॥ એહવું ખીડું મુખ ધરે, તસ સુગંધ
મુખ સાસ ॥ ખયન ખાસ થાયે નહી, જિનવર ધ્યાન ઊસાસ ॥ ૩૧ ॥

॥ કુમરી સંજ્ઞયા ચતુરા સંખ્યા અંતરંગખીટક પૃષ્ઠઃ ॥ શ્રીચંદ્રઃ પ્રાહ
॥ સંસ્કૃતભાષાયાઃ કાવ્યં ॥ સુન્નાગપત્રાણિ મિથઃપ્રિયંવચ, સત્પ્રેમપૂગાની
સુદૃષ્ટિચૂર્ણકઃ ॥ સંતોષ કર્પૂરસુગંધ વર્તિકાં, તથૈદૃશંખીટકમસ્તુમે વિભૌ
॥ ૧ ॥ સત્યંવચો નાગર ખંડખીટકં, સમ્યક્ત્વપૂમં શુભતત્ત્વચૂર્ણકં, સ્વા
ધ્યાય કર્પૂર સુગંધ પૂરિતં, તદસ્તુ સખ્યઃ શિવસૌખ્ય કારંક ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થ ॥
અન્યોન્ય પ્રિય વાક્ય તે રૂપ તાંબૂલ પત્ર, રૂડા પ્રેમરૂપ સોપારી, રૂડી દૃષ્ટિરૂપ
ચૂનો, સંતોષરૂપ ખરાસ કર્પૂર, રૂડા સંગરૂપ લવીંગ એવું મારે તાંબૂલ ખીટક
જોયે ॥ ચાલ ॥ વલી સખીને એણી પરેં સૂચે, હવે સ્નાન તણા ગુણ પૂછે
॥ કહે દશ ગુણ સ્નાનના કહીયેં, વિવેક શાસ્ત્રમાં એહવા લહીયેં ॥ ૩૨ ॥
યતઃ ॥ સ્નાનંનામ મનઃ પ્રસાદજનનં દુઃસ્વપ્નવિધ્વંસનં, સૌભાગ્યાયત
નં મલાપહરણું સંવર્દનં તેજસઃ ॥ રૂપઘોતકરં શિરઃસુખકરં કામાગ્નિ
સંદીપનં, સ્ત્રીણાં મન્મથમોહનં શ્રમહરં સ્નાનંદશૈતે ગુણાઃ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ
॥ મનને પ્રસન્ન રાખનાર, માઠાસ્વપ્નને નાશ કરનાર, સૌભાગ્ય કરનાર, મ
લનો નાશ કરનાર, તેજને વૃદ્ધિ કરનાર, રૂપને પ્રકાશ કરનાર, મસ્તકને સુખ
કરનાર, કામાગ્નિને સંદીપન કરનાર, સ્ત્રીના મનને કામ દેવ ઉત્પન્ન કરનાર
તથા શ્રમને નાશ કરનાર, એ દસગુણવાલું સ્નાન કહ્યુંછે ॥ ચાલ ॥ અંત
રંગ સ્નાન હવે દાખો, કહે શમરસ અમીજલ ચાખો ॥ જેહથી વિષયપંક
મલ જવે, તૃણાનો તાપ ઊલાવે ॥ ૩૩ ॥ વલી પૂછે ખીચડી ભેદ, ચતુરા

કહે દાખો વેદ ॥ દ્રવ્યેતો સહુએ જાણે, પણ ભાવે સ્વામિ વખાણે ॥ ૩૪ ॥
 ॥ શ્રીચંદ્રાભાહ ॥ દોહા ॥ ગુણ તંદુલશું નીપની, કરૂણા દાલિ સંજૂસ ॥ સ
 મકિત ધૃતશું જિમીયે, તો ભાંજે ભવભૂખ ॥ ૩૫ ॥ યતઃ ॥ ગુણ તંદુલ
 નિષ્પન્ના, સન્મૈત્રીદાલીસુંદરા ॥ સમ્યક્ત ધૃતસંપૂર્ણા, ક્ષિપ્ર કા ભુજ્યતા
 મિયં ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—ગુણરૂપ ચોખા, તથા સારીમૈત્રી રૂપ સુંદર દાલ
 તથા સમ્યક્ત્વરૂપ ધૃતે કરી યુક્ત ખીચડીનું ભોજન કરવું ॥ અથ કુમરી
 ભૂસંજ્ઞાયા કેવિદાસખ્યા અંતરંગલપનશ્રીભોજ્યપૃષ્ઠે ॥ કુમર આહ ॥ ચાલ ॥
 લપનશ્રી જેહ ત્રિધારી, અંગઅગ્રભાવ પૂજા ધારી ॥ નાનાવિધ વેગર ભારી,
 વિધિ રચનાયે એહ ધારી ॥ ૩૬ ॥ યતઃ ॥ લપનશ્રી ત્રિધાભક્તિ, ચિત્રભક્તિ
 સુરાજિતા ॥ સા નિત્યં ભુજ્યમાનાહિ, તનુશોભાવિતન્વતાં ॥ ભાવાર્થઃ—ત્ર
 ણ પ્રકારની ભક્તિ, ચિત્ર વિચિત્ર ભક્તિએકરી સુશોભિત, એવી લાપ
 સી જમે છતે નિરંતર શરીર શોભાને વધારેછે ॥ અંતરંગ ગુલપર્પ
 ટિકા ભોજ્યે પૃષ્ઠે ॥ પુનઃ કુમર આહ ॥ ચાલ ॥ ગુલ પર્પટિકા ક
 હો કેહી, જડ ભાવ ન લાધે જેહી ॥ અનુકંપ ઊચિત કિર્તિદાન,
 એહના જિહાં ભાવ પ્રધાન ॥ ૩૭ ॥ અંતરંગે એહિજ જાણો, મન
 કૃપણપણું નવિ આણો ॥ એમ ભોજનની દુરસાઈ, નિત્ય કીજે તે,
 હી ભલાઈ ॥ ૩૮ ॥ યતઃ ॥ ત્રિધાદાનમમાનંયદ્બહુમાનેન સંયુતં ॥
 ગુડપર્પટિકા તૂર્ણ, ભુજ્યતાં પ્રત્યહં સખે ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ—પ્રમાણવિનાનું
 ત્રણ પ્રકારનું દાન બહુ માને સંયુત કરવું, તેરૂપગોલપાપડીનું હેસખી પ્રતિ
 દિન ભોજન કરવું ॥ અથ વરહતાદિ કુમારે દેવગુરૂ ધર્મતત્ત્વે પૃષ્ઠે ॥ પુનઃ
 કુમર આહ ॥ ચાલ ॥ શુદ્ધદેવ સુગુરૂ શુદ્ધધર્મ, ભાંખો હવે તેહના મર્મ ॥
 જે વિણ બહુ ભવમાં ભમિયા, ભવ ઇણેવિણ અહેલે ગમીયા ॥ ૩૯ ॥ વલી
 દોષ અહાર ન દીસે, અતિશય ગુણ જસ જગીશે ॥ નિક્ષેપા ચારે સાચા,
 અવિતથ ચઊવિધ જસ વાચા ॥ ૪૦ ॥ ત્રૈલોક્ય મિહિત હિતકારી, વર
 જ્ઞાનને દર્શન ધારી ॥ વલી સકલદેવનો દેવ, ભવ ભવ કીજે તસ સેવ ॥
 ૪૧ ॥ સમકિત યુત ઇન્દ્રિય દામે, જિનતત્ત્વ તણો રસ કામે ॥ પણ
 સુમિતિ ગુપ્તિ જે ધારે, જે આપ તરયા પર તારે ॥ ૪૨ ॥ ષટકાય
 તણા જીવ રાખે, જિનમારગ સૂઘો ભાષે ॥ નહી મમતા સમતા વા-
 સ્યા, એહવા શુદ્ધ ગુરૂને ઊપાસ્યા ॥ ૪૩ ॥ વીતરાગ પ્રણીત હિત
 દાયી, મુનિ આદરે જેહ અમાચી ॥ જે પ્રવચનને અનુકૂલ, દયા આ

ણી વિનય છે મૂલ ॥ ૪૪ ॥ દુર્ગતિ પડતાને ધારે, દશવિધ ક્ષાં
ત્યાદિક સારે ॥ તે ધર્મ કહીને સૂધા, સુણી સઘલા જન પ્રતિબૂધા ॥
૪૫ ॥ એ તત્ત્વત્રય જસ ચિત્તે, નિરૂપાધિક અંતર વૃત્તે ॥ તે ત્રિભુ
વન તિલક સમાન, નર કહીયે જસ મન એ ધ્યાન ॥ ૪૬ ॥ એમ
ચંદ્રવતી જે રાણી, તેમ પ્રદીપવતી ગુણખાણી ॥ સર્વી હરખ્યા સુણી
તસ વાણી, જેમ સારંગ જેઠી પાણી ॥ ૪૭ ॥ પ્રિય બોલા સખી હવે
બોલે, કહો સ્વામિ કોણુ તુમ તોલે ॥ અંતરંગ ભોજન દેખાડો, અ
મને ભરપૂર જમાડો ॥ ૪૮ ॥ હવે કુમર તિહાં વલી ભાંષે, હિતકારક
માયા રાખે ॥ ચરમાવર્તને ચરમજેકરણુ, ભોજનમંડપ ચિત્ત ઠરણુ ॥ ૪૯ ॥
સૌમત્રી શુભ બાજેઠ, સિંહાસન ચિત્ત અકુંઠ ॥ ઊચિતાદિક ગુણઆંખ
લિયાં, ઉચ્છાહ સકલ જિહાં મલિયાં ॥ ૫૦ ॥ શુભરચિ તિહાં થાલ
વિશાલ, ગુણુરાગ તે વાટિકા માલ ॥ ગુરૂજન તે હોયે હિતકારી, તિ
હાં ભોજનવિધિ કરે સારી ॥ ૫૧ ॥ પિરસે સમકેત સૂખડલી, જેથી ભા
જે ભવ દુઃખડલી ॥ પરમાર્થ સંસ્તવદલ દોઢાં, ગુણી સેવા શુભદલ મી
ઠાં ॥ ૫૨ ॥ સુકુમાલ પણુ સુંહાલી, જિનલક્ષિત જિલેખી ભાલી ॥ જે
નિયમ તણે સાવધાન, તે વિવિધ જાતિ પકવાન ॥ ૫૩ ॥ મોહોદ્ધ
મન મોતી ચૂર, પચ્યખખાણુ કહ્યા ધૃત પૂર ॥ ગીત ગાન તે મીઠા
મેવા, વચ વચ તેહના રસ લેવા ॥ ૫૪ ॥ શ્રુતજ્ઞાન તણી જે લીલા,
શાલિ દાલ શુભાશય ખીલા ॥ કરંબો કૃત કાર્ય વિવેક, હિત શિક્ષા ચ
મકા દેક ॥ ૫૫ ॥ અનુભવરસ શીતલ પાણી, લેઈ પાવન થાયો પ્રા
ણી ॥ એણી પરે અંતરંગ જમાડી, તિહાં પૂરી સહુની રહાડી ॥ ૫૬
॥ દોહા ॥ હવે વામાંગાદિક કહે, કહો અંતરંગ વિનોદ ॥ સારી પાસાં
સોગઠાં, સુણુવાનો છે મોદ ॥ ૫૭ ॥ ભવચોપટ ચોગાનમેં, ચિતિથાન
ક સમુદાય ॥ રાગ દ્વેષ પાસા તિહાં, સોગઠ સોલ કષાય ॥ ૫૮ ॥ કુમ
તિ કુધરણીશુ રમે, મદીયો આતમ રાય ॥ કૃષ્ણ નીલ તોરે નહી, લે
શ્યા રંગ બનાય ॥ ૫૯ ॥ એ રામત જીતે નહી, ભવ પ્રપંચકો ખે
લ ॥ દાવ ન આવે પાધરા, આતમ અનુભવ મેલ ॥ ૬૦ ॥ ચા-
લ ॥ ચારિત્ર ચોગાને આવે, સમતાશું સંગતિ લાવે ॥ ખાર ભા
વના મૈત્ર્યાદિક ચાર, સોલ સારી દાવ ઊદાર ॥ ૬૧ ॥ જ્ઞાન દર્શન
પાસા દાય, સીત પીત લાલ રંગ જોય ॥ જીતે તવ ભવનો ખેલ,

હોયે અનુલવશું રંગ રેલ ॥ ૬૨ ॥ અવિરતિ મિથ્યાત્વ કષાય, પ્રમાદ
 ચોક ચોકડ એ થાય ॥ ત્રણ ચોગ તે તે યુગ જાણો, દાવ બે રાગ
 દ્વેષ વખાણો ॥ ૬૩ ॥ અજ્ઞાન તે એક કહીજે, ચોકાશું પણ તે લ
 હીજે ॥ ત્રણ દુગ એ પંચલહીજે, એમ રામતનો રસ છીજે ॥ ૬૪ ॥
 એમ રામત જે રમી જાણે, જે અંતરભાવ વખાણે ॥ તે કહીયે રં
 ગ રસીલા, જિનમતના જેહ વસીલા ॥ ૬૫ ॥ અપર પાઠ ॥ ચોવી
 શ દંડક દ્વાર સારી, ચોસઠ અનુભાગ વિચારી ॥ શુભ અશુભ તણા
 જે ઠાણુ, અધ્યવસાયે અહીનાણુ ॥ ૬૬ ॥ બેહુ અછકે થાયે બાર,
 જે અવિરતિ કેરાં દ્વાર ॥ બિહું ચોકે હોયે આઠ, જિહાં વિરતિ તણા
 હોયે ઘાટ ॥ ૬૭ ॥ ગતિ આગતિ વચન ઊત્પાત, સારીની એછે વા
 ત ॥ એહનાં છે અર્થ અનેક, લહીયે જે હોય વિવેક ॥ ૬૮ ॥ સુ
 છી ભાવ એહવા વાર, કહયા કુમર તિહાં મતિ સાર ॥ જે ગુરૂ મુખથી અ
 ર્થ ધારયા, વલી અનુલવ જ્ઞાન વિચારયા ॥ ૬૯ ॥ અથ પુનઃ કુ-
 મરપ્રતિ વરદત્તઆહ ॥ દોહા ॥ સાત વ્યસન જે દ્રવ્યથી, તે દુઃખ
 દાયક હોય ॥ પણ અંતરંગ જે વારીયે, તો પરમાનંદ હોય ॥ ૭૦ ॥
 ઘૂત માંસ વેશ્યા સુરા, ચોરી ખેટક પરદાર ॥ એકેકું સેવ્યું દીયે, ન
 રક તણા એ દ્વાર ॥ ૭૧ ॥ એતો જાતિ થકી ટલે, લજ્જાયે વલી
 જાણુ ॥ પણ અંતરંગે ન ટાલીયે, તો હોયે નરક નિદાન ॥ ૭૨ ॥ છપ્પ
 ય ॥ કર્મક્રમકૃતિ એ ઘૂત, ખેલવું અહનિશિવારો ॥ પરપરિવાદ પિ
 ઠિ માંસ, મોહ મદિરાને ડારો ॥ કુમતિવેશ સંયોગ, અદત્ત ચઊવિધ
 તે ચોરી ॥ આખેટક દુર્ધ્યાન, આસપર તે પર ગોરી ॥ એહી
 જ અંતરવ્યસન છે, અનાદિ દુઃખદાયકું ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ વય
 જીથી, લહીયે એહ ઊપાયકું ॥ ૧ ॥ દોહા ॥ એણી પ
 રે ખહુવિધ જ્ઞાનની, ચરયા કરે કુમાર ॥ જે જે ભાવે પૂછીયાં,
 તુરત કહ્યાં તેથી વાર ॥ ૭૩ ॥ પુનઃ પૂછતિ સાધવઃ કીદૃશાઃ સુખિનઃ ॥
 ધૃતિ પૂષ્ટે ॥ કુમરઃ પ્રાહ ॥ છપ્પય ॥ ધર્મ કહીજે તાય, માય જસક્ષમા લ
 ણીજે ॥ ભ્રાતા સંયમ સાર, દયા જસ ખહિન સુણીજે ॥ સત્ય સુખિ
 ત્ર પવિત્ર, ભૂમિતલ પોહોઢીય સજ્જા ॥ ભોજન જ્ઞાન સુતત્વ, દશેદિશ
 વસ્ત્ર સમજ્જા ॥ વિરતિ નારી દીપક વલી, ચંદ્ર ચિહ્ન દિશિ ઝલહલે
 ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ સાધને, સયલ કુટુંબ સાથે મલે ॥ ૧ ॥ નિજ ભુ

જ વરે ઊપધાન, પવન અતિ વીજણુ ભાવે ॥ ચંદ્રોદય આકાશ, વિ
પુલ જસ અંત ન આવે ॥ મુક્તાફલ ઊપમાન, તાર માલા અતિ ફા
વે ॥ દ્વિશિ કન્યા અનુફલ, સુપરેંજસ વાય ઢોલાવે ॥ ઋજુતા વિરતિ
સુ નારિશું, કરે કેલી નિશદિનસતી, જ્ઞાનવિમલ કહે નૃપતિ પરેં, સુ
ખે સોવે છે યતિ ॥ ૨ ॥ નયર વિવેક ઊદ્ધાર, સાર સમકિત દૃઢ પાયો ॥
નવતત્ત્વહ દરબાર, બોધ મહેતો મન ભાયો ॥ ધર્મરયણુ ભંડાર, દા
ન દમ ફલક નીપાયો ॥ રથ સીલાંગ અઢાર, સહસ્સ સેના સમવાયો
॥ આગમ નયની ગજવટા, ધ્વજ મહાવ્રત લહ લહે ॥ નય કહે સ
મ સંતોષ પરિમલ, અંગેં ચંદન મહમહે ॥ ૩ ॥ આગમ પાઠ સુગી
તં, રીતિ તિહાં વંશ વળવે ॥ નાટક સયલ સંસાર, જીવ નટ નૃત્ય
દેખાવે ॥ વજ્રજઘ મદલ માન, તાન વલી લોભ જગાવે ॥ નટનાયક
તિહાં મોહ, હાવલાવ ભલા સુણાવે ॥ એણીપરેં ઋષિ રાજ સદા, જોયે
તાન ઊલટ ધરી ॥ જ્ઞાનવિમલ મુનિરાજની, કીર્તિ ચિહ્નદ્વિશિ વિસ્ત
રી ॥ ૪ ॥ કષ્ટ લહે કેમ એહ, જેહ એતા પરવરિયો ॥ શ્રીજિનવર
ની આણુ, છત્ર શિર ઊપર ધરિયો ॥ પહેરયો શીલ સન્નાહ, તેગ સંવે
ગ કર લીધો ॥ જિન ઊપદેશ સુચક, ધરિ સવિ થયો સુપ્રસિદ્ધો ॥
રાગ દ્વેષ દુશમન હણ્યા, હણી ચિંતા મન તણી ॥ જ્ઞાનવિમલ સ્વ-
ધા સાધની, અછે એ પ્રભુતા ધણી ॥ ૫ ॥ અથ અંતરંગ
દીપાલિકા કીદૃશી ॥ કાવ્યં ॥ સત્કથાનોર્જવલ દીપકઃ વિલસત્ સ્વાધ્યા
યમારાત્રિકઃ, શુદ્ધાહાર સુભોજનઃ સુગુણવાક્ તાંબૂલશોભા ભ્રતઃ ॥ અ
શ્રીનિર્મલક્ષ્યપાગમજયજેષ્ટાવનામોત્તરઃ ॥ શીલાલકૃતભાગમુદેભવતુ
વોર્હર્ષદીપોત્સવઃ ॥ ૧ ॥ અથ શ્રીચંદ્રેણ અંતરંગ સાધુ દીપોત્સવે ઊક્તે
સતિ વારાંમના નાટ્યમધ્યે તદેવગાયન્નાહ ॥

॥ હાલ મેરે પ્યારે રે એ દેશી ॥

દુઃખહરણી દીપાલિકા રે લાલ, પર્વ થયું જગમાંહે ભવિ પ્રાણી રે ॥
જિન નિર્વાણથી થાપના રે લાલ, આજ લગેં ઊચ્છાહ મનોહારી રે ॥ ૧ ॥
સમકેતદૃષ્ટિ સાંભલો રે લાલ ॥ એ આંકણી ॥ સ્યાદ્વાદ ધર ધોલીયેં રેલા
લ, દર્શનની કરો શુદ્ધિ ભં ॥ ચારિત્ર ચંદ્રોદયભલા રે લાલ, તે ટા
લો રજની બુદ્ધિ મં ॥ સં ॥ ૨ ॥ સેવ કરો જિનરાજની રે લાલ, દલ

દોઢાં મીઠાશ ભ૦ ॥ વિવિધ પદારથ ભાવના રેલાલ, તે પકવાનની રાશિ મ૦
 ॥ સ૦ ॥ ૩ ॥ ગુણિજન પદની નામતા રે લાલ, તેહી જુહાર ભટાર ભ૦ ॥
 વિવેક રત્ન મેરાઈયાં રે લાલ, ઊચિત તે દીપ સંભાર ॥ મ૦ ॥ અનુમોદના
 તેલ સાર ॥ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૪ ॥ સુમતિ સુવનિતા વાસીયેં રે લાલ,
 મનઘર માંહે વિલાસ ભ૦ ॥ વિરતિ સહેલી સાથશું રે લાલ, અવિર
 તિ અલચ્છી નિકાસ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૫ ॥ ધર્મવાસના ચિત્તના રે લા
 લ, તેહિજ ભલા શણુગાર ॥ ભ૦ ॥ દર્શન ગુણ વાઘા ખન્યા રે લાલ,
 સૂઘાં પર ઊપકાર ॥ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૬ ॥ પૂરવ સિદ્ધકન્યા પખેં રે
 લાલ, જનઘયા હુઆ અણુગાર ॥ ભ૦ ॥ સિદ્ધશિલા વર વેદિકા રે
 લાલ, કન્યા નિવૃત્તિ સાર ॥ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૭ ॥ અનંત ચતુષ્ઠય દાય
 જે રેલાલ, સૂઘા યોગ નિરોધ ॥ ભ૦ ॥ પાણીગ્રહણ જિનજી કરે રે
 લાલ, સહુને હર્ષવિષોધ ॥ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૮ ॥ એણિ પરેં પર્વદી
 પાલિકા રેલાલ, કરતાં કોડિકલ્યાણ ॥ ભ૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ સેવ
 તાં રેલાલ, પ્રગટે સકલ ગુણખાણ ॥ મ૦ ॥ સ૦ ॥ ૯ ॥ ધૃતિ ॥ કુમરિ
 પ્રેરિતાભિઃ પુનઃ કોવિદાદિભિઃ પૃષ્ઠે સતિ કુમરઆહ ॥ ચાલ ॥ કહે
 કંદુકની હવે કીલા, અંતરંગ ભાવની લીલા ॥ ત્રણ નર એક
 નારિ સંઘાતી, મોહ નૃપતિ તણા છે સાથી ॥ ૭૪ ॥ ક્રોધ માન
 લોભને માયા, ભવકુડે જે જન આયા ॥ ઊચ્છાલે અવિરતિ
 ગેડી, અજ્ઞાન દંડશું જેડી ॥ ૭૫ ॥ પખેં લીધાં વિણુ પંખી
 ॥ ભ૦ ॥ અભવ્ય જીવ પક્ષી ॥ દુર્વાસના વાય વટોલે, તેહથી ભ
 વકુડમાં બોલે ॥ ૭૬ ॥ હવે આરિત્ર નૃપના સાથી, તેપણ ભવમાં રમે
 હાથી ॥ દાન શીલ તપ ત્રિહું પુરિષા, ભાવના વનિતાનેં સરિખા ॥
 ૭૭ ॥ શ્રદ્ધા ગેંડીશું ઉછાલે, સિદ્ધકુડામાંહે ઘાલે ॥ ભવ્યપ્રાણીયેં પદ
 લીધાં, જે સમકિત ગુણથી સીધા ॥ ૭૮ ॥ એમ રમત કરતાં જીતે,
 ભવ ભયના ભ્રમણ અતીતે ॥ સુણી રામત એહવો વાત, સુણી સુ-
 ખણી થઈ સખી જાત ॥ ૭૯ ॥ એમ ગોષ્ટી કરી બહુવાર, હરખ્યો
 સહુયે પરિવાર ॥ સખી ચંદ્રકલાનેં ભાસ, શ્રીચંદ્રનો કેહવો પ્રકાશ ॥
 ૮૦ ॥ યતઃ ॥ લક્ષ્મી કેલિસેરોડદૃહાસનિયયોદિગમ્ની વધૂ દર્પણ, શ્યામા
 વક્ષિ સુમંખસિંધુ કુસુમં વ્યોમાખિન્દ્રેનોદ્ગમઃ ॥ તારા ગોકુલ મુક્તિ
 ઝૈરનિગૃહં છત્રં સ્મરક્ષમાપતે, શ્વંદ્ર શ્રીસકલશ્ચિરં વિજયતાં જ્યો

ત્સ્ના સુધાવાપિકા ॥ ૧ ॥ ચાલ ॥ એમ નિસુણી કલાની વાણી,
મનમાં હરખ્યા ગુણી પ્રાણી ॥ કહે કુમર હવે તુમે દાખો, એ
રીતે ચંદ્રકલાનું વર્ણન આખો ॥ ૮૧ ॥ તતઃકુમરઃ પ્રાહ ॥ ઔકારો
મદનદ્વિજસ્ય ગગનકોડસ્યદ્દ્વાંકુરઃ, તારામૌકિતિકશુકિતરંધતમસસ્તંબેરમ
સ્યાંકુશઃ ॥ શ્રંગારાર્ગલકુચિકાવિરહિણી માનચ્છિદાં કર્તરી, સંધ્યા વા
રવધૂનખક્ષિતિરિયંચાંદ્રીકલા રાજતે ॥ ૧ ૧ ॥

॥ ચાલ ॥ ચિત્તચમકી કહે સવિંતિહાર, ભલો યોગ મલ્યો અનુકાર ॥
પંડિત ગુણથી કુલ જાણ્યું, અનુપમ છે એમ પીછાણ્યું ॥ ૮૨ ॥ એમ કરતાં
રચણી વિહાણી, કર જાલીને લાવે તાણી ॥ તવ શેઠ કહે એમ વાણે, નહીં
આવે કુમર એ પ્રાણે ॥ ૮૩ ॥ અમ ધર દેવપૂજ કરશે, નિયમાદિક
સવિ અનુસરશે ॥ નહી જોરનું ઇલાં છે કામ, મહોટા રહે જેમ મન કામ
॥ ૮૪ ॥ એમ નિસુણી શેઠ ધર પોહોતા, ચંદ્રકલા સાથે ગહગહતા ॥
એહ ઢાલમાં અંતરંગ વાત, કહે જ્ઞાનવિમલ સૂરિ વિખ્યાત ॥ ૮૫ ॥
એ ઢાલમાં ઊક્તઢાલ સુધાં સર્વગાથા ॥ ૧૧૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૩૭ ॥

॥ દોહા શોરડી ॥

॥ હવે દીપચંદ્ર નરસ્વામિ, પૂછે ગણકને તેડીને ॥ લગ્નવિવાહને
કામ, શુભદિન દાખો જ્યોતિષી ॥ ૧ ॥ દોહા ॥ કહે ગણક પ્રભુ સાં
ભલો, શુદ્ધલગ્ન છે કાલ ॥ દીપચંદ્ર કહે કેમ મલે, સામગ્રી તતકાલ ॥
૨ ॥ કેમ શુભગાંગ નરેસર, આવે એતા માંહ ॥ એતો લગ્ન ન સંપજે,
દિન જૂઓ અવર ઊચાહ ॥ ૩ ॥ નિમિત્તજ્ઞ કહે તે ખરું, એહવું લગ્ન ન
કોય ॥ રાધમાસ, સીતપંચમી (વૈશાખ સુદ પંચમી) બહુરેખા શુભજેય ॥ ૪
॥ દોષ કોય નવિ એહમાં, જોતાં વિશ્વાવીશ ॥ એ સાચવતાં આપણી,
વધશે અધિક જગીશ ॥ ૫ ॥ તે માટે એ સાધીયે, કરજો પછે વિસ્તાર ॥
ઊત્તમને શુભપ્રકૃતિથી, નિત્ય નિત્ય મંગલ ચાર ॥ ૬ ॥ તેહ વચણ અ
ગી કરે, દીપચંદ્ર નરનાથ ॥ સવિસામગ્રી મેલવે, હર્ષિત થયો સહુ
સાથ ॥ ૭ ॥ મુજ પુત્રી પુરવાસ છે, શેઠમુખ્ય તસ નંદ ॥ તે મુજ
પુત્ર સમો ગણુ, પામું અધિક આનંદ ॥ ૮ ॥ શ્રીચંદ્રકુમર પાસેં ૨
હી, પ્રદીપવતી પણ એમ ॥ ચિંતી બહુ ઉત્સવ કરે, પુત્રીપુરને પ્રે
મ ॥ ૯ ॥ સપ્ત ભૂમિ આવાસજે, શણગારે ધર હટ ॥ કામ કામ વિ
વાહનાં, મંડાણા ગહગટ ॥ ૧૦ ॥ નિજભૂપણથી શોભિયે, તંમુછખી

અધિક પ્રભાવ ॥ ઓછાને શોભાકરે, તેતો કૃપણ સ્વભાવ ॥ ૧૧ ॥
તેણે દિન શુભ રિખ યોગ શુભ, વાર લગ્ન સવિ સૌમ્ય ॥ વર્ષક
ઉદ્વર્ણક વિધિ, પ્રારંભ્યા સવિ હર્મ્ય ॥ ૧૨ ॥ મંગલધવલ ધ્વનિ
બહુ, વાળે મંગલ તૂર ॥ દિશિમંડલ બહેરું કરચું, દિનકર અધિક
સનૂર ॥ ૧૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૫૦ ॥

॥ હાલ અગીઆરમી ॥ ટુંક અને તોડા વિચેહો, મેંદીનાંદોય રૂખ, મેં
દી રંગ લાગો ॥ એ દેશી ॥

॥ બંધુર સિંધૂર ઊપરેં રે, ચઢિયા ચંદ્રકુમાર ॥ સુંદર સોભાગી
॥ બંદીજન જય જય ભણે રે, આવે મંડપ ખાર ॥ સુંદર ગા
૧ ॥ લય લાગી તેણે તાન, વાર વડભાગી ॥ દીયે દીયે અઢલક
દાન, સહુ હોયે રાગી ॥ એ આંકણી ॥ અતુરંગ સેનાયેં પરવરચા
રે, નાટિકબદ્ધખત્રીશ ॥ સું ॥ લગ્નોદય વેલા સધિ રે, હથ લેવે
સુજખીશ ॥ સું ॥ રાા ચંદ્રકલા કર મેલવે રે, શ્રીચંદ્રકુમરને
પાણ ॥ સું ॥ મંગલ ચારે વરતીયાં રે, વરતી જયજયવાણ
॥ સું ॥ ૩ ॥ તેણે સમયેં સુખીયો સહુ રે, નહી કેહનેં વિષવા
દ ॥ સું ॥ કર મોચન વેલા દીયે રે, ગજ તુરંગ પ્રાસાદ ॥ સું
॥ ૪ ॥ વિધિશું ઊત્કૃષ્ટ ઓત્સવેં રે, થયો શ્રીચંદ્રવિવાહ ॥ સું
॥ દીપચંદ્ર નૃપ પણ કરે રે, વિવાહનો ઊત્સાહ ॥ સું ॥ ૫ ॥
રૂપ સુવર્ણ રત્નાદિકે રે, પૂરચા બહુ ધનકોષ ॥ સું ॥ યથાશક્તિ
ખીજ દીયે રે, સંબંધી નૃપ સંતોષ ॥ સું ॥ ૬ ॥ ધરણેંદ્રે આ
ધ્યો અછે રે, અતિબહુ મૂલ્યને હાર ॥ સું ॥ ચંદ્રવતી પણ તે
દીયે રે, દિવ્યપ્રભાવ ઊદાર ॥ સું ॥ ૭ ॥ પદ્મિની ભાઈ વામાંગ
છે રે, તેણે દીધું બહુ દ્રવ્ય ॥ સું ॥ સિંહપુરથી જે આણીયો રે, જે
જે વસ્તુ છે ભવ્ય ॥ સું ॥ ૮ ॥ પ્રત્યેકેં પંચ વર્ણનાં રે, અશ્વ
રથનેં પલ્લવક ॥ સું ॥ શ્રીકરી ભૂષણ મુદીકા રે, સિંહાસન બહુ
અંક ॥ સું ॥ ૯ ॥ મુકુટ ઓશીશાચંદુઆ રે, હેમ ક્યોલનેં થા
લ ॥ સું ॥ શય્યા સવિ સાજેં સજી રે, ઘર વલી તુંગ વિશા
લ ॥ સું ॥ ૧૦ ॥ ધ્વજ છત્ર તોરણ દીપિકા રે, કુંભાદિક સવિ
રાછ ॥ સું ॥ કુંત ખર્જ ધનુ શર મુખા રે, શસ્ત્ર લોહનાં રાચ ॥
સું ॥ ૧૧ ॥ ભૂષણ સઘલી જાતિનાં રે, નીસાણાદિ અનેક ॥

સું ॥ પ્રત્યેકેં પંચ પંચ શતા રે, દીધાં ધરી વિવેક ॥ સું ॥ ૧૨ ॥
 રાજ સપ્રાંગ વલી આપીયાં રે, સખી સહેલી થાટ ॥ સું ॥ ચતુરા
 કોવિદા પ્રિયંવદા. રે, આનંદાદિ સુધાટ ॥ સું ॥ ૧૩ ॥ બહોતેર સ
 ખી સાભરણુશું રે, આપી સેવા કાજ ॥ સું ॥ બત્રીશ પાત્ર બદ્ધ
 અતિ ભક્ષા રે, શોભસ નાટક સાજ ॥ સું ॥ ૧૪ ॥ વલી શુભગાંગનુપ આ
 વીનેં રે, દેશે દાયજેજેહ ॥ સું ॥ સારસાર જે વસ્તુછે રે, દીધી તે ધરી નેહ ॥
 સું ॥ ૧૫ ॥ હવે પ્રભાતેં ગજ બેસીનેં રે, જયે નગરિ માંહિ ॥ સું ॥ વિવિ
 ધ ઊત્સવ કરતા થકા રે, જેમ હરિ નંદનવન માંહિ ॥ સું ॥
 ૧૬ ॥ એહવામાં એક જે થયું રે, નિમુણો થઈ સાવધાન ॥ સું ॥
 કનકદત્ત વ્યવહારિયો રે, રૂપવતી કની નામ ॥ સું ॥ ૧૭ ॥
 થઈ શ્રીચંદ્ર અનુરાગિણી રે, કહે જનકનેં એમ ॥ સું ॥ મે મને
 શ્રીચંદ્રનેં વરયો રે, અવરનેં વરવા નેમ ॥ સું ॥ ૧૮ ॥ પિતા
 કહે સુણ બાલિકા રે, તું દીસે છે મૂઠ ॥ સું ॥ શું તેં પુર
 માં નથી સુણ્યું રે, એહતું અંતર ગૂઠ ॥ સું ॥ ૧૯ ॥ પદ્મિનિ
 કન્યા પરણવા રે, રાજદિક મક્તી સર્વ ॥ સું ॥ અત્યાગ્રહથી મ
 નાવીયો રે, ખટયામેં તે પર્વ ॥ સું ॥ ૨૦ ॥ તુજ સરિખીની
 વાતડી રે, તે ન ધરે નિજ કાન ॥ સું ॥ ૨૧ ॥ તો આશ્યાશી તેહ
 ની રે, ન કરીશ મનમાં માન ॥ સું ॥ ૨૨ ॥ એમ પિતા વચણું
 સાંભલી રે, ચિંતાતુર તવ થાય ॥ સું ॥ ૨૩ ॥ ધર વાતાયનમાં રહી
 રે, કલ્પે કોઈ ઊપાય ॥ સું ॥ ૨૪ ॥ એહવા માંહેં આવતાં રે,
 દીડાં શ્રીચંદ્રકુમાર ॥ સું ॥ ગોખ તલેં જવ નીકલ્યા રે, ગાજ
 તે પરિવાર ॥ સું ॥ ૨૫ ॥ ભૂજ્જપત્રમાંહે લખી રે, વીંટી કુસુ
 મચી માલ ॥ સું ॥ મેલે તેમ જેમ દંપતી રે, આગલેં પડી
 રસાલ ॥ સું ॥ ૨૬ ॥ ઊંચું જોયું જોડે રે, દીડી કન્યા રહી ગો
 ખ ॥ સું ॥ અનુરાગિણીયેં જે લખ્યું રે, ભાવ જણાવી જોષ
 ॥ સું ॥ ૨૭ ॥ હવે તેણે જે કાવ્ય લખ્યું તે કહેછે ॥ તથાહિ ॥

॥ નિરર્થકં જન્મગતં નલિન્યા, યદા ન દૃષ્ટહિ સુધાંશુભિંબં ॥ ઊ
 ત્પત્તિરિદોવિક્ષાય યેન, સ્પૃષ્ટાપ્રકૂલ્લ નલિની કરૈસ્વૈઃ ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ વાંચી ભાવિ નિજ મને રે, ચંદ્રકલા કર દીધ ॥ સું ॥
 ઠામ ઠામ દાન દેયતા રે, શોભા યશ સવિ લીધ ॥ સું ॥ ૨૮ ॥ નિજ ઉતારે

આવિયારે, ભૌજન વિધિ કરી ખાસ ॥ સું ॥ નગર લોક જમાડીયોરે, તે દિન
ભક્તિ વિલાસ ॥ સું ॥ ૨૭ ॥ શેઠ સુતારેં મોકલી રે, સખી એક તસ
પાસ ॥ સું ॥ ચંદ્રકલાયેં કહાવીયું રે, આગલ પોહોંચશે આશ ॥ સું ॥
૨૮ ॥ હમણાતો અવસર નથી રે, એમ કહી વાલી તેહ ॥ સું ॥ એહવેં
ધીર પ્રધાન જીરે, આવી મૃત્યા ગુણગેહ ॥ સું ॥ ૨૯ ॥ કહે તિલ
ક પુર આવણું રે, વિવાહ કરણનેં હેત ॥ સું ॥ તિલકમંજરી
દીન છે રે, રાધાવેધ સંકેત ॥ સું ॥ ૩૦ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર હવે ધી
રનેં રે, તે જાણે સવિ તાત ॥ સું ॥ હું કાંઈ જાણું નહી રે,
આણા વિણુ નવિ થાત ॥ સું ॥ ૩૧ ॥ વીણારવ ગુણીજન કહે
રે, ગાઝિં તુમ ગુણુ ગીત ॥ સું ॥ કુમર કહે હમણા નહીં રે,
ગાયન સમય સુવિનીત ॥ સું ॥ ૩૨ ॥ એમ કહીનેં બીજે દિને રે,
ચાલ્યા ચતુર કુમાર ॥ સું ॥ સુસરે આવતા રાખીઆ રે, પ
ણુ ન રહ્યા તેણીવાર ॥ સું ॥ ૩૩ ॥ ગજ મૂક્યા સવિ તિહાંક
ણે રે, અવર સવે લીયે સાથ ॥ ચાલે માલે મોજશું રે, રાજદિ
ક ગ્રહી હાથ ॥ સું ॥ ૩૪ ॥ માર્ગ ધણો ઊદ્ધવતા રે, સુખી
યા સઘલા લોક ॥ સું ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ કહે રે, પુણ્યેં સઘ
લા થોક ॥ સું ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૮૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ નૃપપુર જન જે આવીયા, વોલાવણુનેં કાજ ॥ પાછા વાલે તેહનેં,
કરી પ્રણામ સવિ રાજ ॥ ૧ ॥ વિનય ભક્તિ ગુણદેખીનેં, રંજ્યો સ
વિ પરિવાર ॥ આંસું જલજલિયાં ભરે, જોઈ ફરિ વારોવાર ॥ ૨ ॥
ગુણીનાં ગુણુ જે ચિત્ત વશ્યા, તે વીસરે નહી કિવાર ॥ સંભારચા
ધારચા ધણું, શ્વાસમાંહે સો વાર ॥ ૩ ॥ શીખ દીયે કન્યા પ્રત્યેં,
વધૂયોગ્ય હિત વચણુ ॥ આલિંગન ભીડી ભણે, નીર ઝરતે નયણુ
॥ ૪ ॥ રાજ દીપ પ્રદીપવતી, માતા આપે શીખ ॥ યોગ્યવધૂનેં
જે ઘટે, ચંદ્રકલાનેં ખેખ ॥ ૫ ॥

યતઃ ॥ અભ્યુદયનામુપામતે ગુરુપતૌતદ્ભાષણે નમ્રતા, તત્પાદાર્પિ
ત દૃષ્ટિરાસનવિધિસ્તસ્યોપચાર્યઃસ્વયં, સુપ્રે તત્ર શયીતતત્પ્રથમતો, મુચ્યેવ
શજ્યામતિ, પ્રાચ્યૈઃપુત્રિનિવેદિતાઃકુલવધૂસિદ્ધાંતધર્મીઅમી ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—પાતાનો સ્વામી આવે તારે સામું ઉભું થાયું, રવામીસાથે બોલયું ૫૩

ત્યારે પત્નિના ચરણની સાચું જોયું, ધોતાનીમોજે તેનો સેવા કરવી, પતિ સુવે તે પછી સુષુ, સ્વામી ઉઠે ત્યારે ઉઠવું, આ કુલવધુના ધર્મ જાણવા.

॥ દોહા ॥ શિશ સમર્પિ સર્વને, આલ્યા બેહુદલ તામ ॥ મારગસી
ચ્યો આંસુયે, જતે વલતે ઠામ ॥ ૬ ॥ વરદત્તને પણ વાલીયો, પ્રીતિદા
ન બહુ દેહ, નિજધરની પરે તેહને, સંતોષી સસનેહ ॥ ૭ ॥ સહુને પાછા વા
લીને, પિતા મિલન ઊમાહ ॥ આલ્યા ચૌંચ કરી ઘણું, જોતા કૌતુક રાહ
॥ ૮ ॥ ધીરસેન સેના અછે, તે આલે છે મંદ ॥ ગુણચંદ્ર તેહને રાખવા,
સાથે ઠંચા અમંદ ॥ ૯ ॥ શ્રીચંદ્રરથે બેઠા ઘણું, વાયુવેગપરે જંતિ ॥
તેહિજ દિન નિશિ પામીયા, શ્રીપુર નયર મહંત ॥ ૧૦ ॥ રથ મૂકીને તિ
હાં કણે, ગયા નિજગેહ મજર ॥ માત પિતા પદ પ્રણમિયા, હર્ષ આંસુ જલ
ધાર ॥ ૧૧ ॥ પિતર કહે તુમને થયા, દિવસ પંચ સુણ પુત્ર ॥ તે પંચ
વરસ સમા થયા, સુણ અમચા ઘર સૂત્ર ॥ ૧૨ ॥ એટલાદિન સુખમાં ગયા,
કિંવા ઇચ્છાચાર ॥ અથવા હકુ કરી રાખીયા, કિણહી રાજ કુમાર ॥
૧૩ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર તુમ મહિમથી, સઘલે લલ્યા સુખ ચયન ॥
જયસૌભાગ્યને લાભ બહુ, પામ્યું આદર અચન ॥ ૧૪ ॥ કી
ડા કરતાં મુજ મલ્યો, વરદત્ત તુમચો ભૂત્ય ॥ લેખશાલ ઊત્સવ હતો,
તસઘરે બહુપરે નૃત્ય ॥ ૧૫ ॥ હક કરી મુજને રાખીયો, આજ લહી
આદેશ ॥ આઠ્યો તુમચા પદ નમ્યા, કહીયો એમ સંદેશ ॥ ૧૬ ॥ પિતા
સુણી તે હરપિયા, નિસુણી એહ ઊદંત ॥ કહે સુત તાહરં ચરિત્ર સવિ,
સુણ્યું પ્રતાપસિંહ ભૂકંત ॥ ૧૭ ॥ રત્નપુરો તુજને દીયો, કરી મહોટો
સુપસાય ॥ તેહ ભણી શુભલગ્ન દિને, પ્રણમો ભૂપતિ પાય ॥ ૧૮ ॥ સર્વ
ગાથા ॥ ૬૧૪ ॥

॥ હાલ ખારમી ॥ વીંછીયાની દેશી ॥ તથા ॥ મહારા પ્રાણપ્રિયા રે પાસજી
॥ એ દેશી ॥

॥ હવે માતા નિજ વસ્ત્રાંચલે, પરમાર્જે શિશુનું અંગ રે ॥ કહે ભામ
ણડાં લિંગે તાહરાં, તુજ હોળે સુખ અભંગ રે ॥ ૧ ॥ મનમોહન જી
વન માહરા, કુંચરજી પ્રાણાધાર રે ॥ કહે જનકને તુજ આજ્ઞા લહી,
હું જામશ રાજ દુઆર રે ॥ મં ॥ ૨ ॥ માતા સુત તનુ નિરખે ઘણું,
ચાટે જેમ વાછરૂં ગાય રે ॥ તિહાં મીઠલ પાંધ્યું દેખીયું, જમણે કર
વિસ્મય થાય રે ॥ મં ॥ ૩ ॥ હરખી માતા કહે કંતને, દેખો કરગ્રહણનું

ચિન્હ રે ॥ જોઈ જનક તણા ચિત્તમાં વશ્યું, શું થયું કહો હર્ષે મમ્મ રે ॥
 મં ॥ ૪ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર તવ સુણો તાતજી, કોઈ ગણકે પ્રેમને હેત રે,
 મીઠલ બાંધ્યું એ મુજ કરે, લાભ જાણી તસ સંકેત રે ॥ મં ॥ ૫ ॥
 એમ ઊત્તર વાલી તાતને, સુખશું રહે નિજવર માંહે રે ॥ કહિયેંક કીડા
 કરે બાગમે, કહિયેંક વલી શ્રીપુર માંહે રે ॥ મં ॥ ૬ ॥ આવાસે
 કહિએક નિજરૂએ, ફિરે ગિરિ શિખરે બહુમાન રે ॥ એમ કરતાં કેતે
 ક દિન અંતરે, થયો તે સુણજો સાવધાન રે ॥ મં ॥ ૭ ॥ ઊ-
 ધ્વભૂમે કુમર કીડા કરે, પોતાના આવાસમાંહે રે ॥ એહવે વાંજિત્રના
 નાદશું, પૂરિતદિગ્મંડલ પ્રાહે રે ॥ મં ॥ ૮ ॥ બંદી જન કીર્તિ ગાવતે,
 તિહાં મલિયા લોક અનેક રે ॥ જિહાં જય છે એ રાજમંડલી, બહુ જનન
 વવેશે છેક રે ॥ મં ॥ ૯ ॥ શેઠ ઘરને બારણે આવીયા, કિશું એ છે એ
 મ કહે વાણિ રે ॥ જેમ મુદ્રિકા ભૂષણ સંગોપીયે, તેમ ગોપેશેઠ ઘર ઠાણ
 રે ॥ મં ॥ ૧૦ ॥ દેખી સૈન્યને આકુલ તે થયો, એ શું ડોકરી ઘરમાં વાઘ
 રે ॥ એતો રાઝિલ જન દીસે અછે, અમઘર વ્યવહારી અતાઘ રે ॥ મં ॥
 ૧૧ ॥ એહવે ગુણચંદ્ર આવી નમે, કહે તાતજી તુમ વહ્ન એહ રે ॥ એતો
 ચંદ્રકલા નૃપ નંદની, સવિ પરિકર દીસે તેહ રે ॥ મં ॥ ૧૨ ॥ સવિ વાત
 કહી વિવાહની, સુણી હર્ષ્યો ચિત્તમાં શેઠ રે ॥ પદ્મિનીને ગુણચંદ્ર કહે,
 પ્રણમો એ સુસરો નેઠ રે ॥ મં ॥ ૧૩ ॥ એ સાસુ આંસું હર્ષમાં, વરસે પા
 મી ઊત્કર્ષ રે ॥ સોચ્છાહિ સુખ આલાપનાં, પૂછે તિહાં આણી હર્ષ રે ॥
 મં ॥ ૧૪ ॥ ગુણચંદ્ર કહે કિહાં થાપીયે, એ ચતુરંગ સેના થાટ રે ॥ કહે
 શેઠ કુમરને પૂછીને, થાપો સઘલો એ ઘાટ રે ॥ મં ॥ ૧૫ ॥ વાતાયન
 બેઠા કુમરને, પ્રણમી પૂછે ગુણચંદ્ર રે ॥ કહો સ્વામી એ કિહાં થાપીયે,
 વાહન ગજ રથ અશ્વદ્ર રે ॥ મં ॥ ૧૬ ॥ શ્રીપુર નગરે સવિ થાપીયે, લ
 હી આદેશ તે તેમ કીધ રે ॥ સવિ વાત સુણી કહે શેઠજી, એ લાભ ઊત્ક
 ષ્ટો લીધ રે ॥ મં ॥ ૧૭ ॥ અહો ધૈર્ય અહો નિર્ગર્વતા, અહો વિનયપણું
 અહો લજ્જ રે ॥ પણ પુરપ્રવેશ ઊત્સવ તણો, મને હર્ષ રહ્યો અ
 તિ સજ્જ રે ॥ મં ॥ ૧૮ ॥ હવે સપ્તભૂમિ આવાસમાં, રહી ચંદ્રકલા પ
 તિ પાસ રે ॥ જેમદોગુંદુક સુર પરે, હરિ કમલા લીલ વિલાસ રે ॥ મં ॥
 ૧૯ ॥ હર્ષે પૂરિતમાનસા, થયા નાગરજનમનમાંહે રે ॥ ઊત્સવ ઊત્સુકતા
 ઘણી, તેણે સમયે પુરમાં પ્રાહિ રે ॥ મં ॥ ૨૦ ॥ કેઈ ભાગ્ય સ્તવે ગુ

ણને સ્તવે, રૂપ સારથી મિત્ર સહાય રે ॥ પદ્મિનીને પરિ કરતણા, જનને
થુણતાં દિન જાય રે ॥ મં ॥ ૨૧ ॥ હવે કુમર જ્યાદિક જેહ છે, તેણે કી
ધો એક વિચાર રે ॥ વીણારવ ગાયન આવીયો, ધીર સચિવ સંઘાતે
સાર રે ॥ મં ॥ ૨૨ ॥ તેહને તેડીને એમ કહે, તમે કીધો શ્રીચંદ્ર પ્ર
બંધ રે ॥ પૂછ્યું તવ ગાયન કહે, રાધાવેધનો કહ્યો ગુણ બંધ રે ॥
મં ॥ ૨૩ ॥ કહે તે અમ આગલ ગાયવો, જેમ પામે પુરજન હર્ષ રે ॥
તિહાં શ્રીચંદ્ર પણ ખેડો હશે, તે કરશે દાનનો વર્ષ રે ॥ ૨૪ ॥ તિહાં વં
છિત દાન તુમે માગજો, જે તુરગરત્નમાં એક રે, તે તુમને અશ્વ
આપશે, એમ યાચજો કરીઅ વિવેક રે ॥ મં ॥ ૨૫ ॥ મુખે મી
ઠા હૃદયે ધીડડા, પર છિન્નતિ સહે ન લગાર રે ॥ અણુહેતે પ્રીતિ લતા ચ્છે
દે, એહવો દુર્જન આચાર રે ॥ મં ॥ ૨૬ ॥ ખલશે રથની ગતિ આક
ણી, ત્યારે લાભ ન એહવા હોય રે ॥ એમ કુબુદ્ધિ ધરી તસ શીખવ્યું,
કરો કાર્ય એ અમયું જોય રે ॥ મં ॥ ૨૭ ॥ દાક્ષિણલાજ ભય લોભ
થી, પડિવજ્યું ગાયને તેહ રે ॥ હોયે જે જેહવી ભવિતવ્યતા, ઊપજે તે
મ બુદ્ધિ સનેહ રે ॥ મં ॥ ૨૮ ॥ બીજે દિને ગાયને મેલવ્યા, સવિલો
ક તણા આઘાટ રે ॥ કુમર પ્રબંધ તેમ ગાધ્યો, જેમ પામે મણિ ધન
ઘાટ રે ॥ મં ॥ ૨૯ ॥ આવ્યા તિહાં બહુ વ્યવહારીયા, સ્વજનાદિક
મંત્રી સામંત રે ॥ નર નારી મુરદિ નિરંતરે, આવી ખેડા મતિવંત
રે ॥ મં ॥ ૩૦ ॥ શ્રીચંદ્રના ગુણની વર્ણના, અવરાં અવહેલણ રૂપ રે ॥
રાધાવેધનું સાધન ગાવતાં, સુણી શ્યામ વદન થયા ભૂપ રે ॥ જ્યાદિક
કુમર અનૂપ રે ॥ મં ॥ ૩૧ ॥ હાસ્યાદિક રસ શંકર થયો, વિસ્મયખિલત્સ
ને વીર રે ॥ એહવામાં શ્રીચંદ્ર આવીયા, રાધાવેધ કર્યો જેણે ધીર રે ॥
મં ॥ ૩૨ ॥ મુખકર ગીત ગાયન ગાયતો, લહેતો તિહાં કંચન કોડી રે ॥
જેમ રાધા સાધીને ગયા, મિત્ર સાર્યે રથ ખેડી રે ॥ મં ॥ ૩૩ ॥
નૃપ આવ્યા તે જેમ તેમ ગયા, કન્યાના જેહ વિલાપ રે ॥ ધીર મંત્રીને
તેડણ મોકલ્યા, વિસ્તર કહ્યા તેહ આલાપ રે ॥ મં ॥ ૩૪ ॥ રજનીને
અંતે ચંદ્રમા, કહે શ્લોક અનેક પ્રકાર રે ॥ વરસાયે જવાસાની પરે, શો
પીયા જ્યાદિક કુમાર રે ॥ મં ॥ ૩૫ ॥

॥ તથા ॥ રાગ આસાવરી ॥ ગાધ્યે રે શ્રીચંદ્રકુમારા, નિજરૂપે ક
રી નિર્જિજ્જત મારા ॥ ત્રિભુવનમાંહે ધૈર્યના ધારા, એહવા અવર ન કો દા

તારા ॥ ગા૦ ॥ ૧ ॥ મતિચિત્તે ભારતી મુખ કમલે, ભાગ્યભક્તે લખમી
છે નિલયે ॥ ભુજે સૂરતા સત્ય વચને સહલે, દાન કરે જિનધ્યાન મનો
લે ॥ ગા૦ ॥ ૨ ॥ કરણીયે દયા સ્થાનક પામી, મુજ તનુમાં કાંઈ નહી
ખામી ॥ ધણી રાષે કરી કિર્તિ તે કામી, તે દશદિશિ ફિરે ઠામ અપામી ॥ ગા૦
॥ ૩ ॥ ખાર જલધિને ચંદ્રકલંકી, રવિ તાતો ધનછે ચપલંકી ॥ અર્થી
અદૃશ્ય મેરૂકાષ્ટ સુરતરૂઆ, સુરમણિ ઊપલ સુરગવી પશુ વરવા ॥ ગા૦
॥ ૪ ॥ સૂધીધ્વજિબ્દે સેવિત દીસે, તુજ ઊપમાન કહું કેમ ચિત્ત હીસે ॥
તુજદાનાદિક ગુણથી નિકસે, સવિ ઊપમાન એ ચિત્ત ન પેસે ॥ ગા૦ ॥ ૫ ॥
હે શ્રીચંદ તું ચંદ્રથી નિર્મલ, પરસ્ત્રી ન ફરસે કરથી સામલ ॥ કાંઈ અપૂરવ
ચંદ્ર કલામલ, ફરસે તેહને યુક્ત મહાફલ ॥ ગા૦ ॥ ૬ ॥ કલ્પદ્રુમ સમ તુમ
તનું જાણી, શ્રીનિવાસ કરે થિરતા આણી ॥ મુખકળે પદ્મની મતિ પહિયા
ણી, હૃદયગંભીર જલનિધિ એમ જાણી ॥ ગા૦ ॥ ૭ ॥ નાભિતદ્ભ્રમે કરપદ
યુગલે, અરૂણ કમલની બુદ્ધિવિમલે ॥ પુલેદી વર શંકાયે નયને, દંતે વજ્ર
કર મનું અયને ॥ ગા૦ ॥ ૮ ॥ એણી પરે સઘલે શ્રીરહી તાહરે, અંગે સર્વ
ની ઊપમા થાહરે ॥ ભદ્ર કહે શુભિણું અમારે, હવે તુમ ગુણ કહીયેછે જિ
હારે ॥ ગા૦ ॥ ૯ ॥ ઇતિ ગાયનકૃતસ્તુતિ ॥

॥ હવે એ ગુણશ્લોકે કરી કહેવા તે શ્લોક કહે છે:- બુદ્ધિશ્ચેતસિ ભ
રતી ચવદને, ભાગ્યં ચ ભાલસ્થલે ॥ લક્ષ્મી વૈશમનિશૂરતાભુજયુગેવાચિ
સ્થિતં મુનૂતં ॥ દાનં પાણિતલે રચિસ્તુતિમનસ્પર્હતક્રિયાયાં દયા, સ્થાના
પ્રાપ્તિરૂપૈવયાત્પુરુદિશં શ્રીચંદ્રકીર્તિસ્તવ ॥ ૧ ॥ આસ્યે પદ્મધિયા ગ
ભીરદ્દયેવારાંનિધેઃ શંકયા, નાભૌ પદ્મનદ્ભ્રમાક્રમકરદ્રદ્વેંડરૂણાબ્જેહયા ॥
ફૂલેદીવરવાંચ્છયા નયનયોદંતેષુ વજ્રકર, ભ્રાંત્યાકલ્પતરૂભ્રમેણ વપુષિ શ્રી
ચંદ્ર તે શ્રીરભૂત ॥ ૨ ॥ ક્ષારોવારિનિધિઃ કલંકકલૂષશ્વદ્રોરવિસ્તીક્ષ્ણરૂઃ
જમુતશ્ચપલાશ્રયોર્ધપટલાદૃશ્યઃ સુવર્ણાયલઃ ॥ કાષ્ઠં કલ્પતરૂર્દૃષત્સુરમણિઃ
સ્વર્ધામધેનુઃપશુઃ, શ્રીશ્રીચંદ્રસુધાદ્વિજિબ્દવિધુરાતકેનશામ્યંતવ ॥ ૩ ॥
શ્રીચંદ્રકલામનોરમઃ સ્પૃશસિત્વંસ્વકરૈઃ પરમિયા ઊર્વી, મૃજતિ નિર્મલી
ચિત્તં, યદ્ભુવિ નિર્મલોનિશં ॥ ૪ ॥

॥ પૂર્વદાલ ॥ ઇત્યાદિક નિજગુણ સાંભલી, કહે ગાયનને વર માગ
રે ॥ ધણુ કણ પટકૂલને ભૂષણા, નિજ ઇચ્છાયે દિગિં ત્યાગરે ॥ મ૦ ॥
૩૬ ॥ એમ નિસુણિ મૂઠ તેણે માગીયો, વાયુવેગ અશ્વ તે ત્યાંહિ રે ॥ અ

હયયુગ્મને મતિ તે કિહાંથકી, બુદ્ધિ કર્માનુસારિણિ પ્રાહિ રે ॥ મં ॥
૨૭ ॥ તવ કુમર કહે શું માગીયું, અશ્વ આપું તુજ અનેક રે ॥ એતો અ
શ્વતરો યુગ રથ છે, ન હોયે ઇહાં એક વિવેક રે ॥ મં ॥ ૩૮ ॥ કહે શ્રી
ચંદ હવે ગુણચંદ્રને, રથ લાવો શ્રીપુરે જોડે રે ॥ માગણનાં વંછિત પૂરી
યે, કહે જ્ઞાન વિમલ સૂરિ નેહરે ॥ મં ॥ ૩૯ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૬૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ આણ્યો રથ તત્કાલમાં, કહે ગાયનને એમ ॥ એક તુરંગશું તાહરં,
કારજ હોશે કેમ ॥ ૧ ॥ માગ્યાથી અધિકું દીયે, તેહિજ કહીયે દાતાર ॥
મુહ દેખી માગે નહી, મરે તે માગણહાર ॥ ૨ ॥ તે માટે એ સુવેગ રથ,
વાયુવેગ મહાવેગ ॥ અશ્વયુક્ત રથણે જડ્યો, આપું તે લીધો વેગ ॥
૩ ॥ વલી બીજું બહુ આપીઝિં, દાન માન સુનિધાન ॥ ચિરજીવિ ચિ
રં નંદતું, કહે ગાયન ગુણગાન ॥ ૪ ॥ એમ દેખી તેડાવિને, તિહાં અ
નેક છે ભદ્ર ॥ તે શ્રીચંદ્રનાં ગુણ કહી, લેવા દાન ગહગદ્ ॥ ૫ ॥

એકેન ભદ્રે ઝિકતં ॥ કવિત્ત ॥ ધીરવીર કોટોર, દાનશિરમુકુટ સંભા
ણો, તાહારે સુજસ કલાપ, વિશ્વસવિ ઊજ્જ્વલ જાણો ॥ કાઢ્યો કૃપણતા રથ
મ, તેહ જઈને કિહાં રહિઝિં, કજ્જલ અહિ તવ વૈરી, વદનપંકજ સંગ્ર
હિઝિં ॥ કલકંઠવરણ ધનધોરમાં, કૃષ્ણદિશાદિક ભામરી ॥ શ્રીચંદ્રદાનગુ
ણ નીપની, કીર્તિ મૂર્તિ તેહવી ધરી ॥ ૧ ॥

॥ અપર ભદ્ર પ્રાહ ॥ સોમભદ્ર કહે અભૂત કેહનો કોણ રસ પૂછ્યો, તવ
કહે કવિરસ સાર એહનોએ જસ ઇહાં સૂચ્યો, શ્રી ચંદ જસે જગ ઊજ્જ્વલ
કર્યો, કાલિમાં કહો ક્યાં ગઈ ॥ તસ અરિ મુખે તસ નારી, જઈ ત્યાં તિ
હોય રહી ॥ ૧ ॥ કવિત ॥ ધીર તુંજયવીર અવરકવિ તેહને પૂછે ॥ કુણુસ તેહ
કહે ભદ્ર, પત્રમાં એ વિકસ્યું ॥ કવિનામા છંદ ॥ શ્રીચંદ્ર તુંમ યરં
ત્રિભુવને ધોલે, રથામલપણું કિહાં કિહાં ખોલે ॥ કજ્જલ ભમર તુંમ
અરિમુખ કમલધલ, હય મુહ મૃગમદ ઝોકિલ ગલે ॥ ૧ ॥ કાવ્ય ॥ વી
રત્વ બયકોલવાનકવિરિદકિ પત્રમત્રાસ્તિકિ, કાવ્ય વાચ્યગુણોડત્રકોદભુ
તરસ સમોચ્યતાંશ્રુતાં ॥ શ્રીચંદ્રત્વદનદપશુકલયસશાશ્વતીકૃતે વિષ્ટપે, યત્કા
ચં ॥ શિક્ષકજ્ઞાદિપુહિ તત્ત્વવિદ્વદ્વશા ॥ દુર્દશાઃ ॥ ૧ ॥

॥ એકેન કવિનાં કલક ઠેન અસ્યૈવ ઊત્તરાર્દકૃતં ॥ વીરત્વ શ્રીચ
કવિભક્તિભાવયશ સત્યુદરીકમદં ॥ પ્રસથાનમરાલખાલસુવિયદં ॥

જાલિભિશ્ચંબતે ॥ ૧ ॥ દોહા ॥ એમ નિમુણી બીજો ભણે અર્ધ સમ
 સ્યા પાઠ ॥ એહીજ બિહુ પદ પાછલાં, આગલે નવલો પાઠ ॥ ૧ ॥
 વીરત્વં ॥ શ્રી ચંદ્રમહીંદ્ર ભાવ એકઅવર કહીજે, નવ જસ સિત પું
 ફરીક, ત્રણ જગ ઉજ્જવલ કીજે ॥ ગયો આકાશ તિહાં બ્રહ્મકમલ વલી
 વાહનહંસા ॥ ધવલ થયા તસ સંગ કૃષ્ણગુણથી જનસ્યા ॥ તિહાં જઈ
 કમલમાંહે રહ્યા, બ્રમર શ્રેણી રૂપે થઈ, અથ ચંદ્રમા ઉજ્જવલ થયો, પશુ
 અગ્નિશે અસિતા રહી ॥ ૨ ॥ લક્ષદાન ॥ તવ ત્રીજો ભણે ભટ્ટ એહતો
 બોલ્યા સાચું ॥ એ નૃપનો જસ રાશિ એકરસનાયે કેમ વાચું, કિંબહુ
 ના કહે હોય એહથી અવર ન દૂજો, ખાગ ત્યાગ પરભાગ થાગ ગુણે એ
 હીજ પૂજો ॥ જે જગ ઉજ્જવલ વસ્તુ છે, તે શ્રીચંદ્ર યશદેશછે ॥ નરરૂપ ભુપ
 તિ લખ્ખોયમેં, એહ વાત અમ મન રૂચે ॥ ૩ ॥ લક્ષદાન ॥

॥ છંદ ॥ એમ સોમેશ્વરને વીરેશ્વર માહેશ્વર, માધવ ભૂદેશ્વર ॥ એ
 શ્વીપરે કુમરની કીર્તિવિલાસે, ગામ ઠામ જનકાદિક પ્રકાશે ॥ ૧ ॥

તતઃસોમેશ્વરકવિના ઉક્ત ॥ ચંદ્રઃ ॥ ચંદ્ર શૂર્યેક્ષયાદોષા, કરઃ
 કલંકયયંતુતા ॥ સદોદિતોવસાંતસ્ત, ન્માશ્રીવ્યકિર્તિવ્યધાદ્ભુવિ ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વદોહા ॥ એમ ત્રણ પંડિતને દીયે, કનક રચણની કાડિ ॥
 યથાયોગ્ય સવિ સાચવે, ભોજનવિધિ કરે હોડિ ॥ ૬ ॥ સભજન ગુણિ
 જન સાધુજન, લકિત કરે તિહાં યોગ ॥ અમતકાર ચિત્ત પામીયા, ધ
 ન ધન કહે પુરલોગ ॥ ૭ ॥ નૃપ અથવા નૃપ નંદના, એ સમ દાનસ
 મર્થ ॥ શેઠ પુત્રને સારિખા, કોય ન એ પરમાર્થ ॥ ૮ ॥ દાન તણે
 અતિશય ધણો, દેખી થયા લયલીન ॥ પણશેઠે એમ ચિંતવ્યું, કુલ વ
 શ્વિકનું દીન ॥ ૯ ॥ ધન તો પામીજે ધણું, પણ અશ્વ ન એહવી બેડ ॥
 ન મલે તે ભણી ધન દેઈ, અશ્વ લીયો ફરી બેડિ ॥ ૧૦ ॥ એમ એકાં
 તે પુત્રને, તેડીને કહે વાત ॥ લાગ્ય શિરોમણિ તું અછે, કુલમંડલ
 તું જાત ॥ ૧૧ ॥ દીધું દાન તે ભણું કરચું, એ તુમ યુમતું હોય ॥
 પણ નૃપદાનથી અધિક જે, દીજે તે અવસર બેય ॥ ૧૨ ॥ આપણ
 તો વ્યવહારીયા, છેથેં એહ આધીન ॥ તેહથી અધિક નવી કીલ
 ચેં, ન રહે વિનય પ્રવીણ ॥ ૧૩ ॥ એ નૃપપુત્ર તુમ ઉપરે, દીસે છે રો
 પાલ ॥ છલ બેવે છે અતિધણા, જેમ ઊંદર ને બિલાડ ॥ ૧૪ ॥ ધીર પ્ર
 ધાને પણ કહ્યું, પહેલાં જે થઈ વાત ॥ તેપણ ચિત્તમાં ધારવી, માંકિલ મા

રથા ઝંત ॥ ૧૫ ॥ અસ પ્રસાદે પામીયેં, કન્યાદિકનાં લાલ ॥
તે રથ કેણીપરે આપીયેં, જે ધરતી પર હોયે આલ ॥ ૧૬ ॥
મુલ્ય સવાયું દેધનેં, રથ તુરગની જોડિ ॥ લીઓ પાછી એ સમ નકો,
કરતા હોડા હોડિ ॥ ૧૭ ॥ રાજનેં કરો ભેટજી, જેમ રાજ હોયે પ્રસન્ન ॥
તો સવિ મનોરથ સંપજે, સહુ કહેશે ધન્ય ધન્ય ॥ ૧૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૪ ॥
॥ હાલ તેરમી ॥ અંજરીયા મુનિવર ધન્ય ધન્ય તુમ અવતાર ॥ એદેશી ॥

॥ વચન સુણી એમ તાતનાંજી, ગિત્તર દદયેં વિચાર ॥ વિનય
કરીનેં વીનવેજી, ખમો અપરાધ અપાર ॥ ૧ ॥ સુણો તાતજી માહારા,
માનો મુજ વચન પ્રમાણ ॥ સુણો તાતજી માહારા, તુમે છો મુગુણ મુજ
જી ॥ સુણો તાતજી માહારા, શિર ધરું તુમચી આણ ॥ એ આંકણી
॥ દીધું દન જે યાચકાંજી, તે પાછું ન લેવાય ॥ તે લેઈ નૃપનેં દીજીવેં
જી, તો લોકમાં હાંસી થાય ॥ સું ॥ નીચમાં નીચ કહાય ॥ સું ॥ ૨ ॥
કેઈ રથ કેઈ હય ધન ધણાજી, ભાગ્યથી મલિગિં સર્વ ॥ વલી ખહુ મલ
શે ભાગ્યથીજી, તુમ પરસાદેં સર્વ ॥ સું ॥ ૩ ॥ શેઠ કહે સુત તે ખરું
જી, એહવું તો જગમાંહિ ॥ રાજદિ ઇચ્છે ગજ રથાજી, દેઈ ધન લેવેં જિ
ચ્છાંહિ ॥ સું ॥ ૪ ॥ જે તે દુર્લભ દેખીયેં જી, તે એમ લેવે લોક ॥ અ
થાં ધન સાટેં દીયે જી, એહમાં કોઈ ન શોક ॥ સું ॥ ૫ ॥ કુમર તવ
અણુબોલ્યા રથાજી, નિજ થાનક ગયા તામ ॥ ગિત્તર દેતાં નવિ વધે જી,
વૃદ્ધશું ન રહે માંમ ॥ સું ॥ ૬ ॥ વયણ નયણ મણ સંચણનાંજી, જિહાં લગેં
હોય સુપ્રસન્ન ॥ તિહાં લગેં રહેવું તિહાં સુંદરુંજી, ન રહેવું જિહાં દુઃખમન્ન ॥
સું ॥ ૭ ॥ ધિક્કધિક્ પરવશતા પણુંજી, ચાલ તું નરકનું દુઃખ ॥ શું દીધું
શું દેયશું જી, યાચક કવિનેં સુખખ ॥ સું ॥ ૮ ॥ હવે રહેવું તો નવિ ઘટે
જી, ભાગે મન શી પ્રીતિ ॥ ખટવો માંકણનો છાંડવોજી, એહિજ ગિત્તમ રીતિ
॥ સું ॥ ૯ ॥ સાહસથી સવિ સંપજેજી, જિહાં સાહસ તિહાં સિદ્ધિ ॥ ભાવિ
ભાવ જિકે હોશે જી, તિહાં તેહવી હોયે બુદ્ધિ ॥ સું ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥ કેવિદે
શમુવિધાનાં, કિંદૂરં વ્યવસાયિનાં ॥ કેતિભાર સમર્થાનાં, કઃપરઃ પ્રિયવાદિનાં
॥ ૧ ॥ દીસે વિવિહ ચરિયં ॥ ૧ ॥ દેશાટનં પંડિતમિત્રતાચ, વારાંગના રમ્મસ
ભાખવેશઃ ॥ અનેક શાસ્ત્રાર્થવિલોકનાનિ, ચાતુર્યમૂલાનિ ભવંતિ પંચ ॥ ૨ ॥
તાદૃશી જયતે બુદ્ધિર્ન્યવસાયાશ્ચ તાદૃશાઃ ॥ સહાયસ્તાદૃશાજ્ઞેયા, યાદૃશી
ભવિત્યત્તા ॥ ૩ ॥

ત્રણે શ્લોકનો ભાવાર્થ—૩ડીવિદ્યાવાલાને ક્યો પરદેશ હોયછે, વ્યવસાયને શું દૂર છે, સમર્થને શા ભારછે? મીઠા વચન બોલનારને કોણ જુદો છે! દેશાટ્ણ, પંડિતની મિત્રાઈ, વારાંગનાનો સંગમ, રાજસભામાં પ્રવેશ, અનેક શાસ્ત્રનું જોવું એ પાંચ આતુર્યના મૂલ છે, જેવી ભાવિ હોય તેવી બુદ્ધિ થાય, વ્યવસાયો પણ તેવાજ થાય, અને સહાય પણ તેવાજ થાય છે.

પૂર્વઢાલ ॥ આજ રજની પ્લથમ યામમાંજ, ન કહું કોઈને કાંહિ ॥ નિ સરણુ એમ ચિંતવીજ, કરી પરદેશ ઊચ્છાંહિ ॥ સુ. ॥ ૧૧ ॥ મિત્ર જણશે તો બલ કરીજ, રાખશે અથવા સાથ ॥ આવેશે તો નહીં બને જ, એકાકી ખડ્ગ હાથ ॥ સુ. ॥ ૧૨ ॥ ચંદ્રકલા વલ્લભી ગલેજ, કેમ મુજ વિણુ ધરે ધીર ॥ મુજ કાજે સવિ છંડીયુંજ, માત પિતા ધન ધીર ॥ સુ. ॥ ૧૩ ॥ ચૂથ ભૂષ્ટ જેમ હરિણલી જ, વિરહાતુર રણમાંહે ॥ તેમ વિયોગ માહારો લહીજ, દુઃખિણી એ ધર માંહે ॥ સુ. ॥ ૧૪ ॥ તે ભણી એ સમજવીનેજ, જાગે પછી વિદેશ ॥ એમ ચિતિને આવીગંજ, ચંદ્રકલાસંનિવેશ ॥ સુ. ॥ ૧૫ ॥ વાત કહી સઘલી તિહાંજ, સમજવી તે બાલ ॥ તિહાં જે સ્નેહનાં વયણુડાં જ, કોણુ કહે તે વાચાલ ॥ સુ. ॥ ૧૬ ॥ સ્નેહ માન નવિ સંપજે જ, તે જણે કિરતાર ॥ કે નિજમનડું ભોગવેજ, જીવિત તસઆધાર ॥ સુ. ॥ ૧૭ ॥ શીખ ભલામણુ તિહાં કરી જ, ચાલે જેહવો કુમાર ॥ તેહવે મિત્ર આવી મલ્યોજ, શ્રીગુણચંદ્ર કુમાર ॥ સુ. ॥ ૧૮ ॥ કહે સ્વામી એક વિનતિજ, ગાયને કીધી જેહ ॥ ભૂપ કુમરના વયણુથીજ, માગ્યો અશ્વ મેં એહ ॥ સુ. ॥ ૧૯ ॥ મેં મહારી બુકધે કરી જ, નવિ માગ્યું એ સ્વામિ ॥ હવે તે પાસેં જ છ નવિ શકુંજ, તુમેં દીધું બહુ દાન ॥ સુ. ॥ ૨૦ ॥ તુમેં ચક્રી દાતારમાં જ, વેચાણુ અમો દાન ॥ તેમાટે ઊચિત ધન દિયોજ, દ્યો રથ પાછો નિ દાન ॥ સુ. ॥ ૨૧ ॥ સુણી વાત કુમર કહેજ, દીધું ફરી ન લેવાય ॥ ૨ થશું કામ ન કો અછે જ, બોલ્યું અબોલ્યું ન થાય ॥ સુ. ॥ ૨૨ ॥ ઊક્તંચ ॥ જિહ્વૈકૈવ સતાં મુખેફલભૂતાંસ્રષ્ટૃશ્ચત્સોઽથવા, તાઃસપ્તૈવવિભાવ સૌનિગદિતાઃ પદ્ધત્તિકૈયસ્યચ ॥ પૌલસ્ત્યસ્યદશૈવતાઃફણિપતૌજિહ્વાઃસંહ સદ્વચં, જિહ્વાલક્ષસહસ્રકોટિગુણિતાનોદુર્જનનાનાં મુખે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એમ કહી મિત્રને વાલીયોજ, અવર ન કહી કાંઈ વાત ॥ લેઈ ઊત્સર્ગે દદ્યેં ભીડીનેજ, ચંદ્રકલા સુવિખ્યાત ॥ સુ. ॥ ૨૩ ॥ વિરહ દુઃખ ધરણુ નહીંજ, ધેયેથી સઘલી વાત ॥ એ સંપદ સવિ તાહરે

જી, મુખે રહેજે દિન રાત ॥ સુ૦ ॥ ૨૪ ॥ એહને ધનંજય સારથીજી,
આવી કહે સુણે સ્વામિ ॥ રથ બેસી ગાયન ચલેજી, પણ હય ન વહે તા
મ ॥ સુ૦ ॥ ૨૫ ॥ એમ નિસુણી શ્રીપુરે ગયાજી, કુમર લેધ પરિવાર ॥
કુમર દેખીને હર્ષશું જી, અશ્વકરે હેંધાર ॥ સુ૦ ॥ ૨૬ ॥ નયણે આંસુડાં
જરેજી, ન પીયે ચારિને વારિ ॥ તવ શ્રીચંદ્ર નિજ કરે કરેજી, ફરસે તે
ણી વાર ॥ સુ૦ ॥ ૨૭ ॥ અશ્વતથા ગુણ મુખે કહીજી, સમજવે ધરી પ્રેમ
॥ હમણા સમય છે એહવોજી, અનૃણ કરો ધરી ખેમ ॥ સુ૦ ॥ ૨૮ ॥
ગાયનને તવ સોંપીયાજી, અશ્વ તે સરલ સ્વભાવ ॥ સ્વામિભક્તિ એમ
જણીયેજી, વરતે સ્વામીને લાવ ॥ સુ૦ ॥ ૨૯ ॥ વીણારવ આશીશ દે
ધજી, ચાલે તિહાં ધરી પ્રેમ ॥ સર્વ વસ્તુ અધિકારીયોજી, ગુણચંદ્ર કીધો
તેમ ॥ સુ૦ ॥ ૩૦ ॥ સેનાપતિ ધનંજય કર્યોજી, વલી જે હોતા જેણે ઠા
ય ॥ તેતે તિહાં કણે થાપીયા જી, કરી મહોટા સુપસાય ॥ સુ૦ ॥ ૩૧ ॥
પરદેશે જવા ઇચ્છુંજી, સહુને કહી દીયે માન ॥ શ્રીપુર શ્રીદુર સમુજી,
કીધું અતિ બહુમાન ॥ સુ૦ ॥ ૩૨ ॥ અનુચર સહચર જે હતાજી, કર્મકરા
દિક સર્વ ॥ તે સગલા સુખીયા કર્યાજી, જણે સર્વ સુપર્વ ॥ સુ૦ ॥ ૩૩ ॥
જ્ઞાનવિમલ ગુરુ દેવનુંજી, ધર્મતણું વલી ધ્યાન ॥ ધરતા કરતા લોકને
જી, ઊપકૃતિ કરણ નિદાન ॥ સુ૦ ॥ ૩૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૭૨૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ વાહન વાજી ગજેંદ્રરથ, શ્રીકરી બદ્ધ સુલક ॥ પરવરિયા હવે તિહાં
થકી, ગેલેંશું ગહગદ્ ॥ ૧ ॥ અંગરક્ષક અંગ સેવકા, પંચ સહસનાં
થાટ ॥ પંચ સહસ્ર વાજિત્રનાં, બદીજનનાં થાટ ॥ ૨ ॥ નૃપપરે બહુ
માને કરી, આઠ્યા આપણે ગેહ ॥ માત પિતા પરિવારને, મલીયા ધરી બ
હુ નેહ ॥ ૩ ॥ એકવા માંહે આવીયો, ધીર પ્રધાન ઊદાર ॥ પ્રણમી
શ્રીશ્રીચંદ્રને, મિત્ર ગુણચંદ્ર કુમાર ॥ ૪ ॥ શેઠે ધીરને નોતરયો, લ
ક્ષિત કરે ધરી હર્ષ ॥ ધીર કરે હવે વિનતિ, પાણિગ્રહણ ઉત્કર્ષ ॥
૫ ॥ શેઠ કહે સુણો ધીરજી, દિન દોય પછી નૃપ પાસ ॥ જશે પુત્ર
મલવા ભણી, તુમે પણ રહેજે પાસ ॥ ૬ ॥ રાજને તે વીનવી, ત
સ આયસ લહી ખેમ ॥ કામ તુમારો થાયશે, તિલક મંજરી પ્રેમ ॥
૭ ॥ સૂર્યવતીની ભાણેજી, ચંદ્રકલા વહુ જેહ ॥ તે પણ રાણીને મલે
વાધે બહુલ સનેહ ॥ ૮ ॥ પિતા વયણ મિત્રે સુણ્યા, તે કહે ॥

મરનેં જમ ॥ ચિતે ચિત એહવુ તિહાં, કેમ પોહોંચશે મન હાંમ ॥
 ૯ ॥ એમ વિચારી આવીયા, ભોજન શાલેં કુમાર ॥ દિવસ ભાગ છે આ
 ડમો, ભોજનનેં આચાર ॥ ૧૦ ॥ કહે માડી મોદક દીયો, માથેં કરી
 રૂહાડિ ॥ પિરસ્યા મોદક બહુ પરેં, કરી કરી બહુ લાડ ॥ ૧૧ ॥ લાડુ
 ગાડુજેવડા, લાખણીયાં રસદાર ॥ કસ મસીયા સિંહ કેસરા, સૂધા
 શાક સિરદાર ॥ ૧૨ ॥ ખંડ ખંડ દેઇ સર્વનેં, વહેંચીનેં તેણી વાર
 ॥ વલી વૈકાલક વિધિ કરે, અશનાકાદિ સુવિચાર ॥ ૧૩ ॥ નિજ
 વાસેં આવી કરી, કહે ગુણ્યંદનેં એમ ॥ કણકોટ પુરેંથાપીયાં, મં
 ત્રી પ્રમુખ બહુ પ્રેમ ॥ ૧૪ ॥ નામાં લેખાં તે કરો, એમ કહી જે
 ડચો તથ્ય ॥ બીજ પશુ બહુ જોડીયા, જે જે ઠામ સમથ્ય ॥ ૧૫ ॥
 ચંદ્રકલા ધર આવીયા, આણી અતિ આણુંદ ॥ ત્રિવિધ મેલ સવિ સા
 ચવિ, જેમ કલકંઠ માકંદ ॥ ૧૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૭૪૪ ॥

દાલ ચૌદમી ॥ રામ માણી ॥ રામ ધરણી કાં આણી રે ॥
 ॥ એદેશી ॥

તાત કણું સઘણું તિહાં દાખે, રાખે કાંઈ ન શંકા રે ॥ તું માહા
 રે મન વલ્લભ બહુ છે, તાહારો કાંઈ ન વંકા રે ॥ વાહાલી ॥ ૧ ॥ અં
 દ્રકલા તું રાણી રે, જોઈ હવે વલીજિં છે દાનેં, તાતની બુદ્ધિ હણાણી
 હો ॥ વાહાલિ ॥ ચંદ્ર ॥ એ આંકણી ॥ માત પિતા ગુરૂ દેવની વા
 ણી, અમૃતથી અધિક પહિચાણી રે ॥ તેં જાણીનેં મેં નવિ જાણી, તે
 જે મુજ અતિ મુંજાણી હો ॥ વા ॥ ચંદ્ર ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ અમૃતરસાદ
 પ્યધિકા, શિક્ષા માતુપિતુર્ગુરૂ જનસ્ય ॥ યોમન્યતેઃ ન મનાઈ, તે વિહિતાઃ સ
 વ્વદા કુધિયઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—અમૃતરસથીપણ અધિક એવી માતાપિતા, ગુરૂજનની શિક્ષાને જે કિંમિત્ત
 પણ નથી માનતા તે કુબુધિજનણવા.

॥ પૂર્વદાલ ॥ એમ નિસુણીનેં ચંદ્રકલા ચિતે, અહો નિર્ઝવતા સ્વા
 મી રે ॥ દાન શક્તિ જે ભક્તિ અનોપમ, અહો ગંભીરતા પામી હો ॥ વા ॥
 ॥ ચં ॥ ૩ ॥ કહે સ્વામી તુમ પાવન મનથી, કિહાંયે અશુભ ન હોવે રે ॥
 રાજન્નદ્વિ મલ્લશે તુમ બહુલાં, દુઃખ તુમ સાહામું ન જોવે રે ॥ સ્વામી
 જાજિં તુમ બલિહારી ॥ એ આંકણી ॥ ૪ ॥ શકુન ગ્રંથિ બાંધી તિહાં
 કુમરેં, પ્રેમની ગાં ડં સંધાતેં રે ॥ કેટલા એક દિન દેશાંતરેં જઇ, આવી

શ કું: સુખશાતે હો ॥ વાં ॥ જાં ॥ ૫ ॥ ભાગ્ય તણી પણ પરીક્ષા
લાભે, કોતુક બહુ દેખીજે રે ॥ વજ્રહતપરે એ વચન સુણી, દૃઢ
અંચલ લીજે હો ॥ સ્વામી ॥ જાં ॥ ૬ ॥ હું વિષ કન્યા કાંઈ ન વી
સઈ, કાંઈ પાલણુકું નવિ ત્રુટું રે ॥ સ્વશુર વર્જને દુઃખ હેતે થઈ, કાંઈ
દૃઢ ન કુટું રે ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૭ ॥ નાથ ઇહાં રહો મુજ ઊપરોધે,
કાંઈ અછે ઉણેર રે ॥ હય ગય રથ ધન કંચન કોડી, રચણ ધણે ધર
પૂરણું રે ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૮ ॥ ભાગ્ય તુમારું શું નવિ દીકું, સંશય
કોઈ ન મુજને રે ॥ રૂઢન કરંતી દેખીને કહે, સમ છે માહરા તુજને હો
વાહાલી ॥ ચં ॥ ૯ ॥ તું ધણીયાણી તું કલ્યાણી, ધીર મધર મતિ જાણી
રે ॥ સ્વભુજ નિર્મિત વિલવ રૂચે છે, એહ મહત્વની ખાણી હો ॥ વાં ॥
ચં ॥ ૧૦ ॥ માત પિતા મિત્ર સયણ સંબંધી, કોઈને હું નવિ પૂછું રે ॥ તું
જશું પ્રેમ અછે મુજ માઢો, મનની વાત સવિ સૂચું હો ॥ વાં ॥ ચં ॥ ૧૧ ॥
તે માટે મુજને દે અનુમતિ, આજ ઇચ્છિત કરું કાજ રે ॥ કહો તો હું તુમ
સાથે આવું, જિહાં પતિ તિહાં સવિરાજ હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૧૨ ॥ મા
તા પિતાદિકનું દુઃખ મુજને, કોઈ ન ચિત્તમાં લાગે રે ॥ પણ તુમ
દર્શનને વિરહથી, તે સવિ આવી લાગે હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૧૩ ॥
દૈવપણું મુજ એહવું આવ્યું, સુખ સઘલાં તુમ સાથ હો ॥ અભિ
માનદુમ ભાલ સવિ ગુણ, પંખી થયા અનાથ હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥
૧૪ ॥ કાવ્ય ॥ ઊઠીનાગુણપત્રિણ: સુખફલાન્યારાદ્ધિશીર્ણાન્યધ:
પર્યસ્તા:પરિતોયસસ્તવકિનાસંપક્ષતા:પક્ષવા: ॥ પ્રાગેવ પ્રસૂતા:પ્રમોદહરિણ:
અઘાયાકથાંતર્ગતા, દૈન્યારણ્યમતંમજેન મહતા ભગ્નેભિમાનદુમે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—મોહોટા દૈન્યરૂપ અરણ્યના હસ્તીએ અભિમાનારૂપ વૃક્ષભાગેજતેગુ
ણારૂપ પક્ષીયા ઊડીગયાં, સુખરૂપ ફલ મળ્યા હર પડીગયાં તથા પરશુરૂપ પુંપચારે
તરફ પડીયાં, પૂર્વે પ્રસૂત થઈ એવી સંપદરૂપલતા નારાપામી, પ્રમોદરૂપ હરિણ અ
ન્ય વૃક્ષ જાયામાં જઈ બેઠાં.

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ સંખીવૃંદ માંહેણું તોપણ, પતિવિણુશૂનું ભાસી
રે ॥ પતિવિણુ નયરતે વયર કરે બહુ, તેણું હું સાથે આસી હો ॥
સ્વાં ॥ જાં ॥ ૧૫ ॥ કચે કુંઅર એ મુજને જુગતું, પણ પમ
અંધન મોહોટું રે ॥ પરદેશે ફરતાં લાગે છે, પમ ચલણું તે ખોટું હો
॥ વાં ॥ ચં ॥ ૧૬ ॥ પતિવ્રતાનું એહિજ લક્ષણ, જે પતિ કહે તે માન્ય

રે ॥ મુજ કહેણથી તુમે ધરેં વસો, વાલો સહુનું વાન હો ॥ વાં ॥
 ॥ ચં ॥ ૧૭ ॥ દેવપૂજદિક ધર્મ આરાધો, સાધો ગૃહીનો ધર્મ રે ॥
 સમકિત મૂલ શીલ ગુણ રોપો, ઓપો પુણ્યના કર્મ હો ॥ વાં ॥
 ચં ॥ ૧૮ ॥ ધર્મ થકી મુજનેં સુખશાતા, તુમનેં પણ ઇહાં વાર
 રે ॥ ભાવિ ભાવ તે દદયેં ભાવો, સુખ દુઃખ આતમ સાર હો ॥ વાં ॥
 ॥ ચં ॥ ૧૯ ॥ એમ કહીને પોતાનેં વસેં, આંસુડાતે લૂહે રે ॥
 મણિ ભૂષણ હિત શિક્ષા દેઈને, પ્રેમ વચન પડિ બોલે હો ॥ વાં ॥
 ચં ॥ ૨૦ ॥ દાસ દાસી સખિ સહચર અનુચર, સહુની ભલામણ આપી
 રે ॥ પતિ જવાનો નિશ્ચય જણી, ભાષેં એમ સમાપી રે ॥ વાં ॥ ચં ॥
 ૨૧ ॥ મત જઓ એમ કહે અપ મંગલ, જઓ કહે નિઃસ્નેહ રે ॥ યથાચ્ચિ
 કહે ઊદાસીનતા, દૂર રહોદહે દેહહો ॥ વાં ॥ ચં ॥ ૨૨ ॥ સાથેં આવું
 એ વચન અસત્યતા, નાવું કઠિન એ વાણી રે ॥ પ્રસ્થિત સમયેં બો
 લી ન જણું, નેહ ગહેલી રાણી હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૩ ॥ કાર્ય
 કરી તુરત દર્શન દેજો, લેજો જગજસ વાદ રે ॥ શ્રીનવકાર તણી અંગ રક્ષા,
 ધરો ટાલી વિષવાદ હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૪ ॥ યતઃ ॥ માગચ્છેત્ય
 પમંગલં વ્રજઘતિ સ્નેહેન હીનં વચ, સ્તિષ્ઠેતિપ્રભુતા યથાચ્ચિ કુરુવે
 ત્યેત્યુદાસીનતા ॥ સ્વાર્થેન્વેમિતિચેત્યસદ્ગ્રહવચો નૈમિતિવાક્ તુચ્છતા, પ્ર
 સ્થાનોન્મુખ તે પ્રયાણ સમયેવકું કથંવેત્યહં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—જાઓ એમ કહું તો અમંગલકાય, જાઓ કહું તો સ્નેહવિનાનું વાક્ય
 કહેવાય, રહો કહું તો મને અધિકારીપણ આવે, યથાચ્ચિકરો એમ કહું તો ઊદાસીનતા
 થાય, સાથે આવું એમ કહું તો કડવું વચન કહેવાય, નૈમિતિક વાત કહું તો તુચ્છતા થાય,
 તેમજ હે પ્રસ્થાન કરનાર સ્વામી તમારા પ્રયાણ સમયમાં બોલવાને કેવી રીતે જાણ.

॥ પૂર્વઢાલ ॥ શિરશિરખધે મુખેંમુખ, પુટકાયે વજ્રસન્નાહ રે ॥ હ
 સ્તેં આયુધ પદતલેં રક્ષક, પંચપદ ધરો ઊચ્છાહ હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૫
 ॥ ચાર ચૂલાપદેં આતમ રક્ષા, શિલાવજ્ર ભૂપીઠ રે ॥ વપ્રવજ્ર મય બા
 હિર કરવો, ખાઈ અંગાર સંપુઠ હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૬ ॥ વજ્રમં
 ડપ કરી બાહિર રહેવું, એહવું નિશ દિન કરવું રે ॥ માર્ગેં રણ સંકટ
 માં વિશેષેં, એહિજ ચિત્તમાં ધરવું હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૭ ॥ અહ
 મહાભય નિકટ ન આવે, પાપ પંકજ સવિ જવે રે ॥ સંપદ સધલી વિષુ
 તેડી આવે, વાહલાં મિલણું થાવે હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૮ ॥ ઇહાં

“પરમેષ્ઠિનમસ્કાર” એ સ્તોત્ર ભણવું, ન્યાસ, મુદ્રા, કવચ. પ્રસ્થાનાસના દિ વિચાર ગુરૂ મખથકી જાણી લેવો ॥ ઢાલ ॥ તુમ પથે સવિમંગલ હોજો, ફરી વહેલા આવેજો રે ॥ શ્વાસ પરે અમ સંભારેજો, મુખ પત્ર નિયતે દેજો હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૨૯ ॥ યદુકતં ॥ તવવર્ત્તનિ વર્ત્તતાં શિવં, પુનરસ્તુ ત્વરિતં સમાગમઃ ॥ અયિસાધય સાધયેષિતં, સ્મરણીયા સમયે વયંવયઃ ॥

ભાવાર્થ—તુમને માર્ગને વિષે નિરૂપદ્રવ વર્તેજો, વલી તરત સમાગમ હોજો, વાંછિ ત સાધજો અને અમને અવસરે સંભારજો.

॥ ઢાલ ॥ સ્નેહ ગોષ્ઠિનાં વચન ગ્રહીને, ફલ દીધું તે લીધું રે ॥ કાંઈ દ્રવ્ય તે ઊચિત લેધને, દહ્ય તે સ્ત્રીને દીધુહો ॥ વાં ॥ ચં ॥ ૩૦ ॥ તિણહિજ વેલા ધરથી પુરથી, સાહસિક શિરદાર રે ॥ નિસ રિયો ધરિયો નિજ કરમાં, તીખી અતિ તરવાર હો ॥ વાં ॥ ચં ॥ ૩૧ ॥ કુબેર દિશેં આલ્યો ધરી ચૂંપે, નવનવ કૌતુક જોતો રે ॥ પુ ર ઊઘાન સર વાપી ગિરિ નદી, નિજ્જરણા મઠ પુહતો હો ॥ સ્વાં ॥ ચં ॥ ૩૨ ॥ ધર્મ સહાયી મન નિરમાયી, જોઈ શકુનની વાણી રે ॥ એકદિશેં ઊદેશી આલ્યો, અતુર કલા ગુણખાણી હો ॥ વાં ॥ જાં ॥ ૩૩ ॥ કિહાંએક ચોપઈ બંધે રાસક, બંધે ધ્રુવપદ બંધે રે ॥ રાધા વેધ સંબંધક શ્રીચંદ્રના, મુણે અદ્ભુત પ્રબંધે હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૩૪ ॥ તિલકમંજરી ઊપલંભાના દોધક, વાદ છંદ અષ્ટપાયા રે ॥ કિહાંએક વાયુવેગ તુરગ રથ, ગુણચંદ્રાદિ સહાયા હો ॥ સ્વાં ॥ ૩૫ ॥ ગોપાલિકા શાલિ ગોપી કૌટંબિનિ, ગાયે ગાયન બાલી રે ॥ કિહાં આરામણિ કિહાં હિંચોલા, રમતી રમણી બાલી હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૩૬ ॥ કોઈ કાતંતી કોઈ નાચંતી, કોઈ પાણીયેં જાતી રે ॥ ખાંડણે પીસણે પાપડ વણણે, રા ત્રીજગરણે જાતીહો ॥ સ્વાં ॥ જોં ॥ ૩૭ ॥ યતઃ ॥ ખાંડણ પીસણ જલ વહણ, બાહિર ભૂમિ ગયાઈ ॥ દેવલવણ પાપ્પડ વણણ, રસગુફી મહિલાઈ ॥ ૧ ॥ ઢાલ ॥ નિજગુણ નિજ કરણે સાંભલતો, મલતો સહુનાં મનમાં રે ॥ વેષ પરાવર્તે કરી મુખશુ, ફરે પુર ગિરિ સર વનમાં હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૩૮ ॥ હવે પાછલ ધીર મંત્રી પ્રભાતે, રાજ સભાયેં નૃપ આગે રે ॥ શ્રીચંદ્ર નેં વિવાહ નિમંત્રણ, કારણ કરી બહુ રાગે હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૩૯ ॥ તિલકમંજરી કેરી વાતજ, ધીર પ્રધાને દાખી રે ॥ નિસુણી મન હરણ્યો અ તિ રાજ, જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ સાખી હો ॥ સ્વાં ॥ જાં ॥ ૪૦ ॥ ૭૮૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સેનાની દીપચંદ્રનો, આવ્યો કન્યા સાથ ॥ તે પણ નિજવીતક કહે,
પયપ્રણમી નરનાથ ॥ ૧ ॥ ચંદ્રકલા વિવાહનું, જેથયું સરસ ચરિત્ર ॥ રાજ
યેં પણ દાખીયું, સૂર્યવતીને પવિત્ર ॥ ૨ ॥ સૂર્યવતી કહે માહરી, ચંદ્રવતી
જે ભયણી ॥ તેહની ચંદ્રકલા સુતા, દેખું હર્ષિત નયણિ ॥ ૩ ॥ નૃપ આદેશલે
ઈ ગયાં, કુમર તણે જવ ધામ ॥ ચંદ્રકલા ઊત્સંગમાં, લેઈ દીયે બહુ માન ॥
૪ ॥ તિહાં તેણે સવિ પૂછીયું, કુશલ ખેમની વાત ॥ કરમોચન દાન દેખીને,
પ્રત્યેકે જે જાત ॥ ૫ ॥ ચમત્કાર ચિત્ત પામીને, કહે રાજ કિહાં કુમાર ॥ રા
જને વલી શેડીયે, મેલી બહુ પરિવાર ॥ ૬ ॥ ઠામ ઠામ સઘલેં તિહાં, જેવ
રાવ્યો કુમાર ॥ પણ કિહાંએ લાધો નહી, જેમ મરૂમાં સહકાર ॥ ૭ ॥ તિ
હાંદુઃખ પામ્યા અતિથણું, રાજ શેડ પરિવાર ॥ શ્રીગુણચંદ્ર તો અતિ દુઃખી,
રતિ નવિ લહે લગાર ॥ ૮ ॥ થલગત મીન પરેં ટલવલે, સંભારી તસ ના
મ ॥ પ્રેમ મહાદુઃખ હેતુ છે, એમ બોલે ગુણધામ ॥ ૯ ॥ પ્રેમતણે પ્રેલેધને,
ચમનો લેધ મકાર ॥ પ્રેમ ઈસીપરેં નીપનો, તિણથી દુઃખ દાતાર ॥ ૧૦ ॥
પ્રેમ પ્રેમ સહુકો કરે, પણ પ્રેમ તે પૂરું વચર ॥ ગતિ મતિ છોડીનેં ફિરે, જાણે
ખાંડ ગલેક્યું જહેર ॥ ૧૧ ॥ પ્રેમ તે પ્રાણીનેં કરે, પ્રાણ તણે પરવાસ ॥ પ્રે
મ તે હિમ પરેં દાજવે, મુખ મૂકે નીશાસ ॥ ૧૨ ॥ શેડ કહે નિર્ભાગ્ય હું,
મૂલ્યેં લિંગ રથ ફેરી ॥ તેણે વચણેથી નીસરચો, લીધું દુઃખ ઉદેરી ॥ ૧૩ ॥
માતા કહે કદી મુખથકી, નવિ માગે સુત કાંય ॥ મોદક આવી માગીયા,
દીધા વલી વેહેંચાય ॥ ૧૪ ॥ પણ મેં ઇમ નવિ જાણીયું, જે કરશે
એમ વિકલ્પ ॥ સુત વિણ સવિ શૂનાં થયાં, મંદિર સહેર મુખ તલ્પ
॥ ૧૫ ॥ જલેં તૈલ ખલેં ગુલ્લ જેમ, પાત્રેં પસરે દાન ॥ તેમ પસરી
એ વાતડી, પુરમાં તેહ નિદાન ॥ ૧૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૮૦૫ ॥

॥ હાલચૌદમી ॥ માલીકેરે ખાગમેં, દો નારિંગ પકકે રેલો, અહોદોના એદેશી ॥

॥ સૂર્યવતી કહે નંદની, કેમ સ્વયંવર થાખ્યો લો ॥ અહો કેમ ॥ કેમ વિ
વાહ એ નીપનો, કેમ દાયજો આખ્યો લો ॥ અં ॥ ૧ ॥ વાત કહી સઘલી
તિહાં, જેમ આવી પરણ્યા લો ॥ અં ॥ યાવત દીધું દાન જે, ગાયનેં ગુણ
દ્રણ ॥ લો ॥ અં ॥ ૨ ॥ રાજ્યકુલેં થઈ વાત જે, કુમર નવિદીસે
લો ॥ અં ॥ ચંદ્રકલા ગેઈ ઘરેં, ચિત્તેં નવિ હીસે લો ॥ અં ॥ ૩ ॥ ગુણ
ચંદ્ર રૂદનો તિહાં ગયો, દુઃખીયો ચંદ્રકલા પાસેં લો ॥ અં ॥ કહો સ્વામી

તુજ મુજ તણો, કિહાં ગયો કબ આસે લો ॥ અં ॥ ૪ ॥ જો જાણો તો દા
ખવો, આધું દુઃખ થાવે લો ॥ અં ॥ વાહાલા વિણજે દિહડલા, તે દુઃખ
માં જવે લો ॥ અં ॥ ૫ ॥ મુજશું અંતર નવિ હતો, પણ ન કહ્યું કાંઈ લો
॥ અં ॥ જાણું એ દુઃખ પામશે, બહુ એમ મન લાઈ લો ॥ અં ॥
૬ ॥ એમ સુણી ચંદ્રકલા કહે, સવિ ગુહ્યની વાતાં લો ॥ અં ॥ તેકુણહી ન
વિ જાણીયો, જે નિશિમાં જતાં લો ॥ અં ॥ ૭ ॥ અહો અહો મનની ગૂઢતા,
અહો અહો સાહસ ધીડા લો ॥ અં ॥ તે સજ્જન કેમ વીસરે, જેહનાં ગુણ
મીડા લો ॥ અં ॥ ૮ ॥ રાજદિક સવિ નયરતે, લોકે નવિ પાયા લો ॥
અં ॥ એમ દિન ત્રય લગે સોચીયા, માનું રચણ ગમાયા લો ॥ અં ॥
૯ ॥ અન્નપાનને બહુમાન, વાણિજ્ય વ્યાપારા લો ॥ અં ॥ ગીત ગ્યા
ન શુભધ્યાન તે, નવિ કેણે ધારયા લો ॥ અં ॥ ૧૦ ॥ હવે ચોથે દિન
જ્ઞાની મુનિ, કોઈ તિહાં આંચા લો ॥ અં ॥ નૃપ નૃપ પત્નીને શેઠ, પ્રમુખ
સમુદાયા લો ॥ અહો ચંદ્રકલા સહાયા લો ॥ ૧૧ ॥ વંદી મુનિનાં પાયને,
ઠાય આપ આપણે લો ॥ અં ॥ બેડા ચિત્તકું લાઈને, મુનિ દેશના પ
ભણે લો ॥ અં ॥ ૧૨ ॥ દેશના અંતે સૂર, જવતી કહે સાધુજી લો ॥
અં ॥ મેંજયભયથી પુત્ર જે, મૂક્યો નિર્બાધેજી લો ॥ અં ॥ ૧૩
॥ ઊપવનિકામાં પુષ્ક, તણે સમુદાયે લો ॥ અં ॥ તિહાંથી લીધો કે
ણે, કહો જેમ સુખ થાવે લો ॥ અં ॥ ૧૪ ॥ જ્ઞાનથકી તવ સાધુજી,
ભાષેં સહુ સુણીયેં લો ॥ અં ॥ ભદ્રે ભાગ્યવંત પુત્રતે, તેહની સુણીયેં
લો ॥ અં ॥ ૧૫ ॥ તસહિત જાણુ ગોત્રજ, દેવી કુલ ધણીયેં લો ॥ અં ॥
જિહાં મૂક્યો છે તેહ, કહું હવે ભણીયેં લો ॥ અં ॥ ૧૬ ॥ લક્ષ્મીદત્ત શ્રેષ્ઠી
અછે, લખમીવતી રાણી લો ॥ અં ॥ ૧૭ ॥ ડાટીધ્વજની કીરતિ
અછે જગમાંહે જાણી લો ॥ મૂક્યો તિહાં તુજ પુત્રને, તે પુત્ર પરે પાલે
લો ॥ અં ॥ નામ દીયો શ્રીચંદ્રતે, મુદ્રિકા નિહાલે લો ॥ અં ॥ ૧૮ ॥
અરે રાજન તુમે પહિલાં, અંકે બેસારચો લો ॥ અં ॥ તિહારે અંતર
સ્નેહનો, ધણો મન ધારચો લો ॥ અં ॥ ૧૯ ॥ કણકોટ નયરનું, રાજ્ય દી
ઊં અતિનેહું લો ॥ અં ॥ તન દીઠે તપે, તન્ન એ લોકે કહીયેં લો ॥ અં
॥ ૨૦ ॥ દાન ગુણે એ ઉદારને, દેખી શેઠ બોલેલો ॥ અં ॥ વણિક કુલેં એ
વાત, નૃપતિ કુલ તોલેં લો ॥ અં ॥ ૨૧ ॥ વચનેં દુમણો હોઈને, ગયો તે
વિદેશે લો ॥ અં ॥ મલશે ભૂપતિ હોઈને, તુમને એક વરસેં લો ॥ અં ॥

૨૨ ॥ ઇમિ નિસુણી મુનિવયણને, સયણ સવિહરખ્યાં લો ॥ અં ॥ અમણો
વાધ્યો પ્રેમ તે, બેહુકુલ નિરખ્યાં લો ॥ અં ॥ ૨૩ ॥ નૈમિત્તિકનું વચનજે, મ
દ્યું જ્ઞાની વયણે લો ॥ અં ॥ ચિંતે મનમાંહે એમ, બેશું કદિ નયણે લો ॥
અં ॥ ૨૪ ॥ ચંદ્રકલા ગુણચંદ્ર તે, વિશેષે સુખીયા લો ॥ અં ॥ સન્નન
ગિમ્મતિ વાતને, સુણી ખલ દુઃખીયા લો ॥ અં ॥ ૨૫ ॥ માગધ પંડિત
લોક, કવિતબહુ ભાંખેલો ॥ અં ॥ શ્રીગુણચંદ્ર ગુણના તેહ, દાનબહુ દાખે
લો ॥ અં ॥ ૨૬ ॥ મુનિ નમિ નિજ થાનકે, જયે સવિ આનંદી લો ॥ અં
॥ ઉત્સવ પુરમાં થાય, છોડ્યા સવિખંદી લો ॥ અં ॥ ૨૭ ॥ સૂર્યવતી ક
હે ગંધ, મતંગજ માહરે લો ॥ અં ॥ તે પટ હસ્તી હોઇ, આવે સુત જિહા
રેં લો ॥ અં ॥ ૨૮ ॥ ચંદ્રકલા હવે કિહારે, ભૂપતિ ગેહે લો ॥ અં ॥
શેઠ ધરેં વલી કિહારે, શ્વસુર પખ નેહે લો ॥ અં ॥ ૨૯ ॥ કિહારેક શ્રીપુર
માંહે, સુખેં તિહાં રહતી લો ॥ અં ॥ ધર્મ તણા ગિચ્છરંગ, સદા તિહાં કર
તી લો ॥ અં ॥ ૩૦ ॥ ધર્મથકી સવિ વંછિત, સીજે સોહેલાં લો ॥ અં
॥ ઇષ્ટ સયણ સંયોગ, આવી મલે વહેલાં લો ॥ અં ॥ ૩૧ ॥ અવસર ધર્મ
નો પામિ, કરે નવિ પહેલાં લો ॥ અં ॥ તે જણો નરમાંહે, ગણીજેં ધહિ
લાં લો ॥ અં ॥ ૩૨ ॥ યતઃ ॥ ધર્મોયં ધનવક્ષ્યમેષુ ધનદઃ કામાર્થિનાં કામદઃ,
સૌભાગ્યાર્થિષુ તત્પ્રદઃ કિમપરં પુત્રાર્થિનાં પુત્રદઃ ॥ રાજ્યાર્થિષ્વપિરા જ્યદઃ કિ
મથવા નાનાવિકલ્પૈઃ કૃતૈ, સ્તત્કિંચન્નકરોષિકિંતુકુરતે સ્વર્ગાપવર્ગાઅપિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મ જે છે તે ધન જેને વાહાલું હોયછે તેને ધન આપનારો છે. કામનિ
ઈચ્છા કરનારને કામ આપનારો છે. સૌભાગ્યના અર્થીને રૂકું ભાગ્ય દેનારો થાય છે. વ
લી પુત્રેચ્છાવાલાને પુત્ર આપનાર છે. રાજ્યની ઈચ્છા કરનારને રાજ્ય આપનાર છે,
વલી શું કહીએ ? નાના પ્રકારના વિકલ્પોએ કરેલો જે ધર્મ છે તે શું ન કરે છે ? અ-
થાત્ સર્વ કાંઈ પ્રાપ્ત કરેછે વલી સ્વર્ગ અને મોક્ષ તેને દેનારો એવો ધર્મ છે.

॥ ઢાલ પંદરમી ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥

॥ ધર્મ પ્રભાવે પ્રગટે સઘલી સંપદા રે, રૂપ સુભગ સૌભાગ્ય ॥ ધર્મે
જીવિત દીર્ઘ રોગ ન સંપજે રે, જેહને ધર્મશું રાગ ॥ ૧ ॥ સાંભરિયાં હવે આગે
ગુણને ગાયવા રે ॥ એઆંકણી ॥ આપદ અટવી સંકટ નિકટ ન આવહીરે,
ભય થાયે વિસરાલ ॥ કીરતિ કમલા વિમલા તેહની વિસ્તરે રે, જેહને ધર્મને
ઢાલ ॥ સાં ॥ ૨ ॥ રોગ શોગ વિયોગ વિલય જયે સદારે, સુમતિ સુંદરી
સાગથે ॥ મંગલમાલા લચ્છિવિશાલા તસ ધરેં રે, આયતી મુક્તિનો

ભોગ ॥ સાં ૦ ॥ ૩ ॥ એ બીજે અધિકાર કર્યો મેં મતિ થકી રે, ચરિત્ર તણે અનુસાર ॥ ચાર પુરૂષારથ પરેં એ જાણીયેં રે, અર્થ સુરૂપ વિચાર ॥ સાં ૦ ॥ ૪ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ વયણ દદયમાં સાંભલી રે, સયણ લહ્યાં આણંદ ॥ ભણતાં ગુણતાં મુણતાં સજ્જનનેં હોયે રે, વંછિત સુરતરૂ કંદ ॥ સાં ૦ ॥ ૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૮૪૨ ॥

ધતિશ્રી શ્રીચંદ્રસ્ય રાધાવેધવિધાનંત્વરિતગૃહાગમન રથતુરગગતિ ગમનચંદ્રકલાપાણિગ્રહકરણકરભોચનમહાદાનપશ્ચાઝૂહાગમનજયંતાદિકુમરકુ શિક્ષિત વીણારવ ગાયનદાનમાર્ગણઅશ્વદાને રથાર્પણ તત્શ્રુતજનકખેદપ્રા પણ વિષવાદ વિધુરીતગૃહાન્નિર્ગમન એકાકીગમન પશ્ચાત્ મુનિવચનેજ્ઞાપિત શ્રીચંદ્રગમન રાજ્યપ્રાપ્તિવર્ષાતે મિલન કથન પરમાનંદ પ્રાપણ ઇત્યાદિ ચરિત્રનિબદ્ધનામા આનંદમંદિર નામ્નિ મહારાસેકે દ્વિતીયાધિકારઃ ॥ સંપૂર્ણઃ ॥

અથ તૃતીય અધિકાર પ્રારંભઃ

॥ દોહા ॥

॥ બ્રહ્માણી વરદાયકા, વરગુણ મણિ ભંડાર ॥ વંછિત પૂરણ સુરલતા, જિનવાણી વિસ્તાર ॥ ૧ ॥ જગદંબા જગદીશ્વરી, જયવંતી જગમાંહિં ॥ શક્તિરૂપ સઘલે ફિરે, ત્રિભુવન જેહની છાંહિં ॥ ૨ ॥ કમલકરા કમલેક્ષણા, કમલ કોમલ સમવાણ ॥ કમલાનના કમલાસના, વીણાપુસ્તક પાણ ॥ ૩ ॥ તેહ તણી સાન્નિધ લહી, વલી ગુરૂનો સુપસાય ॥ હવે આગલ શ્રીચંદ્રની, કથા કહું સુખદાય ॥ ૪ ॥ મુદિત મનેં મેદિની ફરેં, જેતાં નવનવ રંગ ॥ કિહાંએક રથ કિહાંએક હયેં, કિહાંએક ચરણનેં સંગ ॥ ૫ ॥ કિહાં દિવસેં કિહાં રજનીયેં, કિહાં પરગટ પ્રચ્છન્ન ॥ પરમેષ્ઠી પદ ધ્યાનથી, સદા મને સુપ્રસન્ન ॥ ૬ ॥ ગુરૂદત્ત ઔષધિ યોગથી, સઘલે નિર્ભય હેત ॥ આપદ તે સંપદ હોયે, જેહનેં પુણ્યસંકેત ॥ ૭ ॥ વણિક હાટ દીનાર દેધ, કરે ભો જનનું કાજ ॥ શેષ દીનારનો નવિ લીયે, સંતનેં હોયે મુખ લાજ ॥ ૮ ॥ પાંચ સાતસાથેં જમે, પણ એકાકી નવિ ખાય ॥ દુસ્થિતનેં છાનું દીયે, પર દુઃખ દેખી દૂણો થાય ॥ ૯ ॥ શ્રીચંદ્ર ચંદ્ર કિરણ પરેં, કુમુદા મોદકરંત ॥ સુખ શાતામાં મહીયલેં, વિચરે તે વિલસંત ॥ ૧૦ ॥

॥ ઢાલ ॥ પહેલી ॥ એકવીશાની, રાગ મહલાર, આબ્યોરે આબ્યોરે, આબ્યો જલધર ચિહું પખે ॥ એદેશી ॥

॥ ચાલ ॥ હવે એકદિન રે તરૂં ઊપર વાસો વસે, તિહાં દેખે રે છાયા
 તનુની એક રસે ॥ અનુઆલી રે નિશિપણુ પુરૂષ ન દેખીયે, મનચિતે રે એ
 કાંઈ અચરિત લેખીયે ॥ ૧ ॥ ત્રૂટક ॥ લેખીયે એ કોઈ સિદ્ધ નર છે, અંજ
 નાદિક યોગથી ॥ સંભવી એહવું ગયો પૂછે, જોડાંશું છે ભોગથી ॥ શિર ભાર
 વહેતો તેહ જાણી, જાયે જવ તસ પાછલે, છાયા ન દેખે તેહની તિહાં, વૃ-
 ક્ષ ધન જિસ્સ્યા મલે ॥ ૨ ॥ ચાલ ॥ રહ્યો ઊભો રે, વિસ્મય થઈને તિહાં
 કિણે ॥ રવિ ઊગ્યો રે, દેખી પદ પદ્ધતિ મુણે ॥ અનુસારે રે, પગલા લેઈ
 ચાલીયો ॥ આગે જતાં રે, મહાપર્વત એક ભાલીયો ॥ ૩ ॥ ત્રૂટક ॥ ભા-
 લી તિહાં એક ગુફા મહોટી, માંહે પગતે પેસતાં ॥ પણ ન દેખે નીસરચાનાં,
 જાણી મન કરે સામતા ॥ તસ પાસે વાપી અછે તિહાં તરૂં, મૂલ કોટર એ
 ક છે ॥ તિહાં નીર ફલ આહાર કરીને, રહ્યો તેહમાં તે પછે ॥ ૪ ॥ ચાલ ॥
 જોયે દૃષ્ટે રે, કુમર તિહાં તસ વાટડી ॥ ત્રીજે યામે રે, જે થયો તે સુણા ચા
 પડી ॥ ગુફામાંહેથી રે, પુરૂષ એક તે નીકલ્યો, ધુંસર વેશે રે, યુવા ચોરતે
 અટકલ્યો ॥ ૫ ॥ ત્રૂટક ॥ અટકલ્યો વાવે જલ પીધને, લેઈ વારી પાછો
 ફરે ॥ મૂકી જલ તિહાં ફરી પાછો, ગુફામાંહેથી નીસરે ॥ શિલા દેઈ વાવે
 આવી, સ્નાન મજ્જન તિહાં કરી ॥ ગાંઠ છોડી તેણે સમયે, ગુટિકા લેઈ
 મુખમાં ધરી ॥ ૬ ॥ ચાલ ॥ તદનુભાવે રે, અદૃશ્ય થઈ તે ચાલીયો, છાયા
 દેખી રે, આતપે પુરભણી હાલીયો ॥ ગયો દૂરે રે, જાણી કુમર પાછો ફર્યો
 ॥ આપ બલથી રે, શિલા ઊઘાડી માંહે ગર્યો ॥ ૭ ॥ ત્રૂટક ॥ તે ગર્યો દરિમાં
 એક મહોટું, ગેહ દેખે રયણે ભરયું ॥ તેમાંહે તરૂણી એક કન્યા, મધ્ય યૌ-
 વન આચરયું ॥ કહે ભગિની કેમ એકાકી, રહે ઇલાં કિણ કારણે ॥ તવ સ
 જલ નેત્રે કહે વિદેશી, ચરિત્ર માહાર જે સુણે ॥ ૮ ॥ ચાલ ॥ નાયકપુર
 રે, વિપ્ર વસે સારથિપતિ ॥ અધિકારી રે, નાયકપણુ છે દ્વિજ પતિ ॥ મ
 ત્રી પણ રે, રવિદત્ત નામે ભૂદેવ છે ॥ તસ પત્ની રે, શિવમતી નામે સુશેવ
 છે ॥ ૯ ॥ ત્રૂટક ॥ શિવમતી તે હું ઇલાં આવી, તેહ કારણ સાંભલો ॥ તે ગા
 મમાં થાયે નિત્યે, ચોરિકાનો માંભલો ॥ તિહાં ગામ લોકે મલીને કહ્યું, દ્વિ
 જ પતિને ચોરનો ॥ ભયનિરાસને કરણ હેતે, કરે આરક્ષક જોરનો ॥ ૧૦ ॥
 ચાલ ॥ કહે રક્ષક રે, સિદ્ધચોર કોઈ અછે ॥ તસ નિરતજ રે, ન પડે જિહાં તે
 હાંતેગિચ્છે ॥ જે જલે રે, બીડું તસ ધર તે મુખે ॥ તેણે કારણ રે, ગામમાં કો
 ઇ ન રહે સુખે ॥ ૧૧ ॥ ત્રૂટક ॥ સુખે કોઈને નિંદ નાવે, કહ્યું મંત્રી તેડીને

॥ તુમથી જો ન વલે ચોર તેહજો, મંત્રીપદ દો છોડીને ॥ ધણી કુશસ્થલ
 દેશનો તે, તેહ રક્ષા કીજસે ॥ તેહ તુમને બહુપરે હવે, ભણી શિક્ષા દીજશે ॥
 ૧૨ ॥ ચાલ ॥ એમ નિસુણી રે, મંત્રી મનમાં કંપીયો ॥ કહે સુણો સ્વામી રે,
 હું ચોર ગ્રહું એમ જંપીયો ॥ લાજ દાક્ષિણ રે, છોડી ન જાયે ઊત્તમે ॥ જે ગિ
 ર્યા રે, તે સઘલી વાતે નમે ॥ ૧૩ ॥ ત્રૂટક ॥ ભમે પુરમાં ચોર ગ્રહવા, આ
 પ ઘર ખાલી કરી ॥ તવ ચોર આવ્યે કાંઈ ન દીકું, ગ્રહી મુજને
 આકરી ॥ વસ્ત્રે કરી કરઆસ્ય બાંધી, ખર્ચે કરી ઇલાં લાવીયો ॥
 રોષે કરીને અવર ઘરમાં, દ્રવ્ય કાંઈ ન પાવીયો ॥ ૧૪ ॥ ચાલ ॥ ચોર
 ભાષે રે, હું રત્નાકર નામ છું, તે દિનની રે, એકલડી એણે કામ છું
 ॥ અરે બાંધવ રે અવર કાંઈ જાણું નહીં, એ તસ્કર રે દૃશ્ય અદૃ
 શ્ય હોયે કિહાંકહીં ॥ ૧૫ ॥ ત્રૂટક ॥ કિહાં ચેં ગયોછે નિશા રોષે, ફિરી
 ઇલાં તે આવશે ॥ એમ દિન થયા ત્રણ આજ મુજને, ન જાણું શું થાવ
 શે ॥ પણ બાલપુત્ર વિયોગ મુજને, દહ્યમાં ખટકે ધણું ॥ હવે તુમો
 કોણ કિહાંથી આવિયા, મુજ ભાગ્યથી કહો તે સુણું ॥ ૧૬ ॥ ચાલ ॥
 કહે કાપડી રે, હું વિદેશી પંથી અછું ॥ મનભાવે રે, જહાં રૂચે તિહાં
 રહું ગછું ॥ એમ નિસુણી રે, કહે તું ધર્મ બાંધવ સહી, બાંધી
 મોક્ષનું રે, ફલ મહોદ્દં બોલ્યું સહી ॥ ૧૭ ॥ ત્રૂટક ॥ સહી માહરે બંધુ જાણું,
 જે વિયોગ પતિ સુત તણો ॥ તેહ ભંજે આજ માહરે, બહેન મુજને કરી
 ગણો ॥ દરી માંહેથી તેહ કાઢી, શિક્ષા ફરીને દૃઢ કરી ॥ અનુક્રમે તેહને
 નગર આણી, મેલવી તે સુંદરી ॥ ૧૮ ॥ ચાલ ॥ તસ કતે રે, સત્વ
 પ્રશંસ્યું તેહનું ॥ શિવમતીયે રે, ભક્તિ કરે હિત જેહનું ॥ બહુ આપે રે,
 કંચન પ્રમુખ તે નવિ લીયે ॥ ઊપકૃતિ કરી રે, ફરી વંછે તે નંદીયે ॥ ૧૯ ॥
 ત્રૂટક ॥ વંદીયે નહી તેહ સજ્જન, જે ઊપકૃતિ કરી ઇચ્છયે ॥ તોહ
 પણ સંભારવાને, આપ મુદ્રા તે દીયે ॥ તિહાંથીકી હવે ફિરી ચોર થાનક,
 જોયવાને તર તલે ॥ આવી ઊભો રહ્યો જેતે, તેહવે તિહાં અટકલે ॥
 ૨૦ ॥ ચાલ ॥ એહવે એક રે, મ્હાન વદન નર આવતો ॥ ચોર જાણી
 રે, પાસે તેહ બોલાવતો ॥ માહોમાંહે રે, પૂછે નામ સોહામણું ॥ કહે
 કાપડી રે, લક્ષ્મીચંદ્ર નામ મુજ તણું ॥ ૨૧ ॥ ત્રૂટક ॥ ભણું
 માહરું નામ રત્નાકર, કુમર ચિંતે જો એ કહે ॥ તો ઊઘાડું દ્વાર દરીનું,
 દહ્ય કોણ કેહનું લહે ॥ કુમર પૂછે કેમ સચિંતા, મિત્ર દીસો છો તુમો

॥ કહે કલિપત એહ ઉત્તર, કાર્ય બહુ શિર છે અમો ॥ ૨૨ ॥ ચાલ ॥
 કહે એહવી રે, વાત નિવાત પરેં મીઠડી ॥ એહવેં આઠ્યા રે, અધ્વગ
 પંચ તિણ વાટડી ॥ માંહોમાંહે રે, સુખ પૃચ્છા કરે જેટલે, મુખથી ગુટિકા
 રે, બાંધે ચોર વસ્ત્રાંચલે ॥ ૨૩ ॥ ત્રૂટક ॥ ભલી બુદ્ધેં કુમરેં દીઠી, ચિંતવે
 મન એહવું ॥ એહ ગુટિકા ગ્રહણ કાજેં, છલ કરેં કંઈ તેહવું ॥ શિર વસ્ત્ર
 બેહુનાં કરી ભેલાં, હસી કહે એમ વાતડી ॥ શિલા તલેં એ વસ્ત્ર મૂકી, જે
 ધ્યેં એકલ જડી ॥ ૨૪ ॥ ચાલ ॥ નિજબલથી રે, જેકાઠે તેહનેં દીઠાં ॥
 હેમમુદ્રા રે, માંહેછે તોપણ લીઠાં ॥ એમ પણ કરી રે, પંચ કરચા તિહાં
 સાખીયા ॥ ચોરે લોભથી રે, પણ સાચું એમ ભાખીયા ॥ ૨૫ ॥ ત્રૂટક ॥
 રાખીયા તે બેહુ શિલા હેઠેં, વસ્ત્ર કુમરેં મૂકીયા ॥ નિષ્કાસણનેં જોર બહુ
 લો, ચોર કરી તે ચૂકીયા ॥ કુમરેં બલથી સર્વ લીધાં, વસ્ત્ર સહુ સાખેં ત
 દા ॥ ગુટિકા સંયોગેં કુમર હરખ્યો, ચિત્તમાંહે અતિ મુદા ॥ ૨૬ ॥ ચા
 લ ॥ તે પંચમાં રે, ફલ પાકાં સહકારનાં ॥ મૂઢ્યેં લેધ રે, વેહેંચી દીયે તેણી
 વારમાં ॥ સહુ ખાવે રે, તૃપ્ત થયા મન અતિ, ઘણું ॥ ચોર ચિંતે રે, ઊઘાડે
 એ ગુફા ખારણું ॥ ૨૭ ॥ ત્રૂટક ॥ ખારણું એ જે જાણશે તો, ગુફા માહ
 રી જોયશે ॥ તો હવે માહરું જોર ઇલાં કણે, કિશું આગલ થાયશે ॥ એહવે
 નાયક પુર ધણીનો, તૂરરવ સાંભડ્યો ॥ તે પંચ નાઠા પ્રથમ તિહાં કણે, ચોર
 પણ દશ દિશ પુલ્યો ॥ ૨૮ ॥ ચાલ ॥ હવે કાપડી રે, વિજયનેં વસ્ત્રાદિક
 ગ્રહી ॥ તે ગુટિકા રે, મુખ દેધ અદૃશ્ય તિહાં રહી ॥ તરૂં ઊપર રે, સાવ
 ધાન જોધ સહી ॥ ભૂગુ કટકનાં રે, નર પાલા આઠ્યા વહી ॥ ૨૯ ॥ ત્રૂ
 ટક ॥ વહી આવે પદવિલોકે, ચોર તે દીઠા નહી ॥ કિહાં ગયા એણીપરેં
 સુભટ ભાષી, નિજપુરેતે ગયા વહી ॥ ૩૦ ॥ કુમર પણ કોઈ દિશેં ઊદેશી, ચા
 લીયો મહી મંડલેં ॥ ગુટિકા પ્રભાવેં એક સમચેં, પાયસાલેં જઈ મલે ॥
 ૩૦ ॥ તિહાં સૂતા રે, પંથી બહુ દેશદેશના ॥ તસ વાણી રે, નિસુણે કાને
 એકમને ॥ વેતાલિક રે, એક બોલ્યો ગાથા કહી ॥ અપયમાં રે, તે બોલ્યો
 સુણજો સહી ॥ ૩૧ ॥ ત્રૂટક ॥ કહી એહવું ગાહા ભાંખે, કુમર તવ તિહાં
 સાંભલે ॥ તવ એક અપર વિદેશિ બોલ્યો, વચન તાહરું નવિ મલે ॥ તે
 શેઠ કેરો પુત્ર સુણીયો, તું કહે નૃપનંદનો ॥ તે વાત મલતી નહી તવ ફ
 રી, કહે બંદી શુભમનો ॥ ૩૨ ॥ છપ્પય ॥ રાધાવેધ વિધાને, તિલકમંજરીયેં

વરીયો, પદ્મિનીચંદ્રકલાયેં જિણુ વરિયો ખડુપરવરિયો ॥ શીખી કલા જેગેં
સર્વ, ગુણી ગુણુપર ગુરૂ પાસેં ॥ ગુણુચંદ્ર મિત્ર સુવેગ, અશ્વરથ દાન વિલા
સેં ॥ શ્રીપ્રતાપનૃપ કુલતિલો, સૂર્યવતી સુત ચિરંજયો ॥ શ્રીચંદ્રકુમર તે
સાહસી, નામ લિયે આનંદ ભયો ॥ ૧ ॥ અથ ગાહા ॥ નયરે કુસસ્થલં મિય, પુ
હવિ સપયાવ સિંહ કુલચંદો ॥ સિરિસૂરિય વધ તણુઓ, સિરિચંદો જયગી
ભુવણુપલ ॥ ૧ ॥ રાયાવેહ વિહિએ, સયંબ્રે વરિઓ તિલયમંજરીએ ॥ સ
બ્બ નિબ્બ ગબ્બ હરણો, વીરિક્કો જયગી સિરિચંદો ॥ ૨ ॥ સિંહપુરવર નરેસ
ર, સુહગંગ સુયાઇ પુબ્બભવ નેહો ॥ પગિમણિ ચંદ્રકલાએ, પરણીઓ જય
ગી સિરિચંદો ॥ ૩ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ ચાલ ॥ હું હમણાં રે, કુશસ્થલ નયરેં હતો ॥ આવી પ
દ્મિની રે, ચંદ્રકલાશું રહે મલપતો ॥ વીણારવનેં રે, દાન દીયું રથનું જિ
હાં ॥ દુહવાણો રે, દિલમાં શેઠ ઘણું તિહાં ॥ ૩૩ ॥ ત્રૂટક ॥ કિહાં એહવું દા
ન ન સુણ્યું, રાજ વિણુ પરલોકનેં ॥ ઇત્યાદિક વચનેં રોષ પામી, કુમર પા
મ્યો શોકનેં ॥ એહવે ધીર પ્રધાન આવી, રાય વિનવીનેં કહે ॥ શ્રીચંદ્રને
તુમો દીયો આદેશ, તિલકમંજરી કર ગ્રહે ॥ ૩૪ ॥ ચાલ ॥ તવ નરપતિ
રે, કુમરની ખબર કરે જિસેં ॥ તવ સુણીયો રે, ગયો પરદેશેં કુમર તિસેં ॥
તેણેં દુઃખથી રે, દુઃખીયો પુરજન નૃપકુલ ॥ નવિ ચાલે રે, ભાવિકર્મ પ્રતિપ
લ ॥ ૩૫ ॥ ત્રૂટક ॥ બલ કાંઈ ન ચલે કર્મ સાથેં, કહે સવિ મલી ભાવીયા ॥
એહવે જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ તિહાં, અતિ આનંદેં આવીયા ॥ સૂર્યવતી
યેં પ્રશ્ન કીધું, આપ પુત્ર અછે કિહાં ॥ જ્ઞાનબલથી સર્વ ભાખ્યું, ચરિત્ર
ચાવત્ ગમનજિહાં ॥ ૩૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૨ ॥

॥ દોહા ॥

હમણાં પરદેશેં ગયા, તે શ્રીચંદ્રકુમાર ॥ વરસ અંતેં મલશે સહી, જે
હી રાજ્ય પરિવાર ॥ ૧ ॥ રાજ રાણી હરણિયાં, સુણી નિજપુત્રની વાત ॥ શે
ઠ શેઠાણીનેં કહે, ધન ધન તુમો માય તાત ॥ ૨ ॥ ગીત કવિત તિહાં તેહનાં,
કહે બહુ બંદી ભટ્ટ ॥ દાન માન પામ્યા ઘણા, ગલી ગલી ગહગટ્ટ ॥ ૩ ॥ તિ
હાં મેં પણ બહુ ધન લહું, જગિંધું નિજ ગેહ ॥ તેમોટે મેં ભાપિયો, રાજપુત્ર
સસનેહ ॥ ૪ ॥ એહ ચરિત્ર નિજ સાંભલી, જે પાંખ્યો આનંદ ॥ તે તો જ
ણે કેવલી, અપર ન જણે મંદ ॥ ૫ ॥ પ્રીતિદાન તસ આપીયું, કુમરેં તેણી
વાર ॥ ગુડ ધૃત પ્રમુખ પરનેં દીયે, જે પંથિજન ધાર ॥ ૬ ॥ વલી તેહિજ વે

શેં કરી, આગલ ચલ્યો કુમાર ॥ દૃશ્ય અદૃશ્ય કિહાં કણે, નિજ ઇચ્છા અનુ
સાર ॥ ૭ ॥ અનુક્રમેં અટવી પામિયા, દુઃસ્થિત દંડાકાર ॥ પુણ્યબલેં તે સા
હસી, કરૂણાવંત કુમાર ॥ ૮ ॥ તિહાં રાત્રેં એક તરૂતલેં, આવી રહે કુમાર
॥ તે તરૂ શુક સ્થાનક અછે, નિશા મુખેં તેણીવાર ॥ ૯ ॥ ચૂણિ કરી તિહાં શુ
ક ઘણા, આઠ્યા બોલે વાણિ ॥ ઢાણ કોણ કિહાંથી આવીયા, પૂછે તેહ સુજ
ણ ॥ ૧૦ ॥ વૃદ્ધ કીર એક બોલીયો, ત્રણ દિનેં આઠ્યો હું આજ ॥ તવ લ
ધુ શુક કહે તાતજી, શું એહવું હતું કાજ ॥ ૧૧ ॥ કે કોઈ અચરિજ દીઠડું,
તિણથી કાલવિલંબ ॥ તવ જીરણ શુક દાખવે, સુણો વત્સ અવિલંબ ॥ ૧૨ ॥
॥ ઢાલ બીજી ॥ બો નણદી હા લાલ જરૂખે દિલ લગા ॥ એ દેશી ॥ એલાચી
ના રાસમાંછે ॥ અથવા ॥ મોરા સ્વામી હો વાત સુણો એક સાચી ॥ એ દેશી ॥

॥ હોરે નહાના સૂડા હો હોરે નહાના વચ્છા હો, વાત સુણો એક માહરી ॥ જે
નિસુણિનેં આનંદ પામો, કરો તુમચી મતિ સારી ॥ મારા નહાના સૂડા હો, વાત
સુ ॥ એ આંકણી ॥ પૂરવદિશેં માહેંદ્ર નયર છે, તિહાં ત્રિલોચન રાજા ॥ માં
॥ ગુણસુંદરી નામેં પટરાણી, જેહન સખલ દીવાજા ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૧ ॥ સુ
તા સુલોચના છે જાત્યંધા, ચોસઠ કલાની પ્રખંધા ॥ માં ॥ સા મતિ
નયન દ્વયથી જણે, શાસ્ત્રનાં સકલ સંખંધા ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૨ ॥ રા
જમંત્રિ પ્રત્યેં એમ ભાષે, એ પટુ લોચન થાય ॥ માં ॥ પડહ વળવો નયર
માં એહવો, જેમ કોઈ પરગટ થાય ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩ ॥ જે સાજ કરે લો
ચન તેહને, અર્ધ રાજ્યને પુત્રી ॥ માં ॥ તેહનેં આપું થાપું પાસેં, રાખુ
તેહશું મૈત્રી ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૪ ॥ માસ પાંચ થયા ડિડિમ વાજે, છઠ્ઠો માસ
છે બેડા ॥ માં ॥ પણ તસ ભાગ્યબલેથી કોઈ, આજ લગેં નવિ દીડા ॥ નાં
॥ વાં ॥ ૫ ॥ લધુ કીર એક બોલ્યો તત્ક્ષણ, કહો તાતજી સોઈ ॥ માં ॥
એવું ઔષધ કોઈ કિહાં છે, જેહથી નયન સજ્જ હોઈ ॥ નાં ॥
વાં ॥ ૬ ॥ વૃદ્ધ કહે એહવું છે ઔષધ, શિશુ કહે ઇહાં અથ દૂરેં ॥ માં ॥
વૃદ્ધ કહે ઇહાં અછે પણ એ, ગુહ્ય ન કહીયેં નિશિપૂરેં ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૭ ॥
યતઃ ॥ દિવા નિરીક્ષ્ય વક્તવ્યં, રાત્રૌ નૈવ ચ નૈવ ચ ॥ સંચરંતિ મહાધૃ
ત્તઃ વટે વરૂચિર્યથા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—દિવસમાં ગુહ્યવાક્ય જાણને બોલવું, અને રાત્રિમાં તે બોલવુંજ નહિ.
કારણકે રાત્રિમાં ખૂર્તજનો કર્યા કરે છે તેમ કરતાં જા બોલીયેં તે વડમાં વરૂચિ નીચેં થાય.
॥ ઢાલ ॥ બાલક સ્ત્રી મૂરખ કેરો, હઠ છોડ્યો કિમહી ન છૂટે ॥ માં ॥ કહે તાત

જ તે છે તો દાખો, જેમ મન સંશય ખૂટે ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૮ ॥ એહિજ તરૂં
 મૂલે દોય વહ્લી, સમલાવ પીતવણી ॥ મા૦ ॥ એક અમૃતસંજીવિની છે ખીજી,
 નિર્ઘણ પ્રણની હરણી ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૯ ॥ પહેલીનાં દલ લાંબાં પહેલાં, ખી
 જનાં દલ ન્હાનાં ॥ મા૦ ॥ વૃત્તાકારેં શસ્ત્ર નિવારે, એહ લતાનાં માનાં ॥ ના૦ ॥
 વા૦ ॥ ૧૦ ॥ તેહ વચન કુમરેં સવિ સુણીયાં, ગુણિયાં થઈ એક ગેં ॥ મા૦ ॥
 તે ઔષધિ યુગલ લેઈ આદ્યા, તે પુર દિશિ મનરંગેં ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૧ ॥
 ત્રણ દિનેં તે અટવીનેં અંતે, આગલ જતાં આવ્યો ॥ મા૦ ॥ ઊદ્વશજનપદ
 નયર પણ ઊદ્વશ, શોભાયેં ચિત્ત ભાવ્યો ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૨ ॥ કૂપારામ
 સરોવર વાપી, તરૂં છાયાયેં શોભે ॥ મા૦ ॥ ગઢ મઢ મંદિર પોલ વિપણની,
 શ્રેણી દેખી મન થોભે ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૩ ॥ પણ નર પશુ ઊજ્જિત દેખા
 નેં, કૌતુક ચિતે મહોટું ॥ મા૦ ॥ પેસે પુરમાં જેહવે ત્યારેં, વચન સુણી
 અતિ કોટું ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૪ ॥ સારિકા એક સંભ્રમથી ભાંખે, પંથી મ
 પેસે ઈણુ પુરમાં ॥ મા૦ ॥ કેમ વારે છે સુણુ વૈદેશિક, વિવન અછે તનુ ધરમા
 ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૫ ॥ કુમર કહે એ કોણુ નગર છે, કોણુ રાજ ભયકેહનો
 ॥ મા૦ ॥ કેમ શૂનું પુરુષું પણ કોણુ છે, ચરિત્ર કહે મુજ એહનો ॥ ના૦ ॥
 વા૦ ॥ ૧૬ ॥ તે સારિકા કહે સુણુ વૈદેશિક, કુંડલગિરિ એ દીસે ॥ મા૦ ॥
 એજનપદ્યોફેર રહ્યો છે, કુંડલપુર નામ જગીશેં ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૭ ॥ અર્જુ
 ન નામેં રાજ એહનો, પાંચ પ્રિયાં તસસારી ॥ મા૦ ॥ સુરસુંદરી મુખ્યા છે રા
 ણી, રતિરૂપેં વીસારી ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૮ ॥ તેહનગરીમાં ચોરી થાવે, દિવ
 સ ગયે ખટ સાતે ॥ મા૦ ॥ નૃપતિ તલાર જેવે તે તસ્કર, પણ નવિ આવે ઘાતે
 ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૯ ॥ એક દિનેં તસ્કર ધન લેઈ જતો, દીઠો ભૂપતિ જિહારે
 ॥ મા૦ ॥ તસ પૂઠેં છાનો ગયો રાજ, જણ્યું તલાર પરિવારેં ॥ ના૦ ॥ વા૦
 ૨૦ ॥ એમ જણી તે તસ્કર ધૂતેં, દૃષ્ટિ સકલની વંચી ॥ મા૦ ॥ કોઈક મઠમાં
 પેસી ધન સવિ, મૂક મનડું ખંચી ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૨૧ ॥ નિદ્રાલુ તાપસ
 એક સૂતો, ધન તસ પાસેં થાપી ॥ મા૦ ॥ આપ ગયો નાશીનેં કિહાં એ, જુ
 ઠ કલંકનેં આપી ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૨૨ ॥ નિશા શેષેં સુભેં મલી ખાંધ્યો,
 તે કાપડીનેં વિગોઈ ॥ મા૦ ॥ ધન લેઈ નિગ્રહ કરી હણીયો, થયો રાક્ષસ દુઃખજે
 ઇ ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૨૩ ॥ રોષથી રાજનેં માર્યો, વલી માર્યો બહુ લોક ॥
 મા૦ ॥ સૈન્ય દૈન્યથી દરા દિશિ નાકું, માકું જણી શોક ॥ ના૦ ॥ વા૦ ॥ ૨૪ ॥
 રાણી પાંચે તેણે રાખી, અંતઃપુરમાં રાગેં ॥ મા૦ ॥ તેહમાં ગર્ભિણી ગુણ

વંતી રાણી, આસન્નપ્રસવા લાગેં ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૨૫ ॥ જાણે છે જો નંદ
 ન થાશે, હણીશ બુદ્ધિ છે એહવી ॥ માં ॥ કર્મજોગેં તેહનેં થઇ પુત્રી, ચંદ્ર
 મુખી નામેં તેહવી ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૨૬ ॥ નવિ જાણીયેં ભાવી શું થાશે, જે
 જાયે એ પુરમાં ॥ માં ॥ તેહનેં રાક્ષસ હણતો દીસે, વહે વૈર એમ મન-
 માં ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૨૭ ॥ એમ નિસુણી પુરમાં તે પેસે, કુમર ધીરજ ધરી
 ચિત્તે ॥ માં ॥ વિવિધ સૌધ મેલાને જેતો, ઠામ ઠામ ભરચું વિત્તે ॥ નાં
 ॥ વાં ॥ ૨૮ ॥ રાજભુવનમાં જઇ પહેરી, રાજવેશ પોતાનો ॥ માં ॥ નૃપા
 વાસેં ગોખેં બેઠી રાણી, નિરખી પાછો વલતો ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૨૯ ॥ કે
 મત્ર શય્યાની હીંડાલા, ખાટેં આવી સૂતો ॥ માં ॥ પંચપરમેષ્ઠીની અંગરક્ષા, ક
 રીનેં નિર્ભય હૂંતો ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૦ ॥ હવે પલાદ નરપદની પદ્ધતિ, દે
 ખીનેં જખ આવે ॥ માં ॥ સૂતો દેખી મનમાં ચિત્તે, કાણુ એ પ્રગટ પ્રભાવેં
 ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૧ ॥ કેમ આવ્યો એકલડો શૂરો, ધીર થઇ મુજ સેજે ॥
 માં ॥ મૂતો છે પણ જલમાં ફેડું, કે હણું ખડ્ગનેં તેજે ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૨
 ॥ શય્યા સહિત દટેં કરી ચૂરું, ચિંતિને હાક મારે ॥ માં ॥ રે શીયાલ
 કેશરીનેં ઠામેં, આવે કેમ કિણુ સારે ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૩ ॥ ઊઠ ઊઠ ઊતા
 વસો મુજથી, શું નવિ ખીલે રંકા ॥ માં ॥ શું મનમાંહે નથી ઊપજતી,
 વિષમ ઠામની શંકા ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૪ ॥ રાક્ષસ વચન સુણીનેં જાગ્યો, ઓ
 ઢણુ કરીનેં પાછું ॥ માં ॥ જ્ઞાન વિમલમતિશું કરી તેહનેં, વચન કહે હવે
 સાચું ॥ નાં ॥ વાં ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૯૯ ॥

॥ દોહા ॥

અરે નિદ્રામાં ન જગાડીયેં, વિણ કામે એ નીતિ ॥ એહવુંતું લહેતો
 નથી, તોસેં એહ અનીતિ ॥ ૧ ॥ યતઃ ॥ ધર્મનિંદી પંક્તિભેદી, નિદ્રાચ્છેદી
 નિરર્થકઃ ॥ કથાભંગી ગુણદ્વેષી, પચૈતે પરમાધમાઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—ધર્મનો નિંદક, પંક્તિમાં જમનારાઓને ભેદકરી જમનારો, નિરર્થક નિ
 દ્રાનો છેદ કરનારો, કથાનો ભંગ કરનારો, ગુણનો દ્વેષી, એપાંચ જનઅતિઅધમ જાણવા.
 ॥ દોહા ॥ વૈદેશિપથેં થાકીયો, પ્રાહુણુ આવ્યો જોહ ॥ ઊત્તમતસસેવા કરે, દેખાડે બ
 હુનેહ ॥ ૨ ॥ ધર આવ્યાનેં અવગુણેં, અધમ કહીજેં તેહ ॥ હું આવ્યો નિ
 જ બલ્લથકી, કરવા શ્રમનો છેહ ॥ ૩ ॥ શું જિમ તિમ બરકે ઘણો, ધુરુદ
 ગર્વે કાંચ ॥ કૂરકર્મ કરતો થકો, હજીય ન તૂમો થાય ॥ ૪ ॥ સદાચાર રાજ

દ્વારને, એહ અવસ્થાદીન ॥ કારાગારેં પેખવી, ગર્વ કિશ્યો કરે દીન ॥ ૫ ॥
રહે સમાખેં સ્ખાપીયા, જાણુ છું તુજ કર્મ ॥ મુજ પાખેં એમ તાહરેં, કોઈ નક
હશે મર્મ ॥ ૬ ॥ તું શસ્ત્ર નિઃશસ્ત્ર હું, તેણે શું કૂલી જાય ॥ મૂરખ પીન તનુ
તો કિશ્યું, કૃષ્ણ તનુ પ્રાણ સમ ન થાય ॥ ૭ ॥ કાકપંતિ તરૂં પરેં રહી, તો પ
ણુ માન્ય ન હોય ॥ તટગત હંસને સારખી, શોભ ન પામે કોય ॥ ૮ ॥ એ
મ અનેક વચ ચાતુરી, સુણી ચમક્યો મનઝાંહિ ॥ હત પ્રભાવ થયો આક
ણી, નિરખી તેહની છાંહિ ॥ ૯ ॥ કહે કોણુ પરેં સાહસી, તુષ્ઠ થયો સત્ત્વ
દેખી ॥ માગ માગ વર જે રૂચે, કહે કુમર હવે પેખ ॥ ૧૦ ॥ થાકો નિદ્રાલુ
અધું, કરેં કરી પગલાં ચોલ ॥ ધૂત જલશું જેમ નેત્રને, સુખ હોયે વૈધક
બોલ ॥ ૧૧ ॥ તે સાહસને લક્ષણેં, જાણી ઉત્તમ જાતિ ॥ જેહવેં નિજ કરે
પગ છબે, કુમર કહે એશી વાત ॥ ૧૨ ॥ માંહોમાં કરી પ્રીતડી, કહે જે તૂ
ઠો હોય ॥ તો ફૂરપણું પરહું કરી, સુનજરેં માનવ જોય ॥ ૧૩ ॥ રાજ્યદ્વા
ર મૂકી દીયો, પુણ્ય તણી કરો બુદ્ધિ ॥ તેહ સવિ તેણેં આદરયું, સાહસથી
હોયે સિદ્ધિ ॥ ૧૪ ॥ તે પલાદ પાયેં પડયો, તું મુજધર્મ દાતાર ॥ હુંશું તુ
જનેં ઊપકરેં, નહીં કાંઈ એહથી સાર ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૧૪ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥ પાછીનેં આપોજી, રાવણુ જનકી રે ॥ એદેશી ॥

॥ ધીર વીર કોટીર તૂં રે, કુંડલપુરનું રાજ્ય રે ॥ ઉદ્ધર માહારા વયણ
થી રે, કહે પલાદ શિરતાજ રે ॥ ૧ ॥ મહોટો મહિમા છે ધર્મ નરિંદનો રે,
અણચિંતિત ફલ દાય રે ॥ જિહાં પુણ્યવંત પગલાં ભરે રે, તિહાં રાન વેલા
ઊલ થાય રે ॥ મહોં ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ રાજ્યપ્રિયા પાસેં જઈ રે, ક
હે તુમ અમચાં ભાગ્ય રે ॥ એહ સુકૃતી આવી મલ્યા રે, ગયાં હવે દુરિત
દુર્ભાગ્ય રે ॥ મહોં ॥ ૩ ॥ આજથી તુમે મુજ બેહેનડી રે, ખમજો મુજ
અપરાધ રે ॥ રાજ્ય દીયું મેં એહને રે, અલવે ચિંતામણિ લાધ રે ॥ મ
હોં ॥ એહથો સુખ નિરાપાધ રે ॥ મહોં ॥ ૪ ॥ કુમર કહે તુમે મા
વડી રે, પણ કોઈ તેહનો નર જોય રે ॥ રાજ્ય દીયો તો સુખેં પલે રે, જે જ
તિ કુલ ઉત્તમ હોય રે ॥ મહોં ॥ ૫ ॥ રાણી કહે પ્રભુ તુમ સમો રે, લક્ષ
ણુ ગુણથી ન દીઠ રે ॥ તરશ્યાં કરેં આવી ચડયું રે, શું ન પીયે સુધારસ
મીઠ રે ॥ મહોં ॥ ૬ ॥ કહે ગુણવંતી માહારી સુતા રે, ચંદ્રમુખી કરો ના
રિ રે ॥ કહે અજ્ઞાતનેં ન દીજ્યે રે, રાજ્યનેં કન્યા સાર રે ॥ મહોં ॥ ૭ ॥
યક્ષ કહે શું માતૃકા રે, મહોટા નિઃસ્પૃહ હોય રે ॥ પણ ઊદયેં આવી મલ્યું રે,

તે કેમ ટલશે તોય રે ॥ મહોં ॥ ૮ ॥ રાજ્ય પલાદેં આપીયું રે, કન્યા કી
 ધ વિવાહ રે ॥ લોક આણીનેં વાસીયા રે, ગજ રથ સૈન્ય અથાહ રે ॥ મહોં
 ॥ ૯ ॥ આજ્ઞા વરતાવી તિહાં રે, જયશ્રીચંદ્ર ભૂપાલ રે ॥ નૃદ્ધિ સમૃદ્ધિ વા
 ધી ઘણી રે, વર્ત્યા મંગલમાલ રે ॥ મહોં ॥ ૧૦ ॥ કહે રાક્ષસ હવે રાયને
 રે, વજ્રખુરો જે ચોર રે ॥ જૂઠેં આલેં જે મરાવીયો રે, મુજને જેણેં જોર રે ॥
 મહોં ॥ ૧૧ ॥ તેમોટે કુંડલગિરેં રે, મુખ્ય શિખર તસ ઠામ રે ॥ સુવર્ણ
 રચણશું પૂરીયો રે, મેં હણીચો છે તામ રે ॥ મહોં ॥ ૧૨ ॥ યક્ષ વયણથી
 તિહાં જઈ રે, લીધો તે સવિ માલ રે ॥ ચંદ્રપુરં તિહાં વાસીયું રે, ગૃહ
 હટ શ્રેણિ વિશાલ રે ॥ મહોં ॥ ૧૩ ॥ યક્ષ ચૈત્ય તિહાં થાપીયું રે, મૂર્તિ
 ઊપલની કીધ રે ॥ ચોર દેહ ઊપર રહી રે, નામ નરવાહન દીધ રે ॥ મહોં
 ॥ ૧૪ ॥ ફિરી આંચા કુંડલ પુરેં રે, દિન કેતા રહ્યા તત્ર રે ॥ શ્વસુર વ
 ર્ગ મંત્રી લોકનેં રે, પૂછી સવિ તિહાં મંત્ર રે ॥ મહોં ॥ ૧૫ ॥ સિંહાસનેં
 થાપી પાદુકા રે, કરી મર્યાદા ચાર રે ॥ યક્ષ તણી આણા લહી રે, આલ્યા વ
 લિય કુમાર રે ॥ મહોં ॥ ૧૬ ॥ વેશ પૂરવલો આદરી રે, છાની ગુટિકા ચો
 ગ રે ॥ માહેંદ્રપુરેં કમેં આવીયા રે, નિશિ બાહર કર્મયોગ રે ॥ મહોં ॥
 ૧૭ ॥ તિહાં પહેલો સૂતો અછે રે, નામેં લોહખુરો ચોર રે ॥ નયરમાંહે ચો
 રી કરી રે, અવસ્થાપિની યોગ પૂર રે ॥ મહોં ॥ ૧૮ ॥ કહે કાપડીનેં એ
 હણું રે, તૂં વહીશ ભાડે ભાર રે ॥ તેહ વચન અંગીકરી રે, આલ્યો સાથેં તે
 ણીવાર રે ॥ મહોં ॥ ૧૯ ॥ આગેં જત ભોયડું રે, માંહે દીવાની જ્યોત
 રે ॥ રતનેં ભરયું એક કામિની રે, દેખી અચરિજ હૂંત રે ॥ મહોં ॥ ૨૦ ॥
 ચોર કહે પુત્રી એહની રે, ભક્તિ કરે ભલીભાંત રે ॥ સા કહે આવો ધર ભી
 તરેં રે, સ્નાન ભોજન એકાંત રે ॥ મહોં ॥ ૨૧ ॥ તે સાંભલી ફૂડ જાણીયો
 રે, બાંધી કાઢ્યો બહિ ચોર રે ॥ રોષથી સ્ત્રીનેં પૂછીયું રે, કહે તું કોણ કો
 ણુ એ ચોર રે ॥ મહોં ॥ ૨૨ ॥ સા કહે લોહખુરો અછે રે, ચોર એ પુત્રી
 તાસ રે ॥ લાવે નર સકેતથી રે, હું હણુંકરી વેસાસ રે ॥ મહોં ॥ ૨૩ ॥
 તેહનેં પણ કાઢી બાહરેં રે, મુંદી દરીનું બાર રે ॥ છોડી ચોરનેં બંધથી રે,
 છૂટા મૂક્યા તેણિ વાર રે ॥ મહોં ॥ ૨૪ ॥ પુત્રી લેઈ ચોર કિહાં ગયો રે, થ
 ચો પ્રભાત ઝોગ્યો સૂર રે ॥ પંચપરમેષ્ઠિ સ્મરણ કરી રે, સંભારી નિયમ પ્ર
 મુખના પૂર રે ॥ મહોં ॥ ૨૫ ॥ ॥ પેઠો મહિંદ્રપુર નયરમાં રે, બેઠો વ્યવહાર
 રીનેં હટ રે ॥ પડેલો વાજતો આવીયો રે, એહવામાં ગહગટ રે ॥ મહોં ॥

૨૬ ॥ પૂછે શ્વેા પડહો વજે રે, કહ્યું તેણે સવિ વૃત્તાંત રે ॥ છ દિન ગિણુ છ માસી થઇ રે, પણ નવિ છએ કાઈ સંત રે ॥ મહો ॥ ૨૭ ॥ રાજ્યકની જાત્યંધ છે રે, સજ્જ કરે કાઈ નેત્ર રે ॥ અર્ધ્ય રાજ્ય કન્યા દિયે રે, વલી બહુલાં ધન ખેત્ર રે ॥ મહો ॥ ૨૮ ॥ તે નિસુણી નર આવે ઘણા રે, પણ કાઈથી અર્થ નસીધ રે ॥ એમ સુણી પડહને ફરસીયો રે, કુમરે વાચા દીધ રે ॥ મહો ॥ ૨૯ ॥ તેણે જઈ રાજ વિનંચો રે, કાપડી વિધા સિદ્ધ રે ॥ પડહો તેણે ફરસીયો રે, તેડી આવો તે સિદ્ધ રે ॥ મહો ॥ ૩૦ ॥ છત્રચામર ગજ આદિદે રે, મોકલી તેડ્યો તેહ રે ॥ રાજ્ય સભામાં આવીયો રે, દેખી પામ્યા નેહ રે ॥ મહો ॥ ૩૧ ॥ આશીર્વાદ ગિંચે સ્વરે રે, દેઇ આસને ગિ પવિષ્ટ રે ॥ વિનયગુણે કરી જાણીયું રે, કાઈક પુરૂષ વિશિષ્ટ રે ॥ મહો ॥ ૩૨ ॥ પૂછ્યું સ્વામી તુમો કિહાં વસો રે, કહે તે કુશસ્થલે વાસ રે ॥ વૈદેશિકને શું પૂછ્યું રે, જિહાં ઘટ તિહાં ધરવાસ રે ॥ મહો ॥ ૩૩ ॥ પૂછે કાપડી તુમને અછે રે, સુખશાતા કહ્યાણુ રે ॥ તે કહે તુમ પદ દરિસણે રે, કાઈક પુણ્ય પ્રમાણુ રે ॥ મહો ॥ ૩૪ ॥ કન્યા ભાગ્યથી આવીયા રે, તુરત કરો એ કામ રે ॥ તે કહે વંછિત થાયશે રે, જ્ઞાનવિમલ ગુરુ નામ રે ॥ મહો ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૫૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે કાપડી રાજ પ્રત્યે, દેખાડો કની તેહ ॥ તુરતપણે આણી તિહાં, તે કન્યા ગુણુગેહ ॥ ૧ ॥ દેખી હા હા ગિચ્યરે, રતને આવી ખોડ ॥ પ્રાયે રતનદોષી અછે, વિધિ એ કવિની જોડ ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ શશિનિ ખલુ કલંક, કંટકઃ પદ્મનાભે, જલધિજલમપેયં, પંડિતે નિર્ઘનત્વં ॥ દયિતજન વિયોગો, દુર્ભગત્વં સ્વરૂપે, ધનવતિ કૃપણત્વં રતનદોષી વિધાતા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—અંદ્રમામાં કલંક, પદ્મનાભમાં કાંટા, સમુદ્રનું જલ અપેય, પંડિતને નિર્ઘનપણું, વાહાલા જનનાવિયોગ, સ્વરૂપનેવિષે દૌર્ભાગ્ય, ધનવાનને વિષે કૃપણપણું એટલાંવાનાં કર્યાં, માટે વિધાતા રતન જેવા પદાર્થમાં પણ એકેક દોષ ઉત્પન્ન કરનાર છે.

॥ દોહા ॥ પાવન પુહવી તલ કર્યું, જલના કરી છટકાવ ॥ દશદિશિ પૂજા બલિ દીયે, જપીયા મંત્ર પ્રભાવ ॥ ૩ ॥ ઔઝીઝીમુડ પુટ, સ્વાહા મંત્ર વિશેષ ॥ શક્તિભવાની શાંખરી, કીધા બહુ ગિજ્જેખ ॥ ૪ ॥ જીવ અમારી પ્રમુખ બહુ, દીન દુઃખી ગિદ્ધાર ॥ વિધિ સઘસો તિહાં દાખિયે, મલિયા બહુ પરિવાર ॥ ૫ ॥ યવનિકા વિચ અંતરે, બંધાવી તે માંહે ॥ કન્યાને આ

ણી ડવી, સહુને હર્ષ ઊઝાહે ॥ ૬ ॥ કેવલજ્ઞાની દેવના, થાપ્યા પ્રૌઢા પ
 દ્ ॥ ધૂપ દીપ ઊખખેવણા, ગુણુણાના બહુ ધદ્ ॥ ૭ ॥ કન્યા નયન ચોપખેર
 થી, પત્રની પાલી બંધિ ॥ ઔષધિ રસ માંહે ભરચો, શને:શનૈ: કૃતસંધિ ॥
 ૮ ॥ ઔષધિ રસ અનુભાવથી, નેત્ર થયાં ઘુતિપાત્ર ॥ પદ્મનેત્રપરેં વિકસિ
 યાં, તરણી દિરણેં પ્રભાત ॥ ૯ ॥ દેવપૂજા વિધિ સાચવે, દિવ્યાભરણુ વિશા
 લ ॥ ભાલ વદન મુખ અંગસવિ, તરણીપરેં તેજસ ॥ ૧૦ ॥ કન્યા કુમર
 નેં દેખતાં, મનું એ દેવ કુમાર ॥ જન દેખીનેં નવિ કરે, વિધિપૂર્વક સુવિચા
 ર ॥ ૧૧ ॥ કુમર કહે રે ભદ્રકો, ચાર નયનથી દેખ ॥ મુદ્રા નામ વંચાવીયો,
 શ્રીચંદ્રનામ ઇતિ લેખ ॥ ૧૨ ॥ હર્ષથકી સ્તવના કરે, પ્રાણુનાથ આધાર,
 ॥ પહેલા દીધી છે મુજ્જનેં, તાત પ્રતિજ્ઞા સાર ॥ ૧૩ ॥ હવે મેં આજ થ
 કી વરચા, જણ્યો મેં આચાર ॥ જાતિ કુલાદિક સવિ લહ્યું, મુદ્રાનેં અનુકાર
 ॥ ૧૪ ॥ કન્યા ધન્યપણું ભજે, મનમાં થઈ સંતુષ્ટ ॥ હવે કુમર કેમ સંચરે,
 સુણજે તે સવિ શિષ્ટ ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૬૫ ॥

॥ હાલ ચોથી ॥ કાયા કામની બે લાલ ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે તે તિહાંથકી બે લાલ, વેશ ભવ્ય પરિહરિ ॥ ધાતુ રંગિત બે લાલ,
 વસ્ત્ર અંગી કરી ॥ ત્રૂટક ॥ અંગીકરી તે સવિ પહેરી, ભસ્મ ધૂંસર ઠશ એ
 ॥ ભૂપપાસેં વહી આવ્યો, કહે કરચો તુમ આદેશ એ ॥ ૧ ॥ કન્યા આત્રી બે
 લાલ, પાછલ તેહવેં ॥ નામેં સુલોચના બે લાલ, સત્ય થઈ જેહવેં ॥ ત્રૂં ॥
 હવે રાજાનજ ઊછંગેં, દેખી અચરિજ સહુ ભણે ॥ જયજયારવ કરે ઊત્સં
 વ, સુત જનમ પરેં તે ઘણે ॥ ૨ ॥ કન્યા મેલી બે લાલ, મધ્ય અંત:પુરેં
 ॥ થુથુકારેં બે લાલ, લૂંછણડાં કરે ॥ ત્રૂં ॥ ધરે કરતલેં અમૃતની પરેં, વા
 હાલી લાગે અતિ ઘણું ॥ ક્ષણ એક નજરથી દૂર ન કરે, વાત તે કેતી ભણુ
 ॥ ૩ ॥ હવે તે કાપડી બે લાલ, નૃપેં ધરેં આણીયો ॥ રસવતી કાજે
 બે લાલ, સુભટેં બહુ તાણીયો ॥ ત્રૂં ॥ જણીયેં કેમ હવે મંત્રી સા
 થેં, કરે રાય વિચાર એ ॥ દીજીયેં કેમ એહ કન્યા, લહી કુલ કુલ આચા
 રએ ॥ ૪ ॥ નૃપ આદેશેં બે લાલ, મંત્રી ગયો પૂછવા ॥ કુલવંશાદિ બે લા
 લ, નામસવિસૂચવા ॥ ત્રૂં ॥ હવાકેમ કુલ જાતિકહેવાં, તેહ હસીનેં કહે કાપ
 ડી ॥ પાણી પી ધર પૂછીયેં એમ, કરે લોક જે વાતડી ॥ ૫ ॥ એ ઊખાણો બે
 લાલ, સાચો દાખવ્યો ॥ શિર મુંડીનેં બે લાલ, વાર કુણુ ભાખવ્યો ॥ ત્રૂં ॥
 દાખવ્યો જખ તુમો પડહ વજતાં, જેહ સાજ એ કરે ॥ તેહનેં અર્ધ્વરા

જ કન્યા, દોઝાં એહવો વર વરે ॥ ૬ ॥ ગૂંબડ કૂટે બે લાલ, વૈધ વૈરી હોવે ॥
હવેગુણ પૂઠે બે લાલ, અતિ કુલને જીવે ॥ ૭ ॥ જૂવો તો તે સુખે જૂવો, મહા
રીહા જતી નથી ॥ પણ કહીને જે પલટ જવે, તેહથી બદ અતિ કો નથી ॥ ૭ ॥
તોહી સુણજે બે લાલ, વાતનો આમલો ॥ નયર કુશસ્થલે બે લાલ, લક્ષ્મીપં
તિ ગુણ નિલો ॥ ૮ ॥ અતિ ભલો શેઠ છે તેહનો સુત, વ્યસનીયોને નિજ મતિ
॥ ધરથકી લખમી લેછ છાની, દીયું જિમ્મ તિમ હડ હુતિ ॥ ૮ ॥ જનકે
વારચો બે લાલ, પરિકરે પણ કહ્યું ॥ મેં નવિ માન્યું બે લાલ, ભૂતધટે જલ વ
હ્યું ॥ ૯ ॥ કહે ન ચાલે એમ જાણી, ધરથકી હું કાઢિયો ॥ વ્યસનથી
જીવ શું ન પામે, દુઃખ જેમ અનાઢિયો ॥ ૯ ॥ મહિયલે ભમતાં બે લાલ,
એક સિદ્ધજ મલ્યો ॥ સેવા કીધી બેલાલ, વ્યસન અપયશ દલ્યો ॥ ૧૦ ॥
૬લ્યો તે નર મુજ્જને બહુ, મંત્ર યંત્ર દિયે ઔષધી, ગુરૂ પ્રસન્ને શું ન હો
વે, વિનય મહોટો છે નિધિ ॥ ૧૦ ॥ ગુણથી ગૌરવ બેલાલ, પામીયે જિહાં
તિહાં ॥ નહુ નિજકેરો બે લાલ, અતિમદનો જિહાં ॥ ૧૦ ॥ તિહાં વનનું કુસુ
મલેછ, શિર ધરે સહુયે જના ॥ અંગથી ઉપનો મલ છંડીજે, એ દૃષ્ટાંત છે શુ
ભ મના ॥ ૧૧ ॥ તે નરને મૂકી બે લાલ, હું ઇહાં આવીયો ॥ હું
વ્યસનીયો બે લાલ, ધન ઊપર મન ભાવીયો ॥ ૧૧ ॥ ભાવિયો મેં
ઇમ વ્યસન ન હોવે, ધન વિના તેણે પડહો છબ્યો ॥ એ કાર્ય કીધું જેહ પૂ
છયું, કહિયો એમ મુજ ભરતબો ॥ ૧૨ ॥ રાજ નિસુણી બે લાલ, કહે કિશ્યુ
કીજશું ॥ વ્યસની નરને બેલાલ, કની કેમ દીજશું ॥ ૧૨ ॥ ખીજશું તો
પણ શુભ ન દીસે, વચન બોલ્યું નવિ રહે ॥ વાત એહવી નિજ અંતઃપુર,
માંહે તે સવિને કહે ॥ ૧૩ ॥ પુત્રી ભાષે બે લાલ, તાત ન એહવું ॥ ચરિત્ર
ન હોવે બે લાલ, લક્ષણ જેહવું ॥ ૧૩ ॥ તેહવી ચાતુર વચન રચના, જેમ
મુદ્રાદિક લહ્યું ॥ શ્રીચંદ્રનામે એહ મુજવર, જનક આગે એમ કહ્યું ॥ ૧૪ ॥
હરખ્યો રાજ બેલાલ, ગણક તેડાવીયા ॥ થાપે લગ્ન બે લાલ, મંત્રી સવિ આ
વિયા ॥ ૧૪ ॥ ભાવિયા કુમરને તેડવાને, તવ તિહાં દેખે નહી ॥ સૌધઃ અં
તઃપુર પુરીમાં, કિહાંયે તેહ ગયો વહી ॥ ૧૫ ॥ એહવું નિસુણી બે લાલ, ક
ની મૂંછી લહે ॥ જેમ વન વક્ષી બે લાલ, હિમજલથી દહે ॥ ૧૫ ॥ વહે આં
સું નયણ રોવે, રોવરાવે વલી અન્યને ॥ કરે વિલાપ પ્રલાપ બહુલા, વિયો
ગેં નર ધન્યને ॥ ૧૬ ॥ તેણે દિન કુણહી બેલાલ, નજમ્યું નયરમાં ॥ મંત્રી
હુઆ બે લાલ, મૂઠમતિ દહયમાં ॥ ૧૬ ॥ વહે રાજ નગર લોકને, કોઈ કુશસ્થ

લ પુરથકી ॥ આવીયો જાણો તેહ પૂછો, ખખર લહીયેં તેહથકી ॥ ૧૭ ॥ તેક
 નેં પૂછ્યાં બે લાલ, શ્રીચંદ્રછે ઘણા ॥ કુશસ્થલમાં બેજાલ, નહી કાંઈ છે મળા
 ॥ ૧૮ ॥ ઘણા તેહમાં એક દાખે, લક્ષ્મીદત્ત સુત જેહ છે ॥ તે જામાતા અછે મ
 હારા, શેઠ ધનનો મનરૂચે ॥ ૧૯ ॥ મુદ્રા તેહની બે લાલ, દેખી ચોલખ્યો ॥
 ધનશેઠ પુત્રી બે લાલ ધનવતીયેં લખ્યો ॥ ૨૦ ॥ લખ્યા ગુણ બુદ્ધિ એહી તે
 હિજ, સુણી રાજ હરખીયો ॥ ખુત્રીનેં કહે તેહ તાહરો, સુગુણ વર સંતોષીયો
 ॥ ૨૧ ॥ હવે કહેરાજ બે લાલ, મંત્રી મેહેલશું ॥ તેહનેં તેણુ બે લાલ, આ
 વશે સહેજશું ॥ ૨૨ ॥ સહલ વાત એ એમ કહી તે, સહુ ગયા નિજ થાનકેં
 ॥ મુલોચના પણુ ઈર્ષ પામી, કાલ એમ ગયો પલકમેં ॥ ૨૩ ॥ હવે વપુ ચિં
 તા બે લાલ, મિશ કરી ચાલીયો ॥ કુમર તિહાંથી બે લાલ, વેશ નિજ આલી
 યો ॥ ૨૪ ॥ જાલીયો બીજે વેશ તિહાં કિણે, બટુક થઈ દેશેં ફિરે ॥ અનુકં
 મેં એકવન માંહે મહોદું, સજલ નિર્મલ તિહાં સરે ॥ ૨૫ ॥ કમલેં મલીયુ
 બે લાલ, પંખી ગણુ સંયુત ॥ કીડા જલની બે લાલ, પાલેં જઈ આસિત ॥
 ૨૬ ॥ તુરત આગેં જોય જોતે, એક ઉધાન તે દીઠડું ॥ તેહમાંહે અ
 છે આશ્રમ, સકલ અચરિજ મીઠડું ॥ ૨૭ ॥ જોઈ એક કામ બે લાલ,
 તુરંગ વૃષભેં ભરયું ॥ કિહાં નર નારી બેલાલ, વિવિધ વેશેં ધરયું ॥
 ૨૮ ॥ ૨૯ ॥ ધરયું ચિત્તમાં કુમરેં એહવું, નહી એ યોગી તાપસા ॥ એ વિકલ્પે
 શું કરચાથી, જોડાં જઈનેં છે કિશ્યા ॥ ૩૦ ॥ જોવે જોવે બે લાલ, તાપસ
 કુમર છે ॥ વલકલ પહેરયાં બે લાલ, ચંદ્રાંક શિરેં રૂચે ॥ ૩૧ ॥ મંચ હિંડોલે
 ખાટ રમતો, કુમર એક દે ધૂમણી ॥ વેષ નરનો અછે કુમરી, ચિંતવે કુંડ
 લ પુર ઘણી ॥ ૩૨ ॥ પાસેં દેખે બે લાલ, તાપસ ખાલિકા ॥ બટુકનેં દેખી
 બે લાલ, કહે સુકુમાલિકા ॥ ૩૩ ॥ માલિકા કુસુમની દેઈ બોલે, બટુક બેસો
 તરૂં તલેં ॥ સુખેં છાયાયેં વીસમો એ, સુકૃત યોગ પુણ્યેં મલે ॥ ૩૪ ॥
 રાયણુ હેઠેં બે લાલ, બેઠો બટુક તે ॥ જલ ફલ ઢાવે બે લાલ, મધુર કટુક ન તે
 ॥ ૩૫ ॥ મતેં બંધૂર પ્રીતિ પૂછે, કવણુ થાનક કોણુ તુમો ॥ હોંશ સાંભલવા
 ની સખીયો, છું વિદેશી પણુ અમો ॥ ૩૬ ॥ એહવે આવી બે લાલ, અપ
 રા ખાલિકા ॥ ગાતી મધુરૂં બે લાલ દેઈ કર માલિકા ॥ ૩૭ ॥ કાલિકા નહીં ન
 જર માંહિ, હિયે હરપ પ્રણાલિકા ॥ કહે ગાથા ધરી ઉચ્છાહા, મલી સંઘલી
 આલિકા ॥ ૩૮ ॥ યતઃ ॥ ચંદ્રકલા રાયસુયા, સા સંવકક્ષાણુ ભાયણું જય
 ઈ ॥ સિરિચંદ્રાવરો જાએ, સયમેવ પરિજિખગિણુ કઓ ॥ ૧ ॥ પૂ

વેલાલ ના સાંભણી એહવું બેલાલ, ચિત્તમાં ચિંતવે ॥ એ કેમ જાણે બે લા
લ, વાત સંવણી કહે ॥ ૨૦ ॥ એહવે આવી એકવૃદ્ધા, વેશ વિધવા સીત પ
ટા ॥ નરવેષને સ્ત્રી વેષ આપ્યો, કનીને કહી લટપટા ॥ ૨૮ ॥ વૃદ્ધા બોલે બે
લાલ, બટુક દેખી તિહાં ॥ કહો કોણ તુમે છો બે લાલ, આંખા ક્યાંથી ઇહાં
॥ ૨૦ ॥ કહે બટુઓ કુશસ્થલથી, આવીયો એમ સાંભણી ॥ હર્ષ કલરવ ક
રે તવ તિહાં, સખી સવિટોલે મલી ॥ ૨૬ ॥ ભલુંભલું ભાંખે બે લાલ,
બટુઓ આવીયો ॥ વાત સુણાવે બે લાલ, ખખર કાંઈ લાવીયો ॥ ૨૦ ॥
તે ભાવીયો કોઈ ચંદ્રકલાનો, વર થયો કે નવિ થયો ॥ તે કહે લક્ષ્મીદત્ત અં
ગજ, વર વરયા મહ બહુ થયો ॥ ૩૦ ॥ સુણી એમ વાણી બે લાલ, કહે
સંવણી સખી ॥ સાચી વાણી બે લાલ, હોયે સદા સુખી ॥ ૨૦ ॥ સુખ લહે
હવે બટુક પૂછે, માત કહો એ કુણજના ॥ કેમ જાણો રહો વનમાં, એહ અચ
રજ મુજ ધના ॥ ૩૧ ॥ મન મેલીને બેલાલ, કીજે વાતડી ॥ હું પરદેશી
બે લાલ, પંથીકાપડી ॥ ૨૦ ॥ લાંપડી વાતતો મુજજ નગમે, કહું તો રહું
આપડી ॥ કહે વૃદ્ધા સુણુ રે બટુઆ, મને મત જાણે હું બાપડી ॥ ૩૨ ॥ નયર
વસતે બે લાલ, વીરસેન નરપતિ ॥ તેહની રાણી બે લાલ, પહેલી વીરમતી
॥ ૨૦ ॥ છતી બીજી વીરપ્રભા તિહાં, પહેલી તેહું જાણુજે ॥ મંગુ નૃપની
અધું પુત્રી, ચિત્તમાંહે આણુજે ॥ ૩૩ ॥ મુજ પિતાને બે લાલ, દોય પુત્રી
વલી ॥ જયશ્રી પહેલી બે લાલ, વિજયવતી પાછલી ॥ ૨૦ ॥ ભલી જયશ્રી
બહિન માહરી, પ્રતાપસિંહ નૃપને ઘરે ॥ જયાદિક તસ ચાર અંગજ, અછે
રાજવિયા શિરે ॥ ૩૪ ॥ મહારી અભિધા બે લાલ, વિજયવતી કહે ॥ સ
દા મતીનામે બે લાલ, મંત્રીપદ મુજ વહે ॥ ૨૦ ॥ રહે એ પણ માહરો છે,
પીતરીયો એ અમ તણો ॥ સ્થિતિ કહી મેં મૂલથી એ, સુણુ જ્ઞાન વિમલ મ
તિના ધણી ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૦૧ ॥

॥ દોહા ॥

॥ જેમ થયું ઇહાં કણે આવવું, તે સુણો બટુક પ્રધાન ॥ વીરપ્રભાને
સુત થયો, નરવર્માભિધ તામ ॥ ૧ ॥ શૂરવીર અતિ સાહસી, શાસ્ત્ર શાસ્ત્ર
નો જાણુ ॥ કાલ કેતેં સુતા થઈ, ચંદ્રલેખા ગુણુ ખાણુ ॥ ૨ ॥ તે એ નર વે
ષે રહે, સખી એહનો પરિવાર ॥ તદનંતર માહરે થયો, વીરવર્મ કુમાર ॥
૩ ॥ સાંપ્રતિ પાંચ વરિસો થયો, અછે એહ વનમાંહે ॥ એક દિન રાજને
થયો, કાલજ્વર દિયે દાહ ॥ ૪ ॥ તવ વીરવર્મ કુમારને, સચિવ સદામતિ તે

ડી ॥ દેજે રાજ્ય મુજ અનંતરે, પણ નવિ કરજે જેડી ॥ ૫ ॥ એમન્કહી રા
જ સુર ગયો, નરવર્મ ખલિયો પુત્ર ॥ રાજ્ય લીયે તે આપખલે, નીસરીયા
કર્મ વિચિત્ર ॥ ૬ ॥ વાટે એક પુરે આવતો, મલીયો નિમિત્તિકએકા ॥ મંત્રી
સદામતી પૂછીયો, કરી બહુ વિનય વિવેક ॥ ૭ ॥ તે નૈમિત્તિક તેડીયો, મે
તસ કરી પ્રણામ ॥ સુત તસ ઊત્સર્ગે દીયો, કહો જે આગલે સ્વામ ॥ ૮ ॥
કન્યાનો વર કોણ હોશે, રાજ્ય બેહેશું કેમ ॥ ક્ષણ જોઈને તે કહે, છે તુમ શુ
ભ મુખ ખેમ ॥ ૯ ॥ મહોટો વક્ષલ એહનો, ચંદ્રકલાપતિ જણ ॥ પ્રતાપસિંહ
નૃપનંદનો, પુત્રી વર ગુણ ખાણ ॥ ૧૦ ॥ વલી જોઈને ફરી કહે, જાઓ ખ
દિર વનમાંહિ ॥ તિહાં રાજ દિનવૃક્ષ છે, રમે રાસ ઊચ્છાંહિ ॥ ૧૧ ॥ જે ના
ર ઊપર વરસશે, રાયણ દૂધ અપાર ॥ લિખિત શ્લોક અમને દેઈ, ગણક ગ
યો તેણિવાર ॥ ૧૨ ॥ ચિત્ત અમારું હરષીયું, કીધો બહુ સતકાર ॥ તિહાં
થી ઇહાં વન આવીયા, લેઈ સાથે પરિવાર ॥ ૧૩ ॥ ઇહાં આવીને મોકલ્યા,
દોય નર યોગીવેશ ॥ તિહાં જઈ તેણે આવી કહ્યું, ચરિત્ર સવે અતિશેષ ॥
૧૪ ॥ ઊધવ માધવ બિહું જણે, ચંદ્રકલા વિવાહ ॥ પણ તેણે શેઠસુત દા
ખીયો, ભૂપ પુત્ર નહી કાંય ॥ ૧૫ ॥ તેભણી તે મલીયો નહી, કરીયે કાલ
વિલાંખ ॥ નરવેષે સ્ત્રી વેશ પણ, વિવિધ વિનોદ અચંલ ॥ ૧૬ ॥

॥ હાલ પાંચમી ॥ થાહરા મેડા ઊપરે મેહ જરૂખે વીજલી હોલાલ ॥

જા ॥ એ દેશી ॥

॥ ક્રીડા વિવિધ પ્રકાર સખીજનશું કરે હોલાલ ॥ સ૦ ॥ કુસુમતણા અ
વતંસ સખી જનને ભરે હોલાલ ॥ સ૦ ॥ ગાયે વાયે નૃત્ય કરે મનમોદશું
હોલાલ ॥ ૩૦ ॥ યોગ મલ્યો નહી તેહ હવે કેમ વેદશું હોલાલ ॥ ૬૦ ॥ ૧ ॥
ઇમ સવિ નિસુણી વાત કુમર જવ ઊઠીયો હોલાલ ॥ ૬૦ ॥ તેહવે રાયણ
દૂધ ધાર તવ વૂઠીયો હોલાલ ॥ ૬૦ ॥ હરષ તણો કલલાટ થયો તિ
હાં મુખકર હોલાલ ॥ ૭૦ ॥ ચંદ્રલેખાયે પાખ્યો કંત મનોહર હોલા
લકે ॥ ૮૦ ॥ ૨ ॥ લજ્જયે નતકાય માય વયણે તિહાં હોલાલ ॥ ૮૦ ॥
વરમાલાઠવે કંઠ રાયણ તર છે જિહાં હોલાલ ॥ ૯૦ ॥ ફલદલ અતુલ દુકૂલ મ
ણી વિષ વારતા હોલાલ ॥ ૯૦ ॥ પ્રમુખ દીયાં બહુ દાન માન મન ધાર
તાં હોલાલ ॥ ૯૦ ॥ ૩ ॥ વીરમતી સુત આણિ ઉચ્છાંજે સંઠ્યો હોલા
લ ॥ ૯૦ ॥ વીરવર્મ એ બાલ એતા દિન મેં ગોપવ્યો હોલાલ ॥ ૯૦ ॥
જવે જેહવો તુમે સ્વામી કરેશે એહને હોલાલ ॥ ૯૦ ॥ આશ્રિત ગુણ વશ

હોય લક્ષ્મી ગુરૂ તેહને હો લાલ ॥ લ૦ ॥ ૪ ॥ યતઃ ॥ આશ્રયવશેન પુંસાં,
ગિરિમા લગ્નિમા ચ જયતેઽવશ્યં ॥ વંધ્યેવંધ્યસમાનઃ, કરિણોખત દર્પણે
લધવઃ ॥ ૧ ॥ .

ભાવાર્થઃ—આશ્રયના વશે કરી પુરૂષને લધુપાણું મોહોટા પાણું પ્રાપ્ત થાય છે. કેની
ધરું તોડે હસ્તીયો વિંધ્યાચલ પર્વતમાં જ્યારે રહ્યા હોય ત્યારે વિંધ્યપર્વત સમાન હોયછે
પણ દર્પણમાં તે હસ્તીને જોયે તેવારે તેજ હસ્તી પ્રધુ દેખાયછે.

॥ પૂર્વઢાલ ॥ ગુણસંગે જે કુસુમ શિરે તે ધારીયે હોલાલ ॥ શિ૦ ॥
ધરે રાખ્યો ઇંદુ તે કલંક નિવારીયે હો લાલ ॥ તે૦ ॥ એમ સાસુનાં વયણ
સુણી શ્રીચંદ ભણે હો લાલ ॥ સુ૦ ॥ થારી મંગલ લીલ અધૃતિ નવિ મન
ગણે હો લાલ ॥ અ૦ ॥ ૫ ॥ સોંપ્યું સચિવને તામ ભલામણ સવિ કરી
હો લાલ ॥ ભ૦ ॥ કહે કુંડલપુરે જાજે જિહાં છે ચંદ્રપુરી હો લાલ ॥ જિ૦ ॥
શીખ ભલામણ લેખ લખ્યા તેમંત્રીને હોલાલ ॥ લ૦ ॥ હું જાંઠું વિદેશ
કાર્ય નિમંત્રીને હોલાલ ॥ કા૦ ॥ ૬ ॥ કેતાકદ્દિન વનમાંહે રહ્યો પરિવાર તે
હો લાલ ॥ રહ્યો૦ ॥ કુંડલપુર ઊદેશી ચલે અસવાર તે હોલાલ ॥ ચ૦ ॥ વ
ચમાં આંબું મહેંદ્ર ત્રિલોચના રાજ્યોહોલાલ ॥ ત્રિ૦ ॥ સુલોચનાનો પાપ
ખડુ ગજવાજ્યો હો લાલ ॥ ખ૦ ॥ ૭ ॥ તેડ્યા કરી મનોહાર કહે નિજ વા
રતા હો લાલ ॥ ક૦ ॥ હરખ્યો નૃપ પરિવાર સંબંધ સંભારતાં હો લાલ ॥
સં૦ ॥ એહવે બંદી કોય કુશસ્થલથી આવીયો હોલાલ ॥ કુ૦ ॥ કુંડલપુરની
માંહે, થઈ તે ભાવિયો હો લાલ ॥ થ૦ ॥ ૮ ॥ ગાથા દોધક પાઠ ભણી ગુણ
ગિચ્યરે હો લાલ ॥ ભ૦ ॥ સુણી શ્રીચંદચરિત્ર સહુનાં ચિત્તઠરે હો લાલ ॥
સ૦ ॥ ચંદ્ર લેખાને સુલોચના બેહુ અંગે મલે હો લાલ ॥ બે૦ ॥ પ્રીતે
પ્રીતિનો સંગ સાકર જેમ પય ભલે હોલાલ ॥ સા૦ ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ રાહાવેહ વિ
હીએ, સયંવરે વરિયો તિલય મંજરીએ ॥ સંવનિવગંવ હરણો, વીરિકકા
જયગિ સિરિયંદો ॥ ૧ ॥ સિંહપુરેવિયણ્યરે, સુહગાંગ સયાઈ પુંવભવ નેહા ॥
પગિમણી ચંદકલાએ, પરણિઓ જયગિસિરિયંદો ॥ ૨ ॥ ણ્યરે કુસસ્થલંભી,
પુહવી સપયાવ સિંહકુલચંદો ॥ સિરિ સૂરિયવદ્ધતણો, સિરિયંદો જયઉલુવણ
ચલે ॥ ૩ ॥ પૂર્વઢાલ ॥ વીરમતીને આગ્રહ કર્યો તિહાં રાખવા હોલાલ ॥ ક૦
॥ પણ ન રહ્યા તિહાં તેહ કુંડલપુર દેખવા હોલાલ ॥ કું૦ ॥ સુખીયો સવિ પ
રિવાર કુંડલપુરમાં રહે હો લાલ ॥ કું૦ ॥ હવે શ્રીચંદ્રકુમાર એકાકી વને વહે
હોલાલ ॥ એ૦ ॥ ૧૦ ॥ કૌતુક નવનવ ભાંત નિતાંત વિલોકતાં હો લાલ ॥

નિં ॥ આંબા એક પુર બાહેર પટ્ટાવાસ દેખતાં હો લાલ ॥ ૫૦ ॥ દેખી અ
 ચરિજ તેહ પૂછ્યો એક વાણીયો હો લાલ ॥ ૫૦ ॥ કહો શ્યો એ વૃત્તાંત હો
 ચે જો જાણીયો હો લાલ ॥ હોં ॥ ૧૧ ॥ સુણ બટુઆ દેઢ કાન એ કાંપિલ
 પુર અછે હો લાલ ॥ એં ॥ જિતશત્રુ નૃપ પટરાણી રતિ મન રૂચે હો લાલ ॥
 રાણીં ॥ કનકરથ તસ પુત્ર રમેછે રંગમેં હો લાલ ॥ રમેં ॥ મિત્ર તણે પરિ
 વાર કરી બહુ સંગમેં હો લાલ ॥ કં ॥ ૧૨ ॥ એકદિન ગાયન વીણારવ
 ઇહાં વાસો વસ્યા હો લાલ, ॥ ઇહાં ॥ રાધા વેધ પ્રબંધ સુણિ સવિ જન હ
 સ્યા હો લાલ ॥ સું ॥ નાયકતો શ્રીચંદ્રકરીનેં ગાઈયો હો લાલ ॥ કં ॥ દા
 ન માન ધન લાભ બહુલ તિહાં થાઈયો હો લાલ ॥ બં ॥ ૧૩ ॥ પણ ગાય
 ન કહે એમ શ્રીચંદ્રનેં કર દીયો હો લાલ ॥ શ્રીં ॥ તેભણી મલિયું કાંઈ સુ
 ણી અચરિજ હુવો હો લાલ ॥ સું ॥ તેહ પ્રબંધમાં વાત સુણી તે
 ચિત્ત ધરે હો લાલ ॥ સું ॥ રાધાવેધ વિધાન તિલક પુરેં જેમ કરે હો
 લાલ ॥ તિં ॥ ૧૪ ॥ આવો દેખાડું એહ, આવાસ એ વસ્ત્રના હો લાલ ॥
 આં ॥ મલિયાક્ષત્રીકુમાર કરે શ્રમ શસ્ત્રનાં હો લાલ ॥ કં ॥ એતો મહોટો થં
 ભ માથે રાધા બની હો લાલ ॥ માં ॥ ભાજન તેલનું એહ કનીવેશે
 બની હો લાલ ॥ કં ॥ ૧૫ ॥ શિબિકાઝઢા એક કરી નર પુત્રિકા હો લાલ ॥
 કં ॥ એધનુપનેં એ બાણુસાધેકરી યંત્રિકા હો લાલ ॥ સાં ॥ એકેં કીધોવે
 શ ભલો શ્રીચંદ્રનો હો લાલ ॥ ભં ॥ રથ મૂક્યો એક તરતલેં વાજી સ્પંદ
 નો હો લાલ ॥ વાં ॥ ૧૬ ॥ સારથિ મિત્ર તે એક કરયાં તિહાં કારિમાં હો
 લાલ ॥ કં ॥ કારિમી કન્યા એક કરે વરમાલિકા હો લાલ ॥ કં ॥ લાગેં અલાગેં
 બાણુ કોલાહલ તિહાં કરે હો લાલ ॥ કોં ॥ લેઈમાલા ગલે કંઠ શ્રીચંદ્ર તે સં
 ચરે હો લાલ ॥ શ્રીં ॥ ૧૭ ॥ જયે જયે એહ ન કોઈકર ધરેં હો લાલ ॥ નં
 ॥ એણીપરેં રાધાવેધની અનુકૃતિ સવિ કરે હો લાલ કે ॥ અં ॥ એહવે પિં
 ગલ ભટ્ટ ભણે દોય ગાથિકા હો લાલ ॥ ભં ॥ નિસુણી હૃદ્યા સર્વ સુણી નિ
 જસાધિકા હો લાલ ॥ સું ॥ ૧૮ ॥ યતઃ ॥ લોઘય મિચ્છં દુવિહં, દેવગયં ગુ
 રૂગયં મુણેયં ॥ લોઘય મિચ્છં દુવિહં, દેવગયં ગુરૂગયં તં ॥ ૧ ॥ ઇહ ચ
 ઊહા મિચ્છંતં, સુંવય વયણાગિવજ્જિયં જેણુ ॥ સમત્ત તત્તદિદ્ધી, સુ
 રો સો જયગી સિરિચંદો ॥ ૨ ॥ ઇત્યાદિ ॥ ॥ પૂર્વઢાલ ॥
 એ સવિ ભાવ કનકરથ કુમર કરેં તિહાં હો લાલ ॥ કું ॥ એ સવિ
 દેચરિત્ર ખાડયું વણિકેં ધરીકરેં હો લાલ ॥ વં ॥ કુમર સમીપેં કનકવતી નૃપ

નંદની હો લાલ ॥ વતી ॥ હર્ષ ધરી કહે એમ મહા આનંદિની હો લાલ ॥
 મહા ॥ ૧૯ ॥ અંબ ધાવીને લાખે એ ચેષ્ટા કારિમી હો લાલ ॥ એ ॥ દે
 ખી ઊપજેરીજતો સાચી મન રમી હો લાલ ॥ તો ॥ તે જો મલે સાક્ષાત્ તે
 તેહને પરણીયે હો લાલ ॥ તો ॥ નિશ્ચય કીધો એમ પ્રબંધ એ વરણીયે
 હો લાલ ॥ પ્ર ॥ ૨૦ ॥ તેહની સખી છે ત્રણ મંત્રીની દીકરી હો લાલ ॥
 મં ॥ પ્રેમવતી ઇતિ નામ સારથવાહ દીકરી હો લાલ ॥ સા ॥ ધનશ્રી
 નામે શેઠ સુતા ત્રીજી અછે હો લાલ ॥ ॥ સુ ॥ હેમશ્રી ઇતિ નામ ત્રણેને
 મન રચે હો લાલ ॥ ત્રણે ॥ ૨૧ ॥ તેણીયે પણ વરચો એહ વરંવર સહુ વ
 દે હો લાલ ॥ વરં ॥ ધાવી માયે સવિ તેહ જણાવ્યું નૃપ દેદે હો લાલ ॥
 જ ॥ નૃપતે મોકલ્યા મંત્રી કુશસ્થલ તેડવા હો લાલ ॥ કુ ॥ વિરહ તણાં
 સવિ દુઃખ વ્યથાને ફેડવા હો લાલ ॥ વ્ય ॥ ૨૨ ॥ ચિંતે મનમાં કુમાર ૨
 ખે કોઈ ઓલખે હો લાલ ॥ રખે ॥ તો પરવશથી કોઈ ન લહીજે મન સુખે
 હો લાલ ॥ લ ॥ એમ જણીને તેહ તિહાંથી નીસરચો હો લાલ ॥ તિ ॥ જો
 ઇ તે પુર સર્વ વાડી વનમાં ફરચો હો લાલ ॥ વા ॥ ૨૩ ॥ આગલ જતાં
 ભુમિ ઊજ્જંધી તેણે ઘણી હો લાલ ॥ ઊ ॥ નગરી આવી એક શોભા જસ
 ચોગુણી હો લાલ ॥ સો ॥ બાહિર યક્ષનું દેવલ દેખી પેસે તિહાં હો લાલ ॥
 દે ॥ તિહાં દુઃખીયો કર ગહ્ણે દેઈ નર બેઠો તિહાં હો લાલ કે ॥ ન ॥
 ૨૪ ॥ ચિંતાતુર તે દેખી, કહે તવ તેહને હો લાલ ॥ ક ॥ કોણ તું અરતિ ક
 રે કાંઈ પૂછે તે તેહને લાલ ॥ પૂ ॥ સુણ વૈદિશિક પંથી માહરી જે
 વારતા હો લાલ ॥ મા ॥ કહેતાં આવે લાજ પણ વિવેક ન આરતા હો લાલ
 ॥ વિ ॥ ૨૫ ॥ કાંતિપુરનો ભૂપ નૃસિંહ નામે અછે હો લાલ ॥ નૃ ॥ પ્રિય
 ગુમંજરી નામ સુતા ગુણથી મયે હો લાલ ॥ સુ ॥ હવે માહરે જે દુઃખ
 અછે તે સાંભલો હો લાલ ॥ અ ॥ નૈઋતિ ફૂંણે એક અછે હેમપુર ભલો હો
 લાલ ॥ અ ॥ ૨૬ ॥ મકરંદવજ છે રાય અપાયને ટાલતો હો લાલ ॥ અ ॥ મ
 દનપાલ તસ પુત્ર કલાગુણ પાલતો હો લાલ ॥ ક ॥ વાતાયને રહ્યો તેહ યુવા
 ન કૌતુક ભુવે હો લાલ ॥ યુ ॥ એહવે દીડી એક ચોગિણી જતિ તિસે હો
 લાલ ॥ ચો ॥ ૨૭ ॥ તેડી તેહને નામ પૂછે તે વાતડી હો લાલ ॥ પૂ ॥
 કહે તુજ કુશલ કલ્યાણ અછે દિન રાતડી હો લાલ ॥ અ ॥ તવ ચોગિણી
 કહે કાલકા કુશલ ન પૂછીયે હો લાલ ॥ કુ ॥ એ સંસાર અસાર માંહે જેણે
 ગૂંચીયે હો લાલ ॥ માંહે ॥ ૨૮ ॥

॥ અથ યોગિણી વાણી ॥ જરા રાખસી જખ શિરે આવે, તવ યૌવનને ન
સાડે ॥ કાલા કેશ તે હોયે પાંડુરા, ઇન્દ્રિય બલને પાડે ॥ ૧ ॥ જર સુણ
હો સસો જીવણ જણો કાલ આહોડી કેડે ॥ કાલ્હા કુશલ શું પૂછે ભોલા, રૂપ
કાંતિને કેડે ॥ ૨ ॥ પલક પલકમેં આયુ પલાયે, તો શી કુશલની વાતાં ॥ કામ
ક્રોધ મદે પૂરયો જીવડો, બાંધે નરકના ખાતાં ॥ ૩ ॥ એકઘડી છે પાહુરિયા
પંખ, એક કાલો એક ઘોલો ॥ જીવ જમાલે લેઈ પોહોંચાવે, તો કુશલ કિહાં
થી ભોલા ॥ ૪ ॥ કુશલ તેહને જેહ ન જાયા, જાયા તેહ મરંદા ॥ તો શી
કુશલની વાત કહીજે, એ દીસે જનવૃંદા ॥ ૫ ॥ આસન મારે પણ આશ ન
મારે, ભસ્મ ધૂણિ અંગ ધારે ॥ કંથા ધરે પણ વિકથા ન છડે, તો શી મુદ્રા
ધારે ॥ ૬ ॥ પહેરી કોપિન પણ કિંપિ ન પરિહરે, માંડે જનશું માયા ॥ યું
હી સંસારમેં આયા જાયા, કીધા યોગ ન પાયા ॥ ૭ ॥ ચાર ખાણ સુલસી
લખ જોણી, તિહાં રહીભભી ભભી આયા ॥ વિષય પાયા તિણશું મન ટાલે, તો
પરબ્રહ્મહી પાયા ॥ ૮ ॥ તેમોડે જે જિનધર્મ જણે, કુશલપણું તે વ
ખાણી ॥ માહારે બાહ્ય અભ્યંતર કુશલ, જણું શ્રીજિનવાણી ॥ ૯ ॥ ઇતિ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ કહે યોગિની હું આવી કાંતિનયર થકી હો લાલકે ॥ કાં ॥ જ
ગિં કુશસ્થલ નયર કાર્ય ધરી મનથકો હો લાલ ॥ કાં ॥ દેખાડે પટ રૂપ ત
રૂણીના રૂપનો હો લાલ ॥ તં ॥ દેખત ખેવ કુમાર તણું મન ચૂંપનું હો લા
લ ॥ તં ॥ ૨૯ ॥ પૂછે કુમર રૂપ અછે કહો કેહનું હો લાલ ॥ અં ॥ ક
હે યોગિની નૃસિંહ રાજની પુત્રીનું હો લાલ ॥ રાં ॥ પ્રિયંગુમંજરી નામ ક
ની કાંતિપુર રાયની હો લાલ ॥ કાં ॥ એતો અછે લવમાત્ર તસ ગુણ સમુ
દાયની હો લાલ ॥ તં ॥ ૩૦ ॥ શ્રીગુણધર પાઠક રાજતણા મુખથી સુણ્યા
હો લાલ ॥ તં ॥ શ્રીચંદ્ર ગુણસમુદાય એ તેહ પાસેં ભણ્યા હો લાલ ॥ એં
॥ શ્રીચંદ્રને અનુરાગિણી કન્યા તે થઈ હો લાલ ॥ કં ॥ એ પટ દેવા કાજ
જગિં હું ઇહાં થઈ હો લાલ ॥ જં ॥ ૩૧ ॥ પટલેવાને કાજ ઉપાય તે બહુ
કરે હો લાલ ॥ ઊં ॥ પણ નાપે પટ યોગિની તિહાંથી સંચરે હો લાલ ॥ તિં ॥
તેતો કુશસ્થલ નયરે પોહોતી યોગિની હો લાલ કે ॥ પોં ॥ પાછલં મદનનો
માર કુમરને પીડની હો લાલ ॥ કું ॥ ૩૨ ॥ તસ મિત્રેં મલી તાત જણાવ્યો
તેહનો હો લાલ ॥ જં ॥ તસ જનકેં પણ કન્યા તાત માગ્યો તેહનો હો લાલ
॥ તાતં ॥ પણ તે નાપે થાપે વાત પણ નવિ રૂચે હો લાલ ॥ વાં ॥ જસ
જહરેં ન જરે જગિલી તો મોદક કેમ પચે હો લાલ કે ॥ મોં ॥ ૩૩ ॥

યદુકંતું ॥ જવાગૂ જરણે જડયં, મોદકાનાં તુ કા કથા ॥ વચનેપિ દરિદ્રત્વં
ધનાશા તત્ર કીદૃશી ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—જવલી પચવામાં જડય છે ત્યારે લાડુ પચવાની તો શીજ વાર્તા? સારા વ
અત બોલવામાંજ દરિદ્રત્વ છે તો ત્યાં ધનની આશા તો ક્યાંથીજ હોય?

॥ પૂર્વઠાલ ॥ તાત કહે સુણુ પુત્ર અધૃતિ ચિત મત કરે હો લાલ ॥ અં ॥
નૃપપુત્રી કોઈ અધિક એહથી રૂપે શિરે હો લાલ ॥ એં ॥ તોહે પણ રતિ
ન લહે થલગત મીન જ્યું હો લાલ કે ॥ ર્થં ॥ દેહ હોયે અતિ ક્ષીણ પ્રમેહી
ધૃત પાનજ્યું હો લાલ ॥ પ્રમેં ॥ ૩૪ ॥ મદનપાલ હું તેહ પિતાથી અણુ ક
હે હો લાલ ॥ પિં ॥ છાનો રહ્યો છું આય રૂપને પરવશે હો લાલ ॥ રૂં
॥ કેતકી ગંધ આકૃષ્ટ અલિ જિણુ પરેં અટે હો લાલ ॥ અં ॥ આગલ ભા
વિ વાત જ્ઞાનવિમલ મતિ તુમ વટેં હો લાલ ॥ વિં ॥ ૩૫ ॥ સર્વ ॥ ૨૬૪ ॥
॥ દોહા ॥

॥ ઇહાં આવી છાનો રહ્યો, આરામિકને ધામ ॥ માલિણીને મેં એમ
કહ્યું, કહે સંદેશે તામ ॥ ૧ ॥ હેમપુરી પતિ પુત્ર છે, મદનપાલ તસ નામ
॥ તુમ પટ રૂપથી મોહિયો, તે આંચો મુજ ધામ ॥ ૨ ॥ એક વાર માહારી
કલા, રૂપ ચતુરતા સાર ॥ દેખી પછે જેમ મન રૂચે, તેમ કરજે ઇષ્ટ વિચાર
૨ ॥ ૩ ॥ તે આગલ ગુણ વર્ણના, એણી પરેં કરજે બેન ॥ તે હોયે અનુરા
ગિણી, મુજને તો હોયે ચેન ॥ ૪ ॥ એમ કહી દીયે બહુલ ધન, માલિ
ણીજઈ કહે વાત ॥ સ્વામિની એહ નર સારિખો, અવર ન કો સાક્ષાત્ ॥
૫ ॥ એમ બહુ બહુ ગુણ વર્ણના, કીધી તે સુણી સર્વ ॥ હસી 'લગારેક
એમ કહે, જોઈયેં એ ડાહ્યાપણુ ગર્વ ॥ ૬ ॥ એમ કહી પુષ્પોચ્ચયથકી, લેઈ
રક્ત એક ફૂલ ॥ કર્ણમૂલેં ધરી દૃષ્ટિથી, દૂરેં કરયું અમૂલ ॥ ૭ ॥ વલી શત
દલ રંગી કુંકુમેં, કર્ણદૃષ્ટિ ધરી ખાસ ॥ દ્વદય ઊપરેં થાપીયું, એહ સમ
સ્યા વાસ ॥ ૮ ॥ કન્યા માલિણીનેં કહે, એ પ્રત્યુત્તર દ્યાવ ॥ પછી વલી
ડાહ્યાપણુ તણા, સમજશે બહુ ભાવ ॥ ૯ ॥ તે આવી આરામિકા, સંભ
લાવી સવિ વાત ॥ ઊત્તર તો રહ્યો વેગલો, ન સમજ વાતની ધાત ॥ ૧૦ ॥
ચતુરાંની વાતાં ભલી, નહીં ઘહેલાની વાત ॥ ઓ વાતાંથી મુખ ઊપજે,
ઓ વાતથી ઘર જત ॥ ૧૧ ॥ મહોકમ મદનેં મારીથો, કરયું જાજરું અં
મ ॥ પુરૂષ માત્ર લિંગેં રહ્યો, વહે કલીબનું અંગ ॥ ૧૨ ॥ કિહાં જગિં
હવે શું કરેં, એમ ચિંતાતુર મન ॥ યક્ષાલયેં આવી રહું, ભાવે ઊદક

ન અમ્મ ॥ ૧૩ ॥ નૃપ પુત્રી પણ ધહાં કને, આવે છે પ્રતિ દિન ॥ નજરેં
પણ દીઠી નથી, દૈવતણે અપ્રસન્ન ॥ ૧૪ ॥ પોલિહારિણી એહની, કાઠે નર
ને દૂર ॥ જો કોઈ ધીઠો થઈ રહે, તો મારિ પડે મહમૂર ॥ ૧૫ ॥ સર્વ રહ્યા ॥

॥ હાલ છઠ્ઠી ॥ ઘણરા દોલા ॥ એ દેશી ॥

॥ મદનપાલ કહે માહરી રે, દાખી દુઃખની વાત ॥ મનરામિત્તા ॥ કોઈ દુઃ
ખ ભંજન નવિ મલે રે, પર ઉપકારી જત ॥ મન ॥ દુઃખ સહીયેં પણ ન
વિ કહિયેં રે, જેહ ન દુઃખનો જણ ॥ મન ॥ તુમે પરદેશી સુજણ, દીસો છો
મોજ મહિરાણ ॥ મન ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ આરીસા પરેં સંકમે રે, પર
દુઃખ દદયેં જેહ ॥ મન ॥ વિરલા પરદુઃખ દેખીનેં રે, તે સજ્જન ગુણ ગેહ
॥ મન ॥ ૨ ॥ શ્રીચંદ્રને મન ઉપની રે, કણ્ણ અતિહિ રસાલ ॥ મન ॥ અ
હો દુઃખીઓ એ સ્ત્રી તણો રે, સ્ત્રી જગ મહોદ્ધં જલ ॥ મન ॥ ૩ ॥ ગુણધર
ગુરુ ધહાં આવીયા રે, પૂર્વેએ દેશ મઝાર ॥ મન ॥ સેવક તેણેં કરી જણીયેં રે,
મહોદ્ધ ગુરુ ઉપકાર ॥ મન ॥ ૪ ॥ અહો કુમરની દક્ષતા રે, કીધી સમસ્યા
એહ ॥ મન ॥ રક્ત કમલ પરેં માહરો રે, રાગી તું કૃત નેહ ॥ મન ॥ ૫ ॥ ૫
ણ મેં કાનેં ન સાંભલ્યો રે, દીઠો નજરેં નાંહી ॥ મન ॥ તે ભણી રક્ત રૂલ
છાંડીયું રે, દદય માંહે પણ નાંહી ॥ મન ॥ ૬ ॥ શતદલ પરેં નીરાગ છે
રે, તે શ્રીચંદ્ર કુમાર ॥ મન ॥ મેં માહરે ગુણેં રંગીયો રે, કાનેં ધરચો દૃષ્ટિ
આર ॥ મન ॥ ૭ ॥ તેહિજ દદયમાં થાપીયું રે, અવરાંશું નહી રાગ ॥
મન ॥ કુસુમ ભાવ એમ દાખીયો રે, જીવો એક પખો રાગ ॥ મન ॥ ૮ ॥
પંડિત માની એહ છે રે, પણ ન લહે એટલો ભાવ ॥ મન ॥ તો કેમ એહને
ઈહસે રે, થાશે કેમ સુખ ભાવ ॥ મન ॥ ૯ ॥ પણ ઉપકારી જેહ છે રે, ચિં
તે પર ઉપકાર ॥ મન ॥ બુદ્ધિ પણ તેહવી કહે રે, જેમ સુખીયા હોયે નર
નાર ॥ મન ॥ ૧૦ ॥ શ્રીચંદ્ર કહે હવે મદનનેં રે, શું કરીશ ભદ્ર ઉપાય ॥ મન
॥ દૃષ્ટિ મેલાપક નવિ થયો રે, તુમ બેહુનેં હવે તે વાય ॥ મન ॥ ૧૧ ॥ મદ
ન કહે મિત્ર તુમથકી રે, માહરે કારજ સિદ્ધિ ॥ મન ॥ એહવો નિશ્ચય મુજ
મનેં રે, તે ભણી કોઈ કરો બુદ્ધિ ॥ મન ॥ ૧૨ ॥ એમ બેહુ મંત્રણું કરે રે,
તેહવે વાગ્યો શંખ ॥ મન ॥ મદન કહે તે આવતી રે, સખી પરિવારી રા
સંખ્ય ॥ મન ॥ ૧૩ ॥ આગલથી ઊઘાનમાં રે, ગયા તે બહુ ચોદ્ધ ॥ મન ॥
કુમરી કામાલયેં પેસતી રે, દીઠી સખીના રોધ ॥ મન ॥ ૧૪ ॥ માડલ વી
ણા વાંસલી રે, શ્રીમંડલ કંઠ તાલ ॥ મન ॥ ભેરી ભુંગલ ભરહરે રે, વાળે

તોલ કંસાલ ॥ મં ॥ ૧૫ ॥ ગાયે વાયે સ્વર દિયે રે, નાયે કરી બહુ તાન
 ॥ મં ॥ સ્થાન તાન ધ્વનિ મૂર્છના રે, વિવિધ વિવિધ લય માન ॥ મં ॥
 ૧૬ ॥ એહવામાં એક કામિની રે, ધૂલી ધૂસર અંગ ॥ મં ॥ મલિનાં ખરકેશ વિખ
 રયારે, પૈઠી ચૈત્ય અનંગ ॥ મં ॥ ૧૭ ॥ હાહાકાર રોદન થયું રે, સખી કહે એહ
 સ્વરૂપ ॥ મં ॥ ગાવું રોવું કેમ મલે રે, એતો અદ્ભુત રૂપ ॥ મં ॥ ૧૮ ॥
 સખી એકને પૂછીયો રે, એહનો શ્યો વિસ્તાર ॥ મં ॥ સખી કહે મુજ વેલા નહીં
 રે, કહેવા એ અધિકાર ॥ મં ॥ ૧૯ ॥ એક તણી દાઢી જલે રે, એક કહે કફ
 દીપ ॥ મં ॥ એ ઊખાણો સાચવ્યો રે, કાર્ય અછે એ પ્રતીપ ॥ મં ॥ ૨૦ ॥ એ
 ક સખી કહે આણીયેં રે, વેગે કદલીપાન ભમના ધનસારેં વાસિત કરો રે, બાવ
 ના ચંદન વાન ॥ મં ॥ ૨૧ ॥ સ્વામિનિ મૂર્છા વાલીયેં રે, તો અમ જીવિત ધ
 ન્ય ॥ મં ॥ સર્વ સખી મલી તેહની રે, વાલી મૂર્છા અન્ય ॥ મં ॥ ૨૨ ॥
 પ્રજ્ઞા સખીને પૂછીયું રે, વાત તણો શ્યો ભર્મ ॥ મં ॥ તે કહે એક સખી
 આપણી રે, મોકલી ચોગિની ધર્મ ॥ મં ॥ ૨૩ ॥ તેહ કુશસ્થલ પુરેં ગઈ રે,
 શ્રીચંદ્રની શુદ્ધિ હેત ॥ મં ॥ આપણી સ્વામિનીયેં મોકલી રે, કરી ચો
 ગિની સકેત ॥ મં ॥ ૨૪ ॥ શ્રીચંદ્રકુમરનેં જણાવવા રે, નિજગુણ રાગ
 ની વાત ॥ મં ॥ તે તિહાં જઈ આવી ઇહાં રે, પણ ન મલ્યો કુંઅર જાત ॥
 મં ॥ ૨૫ ॥ ન મલ્યો તે તો શું કરેં રે, પણ તિહાં સુણીયું ચરિત ॥ મં ॥
 શેઠ પુત્ર જણી વરચો રે, ભાગ્યથકી ગુણ હૂત ॥ મં ॥ ૨૬ ॥ પણ તે રાજ
 ન સુત થયો રે, ઓલખીયો માય તાય ॥ મં ॥ એમ નિસુણી દુઃખિત
 થઈ રે, કારજ સિદ્ધિ નહીં કાંચ ॥ મં ॥ ૨૭ ॥ તેણે તે વાત આવી કહી રે,
 તેહથી મૂર્છા થાય ॥ મં ॥ સ્વામિની દુઃખેં સહુ દુઃખી રે, હવે કોઈ ન સૂજે
 ઉપાય ॥ મં ॥ ૨૮ ॥ એમ કહી સખી પુરમાં ગઈ રે, કરવા સુખની વાત ॥
 મં ॥ શ્રીચંદ્ર કહે હવે મદનનેં રે, એ તો જણી તુજ ધાત ॥ મં ॥ ૨૯ ॥
 ક્ષણ રાચે વિરચે ક્ષણેં રે, વીજલી પરેં નિર્વંધ ॥ મં ॥ તે સ્ત્રીના પ્રતિખં
 ધથી રે, હોયે કર્મનો ખંધ ॥ મં ॥ ૩૦ ॥ તે જણી જો મન થિર હોયે
 રે, તો એ વિકલ્પને છોડ ॥ મં ॥

॥ અથ શીખામણની જકડી શ્રીચંદ્ર કહે છે ॥ મદનપાલા બે, સુંદર
 શીખ સુણીજે ॥ જણુજણુ સેંતી બે, ચારી પ્રીતિ ન કીજે ॥ ત્રટક ॥ કીજેં નવિ પ
 રતરણી સેંતી, કેતી વાર એ પ્રીતડીયાં ॥ વિષકલીની પરેં મુહડે મીઠી, પરિણામે
 દુઃખ વેલડીયાં ॥ શેલડીયાં પરેં ગહિલો જણે, અતે વિરસ દુઃખ દેહડીયાં ॥ દિ

વાના પરેં ફરે પુર વને, ભીંતર બાહિર સેરડીયાં ॥ ૧ ॥ નિંદ ન આવે બે,
રસિક ન રચણી વિહાણે ॥ અન્ય ન ભાવે બે, ધીરજ મનમાં નાણે ॥ ત્રૂટક ॥
નાણે કાંઈ શંકા જણી રંકા, લંકાપતિ પરેં દુઃખપામે ॥ ગલ શોષ સંતાવે
કોર ન પાવે, જન માંહે અપયશ પામે ॥ રાજ મર્યાદા ધરે નવિ તેહની, જહની
મતિ સ્ત્રીશું બાંધી ॥ ઇહભવ પરભવ કેરો કોઈ, પરમારથ ન શકે સાધી ॥
૨ ॥ રાગ દેખાવે બે, રાતિ કણુયર ફેલીયાં ॥ અંતર કાલી બે, કાઠી બોર કે કલી
યાં ॥ ત્રૂં ॥ મલિયાંશું હેજે હલીમલતી, છિત્રમેં છેહ દેખાવતીયાં ॥ ઝેહર
હલાહલથી પણ આધકી, જેહની જણીજે છતીયાં ॥ ઇંદ્ર ચંદ નાગિંદ ભોલા
યે, નિસુણી નિરૂપમ જસ વતીયાં ॥ હરિ હર બ્રહ્મા તરણી પુરંદર, વિકલ થ
ઇ કરતા નતિયાં ॥ ૩ ॥ વિષકી કદલી બે, ભૂમિ વિના જગ માંહિ ॥
વિકરી વાઘણુ બે, વ્યાધિ મહા નિર્નામાહિ ॥ ત્રૂં ॥ નિર્નામે કોઈ અપર
ગહાગ્રહ, વિષ નામાંતર નિપાયું ॥ ફણિવિણું સાપિણી પાપણી જણે,
જસ મન તરણીશું લાયું ॥ દ્વાદશમે છાયા સુત બેઠો, જસ મન પરતર
ણી ઇહા ॥ ગતિ મતિ છતિ સવિ હોઈ હીણી, હોયે વલી દુર્બલ દેહા ॥
૪ ॥ ઇમ મન જણી બે, ચંચલતા નિવારી ॥ ધૃતિ મતિ ધરીયેં બે, ગુરૂ
શિક્ષા ચિત્ત ધારી ॥ ત્રૂં ॥ ધારીજે શિક્ષા થઇઅ દક્ષા, લખ્યા લેખ
ન છૂટીજે ॥ તું કુમર ભૂપાલા, મદન પાલા સત્ત્વથકી નવિ ત્રૂટીજે ॥
જ્ઞાનવિમલમતિશું ચિત્ત ધરજે, શીખ હમારી અતિ સારી ॥ જેમ ઇહ ભવ
પરભવેં હોયે સુખકારી, સહેજથકી સુણો નર નારી ॥ ૫ ॥ ઇતિ શી
ખામણુ જકડી ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ ગાથાઢ્ઠ એમ કરતાં જે કાર્યનો રે, કામ તણો મનકોડ ॥ મં ॥
૩૧ ॥ તો ભાઈ રાજ્ય મૂકીને રે, શું ફરે પરદેશ ॥ મં ॥ એકબુદ્ધિ તુજ
નેં દિયું રે, તું કર સુંદર વેશ ॥ મં ॥ ૩૨ ॥ બન ઊપાય કરી મેલીયેં
રે, ધનથી હોયે સવિ કામ ॥ મં ॥ અવગુણુ પણ ગુણુ કરી લીયે રે, જ
ગમાં મોહન દામ ॥ મં ॥ ૩૩ ॥ કુરૂપ રૂપ નિર્ગુણુ ગુણી રે, પ્રાયેં ચિં
તિત થાય ॥ મં ॥ લોકતણો વ્યવહાર છે રે, પ્રાયેં એમ કહાય ॥ મં ॥
૩૪ ॥ કપટથકી સવિ સંપજે રે, નિસુણી એહ વચન ॥ મં ॥ જેમ તુજ
નેં મેલાવડો રે, થાશે તુમ મન પ્રસન્ન ॥ મં ॥ ૩૫ ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિનેં
ખલેં રે, હોશે તાહારું કામ ॥ મં ॥ હુંપણુ પરિચર્યા કહું રે, સેવક પરેં
રહી ધામ ॥ મં ॥ ૩૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૨૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ દ્રવ્ય ગ્રહીને અતિ ઘણું, કરી નગરમાં વાસ ॥ તું કુમર છાનો રહે, હું
હું તાહરી પાસ. ॥ ૧ ॥ તેણી પરે હું વરતીશ તિહાં, નૃપ જાણશે એમ
॥ શ્રીચંદ્રકુમર છાનો અછે, તવ ઊપજશે પ્રેમ ॥ ૨ ॥ ભાગ્ય હશે જે તાહ
ફે, ન ચલશે કર્મનું જેર ॥ તે નિઃસુણી હર્ષિત થયો, જેમ ચકવાને ભો
ર ॥ ૩ ॥ તેણે સઘણું તેમજ કર્યું, સાત્ત્વભૂમિ ધર લીધ ॥ મદનરહ્યો ત
સ અંતરે, કુમરે કારજ કીધ ॥ ૪ ॥ ઉચિત દાન તેહવાં દીધે, મેલે સજ્જ
નની ગોઠ ॥ વાત ચિત્ત સવિ કુમર તે, દાખે ઊપજે તૂઠ ॥ ૫ ॥ મંત્રી
સામંતાદિક સવે, યાતાયાત કરેવ ॥ તું મૌની યોગી પરે, રેહેજે ઇલાં
સ્વયમેવ ॥ ૬ ॥ નિજ્યાતુર્ય ગુણે કરી, રંજ્યું આખું શહેર ॥ ભૂપમંત્રી
કન્યાદિકા, કરે સવિ ખહેર મહેર ॥ ૭ ॥ ભૂપે ઘણુ આગ્રહ કરી, મનાવિ
યો વિવાહ ॥ જાણે શ્રીચંદ્ર આવીયા, છાના નગરી માંહ ॥ ૮ ॥ શણગા
રી સઘલી પુરી, લોક તણે મન હર્ષ ॥ સામગ્રી સવિ મેલવી, વિવાહના ઊ
રકર્ષ ॥ ૯ ॥ જોશી તેડી પૂછીયા, લીધું લગન નજીક ॥ રખે વિલંબે કા
ર્યની, સિદ્ધિ ન હોય નિર્ભીક ॥ ૧૦ ॥ હર્ષ કોલાહલ અતિ ઘણો, નગરીમાં
નિશદિસ ॥ એહવે વાતાયન રહ્યો, મદન સુણે સુજગીશ ॥ ૧૧ ॥ ચિંતે
ભાયગ માહરું, આજ ફલ્યું નિરધાર ॥ ભાગ્યે પણ માહરે મદ્યો, આવી
એહ કુમાર ॥ ૧૨ ॥ હું પરણીશ હવે એહને, પ્રિયંગુ મંજરી નામ ॥ ક
ન્યા કર ગ્રહણે કરી, વધશે મહારી મામ ॥ ૧૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૩૩ ॥
માઠાલ સાતમી ॥ હમચડીની દેશી ॥ આજ મહારા આદીશ્વરને ઇણવિધિ
વંદણુ આલ્યા ॥ એ દેશી ॥

॥ લગન તણે દિન જેહવે આવ્યો, તેહવામાં તેણી વેલા ॥ પાણીહારી
જયે જલ ભરવા, કરતી માંહોમાંહે લીલારે ॥ ૧ ॥ હમચડી, હમચડી માહરી હેલ
રે, એતો મદનપાલને મેહેલ રે ॥ હમં ॥ એ આંકણી ॥ આવો આવો
વેગે વેગે, પાછા ફરી ધર જઈયે ॥ કૌતુક આજ અચંભ હોશે, તે જ
છ વહેલા જોઈયે રે ॥ હમં ॥ ૨ ॥ રાજ્ય કુમરી દેવકુંઅરી પૂછે, શુતે કૌતુક
હોશે ॥ તું શું જાણે બાલી ભોલી, સુર નર આવી જોશે રે ॥ હમં ॥ ૩ ॥
શ્રીગુણધર પાઠકની પાસે, પ્રીયંગુ મંજરી કન્યા ॥ સકલ કલા શીખી
છે તેણે, એહવી કોઇ નહી અન્યા રે ॥ હમં ॥ ૪ ॥ શ્રી શ્રીચંદ્રકુમર
પણુભણીયો, તે પાઠકની પાસે ॥ પાઠક વચણુથકી અનુરાગિણી, કુમરી થઈ

ઉક્ષાસેં રે ॥ હમં ॥ ૫ ॥ પન્નિનિ પ્રમુખ નારિ ચઝિભેદા, નાયક નરના ભે
 દા ॥ એ જાણે ને તે પણ જાણે, પૂછશે તાસ વિનોદારે ॥ હમં ॥ ૬ ॥ સ્ત્રી
 નરનાં વલી લક્ષણ કહેશે, સામુદ્રિકને ભેદે ॥ ગાહા ગૂઢાને હરિયાલી, ગૂ
 ઢ સમસ્યા ભેદે રે ॥ હમં ॥ ૭ ॥ પુરૂષ તણી કલા વલી બહોંતેર, ચોશ
 ઠ સ્ત્રી કલા બોલી ॥ માંહે માંહે તે પૂછશે, વાત કરશે દિલ બોલી રે
 ॥ હમં ॥ ૮ ॥ સરખે સરખી જોડ મલી છે, એક ગુરૂ પાસેં ભણીયાં ॥ બાઈ
 પનોતાં એહજ સરજ્યાં, આપણે બોધિલ ઘડિયાં રે ॥ હમં ॥ ૯ ॥ પહેલાં
 ગોષ્ટિ કરીને વેગે, કર ભેલાવો કરશે ॥ તેહ ભણી વહેલાં ધર જઈને, રા
 જ્યભુવન જઈ ધરશે રે ॥ હમં ॥ ૧૦ ॥ મદનપાલ ધર બેઠો ગોખે, વાત
 સુણી જલ આણી ॥ ચિંતે મનમાં એતો માફું, કેમ કરી રહેશે પાણી રે ॥
 હમં ॥ ૧૧ ॥ કમલિણી ભ્રમર રહે તિહાં લીનો, તો અવરાંતું શું
 જાય ॥ પણ કમલ પરાગ તણે પરિમલ તે, લેતે સહુ સુખ થાય રે ॥ હ
 મં ॥ ૧૨ ॥ પરણશે તે વંછિત લહેશે, પણ સુણતા શું જાય ॥ એહવી
 વાણી મદન તણે મન, વજ્રખરાખર થાય રે ॥ હમં ॥ ૧૩ ॥ પાણીહારી
 ની વાત જણાવી, આવી મિત્રની આગે ॥ મિત્ર કહે હવે કૂપક ખણીયે, ધ
 ર પ્રદીપન લાગે રે ॥ હમં ॥ ૧૪ ॥ કહે મિત્ર ઝિઘમ બહુ કીધો, પણ
 તુજ ભાગ્ય ન દીસે ॥ એમ જાણું છું મહારી મતિથી, કેમ ભાવી શું હોશે
 રે ॥ હમં ॥ ૧૫ ॥ તોહે પણ એક બુદ્ધિ અછે સુણ, મુજથી વય તું લ
 ધુ છે ॥ રૂપેતો મુજ સરિખો ભાસે, ભૂષણ મણિપરે બહુ છે રે ॥ હમં ॥ ૧૬ ॥
 માહરો વેશ લીયે તું હમણાં, તાહરો વેશ દીયે મુજને ॥ માહરે ઠામે
 તું કર જલીને, કોઈ ન લહેશે તુજને રે ॥ હમં ॥ ૧૭ ॥ યાચના ભંગ કરે
 નહી ઉત્તમ, તે ભણિ બુદ્ધિ બતાવું ॥ અર્થી દોષ ન દેખે કાંઈ, તેણે પણ તે
 મ બનાવ્યું રે ॥ હમં ॥ ૧૮ ॥ વેષ પરાવર્તે કરી તે સમ, દીસે ભૂષણે ભૂષ્યો
 ॥ સાદે વેષે પણ સુંદર દીસે, દ્વારપાલ કુમરને દેખ્યો રે ॥ હમં ॥ ૧૯ ॥
 સર્વ સામગ્રી સજ્જ કરીને, ધવલ મંગલ ચીત ગાતે ॥ નાટક નવનવ છંદ
 થાતે, વાજિત્રના રવ વાતે રે ॥ હમં ॥ ૨૦ ॥ સુવર્ણરતન અવતંસ કરી ને, દીપે
 કુંડલ જોડે ॥ મુદ્રાલંકૃત ગજવર ચડીયો, છત્ર ચામરની જોડે રે ॥ હમં ॥ ૨૧
 ॥ બહુ ઉત્સવશું નગરમાંહે થઈ, પામ્યો નૃપનું ગેહ ॥ જોહવે આવે તેહવે બદ્ધ
 ઓ, બોલ્યો એક સસનેહ રે ॥ હમં ॥ ૨૨ ॥ તારક નામે ભદ્રપય પે, તેહના ગુણ
 વ્યાપાલ ॥ અહો અહો અમે પૂરણ ભાગ્યે, નિરખ્યો ભાગ્ય રસાલ રે ॥

હમં ॥ ૨૩ ॥ ગાથા ॥ તર્ધ્યા વિવાહ સમયે, ધણુવઘ પમુહાણુ અકુ કન્હાણુ
 ॥ સિરિચદાસિદ્ધિચરે, જોદિહો સો ઇમોજયઉ ॥ ૧ ॥ ચાલા ॥ એમ ગાથા નિમુણી
 ને હરખ્યા, સવિ. આપે તસ દાન ॥ નૃપ લેઈ નિજ અકે કુમરને, આપે અતિ
 બહુ માન રે ॥ હમં ॥ ૨૪ ॥ રાજ આપે સિંહાસન બેઠા, પામી અતિ આ
 ણુંદ ॥ ૩ ॥ સકલ લોકને વિસ્મય પેઠો, જીવો કુમર શ્રીચંદ રે ॥ હમં ॥ ૨૫ ॥
 પાદ પીઠે પુત્રીને થાપી, કહે રૂપ એ નિરખે ॥ કુંડલ નામ મુદ્રા અનુકરે,
 ગોષ્ઠિ કરવા સરિખો રે ॥ હમં ॥ ૨૬ ॥ સર્વ લોકની સાખે ભાખે, પ્રિયંગુ
 મંજરી પુત્રી ॥ રૂપે નિર્જિત માર કુમારેંદ્ર, ગોષ્ઠિ કરો ધરી મૈત્રી રે ॥ હમં
 ॥ ૨૭ ॥ સ્ત્રીના ભેદ કહ્યા પ્રભુ કેતા, લક્ષણ જાતિવિભેદ ॥ તે દાખો અમને હવે
 ઇહાં કણે, ભાંજે મનનો ખેદ રે ॥ હમં ॥ ૨૮ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર ભદ્રગતિભદ્રે, સ્ત્રીના
 ભેદ છે ચાર ॥ પદ્મિની હસ્તિની ચિત્રિણી શંખિની, મૂલભેદ એ ચાર રે, સુ
 ણીયે તાસ વિચાર રે ॥ હમં ॥ ૨૯ ॥ લોક થોક મલિયા સવિ જોવા, કરત કોલા
 હલ સોર ॥ કૌતુક એક અને વલી સહેજે, સુણવું જેમ ધન મોર રે ॥ હમં ॥
 ૩૦ ॥ કેઈક ધરના કથલા ફૂટે, કેઈ કરે પરનિંદા ॥ કેઈક આપ તણા ગુણ દા
 ખે, મલિયા માણસ વૃંદા રે ॥ હમં ॥ ૩૧ ॥ પરણ્યો તે પરદેશેં ચાલ્યો, છ
 ઇયાં છે મુજ ન્હાનાં ॥ કેઈ કહે એ વેલાયે શું, રહીએ છાના માનાં રે ॥ હ
 મં ॥ ૩૨ ॥ સુખીયાંને સઘલું એ સૂજે, શું એહથી કાંઈ ન સૂજે ॥ કમાઈયે
 જે ભારો વહીયે, તો ભારથી ભેંશ દૂજે રે ॥ હમં ॥ ૩૩ ॥ એક કહે માહારો
 રતનશી રૂઠો, જેણે પિયુડો વિસાર્યો ॥ નાગાં ઉઘાડાં એ ઢાંકે, સુખેં જયે
 જમવારો રે ॥ હમં ॥ ૩૪ ॥ એક કહે મુજ સાસુ કરડી, જેડે અનેડયા બેડા
 ॥ દેવરીયો મુને સખલ દહે છે, નણદી કટકના ઘોડા રે ॥ હમં ॥ ૩૫ ॥
 એક કહે માહારે ધણું દૂજાણું, ધી ઊતરે છે થોડું ॥ માખણમાંહે સિ
 હારી લાગે, કે જમણિ પડે મોડું રે ॥ હમં ॥ ૩૬ ॥ એક કહે જ
 મવારો થયો પરણ્યાં, પણ સુખ દુઃખ વાત ન પૂછે ॥ મદત માહરી
 કિસી એ ન કરે, ધરની વાતેં ગુંથે રે ॥ હમં ॥ ૩૭ ॥ આઈ માઈ બા
 ઈ જયું, માહારે કોઈ ન દીસે ॥ તોહે પણ આગલ આગલથી, પારકે
 પિઠે હીસે રે ॥ હમં ॥ ૩૮ ॥ પરદેશેં જઈ પોહોરો કરશું, નહીં દા
 ઇનું ઓશીયાલું ॥ થોડા માંહે ધણું બિગાડયું, અલ્યા તાહારું મુહ કાલું
 રે ॥ હમં ॥ ૩૯ ॥ એક કહે માહારે કર્ષણ પાડું, જવારી લાગે છે જાણ
 ॥ લીંપણ ગૂંપણ પૂંછણ કામેં, મુજનેં કીધી માણ રે ॥ હમં ॥ ૪૦ ॥ એક ક

હે એ કાંઈ ન સમજે, વાણોતરનેં ભલાણું ॥ દેવાલાની વાત જણાવી, કેમ
કહીનેં સમજાવું રે ॥ હમં ॥ ૪૧ ॥ મહોટે ઠામેં કરી સગાઈ, ઘર
વાખરા સવિ ખમવા ॥ તુમનેંતો બાઈ કાંઈ ન ચિંતા, ન સાંભરે અમ જ
મવા રે ॥ હમં ॥ ૪૨ ॥ એકણુ લગનેં આપણેં બે પરણ્યાં, તાહરે છે એ
ઘર ભરીયું ॥ હજી લગેં માહારે નવિ આશા, એ કમેં શું કરિયું રે ॥
હમં ॥ ૪૩ ॥ એક કહે અકલ્યાંગરાં છોડ, બાધું ઊડી જાય ॥ જેમ
કીજેં તેમ વાંકા ચાલે, ઘરમાં કહ્યું ન થાય રે ॥ હમં ॥ ૪૪ ॥ સુખીયાં
છોડ સહેજેં કરડા, આખો દાહડો શૂલી ॥ સુખદુઃખ તુમ વિણ કહેનેં કહી
યેં, મામી મોટી ધૂલી રે ॥ હમં ॥ ૪૫ ॥ પર્વ પોસાલેં પેહેલાં આપણુ, કી
ધા વિણ કેમ ચાલે ॥ મનમાં મોટાઈ રહે ભારી, જેમ કૂતરો વહેલ તલેં માહાલે
રે ॥ હમં ॥ ૪૬ ॥ પોહલાં પાથરણાં કરી બેસે, કોડી કામ ન આવે ॥ નખલા
નેં વકારી મારે, ધર્મનામ ન સુહાવે રે ॥ હમં ॥ ૪૭ ॥ એમ ઇચ્છાયેં કથલી કર
તી, ધર્મ ઠામેં પણ બેઠી ॥ તિણથી શી ધર્મ વાણી સૂજે, કય પય કરે ધીડી રે
॥ હમં ॥ ૪૮ ॥ ભુઠી સાચી વાતાં કરતી, ચાર મલી જિહાં ચાચી ॥ પ
ર ઘર ભંજણુ ચાલા કરતી, કથલાની વાત પાછી રે ॥ હમં ॥ ૪૯ ॥ એમ
બહુ સોર કરતાં દેખી, રાખ પડહ વળવે ॥ કરી એકાંત એ ગોષ્ટિ સુણજે,
જેમ મનડું રીજવે રે ॥ હમં ॥ ૫૦ ॥ જ્ઞાન વિમલ મતિની એ વાતો,
સજ્જન જન મન ધાતેં ॥ પણ કાનેં સુણી મીડી લાગે, જિમ ઘન તાપેં
નિવાત રે ॥ હમં ॥ ૫૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૮૭ ॥

દોહા ॥ શોરઠી ॥

॥ કહે શ્રીચંદ્રકુમાર, ચાર ભેદ એ સાંભલો ॥ ધુરથી ચિત્તમાં ધાર, મૂકી મન
માં આમલો ॥ ૧ ॥ એણે લક્ષણથી પદમણી, તરણી તણા વખાણુ ॥ સવિ અ
ગેં શુભલક્ષણી, વિનયકલા ગુણુ ખાણુ ॥ ૨ ॥

॥ અથ પદ્મિનીલક્ષણુ સવૈચ્ચો ॥ પદ્મ ઊપમાન દેહ, મુખજિત અમૃત
ગેહ, હંસગતિ ગમનરેહ, સ્નિગ્ધ તનુ દંત હૈ ॥ સુખી મગ્ન રચામ કેશ, દીર્ઘ
નેત્ર કો હૈ નિવેશ, પૃથુલહી ઊરોજ દેશ, અદ્યપનિંદ લેતુહૈ ॥ અદ્ય કામ અદ્ય
માન, પતિસેં રહે એકતાન, અદ્યપસ્વેદ અદ્યરોષ વીજકી અમક્ક હૈ ॥
અદ્યહાસ અદ્યભાસ અદ્ય હૈ, નિવાસપદ્મા કર પુષ્પભોગ પ્રિયકી ધમક્ક
હૈ ॥ ધતિ ષોડશ પ્રકારે પદ્મિની લક્ષણુ ॥

॥ અથ હસ્તિની લક્ષણ સવૈયો ॥

વિજિત ગતિ ગયંદ, તાસ મદ મત્તગંધ, થૂલ કેશ! નૈન લઘુપર, મત્ત વારી હૈ ॥ બહુકામકો ઊમેદ, બહુસ્વેદ બહુખેદ, બહુત વ્યાપાર ભેદ, બહુત આહારી હૈ ॥ શંખવિષમહે હસ્ત, મૌક્તિક પ્રિયપ્રશસ્ત, આપમત રહે મસ્ત, ક્રોધ ભર ભારી હૈ ॥ હસ્તિનીકી એહ જાતિ, જનીયેં યુંભલી ભાતિ, પદ્મિનીયેં વિજિતિ પર, બુદ્ધિબલ સારી હૈ ॥ ૧ ॥ ઇતિ હસ્તિની લક્ષણું ॥

॥ અથ ચિત્રિણી લક્ષણ સવૈયો ॥

ચિત્રિણીકો વિચિત્રગંધ, ઊરશોભાસુદૃઢબંધ, એણ ગતિ સુખિમદંત, કેસકો કલાપ હૈ ॥ ઊન્નતઊરોજ રોજ, નેત્રજિત નીલ સરોજ, અદ્યપનિંદ હૈ હરોજ, મધુર આલાપ હૈ ॥ મિતાચાર મિતાહાર, વાર વાર કામ પ્રચાર, મધ્યસ્વેદ તીચ્છણ, કટાક્ષ ખેદ વ્યાપ હૈ ॥ મકર સમાન હસ્ત, ભૂષણ પ્રિયાવિહસ્ત, અંગમેં અનેક રંગ, અનંગ કેરી છાપ હૈ ॥ ૨ ॥ ઇતિ ચિત્રિણી ॥

॥ અથ શંખિની લક્ષણ સવૈયો ॥

શંખિનીકો મત્સગંધ, શોભા કુચકી પ્રબંધ, દીર્ઘસ્તનદીર્ઘદંત, ખરકી ગતિ ધારી હૈ ॥ પિંગનેત્ર પિંગકેશ, કરતુ હૈ વિચિત્ર વેશ, દીર્ઘ હાસ્યકો પ્રવેશ, દીર્ઘ કામ વિકારી હૈ ॥ દીર્ઘરોષ દીર્ઘશોષ, અકાળસેં પીયત કોશ, ન પેખત નિયદોષ, અમિતાહાર આહારી હૈ ॥ મત્સ સમ વિષમ હાથ, કલહ પ્રિય કે લીયે સાથ, દુસમનતા પ્રાણનાથસેં પણ ધારી હૈ ॥ ૩ ॥ ઇતિ શંખિનીલક્ષણું ॥

॥ પૂર્વદોહા ॥

એમ એકેકીનાં હોયે, શોલશોલ અહીનાણ ॥ એમ કરતાં ચોરાઠ હોયે સંકર ભેદ પ્રમાણ ॥ ૩ ॥ જાતિલક્ષણ ગુણ ભેદથી, હોય એકમાં અનેક ॥ તેતો શાસ્ત્રથી જાણજે, જે હોયે ચતુરનેં છેક ॥ ૪ ॥ મૂલ ભેદ બેહુ અછે, શુભા અશુભા સ્ત્રી જાણ ॥ શુભલક્ષણથી હોયે શુભા, અશુભા અશુભ પ્ર માણ ॥ ૫ ॥ કાંઈક નારિનાં કહું, શુભલક્ષણ શુભ ગાત્ર ॥ લક્ષણ વ્યંજન ભેદથી, જાણીજે ગુણ પાત્ર ॥ ૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૭૭ ॥

॥ હાલ આઠમી ॥ ગણધર દશ પૂરવંધર સુંદર ॥ એ દેશી ॥

॥ પૂરણ ચંદ્રમુખી બાલ અરુણ સમ, દીપે તનુની છાયા રે ॥ વક્તૃત્વિ શાલ અધર ઓષ્ઠ અરુણા, એ પડ લક્ષણ શુભ જાયા રે ॥ ૧ ॥ સુણીયેં સ્ત્રી નાં અંગ સુલક્ષણ, નિર્લક્ષણ સ્ત્રી સંગેં રે ॥ શુભ લક્ષણ નર હીણો થાયે, જે મ પય કાંજ પ્રસંગેં રે ॥ સુ ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ અંકુશકુંડલ ચક્રની રે

ખા, જોહને કરતલે હોવે રે ॥ પ્રથમ પુત્ર પ્રસવે તે નારી, પતિદેશાધિય જો
 વે રે ॥ સુ૦ ॥ ૩ ॥ જસ કરતલ ગઠ તોરણ મંદિર, પદ્મ કુંભ છત્ર ચક્ર રે
 ॥ દાસ કુલે જતાં પણ નરપતિ, પત્ની હોય રેખા ચક્ર રે ॥ સુ૦ ૪ ॥ મયૂર
 છત્ર આકૃતિ જસ કરતલે, પુત્ર બહુલ રાજ રાણી રે ॥ હોયે તે ગુણવંત સુ
 શીલા, પ્રેમપ્રીતિ ગુણ ખાણી રે ॥ સુ૦ ॥ ૫ ॥ વક્ર કેશકલાપ મુખ વર્તુલ,
 દક્ષિણાવર્ત્તા નાભિ રે ॥ પ્રીતિવંતી તે પુણ્યપનોતી ॥ પુત્રપુત્રીની લાભી રે
 ॥ સુ૦ ॥ ૬ ॥ દીર્ઘકેશ દીર્ઘાગુલી નારી, દીર્ઘાયુ તે ખામે રે ॥ ધન ધાન્યે
 પરિવારે વધતી, પતિ તેહને ઘણું કામે રે ॥ સુ૦ ॥ ૭ ॥ ચંપક વર્ણી સ્ને
 હલ વયણી, સ્નેહલ નયણી શ્યામા રે ॥ સ્નિગ્ધ અંગી સ્નેહલ છે
 વાણી, એહવી અતિ સુખ ખામે રે ॥ સુવર્ણ ભૂષણ કામા રે ॥ સુ૦ ॥ ૮ ॥
 જે નારીને હસતાં નીલવટ, સ્વસ્તિક હોયે આકાર રે ॥ ઘોડા હાથી સહસ
 ગમે તસ, વાહન બહુ પરિવાર રે ॥ સુ૦ ॥ ૯ ॥ મસ તિલ લંછન ડાબે પા
 સે, ગલકુંચ મંડલ હોવે રે ॥ તે મહિલા સુત પ્રસવે નારી, દરિદ્ર પણ તે
 ઘોવે રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૦ ॥ અદ્યપસ્વેદ અદ્યરોમ અદ્યનિદ્રા, અદ્યભોજન
 અદ્ય હાંસી રે ॥ અંગાદિકે વસી રોમ ન હોવે, તે સ્ત્રી ઊત્તમ ભાસી રે ॥
 સુ૦ ॥ ૧૧ ॥ થણ ઊંચ કરિકરસમ નહીં રોમે, અશ્વપત્રપરે ચોનિ રે ॥ નિ
 તંબ લલાટ પૃથુલ કૂર્મોન્નત, ગૂઢમણિ નાભિ ઊંડી રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૨ ॥ શી
 ત ઊષ્ણ ઋતુ સરિખે સમયે, આલિંગન સુખ સરખું રે ॥ નિર્ધન કુલની હો
 યે યથાપિ, ધન લહે નરપતિ પરખું રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૩ ॥ રોમાલો જંઘાને પ
 થોધર, વદન ઓષ્ટ રોમાલાં રે ॥ શીઘ્રપણે વિધવા હોયે તે સ્ત્રી, નાભિ લલાટ
 ભમરાલાં રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૪ ॥ સ્થૂલજંઘા ચોક્કલ પગ ચાપટ, કે દાસીકે
 વિધવા રે ॥ દારિદ્ર દુઃખતણી સંવિભાગણી, મૃતવત્સા વા વંજ રે ॥
 સુ૦ ॥ ૧૫ ॥ પૃષ્ઠાવર્ત્તા પતિને મારે, હૃદયાવર્ત્તા પતિભક્તા રે ॥ કટિ આ
 વર્ત્તા સ્વછંદાચારિણી, ત્રિવિધ તરણીની વિગતા રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૬ ॥ જે સ્ત્રી
 ને વસી ત્રણ હોયે લાંબાં, લલાટ ઊદર ભગ જોહને રે ॥ તે સ્ત્રી શ્વસુર
 દેવર વરને હણે, સુત સુખ ક્ષણ નહી તેહને રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૭ ॥ કાલી જીભ
 પિંગ નેત્ર લંબોષી, ધુધુર સ્વર અતિ કાલી રે ॥ અતિ ગોરી ષટ એહી વરજો,
 સામુદ્રિકને નિહાલી રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૮ ॥ ગંડસ્થલ હસતાં પડે ખાડો, તે પણ
 ગેહ ન રહે રે ॥ ઇચ્છાચારી તે રહે ફરતી, કુલલજ્જને ન વહે રે ॥ સુ૦
 ॥ ૧૯ ॥ પદપ્રદેશની અંગુઠાથી વધતી, તે નિજધરમાં ન ડરે રે ॥ પાદ મધ્ય

માં અંગુષ્ઠથી વધતી, કામ વિના તસ ન સરે રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૦ ॥ ચરણલંક
ધરતી નવિ ફરસે, પાની હોય ઊપડતી રે ॥ અનામિકા પણ ભૂમિ ન ફર
સે, તે જર વણે ઘર રમતી રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૧ ॥ ચરણ કનિષ્ઠા ભૂમિ ન
રસે, તે પણ જરણું વિલસે રે ॥ ઊંઘ્યુત કપિલ કેશ રોમરાજ, દારિદ્ર દાસ
પણું ફરસે રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૨ ॥ વદનાકારે ભગ આકારી, જેમ કટિ તેહવાં નેત્ર રે ॥
જેહવા કર તેહવા પદ લહીયે, જંઘા તેહવી ઘરે મૈત્ર રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૩ ॥ કાકસ્વ
રી કાકજંઘા દીર્ઘદંતી, પૂષ્ઠે હોયે રોમરાજ રે ॥ દશભાસેં તે પતિ હણુનારી,
વિષ કન્યામાં માજ રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૪ ॥ છિદ્રખાદ વિષમાંગુલી નારી, નાસ
વંશે વિષમી રે ॥ તે નારી બહુ વૈર વધારે, અશુભ લક્ષણ પતિ ન ગમી રે
॥ સુ૦ ॥ ૨૫ ॥ ધમધમાટ કરતી જે આલે, વલી કરડકા થાવે રે ॥ તે નારી
ઘણુ વૈર વધારે, નીચ શિરે ગતિ દુઃખ પાવે રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૬ ॥ અતિલાંબી
અતિટુંકી અતિકૃશ, અતિકાલી અતિગોરી રે ॥ એદોભાગણી સઘલી ત્યજવી,
વાદ કલહ પ્રિય ધોરી રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૭ ॥ પાક પરવર પ્રશંસેને કરે, પરવરની
અનુકૂલા રે ॥ આસન અથિરને ઉત્તર વાલે, તે સ્ત્રી વંશ પ્રતિકૂલા રે ॥ સુ૦ ॥
૨૮ ॥ પતિઆક્રોશે સુસર પણ વૈરિણી, જેહના પગરહે પોહોલા રે ॥ પરિ
હરવી પુત્રવતી તેપણ, વક્રમુખી પિંગ ડોલા રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૯ ॥

યતઃ ॥ પિંગાક્ષી કૂપગંડા, પરપુરપરતા, સ્થૂલજઘ્નૌર્ધ્વકેશી; લંબૌષ્ઠી
દીર્ઘવર્કા, પ્રવિરલદશના, શ્યામતાલ્વોષ્ટ જિઘ્હા ॥ શુષ્કાંગી સંગરકતા, વિષમ
કુચ યુગા, નાસિકાકાંતવર્કા, સાકન્યા વર્જનીયા, સુત સુખરહિતા, ભૃષ્ટશીલા
ચ નારી ॥ ૧ ॥ પીનોર પીનગંડા, સુશમિતદશના, દક્ષિણાવર્તનાભિઃ ॥
સ્તિગ્ધાંગી ચાર્શ્વભ્રા પૃથુકટિજવના સુસ્વરા ચાર્કેશી, કૂર્મપૃષ્ઠા ધનૂ
ણાધિરદસમપૃથુસ્કંધભાગા સુવૃત્તા, સા કન્યા પદ્મપત્રા સુભગગુણયુતા,
નિત્યમુદ્રાહયોગ્યા ॥ ૨ ॥

પૂર્વઢાલ ॥ મુખ સરિખું હોયે સહજ ડાહાપણ, નેત્ર સમાન આચાર
રે ॥ નાસાસમ ઋજુતાયે કથન કરી, તનુસમ સુખપરિવાર રે ॥ સુ૦ ॥
૩૦ ॥ એમ અનેક સામુદ્રિક લક્ષણ, લક્ષિત દેહા જાણી રે ॥ કર પીડન
કરે તસ ઘર બહુલી, ઋદ્ધિરાજધન પાણી રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૧ ॥ અથવા
વલી ચાર ભેદે નારી, ઊઢા અને અનૂઢા રે ॥ એક સ્વકીયાને પરકી
યા, કામશાસ્ત્રમાં વૂઢા રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૨ ॥ જ્ઞાત અજ્ઞાત યૌવના લહીયે,
પ્રૌઢા મઘ્યા ધીરા રે ॥ વાસકશય્યાને અતિસારિકા, કામકંદની કીરા રે

॥ સુ૦ ॥ ૩૩ ॥ મુખ્યા વિપ્રલબ્ધા વિસ્રબ્ધા, પ્રોષિતપતિકા ભણીયેં રે ॥
 બેદ અનેક લક્ષણ ગુણથી છે, વાત્સ્યાયનમાં સુણીયેં રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૪ ॥
 રસમંજરી રસિક પ્રિયા નાટક, શૃંગારશતકે પ્રમુખા રે ॥ કામકામી જે હે
 થે તે જે જે, એહવા સકલ વિશેષા રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૫ ॥ રાંઠા પગની આંટુ
 જેતી, શંખિણીનેં સૂગાલી રે ॥ આપતણાં લક્ષણ રાખેવા, વરજે એહવી
 બાલી રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૬ ॥ સામુદ્રિકનાં લક્ષણ જેઠ, પરણે કન્યા જાણી રે ॥
 નિર્ધનકુલની પણ હોયે રાણી, જ્ઞાનવિમલ સૂરિ વાણી રે ॥ સુ૦ ॥ ૩૭ ॥ ૪૩૬ ॥

યતઃ ॥ છંદ ॥ વિરલે દાંતે નેં વિકરાલી, કોપ ધણેાને દર્શનેં કાલી ॥
 વઢનેત્ર વલી મુખડું તાણે, અહનિશિ આપો આપ વખાણે ॥ ૧ ॥ ચાલ
 ॥ વખાણે ચાલી હિયડે પાલિ, પેટ પ્રજલી મુંછાલી, ધણ ક્રોધ ન છડે, કલ
 હજ મડે, માતા સાંઠ જેમ ત્રટકાલી ॥ મસ્તક કપિવેણિ, કેશર નયણી
 બાખર ઘેટા બાલ જિસ્યા, તે નારી પામી રીશ મ કરશેા, અણ પૂજ્યાનાં
 ફલ ઇસ્યાં ॥ ૨ ॥

અથોત્તમા ॥ સુહિત સુલક્ષણી રંગ રસાલી, કનક ચૂડીનેં પહિરણ
 ફાલી ॥ દક્ષિણ કરેં જે દાનજ દીજેં, તો ઇસો નારી નિશ્ચય પામીજેં ॥
 ૧ ॥ ચાલ ॥ પામીજેં યુવતી સાસુ ગમતી, નણદહ ભગિની સુકુલીણી ॥
 પરપુરૂષ ન જેતી, વાત ન કરતી, તાંત ન ધરતી કેહ તણી ॥ જિનધર્મ ઊચ
 રતી, પીઊમન ગમતી, શારદ્યંદ નિર્મલ જિસી ॥ પહેલે ભવેં કોઇ મહાતપ,
 કીધાં, તે નર પામ્યા નાર ઇસી ॥ ૨ ॥ ઇત્યાદિક બહુ વસ્તવ્યતા જાણવી.

॥ દોહા ॥

॥ કહો નાયક હોયે કેટલા, તવ બોલ્યા કહે ચાર ॥ અનુકૂલ દક્ષિણ શ
 ઠ વલી, ધૃષ્ટ ભેદ એ ચાર ॥ ૧ ॥ હવે એ ચારનાં લક્ષણ કહે છે ॥ જે પ
 રરમણી રત નહી, નિજશું નિત્યેં રાગ ॥ તે અનુકૂલ નાયક કહો, શુભ
 લક્ષણનો લાગ ॥ ૨ ॥ ચિત્તેં પરરમણી રમે, પણ વિકાર ન દેખાવ ॥
 તે દક્ષિણ નાયક કહો, કુલાચાર ન ચુકાવ ॥ ૩ ॥ પ્રિય બોલે પણ પ્રિય
 નવિકરે, ધરે કોપ પ્રચાર ॥ શઠ નાયક તે જાણીયેં, એહનો ધણો પ્રચાર
 ॥ ૪ ॥ આપ અપરાધ ન જાણતો, અજ્ઞાનેં કૃત કર્મ, અપમાન્યો પણ
 તેહવો, તે ધીઠો અકુશલ કર્મ ॥ ૫ ॥ ઇત્યાદિક ભેદેં ધણા, નાયક ભેદ
 વિચાર ॥ વર્ણુભેદથી જાણીયેં, ચારચોક શોલ સાર ॥ ૬ ॥ હવે સ્વા
 મી રસ કેટલા, કહે નવરસ સંસાર ॥ શૃંગાર હાસ્યનેં વીર રસ, કરૂણ

અદ્ભુત ભય ભાર ॥ ૭ ॥ શૈદ્ર ખિભત્સને શાંત રસ, એ વલીત્રિવિધ
સંભાર ॥ સ્થાયી સાત્વિક સંચારિયા, ભાવે અનેક પ્રકાર ॥ ૮ ॥

હવે એ નવરસનાં લક્ષણ કહેછે ॥ દોહા ॥ દંપતી રાગે નીપજે, તે
શૃંગાર-દુ પ્રકાર ॥ સંયોગને વિયોગથી, સકલ જંતુ વિસ્તાર ॥ ૯ ॥
તે પ્રચ્છન્ના પ્રચ્છન્નથી, તેહના બહુ વિસ્તાર ॥ હાસ્ય સહજ નિમિત્તથી,
દુવિધ ભેદ સુવિચાર ॥ ૧૦ ॥ દાનંધર્મ રણ ભેદથી, ઉત્સાહે હોયે
ધીર ॥ કરુણા પણ શૃંગારથી, ભેદ હોયે કૃતવીર ॥ ૧૧ ॥ અંગાવેશ
એષ્ટાથકી, શૈદ્ર ખિભત્સ વિશેષ ॥ ભાતિ સકલથી નીપજે, રસ ભયાન
ક દેખ ॥ ૧૨ ॥ પૂરવ સકલ રસ પુષ્ટતા, આપ ગુણે જે તુષ્ટ ॥ તે નવમો
વર શાંત રસ, તેહને કીજે પુષ્ટ ॥ ૧૩ ॥ યતઃ ॥ સમ્યક્જ્ઞાન સમુદ્ધાન,
શાંતોનિઃસ્પૃહ નાયકઃ ॥ રાગદ્વેષપરિત્યાગા, અછાંતોરસ ઉદાદતઃ ॥ ૧ ॥
દોહા ॥ રાગ દ્વેષકો લેશ નહી, સમ્યક્જ્ઞાન ગુણુ ધામ ॥ આપસ્વભાવે મ
ગ્નતા, અનુભવ શાંત ઇતિ નામ ॥ ૧૪ ॥ કાવ્યપ્રકાશ અલંકારમે, એહ
ના છે વિસ્તાર ॥ તેહથી સઘણા જણજે, જ્ઞાનવિમલ મતિ ધાર ॥ ૧૫ ॥
॥ હાલ નવમી ॥ નણદલહો નણદલ ચૂડલે યૌવન ઝલ રહ્યો ॥ એ દેશી ॥

॥ કહો સ્વામી બહોંતેર કલા, નરની દાખે જેહ ॥ પ્રીતમ ॥ નિસુણી
સહુને ઊપજે, ચતુરસભાને નેહ ॥ પ્રીતમ ॥ કહો ॥ ૧ ॥ લિખિત ૧ ગણિ
ત ૨ ચિત્રરૂપ ૩ છે, ગીત ૪ નૃત્યને ૫ વાદ્ય ૬ ॥ પ્રીં ॥ સપ્તસ્વર ૭ ખ
ઈન્દ્રિકા, પુષ્કર ગતિનાં વાદ્ય ૮ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૨ ॥ તાલમાન ૯ જૂવ
ટ કલા, ૧૦ પાસા ૧૧ અષ્ટાપદ ખેલ ૧૨ ॥ પ્રીં ॥ જનવાદવા તે ૧૩
દક્ષતા, સવિ અગ્રેસર ૧૪ ખેલ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૩ ॥ દૃગમટીનું જણવું,
૧૫ અશન ૧૬ પાનને ૧૭ વસ્ત્ર ૧૮ ॥ પ્રીં ॥ તેહનું વિધે નિપજવવું, વિ
લેપન ૧૯ શયન ૨૦ વિધિ તત્ર ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૪ ॥ આર્યા ૨૧ પ્રહેલિકા
૨૨ માગધિકા, ૨૩ ગાથાર ૨૪ ગીતિકા ૨૫ શ્લોક ૨૬ ॥ પ્રીં ॥ હિરણ્ય સુવ
ર્ણ ૨૭ ચૂર્ણ ૨૮ યોગ ૨૯ જે, જણે તેહના થોક ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૫ ॥ ભૂષણ
વિધિશું પહેરવાં, ૩૦ તરણી સેવા પરિકર્મ ૩૧ ॥ પ્રીં ॥ સ્ત્રી ૩૨ નર ૩૩ હ
ય ૩૪ ગજ ૩૫ વૃષભ ૩૬ મણિ, ૩૭ કુર્કટ ૩૮ છત્ર ૩૯ ડંડ ૪૦ મર્મ ॥ પ્રીં
કં ॥ ૬ ॥ અસી ૪૧ કાકિણી ૪૨ એહનાં, લક્ષણુ ગુણુને દોષ ॥ પ્રીં ॥ વાસ્તુ
વિદ્યા ૪૩ ઘર થાપના, ખંધાર ૪૪ નગર માનજપ પોષ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૭ ॥
ચાર ૪૬ પ્રતિ ચાર ૪૭ જે કટકના, વ્યૂહ ૪૮ અને પ્રતિવ્યૂહ ૪૯ ॥ પ્રીં

॥ યુદ્ધ ૫૦ નિયુદ્ધ ૫૧ તે જાણીયે, ચક્ર ૫૨ સંકટ ૫૩ ગરુડ ૫૪ ંચૂ
હ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૮ ॥ અતિયુદ્ધ ૫૫ અસિયુદ્ધ ૫૬ જાણીયે, સુષ્ટિયુદ્ધ
૫૭ બાહુયુદ્ધ ૫૮ ॥ પ્રીં ॥ ધનુર્વેદ ૫૯ ક્ષુરમ્ ૬૦ ભેદજે, વૃષદ ૬૧ ઇસિથ્ય
લતાયુદ્ધ ૬૨ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૯ ॥ હિરણ્યપાક ૬૩ સુવર્ણ પાક ૬૪ જે, સુ
ત્રખેડ ૬૫ વસ્ત્રખેડ ૬૬ ॥ પ્રીં ॥ ખેત્રખેડ ૬૭ ધટીખેડ ૬૮ કાષ્ઠ ઘટન ૬૯
તનુ ખેડ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૧૦ ॥ સ્ત્રવ કરણ ૭૦ નેં નિર્જવ કરણ ૭૧, શકુ
ન વિહંગમ વાણિ ૭૨ ॥ પ્રીં ॥ એ બહોતેર નરની કલા, આગમ વચન પ્રમા
ણ ॥ સુંદરી ॥ કહો ॥ ૧૧ ॥ કોઇએકસ્થાનકેં અન્ય પ્રકારેં પણ બહોતેર
કલા કહી છે, તેકહે છે ॥ કાંચાનિ ॥ લિખિત ૧ પઠિતર સંખ્યા ૩ ગીતિ ૪
નૃત્યાનિ ૫ તાલા ૬, પટહ ૭ મરજ ૮ વીણા ૯ વંશ ૧૦ ભેરી ૧૧ પરીક્ષા ॥
દ્વિરદ ૧૨ તુરગ ૧૩ શિક્ષા ધાતુ ૧૪ દૃગ્ ૧૫ મંત્રવાદા ૧૬, વલિ પલિત
વિનાશૌ ૧૭ રત્ન ૧૮ નારી ૧૯ નૃત્તક્ષં ૨૦ ॥ ૧ ॥ છંદ ૨૧ સ્તર્ક ૨૨ સુ
નીતિ ૨૩ તત્ત્વ ૨૪ કવિતાર્પ, જ્યોતિઃ ૨૬ શ્રુતિર ૨૭ વૈધકં ૨૮ ॥ ભાષા ૨૯
યોગ ૩૦ રસાયનાં ૩૧ જન ૩૨ લિપિ ૩૩, સ્વમેદ્ર જલં ૩૫ કૃષિઃ ૩૬ ॥
વાણિજ્યં ૩૭ નૃપસેવનંચ ૩૮ શકુનં ૩૯, વાર્ય ૪૦ શ્રિ ૪૧ સંસ્તંભનં
૪૨, દૃષ્ટિ લેપન ૪૩ મર્દનો ૪૪ ધ્વજતયો ૪૫ બંધભ્રમૌ ૪૬ દ્વૌઘટે ॥ ૨ ॥ પ
ત્રચ્છેદન ૪૭ મર્મભેદન ૪૮ કલાકૃત્યં ૪૯ બુવૃષ્ટિજ્ઞતા, ૫૦ લોકાચાર ૫૧ જ
નાનુવૃત્તિ પર ફલભિત્ ૫૩ ખર્જ ૫૪ ક્ષુરીબંધનં ૫૫ ॥ મુદ્રા ૫૬ જે ૫૭ ર
દ ૫૮ કાષ્ઠ પદ ચિત્રકૃતિ ૬૦ દો ૬૧ દૃગ્ ૬૨ મુષ્ટિ ૬૩ દંડા ૬૪ ઠસિ ૬૫
વાગ્ચુદ્ધં ૬૬ ગરુડસર્વ ૬૭ ૬૮ ભૂતદમનં ૬૯ યોગા ૭૦ -૭૧ નામા
લયઃ ૭૨ ॥ ૩ ॥ ઇત્યાદિ ચરિત્રપ્રકરણાદાવપિ દૃશ્યતે ॥

પૂર્વઢાલ ॥ ચૌશઠ મહિલાની કલા, અમને દાખો તેહ ॥ પ્રીતમ ॥ નૃ
ત્ય ૧ ઊચિત ૨ ચિત્ર ૩ વાજિત્ર ૪, મંત્ર ૫ તંત્ર ૬ ગુણગેહ ॥ પ્રીં ॥
૧૨ ॥ કહો સ્વામી ચૌશઠ કલા ॥ એ આંકણી ॥ જ્ઞાન ૭ વિજ્ઞાન ૮ દંભ ૯
જલથંભ ૧૦, ગીતગાન ૧૧ મેઘવૃષ્ટિ ૧૨ ॥ પ્રીં ॥ તરૈરોપણ ૧૩ આકા
રગોપન ૧૪, અન્ન ૧૫ સૃષ્ટિ ફલાકૃષિ ૧૬ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૧૩ ॥ ધર્મવિ
ચાર ૧૭ શકુન ૧૮ સાર, ક્રિયાકલ્પ ૧૯ સંસ્કૃતજલ્પ ૨૦ ॥ પ્રીં ॥ ધર
નીતિ ૨૧ ધર્મનીતિ ૨૨ લીલા ગતિ ૨૩, કામવિકારનાં જલ્પ ૨૪ ॥ પ્રીં
॥ કં ॥ ૧૪ ॥ સુવર્ણ સિદ્ધિ ૨૫ વર્ણિક વૃદ્ધિ ૨૬, સુરભિતેલનું કર્મ ૨૭
॥ પ્રીં ॥ હય ૨૮ ગજ ૨૯ લક્ષણ પરીખણ, નર ૩૦ સ્ત્રી ૩૧ લક્ષણમર્મ ॥

પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૧૫ ॥ લિપિ અઢાર પરચ્છેદનો ૩૨, સુવર્ણ રત્નના ભેદ ૩૩
 ॥ પ્રી૦ ॥ બુદ્ધિ તત્કાલ જે ઉપજે ૩૪, વાસ્તુસિદ્ધિના ભેદ ૩૫ ॥ પ્રી૦ ॥
 ક૦ ॥ ૧૬ ॥ વૈધક્રિયા ૩૬ કામની ક્રિયા ૩૭, ઘટભ્રમ ૩૮ સારિશ્રમ ૩૯
 ચૂર્ણ યોગ ૪૦ ॥ પ્રી૦ ॥ અંજનયોગ ૪૧ હસ્તલાઘવ ૪૨, વચનપદ્મ ૪૩
 ભોજનવિધિ ભોગ ૪૪ ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૧૭ ॥ વાણિજ્યવિધિ ૪૫ મુખ
 મહનં ૪૬, શાલિખંડન ૪૭ કાવ્યશક્તિ ૪૮ ॥ પ્રી૦ ॥ કથાકથન ૪૯ રોદન
 કલા ૫૦, પુષ્પગ્રંથન ૫૧ વક્રોક્તિ પર ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૧૮ ॥ વેષવિધા
 ન ૫૩ આભરણવિધિ ૫૪, સકલ ભાષાનો વિશેષ ૫૫ ॥ પ્રી૦ ॥ ભૃત્ય ઉપ
 ચાર ૫૬ ગૃહચાર ૫૭ એ, પરવચન નિરાકરણનિરેષ ૫૮ ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥
 ૧૯ ॥ કેશખંધન ૫૯ વીણાવાદન ૬૦, લોકવ્યવહાર ૬૧ અંક ચાર ૬૨
 ॥ પ્રી૦ ॥ વિતાંડાવાદ ૬૩ પ્રશ્નપ્રહેલિકા ૬૪, એ ચોશઃ સુવિચાર ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦
 ॥ ૨૦ ॥ ગણિત ત્રીસરી લીલાવતી, ગુણાકાર ભાગાહાર ॥ પ્રી૦ ॥ મૂલ
 ધનવર્ગ ગણિત પદે, બોલ્યો બહુવિસ્તાર ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૨૧ ॥ ઇત્યાદિક
 જે પૂછીયું, પ્રીયંગુમંજરીયેં જોહ ॥ પ્રી૦ ॥ તે શ્રીચંદ્રે દાખીયું, એક વિદ્યા
 ગુરૂ તેહ ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૨૨ ॥ ગાહાગૂઢા કેમ ભાષીયેં, પ્રશ્ન પ્રહેલિકા કે
 મ ॥ પ્રી૦ ॥ વિવિધ જાતિતે દેખીયેં, વાર્ધે મનનો પ્રેમ ॥ પ્રી૦ ॥ ક૦ ॥ ૨૩ ॥
 તદુચ્યતે ॥ પદમખખર વિણુ જગ જીવાડે, મજ્જખખર વિણુ જગને
 પાડે ॥ અંતખખર વિણુ સહુને મીઠો, સો સ્વામી મેં નયણેં દીઠો ॥ કાજલ ॥
 પદમખખર વિણુ મીઠો લાગે, અંતખખર વિણુ પંખીલાગે ॥ મજ્જખખર
 ર વિણુ સુખમાં જાય, તે આવે તો બહુ પસાય ॥ ઉત્તર ॥ કાગલ ॥
 મજ્જખખર વિણુ જલમાં વસતો, આદિખખર વિણુ ઘર સોહતો, અંતખખર
 વિણુ સહુયેં વાહાલી, તુમનેં જોવાને મેં આલી ॥ ઉત્તર ॥ આંખડી ॥
 અંતખખર વિણુ વહે સંન્યાસી, મજ્જખખર વિણુ કરે અવિમાસી ॥
 આદિખખર વિણુ લિખતાં, ખાલા શિસેં શોહા તે સુકુમાલા ॥ ઉત્તર ॥
 ॥ રાખડી ॥ ઇતિગાહા ગૂઢા ॥
 ॥ કવિત્ત ॥ દોઈ અખખર નર નારેં, કોપ ચઢી નરનેં મારે, દેખે સઘ
 લા લોક થોક પણ કોઈ ન વારે ॥ નાહો જાણી નાહ, કેડે શિર જાલી આણ્યો ॥
 વલી દીયે બહુ માર, નારિ ગુણ તેહ વખાણ્યો ॥ કર પગ વિણુ એમ ખે
 લના, કરે કરાવે અતિ ઘણી, અવધિ કહી છ માસની, નારિ વાંકી તે સુણી
 ॥ ૧ ॥ ॥ ઉત્તર ॥ ગેડી દોડો ॥ ઇતિખિંદુ સમસ્યા ॥

કવિત્ત હરિયાલી ॥ ત્રણ અક્ષરની નારિ, નયરમાંહે બહુ દીસે ॥ વદન
અનેક વિશાલ, જલ કર પાય ન દીસે ॥ નાટક કરે અપાર, અન્ન ખાતી
નવિ ધ્રાણે ॥ કધ્યે ન પીયે નીર, જીવ વિણ સંધલે વ્યાપે ॥ તે નારી
ને દાખવો, અવધિ માસ પટ જણીયે, તુરત કહે જે તેહની, બુદ્ધિ સવિહુ
વખાણીયે ॥ ૧ ॥ ઉત્તર ॥ ચાલણી ॥

॥ દોહા ॥ પીઝી પરદેશુ સિધાવતે, કરે સમસ્યા નારિ ॥ પય
જલ સૂરિજ દ્વિરદના, કરે આકાર મનોહાર ॥ ૧ ॥ એ શું મંગાવ્યું તે ક
હો ॥ ઉત્તર ॥ દોહા ॥ તવ શ્રીચંદ્ર કહે ઇશ્યું, ખારોદક ગજ ખાર ॥
મંગાવિયું ધણીયાણીયે, એ સંજ્ઞા ચિત્ત ધાર ॥ ૨ ॥

॥ પુનઃ ॥ પીઝી પરદેશથી આવીયો, દીધી મુગતા રાશિ ॥ પ્રિયા
કરે ગુંજ જણીયે, નાખી દીયે કરી હાંસિ ॥ ૧ ॥ તેહનોહેતુ દાખીયે, ક
હે શ્રીચંદ્રકુમાર ॥ અણુ કરતલે બિંબિયા, નયન કાંતિ છબિ ધાર ॥
॥ ૨ ॥ ઇતિ ગૂઢ સમસ્યા ॥

॥ અથ કુંડલિયા ॥ હૈયા મ કરિશ હોશ તું, દેખી પરાઈ ઋદ્ધિ ॥ પર આ
શે શું નીપજે, જિહાં સાહસ તિહાં સિદ્ધિ ॥ ૧ ॥ જિહાં સાહસ તિહાં સિ
દ્ધિ, બુદ્ધિ પણ તેહવી આવે ॥ તેહવા મલે સહાય, દાય પણ તેહવા થાવે ॥
જે પામે સુખ ચેન, તેણે કાંઈ આગે દીયા ॥ ઇહાં નહી કોઈનો ચાર, ધૈર્ય ધ
રી રહે તું હૈયા ॥ ૨ ॥ હૈયા મ કરિશ હોશતું,

॥ ગૂઢા ॥ ગિરિ તનયા માતા તણો, જમાતા સુત યાન ॥ તસ ભખ તસ
રિપુ તસ પતિ, તસ બંધવ રિપુ જણ ॥ ૧ ॥ તસરિપુ તસ સુત તુમ પ્રતે,
મંગલ કરો વિચિત્ર ॥ આ અવસર તે થાપીયે, એહણું કહે પવિત્ર ॥ ૨ ॥
ઉત્તર ॥ ગણેશ ॥ ઇત્યર્થઃ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ એણી પરે બહુ વિધ શાસ્ત્રની, ગોષ્ઠિ થઈ તેણી વાર
॥ પ્રીં ॥ નિસુણી આનંદ પામીયા, નાગર જન પરિવાર ॥ પ્રીં ॥ કં ॥
૨૪ ॥ વરમાલા કઠે ઠવી, કીધા સવિ આચાર ॥ પ્રીં ॥ મંગલ ચારે વ
રતીયાં, નાટકનાં દોંકર ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૨૫ ॥ મંગલ દ્વારે નાટક ર-
હ્યાં, ચોરી મધ્યવિભાગ ॥ પ્રીં ॥ ચોથે મંગલે આપીયા, ચતુરંગ
દલના લાગ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૨૬ ॥ ઉચિત ઉત્સવ થયો અતિ ઘણે,
પ્રિયંગુમંજરી સાથ ॥ પ્રીં ॥ બંધુર સિંધુરે તે ચઢ્યા, ચાલે બહુલે સા

થ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૨૭ ॥ સુણે પથેં અદ્ભુત ગિરા, નિજ સૌભાગ્ય કુમા
૨ ॥ પ્રીં ॥ શચિ શક રતિ કામ તે, જેમ કમલોનેં મુરાર ॥ પ્રીં ॥ કં ॥
૨૮ ॥ રોહિણી ચંદ્ર ગૌરિ ગિરીશનો, રન્નાદેવીનેં સૂર ॥ પ્રીં ॥ તેહથી
એહનો અતિ બંન્યો, યોગ સદા સસનૂર ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૨૯ ॥ એમ પુર
વાણી નિસુણતાં, આવી આપણે ઠામ ॥ પ્રીં ॥ સહુ સહુનેં ઠામેં મોકલ્યાં,
દેધ દાન યથોચિત્ત ઠામ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૩૦ ॥ વાસ આગારેં આવિયાં,
સખી સંયુત પ્રિયા સાથ ॥ પ્રીં ॥ સાવધીન હસિતાનનેં, સુખીયા શચિ
હરિ સાથ ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૩૧ ॥ કાવ્ય ગોષ્ઠિ બહુ તિહાં કરે, શ્રી
જ્ઞાનવિમલ મતિમંત ॥ પ્રીં ॥ હવે તિહાં કણે જે થયું, તે સુણજે
સવિ સંત ॥ પ્રીં ॥ કં ॥ ૩૨ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૪૮૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ભાપણ સંજાયેં તેડીયો, મદનનેં તેણી વાર ॥ નિજ વચ સત્ય કરવા
ભણી, એ ઊત્તમ આચાર ॥ ૧ ॥ વપુચિંતા મિશ ધરથકી, નીસરિયો જે
ણી વાર ॥ પ્રિયા તવ પુકેં થઈ, કહે શ્રીચંદ્રકુમાર ॥ ૨ ॥ વચ્ચે ધર જવું
અછે, તિહાં અછે બહુ નાર ॥ તુમે તો એણે થાનકેં રહો, આવું છું એક
તાર ॥ ૩ ॥ ઊર્ધ્વભૂમિથી ઊતરી, અધો ભૂમિ આવેઈ ॥ શ્વસુર વર્ગથી જે
લહું, તે સવિ મદનનેં દેઈ ॥ ૪ ॥ નિજ કુંડલનેં મુદ્રિકા, શ્વસુર દત્ત મુદ્રિ
કા જેહ ॥ તે પાસેંથી સ્વયં લીયે, આપ વેશ તસ દેહ ॥ ૫ ॥ કહે મદનનેં
એહવું, તુજ મન તોષણ કાજ ॥ મેં એ સઘલું કીધલું, હવેજાં છું આ
જ ॥ ૬ ॥ તે કહે સર્વ ભલું કરયું, કરો યથાચ્ચિ સ્વામી ॥ હર્ષ્યો મદન ન
યનાંજના, દિક કરી બેઠો ઠામ ॥ ૭ ॥ વેશ લેઈ સવિ તેહનો, વાસ ધરેં જ
વ જય ॥ આતુર હોયે ઊતાવલા, એહવો બોલ્યો ન્યાય ॥ ૮ ॥ તેમ ચાલં
તો આવતો, બેસંતો નગ તુંડ ॥ સ્તબ્ધ પણે કંઈ ચરણ કર, વિરૂં દેહ લય
ચંડ ॥ ૯ ॥ દેખી તેહવો તે પ્રિયા, સખી યુત બાહર આવિ ॥ કહે કોણ એ
આવ્યો ઇહાં, કોણ એ પતિ વેશ બનાય ॥ ૧૦ ॥ કહે સખી ભદ્રે શું કહે,
કાંઈ બ્યામૂઠ છે મન્ન ॥ તેવિણ કોણ આવે ઇહાં, વેષભૂષણ પ્રચ્છન્ન ॥ ૧૧
॥ પ્રિયંગુમંજરી કહે સખી, જે નવિ માનો વાત ॥ તો જાંઘનેં પૂછીયેં, સ
ર્વ કથા સંઘાત ॥ ૧૨ ॥ તેણે જઈ તેમ પૂછીયું, નાવે કાંઈ ધાત ॥ શ્રીચંદ્ર તો
નિશ્ચેં નહી, કાંઈ અન્ય નર જાતિ ॥ ૧૩ ॥ કહે સખી દૌવારિક હતો, એતો
આપણે દીડ ॥ તેહનેં જઈ જોયો ધણું, પણ તે કિહાંય ન દીડ ॥ ૧૪ ॥ હવે

પ્રયગુમંજરી તિહાં, એક સખી તિહાં મેલી, માતાને પાસેં જઈ, કહે વચ
ન દુઃખ મેલી ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૪૯૫ ॥

॥ દાલ દશમી ॥ પ્યારે પ્યારે કરતી ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે બોલી તાસ સવિત્રી, કેમ આવી તુરત તું પુત્રી ॥ કુશલ છે દેહ પ
વિત્રી, જેમ વિસ્વર બોલે તંત્રી ॥ કેમ આવી ॥ ૧ ॥ શ્રીચંદ્રશ્રીચંદ્ર કરતી,
કેમ સુખ પામે દુઃખ કરતી ॥ કેમ શ્રીચંદ્રશ્રીચંદ્રકરતી ॥ એ આંકણી ॥ દુઃ
ખ ભરિ ફોટે મુજ છાતી, પીયુ ઠામે અપર નર જાતિ ॥ મેં દીઠો લજ્જા ધા
તી, બહુ પરેં હું છું વિલલાતી ॥ રે માય ॥ બં ॥ માતા કહે શું બોલે, ગુ
જ કંચન સમ તોલે ॥ ધમ્યું સોનું ફૂકેં ઢોલે, એહવી નવિ કરવી ટોલ રે
માય ॥ એહં ॥ ૩ ॥ મેર શિખરેં પંગુલ પૂગે, વલી સૂરજ પશ્ચિમ ઊગે ॥
પણ તુમ પુત્રી તેહી ન ચૂકે, પરણ્યોતે કિમહી ન મૂકે રે માય ॥ ૪ ॥ પિઊડો પિ
ઊડો કરતી ॥ એ આંકણી ॥ સખી સઘળી માયેં પૂછી, તેણે પણ તિમહિજ શૂ
ચી ॥ માતા મનમાંહે વગૂચી, જેમજરતાલે હોયે ફૂચી રે માય ॥ પીં ॥ ૫ ॥ રા
જને તેહ જણાવ્યો, પ્રભાતે તેહ તેડાવ્યો ॥ ભલી દૃષ્ટિ તેહ ધરાવ્યો, નહી શ્રી
ચંદ્ર એમ ચિતભાવ્યો રે માય ॥ પિં ॥ ૬ ॥ કહે મુદ્રા કુંડલ દ્યાવો, કિહાંછે
વળી તેહ બતાવો ॥ ફરી શાસ્ત્ર ગોષ્ઠિ સંભલાવો, જેમ હોયે મંગલનો વધા
વો હો માય ॥ પિં ॥ ૭ ॥ હંસ ઠામે જેમ બગ રાજ, નૃપઠામે હુતાશ
ન રાજ ॥ જેમ બોલ ન બોલે તાજ, કિહાં લાલમણિને પાજ હો માય ॥
પિં ॥ ૮ ॥ કેહે રાજ ફોટાણ તું, રે નિર્લજ ધીક નિગુણ તું ॥ નવિ બોલે
કાંઈ તે વલતું, ગલું બેઠું થુંક ન ગલતું હો માય ॥ પિં ॥ ૯ ॥ નીલી કાંબે
જબ્ય મારે, તિહાં પંદરમું રતન દેવારે ॥ ભય પામ્યો યથાસ્થિત ભાંખે, મન
શંકા કાંઈ ન રાખે રે માય ॥ પિં ॥ ૧૦ ॥ હું મદનપાલ છું નામે, આમૂલ
ચરિત્ર કહું તામે ॥ એ બુદ્ધિ બટકની સારી, એ મહેટો નર ઉપકારી
હો માય ॥ પિં ॥ ૧૧ ॥ મુજ વેશ લેઈ મુજ વચણે, જિણે કાલે કન્યા પ
રણે ॥ તે તો નિર્દભ ઉપકારી, મેં ગતિ મતિ સઘળી હારી હો માય ॥ પિં
॥ ૧૨ ॥ મુજને દેઈ વેશ એ સઘણો, નવિ જાણું નજીક છે વેગણો ॥ ગયો
કિહાંએ નહી તે નબલો, શ્રીચંદ્ર અપરકે પહેલો હો માય ॥ પીં ॥ ૧૩ ॥
તે નિસુણી નૃપતિ સવિ તેડે, પુરલોકને કહો કરો કેડે ॥ એ વાતની ન કરો
જેડિ, જેમ પુત્રીનું દુઃખ ફેડે હો માય ॥ પિં ॥ ૧૪ ॥ જોયો પણ કિહાંયે ન
સાધો, રહ્યો કિહાંયે છપીને અલાધો ॥ એકવેં તારક ભટ બોલ્યો, શ્રીચંદ્ર

એમેં ગુણ બોલ્યો હો માય ॥ પિં ॥ ૧૫ ॥ વિલંપતી પુત્રીનેં વારે, તું ખેદ
મ કર બહુવારેં ॥ મનશે ભરતા પુણ્ય હેતેં, પરં કેમ ઓલખીશ સંકેતેં હો
માય ॥ પિં ॥ ૧૬ ॥ વામાંગ પુરકણ આચારેં, મેં દીઠો જેણેં આકારેં ॥ મુ
દ્રા દીધી છે મુજનેં, તો કિશિચિંતા નહીં છે તુજનેં હો માય ॥ પિં ॥ ૧૭ ॥
પિયુડો જિહાં લગેં નવિ મનશે, તિહાં લગેં મુદ્રા તુજ ફલશે ॥ અર્ચિશે તેહ
ના પાયા, મુદ્રા માંહે નામ સોહાયા હો માય ॥ પિં ॥ ૧૮ ॥ સવિ મદન પા
સેંથી લીધું, આભરણ ગળદિક સીધું ॥ સર્ચિવાદિક સવિ મલી લેવે, પર વ
સ્તુ પોતાની ન હોવે હો માય ॥ પિં ॥ ૧૯ ॥ કહે રાણી મુદ્રા માહરી, આ
પો તે અમનેં ધારી ॥ કહે તે લેઈ ગયા દીસે, ઇમ નિસુણી રાણી વિકસે
હો માય ॥ પિં ॥ ૨૦ ॥ જીવંતો મદનનેં રાખ્યો, કાંઈ ધન દેઈ નિજ કરી
રાખ્યો ॥ એ પણ રાજનો બેટો, પરદુઃખ એણી પરેં મેટો હો માય ॥ પિં
॥ ૨૧ ॥ રાજ પુરલોક વખાણે, ઉપકૃતિ શિરોમણિ કરી જાણે ॥ હવે નયર કુ
શસ્થલેં પ્રેમે, રાજ નિજ પ્રેમ સંપેખેં હો માય ॥ પિં ॥ ૨૨ ॥ તિહાંથી
કિશિ ખબર ન પાળ્યા, વિલખા થઈ પાછા આળ્યા ॥ કહે રાજ હવે શુભ
દિવસેં, મોકલીશે સવિ તે દેશેં હો માય ॥ પિં ॥ ૨૩ ॥ સુખશાતા સહુનેં થા
વે, શ્રીચંદ્ર વરચો મનભાવેં ॥ પુત્રી પણ તેહિજ ધ્યાવે, ભાગ્યેં સવિ શુભ
થઈ આવે હો માય ॥ પિં ॥ ૨૪ ॥ હવે ક્ષત્રિય વેશ ધરીનેં, આલ્યા શ્રીચં
દ્ર મન્ન કરીનેં ॥ ચંદ્રાદિક યશનો રાશિ. શ્રીચંદ્ર ચલે પરવાશિ હો માય ॥
પિં ॥ ૨૫ ॥ કોઈક મહા અટવી આવી, રવિ કિરણ ન હોવે પ્રભાવિ ॥
જિહાં પલ્લિપતિનાં જોરા, ઠામ ઠામેં ચરડનેં ચોરા હો માય ॥ પિં ॥ ૨૬ ॥
બહુજતિ જનાવર બહુલાં, મૃગ ચિત્રક શંખર શશલાં ॥ બહુ ભાંતિના તર
અર રાજ, હોઈ ધીરજ ધર બહુ રાજ હો માય ॥ પિં ॥ ૨૭ ॥ તિહાં જ
તે તૃપાયેં પીડે, ઉચ્ચ દેશે જોઈ તિહાં નીડે ॥ જલથાનક દીડ સંકે
ત, એકણ દિશેં જાય પંખી પોત હો માય ॥ પિં ॥ ૨૮ ॥ એહવે એ
કદિશેં અતિ ઝલકે, તેજેં રવિ મંડલ ચલકે ॥ તેજેં અંધકાર પણાસે,
ચિત્ત ચિંતે એ શું ભાષે હો માય ॥ પિં ॥ ૨૯ ॥ તેજેં ઠામેં જ
ઈ જઈજોવે, ચંદ્રહાસ્ય ખર્જ એ હોવે ॥ કેહનું એ કોણે વીસારયું, કે ભૂ
ચર ખેંચરેં ધારયું હો માય ॥ પિં ॥ ૩૦ ॥ તસ સ્વામી સઘલે જોયો,
પણ દીઠો ન ક્યાંયે કોયો ॥ ચિંતે મન કિણેહી વીસારચો, કિંવા પડ્યો કિં
વા હારચો હો માય ॥ પિં ॥ ૩૧ ॥ એમચિંતિ હાથમાં લેવે, ધારા તી

ખી તસ જોવે ॥ ઊપકાર સરખી બુદ્ધિ, થાય એ નીતિ પ્રસિદ્ધિ હો માય
 ॥ પિં ॥ ૩૨ ॥ વંશજાલની ઊપરેં વાહ્યું, કમલનાલ પરેં છે દાયું ॥ વંશ
 જાલ માંહે નર રહીયો, અયો મુખેં તસ શિશ ઊધરિયો. હો માય ॥ પિં ॥
 ૩૩ ॥ હાહાહા અકારજ મહોટું, થયું લાગું પાપ એ ખોટું ॥ નરકેં પણ ડા
 મ ન પામું, કેમ એ અપરાધનેં વામું હો માય ॥ પિં ॥ ૩૪ ॥ એમ આત
 મ નિંદા કરતો, અજ્ઞાન પણું મન ધરતો ॥ આંચો તવ નરની પાસેં, તસ
 કરેં દીયે ખર્જ ઊલ્લાસેં હો માય ॥ પિં ॥ ૩૫ ॥ હું છું અપરાધી તાહારો, ક
 ર અછેદ હવે તું માહારો ॥ તે બોલ શકે નહી બોલી, પાછું કર અસિ દીયે
 દોલી હો માય ॥ પિં ॥ ૩૬ ॥ કર સંજાયેં જલ તિહાં માગ્યું, જલ પાઇ કુ
 મરેં વેર ભાગ્યું ॥ ઘણું ખમીયો પાયેં નમીયો, જ્ઞાનવિમલ મતેં મન ગમી
 યો હો માય ॥ પિં ॥ ૩૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૩૨ ॥

॥ દોહા શોરડી ॥

॥ તે પોહોતો પરલોક, જાણી તે ક્ષણ તિહાં રહ્યો ॥ તે દુઃખથી ધરે
 શોક, નિરાહાર દિન નિર્વહ્યો ॥ ૧ ॥ લેઇ અસિ તે હાથેં, આગલ ચાલે જેટલે ॥
 શ્રાંત થયો પડી રાતિ, પામ્યો વડ એક તેટલો ॥ ૨ ॥ શયનનેં હેતેં કુમાર, જો
 ઇ સારી જયગા ॥ દેખે કુશ સંથાર, વટ કોટર શાખા વચેં ॥ ૩ ॥ ચિંતે ચિ
 ત્તમાં એમ, કોઇ અધ્વગ સૂતો હશે ॥ પહેલાં કીધો તેહ, જયે ઊપર જોવા
 જિસેં ॥ ૪ ॥ ઊપાડે તે દર્ભ, તિહાં કોટર એક દેખીયો ॥ ઢાક્યું કાષ્ટ તૃણેણ,
 તે પરહો કરી પેખીયો ॥ ૫ ॥ ધરી સાહસ મનમાંહે, પેઠો તે વટ વિવરમાં
 ॥ આગલ એક સિદ્ધાહ, દેખી અચરિજ ભૂરમાં ॥ દોહા ॥ શિલા ઊપાડી
 બિહું કરે, દેખે તવ સોપાન ॥ ઊતરીયો હલવે વણી, આગલ વિવર ઊદામ
 ॥ ૭ ॥ દેખે તેહમાં મોટકું, ભુવન એક પાતાલ ॥ દ્વિભૂમિક ધન પુરીયું, રત
 ન દીપકેં જમાલ ॥ ૮ ॥ ઊપર ભૂમિમણિ ખચિત, મંડપ એક વિચિત્ર ॥
 રત્નસિંહાસન માંડીયું, બેઠા કુમર જઈ તત્ર ॥ ૯ ॥ તિહાં એક અપરક
 બારણું, સહેજે ઊઘડે જામ ॥ રત્ન શય્યાયેં વાનરી, દીડી એક અભિરામ
 ॥ ૧૦ ॥ તે દેખી મન ચિંતવે, એ તો અચરિજ દીડ ॥ અનીદૃશ દેખી વાન
 રી, ભયચિંતા માંહે પછકું ॥ ૧૧ ॥ શય્યા મૂકી તુરતમાં, લાગી કુમરનેં પા
 યા ॥ વસ્ત્રાંચલ આકર્ષિનેં, બેસાડે તિણે ડાય ॥ ૧૨ ॥ કહે કુમર તું માનવી,
 ચેટાયેં દીસંત ॥ વાનરી રૂપેં કિમ અછે, અચરિજ એહ મહંત ॥ ૧૩ ॥ એ
 હ ઊદંતનેં જણવા, ઇચ્છાવંત છું આજ ॥ વાત મેલજો સમજ્યેં, તો કોઈ

સીંઝે કાજ ॥ ૧૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૫૪૬ ॥

॥ ઢાલ અગીઆરમી ॥ વાલું સવાયુંવયર હું માહાઈં રે ॥ એ દેશી ॥
 ॥ હવે કપિની રૂઢતી થકી રે, કર સંજાયેં તેથ ॥ ભિતી માંહે છે આલીઓ રે, દે
 ખાડે છે જોથ ॥ દેખાડે નજર સંકત ॥ ૧ ॥ કૌતુકી કુમર કલાનિલો રે, સાહસીયાં
 શિરદાર ॥ તેહીજ ધરણીના ધણી રે, અવર તે કાયર સાર ॥ કૌં ॥ એ આં
 કણી ॥ તે સંજા લેઈ કુમર તે ઊઠીયો રે, બેઠતો કુંપા દોય દીઠ ॥ લીધાં
 તે નિજ હાથમાં રે, અંજન દોય ઊઝિઠું ॥ કૌં ॥ ૨ ॥ એક કાલું એક ઊ
 જલું રે, નિરખીને ચિંતે કુમાર ॥ તવ વાનરી સંજા કરે રે, શ્યામાંજન ન
 યન સંચાર ॥ કૌં ॥ ૩ ॥ તે અંજન મહિમાથકી રે, કન્યા થઈ અભિરામ ॥
 દિવ્યરૂપ વેશ ધારણી રે, કરતી કુમરને સલામ ॥ કૌં ॥ ૪ ॥ કુમરકહે ભદ્રે
 તું કાણુ છે રે, કાણુ એમ કીધું કામ ॥ થાનક એ છે ઠહનું રે, કાણુ લોપી
 ધર્મની મામ ॥ કૌં ॥ ૫ ॥ હર્ષ લજ્જ સંકર થઈ રે, ભાખે કુમરી વયણાહેમ
 પુરાધિપ જાણીયેં રે, મકર ધ્વજ જિત મયણુ ॥ કૌં ॥ ૬ ॥ મદનાવલી તે
 હની પ્રિયારે, મદન સુંદરી સુતા તાસ ॥ મદનપાલથી ન્હાનડી રે, બેહે
 ની ગુણહ નિવાસ ॥ કૌં ॥ ૭ ॥ માત પિતાને વાલહી રે, પામી ચૌવન ભા
 વ ॥ નરનાં લક્ષણ જાણતી રે, નિર્લક્ષણ નાવે દાવ ॥ કૌં ॥ ૮ ॥ ખત્રીશ
 લક્ષણ સુંદર રે, કરવો વર મેં તેહ ॥ એહ પ્રતિજ્ઞા મેં કરી રે, વર વરીયેં ગુ
 ણુગેહ ॥ કૌં ॥ ૯ ॥ હવે એકદિન મુજ બાંધવો રે, પ્રિયંગુ મંજરી રૂપ ॥
 દેખીને રાગી થયો રે, પ્રગટ્યો વિરહ સરૂપ ॥ કૌં ॥ ૧૦ ॥
 તેતો શ્રીચંદ્રરાગિણી રે, રાધાવેધનો કાર ॥ તિલ તુષ રાગ તે નવિ ધરે રે,
 મદન ઊપર નિર્વાર ॥ કૌં ॥ ૧૧ ॥ મુજ બાંધવ રાગેં બહેલોરે, થઈ ની
 સરી ગયો ક્યાંય ॥ એક પખો જે નેહલો રે, તેતો દુઃખી હોય પ્રાય ॥
 કૌં ॥ ૧૨ ॥ એકદિન હેમપુરેશની રે, સભામાંહે સુખકાર ॥ ગાયન ગુણ
 ગાવે ઘણા રે, પ્રતાપસિંહ કુમાર ॥ કૌં ॥ ૧૩ ॥ કોઈક અપૂર્વ શ્રીચંદ્રનો
 રે, યશ સમીર ઊપન્ન ॥ માગણુરેણુ સાહમી કરેં રે, દીન વ્યંજન નિષ્પન્ન ॥
 કૌં ॥ ૧૪ ॥ ઇત્યાદિક બહુ ગુણ સુણી રે, આપ્યું તસ બહુ દાન ॥ મંત્રી
 શું કરે મંત્રણું રે, મુજ પાણીગ્રહ કામ ॥ કૌં ॥ ૧૫ ॥ નંગે કુંદન મેલીયેં
 રે, તો શોભા બહુ હોય ॥ કન્યાનું પણ પણ રહે રે, લક્ષણ વ્યંજન જોય ॥
 કૌં ॥ ૧૬ ॥ એહવેં હું રમવા ગઈ રે, સખી સંયુત વન માંહિ ॥ કુસુમ કે
 લિધરમાં રહી રે, ખમ આવ્યો કોઈ ત્યાંહિ ॥ કૌં ॥ ૧૭ ॥ પાપીને વ્યાપી

દિશા રે, કામ તણી દુદ્દાત ॥ આપ કલત્રથી ખીહતે રે, મૂકી એણે નિકેત
 ॥ કૌં ॥ ૧૮ ॥ મુજ વિવાહ કરવા ભણી રે, દિવસ થયા આજ પંચ ॥
 સામગ્રી લેવા ગયો રે, તસ મન નહી ખલખંચ ॥ કૌં ॥ ૧૯ ॥ રેતી એમ
 મુજ દેખીને રે, તે કહે મ કર તું દુખખ ॥ રતનચૂડ ખગ હું અધું રે, મુજને
 મલી કર સુખખ ॥ કૌં ॥ ૨૦ ॥ ગોત્રી નૃપે મલી મુજને રે, ખાહેર કાઢ્યો
 હેવ ॥ મણિ ભૂષણપુર માહરૂં રે, લીધું તેણે સ્વયમેવ ॥ કૌં ॥ ૨૧ ॥
 લેઈ પરિવાર ઇહાં રહ્યો રે, કાલક્ષેપને કામ ॥ એકદિન ફરતો તિહાં ગયો
 રે, નયરકુશસ્થલ નામ ॥ કૌં ॥ ૨૨ ॥ સૈન્ય મહોદ્ધું દીકું તિહાં રે, ગજ રથ
 તુરગ અપાર ॥ તિહાં પટ મંડપમાં રહી રે, સોવનપદ્મકંક મઝાર ॥ કૌં ॥
 ૨૩ ॥ કુસુમકીડા કરતી થકી રે, સખી બહુ છે પરિવાર ॥ શ્વસુર ઘરેથી
 જાયતી રે, જનક ઘરે ભાઈ લાર ॥ કૌં ॥ ૨૪ ॥ પદ્મિની પેખી હું થયો રે,
 રાગી પણ નહીં ભાગ્ય ॥ એકદિન તિહાં છાનો રહ્યો રે, પણ હરવાનો ન
 હીં ભાગ ॥ કૌં ॥ ૨૫ ॥ શીલરક્ષા પતિની વલી રે, રક્ષા દેઈ અભંગ ॥ તે
 ણે કરી માહરૂં ચિંતયું રે, માહું ન થયું અંગ ॥ કૌં ॥ ૨૬ ॥ દુમણો થઈ
 દેશે ફરૂં રે, કની જોડાં તેહ સમાન ॥ તું દેખી રૂપે સારખી રે, મેં આણી
 એણે કામ ॥ કૌં ॥ ૨૭ ॥ હું પરણીશ હવે તુજને રે, દેઈ ફલાદિક ભક્ષ ॥
 સિત અંગન કરી વાનરી રે, કિહાંઈ ગયો તે દક્ષ ॥ કૌં ॥ ૨૮ ॥ ત્રીજો
 દીન તે આવીયો રે, કરી મુજ માનવ રૂપ ॥ દેઈ મોદક લગન પૂછવા રે, ગ
 યો સામગ્રી અનૂપ ॥ કૌં ॥ ૨૯ ॥ આજ મધ્યાનહેં ગુરૂં વાસરે રે, લગન અ
 છે દુઃખ થાય ॥ આવશે હમણાં પાપીઓ રે, વિદ્યા સાધન ડાય ॥ ગયો વન
 માંહે ધાય ॥ કૌં ॥ ૩૦ ॥ બુદ્ધરાત્રે વા ગુરૂં દિને રે, આવીશ હું નિરધાર ॥
 પાણી ગ્રહણને કારણે રે, કરી સઘલા આચાર ॥ કૌં ॥ ૩૧ ॥ રે ખેચર શુ
 જડ થયો રે, તું મુજ તાત સમાન ॥ કેમ પરણીશ તું પાપીયા રે, વયણ મેં
 કહ્યું ધરી શાન ॥ કૌં ॥ ૩૨ ॥ એમ નિસુણી હસીને ગયો રે, વાનરી કરી
 નેં આજ ॥ બુદ્ધ રજની તો વહી ગઈ રે, પ્રભાતે આવશે આજ ॥ કરશે અ
 ધમ અકાજ ॥ કૌં ॥ ૩૩ ॥ મેં માહારૂં વીતક કહ્યું રે, હવે કહો તુમે છો
 કોણ ॥ કેમ ઇહાં આવવું થયું રે, કહો સવિ ચરિત્ર ન જોણ ॥ કૌં ॥
 ૩૪ ॥ સાહાસિક શિરોમણિ રે, આઁયા તુમે મહારાય ॥ ભાગ્યે માહરે બ
 લ કરયું રે, દુષ્ઠથી છોડાવો ડાય ॥ કૌં ॥ ૩૫ ॥ અવર ઠામે કોઈ મૂકીયે
 રે, આ મૂકો દુઃખ ઠામ ॥ તે હમણાં આવતો હશે રે, દર્શન તસ દુઃખ ધામ ॥

કૌં ॥ ૩૬ ॥ જ્ઞાન વિમલ મતિ ચિંતવી રે, કહે હવે તાસ જખાપ ॥
મન ચિંતેજે ગતદિને હણ્યો રે, ચૂકું સઘણું પાપ ॥ કૌં ॥ ૩૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ચિંતે ચંદ્રકલા ધણી, ચિંતિત ચિત્ત વિચાર ॥ પલક માંહે કરે અ
ન્યથા, એ એ કર્મ પ્રચાર ॥ ૧ ॥ કહે ભદ્રે હું પથિક છું, ધન અર્જનને કાજ ॥
કુશ સ્થલથી આવીયો, દરિદ્ર વશે ત્યજી લાજ ॥ ૨ ॥ વટદેખી ઊપર ચઢ્યો,
શયન હેત તિહાં એક, કોટર દેખી પેસીયો, જવત એ ભૂ એક ॥ ૩ ॥
તેમાંહે તુજ પેખતે, પામ્યો અચરિજ ચિત્ત ॥ મેં માહરૂં વીતક કહ્યું, પૂછ્યા
તણે નિમિત્ત ॥ ૪ ॥ કૃશોદરિ કુમારિકા, દુઃખ મધરે મનમાંહ ॥ ખગ પર
ણશે એ વાતનો, વધતો છે ઊચ્છાહ ॥ ૫ ॥ તે માટે ભજ ધીરતા, લખ્યું
નમિટે કોય ॥ કર્મથકી બલીયો નથી, સચરાચર જીવ લોય ॥ ૬ ॥ એમ નિ
સુણિ કહે કન્યકા, પ્રાણનાથ અવધાર ॥ મુજભાગ્યે પાઊધારિયા, કરવા મુ
જ ઊદ્ધાર ॥ ૭ ॥ પહેલાં મેં કીધો હતો, એહવો ચિત્ત વિચાર ॥ જે નર
ખત્રીશ લક્ષણો, લક્ષિત તે ભરતાર ॥ ૮ ॥ તેહ પ્રતિજ્ઞા માહરી, પૂરણ થઈ
છે આજ ॥ પાણીગ્રહણથી હોવે, અમ મનવંછિત કાજ ॥ ૯ ॥ કહે કુ
મર જે લક્ષણ હોયે, તો શે ફરીયેં દેશ ॥ એકાકી એણે વેશમાં, કિશ્યો
લક્ષણનો નિવેશ ॥ ૧૦ ॥ કુમર કહે લક્ષણ કિશ્યાં, કોણ તસલહે વિચાર ॥
સુખીયાને સવિ સાંપડે, ધ્રાયાના ઓડકાર ॥ ૧૧ ॥ કર્મ ખાયે લક્ષણ રહે,
એહવો લોકનો ન્યાય ॥ લક્ષણ વ્યંજન વારતા, શાસ્ત્ર માંહે કહેવાય ॥ ૧૨ ॥

॥ હાલ ખારમી ॥ નમણી ખમણીને ગય ગમણી ॥ એ દેશી ॥

॥ કહે કની લક્ષણ ખત્રીશ, દેખી રૂપબદ્ધ સુજગીશ ॥ શરીર માંહે
આકાર વિશેષ, જિણથી શુભાશુભ ફલને પેખ ॥ ૧ ॥ પંચ દીર્ઘ ચા
ર દસ્વ કહીજે, સૂક્ષ્મ પંચ ઊન્નત ચાર લીજે ॥ સપ્ત અરણ ત્રણ પોહો
લા જણો, ત્રણ આગંધ ગંભીર ત્રણ આણો ॥ ૨ ॥ ભુજ નેત્ર અંગુ
લ જીહ્વા નાસા, પંચ દીર્ઘતા ભાવ વિલાસા ॥ પૃષ્ઠ કટિપુરૂષ ચિન્હને
જંઘા, દસ્વતાયેં કરી શોભા રંભા ॥ ૩ ॥ દંત ત્વક્ નખ પર્વને કે
શા, એ સૂક્ષ્મ જણા સુચિ દેશા ॥ કૂખ અંશ શિર પાદ એ ચાર, ઊન્નત
પણ હોવે શિરદાર ॥ ૪ ॥ પાંચ ચરણ તલ તાલુ રસના, નેત્ર પ્રાંત નખ દં
તને વસના ॥ સપ્ત રક્તે સપ્તંગ નૃપ લક્ષ્મી, લાલ દહય મુખ પૃથુલ હોયે અ
નમી ॥ પાા નાભિ રસત્વ સ્વર જસ અગાધ, નિત્ય હોવે તસજસનિરાધાધ ॥

એ લક્ષણનું દેહ જણાવે, કીકી કચ એ શ્યામ બનાવે ॥ ૬ ॥ કર પદ રે
ખાને આકારે, ખત્રીશના પડીયા શુભચારે ॥ તે પણ સામુદ્રિકમાં બોલ્યા, તે
પણ વચણથકી તેણે બોલ્યાં ॥ ૭ ॥

॥ છપ્પો ॥ છત્ર કમલ ધનુ વજ્ર, વાપિ સ્વસ્તિકને તોરણ ॥ રથ અં
કુશને ઈર્મ, સિંહ દ્વજ પાદપ વારણ ॥ મત્સયવ પ્રાસાદ, શૂભ પર્વતને દર્પ
ણ ॥ ચામર સર સુમ માલ, વૃષભ કમંડલુ પૂરણ ॥ કમલાકરને ચક્ર, શં
ખશિખિમત્સ સિંધુ એ જાણીયે ॥ ખત્રીશ એહવા બોલીયે, કિહાં કલ
શ લચ્છિ વખાણીયે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ કીકી કેશ હોયે જસુ કાલા, જિહાં જયે તિહાં સુથ સુ
ગાલા ॥ તનુ શોભાથી વદન સુકુમાલા, તેમાંહે નાસા અતિહિ વિશાલા ॥ ૮ ॥
તેહથી અધિક વસી નયનની શોભા, રૂપે તેહને મોહે રંભા ॥ વાજે તસ
ધર ભેરી ભંભા, વચન ગુણેજે હોયે ગતદંભા ॥ ૯ ॥ દેહ વર્ણથી અધિક સ્ને
હલતા, તેહથી અધિક કહી વચન કોમલતા, તેહથી અધિક ગંભીર ગુણ ભા
ષ્યા, સત્વમાંહે સઘલા ગુણ દાખ્યા ॥ ૧૦ ॥ એ સર્વે લક્ષણની ભાષા, જ
ણતા શી કરોછો વિભાષા ॥ વલી એહવું અશિ કરે જસ હોવે, તે સામા
ન્ય નર કદહી ન જોવે ॥ ૧૧ ॥ જાનું જાનું શું બોલાવો, કાયર સત્વે નવિ
ચલાવો ॥ પ્રાણનાથ પતિ જીવ તું માહરે, આભવ તુમહિજ એ નિરધાર ॥
૧૨ ॥ ખગવિદ્યાનું નહી મુજ કામ, પિતલ સંગે પણ મન ન વિસરામ ॥
માહરે એક શરણછે તાહરે, પાણી ગ્રહણ કરો હવે માહરે ॥ ૧૩ ॥ આજ પ્ર
ભાતે તે આવેશે, તમે એક કીછો દુઃખ દેશે ॥ અપર કામ કિહાંએક હવે જ
ધ્યે, જેમ દુર્જન ખલની દૃષ્ટે નવી રહીયે ॥ ૧૪ ॥ યતઃ ॥ શંકટપંચ હ
સ્તેન, દશહસ્તે ન વાજિન ॥ હસ્તિહસ્ત સહસ્રેણ, દેશ ત્યાગે ન દુર્જનઃ ॥
૧૫ ॥ ઢાલ ॥ અથવા જેમ તુમચે મન ભાવે, મુજને સી હવે ચિંતા થાવે ॥
સિંહ તણે અકે જે બેશે, તેહને સ્વાપદ ભયસ્યો દેશે ॥ ૧૬ ॥ પરણ્યાની
સામગ્રી સઘલી, મેલવીછે વિવાહની પહેલી, મધ્યદિને લગન અ
છે શુભવેલા, ગંધર્વ વિવાહ કરી કરો લીલા ॥ ૧૭ ॥ એમ કની
વચણ સુણી કહે કુમરો, દેખીયે તે ખગ કહેવો અમરો ॥ અરે
ભીરુમનમાં ભય મકરે, દેવગુરુધર્મનું નામજ સમરે ॥ ૧૮ ॥ પણ ઇહાં બેઠાં
કેમ જાણીજે, જે મધ્યાન્હે લગન આણીજે ॥ સા કહે ધરને નિકટ અવટ
છે, તિહાં વાતાયને એક તટ છે ॥ ૧૯ ॥ લઘુ ખારીછે તિહાં સર્વ જણાય,

રાત્રિ દિવસ પરિભાણ ભણાય ॥ એણીપરેં પ્રીતિ ગોષ્ટિ કરીનેં, ઊપવાસ
પારણું કીધું તેનીસરીનેં ॥ ૨૦ ॥ મંધ્યાન્હેં થયો તસ વિવાહ, તે કુમરી
નેં કુમર તે નાહના નાગરવેલી કમુક તરૂં યોગેં, શોભે તેમ તેહના સંયોગેં
॥ ૨૧ ॥ સા કહે સ્વામી ખગ કેમ નાંચ્યો, તવ વૃત્તાંત તે સકલ જણાવ્યો ॥
॥ પાપી આપણે પાપેં પચાય, કની કહે જેમ સરજ્યું તેમ થાય ॥ ૨૨ ॥
॥ યતઃ ॥ કુમરૈઃ પચ્યતે રાજ, ક્લંકલેન પચ્યતે ॥ લંઘનૈઃ પચ્યતે તાપઃ,
પાપી પાપેન પચ્યતે ॥ ૧ ॥ એક દિવસ તિહાં રહિનેં લેવે, સાર સાર
જે રત્ન સદેવે ॥ કુંપી દોય અંજનની લેઈ, આલ્યાં તિહાંથી કનીશું દોઈ ॥
૨૩ ॥ નીસરી બાહિર શિલા દૃઢ દીધી, નિધિભૂમિ થાપીનેં રક્ષા કીધી ॥ ચ
લ્યાં તિહાંથી સાહસ સાથેં, ચંદ્રહાસ કરવાલ છે હાથેં ॥ ૨૪ ॥ કેશર પ
રેં અટવી આલંધે, ગ્રામ એક આંચું શ્રમજંધે ॥ શરપાલેં આવી ઉતરી
યાં, આનંદ લીલા મંગલ ભરીયાં ॥ ૨૫ ॥ કહે પ્રિયાનેં એ વનમાંહે, પાકા
કરો જમીયેં ઊચ્છાહેં ॥ તે કહે પાક કરું હું સ્વામી, સામગ્રી મેલવો મન
કામી ॥ ૨૬ ॥ આરામિક નર પાસેં અણાવે, ધૃતપૂરણની સામગ્રી જણાવે ॥
પૂપ અપૂપ કરચા વલી બહુલા, શાક પાક વિધિ માંડ્યાપહુલા ॥ ૨૭ ॥ હ
વે પ્રતાપ નૃપ સુત કરી સ્નાન, ભૂષણભૂષિત શુભ વસન પરિધાના ॥ તીર્થા
ભિમુખ થઈ દેવ વદે, ચૈત્યવંદન કરતો આનંદે ॥ ૨૮ ॥ વિધિ પંચાંગ ક
રી પરિણામ, ઉત્તરાસંગ યોજિત મુખધામ ॥ દોઈ કરકમલ ભાલસ્થલેં
જોડી, ભણે જિનગુણ મદ મત્સર છોડી ॥ ૨૯ ॥

॥ અથ ચૈત્યવંદન ॥ પરમાનંદ પ્રકાશભાસ, ભાસિત ભવ પીલા ॥
લોકાલોક લોકવે, નિતુ એહવી લીલા ॥ ભાવ વિભાવ પાણે કરી, જેણે રા
ખ્યો અલગો ॥ તકપરેં પય મેલવી, તેહથી નવિ વલગો ॥ તેણીપરેં આત
મ ભાવનેં એ, વિમલ કરચો જેણે પૂર ॥ તે પરમાતમ દેવનું, દિન દિન
વધતું નૂર ॥ ૧ ॥ નામેં તો જગમાં રહ્યો, થાપના પણ તિમહી ॥ દ્રવ્યેં ભવ
માંહે વસે, પણ ન કલે કિમહી ॥ ભાવથકી સવિ એકરૂપ, ત્રિભુવનમેં ત્રિ
કાલેં ॥ તે પારંગતને વંદીયેં, ત્રિહું યોગે સ્વભાલેં ॥ પાલે પાવન ગુણથકી
એ, યોગખેમંકર જેહ ॥ જ્ઞાનવિમલ દર્શનેં કરી, પૂરણ ગુણમણિ નેહા ॥ રાઘતિ

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ એમ ચેઈવંદણ નમુદ્યુણું, કહિ ભાવથકી નવિ ઊ
ણું ॥ એહવે તસ મુદ્રા પેખે, નામ વાંચી સફલ જનુ લેખે ॥ ૩૦ ॥ વૈ
તાલિક મુખથી જે નિસુણ્યો, કુશસ્થલ પુરવાસી પભણ્યો ॥ શ્રીશ્રીચંદ્ર તે એ

હીજ દીસે, રૂપ વિદ્યા કલા સુજગીશે ॥ ૩૧ ॥ હરખી ઘણું હીયડા માંહે,
કહ્યો ન જયે તેહ ઊચ્છાંહે ॥ આદાર્યાદિક જે ગુણ ભારી, શ્રીચંદ્ર એમ થઈ
નિરધારી ॥ ૩૨ ॥ કહે સ્વામીજી ભોજન કરીયે, વલી નિયમનું સ્મરણ ક
રીયે ॥ પંચ પરમેષ્ઠિ પદ સંભારી, શુભવેલા એ સંપ્રતિ સારી ॥ ૩૩ ॥ કહે
કુમર પ્રિયે કહ્યું એ વાર, ભોજન તે સર્વસાધાર, કોઈ અતિથિજેનજરે આવે,
તસ દીજે તો સવિ સુખ થાવે ॥ ૩૪ ॥ સરપાલે દિશાને જેતાં, બેહુ બેહાં
પુણ્ય પનોતાં ॥ પુણ્યવંત મનોરથ ફલતાં, કાંઈ વેલા નહી યોગ મિલતાં
॥ ૩૫ ॥ તસ ભાગ્ય બલે તિહાં દીઠું, મુનિયુગલ અમૃતથી મીઠું ॥ જેમ ચંદ્ર
ને ચક્રાર કિશોર, રવિ ચક્રવાને જેમ ઘન મોર ॥ ૩૬ ॥ જ્ઞાનવિમલ મુની
શ્વર તેડે, વચ્છ કચ્છ નામે બેહુ જોડે ॥ પ્રતિલાભે મુનિને ભરપૂર, શાલ દાલ
સિતા ધૃતપૂર ॥ ૩૭ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૬૩૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ જમવારો કૃતારથ ગણે, પોંહેઆવીને સાધા ॥ આપે ભોજનને ભણી,
બેહાં તિહાં નિર્બાધ ॥ ૧ ॥ બહુજણે સાથે ભુજીને, પ્રિયા સમેત સુચંગા ॥
પાછલે યામે સાધુની, પાસે ગયો મનરંગ ॥ ૨ ॥ વચ્છની મુનિને આગલે, બે
સે કરી પ્રણામ ॥ ચિંતવિત સુપાત્રનો, દુર્લભ યોગ એ તામ ॥ ૩ ॥ દાન
સુપાત્રે અવસરે, શુદ્ધ બુદ્ધ નિરૂપાધ ॥ અતે સમાધિ મરણને, અલબ્ય
જીવે નવિ લાધ ॥ ૪ ॥ ઉત્તમ પાત્ર સુસાધુ છે, શુભશ્રાવક મધ્ય પાત્ર ॥
અવિરતિ સમ્યક્ દૃષ્ટિ જે, તેહ જથન્ય કહ્યું પાત્ર ॥ ૫ ॥ રત્ન કનક રજત મૃ
ત્તિકા, લોહ સમ પાંચ એ પાત્ર ॥ જિન મુનિ શ્રાવક સમકેતિ, મિથ્યાત્વી
પણુ ગાત્ર ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ કાલે સુપત્તદાણ ॥ ૧ ॥ ઉત્તમ પત્ત સાધુ, મજ્જિ
મ પત્તંચ સાવયા ભણિયા ॥ અવિરય સમ્મદ્વિટ્ઠી, જહન પત્ત મુણેયવં ॥
૨ ॥ દોહા ॥ એમ વાણી મુનિની સુણી, કહે મુજને અપરાધ ॥ લાગો એ
ક ખગમે હણ્યો, જેમ મૃગને હણે વ્યાધ ॥ ૭ ॥ અટવીમાં અજ્ઞાનથી, કોઈ
કર્મને જેર ॥ લાગું પાપ તે દદયમાં, ખટકે કાલજની કોર ॥ ૮ ॥ સાલપરે તે
અતિ ઘણું, સાલે છે નિત્યનિત્ય ॥ પ્રાયશ્ચિત્ત તસ આપીયે, મુનિવર આ
ણી પ્રીતિ ॥ ૯ ॥ કહે મુનિ રે પુણ્યાત્મા, પ્રમાદ થકી હોયે પાપ ॥ પણ
તુજને પાપભીરતા, મહોટો પશ્ચાત્તાપ ॥ ૧૦ ॥ તિણથી પાપ તે જયશે, વ
લી અરિહંતને ધ્યાન ॥ નિવિડ જે કીધાં તે ટલે, તો સહસા કોણુ માન ॥ ૧૧ ॥
અરિહંત ચૈત્યકરાવિયે, દીજે તસ ઊપદેશ ॥ નિર્મલ મને ધ્યાધયે સદા, ન

રહે પાપનો લેશ ॥ ૧૨ ॥ યદુક્ત ॥ શ્રી સિદ્ધાંતે ॥ મહારંભીઆએ મહાપરિ
ગ્રહિઆએ કુણ મહારેણું પંચિંદ્રિય વહેણું, જીવા નરયાગીપત્તાએ કમ્મંપ
કરંતિ ॥ કહાણુંભંતે જીવ સુહદીહાઓયત્તાએ કમ્મંપકરંતિ ગોયમાણે
પાણે અઘત્તાણો મુસંઅઘવઘત્તા ૦ ॥ તહાડવં સમણું માહણુંવા વંદિત્તા
ણમંસિત્તા જવપજ્જુવાસિત્તા ૦ ॥ અણુંતરેણું મણુણેણું પિય કરણેણું અ
સણું પાણું ખાધમં સાધમેણું પડિલાભેત્તા એવંખલુ જીવા સુહદીહાઓ પત્તા
એ કમ્મં પકરંતિ તવસ્સિવાજ્જેસઘત્તા કડાણું કમ્માણું મુખ્ખેા અથિથવેઘ
ત્તાણો અવેઘત્તા ॥ ઇત્યાદિ ॥

॥ દોહા ॥ તે ભણી તાહડં પાપ એ, રહેશે નહી લગાર ॥ મુનિવયણ
એમ સાંભરી, હરખ્યા ચિત્ત મઝાર ॥ ૧૩ ॥ લક્ષણ ભાલસ્થલેં કરી, લેખી
યેં છે તુમ તેજ ॥ મહોટા નૃપતિ પ્રભાવકો, ભાવી છો બહુ હેજ ॥ ૧૪ ॥
તેભણી સમકેતને ભજે, ધર્મે થાજે થિર થોભ ॥ અમને એ ઉપદેશ છે,
અવર ન અમને લોભ ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૫૧ ॥

॥ઢાલ તેરમી॥ મોરા સાહેબહો શ્રીશીતલ નાથ કે, વિનતિ સુણો

એક મોરડી ॥ એ દેશી ॥

॥ કહે મુનિવર હો સંસારમાં સાર તો, સમકેત છે જોણે સેહરો ॥ તસ પા
ખે હો શોભે નવિ ધર્મ કે, દેવવિના જેમ દેહરો ॥ ૧ ॥ સુરમાંહે હો જેમ ઇદો
જાણ કે, ગ્રહગણમાં જેમ ચંદ્રમા ॥ જેમ ગિરિયાં હો મંદરગિરિ તુંગ કે, મહિલા
વૃંદમાં જેમ રમા ॥ ૨ ॥ સવિ દેવા હો માંહે જિનચંદ્રકે, તેમ સમકેત સવિધર્મમાં
॥ તસ પાખે હો સવિ કિરિયા કર્મ કે ॥ ભવનાટકના ભર્મમાં ॥ ૩ ॥ ચિંતામણિ
હો વલી સુરતરૂ વૃંદકે ॥ સુરગવિ પારસ પાહાણમાં ॥ નિધિરયણા હો ઇત્યાદિ
સુવસ્તુ કે, સમકિત ઓપમ અયાણમાં ॥ ૪ ॥ પ્રાયે બહુલા હો કીધા નવિ ધર્મ
કે, દાનાદિક જિનપૂજના ॥ અનંતા હો ભવચક્ર મઝાર કે, ભવઉચ્છેદે ન ની
પના ॥ ૫ ॥ યતઃ ॥ પાયં અણુંત દેગિલ, જિણુપડિમા કારિઆય જીવેણ ॥
અસમંજસવિત્તિએ, નવિ લદ્દો દંસણલવોવિ ॥ ૧ ॥ સમ્મત્તં પરમં તત્તં,
સમત્તં પરમોગુરૂ ॥ સમ્મત્તં પરમો દેવો, સમ્મત્તં પરમં પયં ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ ધર્મસુરતરૂ હો કેરૂં એ મૂલ કે, ચરણદેવલનું પીઠ છે ॥ ધર્મ
પ્રવહણુ હો કેરૂં પયઠાણુ કે, સવિગુણ મણિનિધિ દીઠ છે ॥ ૬ ॥ તે સમકેત હો હો
ય આતમ ભાવકે, અથવા વલી ઉપદેશથી ॥ ચગિઆણુ નાસે હો વલી મોહની
ત્રણુકે, ક્ષયઉપશમ ઉપશમ ક્ષયથકી ॥ ૭ ॥ એ સાતે હો પ્રકૃતિ ક્ષય જાણુ કે,

ઉપશમ મિશ્ર તણે ખલે ॥ સમકેતથી હો હોયે ગુણ પરગટ્ટકે, દોષ અના
 દિ પદે ટલે ॥ ૮ ॥ જેણે જીવે હો એક ફરશ્યું સમકેત કે, તેહ અર્જુન પુદ્ગલ
 કરે ॥ ભવમાંહે હો આશાતના હોય કે, જિનપ્રમુખની તે કરે ॥ ૯ ॥ ઉત્કૃષ્ટી
 હો દર્શનઆરાધકે, ચારિત્ર સંયુત જે હોયે ॥ ભવ આઠે હો નિયમા તે જીવ કે,
 શિવપદ નયરીને જેયે ॥ ૧૦ ॥ પામીને હો જે હારે તેહ કે, કાલ અનંત ફરી
 લહે ॥ જસ પ્રાપ્તિ હો કિમહી નવિ જાય તો, રતનત્રયમાં ધુર કહે ॥ ૧૧ ॥ જ્ઞા
 ન દર્શનહો દોય એકી ભાવતો, જે તેહમાં ચારિત્ર ભલે ॥ તો પામે હો શિવ
 પદ ક્ષણમાંહે કે, ભવદુઃખ સંકટ સવિ ટલે ॥ ૧૨ ॥ જેમ શરદે હો
 હોયે કમલ વિચ્છાય કે, તેમ સમકેત વિણુ સવિ ક્રિયા ॥ ચતુરંગિણી હો સે
 ના સજ્જ હોય કે, નાયક વિણુ એહવી ક્રિયા ॥ ૧૩ ॥ સહ પાખે હો ન તરે
 જેમ જહાજ કે, અતુલ અગાધ સમુદ્રમાં ॥ તેમ સમકેત હો પાખે ભવપાર કે,
 યદ્યપિ હોય અતિમુદ્રમાં ॥ ૧૪ ॥ જેમ પ્રહરણ હો પાખે હોયે શૂર કે, દીણો
 ભર સંગ્રામમાં ॥ જેમ પાવક હો વિણુ ધંધણ હોય કે, હીણ તેજ જિણ કામ
 માં ॥ ૧૫ ॥ તેમ સમકેત હો પાખે વિચ્છાય કે, કિરિયાયે નહી નિર્જર્જરા ॥
 તસ ચારિત્ર હો શુભખંધ ઊપાયકે, યદ્યપિ વહે કેધક નરા ॥ ૧૬ ॥ વિણુ સ
 મકેત હો કરવું અનુષ્ઠાન કે, ઓઢહાણા પાવક સમું ॥ જેમ ખહિરા હો આગલ જે
 વાત તો, અંધારે નાટક સમું ॥ ૧૭ ॥ તૂસ ખંડણ હો મૃતમંડન પ્રાય કે, જિ
 હાં મિથ્યામતિ નવિ સમ્યું ॥ ગુણકારી હો હોયે તે પણ કૃત્ય કે, મંદમિથ્યા
 ત્વેજે રમ્યું ॥ ૧૮ ॥ મુખે ભાંખે હો અમે સમકેતવંત કે, ઓપાપણા અભિમાન
 થી ॥ કેધ શૂરા હો એમવયણના થાય કે, પણ શૂનાતે શાનથી ॥ ૧૯ ॥ જે માટે હો
 જાણીજે તેહ કે, આચરણ હોયે સહજથી ॥ કરે કિરિયા હો ધર્માદિક જેહ કે, તે
 નિરાશંસના સહજથી ॥ ૨૦ ॥ ભવસુખથી હો હોયે યદ્યપિ રિક્ત
 કે, તોયે પરભવથી કરે ॥ ધર્મ કાર્યે હો હોયે વિધિનો સંગ કે, આગલ જિન
 આણુ કરે ॥ ૨૧ ॥ જેન ગણધર હો મુનિ સુવિહિત વાણી કે, સૂત્ર સુણવું
 તિહાંથી કરે ॥ પરશંસે હો નહી નિજગુણ લેશ કે, પરગુણ સુણવા ચિત્તધરે
 ॥ ૨૨ ॥ કોઈ અવિરતિખલે હો ન ધરે પચ્ચખખાણુ કે, આચાર કલહાકરા ॥ પ
 ણુચિત્તે હો મન ચરણને આગે કે, ભવસુખ જાણે કિંકરા ॥ ૨૩ ॥ કોઈ વિર
 તિનો હો હોયે ઉદ્યમવાનતો, તાસ સહાય કરે ઘણું ॥ દંભાદિક હો પરમતના દેખ
 કે, મન લલચાવે ન આપણું ॥ ૨૪ ॥ અણુસરિખો હો જે પરઊપકાર કે, તે મે
 ર સમાન કરી ગણે ॥ વિસારે હો નવિકોઈ ઊપકાર કે, શક્તે પરદુઃખને હણે

॥ ૨૫ ॥ રાગી દોષી હો ન ગણે તે દેવ કે, દોષી વયણુ ન સાંભડે ॥ જિહાં સંવર
હો તેહીજ તત્ત્વપંથ કે, આશ્રવ ભવ મગ્ન અટકલે ॥ ૨૬ ॥ ઇંદ્રિયસુખને હો
હેતેં ગુણભક્તિ કે, મનથી પણ નવિ સાચવે ॥ કર્મનિર્જળર હો હેતેં કરે ધર્મ
કે, પ્રભાવનાદિકં ગુણ ઠવે ॥ ૨૭ ॥ ઇત્યાદિક હો હોયે સહજ પ્રમાણ કે, તેતો
અંગેં ન દેખીયેં ॥ કહે સમકેતી હો અમે છું જગમાંહે કે, માથા શૂલ એ લેખી
યેં ॥ ૨૮ ॥ છતે સમકેતેહો રૂંઠ્યા તસ જણુ કે, નરક તિર્યચગતિ ખારણાં ॥
સુરનરગતિ હો સમકેત યુત હોય કે, ચરણ સંયુત શિવસુખ ઘણાં ॥ ૨૯ ॥
પૂર્વખંધેં હો જો આયુ ન હોય કે, એણી રીતેં જણીયેં ॥ બદ્ધાયુ હો નર તેહને
હોય કે, ચગિગતિ ભ્રમપણુ આણીયેં ॥ ૩૦ ॥ ઇત્યાદિક હો બહુ અછે વિચા
ર કે, સમકેત કરા શાસ્ત્રમાં ॥ કહું કેતા હો સુણુ રાજકુમાર કે, દૃઢ હોજો સમકેત
ગાત્રમાં ॥ ૩૧ ॥ વિજયનૃપની હો હરિબલનૃપ નીમ કે, કથા કહીજો નામથી ॥
પરિક્ષમણા હો વૃત્તિથી લહી તેહ કે, બલિજાગેં સમકેત નામથી ॥ ૩૨ ॥ ક
રચો સમકેત હો દૃઢચિત્તમઝાર કે, જિનમત ભાંખે તે રાગીયો ॥ ડોલાયો હો
ડોલે ન લગાર કે, વડચિત્ત વડભાગીયો ॥ ૩૩ ॥ પ્રાયશ્ચિત્ત હો લેછ ગુરૂ
પાસ કે, થયો નિઃશય ગુરૂ વયણુથી ॥ જ્ઞાનવિમલની હો મતેં જોહનેં રંગ કે,
અવિચલ સમકિત સયણુથી ॥ ૩૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૬૮૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ગુરૂવચન અંગીકરી, પ્રણમી ગુરૂના પાય ॥ પ્રિયા સહિત સુખચેનથી,
આગલ ચાલ્યાં જય ॥ ૧ ॥ અનુક્રમેં જાતાં આવીયું, નયર કલ્યાણપુર ના
મ ॥ સપ્તદેશનો અધિપતિ, અછે ગુણવિભ્રમ નામ ॥ ૨ ॥ તેહ નગરમાં ચૈ
ત્યછે, દંડકલશ અભિરામ ॥ જણે મેરૂથી આવીયું, કનકશૃંગ તેણેં ઠામ ॥
૩ ॥ ચૈત્યમાંહે જઈ જિન નમે, સ્તવે મધુરસ્વરેં ગીત ॥ એહિજ તત્ત્વ કરી
લહે, જિનવરશું બહુ પ્રીત ॥ ૪ ॥

અથ જિનસ્તુતિ ॥ રાગ વસંત ॥ સારંગ ॥

॥ જિનરાજ હમારે દીલ વસ્યા, કિમ વસ્યા કિમ વસ્યા કિમ વસ્યા ॥ જિં ॥
જ્યું ઘન મોર ચકોર કિશોરનેં, ચંદ્રકલા જેમ મન વસ્યા ॥ જિં ॥ ૧ ॥
એ આંકણી ॥ વીતરાગ તુમ મુદ્રા આગેં, અવર દેવ કહીયેં કિશ્યા ॥ જિં ॥
રાગી દોષી કામી કોધી, જે હોયે તેહાની શીદિશા ॥ જિં ॥ ૨ ॥ આધિવ્યા
ધિ ભવની ભ્રમણા, અમથી તે સઘલાં નશ્યાં ॥ જિં ॥ જેણેં તુમ સેવ લ
હીનેં છોડી, તેણે મધુ મશ પરેં કર ઘશ્યા ॥ જિં ॥ ૩ ॥ મોહાદિક અરિય

ણ ગયા દૂરે, આપમયથી તે ખશ્યા ॥ જિં ॥ તાલી દેઇ સયણ સદાગમ, પ્ર
મુખા તે સવિ મન વશ્યા ॥ જિં ॥ ૪ ॥ પ્રભુ તુમ શાસન આગેં અવરના,
મત ભાસિત ફિકા જિસ્યા ॥ જિં ॥ આજ અમારે એહ શરીરેં, હરખ રોમાં
ચિત ઊલ્લસ્યાં ॥ જિં ॥ ૫ ॥ મિથ્યામત ઊરગેં બહુ પ્રાણી, જે હઠ વિ
ષ ફરસેં ડશ્યા ॥ જિં ॥ તે હવે જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ પામી, સરસ સુધારસ
મેં લસ્યા ॥ જિં ॥ ૬ ॥ ઇતિ ગીતં ॥

॥ દોહા ॥ એમસ્તવિ બાહર આવીયો, પ્રિયા સહિત કુમાર ॥ તિહાં ન
ર નારી પગેં પગેં, જોવે અનિમેષવિચાર ॥ ૫ ॥ કોઇ કુમર કોઇ સુંદરી, કોઇ
ચિવર પટફૂલ ॥ કોઇ મુખ કોઇ આભરણ તનુ, કોઇ કુંડલ શસ્ત્ર અમૂલ ॥ ૬
॥ વર્ણન કરતા નાગરા, માહોમાંહે વિશેષ ॥ પુર ઊઘાન માંહે જઈ, સજે ભો
જન સુવિશેષ ॥ ૭ ॥ પ્રિયા સહિત સરોવર તટેં, બેઠા જઈ તરૂ છાય ॥ પતિ
આદેશેં સા જમે, યાવત કરી પટ લાજ ॥ ૮ ॥ તેહવેં કોઇ આવીયો, કાપાલિં
ક નર એક ॥ કુમર પાસે ઊભો રહી, નિરખે ફરિફરિ છેક ॥ ૯ ॥ બત્રી
શ લક્ષણ સુંદર, દેખી હરખ્યો ચિત્ત ॥ કાર્ય સિદ્ધિ હવે થાયશે, યોગીચિત્તે
મિત્ત ॥ ૧૦ ॥ લક્ષણને એ સારિખો, નહી ગુણવિભ્રમ રૂપ ॥ એમચિંતી
બોલાવીયો, કુમરનેં કહે પ્રતિરૂપ ॥ ૧૧ ॥ પરગુણનેં નિજ દાષના,
વિરલા હોયે જાણ ॥ પરકાર્યને સધારવા, વિરલા પરદુઃખ જાણ ॥
૧૨ ॥ યતઃ ॥ વિરલા જાણંતિ ગુણા, વિરલા પિચ્છંતિ અત્તણો દો
સા ॥ વિરલા પરકજ્જ કરા, પરદુઃખે દુખિખયા વિરલા ॥ ૧ ॥ વિર
લા ભયે ધીરા, વિરલાપાલંતિ નિઘણા નેહા ॥ વિરલા અતદુહિહિં, પી
ડિયા પરમુહેં વિરલા ॥ ૨ ॥ દોહા ॥ નિમુણી કુમર કહેઈશ્યું, કુણે તું
કિશ્યુંછે કામ ॥ કહે ખર્પુરાનો અધું, યોગી ત્રિપુરાનંદ નામ ॥ ૧૩ ॥
ગુરુમુખથી વિદ્યા લહી, પરોપકારનેં હેત ॥ કંચન નરનેં સાધવા, ભમું દે
શ સકેત ॥ ૧૪ ॥ કોઇ ન દીઠો તેહવો, જે ઉત્તર સાધક થાય ॥ ઇહાં તું
દોઠો લક્ષણેં, ઊપકારીનેં અમાય ॥ ૧૫ ॥ વપુ લક્ષણ કાંતેં કરી, પ્રસન્ન થ
યું મુજ મન્ન ॥ થાયે તો તુજથી હુવે, તુજ સમ કો નહી અન્ન ॥ ૧૬ ॥
ઢાલ ચૌદમી ॥ રસાયાની દેશીમાં ॥ શ્રીઊવજ્જય બહુશ્રુત નમો ભાવશું ॥
॥ એ દેશા ॥

॥ કહે રે કાપાલી યોગી કુમરનેં, ઊપકારી શિરજ્જર ॥ રાજેસર ॥ ચંદન
તરૂ જો ફલ હીણો કરયો, તોપણ તનુથા રે કરે ઊપકાર ॥ ૨૦ ॥ ૧ ॥ વાત
વિચારી કરતાં ગુણ હોયે, આવચારે મન તોપ ॥ ૨૦ ॥ દુર્જન જનનમ કે

મ કરી લેખીયે, ખલમલે પૂરવ પાપ ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ એ આંકણી ॥ ૨ ॥
 કૃષ્ણાગર નિજ દાહ પણું ખમી, કરિ પરિમલ તણી વાસ ॥ રા૦ ॥ એમસ
 જનને સહજ થકી હોયે, પરદુઃખ ભંજણ આસ ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૩ ॥
 તેમોટે હું પણુ તુમ પ્રારથું, હો મુજ વિદાના સહાય ॥ રા૦ ॥ આજનિશાયે
 ઊત્તર સાધકું, જેમ એ કારજ થાય ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૪ ॥ યતઃ ॥ પર
 પથથણા. પવજન, માજણાણું જણેસિ એરિસંપુત્ત ॥ માઊયરેવિ ધિરિજનજ,
 સુપથથણુ ભંગોકઓ જેણું ॥ ૧ ॥ ધતિ ॥
 રખેકોઈ જણણી એહવો સુત જણે, માગે પરને કર જોડિ ॥ રા૦ ॥ માગ્યું
 નદીયે હીણો તેહથી, એહવો ન જણાય રે ઠો ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૫ ॥ કુમર
 કહે શું જોઈયે સાધતાં, તે કહે નિશિ શમસાન ॥ રા૦ ॥ નર શખથી તે
 વિદ્યા સાધશે, તુમ સત્વે અભિરામ ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૬ ॥ ખીજ સામગ્રી
 સવિ સોહેલી, મેલવતાં નહી વાર ॥ રા૦ ॥ કુમર કહે જો એમ તો તિ
 હાં જઈ, કર સામગ્રી તૈયાર ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૭ ॥ યોગીયે જઈ સામગ્રી મે
 લવી, જે જે યુગતી રે હોય ॥ રા૦ ॥ અગ્નિકુંડમાં નરશખ પ્રમુખ બહુ, કૃ
 ણુ ચતુર્દશી હોય ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૮ ॥ હવે આવી સવિ વાત પ્રિયા પ્ર
 ત્યે, કહી જેમ ભાંખી રે તેમ ॥ રા૦ ॥ કહે સ્વામી એહથી નવિ વિસસો,
 એ કૂડ કપટની રે સીમ ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૯ ॥ તિહાં તમને જવા હું નહીં દી
 ઊં, ભયે કરી ધૂજતે અંગ ॥ રા૦ ॥ નિર્ઘૃણુ નિર્લજ્જ કુટિલ હુવે ધણું, શ્યો
 તેહનો કરો સંગ ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૦ ॥ એમ માંહે માંહે વચન પરં
 પરા, કરતાં આવી રે રાતિ ॥ રા૦ ॥ ગ્રહી વસ્ત્રાંચલ બેઠી તે પ્રિયા,
 થાશે જિહાં પરભાત ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૧ ॥ કુમર કહે સવિ સુંદર હોયશે,
 જેહનું નિર્મલ ચિત્ત ॥ રા૦ ॥ ત્રિકરણુ યોગે જે છે નિર્મલા, પગ પગ મલે
 તસ વિત્ત ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૨ ॥ મલિનાશયને દુઃખ પરંપરા, સુહણે સુ
 ખ નવિ હોય ॥ રા૦ ॥ પરઊપકૃતિ કરતાં નવિ કંપીયે, વિધન કિશ્યું નવિ
 હોય ॥ રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૩ ॥ રાજ્ય પ્રાણુ લક્ષ્મી સવિ કારીમિ, જતાં ન લા
 ગે રે વાર ॥ રા૦ ॥ પણુ જે વાચા નિજમુખ ભાખીયાં, તે મત જઓ લગાર ॥
 રા૦ ॥ વા૦ ॥ ૧૪ ॥ યતઃ ॥ રાજ્યંયાતુ શ્રીયોયાંતુ, યાંતુ પ્રાણાવિનશ્વરાઃ ॥
 પરંયા સ્વયમેવોક્તા, વાચા મા યાતુ શાશ્વતી ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—રાજ્ય જાઓ, લક્ષ્મી જાઓ, જેના નાશથાય છે એવાં પ્રાણુ જાઓ, પરંતુ
 યોતાના મુખમાંથી નિકલેલી વાણી નિરંતર મ જાઓ.

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ દુઃખ મધર મનમાંહે માનની, શ્રીનવકાર પ્રભાવ ॥ ૨૦ ॥ શુભ
 હોશે સધલું ભાવિબલે, ચિંતા મન નવિ દયાવ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૧૫ ॥ વૃક્ષ ઉપર
 રહેજે નિર્ભય પણે, વાનરી રૂપે રે નારિ ॥ ૨૦ ॥ યદ્યપિ તું મનમાંહે દુઃખ ધરે,
 પણ કાર્ય કરવું નિરધાર ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૧૬ ॥ એમ કહી વાનરી કરીને
 તે ગયો, લેઈ કરવાલને હાથ ॥ ૨૦ ॥ યોગીપાસે તિહાં સમશાનમાં, સા
 મગ્રી સવિ સાથ ॥ ૨૦ ॥ કુંડમે નરશખ હાથ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૧૭ ॥ કુમર
 કહે નિર્ભય થઈ સાધજે, હું છું ઊત્તર સાધ ॥ ૨૦ ॥ યોગી જપ હોમ વિધિશું
 કરે, કુમર રહ્યો નિરાખાધ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૧૮ ॥ નિશીથ સમયે યોગી
 કહે ધશ્યું, સાંભલ વીર કોટીર ॥ ૨૦ ॥ ઊત્તર દિશિ વડ એક મહંત છે, તિહાં
 મૃત છે એક ચોર ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૧૯ ॥ શાખા લંબિત મૃતક ધહાં આણ
 વું, જેમ હોયે કારજ સિદ્ધ ॥ ૨૦ ॥ તેહ વચન અંગીકરી તિહાં ગયો, સા
 હસથી હોયે સિદ્ધિ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૦ ॥ તિહાં વટ ઉપર ચઢી શખને ગ્રહી,
 અસીયે છેદી તે ખંધ ॥ ૨૦ ॥ વટથી હેઠું શખ તે નાખીયું, ફરી વલગું
 વટખંધ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૧ ॥ પુનરપિ વટ ઉપર ચઢી સાહસી, ખંધ ન
 ચેછેદીને લીધ ॥ ૨૦ ॥ અચરિજ પામી મૃતક કરે ગ્રહી, ઊતરીયો ધરી
 ધૈર્ય ॥ ૨૦ ॥ પ્રતિજ્ઞા પૂરણ કીધ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૨ ॥ કેવારે
 ખાંધે કેવારે હાથમાં, પથે આણે તે ઠામ ॥ ૨૦ ॥ અદૃઢહાસ્ય કરી એ
 હવે બોલીયું, શખ તેણે સમયે ઊદામ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૩ ॥ રે પ્રવિણ તું
 નરપતિ પુત્ર છે, એક કથા સંભલાવ ॥ ૨૦ ॥ એમ સાંભલીને મૌન ધરી
 રહ્યો, કુમર તે અચરિજ પાવ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૪ ॥ શખ કહે જો તું હુંકારો
 દીયે, તો કહું હું એકવાત ॥ ૨૦ ॥ પદ્માવતીની લૌકિક જે અછે, દાખું ત
 સ અવદાત ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૫ ॥ તથાહિ ॥ ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નયરનો રા
 જ્યો, સુત ગુણસુંદર સાર ॥ ૨૦ ॥ સુબુધિ સચિવ છે તેહનો ગુણનિલો,
 પ્રીતિ પરમ સુખકાર ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૬ ॥ વઠવાળું યોગેથી નીસરયા,
 પોહોતા માહા અટવીમાંહે ॥ ૨૦ ॥ તૃષાકાંત થયે સર એક પામીયા, પાલે
 યજ્ઞાયતન માંહે ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૭ ॥ તે જલપાન કરી મંત્રી થયો, અશ્વ
 નો રક્ષક તામ ॥ ૨૦ ॥ નૃપસુત સરોવરે કીડા કારણે, ગયો પર તટ સુ
 ખધામ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૮ ॥ તિહાં કીડંતિ નિરખે કન્યકા, કર જલ્યું
 એકપદ્મ ॥ ૨૦ ॥ નૃપસુત દેખી પદ્મને ફરસીયું, કમદંત શ્રુત સદ્મ ॥
 ૨૦ ॥ વાં ॥ ૨૯ ॥ સંજ્ઞા કરી એમ વેગે હર્ષણું, સા પોહોતી નિજ

કામ ॥ ૨૦ ॥ કુમરેં તે સવિ સચિવનેં દાખવ્યું, શ્યો એહનો ઇતિમામ
 ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૦ ॥ મંત્રિયેં નિજબુદ્ધેં તે અટકલ્યું, કહે સુણોએહનો
 મર્મ ॥ ૨૦ ॥ દંતા નામેં નયર તે જણીયેં, નામેં પદ્માવતી શર્મ ॥ ૨૦ ॥
 વાં ॥ ૩૧ ॥ કર્ણદેવ રાજની નંદિની, તુજશું ધરે અનુરાગ ॥ ૨૦ ॥ હર
 ખ્યો કુમર સમિત્ર તિહાં ગયો, આરામિક ગૃહેં લાગ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૨
 ॥ માલણી મુખેં કરી તાસ જણાવીયું, સરોવર કુમરેં જે દીક ॥ ૨૦ ॥
 તે ઇહાં આખ્યો છે હવે શું કહો, શિક્ષા મુજ તુજ ઇહાં ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૩ ॥
 તે માલણીનું શિર હણી રીશથી, ચંદનભીને રે હાથ ॥ ૨૦ ॥ નિષ્કાસી તે
 આવી સવિ કહ્યું, વિલખી થઈનેં અનાથ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૪ ॥ મિત્ર ક
 હે મેં એહલું જણીયું, સિતપંચમી ભીને પાણિ ॥ ૨૦ ॥ મસ્તકેં મારી
 તે સિત પંચમી, દિવસેં મિલણ મન આણુ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૫ ॥ મનમાં
 હરખી જૂદા ઊતરયા, ભાટકેં લઈ એક ધામ ॥ ૨૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિ
 મંત્રીની અછે, તેહથી સીઝશે કામ ॥ ૨૦ ॥ વાં ॥ ૩૬ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૭૪૮ ॥
 ॥ દોહા ॥

॥ કુમર કહે તેં કેમ લહી, પંચમી અવધિ પ્રમાણુ ॥ સિત ચંદન પંચાં
 ગુલી, શિર હણી એણે અહિનાણુ ॥ ૧ ॥ પંચમી દિન જવ આવીયો, વ
 લી માલણીનેં કહે તામ ॥ જઓ તિહાં માલણુ કહે, હવે ન જાં તસ
 ધામ ॥ ૨ ॥ લલચાવી દ્રવ્યેં કરી, દ્રવ્ય કરે સવિ કામ ॥ બલાત્કાર મૂકી
 તિહાં, કહી વાત લેઈ નામ ॥ ૩ ॥ કુંકુમ હસ્તેં ગાલમાં, દેઈ પ્રખલ ચપે
 ટ ॥ કોણુ તે તેહનેં પંથ શ્યો, આવણુનો નહી ખેટ ॥ ૪ ॥ અપમાની તે અ
 તિ ધણી, ઊતારી ગૂહપૂંક ॥ રજજૂએગથી ઊપલી, ભૂમિથી જલી મૂક ॥
 ૫ ॥ માલણુ જઈનેં સવિ કહ્યું, જીવતી આવી આજ ॥ પણ હવે જવા ન
 હી કરું, જે કાંઈ હોશે લાજ ॥ ૬ ॥ મંત્રી તો સઘણું લહે, કહે હવણાં ક
 રો વિલંબ ॥ ઋતુધર્મે છે તે ભણી, પાકે ન ઊત્સુકેં અંબ ॥ ૭ ॥ કુંકુમ ખરડી
 અંગુલી, ચારે હણીયો ગાલ ॥ પૂઠેં વાડી ઘર તણી, તસ પંથેં એહ વાલ ॥ ૮ ॥
 નવમી નિશિ તેણે પંથથી, પોહોતો રાજકુમાર ॥ હરખી તેહનેં દેખીનેં,
 રમે તસ સાથ કુમાર ॥ ૯ ॥ કુમરી કહે કેમ જણીયો, ગૂઢ દદયનો ભાવ ॥
 મુગ્ધપણથી તેણે કહ્યો, એ સવિમિત્ર પ્રભાવ ॥ ૧૦ ॥ હપેં કરી જમાડીયો,
 કરી આદર બહુમાન ॥ દેવર કાજેં આપીયા, વિષ મોદક મન વામ ॥ ૧૧ ॥
 કુમર નિજ થાનક આવીયો, દાખી સઘલી વાત ॥ મોદક તમનેં આપીયો,

તુમ નામેં હરખે ધાત ॥ ૧૨ ॥ કહે સુબુદ્ધિનામ માહરં, નવિ જાણેશ્યો રાગ
 ॥ મુગ્ધ પણાથી એણે કહ્યો, પણ ઇહાં ગૂઢ અથાગ ॥ ૧૩ ॥ એમ શંકા લહી
 ચિત્તમાં, ઊગ્યો સૂર પ્રભાત ॥ મોદક લેઈ પાસેં ઠંચો, શોચ કરે નિજ ગાત
 ॥ ૧૪ ॥ એહવે માખી મૃત લહી, દેખી લહ્યો વિષમર્મ ॥ ભૂમિમાંહે તે ઘા
 લીયો, દેવરનેં સુખ શર્મ ॥ ૧૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૭૬૩ ॥

॥ હાલ પંદરમી ॥ હમીરિયાની દેશી ॥

॥ મંત્રી કુમરનેં શીખવે, એણી પરેં કરજે વિચાર ॥ કુમરજી ॥ રાત્રેં જ
 ઓ તિહાં એમ કરો, જે હું કહું તે વિચાર ॥ કું ॥ ૧ ॥ ચતુર તે નર ભૂલે
 નહી, જાણે સવિ પરપંચ ॥ કું ॥ પણ સજ્જનથી માહું નવિ હોયે, ખસ
 ન કરે ખસખંચ ॥ કું ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ કુમરનિશાયેં તિહાં
 ગયો, રમતાં વોલી રાત ॥ કું ॥ નિદ્રાલુ થઈ પરગડે, સૂતી ફરી પરભાત ॥
 કું ॥ ૩ ॥ ૨ ॥ જંઘાયેં રેખા ત્રણ કરી, ત્રિશૂલ તણે આકાર ॥ કું ॥ ને
 ઊર લેઈનેં આવીયો, નિજઘર રાજકુમાર ॥ કું ॥ ૪ ॥ ચળા ૩ ॥ તે પ્રભાતેં યોગી
 થયા, ગયા સમશાન મઝાર ॥ કું ॥ મંત્રિ ગુરૂ શિષ્ય રાજશું, જાણે મંત્ર પ્ર
 ચાર ॥ કું ॥ ૫ ॥ ૪ ॥ શિષ્ય ગયો કનકાપણે, લેઈ નૂપુર તેહ ॥ કું ॥
 મૂઢ્ય દીયો મુજ એહનું, બહુ મૂલુછે એહ ॥ કું ॥ ૬ ॥ ૫ ॥ તે
 નૂપર વણિઈં મલી, પોહોઆડયું નૃપપાસ ॥ કું ॥ ઓલખીયું નિજ
 નામ તે, પૂછે એ કેમ તુજ પાસ ॥ કું ॥ ૭ ॥ તે કહે હું જાણું નહી, ગુરૂ
 જાણે એ વાત ॥ રાજજી ॥ રાજયેં ગુરૂ તેડાવીયો, કહો એહનો અવદા
 ત ॥ ગોસાંઈ ॥ ૮ ॥ ૭ ॥ એ કિહાંથી તુમ પામીયું, ગુરૂ કહે આજ મ
 સાણ ॥ રાજજી ॥ શક્તિ એક આવી તિહાં, ઊતકટ જોર પ્રમાણ ॥ રાજ
 જી ॥ ૯ ॥ ૮ ॥ મેં તેહનેં ચરણે ગ્રહી, રહ્યું નૂપુર મુજ હાથ ॥ રાજ
 જી ॥ રેખા ત્રણ જંઘાયેં કરી, મૂકી તે ગઈ સાથ ॥ રાજજી ॥ ૧૦ ॥ ૯ ॥
 કેહવી છે તે જાણવા, ભૂપેં અંતઃપુરમાંહે ॥ કું ॥ દોષ સહિત સુતા ઓ
 લખી, ચિતે નૃપ મનમાંહે ॥ કું ॥ ૧૧ ॥ ૧૦ ॥ કેમ નિર્દોષ થાયે હવે,
 પૂછે યોગી રાય ॥ રાજજી ॥ કહે યોગી વિદ્યા અછે, નિર્દોષી એ થાય
 ॥ રાજજી ॥ ૧૨ ॥ ૧૧ ॥ કહે રાજ મુજ પુત્રીનેં, નિર્દૂષણ કરો હેવ
 ॥ બાબુજી ॥ તો હું જાણું તુમેં ઉપગારીયા, જી દાખું સેવ ॥ ગુરૂજી
 ॥ તુમેં છો મહોટા દેવ ॥ બાબુજી ॥ ૧૩ ॥ ૧૨ ॥ કહે યોગી આજ રાત્રિ
 માં, એહનો કીજે ઉપાય ॥ રાજજી ॥ મંત્રિત વસ્ત્ર દીયું માહરં, તેણે બાં

ધો મુમ પાય ॥ રાજી ॥ ચં ॥ ૧૩ ॥ નયણેં પાટા બાંધવા, બેસારી રથ
માંહિ ॥ રાજી ॥ નિજભટ સાથેં મૂકીયેં, પૂરવદિશિ તરૂંમાંહિ ॥ રા
જી ॥ ચં ॥ ૧૪ ॥ કર બાંધીનેં દેશનેં, અંતેં મૂકી જય ॥ રાજી ॥
ભટ તે ફરી જોવે નહી, ન કહે કનીને આય ॥ રાજી ॥ ચં ॥ ૧૫ ॥ આ
ઠ યામ લગેં વનમાંહિ, ફરશે ઇચ્છાચાર ॥ રાજી ॥ તો એ નિર્દોષા થ
શે, એ ઉપાય મનોહાર ॥ રાજી ॥ ચં ॥ ૧૬ ॥ પછી ઊત્સવશું આણુ
જો, નિજધરમાંહે એહ ॥ રાજી ॥ તુમનેં પણ સુખ થાયશે, નિર્દૂષણ થશે
દેહા ॥ રાજી ॥ ચં ॥ ૧૭ ॥ એમ કહી બેહુ નિજ ધર ગયા, શીખવી એ
હવી વાત ॥ કું ॥ રાજીયેં તે કન્યા મૂકી, વનમાંહે તેણિ રાત ॥ કું ॥ ચં
॥ ૧૮ ॥ હવે તુરંગેં ચઢી બેહુ જણા, તુરત તે વનમાં જય ॥ કું ॥ તસ બં
ધન છેદી કરી, લેઈ નિજપુર તે જય ॥ કું ॥ ચં ॥ ૧૯ ॥ પંથેં સુબુદ્ધિ
નેં સા કહે, એ શું કીધું કામ ॥ દેવરજી ॥ કહે દેવર હું નવિ લહું, એ ભો
જાઈનાં કામ ॥ ભાલીજી ॥ ચં ॥ ૨૦ ॥ વિષ મોદકથી જો ઊગરયા, તો
એ આવી બુદ્ધ ॥ ભાલીજી ॥ એમ જાણી હવે રાખજો, નિર્મલ ચિત્ત વિશુ
દ્ધ ॥ ભાલીજી ॥ ચં ॥ ૨૧ ॥ રાતેં વનમાં આવીયો, પુત્રી જોવા કાળા કું
॥ જોઈ પણ દીડી નહી, સુતા સુતા કહે રાજ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૨૨ ॥ હૃદયેં
સ્ફોટ થઈ નૃપ મૂઓ, રાખ કહે એહવી ભાખ ॥ કું ॥ હૃત્યા લાગી કહેા કે
હનેં, કની નૃપ કુમર મિત્ર દાખ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૨૩ ॥ જો જાણીનેં નવિ ક
હે, તો હૃત્યા તુજ હોય ॥ કું ॥ એહવું રાખભાષિત સુણી, ચિત્ત વિમાસીને જો
યા ॥ કું ॥ ચં ॥ ૨૪ ॥ હૃત્યા ભૂપતિનેં શિરેં, ચિહુમાં જોતાં થાય ॥ મૃતક
જી ॥ કેમ કુમરી મહોટી કરી, કહેા કેમ તેણેં રહાય ॥ કું ॥ એ ભૂપતિ
અન્યાય ॥ મૃતકજી ॥ ચં ॥ ૨૫ ॥ એમ કુમર વચણા સુણી, વડે બેઠો રાખ
જય ॥ કું ॥ એબહુલો હઠ દેખીનેં, કુમર ચિતેમનમાંહે ॥ કુણપજી ॥ ચં ॥
૨૬ ॥ તવ કુમરનેં વલીય કથા, કહેવાનેં કરેય વિચાર ॥ કુણપજી ॥ અચરિજ
કારી લોકનેં, સુણતાં ચિત્ત ચમકાય ॥ કુણપજી ॥ ચં ॥ ૨૭ ॥ ૭૬૦ ॥

॥ તજજથા ॥ ઢાલ ॥ રાગ ભૂપાલ, દેશી સખણિયાની, જાતિ ચોપાઈ
ની ॥ નવિ નવિ નગરીમાં વસેરે સોનાર ॥ ॥ એ દેશી ॥

॥ ગંગાધરનેં કરી જીહાર, કહે કથા રાખ તેણીવાર ॥ નગરી ભોગવતી
છે નામ, કામી મન લાગે અભિરામ ॥ ૧ ॥ રૂપસેન નામેં નરપતિ, મ
નમાનીસી નવિ હતી ॥ પંજરામાંહે રહે શુક એક, વારૂ કલાવિચક્ષણ છેક ॥ ૨ ॥

એકદિન નૃપતેં શુક પૂછીયો, કાંઈ જાણે છે એમ સૂચીયો ॥ કીર કહે હું જાણું સર્વ, કહે નૃપ એહમાં શ્યો તુજ ગર્વ ॥ ૩ ॥ જો જાણે છે તો કહે મુજ યોગ, કોણ કન્યા મુજ આવે ભોગ ॥ કીર કહે મગધાધિપ તણી, સુર સુંદરી નામેં બહુ ગુણી ॥ ૪ ॥ તે તાહારી ભાર્યો હોયશે, પ્રેમેં વદન કમલ જોયશે ॥ તેણેં પણ પૂછી છે સારિકા, ચંદ્રપ્રભા નામેં સુખકારિકા ॥ ૫ ॥ મદનમંજરી પુત્રી કહે, મુજનેં યોગ્ય કોઈ વર લહે ॥ સારિકાયેં પણ તુમનેં દાખીયા, રૂપસેન ચિત્તમાં રાખીયા ॥ ૬ ॥ તે નિસુણીને થઈ રાગિણી, સખીનેં વાત જણાવી ઘણી ॥ પટરાણીયેં જણાવ્યો ભૂપ, એહવેં આવ્યો સચિવ અનૂપ ॥ ૭ ॥ સચિવેં સઘલી જણાવી વાત, સંકેતી આણ્યો નૃપ સાક્ષાત ॥ યાચી કન્યા શુભ મુહૂર્તેં, પરણ્યો રાજ કન્યા પ્રત્યેં ॥ ૮ ॥ ચંદ્રપ્રભા સારિકા લેઈ સાથ, મદનમંજરી પરણી નિજનાથ ॥ અનુક્રમેં નિજનગરીયેં આવીયા, શુકનેં પંજરમાં ઠાવીયા ॥ ૯ ॥ મનઃસ્થિત જવ માણસ મલે, વિરહ તણાં તવ દુખડાં ટલે ॥ તે સચિ પુણ્ય તણા સુપસાય, કાલ ન જતો જાણે રાય ॥ ૧૦ ॥ હવે એક દિન ભાખે શુકરાજ, શૂડી નિરખી સખરે સાજ ॥ રે સુંદરી સ્નેહલ લોચનેં, ભોગ ન ઇચ્છે શું તુજ મનેં ॥ ૧૧ ॥ સાર સંસાર માંહે છે ભોગ, ભોગવીયેં મલ તે સંયોગ ॥ એ તન ધન મન યૌવન આય, ચંચલ છે પણ ભોગ પસાય ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ સંસારે સર્વજીવાનાં, ભોગપ્રાપ્તિર્ફલશુભં ॥ ગતંતેજીવિતંભીર, જીવનંચ નિર્ઝકં ॥ ચાન વેત્તિ સદા પુંસાં ચતુરાણાં રતિપ્રદં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—સંસારને વિષે સર્વ જીવને ભોગ પ્રાપ્તિનું ક્ષણ તે સુખ છે. તો હે બિ કણ સ્ત્રી! તારું જીવિત નિર્ઝક ગયું. જે સ્ત્રી, ચતુર પુરૂષો સંબંધી રતિને દેનારા સુખ ને ન જાણે છે તેનું જીવિત નિર્ઝક ગયું. એમ જાણવું ॥

ઈમિ નિસુણી બોલી સારિકા, પુરૂષ ભોગ વાંછું નહીં શુકા ॥ તવ કહે સૂડો તે શ્યા ભણી, નરવિણુ નારી દોભાગિણી ॥ ૧૩ ॥ કહે સારિકા તેં સાચું કહ્યું, પણ મેં શાન્તેં એહવું લહ્યું ॥ દ્રોહી વંચક નર હોયે પ્રાહિ, બહુલા કપટી છે જગમાંહિ ॥ ૧૪ ॥ યતઃ ॥ સ્વાર્થનિષ્ઠા મુખ મિષ્ટાઃ, દ્રોહિણુ:પરવંચકાઃ ॥ માયાવિનઃ કૃતધ્નાશ્ચ, નિર્દયાઃ પુરૂષાઃ પુનઃ ॥ ૧ ॥ એમ નિસુણી શુક કહે તે ખરું, એહવો નિશ્ચય નહીં ચિત્તધર ॥ સ્ત્રીપણ હોયે દુશ્ચારિણી, પતિઘાતક મહોટી પાપિણી ॥ ૧૫ ॥ યતઃ ॥ ॥ અનૃતસાહસંમાયા, મૂર્ખત્વમતિલોભતા ॥ અશૌચંનિર્દયત્વં ચ, સ્ત્રીણાં

દોષાઃ સ્વભાવજઃ ॥ ૧ ॥ ભવયબીજં નારકસ્ય, દ્વાર માર્ગસ્ય, દીપિકા ॥
શુચાં સ્થાનં કલેર્મૂલં, દુઃખાનાં ખાનિરંગના ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થઃ—ખોટું બોલવું, સાહસકર્મ, અત્યંત માયા, મૂર્ખપણું, અતિ લોભ પછું, અપવિત્રપણું, અંતે નિર્દયપણું, તે સર્વ દોષ સ્ત્રીઓને સ્વભાવથીજ હોયછે ॥ ૧ ॥ સંસારનું બીજ, અને નરકદ્વારના માર્ગમાં જવાને દીવી, શોકનું સ્થાન, કલેશનું મૂળ અને દુઃખની ખાણ તે સ્ત્રી છે.

પૂર્વદાસ ॥ એમ વિવાદ માંહોમાંહે કાય, રાજ રાણી લગેં વાત જાય
॥ વાદ તણું એ દાખો મૂલ, સારિકા કહે સુણો વાદનું મૂલ ॥ ૧૬ ॥ કથા
કહે તિહાં શૂદી એક, સુણ રાજત મુજ વાત વિવેક ॥ કાંચનપુર નામેં એક ન
યર, મહાધનશેઠ વસે અતિ મહેર ॥ ૧૭ ॥ ધનક્ષય નામેં છે તસ પુત્ર, પર
ણ્યો પુણ્યવર્ધન પુરી તત્ર ॥ ઊદ્ધવ શેઠ તણી દીકરી, પરણીનેં મૂકી ગયો ફ
રી ॥ ૧૮ ॥ કાલેં મહાધન પામ્યું કાલ, પોહોતું ધન સવિ વ્યસનેં આલ
॥ તદનંતર ગયો તણી પાસ, કેટલાએક દિન રહ્યો ઊઘાસ ॥ ૧૯ ॥ ભૂ
ષણ સહિત લેઈ ભામિની, ઘરેં આવે પાછો થઈ ધની ॥ સાસરીયા વોલા
વી વહ્યાં, દંપતી દોય ચલે તિહાં મહ્યાં ॥ ૨૦ ॥ અર્ધપંથ તે આઠ્યા જિ
સેં, ઊદ્રાંસ ગ્રામ વચેં આઠ્યું તિસેં ॥ તવ પતિ કહે ઇહાં ભય છે ઘણો, વ
ચન એક માહાર પ્રિય સુણો ॥ ૨૧ ॥ ભૂષણ વસ્ત્ર સવિ મુજનેં આપ, નિર્ભ
ય ઠામેં તેહનેં થાપ ॥ પછી આગલ જોઈ શુભ સાથ, ચાલીશું અમ બો
લ્યો નાથ ॥ ૨૨ ॥ એમ કહી વસ્ત્ર વિભૂષણ ગ્રહી, અંધ કૂપમાં ના
ખી તે સહી ॥ દુષ્ટ તેહ નિજ પુર આવીયો, પાપ પંકમાં નવરાવીયો ॥ ૨૩ ॥
હવે સુણજે તે સ્ત્રીની કથા, વાટેં પથિક બહુ જતા હતા ॥ કૂપાંતરમાં
ભાયગ વશેં, પડતાં એકદિશેં રહી ઊઘસેં ॥ ૨૪ ॥ શબ્દવેધથી કાઢી
તેણેં, પૂછી કથા તવ એહવું ભણે ॥ ચેરેં મમ ભત્તી બાંધીયો, દેઈ પ્રહ
રનં જજ્જર કીયો ॥ ૨૫ ॥ જીવે છે કિંવા તે નહી, તે જાણે પરમેશર સ
હી ॥ ભૂષણ સઘલાં મુજ અપહરી, અંધકૂપમાં નાખી કરી ॥ ૨૬ ॥ એમ
કહી ઉત્તર વાલીયો, પથિકેં તે ઊપદ્રવ ટાલીયો ॥ અનુક્રમેં આવી પીહર
ભણી, પૂછે સવિ કિહાં ગયો તુજ ઘણી ॥ ૨૭ ॥ સર્વ વૃત્તાંત કલ્પીનેં ક
હ્યો, ક્ષણ એક શોક સંગે પણ લહ્યો ॥ આલિંગી હિયડા ભીતરેં, પુ
ત્રી અંશેં રખે દુઃખ ધરે ॥ ૨૮ ॥ સુખદુઃખ સવિ લહિયેં કૃતકર્મ, ભોગવી
યેં નવિ તજ્યેં ધર્મ ॥ જે જમાઈ છે જીવતો, આવી મલશે તો ગુણવ

તો ॥ ૨૯ ॥ હવે જમાઈ ધનક્ષય નામ, જેહવું નામ તેહવો પરિણામ ॥
 ભૂષણ હાર પ્રમુખ ધન સર્વ, હારયું વ્યસન ખલેં ગતગર્વ ॥ ૩૦ ॥ શ્યા
 મવદને તે કેતે કાલ, ફરી આવ્યો સુસરા ધર ચાલ ॥ હરખી સુકુલિણી ભા
 મિની, ધન ધન મુજ દહાડો જામિની ॥ ૩૧ ॥ ચિંતે કંત નાખી જે કૂપ,
 તે એ દીડી નયણેં અનૂપ ॥ કેણીપરેં એ આવી જીવતી, માહરી વાત
 કહી હશે છતી ॥ ૩૨ ॥ શંકાણો મનમાં જેટલે, ધરમાંહે આણ્યો તેટ
 લે ॥ શંક ન કરશે ॥ કાંઈ લગીર, એ સવિ કર્મ તણા ઊપચાર ॥ ૩૩ ॥
 શુભ અશુભ જે આપણે આચર્યા, જેને પ્રત્યયનાં તે ઠર્યાં ॥ તે ભણી
 કાંઈ નહી વિષવાદ, આણેને મનમાં આલ્હાદ ॥ ૩૪ ॥ એમ નિસુણી
 મુખ વિલસે તેહ, સ્ત્રી પણ દેખાડે સ્નેહ ॥ મર્મભોસ તણી વારતા, ન કહે
 ઊત્તમ દોષના છતા ॥ ૩૫ ॥ એકદિન કંતેં અવસર લહી, સૂતી નારી
 જાણી સહી ॥ ગ્રહી સર્વ ભૂષણ ધન તાસ, સ્ત્રી મારી ધારી વિશ્વાસ ॥ ૩૬ ॥
 કહે સારિકા રાજન અવધાર, કરણી પુરૂષ તણી સંસાર ॥ પ્રત્યક્ષ દીઠાનેં સાં
 ભડ્યાં, જેમ વિષ મીઠાઈમાં મલ્યાં ॥ ૩૭ ॥ જે ઊપકાર કરે સો ગમે, તોપણ
 પુરૂષ પ્રતીત નવિ ગમે ॥ તે માટે હું પુરૂષનો સંગ, મન નવિ વાંછું તો શ્યો
 રંગ ॥ ૩૮ ॥ તે માટે નિશ્ચય જાણુને, ખલ નર સંગતિ ચિત્ત નાણુ
 જે ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂની એ વાણુ, જે ધરશે તસ કોડી કલ્યાણુ ॥ ૩૯ ॥
 ॥ દોહા ॥

॥ એહ કથા સૂડી કહી, હવે પ્રત્યુત્તર શુકરાજ ॥ ભાંખે વચન કલાથ
 ડી, સુણીયેં શ્રીનરરાજ ॥ ૧ ॥ પ્રાહિં સહુ સરિખા ન હોએ, અને સ
 રિખા કહે તે અજાણુ ॥ સકલ શુભાશુભ લક્ષણેં, કર્મ તણે પરિમાણુ ॥
 ૨ ॥ રાશિ અનંતી પાપની, ઊદયથકી સ્ત્રીવેદ ॥ લેહવો તે પણ કર્મથી,
 શ્યો કરવો તસ ખેદ ॥ ૩ ॥ પણ જે દુશમનથી ડર્યા, તે સજ્જનથી
 ગણે ભીતિ ॥ દૂધેં દાઘો દહીં પ્રત્યેં, પુકો પીયે એ રીતિ ॥ ૪ ॥ પણ
 અંતર છે અતિઘણા, વસ્તુવસ્તુમાં જાણુ ॥ એક ઠામથી નીપના, ધૂમ દી
 પ તસ ઠાણુ ॥ ૫ ॥ સારિકા કહે તે દાખીયેં, દોષાલી કોઈ નાર ॥ તો
 સરિખેં સરિખું મલે, જેમ ન હોયે ઊત્તર ચાર ॥ ૬ ॥ એમ નિસુણી ભાં
 ખે કથા, શુકપિક મધુરી વાણુ ॥ રાજ રાણી સાંભલે, શ્રોતા વેધક જાણુ ॥ ૭ ॥

આ દોહામાં જે ઉક્ત શ્લોક છે તે લખીયેં છૈયેં ॥ યતઃ ॥ યે વં
 ચિતાધૂર્તજનેન લોકા, સ્તે સાધુસંગેપિ ન વિશ્વસતિ ॥ ઊણેન દગ્ધાઃ કિલ

પાયસેન, પિપ્પંતિ પુત્કૃત્ય દધીનિ તઠ્ઠં ॥૧॥

ભાવાર્થ:—જે લોકો ધૂત્તજનને છેતરયા તે લોકો સાધું પુરૂષનો પણ વિશ્વાસ કરે નહીં. ઊને કુષે દાજેલા મનુષ્ય દહિં તથા છાશને પણ કુંકીને પીયે છે.

વાજી વારણુલોહાનાં, કાષ્ઠપાષાણવાસસાં ॥ નારીપુરૂષતોયાના, મં તરંભહદંતરં ॥ ૧ ॥ શસ્ત્રંશાસ્ત્રંકૃષિર્વિદ્યા, વાણી વીણા નરશ્ચ નારી ચ ॥ પુરૂષવિશેષં પ્રાપ્તા, ભવંતિ યોગ્યા અયોગ્યા વા ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—ઘોડા ઘોડામાં, હાથી હાથીમાં, લોઢા લોઢામાં, કાષ્ઠ કાષ્ઠમાં, પાષાણ પાષાણમાં, વસ્ત્ર વસ્ત્રમાં, સ્ત્રી સ્ત્રીમાં, માણસ માણસમાં, પાણી પાણીમાં, મોઢોડું અંતર હોય છે ॥ ૧ ॥ શસ્ત્ર, શાસ્ત્ર, કર્ષણ, વિદ્યા, વાણી, વીણા, પુરૂષ, અને સ્ત્રી તે ડાહ્યા પુરૂષને પ્રાપ્ત થયે છે તે યોગ્ય તે અયોગ્ય અને અયોગ્ય તે યોગ્ય થાય છે.

॥ ઢાલ સત્તરમી ॥ વરઘોડાની દેશીમાં ॥ જિનવર વરઘોડે ચઢીયા જેણીવાર ॥ એ દેશી ॥

॥ કંચનપુરનગરી, નિવસે સાગરદત્ત ॥ તસ અંગજ શ્રીદત્ત, નામેં પુણ્યપ વિત્ત ॥ શ્રીપુરનો વાસી, સોમદત્ત રોડની જણી ॥ દુહિતા જ્યશ્રી છે પરણી શ્રી દત્તે આણી ॥ ૧ ॥ પરણીને મૂકી, પિતર ગૃહેં તે નારિ ॥ ક્રિયાણક ભરી પ્રવ હણ, ચઢીયો તે સમુદ્ર મઝારી ॥ હવે પાછલ વનિતા, યૌવન પામી અંગ ॥ દેખાડે નવ નવ, કામી જનને રંગ ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ યૌવનમુદગ્રસમયે, કરોતિ લાવણ્યગતિં કુરોપિ ॥ દર્શયતિ પાકકાલે, લિંબફલં આપિ માધુર્યં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—યુવાવસ્થાના અગ્ર સમયને વિષે કુરૂપ હોય તેણે લાવણ્ય ગતિને પ્રાપ્ત થાય છે, જેમ લીંબડાની લીંબોલી પણ તેના પકવ સમયને વિષે માધુર્ય પાણને પ્રાપ્ત થાય છે.

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એકદિન સૌધોપરિ, નિરખે તે રાજ્યપંથ ॥ કોઈ પુરૂષ યુવાનને, દેખી વિષય ઊમંથ ॥ રૂપાલા પુરૂષને, દેખી વ્યાકુલ થાય ॥ પ્રાર્થે અસતીનાં, લક્ષણ એમ જણાય ॥ ૩ ॥ યતઃ ॥ સુરૂપંપુરૂષં દૃષ્ટ્વા, બ્રાતરં પિતરં સુતં ॥ શ્રવતે યોનયઃ સ્ત્રીણા, મામયાત્રભિવાંભસા ॥ ૧ ॥ અગ્નિકુંડસમા નારી, ધૃતકુંભસમોનરઃ ॥ સંપર્કાદ્રવતે નિત્યં, કિંપુનઃ સ્વવશાઃ સ્ત્રિયઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—સ્વરૂપવાળ એવા ભાઈ, બાપ, પુત્રને જોઈને સ્ત્રીને કામઉત્પન્ન થાય છે અને મન પીગલે છે તે કેની ઘેરે તો કે જલેંકરી માટીનું કાચું પાત્ર જેમ પીગલે ॥ ૧ ॥ અગ્નિના કુંભ સમાન નારી છે અને ધૃતતા કુંભ સમાન પુરૂષ છે માટે તે બેહુ એકઠાં થવાથી જેમ ધૃત પીગટ્યા વિના રહેતું નથી. તેમ સ્ત્રી અને પુરૂષ એકાંતમાં રહેવાથી પુરૂષનું મન પીગટ્યાવિના રહેતું નથી તો યોતાને વશ સ્ત્રી હોય તો તેમાં શું જ કહેવું? ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વદાસ ॥ સખી માલતી નામે, મોકલી તે નર પાસે ॥ સકેત કહા
વ્યો, એકાંતે તસ આસે ॥ માલાકારિણી ગેહે, હુઓ તસ સયોગ ॥ એમ
પ્રતિદિન મલતાં, વાઘ્યો વિષયનો ભોગ ॥ ૪ ॥ અનુક્રમે પરતટથી, ઘરે
આવ્યો શ્રીદત્ત ॥ સ્ત્રી તેડણ આવ્યો, શ્વસુર ગૃહે લેધ વિત્ત ॥ જય
શ્રી હવે પતિને, દેખી મનમાં ચિંતે ॥ કેમ કરું કેમ જાગું, કહે સખી
ને વૃત્તાંત ॥ ૫ ॥

॥ યતઃ ॥ ચિંતા ચિતા સમા નાસ્તિ, ચિંતા ચૈવ ગરીયસી ॥ સજીવંદહતે
ચિંતા, નિર્જીવં દહતે ચિતા ॥ ૧ ॥ તથાચ ॥ અતિપ્રજ્ઞાપોહિનિરંકુ
શત્વં, ભર્તુઃપ્રવાસઃ સ્વચ્ચિસ્તીર્યયાત્રા ॥ ઇર્ષ્યાલુતા સ્વૈરિણિસંગમતાચ,
સ્વભાવતઃ શીલવિલુપકા ઇમે ॥ ૨ ॥ ચિંતા ભુજંગી પરિદૃશ્યમાનં, સંભૂ
ચ્છિતં ચિત્તમિદં મદીયમ્ ॥ શશ્વતકૃતં પશ્યતિ જાતકસ્ય, નો જીવતે વાઙ્
સ્મરણામૃતેન ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—ચિંતા જે છે તે ચિતા સમાન નથી પરંતુ ચિંતા ચિતાથી વધારે પરાક્ર
મવાલી છે, કારણકે ચિતા જે છે તે જીવરહિત મનુષ્યને બાલે છે અને ચિંતા છે જે તે
જીવસહિત મનુષ્યને બાલે છે ॥ ૧ ॥ એક અત્યંત બોલવું, નિરંકુશપણ, પોતાના સ્વામી
નું પ્રવાસ જાવું, પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે જ્યાં ત્યાં જવું, જાજી ઇર્ષ્યા, સ્વૈરિણી સ્ત્રીના
સંગ, એટલાં વાનાં સ્વભાવથીજ શીલવિભંગ કરનારાં છે ॥ ૨ ॥

કિંબહુના ॥ દાસ પૂર્વસી ॥ આગતને સ્વાગત, પૂછી બહુપરે તાસ ॥
જમાતા જમાડી, શયન કરાવ્યું પાસ ॥ પતિસ્નેહલ વચને, જેમ જેમ
બહુ આશ્વાસી ॥ તેમ તેમ તસ બહુ દુઃખ, વેદે મન જેમ દાસ ॥ ૬ ॥

યતઃ ॥ સ્નેહં મનોભવકૃતં જનયંતિ ભાવા, નાભી ભુજસ્તનવિભૂષણ
દર્શિતાનિ ॥ વસ્ત્રાણુ સંયમનકેશવિમોક્ષણાનિ, બ્રૂક્ષેપકંપિત કટાક્ષ
નિરીક્ષણાનિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ-નાભિ, સ્તન, ધરેણાં, તેનું દેખાડવું, તથા વસ્ત્રની નીચિને બાંધવી તથા
વરંવાર છોડવી અને કેશને છુટા મૂકવા, બ્રુકુટિયે કંપિતએવા કટાક્ષ કરી જાણવું એ
સર્વ ભાવો કામદેવ કૃત સ્નેહને ઉત્પન્ન કરેછે,

॥ પૂર્વ દાસ ॥ એમ કરતાં નિદ્રિત, પતિ જણીને ઊડી ॥ સખીને ઘરે જ
વા, જેઠ જે હવે લૂંડી ॥ તવ વાટે ચોરે, જતી તેહવી દોડા ॥ મદનાતુર ચંચલ,
સહજ કુશીલ ઊક્ષીડી ॥ જા તેણે સ્થાનક તેણે દિન, ચહુટે સંગમ હુતે ॥ કોઇ
નરને નારી, સંગે પ્રથમ વિરતંત ॥ તેહવામાંહે તેણણ, કર્મસંયોગે આવી ॥

રાજ પુરૂષને યોગે, કર્મ સંયોગે ભાવી ॥ ૮ ॥ કોટવાલે હણોઓ, રાજ પુરૂષ
ચોર બ્રાતે ॥ હવે કામાતુર સા, દેખે વિતથ થઇ વાતે ॥ તે મૃતક આલિંગે,
સુગંધ દ્રવ્યશું પૂજે ॥ મુખચુંબન વારં, વાર કરે નવિ બૂજે ॥ ૯ ॥
ચોરે તે સઘડો, દીઠો કામ વિલાસ ॥ ઐ ઐ સ્મરપરવશ, મોહ તણો એ પા
સ ॥ તવ યક્ષે ચિંત્યું, શબ શરીરમાં પેશી ॥ વિલસું એ સ્ત્રીને, પૂર્ણ કરીને
હોંશી ॥ ૧૦ ॥ ચક્ષે તસ નાસા, દંત સંઘાતેં ત્રોડી ॥ જઘ વૃક્ષે બેઠો, મૃતક
દેહ ગયો ઊડી ॥ રૂધિરે તે ખરડી, સંખી ગેહું તે જય ॥ સખી
આગલ સઘલી, વાત કરે સા બનાય ॥ ૧૧ ॥ યતઃ ॥ અન્યથા ચિ
તિતં કાર્યં, દેવેન કૃત્ય મન્યથા ॥ મલિનીવશ ચૂર્ણેન, ભદ્રની પ્રલયંગ
તા ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ તવ સખી એમ ભાખે, જખ લગેં સૂર ન ઊગે ॥ ત
બ લગેં પતિપાસેં, જ તું થઇ નિશૂંગ ॥ ગુરૂતરશબ્દેં શું, તેહને
તેડણ કાજ ॥ તસ પૂઠેં તસ્કર આવે, જિહાં ન ઊગે દિનરાજ ॥ ૧૨ ॥
એમ સખીના વયણથી, પતિ પાસેં જવ જય ॥ તબ તે રોવા લા
ગી, કુટુંબ મધ્યું સવિ આય ॥ રે નિલેજ્જ નિષ્કુર, અરે કુકર્મ
ના કારી ॥ નિરપરાધ પુત્રીને, કેમ નાસિકા અપહારી ॥ ૧૩ ॥ નિસુ
ણી જમાતા, ચિતે એ શું અંગ ॥ અણચિંતિત આવી, લાગું પાપ
પ્રસંગ ॥

॥ યતઃ ॥ નવિશ્વસેનૃપે શૂદ્રે, કૃષ્ણે ચૈવ ન બ્રાહ્મણે ॥ ન વિશ્વસેત્
કૃષ્ણસર્પે, કાયે નૈવ ચ વિશ્વસેત્ ॥ ૧ ॥ મધયાઃ કિં ન જલ્પંતિ, કિ
ન ભક્ષંતિ વાયસાઃ ॥ કવયઃ કિં ન બુઝંતિ, કિં ન કુર્વંતિ પાં
સુલાઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—રાજામાં, શૂદ્રમાં, કાગડામાં, કાલા બ્રાહ્મણમાં, કાલા સર્પમાં, અને શરીરમાં
વિશ્વાસ કરવો નહીં ॥ ૧ ॥ મધપાની શું બક્તા નથી, કાગડા શું ભક્ષણ કરતા નથી.
કવિયો શું જાણતા નથી, પાંસુલા સ્ત્રી શું કરતી નથી ? અર્થાત્ એ, સર્વ કરે છે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ એમ સહુ મલીને, કીધો જમાઇ અન્યાઇ ॥ એનુ
ક્રમે નૃપ આગલે, કહ્યો પ્રભાતેં ધાઈ ॥ ૧૪ ॥ યતઃ ॥ દુર્બલતાના
મનાથાનાં, બાલવૃદ્ધતપસ્વિનાં ॥ અન્યાય પરિભૂતાનાં, સર્વેષાં પાર્થિ
વોગતિઃ ॥ ૧ ॥ અશ્વપ્રિયુતં વારિદ્વગર્જિતં ચ, સ્ત્રીણાં ચરિત્રં પુરૂષસ્ય
ભાગ્યમ્ ॥ અવર્ષણં ચાપિહિ વર્ષણં ચ, દૈવો ન જનાતિ કુતોમનુષ્યઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—કુર્બલ, અનાથ, બાલ, વૃદ્ધ, તપસ્વી, તથા અન્યાયથી પરાભવ થામેલા જનો, એ સર્વને રાજા જે છે તેજ ગતિ છે ॥ ૧ ॥ અશ્વનો દોડતી વખતે થતો શબ્દ, મેઘનો ગર્જન, સ્ત્રીઓનું ચરિત્ર, અને પુરૂષનું ભાગ્ય તથા વરસાદનું વરસવું, અથવા નહિં વરસવું, તેને દેવ ન જાણી શકે તો મનુષ્ય કયાંથીજ જાણી શકે? ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વઠાલ ॥ સવિ વાત જણાવી, સાચી પણ મન નાવી ॥ કારણ પણ તેહવાં, જેહવું હોયે ભાવી ॥ રાજપુરૂષે જણ્યું, એહવો નિશ્ચય કીધ ॥ જમાતા દુષ્ટે, સતીને કલંક એ દીધ ॥ ૧૫ ॥ વધ આદેશ દીધો, કીધો કે ન વિલંબ ॥ એહવે તે ચોર તિહાં, આવ્યો પૂઠે લંબ ॥ કહે રાજા ન નિસુણો, એહનો સવિ સંબંધ ॥ સુણી ધર્મીજન કહે, એહ પુરૂષ નહી વધ્ય ॥ ૧૬ ॥ રાજાને મહોટું, પુણ્ય પ્રજા જે રાખે ॥ અધિકારી તેહિજ, પુણ્યકરણી જે દાખે ॥ એમ નિસુણી રાજા, જમાતાને મેહેલી ॥ શાણગારી શહેરમાં, કરતો બહુવિધ કેલી ॥ ૧૭ ॥ રાસભે આરોપી, તે કુલટાને ભમાડી ॥ શિર મુંડી શહેરમાં, આગલ કાહલી વળડી ॥ પુર પશ્ચિમ દ્વારે, કાઢી ગાઢી વિગોઠ ॥ જે એહવાં લક્ષણ, કરશે તે એમ હોઠ ॥ ૧૮ ॥ યત: ॥ આવર્ત: સંશયાનામવિનયભવનં, પત્તનં સાહસાનાં ॥ દોષાણાં સન્નિધાનં કપટશતમયં, ક્ષેત્રમપ્રત્યયાનાં ॥ સ્વર્ગદ્વારસ્ય વિદ્નં નરક પુરમુખં, સર્વમાયા કરંડં, સ્ત્રીયત્રં કેન સૃષ્ટં વિષમમૃતમયં, પ્રાણિનામેકપાશઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—સંશયને રહેવાનું સ્થાન, સાહસકામનું નગર, દોષનું ભંડાર, અવિશ્વાસોનું ક્ષેત્ર, સ્વર્ગદ્વારને વિદ્વંસ, નરકપુરનું મુખ, સર્વમાયાના કંડિયારૂપ, દેખવામાં અમૃત સરખું પરંતુ વિષમય અને પ્રાણીઓને કસાવાના પાશલા જેવું સ્ત્રીરૂપયત્ર કેણું સૃજ્યું છે? ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઠાલ ॥ હવે તેણે શેઠે, પરણી અપર કુલીણી ॥ સુખ ભોગમાં વિલસી, કરી આગલ શુભ કરણી ॥ ભાંખે એમ શૂડો, રૂડો વચન વિલાસ ॥ તેહ ભણી સુણો રાજા, એ સવિ કર્મવિલાસ ॥ ૧૯ ॥ નારી પણ એ હવી, દીસે છે જગમાંય ॥ પક્ષપાત ન કરવો, સમભાવે ગુણ થાય ॥ એમ કીર કથાનક, નિસુણી કહે વેતાલ ॥ કહે રાજાન કેહને, પાપ અધિકને આલ ॥ ૨૦ ॥ કહે રાજા બિહુમાં, પાપિણી નારી કહીયે ॥ લોક ભાષાયે એહવું: શાસ્ત્રમાંહે પુણ્ય લહીયે ॥ યત: ॥ ગુરૂરન્નિર્દ્વિજતીનાં, વર્ણનાં બ્રાહ્મણોગુરૂ, ॥ પતિરેવ ગુરૂ: સ્ત્રીણાં, સર્વસ્યાભ્યાગતો ગુરૂ: ॥ ૧ ॥ નિંદા યોષિન્ન મર્ત્યોહિ, યતો યોષિત્તદ્વ્યયા ॥ ધર્માધર્મવિચારેષુ, તન્નિયુક્તા ભવંતિ યતૂ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—બ્રાહ્મણ જાતિનો ગુરૂ અગ્નિ છે, તથા ત્રિવર્ણીના ગુરૂ બ્રાહ્મણ છે, અને સ્ત્રીના ગુરૂ પતિજ છે, અને સર્વના ગુરૂ અભ્યાગત છે.

॥ પૂર્વઢાલ ॥ વૈતાલ સુણી એમ, આપણે થાનકેં જય ॥ એમ બીજી કથાનો, શબ વાણીથી થાય ॥ અચરિજ તવ પામી, વાત તણો રસ વાધે ॥ પણ જ્ઞાનવિમલ ગુણે, શાંતિસુધારસ સાધે ॥ ૨૧ ॥ ઇતિ કથા ॥

॥ ઢોહા ॥

॥ ગુરૂગણપતિના પય નમી, કહું ત્રીજું આખ્યાન ॥ સાહસથી સવિ સંપજે, જગમાં સત્ત્વ પ્રધાન ॥ ૧ ॥ વર્જ્ઞમાન નામેં નગર છે, તિહાં શૂદ્રદેવ છે ભૂપ ॥ એક દિન આસ્થાન મંડપેં, બેઠો ચતુરશું ચૂપ ॥ ૨ ॥ પૂછે દૌવારિક પ્રત્યેં, રાજ તેણે વાર ॥ અન્ય અશૂન્ય પણે તથા, કોઈ સેવે દરબાર ॥ ૩ ॥ કહે પ્રતિહાર સુણો સાહેબા, આસિજે નર નાર ॥ નિરાલંબ દુઃખિયા જ ના, તે સીજે દરબાર ॥ ૪ ॥

॥ યતઃ ॥ સ્વેદજલમલકિલ્લમા, નિરાલંબા નિરાશ્રયાઃ ॥ દ્વારે તિષ્ઠંતિ દેવેશ, સેવકા વૃષણા ઇવ ॥ ૧ ॥ એહ્યાગચ્છ ત્વમુત્તિષ્ઠ, વદમૌનં સમાચર ॥ એવમાશાગ્રહ્યસ્તૈઃ સેવ્યંતે ધનિનોઽરિયિભિઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—સ્વેદજલ યુક્ત મલ તેણેકરી આદ્ર, તથા નિરાલંબ, નિરાશ્રિત એવા સેવકો વૃષણની ઘેરે દ્વારને વિષે રહેછે ॥ ૧ ॥ આવ, જા, બોલ, મૌનરાખ, એમ ધનવાન નાં વચન માની આશા ૩૫ ગ્રહ્યસ્ત, પૈશાના લોભીજનો ધનવાનને સેવે છે ॥ ૨ ॥

॥ ઢોહા ॥ એણે સમે દક્ષિણ પંથથી, વીરવર નૃપપુત્ર ॥ આઠ્યો સેવા કારણે, જાણી નૃપતિ પવિત્ર ॥ ૫ ॥ ભેટ થઈ નૃપ સારિસી, રાજ ઘે બહુ માન ॥ પૂછે કેમ આઠ્યા અજો, કહો પ્રયોજન નામ ॥ ૬ ॥ વીરવર મુજ નામ છે, આઠ્યો સેવા કાજ ॥ ગુણિજનનીજે સેવના, તે સુરતરૂ સમ આજ ॥ ૭ ॥ ૮૮૬ ॥

॥ ઢાલ અઢારમી ॥ તે મુનિબાલક વંદીયેં રે લાલ ॥ એ દેશી ॥

॥ કહે ભૂપતિ હવે તે પ્રત્યે રે લાલ, શું દીયું તુજનેવિત્ત ॥ સુણવાણી રે ॥ તે કહે સહસ સોવન તણા રે લાલ, ગદીયાણા દીયો નિત્ય ॥ સું ॥ સાહસથી સવિ સંપજે રે લાલ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ એમ નિસુણી ભૂપતિ કહે રે લાલ, શ્યો તાહારે પરિવાર ॥ સું ॥ હય ગય રથ પાલાદિકા રે લાલ, કિશ્યા કુટુંબ આચાર ॥ સું ॥ સાં ॥ ૨ ॥ તે કહે હું સુતનેં સુતા રે લાલ, ભાભિનીશું છે ચાર ॥ સું ॥ ન મલે કોઈ પાંચમો રે લાલ, સુણીહસ્યાં સર્વ નર નાર ॥ સું ॥ સાં ॥ ૩ ॥ ભૂપતિ ચિંતે ચિત્તમાં રે

લાલ, એહનેં અદ્ય પરિવાર ॥ સુ૦ ॥ ધન તો માગે છે ઘણું રે લાલ, જ
 ણાશે ફલ દ્વાર ॥ સુ૦ ॥ શ્યો હવે એહ વિચાર ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૪ ॥ ભં
 ડારીને દાખીયો રે લાલ, દીયો નિત્યેં એ વિત્ત ॥ સુ૦ ॥ એ વરવીર રાજ
 પુત્રનેં રે લાલ, ભંડારી કહે તહત્ત ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૫ ॥ તે પણ ભોજન વસનશું
 રે લાલ, ગંધ માદ્ય પ્રમુખ જે સર્વ ॥ સુ૦ ॥ યોગવાઈ કરે ગેહમાં રે લાલ,
 અવશેષ જે રહે દ્રવ્ય ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૬ ॥ તે બ્રાહ્મણ ભટ ચારણા રે લાલ, દીન
 દુઃખી દુર્બલ અનાથ ॥ સુ૦ ॥ તે સવિહું સાન્નિધ્ય કરે રે લાલ, આપે અ
 વારિત આથ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૭ ॥ પછી ભોજન આપેં કરે રે લાલ, એમ
 વાધે યશવાદ ॥ સુ૦ ॥ દાતારી દેહિત અઢે રે લાલ, મત ધરો કોઈ વિષ
 વાદ ॥ સુ૦ ॥ સા ૦ ॥ ૮ ॥ રાતેં નૃપની ચાકરી રે લાલ, પોહોરાયતની જેહ
 ॥ સુ૦ ॥ ખડ્ગધરી નિજ હાથમાં રે લાલ, સેવકરે ધરી નેહ ॥ સુ૦ ॥ વીરવર
 એમ ગુણ ગેહ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૯ ॥ એક દિન મધ્યરણી સમે રે
 લાલ, બોલાવે તિહાં રાય ॥ સુ૦ ॥ કોણ જાગે છે પોહોરીયો રે લાલ, વરવીર
 કહેહું જગાય ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥ આકારયતિ ન સ્વસ્થો, વિનિ
 દ્રો ન પ્રયુજ્ય તે ॥ વક્તિ ન સ્વેચ્છયા કિંચિ, ત્સવેકઃ કિલ્લજવતિ ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વદાસ ॥ એમ બહુદિનનેં આંતરે રે લાલ, પ્રચ્છાયેં જગરક તેહ ॥ સુ૦
 ॥ સાવધાન સઘલે રહે રે લાલ, ચાકરી ચૂકે ન જેહ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥
 ૧૧ ॥ યતઃ ॥ કષ્ટભો સેવકાનાં તુ, પરાર્થ્યાનુવર્તિનઃ ॥ સ્વયંવિક્રિતદેહ
 સ્ય, સેવકસ્ય કુતઃસુખં ॥ ૧ ॥ મૌનાન્મૂકઃ પ્રવચનપટુર્વાતુલોજ્જ્વલકોવા,
 ક્ષાંત્યા ભીર્યદિ ન સહતેપ્રાયશોનાભિજાતઃ ॥ ધૃષ્ટઃ પાર્શ્વે વસતિ ચ યદા
 દૂરતોવાપ્રમાદો, સેવાધર્મઃપરમગહનો યોગિનામપ્યગમ્યઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થઃ—અહો સેવકોને માટું કષ્ટ છે. કારણકે પરને માટે જીવનાર, પોતાની મેળે
 દેહનેા વિક્રય કરનાર, એવા સેવકને સુખ ક્યાંથી હોય ? ॥ ૧ ॥ જે સેવક ન બોલેતો તેને
 મુંગો છે એમ કહે, અને જે વધારે બોલેતો તેને વાધો અથવા બહુ બકવાદી છે એમ કહે,
 ક્ષમા રાખે તો તે બીકણ છે, એમ કહે, જે શાંતિ ન રાખે તો કહે છે જે સારા કુલમાં ઉત્પન્ન
 થયેલો નથી, પડખામાં પ્રતિદિન રહે તો તો તેને નીચ કહે, અને જે નિરંતર દૂર રહેતો
 તેને પ્રમાદી કહે, એ રીતે ચાકરીના ધર્મ ધણાજ વિકટ છે તથા તે ધર્મ યોગીશ્વરોને
 પણ જાણવો મુશ્કેલ છે ॥ ૨ ॥

જે ડગ ડગ સોનૈયો દીયે, તોહિ ન કરે સેવા કર્મ ॥ નરનેં નારી એમ
 ભણે, શું જીવિતનું શર્મ ॥ ૩ ॥ ઇત્યાદિક બહુ વક્તવ્યતા છે ॥

॥ પૂર્વદાસ ॥ હવે એકદિન રાજ ભણે રે લાલ, જાગે છે રે વીર ॥

સુ૦ ॥ હા સ્વામી શું આશિ દીઝિં રે લાલ, કહે નૃપ સુણ રે વીર ॥ સુ૦
 ॥ સા૦ ॥ ૧૨ ॥ મધ્યરયણીયેં મસાણમાં રે લાલ, રૂદન કરંતી નાર ॥ સુ૦
 ॥ કાનેં શબ્દ સુણી તિહાં રે લાલ, જઈ ખખર કરી શીઘ્ર ચાર ॥ સુ૦ ॥
 એ સંશય મુજ વાર ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૧૩ ॥ યતઃ ॥ જનિયાતૂ પ્રેષણે ભૂ
 ત્યાન, બાંધવાનુ વ્યસનાગમે ॥ મિત્રમાપત્તિકાલે ચ, ભાર્યા ચ વિ
 ભવક્ષયે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—કોઈ સ્થાને કાર્ય માટે મોકલ્યો હોય તે કાર્યની સિદ્ધિથી ચાકરની પરી
 ક્ષા થાયછે, અને દુઃખ પડવામાં સંબંધીઓની પરીક્ષા થાયછે, આપત્તિકાલમાં મિત્રની
 પરીક્ષા થાયછે, વૈભવક્ષયમાં ભાર્યાની પરીક્ષા થાય છે. ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ આદેશ લેઈ રાજનનો રે લાલ, શબ્દ તણે અનુસાર ॥
 સુ૦ ॥ ગયો તિહાં દીડી રોવતી રે લાલ, નારિરંભા અનુકાર ॥ સુ૦ ॥
 સા૦ ॥ ૧૪ ॥ રાજ પણ તસ પૂઠેં ગયો રે લાલ, ઓઢી અંધારો પદ ॥
 સુ૦ ॥ મનુ તસ કરણી દેખવા રે લાલ, ઊપકૃતિ ગુણ ગહગદ્ ॥ સુ૦ ॥
 સા૦ ॥ ૧૫ ॥ પૂઞ્યું કોણ તું કમ રોયે રે લાલ, શું દુઃખ છે તુજ આ
 જ ॥ સુ૦ ॥ કહે હું નૃપ લક્ષ્મી અણું રે લાલ, રૂદન કરું છું એણે કાજ
 ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૧૬ ॥ આજ થકી ત્રીજે દિનેં રે લાલ, મરશે પુરપતિ
 એહ ॥ સુ૦ ॥ તેણે દુઃખથી દુઃખિણી અણું રે લાલ, રોઝિં હું નિઃસંદેહ ॥
 સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૧૭ ॥ વીર કહે કો ઉપાય છે રે લાલ, ન મરે નયરનો ભૂપ ॥
 સુ૦ ॥ જે નયર દેવીનેં બલિ દીયે રે લાલ, નૃપ સમ નર અતિ રૂપ ॥ સુ૦
 ॥ સા૦ ॥ ૧૮ ॥ રાજપુરૂષ નિજપુત્રનું રે લાલ, શિર છેદી નિજ બાપ ॥ સુ૦
 ॥ તો નૃપ શત વરિસાં લગે રે લાલ, ચિરંજીવેજયે સંતાપ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૧૯ ॥
 વરવીર એમ વયણાં સુણી રે લાલ, આંચો આપણે ડામ ॥ સુ૦ ॥ નૃપ પ
 ણ પુઠેંથી આવીઓ રે લાલ, હવે જે જે વીરનાં કામ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૨૦
 ॥ ઊઝાડી સુત ભામિની રે લાલ, કહ્યું સઘણું વૃત્તાંત ॥ સુ૦ ॥ હું તો નૃપતિ
 નેં કારણે રે લાલ, છંડીશ તનુ એ મહંત ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૨૧ ॥ તે ભણી
 તું પીયર જઈ રે લાલ, એ છે માહરી શીખ ॥ સુ૦ ॥ પતિ વચનેં જે આ
 લવું રે લાલ, તે પતિવ્રતાની શીખ ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૨૨ ॥

॥ યતઃ ॥ તે પુત્રા ચે પિતુર્ભક્તા, સપિતા યસ્તુ પોષકઃ ॥ તન્મિત્રં યત્ર
 વિશ્વાસઃ સા ભાર્યા પતિત્રાક્યગા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ—જે પોતાના પિતાના ભક્ત તે પુત્ર જાણવા અને પુત્રાદિકનું પોષણ કરે તે
 પિતા જાણવો, જેમાં વિશ્વાસ આવે તે મિત્ર જાણવો, પતિની વાણીમાં રહે, તે સ્ત્રી જાણવી ॥

આર્તે આર્તી દુઃખેદ્વિષ્ટા, પ્રોષિતે મલિના કૃશા ॥ મૃતે મ્રીયેત્યા નારી,
સા સ્ત્રી જ્ઞેયા પતિવ્રતા ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—યોતાનો સ્વામી આર્ત હોય તો તે આર્ત થાય, અને યોતાનો સ્વામી દુઃખી હોય તો તે દુઃખી થાય, યોતાનો સ્વામી મરણ પામે તો યોતે મરણ પામે, તે સ્ત્રી પતિવ્રતા જાણવી ॥

મિતં દદાતિ હિ પિતા, મિતં બ્રાતા મિતં સુતઃ ॥ અમિતસ્ય હિ દા
તારં, ભરતારં કો ન પૂજ્યેત્ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—પિતાછે તે પણ પ્રમિત દેનારછે, ભાઈ પ્રમિત દેનારછે, પુત્ર પણ પ્રમિત દેનાર છે, અમિતદાનાના દેનારા યોતાના સ્વામીને કોણ ન પૂજે? અર્થાત્ સર્વ પૂજે ॥ ૩ ॥

ન દાનૈઃશુદ્ધયતે નારી, નોપવાસશતૈરપિ ॥ અવ્રતાપિ ભવેન્મુદ્ધા, ભ
ર્તૃસદ્ગતમાનસા ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ:—અનેક દાનાએ કરીને નારી શુદ્ધ થતી નથી, સહુસા ઉપવાસોથી પણ શુદ્ધ થતી નથી પરંતુ વ્રત ન કરનારી એવી પણ નારી યોતાના સ્વામીના કહેવા પ્રમાણે આ લવાથી શુદ્ધ થાય છે ॥ ૪ ॥

ત્યજેત્પુત્રંચ બંધુચ, પિતરૈ શોભનૌ તથા ॥ ભર્તારમાપદિ ગત
નત્યજેત્સા મહાસતી ॥ ૫ ॥ અન્યંનરં ન પશ્યતિ, સ્વભાવગોચરૈરપિ ॥
આકોપિતાનો કુપ્યેત નોચ્યતે સામાહાસાતી ॥ ૬ ॥ અંધત્વં કુખ્જવ-ત્વંચ,
કુષ્ટાંગવ્યાધિપીડિતં ॥ આપદ્ગતં નિજં નાથં, ન ત્યજેત્ સા મહાસતી ॥ ૭ ॥
એષ ધર્મો મયાખ્યાતો, નારીણાં પરમા ગતિઃ ॥ સાન્યથા ક્રિયતે યેન સા
યાતિ નરકં ધ્રુવં ॥ ૮ ॥

ભાવાર્થ:—પુત્રને ત્યાગ કરે, યોતાનાં શુભેચ્છક માતા પિતાનો ત્યાગ કરે, પરંતુ આ પત્તિમાં આવેલા યોતાના સ્વામીનો જે ત્યાગ ન કરે, તે માહા સતી સ્ત્રી જાણવી ॥ ૫ ॥ સ્વભાવથીજ દષ્ટિગાચર થયેલા પર પુરૂષને જેવે નહીં, કોપાયમાન કરે છે તે કોપ કરે ન હિં તેમ ઉંઝે સ્વરે સ્વામીની સામે બોલે નહીં. તે મહાસતી જાણવી ॥ ૬ ॥ અંધલો, કુખડો, કોઢીયો, વ્યાધિયુક્ત હોય તથાપિ આર્પત્તિ પ્રાપ્ત થયેલા એવા સ્વામીનો ત્યાગ ન કરે તે માહા સતી જાણવી ॥ ૭ ॥ આ ધર્મ મેં કહ્યો તે નારીની પરમ ગતિ રૂપ છે. તે જે તે પ્રમાણે ન પાલે, તો તે સ્ત્રી નરકમાં જાય ॥ ૮ ॥

॥ અતોહમપિ ત્વદ્વીયગતિંગચ્છામિ ॥ ઇતિશ્રુત્વા પુત્રેણોક્તં ॥

ભાવાર્થ:—હું પણ તારી ગતિને પામું છું એ પ્રકારે સાંભલીને,

॥ પૂર્વઢાલ ॥ જે મુજ વધથી રાયને રે લાલ, ચિરંજીવિત જે થાય ॥
સુ૦ ॥ તો મુજ કુલ શોભા ચઢે રે લાલ, જગમાં સુજસ ગવાય ॥ સુ૦ ॥ સા૦
॥ ૨૩ ॥ દુહિતા પણ એમ ભાખતી રે લાલ, જીવાડો નરરાય ॥ સુ૦ ॥ મુ
જવધથી સહુને હજે રે લાલ, ખેમ કુશલ ચિર આય ॥ સુ૦ ॥ સા૦ ॥ ૨૪

॥ દયિતા દુહિતા સુતપિતા રે લાલ, સહુ તણા એમ મન્ન ॥ સુ० ॥ દેખી રી
જ ચિંતવે રે લાલ, એહનાં જીવિત ધન્ય ॥ સુ० ॥ સાં ॥ ૨૫ ॥ યતઃ
॥ સા સા સંપદતે બુદ્ધિઃ, સા મતિઃ સાચ ભાવના ॥ સહાયાસ્તાદૃશજ્ઞેયા,
યાદૃશી ભવિતવ્યતા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—જેવું થવા કાલ હોય તેવી બુદ્ધિ પણ પ્રાપ્ત થાયછે, મતિપણ તેવીજ પ્ર
મ થાયછે, અને તેવીજ ભાવના પ્રાપ્ત થાય છે તથા સહાયપણ તેવાજ પ્રાપ્ત થાય છે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એમ ચિંતિ દેવી આગણે રે લાલ, આવી કહે મુખ એમ
॥ સુ० ॥ જીવિત નૃપતિ શત વરસનું રે લાલ, હોજે નિશદિન ખેમ ॥
સુ० ॥ સાં ॥ ૨૬ ॥ એમ કહી ખડ્ગે છેદીયું રે લાલ, નિજસુત કેરું શિશ
॥ સુ० ॥ બલિ દેવે દેવીકરે રે લાલ, મન ધરી અધિક જગીશ ॥ સુ० ॥ સાં
॥ ૨૭ ॥ ભાઈ ખપાયોદેખીને રે લાલ, છુરી પેટે દીયે બહેન ॥ સુ० ॥ માજ
યો મલે કીહાં થકી રે લાલ, જે વિધિ આવે અંચન ॥ સુ० ॥ સાં ॥ ૨૮ ॥
॥ દોહો ॥ અસ્ત્રી આથે સંપજે, પુત્ર શરીરે હોય ॥ માડી જયો જે સંપજે,
જે કલીયું બલ હોય ॥ ૧ ॥ માયે પણ એમ આચરયું રે લાલ, દેખી ચિતે વર
વીર ॥ સુ० ॥ કુટુંબ ક્ષયે એમ નીપનું રે લાલ, તો હું પણ ધરું ધીર ॥ સુ० ॥
સાં ॥ ૨૯ ॥ હવે કંચને શું કામ છે રે લાલ, એમ કહી કરે શિરછેદ ॥ સુ० ॥
રાજ એમ દેખે તિહાં રે લાલ, મનમાં પામે ખેદ ॥ સુ० ॥ સાં ॥ ૩૦ ॥ ધિ
ક્ માહારા એ રાજ્યને રે લાલ, પરપ્રાણે છહવાય ॥ સુ० ॥ ધિક્ માહારા
જીવિતવ્યને રે લાલ, એ અસમંજસ થાય ॥ સુ० ॥ સાં ॥ ૩૧ ॥ યતઃ ॥
પરપ્રાણૈર્નિજપ્રાણાન્, સર્વે રક્ષંતિ જંતવઃ ॥ નિજપ્રાણૈઃ પરપ્રાણાન્, રક્ષંતિ
વિરલાજનાઃ ॥

ભાવાર્થ:—પારકાં પ્રાણોએ કરીને પોતાના પ્રાણની રક્ષા તો સર્વે જીવ કરેછે, પરંતુ પો
તાંને પ્રાણોએ કરી પરની રક્ષા તો કોઈક વીરલા પુરૂષ કરે છે ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એમચીંતિ છુરિકા ગ્રહી રે લાલ, લેવે ગલે નૃપ જમ ॥ સુ०
॥ તેણે સત્વે સુપ્રસન્ન થઈ રે લાલ, કુલદેવી રાખે મામ ॥ સુ० ॥ સાં
૩૨ ॥ અમૃતરસે ચારે છાંટીયા રે લાલ, સજ્જ થયા સુકુમાલ ॥ સુ० ॥ વ
રવીર મનમાં ચિંતવે રે લાલ, ધન જસ ઊપકૃતિ ઢાલ ॥ સુ० ॥ સાં ॥
૩૩ ॥ યતઃ ॥ ક્ષમી દાતા ગુણગ્રાહી, સ્વામી પુણ્યેન લભ્યતે ॥ અનુરક્તઃ
શુચિર્દક્ષઃ, સ્વામીન્ ભૃત્યોપિદુર્લભઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—ક્ષમાવાન, દાતા, ગુણગ્રાહી, એવો સ્વામી પુણ્યે પ્રાપ્ત થાય છે ! અને હ
સ્વામી ? પવિત્ર તથા ગાહ્યો એવો આકર પણ દુર્લભ હોય છે ॥

॥ પૂર્વદાસ ॥ હવે પ્રભાતે વરવીરને રે લાલ, રાજ્ય અર્જુ દેઇ પ્રે
મ ॥ સું ॥ સન્માન્યો ઘણું સજ્જને રે લાલ, કશવટી ખમે હીરા
જેમ ॥ સું ॥ સાં ॥ ૩૪ ॥ કહે વેતાલ હવે રાયને રે લાલ, સ
ત્વાધિક એહમાં કોણ ॥ સું ॥ ભૂપ કહે નૃપ સાહસી રે લાલ, બીજ
એહથી ગૌણ ॥ સું ॥ સાં ॥ ૩૫ ॥ કહે વેતાલ કેણે કારણે રે લા
લ, એહવી છે જગ રિતિ ॥ સું ॥ સ્વામિ કાજે સેવક દુઃખ સહે રે
લાલ, ન સહે સ્વામિ સેવક હેત ॥ સું ॥ માં ॥ ૩૬ ॥ યતઃ ॥ સ્વા
મ્યર્થે સેવકાઃ પ્રાણાન્, ત્યજન્તિ તૃણવત્ યુગે ॥ પરસ્વામો સ્વભૃત્યર્થ, પ્રા
ણાન્તત્ત્વજન્તિદુર્લભઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—સ્વામીને માટે સેવકો તૃણની જેમ પોતાના પ્રાણનો ત્યાગ કરેછે, પરંતુ સે
વકને માટે સ્વામી પ્રાણનો ત્યાગ કરનારો દુર્લભ છે ॥

॥ પૂર્વદાસ ॥ એમ સુણિ નિજ ઠામે ગયો રે લાલ, એહ કથા વેતાલ ॥
સું ॥ જ્ઞાનવિમલથી સત્વનો રે લાલ, પ્રગટે ગુણ સુકુમાલ ॥ સું ॥
સાં ॥ ૩૭ ॥

॥ દાસ ॥ માહારાને તાહારા કરહલાં, ચરતાં એકણ ઠાર ॥
હમારા ॥ એ દેશી ॥

॥ એમ ત્રણ દૃષ્ટાંત સાંભલી, હઠકરી જેહવે જય ॥ કુમરજી ॥ ધૈર્ય
ધરી નિજ ચિત્તમાં, કરે કરવાસ ધરાય ॥ કુમરજી ॥ એમ ત્રણ
વાર શબ્દે કહ્યું, ચોથી વેણ જખ થાય ॥ કુમરજી ॥ ચતુર તે
નર ભૂલે નહી ॥ ૩૮ ॥ ઘણે કષ્ટે વડથી લેઇ, શખ દઢ કરી જ
વજય ॥ કું ॥ તેહવે શખ વલી બોલીયો, વચન કહે નિર્ભાય ॥ કું ॥ ચં
॥ ૩૯ ॥ અહો તું રાજધિરાજ છે, ચતુરવિચક્ષણ જાણ ॥ કું ॥ શુ
કાપાલિક વચણે, લાગો થયો છે અયાણ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૦ ॥ એ ધૂ
ર્ત નિર્દાક્ષિણ, નિર્લજ્જને નિઃકૃપાલ ॥ કું ॥ એ લિંગી કૂડ કપટના, મા
યાના મહાજલ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૧ ॥

મુજથી એ સાધન કરે, પણ દ્રોહી લહે દ્રોહ ॥ કું ॥ શખ વાણી એમ સાં
ભલી, ચિતે ધરી અદોહ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૨ ॥ એહવામાં આવી તિહાં,
મધ્યવયા એક નારિ ॥ કું ॥ પૂછે કુમર તું કોણ અછે, કહે ગદગદ સ્વર
ધારિ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૩ ॥ આંશુયેં ધરણી સિંચતી, મુખ નીશાસા મૂક
॥ કું ॥ આ પુરથી દક્ષિણ દિશે, નંદીઆમે વસુંહુંક ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૪ ॥

મુખપતિ દરિદ્ર પણાથકી, ચોરી કરે કિવાર ॥ કું ॥ અવર ઉપાય લહે નહી,
દુર્ભર ભરવું તે ભાર ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૫ ॥ એક દિન આરક્ષક નરે, વટ
બાંધો કરચો ધાત ॥ કું ॥ જન મુખથી એમ સાંભલી, આવી કરવા યાત્ર
॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૬ ॥ સા કહે તુમેં એણે શબેં, શું કરશે શુભ કામ ॥ કું
॥ પેખી સ્મશાનેં કુંડમાં, કુમર કહે એ કામ ॥ કું ॥ કંચન નરનેં કામ ॥
કું ॥ ચં ॥ ૪૭ ॥ વલી જે તૂં કહે તે કરે, વારં વાર કહે નારી ॥ કું ॥ ચં
દનેં શબ આલેપીયો, કીધી શુભ જલધાર ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૮ ॥ એમ કરતાં
શબેં નારીનું, નાક ગ્રહ્યું અતિ દુષ્ટ ॥ કું ॥ રોતી સ્ત્રી ગામેં ગઈ, કુમર ચિતે એ
કષ્ટ ॥ કું ॥ ચં ॥ ૪૯ ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ કહે, કષ્ટ હોયે મુખ કાજ
॥ કું ॥ જેહનેં ધર્મ ચિંતામણિ, તે નર સવિ શિર તાજ ॥ કું ॥ ચં ॥
૫૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૯૫૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તે શબ લેઈને કુમર તે, આવ્યો યોગી પાસ ॥ અગ્નિકુંડનેં આગલેં, મૂકે
રહે વામ પાસ ॥ ૧ ॥ વિધિજલશું નહવરાવીયો, કુસુમાદિકશું પૂજ ॥ મંડલ
માંહે સુવરાવીયો, શબ શિરરહી અધૂજ ॥ ૨ ॥ યોગી તે સાહામો રહ્યો, સન્મુખ
રહ્યો કુમાર ॥ યોગી કહે સાધન કરે, રહેજે હવે એક તાર ॥ ૩ ॥ કુમરેં તનુ
રક્ષા કરી, બેઠો થઈ સાવધાન ॥ સિદ્ધારથ તંદુલ બહુ, હોમે કુંડમાં તામ ॥ ૪ ॥
જેમ જેમ શબ છાંટે કણે, તેમ ઉઠે દેવ પ્રભાવ ॥ અરહું પરહું જેઈ કરી,
સૂચે શબ સમભાવ ॥ ૫ ॥ કુમર સિંહાવસોકનેં, જેવે સગલું તેહ ॥ યો
ગી પૂછે ધીર તું, કાંઈ જંપે છે નેહ ॥ ૬ ॥ કુમર કહે હું એ જપું, જે ત્રિકર
ણુ નિર્મલ ચિત્ત ॥ કાર્યસિદ્ધિ થાયો તેહનેં, એ પલણું નિત્ય નિત્ય ॥ ૭ ॥

॥ યતઃ ॥ યથા ચિત્તં તથા વાચા, યથા વાચઃ સ્તથા ક્રિયા ॥ ચિત્તે વા
ચિઃ ક્રિયાયાં ચ, સાધૂનામેકરૂપતા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—જેવું ચિત્ત, તેવી વાણી, અને જેવી વાણી તેવી ક્રિયા, ચિત્તમાં, વાણી
માં અને ક્રિયામાં સાધુ પુરૂષોને એકતા થાય છે.

॥ દોહા ॥ તે નિમુણી યોગી કહે, કહે ધીરતા ધીર ॥ અહોત્તરશત
તંદુલેં, શબ છાંટ્યો તેણે પીર ॥ ૮ ॥ ત્રણ વાર એમ વિધિ કર્યો, પણ
શબ્ય ન જાણે કોય ॥ નાક અગ્ર મુખમાં અછે, તેણે વિધિ પૂર્ણ નહોય ॥ ૯ ॥
વિધા સુર શબ મુખ કહે, અરે દુષ્ટ યોગીશ ॥ અરે મુગ્ધ તું હવે મુઓ, મુ
જંકર છેહું શીશ ॥ ૧૦ ॥ તુંહિજ 'એહને' સ્થાનકેં, સાધન નિઃકલ ન હો

ય ॥ એમ કહી યોગીને ગ્રહી, કુંડમાં નાખે તેય ॥ ૧૧ ॥ સુર શખમાંદે
સંક્રમી, નાખ્યો અગ્નિ મઝાર ॥ હા હા હા નૃપ સુત કરે, ન થયું કાર્ય લગા
૨ ॥ ૧૨ ॥ સુર ગયો શખથી નીસરી, યોગી કંચન નર થાય ॥ ભાગ્યવલી
હોયે જેહને, તેહને સવિ વશ થાય ॥ ૧૩ ॥ કુમર શક્ય ન જાણીયો, ન
થયું પરનું કાજ ॥ હા હા એ શું નીપન્યું, ન થયું મેં કાંઈ સાહજ ॥ ૧૪ ॥
એમ ચિંતી શખ અગ્નિમાં, પેખી કરે સંસ્કાર ॥ સુવર્ણ પુરૂષ પણ ગોપવ્યો,
કુમરેં તેણીવાર ॥ ૧૫ ॥ પ્રિયા પાસ પરભાત તે, પરમ પ્રમોદેં જાય ॥ અંજ
નશું કરી સુંદરી, વાત કહી સવિ ઠાય ॥ ૧૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૯૭૧ ॥

॥ હાલ ઓગણીશમી ॥ કંત તમાકું પરિહરો ॥ એ દેશી ॥

॥ તે નિસુણી હર્ષિત થઈ, એ દુર્જન્ય કરયું કામ ॥ મોરા લાલ ॥ કંચ
ન નર તે કેહવા, કિશ્યો તસ ગુણ અભિરામ ॥ મોં ॥ ૧ ॥ ધર્મથકી ધન
સંપજે, ધર્મ તે ત્રિજગ રખવાલ ॥ મોં ॥ મુનિદર્શન ફલ પામીયેં, એ વિ
ધન થયું વિસરાલ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ કુમર કહે ગુણ
તેહનો, વિધેં પૂછજે એહ ॥ મોં ॥ અંગ ચતુષ્ટય લીજ્યેં, વસ્ત્રેં ઢાંકે તસ
દેહ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૩ ॥ વલી પ્રભાતેં તેહવા હોયે, શિર રાખીજે એ
ક ॥ મોં ॥ દિન દિન નવલાં નીપજે, એહવાં સર્વ પ્રતીક ॥ મોં ॥ ધં ॥
૪ ॥ દેતાં ખાતાં ખરચતાં, હોયે લખમી અખૂટ ॥ મોં ॥ કંચન નરના
પ્રભાવથી, જેમ તુલસીનાં ખૂંટ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૫ ॥ પણ પ્રિયે એ ધન ઉપ
રેં, નહી મમ હીસે મન્ન ॥ મોં ॥ હિંસા અનુબંધી અછે, વલી અન્યાય દુ
મન્ન ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૬ ॥ આઘ અણુવ્રત ખંડના, હેતુ એ વ્યાપાર ॥ મોં ॥
ભોગોપભોગજ એહનો, કરવા નહી વ્યવહાર ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૭ ॥ કૃપાલુ
ની કૃપાલુતા, ન રહે મન પરિણામ ॥ મોં ॥ તેહ ભણી એ દેખીનેં, નવિ
પોહોંયે મન હામ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૮ ॥ એમ દંપતી નિજ વારતા, કરતાં
લાગી વાર ॥ મોં ॥ જેવાનેં ઉત્સુક થયા, આગલ દેશાચાર ॥ મોં ॥
ધં ॥ ૯ ॥ એહવેં કીડા કારણે, આવે ગુણ વિભ્રમ રૂપ ॥ મોં ॥ સરપાલેં
તે દેખીનેં, દંપતી રૂપ અનૂપ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૧૦ ॥ અવલોકી આંખાતલેં,
છાયાયે બેઠો રાય ॥ મોં ॥ હવે કોઈ ખંદી દેશાંતરી, નૃપ આગે ગુણ જા
ય ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૧૧ ॥

તથાહિ ॥ કાવ્યાનિ ॥ જે પરનારી સહોદર જાણીયેં, અપતિ લક્ષ્મી
ધરેં નવિ આણીયેં ॥ માગણ મનવંછિત છે સુરતરૂ, જ્યો તે શ્રીચંદ્ર સુહ

કરૂ ॥૧ ॥ નિરખીઝાં જેણે શૂન્ય પુર ચંદા, માંહે જઈ રાક્ષસજીતીયો મુ
દ્ધા ॥ ચરણયુગ્મ તણાં ચંપાવીયાં, કરી કિંકર તે પુર ઠાવીયાં ॥ ૨ ॥ કુંડલ
પુરનું લેઈ રાજ્યસુતા પરણી તિહાં, ચંદ્રમુખીને નામે વાસ્યું સુચંદ્રપુર
જિહાં ॥ રાંચાવેધ ધાતુવાદં ધનુઃ પ્રમુખા કલા,લીલાયે જે શિક્ષિત દેહા,જયો
સિરિચંદ તે ॥ ૩ ॥ ઇત્યાદિકા ગુણાઃ ॥ પુનઃ ॥ કાવ્ય ॥ સપદ્મિનીકાંતઅ
નંતધૈર્યો, જ્યાચ્ચિરં ભૂપપ્રતાપસિંહજઃ ॥ પ્રિયંગુમંજર્યનમચ્ચચારૂ, વિચાર
વાર્ત્તા ચ વિધાયનાથ ॥ ૪ ॥ ત્રિલોચનાર્ધીશસુતા વિનિર્મિતા, પદ્માક્ષિવત્પ
દ્મવિશાલનેત્રા ॥ જાત્યંધદૃષ્ટચાહ્યપિયેનકલ્પમા, સશ્રીકરઃશ્રીવરચંદ્રચંદ્રઃ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ:—શ્રીપદ્મિનીના કાંત, અત્યંત ધૈર્યવાન્ પ્રિયંગુમંજરીએ મનોહર અનેક
વાર્ત્તાઓ પુછીને પછી સ્વામીપણએ વરીને જેને નમસ્કાર કર્યો તે પ્રતાપસિંહ રાજાના
પુત્ર શ્રીચંદ્ર, ઉત્કૃષ્ટપણને પામે ॥ ૧ ॥

જસ શિરેં જરે ધારા દૂધની, રાયણવૃક્ષ તલેં હિત બંધુની ॥ ચંદ્રલેખા પ
રણી જેણે પ્રેમશું, તેહ શ્રીચંદ્ર ધણું ધણું નેહશું ॥ ૬ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ ઇત્યાદિક ગુણકીર્તના, વિસ્તારે ગુણશ્રેણિ ॥ મોઁ ॥
બંદીજન મુખ સાંભલી, રંજયો રાજ તેણ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૨ ॥ અચ
રિજ લહી રાજ કહે, અરે વૈતાલિક મુખ્ય ॥ મોઁ ॥ કહે તુમેં કિહાંથી આ
વિયા, વાત કહે સવિ દક્ષ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૩ ॥ કહે કુંડલપુરથી આવી
યો, તિહાં તસ ચરિત્ર પવિત્ર ॥ મોઁ ॥ નિસુણીયું તે મેં ભાંખીયું, કરવા
જીહ પવિત્ર ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૪ ॥ હવે વીણાપુર પત્તને, જાઓ બંધુની
યાસ ॥ મોઁ ॥ નરવર રાણા રાજ્યા, દીયે તસ ધન ઉક્લાસ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥
॥ ૧૫ ॥ પારિતોષિક લેઈ ચાલીયો, તે ગાયન ગુણ ખાણ ॥ મોઁ ॥ મદના
પણ હર્ષી ધણું, કહે પતિનેં એમ વાણ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૬ ॥ નાથ તુમે
સાચું ભણ્યું, વૈદેશિક છું જેહ ॥ મોઁ ॥ તે સવિ આજ મેં સાંભલ્યું, ચ
રિત્ર કાંઈ ગુણ ગેકા ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૭ ॥ કહે પતિ સાંભલહે પ્રિયે, શ્રીચંદ્ર
બહુ છે નામ ॥ મોઁ ॥ કાણુ જાણે કહે કહ્યો, શું આપણે છેકામ ॥ મોઁ ॥
૫૦ ॥ ૧૮ ॥ પ્રાણનાથ કહેતા નથી, હજી લગેં મનની વાત ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥
સીનેં એક ઉત્તર કહે, નિર્વારે યોં વાત ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૧૯ ॥ સુવર્ણ મુ
દ્રિકા આપણી, આપે અર્થીનેં તામ ॥ મોઁ ॥ રાજ પુરમાંહે ગયો, બંદી ક
રે પ્રણામ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥ ૨૦ ॥ પ્રિયા સહિત હવે ચાલીયા, વીણાપુર ઊ
દેશ ॥ મોઁ ॥ માર્ગે જતાં આગલેં, મદ્યો તલાર નિવેશ ॥ મોઁ ॥ ૫૦ ॥

૨૧ ॥ દિવ્ય રૂપ તે દંપતી, દેખી વિસ્મિત નયણુ ॥ મોં ॥ અસિ ક
 રાસનેં દેખીનેં, પૂછે તું છે કોણુ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨૨ ॥ એ અસિ દીયે
 તું મુજનેં, કુમર કહે ફરિ વયણુ ॥ મોં ॥ સજ કર અસિ.તું તાહરી, ભૂમિ
 પડ્યા નહી રયણુ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨૩ ॥ દેખાડી બલ આપણું, પછી આ
 પું કરવાલ ॥ મોં ॥ સુણી વચન એમ આકરાં, ગયો તલાર તેણી વાર ॥
 મોં ॥ ધં ॥ ૨૪ ॥ રીશિં ધમધમતોથકો, સ્ત્રી અસિ લેયણુ કાજ ॥
 મોં ॥ રાજનેં તે જણાવીયું, આંચો પૂઠેં સજ સાજ ॥ મોં ॥ ધં ॥
 ૨૫ ॥ વિકટ કટક તે દેખીનેં, મદના વદે સુણો સ્વામિ ॥ મોં ॥ રથો
 એ પાછલ તુમલ છે, દીકું કટક જોયું જમ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨૬ ॥ મનમાં
 ભય તું મત ધરે, રહે મુજ આગલ હેવ ॥ મોં ॥ નહી વિહસ્ત વધુ હસ્ત
 શું, સજ્જ હોયે તતખેવ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨૭ ॥ અસિ સ્ત્રી તસ્કર લેઈનેં,
 કિહાં જઈશ રે રાંક ॥ મોં ॥ હણો હણો બાંધી લીયો, કહે એમ વચન લ
 ડાક ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૨૮ ॥ હવે કુમર સાહામો થઈ, સિંહનાદ કરે તામ
 ॥ મોં ॥ કાયરનાં પ્રાણુ થરહરયાં, માંડ્યો તિહાં સંગ્રામ ॥ મોં ॥ ધં ॥
 ૨૯ ॥ ગજ તુરગ રથ ભટવણા, માંહે માંહે પતંત ॥ મોં ॥ કેઈ મૂઆ કેઈ
 અધમૂઆ, કેઈ જીવ લેઈ નાસંત ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૩૦ ॥ કેઈ કહે ફેકટ આ
 વીયા, હારી ભવની લાજ ॥ મોં ॥ તલાર કહેણુથી આવીયા, આપણે કોઈ
 ન કાજ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૩૧ ॥ વરસે બાણુની ધોરણી, જેમ આષાઢો મેહ ॥
 મોં ॥ જનની જયો તે કોણુ છે, તસ ઝડપ ખમે અછેહ ॥ મોં ॥
 ધં ॥ ૩૨ ॥ જેમ વનમાંહે હરિ એકલો, શ્વાપદ જીતે લીલ ॥ મોં ॥ વિ
 ણુ પ્રયાસ તે સહેજમાં, કીધાં સવિ અવહીલ ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૩૩ ॥ પુણ્ય
 બલી જે નર અછે, તસ એ કેતી વાત ॥ મોં ॥ જ્ઞાનવિમલસૂરિ એમ ક
 હે, રાનેં વેલાગિલ થાત ॥ મોં ॥ ધં ॥ ૩૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૦૧૧ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે એ કોઈ પ્રચ્છન્ન છે, હરિ ચક્રી બલરાચ ॥ કિંવા વિદ્યાધર અછે,
 કિણુહી કલ્યો ન જય ॥ ૧ ॥ કાક નાસે જેમ દશદિશેં, નાહી સેના તેહ ॥ છા
 ર તેજ તલાર સવિ, ગયા પાછા ફરિ ગેહ ॥ ૨ ॥ હેલામાત્રેં જીંતીયા, વૈ
 રીના જેણેં રાશિ ॥ પ્રિયા પૂજે ભુજ કંતના, જયજય ભણે ઉક્લાસ ॥ ૩ ॥ કિ
 હાં પંથેં કિહાં ઉતપંથે, કિહાં હલવે કિહાં વેગ ॥ આપસુખેં એમ ચાલતાં,
 ફરિ ધરી તેજિન તેમ ॥ ૪ ॥ કૌતુક જોતો અતિધણાં, પ્રિયા પ્રેમનેં મેલ ॥

ભાગ્યબલી અતુલી બલે, નિત્ય નિત્ય કરતો કેલ ॥ પા|| સર્વગાથા ॥૧૦૧૬॥

॥ ઢાલ વીશમી ॥ ચંદ્રાવલ્લાની દેશીમાં ॥

॥ હવે અનુક્રમે પુર જોયતાં રે, નદી સરસતીને તીર ॥ સિદ્ધપુરે જવ
આવીયા રે, ધીર વીર કોટીર ॥ ત્રુટક ॥ ધીર વીર કોટીર સુહાવે, સિ
દ્ધપુર દેખો સુખ પાવે ॥ તેહ શહેરનો એહ આચાર, સુણજે કહું હવે તેહ વિ
ચાર ॥ જીરાજેસર જીરે ॥ ૧ ॥ કરી ત્રિકરણની શુદ્ધિ દિલમાં ધરજે રે ॥
લોકોત્તર દ્રવ્યનું દૂષણ વારજે રે ॥ એ આંકણી ॥ જૈનવિહાર છે મહોટકો
રે, મહિમાના ભંડાર ॥ તીરથ કેરું નામ છે રે, શુચિ શકાવતાર ॥ ત્રુ ॥
શકાવતાર તીર્થ છે સાચું, જગતમાંહે જેમ કંચન જાચું ॥ દેશ દેશના બહુ
જન આવે, યાત્રા કરેવા બહુ સુખ પાવે ॥ જી ॥ ૨ ॥ વસ્ત્ર અક્ષત ફલ દ્ર
વ્યની રે, પૂજ કરે બહુ ભક્તિ ॥ એમ અનેક જન દેશના રે, જેહને જેહવી શ
ક્તિ ॥ ત્રુ ॥ જેહને જેહવી શક્તિ અનુસારે, જયે દેશના સંઘ જિહાં રે ॥ ચો
વટીયા મલી તે દેવદ્રવ્ય, વહેંચી લીયે તે મલીને દુર્ભવ્ય ॥ જી ॥ ૩ ॥
દેવસંબંધિ દ્રવ્યથી રે, સંયોગે સવિ લોક ॥ નિર્ધન થયા તે પુરજના રે, દી
ના જેમ નિશિ કોક ॥ ત્રુ ॥ થોક ઘણા ધરમાંહે દીસે, પણ સાહારી જેમ
માખણ લુસે ॥ તેણી પરે સંઘલા થયા વિચ્છાયા, કોઈને સુત નહી કોઈને
નવિ જાયા ॥ જી ॥ ૪ ॥ તિહાં શ્રીચંદ્ર જવ આવીયા રે, થઈ ભોજન ચાર
॥ દેખી પુર તે એહવું રે, જાણ્યું ઇંગિત આકાર ॥ ત્રુ ॥ ઇંગિતાકારે ચિત્ત
માં ધારયું, પૂછી લોકને વલી નિર્ધારયું ॥ કહે ઇહાં રહી ભોજન નવિ કરવું,
અશનાદિક એહનું નવિ લેવું ॥ જી ॥ ૫ ॥ જિનપ્રાસાદે આવીયા રે, અતિ
ઉત્તુંગ ઉદાર ॥ જાણે મેરૂ શિખરડે રે, કીધા ઇહાં અવતાર ॥ ત્રુ ॥ સાર
કોરણી ચિત્તની ફૂંદરણી, પંચાલી છે જિહાં બહુ વર્ણી ॥ તેજે થંભીયે જિ
હાં તરણી, જિનપ્રતિમા સમકેત ગુણ ધરણી ॥ જી ॥ ૬ ॥

હવે શ્રીચંદ્રકુમર સ્તવના કરે છે ॥ ઢાલ ॥ અવધે આવજે રે નાથ ॥
એ દેશી ॥ રાગ બિહાગડો ॥

॥ મનમાં આવજે રે નાથ, હું થયો આજ સનાથ ॥ મં ॥ એ આંકણી ॥ જ
ય જિનેશ નિરંજનો, ભંજનો ભવદુઃખ રાશિ ॥ રંજનો સવિ ભવિ ચિત્તનો,
મંજણો પાપના પાશ ॥ મનમાં ॥ ૧ ॥ આદિબ્રહ્મ અનૂપ તું, અબ્રહ્મ કીધા દૂર ॥
ભવબ્રમસવિ ભાંજ ગયા, તુંહિ ચિદાનંદ સનૂર ॥ મં ॥ ૨ ॥ વીતરાગ
ભાવ ન આવહી, જિહાં લગે મુજને દેવ ॥ તિહાં લગે તુમ પદ કમલની,

સેવના રહો એ ટેવ ॥ મં ॥ ૩ ॥ યદપિ તુમે અતુલી બત્રી, યશઃવાદ એમ
કહેવાય ॥ પણ કબજ આઠ્યા મુજ મને, તે સહજથી ન જવાય ॥ મં
૪ ॥ મન મનાઠ્યા વિણુ માહરં, કેમ બંધથી છૂટાય ॥ મનવંછિત દેતાં
થકાં, કોઈ પાલવડે ન જલાય ॥ મં ॥ ૫ ॥ હઠ બાલનો હોયે આકરો,
તે લહો છો જિનરાજ ॥ જાનું કહાવે શું હોયે, ગિર્યા ગરિખ નિવાજ
॥ મં ॥ ૬ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુણથી લહો, સવિ ભવિક મનના ભાવ ॥ તો
અક્ષય સુખ લીલા દીયો, જેમ હોયે સુજસ જમાવ ॥ મં ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ પૂર્વલી ॥ એમ બહુ પુણ્યપ્રમોદથી રે, નતિ થુતિ વંદન કીધ ॥
પ્રિયા પ્રત્યે પ્રેમે કહે રે, ઇહાંથી કાંઈ ન લીધ ॥ ત્રું ॥ સીધાદિક સવિ ઇહાં
નવિ લેવું, દેવદ્રવ્ય આધાની જેહવું ॥ મનમાંહે એ મહોટી શંકા, લોક દીસે
છે જેહવા રંકા ॥ જી ॥ ૭ ॥ પુર બાહર તે આવીને રે, વૃદ્ધ પુરૂષ તેડાવે ॥ કહે
કુમાર તે નયરમાં રે, નૂર ન કાંઈ જણાવે ॥ ત્રું ॥ જણાવે એ જીર્ણ પ્રાસાદ,
દેખી ઉપજે છે આદહાદ ॥ ઋણ દેવકું વધ્યું પ્રમાદે, તેણે કરી વધતો છે
વિષવાદ ॥ જી ॥ ૮ ॥ દેવદ્રવ્ય સંબંધથી રે, જે કરે ધનની વૃદ્ધિ ॥ તે ધ
નથી કુલ ક્ષય હોવે રે, ગતિ નરકેં જાય બુદ્ધિ ॥ ત્રું ॥ બુદ્ધિ નાશ હોયે દે
વ ઋણાથી, દેવ ઋણું કહ્યું અશુભ ઘણાથી ॥ માશિકું ચીશું જે ઘર ઘો
લે, દેવ દ્રવ્યનો કરે નિજ ધન મેલે ॥ જી ॥ ૯ ॥ અનંત સંસારી તે કહ્યો
રે, જે દેવદ્રવ્યને ખાય ॥ બહુલ સંસારી તે કહ્યો રે, જે જિનદ્રવ્ય દો
હાય ॥ ત્રું ॥ આય વ્યય જે નવિ સંભાલે, દેવદ્રવ્ય ઊપેક્ષા ભાલે ॥ તેપણુ
દીર્ઘસંસારી લહીયે, જણુંતો પણ જે નવિ કહીયે ॥ જી ॥ ૧૦ ॥ ન્યાય
માર્ગ જિન આણથી રે, દેવદ્રવ્ય કરે વૃદ્ધિ ॥ તે તીર્થંકર પદ લહી રે, પામે
બહુલી સિદ્ધિ ॥ ત્રું ॥ ઋદ્ધિ લહે વલી જગમાં જાણ, થાયે ગુણીજનમાંહે
માણ ॥ સહુ સાથેં તસ આવે બાણ, કીર્તિ કમલા તસ દીપે તાણ ॥ જી ॥
૧૧ ॥ દેવદ્રવ્યને ભક્ષણે રે, વલી પરસ્ત્રી સંગ ॥ સાત વાર સાતમી ગચ્છે
રે, હોયે વલી હીનાંગ ॥ ત્રું ॥ સંગ તેહનો હોયે અજાણે, તોપણુ હોયે નિ
જ ગુણની હાણ ॥ આગમમાંહે એહવી વાણ, ઊત્તમ નર તે કરેય પ્રમાણ ॥
જી ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ ભખખણે દેવદ્રવ્યસ્સ, પરથથીણુંતું સંગમે ॥ સત્તમં
નરયં જંતિ, સત્તવારાઓ ગોયમા ॥ ૧ ॥ જિણુપવયણુ બુદ્ધિકરં, પભાવગં નાણુ
દંસણુ ગુણાણુ ॥ ભખખંતો જિણુદ્રવ્યં, અણુંતસંસારીઓ ભણિઓ ॥ જી
॥ ૨ ॥ જિણુ પવયણુ બુદ્ધિકરં, પભાવગં નાણુદંસણુ ગુણાણુ, રખખંતો

જિણુદ્રવ્યં, પરિત્તસંસારીઓ હોઈ ॥ ૩ ॥ જિણુ પવયણુ વુઠ્ઠીકરં, પભાવ
ગં નાણુદંસણુ ગુણાણું ॥ વઠ્ઠીતો જિણુદ્રવ્યં, તિથ્યયરત્તં લહઈ જીવો ॥
૪ ॥ જિણુપવયણુ વુઠ્ઠીકરં, પભાવગં નાણુદંસણુ ગુણાણું ॥ દોહતો જિ
ણુદ્રવ્યં, સો ખહુ સંસારિઓ હોઈ ॥ ૫ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ ચૈત્યદ્રવ્ય વિણુસાડવે રે, કરે વલી ઋષિનો ધા
ત ॥ સાધવી શીલવ્રત ખંડના રે, વલી પ્રવચન ઊપધાત ॥ ત્રું ॥ ધાતે
પ્રવચન જે ઊઠાહે, અવણુવાદ કહે જે વડાહે ॥ બોધિબીજ મૂત્રે અગ્નિ તે
આપે, જિનગણુધર મુખ કહે એમ આપે ॥ જીં ॥ ૧૩ ॥ યતઃ ॥ ચેધ્ય
દ્રવ્ય વિણુસાધ, સિદ્ધાચે પવયણુસ્સ ઊઠાહે ॥ સંજઘણુ ચઢિથલંગે, મૂલ
ગી બોહિલાભસ્સ ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વહાલ ॥ ભખખે તથા ઊરેખે વલી રે, શ્રાવક જે જિનદ્રવ્ય ॥ પ્ર
જાહીન તે ભવ ભવે રે, પાપકર્મો દુર્ભવ્ય ॥ ત્રું ॥ દ્રવ્ય ન પામે દરિ
દ્ર ન વામે, પંચમાંહે ન કોઈ કામે ॥ ખગીયાઠાર પરે તે ભામે, ભવભવ
તે સુખ સઘલાં વામે ॥ જીં ॥ ૧૪ ॥ યદ્યપિ દેવ ગુરૂ જ્ઞાનને રે, નિશ્રા
યેં નહી દ્રવ્ય ॥ તોહે પણ તસ થાપના રે, ભવિકેં મલી કરી દ્રવ્ય ॥ ત્રું
॥ ભવ્ય હોયે તે યતનેં રાખે, જિનપ્રતિમાદિક થાપન ભાંખે ॥ કરી પં
ચ સજ્જનની સાખે, તસ વહી અનુચર અલગા દાખે ॥ જીં ॥ ૧૫ ॥
અથવા વલી વ્યાપારમાં રે, પાપવૃત્તિ જિહાં થાય ॥ તેહમાં તેહ ન ભેલ
વે રે, આપે રહે નિર્માય ॥ ત્રું ॥ આય વ્યય સવિ તેહનો અલગો, આ
પ ધનેથી ન કરે વલગો ॥ જિન આણે એમ દ્રવ્ય વધારે, તો તીર્થીકર પદને
ધારે ॥ જીં ॥ ૧૬ ॥ ઊત્સુત્ર ભાખી દેવદ્રવ્યનું રે, જે નર હોયે ખાનાર ॥
તે નર બોધિ લહે નહી રે, રૂલે ચૌગતિ સંસાર ॥ ત્રું ॥ સાર કહ્યું એ પ્ર
વચન માંય, જેમ સંકાશ શ્રાવક સંભલાય ॥ અણુજાણે કાંકણી અગીઆર,
દેવદ્રવ્યની રહી ગેહ મોઝાર ॥ જીં ॥ ૧૭ ॥ તેહ ભણી ચૌગતિ રૂલ્યો
રે, ભમીયો ખહુ સંસાર ॥ કેવલીથી નિજ કર્મની રે, વીતક લહી તિણ
વાર ॥ ત્રું ॥ ધારી મનમાં અભિગ્રહ કીધો, દેવદ્રવ્ય દૂર્યો પરસીધો ॥
ભોજન વસ્ત્ર પરિગ્રહ ટાલી, કડું વ્યાપાર દેવ દ્રવ્ય દીયું વાલી ॥ જીં ॥
૧૮ ॥ લાખ કોડી ધન મેલીયાં રે, કીધા દેવ નિમિત્ત ॥ એમ પાતકથી ધૂ
ટીયો રે, સિદ્ધ થયો અનિમિત્ત ॥ ત્રું ॥ ચિત્તમાંહે ધરી, એહવી વાત,
ન કરવો દેવદ્રવ્ય ઊપધાત ॥ અવર ન એહ સમો ઊપધાત, દેવદ્રવ્ય ખાચે

તેહ વિજત ॥ ૭૦ ॥ ૧૯ ॥ એ સંક્ષેપથી દાખીઓ રે, કહે તો કહીયેં વિ
સ્તાર ॥ જે મનમાંહે એ રૂચે રે, સાવધાનેં સુણો સાર ॥ ત્રુ૦ ॥ સાર એ
હ છે તત્ત્વવિચાર, સાંભલીનેં વિરમીજે સાર ॥ તે કહે સ્વામી હિત કરા
દાખો, શંક ન કાંઈ મનમાં રાખો ॥ ૭૦ ॥ ૨૦ ॥ સર્વગાથાં ॥ ૧૦૪૮ ॥

॥ દોહા શોરહી ॥

॥ કહે શ્રીચંદ્રકુમાર, તેડો ચોવટીયા વડા ॥ ગામમાંહે જે ચાર, હિત
આણીનેં હેજશું ॥ ૧ ॥ દાર્ણધિરશું ભાર, સઘણું એ માહું અછે ॥ પણ
લોકોત્તર દ્રવ્ય, તે હરણથી નરકેં ગચ્છે ॥ ૨ ॥ લૌકિકમાંહે એમ, દેણુ કાં
ઈ ન ભંજયેં, કરી મસકતી જેમ તેમ, દીજેં તો કિહાંયે ન ગંજયેં ॥ ૩ ॥
દેવ જ્ઞાન ગુરૂ ખેત્ર, એ જગમાં મહોટાં કહ્યાં ॥ સાધારણ પણ તેમ, તેહનું
ઋણ નવિ રાખીયેં ॥ ૪ ॥ દૂષણ મહોટાં તાસ, શાસ્ત્રમાંહે બોદ્યાં અછે ॥
જેમ પામ્યો સંકાશ, શ્રાવક ચરિત્ર જે મન રૂચે ॥ ૫ ॥ તે કહે દાખો તે
હ, જેણીપરેં જણ્યો હોયે તુમો ॥ કેમ થયો દુઃખનો ગેહ, કેમ છૂટો સુખી
યો થયો ॥ ૬ ॥ દાખે તે સંબંધ, કુમર તેહોનેં આગલેં ॥ માંહે જ્ઞાનાદિ પ્ર
બંધ, દૃષ્ટાંતેં તસ દાખવા ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ એકવીશમી ॥ શારદ બુધદાયી ॥ એ દેશી ॥ ગંધ
લાવતી નયરીયેં, સમ્યગ્દર્શનેં શુદ્ધ ॥ સુગ્રહિત પારવ્રત, ક્રિયા ભાવિ
ત બુદ્ધ ॥ જીવાજીવાદિક, તત્ત્વ વિચારનો જણ ॥ ઉભય કાલેં
આવશ્યક, કરતો ભાવ પ્રમાણ ॥ ત્રુટકા ॥ આણ વહે જિનની વિધિ
દેતો, તપ કરતો સંતોષી ॥ વિશ્વાસાયતન સકલ લોકને, સાત ખેત્રેં પુણ્યપો
ષી ॥ શ્રાવક સુત શ્રાવક ગુણભરિયો, સંકાશ નામેં કહીયેં ॥ કહેણીયેં રહે
વે પરને કહેવે, સાવધાન તે લહીએં ॥ ૧ ॥ ઢાલ ॥ તસ નયરેં ચૈત્ય છે,
શકાવતાર ઇતિ નામ ॥ તિહાં આવે બહુજન, યાત્રાતીરથ કામ ॥ દેવદ્ર
વ્ય ધણું તિહાં, ઉપજે તસ રાખેવ ॥ સંકાશનેં થાપે, સહુ મલી તતખેવ,
॥ ત્રુ૦ ॥ સેવા પણ તે ચૈત્યની કરતો, કાલાંતરેં ધનવૃદ્ધિ કરતો ॥ લેખ ઊ
દ્યા હણિકાદિક, આગેં તસ કાલેં અનુસરતો ॥ એકદિન અશુભ કર્મને
ઉદયેં, દેવદ્રવ્ય ખવાણો ॥ પણ તેહને મન પશ્ચાત્તાપ, ગર્હા નિંદા નાણ્યો
॥ ૨ ॥ ઢાલ ॥ વિશ્વાસ પણાથી, અન્ય ન પૂછે કોઈ ॥ તસ નામું લેખું, ન
કરે ન રાખે જોઈ ॥ ભખ્યું દેવદ્રવ્ય જણી, દેવા મન નવિ થાયે ॥ આયુઃક્ષયેં
મરીને, ચઊગતિ દુઃખીયો થાય ॥ ત્રુ૦ ॥ જયે તિહાં નરકેં બહુ વેદન, દિશ

વિધ તો સવિ નરગે ॥ રોગ શોગ સકળ ઉદ્ભવ સમકારે, અપદ્મકાણે નર
ગે ॥ નિત્ય તિનિરવસા માંસ રૂધિરના, કર્દમભૂમિ અમેઘ્ય ॥ જાણે કે અ
છે પણ અધિકી, ખર્જ અનેક પરિવધ્ય ॥ ૩૩ ॥ યતઃ ॥ દસવિહ વેયણુ નિરચે,
સી ૧ ઊસિયુરખુડ પિવાસઠકંડુહિંપ ॥ ભયદસોગઉપારવસ્સ, ૮ જરોયદ વા
હીય ૧૦ દસમો ય ॥ રોગસંખ્યા ગાથા ॥ પાણકોટી અડસટ્ટી, લખખા નવ
નવઠ સહસ પંચસયા ॥ ચુત્તસી અહિયા નિરચે, અપદ્મકાણું મિવાહીઓ ॥
૧ ॥ ઢાલ ॥ જલતા અંગારા, પરેવજૂકુંભી કુંડ ॥ તેહમાં બોલતા,
કરણસ્વરે કરી તુંડ ॥ તિહાં ભુજે ભડથ કરે, પુંચ્છી આલિંગાવે ॥
ધગ ધગતા તરૂંઆં, તાતાં કરીને પાવે ॥ ત્રુ ॥ ખવરાવે તિહાં ખાર દેદને,
આપ માંસના ખંડ ॥ અસિપત્ર વનમાંહે ગલખંધન, છેદન કરે ઉદુંડ ॥ વૈત
રણીમાંહે અવતારે, લોહ ભારશત સહસ ॥ દેઠ માથે જોર જોતર અતિ તીખા,
વેધ આરના સહસ ॥ ૪ ॥ અંકન પૃષ્ઠે ગાલન, ખર્જ તોમરને કુંતે ॥ પ્રેવેને
ભેદે, પરમાધામી અત્યંતે ॥ કર્ણાક્રમ કરે દૃગ, ઉત્પાટન છેદ વેધ ॥ પાપજ પરે
કુટણ, અગ્નિમાં ઘાલે જિમ મેઘ ॥ ત્રુ ॥ ઊર્ધ્વબાહુ અધોવદનને, જિહ્વાતાલુ
પ્રમુખના છેદ ॥ ઢંક કંક લોહતુંડ જે પક્ષી, કરડે તે બહુ ભેદ ॥ ઇત્યાદિ બહુ
વેદનનરગે, સાતેએણી પેરે ફરીઓ ॥ હવે તિહાંથી તિર્યચની ગતિમાં, આવીને
અવતરીયો ॥ ૫ ॥ અથતિર્યચગતિદુઃખ ॥ કર્ણાદિક છેદન, ભારવહન રજુ
ખંધ ॥ કુશ અંકુશ પ્રાંજન, બહુલ પ્રહાર પ્રખંધ ॥ નાસાદિકવેધન, અંકન
તરશ ને ભૂખ ॥ શીત તાપને વાતહ, પંકકલણનાં દુઃખ ॥ ત્રુ ॥
મુખ નહિ તિલ માત્ર તિહાં કિણ, નરક નહિ પણ સરખો ॥ પંચેન્દ્રિય
ગર્ભજ સંમૂર્ચ્છિમ, વિગતેન્દ્રિય પણ પરખો ॥ જલચર થલચર ખેચર અ
નેકહ, દુઃખ સહેતો નિરધાર ॥ તિહાંથી સંમૂર્ચ્છિમ માનવ વલી, ગર્ભજ નર
અવતાર ॥ ૬ ॥ દેવદ્રવ્યનો ભક્ત, પ્રાયે સુરગતિ નવિ થાવે ॥ જો થાવે તો
પણ, અશુભ આભિયોગિકપણું પાવે ॥ ઈર્ષ્યાવિષવાદી, માયા મદનું ગેહ
॥ અપરાધ ધરતો, અદ્યાયુષપણું તેહ ॥ ત્રુ ॥ જેહ હોય નરથી પણ હીણો,
કિલ્લિખીના ભવ પામે ॥ અગ્નિપતિનો કાયમાંહેથી, કાઢેવજૂરે બહુ દામે ॥
અશુચિ દામે અશુચિ બલવાળો, વિવિધ દુઃખ અનુસરતો ॥ સંકાશ
તો સુરગતિ નવિ પામ્યો, પણ ખીજ મને ધરતો ॥ ૭ ॥ ઇતિપ્રક્ષેપ ગાથા ॥
॥ ઢાલ ॥ શિર કર પગ નાસા, ઓષ્ઠ જીભ ને કાન ॥ છેદન કારાગૃહ, વસણું
દાસ નિદાન ॥ વધ બંધઆતંકહ, શોક દારિદ્ર અપમાન ॥ તિલમાત્ર મનો

રથ, સિઝે નહિં કિણુ ગાન ॥ ત્રુ૦ ॥ માન નહિં ભવ એમ અસંખહ, ભ્રમણુ
કરીને પાવે ॥ તગરાપુર માનવ ભવ અનુક્રમે, ઇભ્ય પુત્ર તિહાં થાવે ॥
જતમાતપિતામરણુ, લક્ષ્મીનો નાશ ॥ થયોલોકમાંહી અતિ નિંદિત, હુએ
નહિં કિહાં ભોજન આશ ॥ ૮ ॥ દોભાગી રોગી, સોગી દુઃખનો ગેહ ॥ નિ
જ ઉદર ભરણુનો, તેહનો પણુ સંદેહ ॥ અનુક્રમે તિહાં કેવલી, આઠ્યા વ
નમાં જણી ॥ વાંદી નિજ અશુભનું, નિમિત્ત પુછે તિહાં નાણી ॥ ત્રુ૦ ॥ જ
તેં સંકાશ તણે ભવે, દેવદ્રવ્યનો નાશ કીધો ॥ અગીયાર કાંકણીનો તે તેહ
થી, એ દુઃખથી થયો પ્રસિદ્ધો ॥ નિમુણીને તે આતમ નિંદે, હાહા અના
ર્ય હું કુમતિ ॥ નિર્લજ કાયર પાપાત્મા હું, નિંદી એમ થયો સુમતિ
॥ ૯ ॥ માનવ ભવ પામી, અરિહંત ધર્મ ન જણ્યો ॥ સિદ્ધાંત
મુણીને, સાંચોમન નવિ આણ્યો ॥ હું લોલી મૂઠો. નિજકુલનો અંગાર ॥ ન
ગરમાંહે અધમહું, ન કર્યો ધર્મ લગાર ॥ ત્રુ૦ ॥ સાર દેવદ્રવ્ય તે મેં ભખી
યો, લખીયો કર્મવિપાક ॥ કહો સ્વામી હવે કેણી પેરેં છુટું, જેમ હોયે ભવ પ
રિપાક ॥ જ્ઞાનીકહે જે દેવતણું ઋણુ, આપે જો સર્વાશ ॥ કરે ન્યાયેં વ્યાપારે
ઉપાર્થ, તો છૂટે દુઃખપાસ ॥ ૧૦ ॥ દાસ ॥ કરે તેહ અભિગ્રહ, ભોજન વસન
પ્રમાણુ ॥ અધિકું સવિ થાયે, તે સવિ દેવદ્રવ્ય જણુ ॥ તિહાં હું જોડું, ત્રેહું
એણીપરેં પૂરવ કર્મ ॥ ગુરુમુખ એમ અભિગ્રહ, કરી પામ્યો જિનધર્મ ॥ ત્રુ૦
॥ એમ કરતાં જે ધન વ્યાપારેં, લાભેં કોટિધ્વજ થાય ॥ પણ તે સઘલું ચૈ
ત્ય દ્રવ્યને, અથેં સુપરેં જોડાય ॥ એમ કરતાં બહુ કોડિ ઉપાયેં, અનેક
પ્રાસાદ કરાવ્યાં ॥ સાત ક્ષેત્રમાંહે નિજ વિધિશું, સર્વ સમક્ષે વાઠ્યાં ॥ અનુ
ક્રમે સંજમલેછ તપ તપિયો, કેવલી થઈશિવ પામ્યા ॥ તે સંકાશે જ્ઞાનવિમ
લ ગુરૂથી, દુઃખ દોહગ સવિ વામ્યાં ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ દેવદ્રવ્યોપરિ સંકા
શ કથા સમાપ્ત ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૦૬૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ વળી એહીજ ઊપર સુણો, સાગર શેક દૃષ્ટાંત ॥ ચૈત્યદ્રવ્ય લક્ષણુ ર
ક્ષણું, તે સુણુજે સવિ તંત ॥ ૧ ॥ દેવદ્રવ્યેં નિજ દ્રવ્યનો, નવિ કીજે સંબંધ ॥
તે પણ હોયે દુઃખ દાયકું, પરભવહોયે અનુબંધ ॥ ૨ ॥ તે ધનથી કુલ ક્ષીણુ હોયે,
મરી નરગમાં જાય ॥ દુઃખ દોભાગ લહે ભવ ભવેં, નિશ્શૂક દદય તે થાય
॥ ૩ ॥ યદુક્તાં ॥ દેવદ્રવ્યેણુ યા વૃદ્ધિર્મુરુદ્રવ્યેણુ યદ્વનં ॥ તદ્વનં કુલનાશાય
મૃતોડપિ નિરકં વ્રજેત્ ॥ ૧ ॥ અન્યાય દેવ પાપંડિ, સંબંધાદ્વનમીહતે ॥ સમ

પીઠૂચકેઈમ, ધવલીકર્તુમીહતે ॥ ૨ ॥ વરંચ જવલને વેશો, વરંચ વિષ
ભક્ષણુમ્ ॥ પરંચક્ષિગિદ્રંચેણુ, સંખંધો નૈવ કારયેત્ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—દેવદ્રવ્યે કરી ધનની વૃદ્ધિ અને ગુરુદ્રવ્યે કરી જે ધનનું એકડું ક
રવું, તે ધન સર્વ કુંડના નાશને માટે જાણવું. અને તે ધનનો પાર્જન કરનાર મૃત્યુ પામે,
ત્યારે નરકમાં ગમન કરે ॥ ૧ ॥ અન્યાયના, દેવાલયના, અને પાખંડીના સંખંધથી, જે મનુષ્ય
ધનો પાર્જનની ઇચ્છા કરે છે તે મનુષ્ય મશાના કુચાથી પોતાના ધામને ઘાલું કરવાની ઇચ્છા
કરે છે એમ જાણવું ॥ ૨ ॥ અગ્નિમાં પ્રવેશ કરવો તે ઉત્તમ, તથા વિષ ખાવું તે સાડ,
પરંતુ દેવદ્રવ્ય સાથે સંખંધ કરવો તે સારો નહિ ॥ ૩ ॥

॥ દોહા ॥ કહે દાખો તે જાણીયે, દોષ વિશેષની વાત ॥ કહે કુમર
હવે તેહનો, સસનેહેં સાક્ષાત્ ॥ ૪ ॥

॥ હાલ ખાવીશમી ॥ સામી સોહાકર શ્રીસેરીસ એ ॥ એ દેશી ॥ સા
કેત નયરે, સાગર ધની વસે ॥ પરમાર્હત્ તે, જિનમતે ઉલ્લસે ॥ ત્રુ ॥ ઉલ્લસે
તિહાંકણે ચૈત્ય મોહોટું, સંધ આવે અતિ ઘણા ॥ તિહાંચૈત્ય દ્રવ્ય અનેક થા
વે, કાંઈ તિહાં ન રહે મણા ॥ સાગરદત્તને દક્ષ જાણી, ધર્મિને વડભાગીયો, સ
ર્વ શ્રાવક મલી સોંપે, ચૈત્ય ધન જિનરાગીયો ॥ ૧ ॥ કર્મકરને, તુમે ધન આ
પજે ॥ નામું લેખું, સવિ તુમે રાખજે ॥ ત્રુ ॥ રાખજે એમ કહ્યું સકલ મ
લિને, સુણી તે લોભી થયો ॥ રોકડું ધન કર્મકરને ન આપે, વસ્તુનો ગ્રાહી
થયો ॥ ગુડ તેલ ધૃત ધન વસ્ત્ર મોંઘાં, મૂલ્ય લેઈ તે જિન ધને ॥ તસ લા
ભ આપણ પાસ થાયે, સૂગ તે નાણે મને ॥ ૨ ॥ રૂપક કેરો, ભાગ એશી
તણો ॥ તે કાકિણીનો, નામ શ્રુતેં સુણ્યો ॥ ત્રુ ॥ ગણ્યો એક હજાર કેરો,
લાભ તેહને ઘર રહ્યો ॥ એમ ધોર કર્મ ઉપાર્જિ મરીને, નરકમાંહિ તે થયો ॥
તિહાં થકી જલમનુજ થઈને, અંડધોલ લેવા મિશે, વજૂ ઘરટામાંહિ પીટ્યો, મ
રી ખીજી નરકેં વસે ॥ ૩ ॥ તિહાંથી ચવીને, મોહોટો મત્સ્ય થયો ॥ પંચસય
ધન, મ્લેચ્છેં સંગ્રહ્યો ॥ ત્રુ ॥ ગ્રહી સર્વ તે અંગ છેદી, મહા કદર્થનાયેં મ
ર્યો ॥ ચોથી નરકેં એમ ભવાંતરે, મત્સ્ય થઈ સાત નરકેં ફર્યો ॥ બે વાર
નરકેં સાત એણી પરેં, મત્સ્ય ભવને સાંતરે ॥ એક સહસ કાકિણી દેવદ્ર
વ્યહ, ભખ્યાથી એણી પરેં ફિરે ॥ ૪ ॥ તદનંતર વલી સંત નિરંતરેં ॥ ખાર
હજાર કૂતર ભવ કરે ॥ ત્રુ ॥ ફરે એમ વલી ભુંડ સૂકર, મેષ દેડક મૃગ શ
શો ॥ શખર શ્રુગાલ ખિલાડ મૂષક, નકુલ ગૃહ કોકિલ વસ્યો ॥ ગ્રહ મત્સ્ય
ભુજંગને વીછી કમિયો, વિષ્ટામાંહે ઉપન્યો ॥ હજાર એક ભવ સર્વ ગણવા,
એહ ફલ તે નીપન્યો ॥ ૫ ॥ પુઢવી અપ્ તેડી, વાયુ વનસ્પતિ ॥ શંખજ

લૌકા, કીટિક પન્નગસી ॥ ત્રુ ॥ જેસી માખી દંશ મશકા, ભ્રમર મત્સ્ય ક
 ચ્છપ ખરા ॥ મહિષ વેસર કરભ વૃષભને, તુરગ ગજ ને ચીતરા ॥ તેં લક્ષ સં
 ખ્યાયેં ભવે તિહાં, અગ્નિશસ્ત્ર ઘાતેં મરી ॥ એમ ભમત દુષ્કૃત કાંઈ ક્ષીણું, લહ્યો
 નર ભવ એમ ફરી ॥ ૬ ॥ નયર વસંતેં, વસુદત્ત વસુમતી ॥ કોટિધ્વજ છે, તસ
 ઘરે ઉતપત્તિ ॥ ત્રુ ॥ રતિગર્ભ આળ્યો જેટલે, તે સર્વ ધન નાશી ગયું ॥ જન્મ
 દિવસેં પિતા પંચમ, વર્ષ જનની મૃત્યુ થયું ॥ નામ દીધું તસ નિઃપુણ્યક, લો
 કેં મળીને તેહનું ॥ રંક પરેં તે વૃદ્ધિ પામે, દર્શન શુભ નહિં જેહનું ॥ ૭ ॥
 એક દિન દીઠો રે, માઊલ તેહને ॥ નેહેં આણ્યો રે, નિજ ઘર રંકને ॥ ત્રુ ॥
 તેહને ઘર ચોર-પેઠા, ધન ગયું સવિ તેહનું ॥ એમ એક દિન જસ ગેહ
 વાસેં, લૂંટાયે ઘર તેહનું ॥ એમ જલતી ગાડરપરેં જાણી, મૂર્તિવંત ઉપદ્રવા
 ॥ તેહને કોઈ વસ્તી નાપે, દુઃખ પામે એહવા ॥ ૮ ॥ એમ ઊભાગોરે, ગયો
 દેશાંતરે ॥ તામલીપ્તેં રે, વિનંયંધર શેઠ ધરેં ॥ ત્રુ ॥ ફરે તિહાંકણે ભૂત્ય થ
 ધને, જુલ્યું ધર તિણહીજ દિને ॥ કાઢીયો હડક્યા શ્વાનની પરેં, ચિંતવે હવે
 ધરયું મને ॥ નિજકર્મે નિદે વલી વિચારી, સ્થાનાંતરેં ભાગ્ય ઉઘડે ॥ એમ
 જાણી સમુદ્ર તીરેં, જઈ પ્રવહણુમાં ચડે ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ કમ્ભં કુણ્તિ સવસા,
 તેસિ મુદ્યમિ પરવસા હુતિ ॥ રૂખ્ખં દુરહધ સવસા, નિવ્વુડઈ પરવસો તત્તો
 ॥ પૂર્વઢાલ ॥ ભૂત્ય અભાવેં રે, ધન શેઠેં સંગ્રહ્યો ॥ કુશલેં ખેમે રે, પ્રવહણુ
 દ્વીપેં ગયો ॥ ત્રુ ॥ લયો મનમાં ખુશો ચિત્તેં, ભાગ્ય આજ થકી ફડ્યું ॥ મુજ
 ચડે-પણ પોત સાળું, રહ્યું એહ વિધન ટલ્યું ॥ દુર્દૈવને હવણાં એ વિસરયું,
 પણ પાછા વલતાં ભાંજશે ॥ દૈવાનુસારેં થયું તિમહિજ, વાયુ પરચંડ વાજ
 શે ॥ ૧૦ ॥ ફલક પામીતે, નિઃપુણ્યક નીકલ્યો ॥ કોઈક ગામે રે, તસ ઠાકુરને
 મલ્યો ॥ ત્રુ ॥ ભલો ઠાકુરસેવ કરતો, ધાડેં ભાગ્યું ગામડું ॥ ઠાકુર મારયો
 તસ-પુત્ર જાણી, ખાંધી પાલેં આથડયું ॥ તેહજ દિવસેં અન્ય પાલિ, પતિએ
 મારી પાલી તે ॥ તિહાંથકી સવિ મલી કાઢ્યો, દેઈ આલને ગાલતે ॥ ૧૧ ॥ નિ
 ભાગી નર, જિહાં જયે તિહાં ॥ આપદ આવે, સંગ ન મૂકે કિહાં ॥ ત્રુ ॥ જિહાં
 લોકને આનંદ હોયે, તિહાં પણ તસ આપદા ॥ દીપાલિકા દિને સહુ ખુશી
 પણ શૂર્પક ફૂટાયે સદા ॥ જેમ તાલીયો તર ચઢાયા ઇચ્છક, ખીલી તર મૂલે
 ગયો ॥ ફલ પડયું અને તાલ્ય ફૂટી, સુખહેતેં દુઃખ થયો ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ મ
 હોત્સવેડખ્યપુણ્યાનાં, વિપદઃસ્યુર્નસંપદઃ ॥ જના નંદતિદીપાલ્યાં, હંતિ સર્વે
 પિ શૂર્પકમ્ ॥ ૧ ॥ ખલ્વાટોદિવસેશ્વરસ્ય કિરણૈર્બિલ્વસ્ય મૂલંગતો, વાંચન્

સ્થાનમનાતપંવિધિવશાત્ સંતાપિતોમસ્તકે ॥ તત્રાપ્યસ્ય મહાકલેન પતતા
ભગ્નં સર્શખંદં શિરઃ, પ્રાયોગચ્છતિ યત્ર દૈવહતકસ્તત્રૈવયાંત્યાપદઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—મહોત્સવને દિવસે પણ નિઃપુણ્યજનને વિપત્તિઓ આવી પડે છે તેમાં સ
શય નથી, કેની ધેરેતોકે દીવાલીને દિવસે સર્વમનુષ્યો આનંદ પામે, પરંતુ સૂર્યકને સર્વજન
તેદિવસે હણે છે ॥ ૧ ॥ કેઈ એક તાલીયો મનુષ્ય સૂર્યના કિરણથી પોતાના મસ્તકમાં
તાપ પામતો છતો ખીલી વૃક્ષ, છાયાનું સ્થાનક જાણીને તે ખીલીના જાડના મૂલમાં ગયો.
ત્યાં પણ એ ખીલી વૃક્ષના મોટા ફલના પડવાથી શબ્દાયમાન થઈને માથું કુટ્યું માટે નિઃ
પુણ્ય પુરૂષ જે રેકાણે જાય છે તે રેકાણે આપત્તિઓ ન્સ્વતઃ આવે છે ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ એણિપરે ફરિઓ, સહસ એક ઊન્નતિ ॥ થાનકે દુખી
ઓ, કરી બહુ માનતિ ॥ ત્રુ ॥ થિતિ તસ્કર અનલ જલ, સ્વચ્છ પરચ્છ
મારથી ॥ એમ અનેક વિધન હેતે, કાઢીયો ધરખારથી ॥ માહા અટવીમાં
હે પોહોતો, સમ હિમસલક યક્ષ ધરે ॥ એકાગ્ર મન સાથે આરાધ્યો, એકવી
શ ઊપવાસો કરે ॥ ૧૩ ॥ તૂઠો યક્ષ, તે કહે ભદ્રક સુણો ॥ સંધ્યાયે
માહારે, ધરને આંગણે ॥ ત્રૂ ॥ સૂણો સોવન પિચ્છ શોભિત, સહસ એકતો
ભાર છે ॥ તે નાચ કરતાં એક પિછું પડે, તે ગ્રહે નવિ જોર છે ॥ દિનેદિને એ
ક પિછ ગ્રહતાં, દરિદ્ર તાહરં જયશે ॥ એમ યક્ષ વચણું સુણી હરખ્યો, ચિં
તે ચિંતિત થાયશે ॥ ૧૪ ॥ એમ નિત્ય ગ્રહતારે, નવાણું થયાં ॥ સોવન પિ
ચ્છારે, તેણે સંગ્રહ્યાં ॥ ત્રૂ ॥ રહ્યું એક દુષ્કર્મ પ્રેર્યો, ચિંતે મનમાંહિ ઇચ્છ્યું
॥ એટલા દિન થયા એમ કરતાં, હવે અરણ્યમાં કેમ વસું ॥ તો એક મૂઠે
સર્વ ગ્રહીયે, પિચ્છ એમ મન ચિંતવે ॥ ધબકર્યું જબ મૂઠિ ઢાલે, ઢકી
કક રૂપે હોવે ॥ ૧૫ ॥ પૂર્વગ્રહ્યાં તે, નાહાં પિછડાં ॥ કર્મવિનાતે, કારિજ વાં
કડાં ॥ ત્રૂ ॥ સાંકડું મન કરી ચિંતે, ધિગૂ ઊતાવલ માહરી ॥ હજી લગે
દુઃખ પાર નાવ્યો, શુભ દિશા નવિ અનુસરી ॥ વિષવાદ પામી ફરે જિહાં તિ
હાં, એહવે જ્ઞાની મુનિ મહ્યા ॥ જેહવું પાછલ અનુભવ્યુંતે, સર્વ ભવ તિહાં
સાંભડ્યા ॥ ૧૬ ॥ કહે હવે સ્વામી, પ્રાયશ્ચિત્ત મુઝ દીયો ॥ દેવદ્રવ્યનો રે,
ભક્ષણ મેં કીયો ॥ ત્રૂ ॥ હૈયું હોવે જેમ ઠામે, મુનિ કહે ભદ્રક સાંભલો ॥
દેવદ્રવ્ય ઋણ અધિક આપો, વિધિ રક્ષણ અટકલ્યો ॥ વિધિ વણિજ કરો તે
વધારો, આપ ભોગે ન આણવો ॥ નિર્વાહ માત્રે વસન ભોજન, અધિક તે
હતો જાણવો ॥ ૧૭ ॥ એહવો ગુરૂ મુખે, અભિગ્રહ આદરી ॥ શ્રાવક ધર્મે,
નિશ્ચલ મન કરી ॥ ત્રૂ ॥ ફરિ સઘલે વિધિ વ્યાપારે, ધન મેલી દિયે દેવ
નું ॥ ઋણ એન છૂટે કર્મ ખૂટે, પાછલ્યું નિત્ય મેવનું ॥ સહસ કાકિણી ઠામ

દસલખ, દિયે થોડાકાલમાં ॥ એમ અનૃણ થઈ બહુ દ્રવ્ય પામી, ગયો નિ
જ પુરતાલમાં ॥ રાજ્ય માન્ય ઇચ્છ્ય થઈ પ્રાસાદે, સર્વ ઠામે ચિંતવે ॥
તિહાં સુપરે રાખે કિહાં વધારે, માહા પૂજ રચના ઠવે ॥ ૧૮ ॥ એમ કરતેરે
જન નામ બાંધીયું ॥ અવસર જાણી રે, સંયમ સાધીયું ॥ ત્રુ ॥ બાંધી
ગાં પુણ્ય પ્રમાણ ગીતારથ, થયા દિયે દેશના ॥ અગ્રિહંત ભકિતનો અતિ
હિ અતિશય, પ્રથમ થાનક સેવના ॥ સર્વાર્થસિદ્ધે દેવ હુઆ, મહાવિદેહેં સિ
દ્ધ થયા ॥ શ્રીજ્ઞાનવિમલ સૂરિ વચણથી, એભાવ ભવ્ય જને લલા ॥ ૧૯ ॥
ઇતિ દેવદ્રવ્ય ભક્ષણે રક્ષણે વૃદ્ધિકરણે સાગરદત્ત શ્રેષ્ઠિકથા સંપૂર્ણ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે કુમર તુમે સાંભલો, એ દેવદ્રવ્ય વિચાર ॥ હવે જ્ઞાન
સાધારણ દ્રવ્યના, તેહના કહું અધિકાર ॥ ૧ ॥ તેહ પણ એહજ જેહવા, દોષ
કહ્યા શ્રુતમાંહિ ॥ જે નિઃશયપણું કરી, ખાચે તે પશુપ્રાહિં ॥ ૨ ॥ લેખે
જેતા દેવથી, વધતું જ્ઞાનનું ક્ષેત્ર ॥ દોષ લાલ પુણ્ય પાપના, દેખાવે શ્રુત નેત્ર
॥ ૩ ॥ કેવલજ્ઞાનથી લહ્યું, અધિકું છે શ્રુત જ્ઞાન ॥ સ્વપર બોધનું હેતુ છે,
સંપ્રતિ સમય પ્રધાન ॥ ૪ ॥ કર્મસાર પુણ્યસારની, કથા સુણો અભિરામ ॥
સાધારણના દ્રવ્યની, પરિણતિ એમ પ્રધાન ॥ ૫ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૧૦૦ ॥

॥ હાલ ત્રેવીશમી ॥ ઝકડીની દેશી ॥ અથવા ગોડી રાગમાં ॥

એકદિન મહાજન આવે ॥ એ દેશી ॥

॥ ભોગપુરેં ધનશેઠીઓ, ચોવીશ કંચન કોડીજી ॥ ધનવતી કૂખેં ઉપ
ના, સુત પ્રસવે તિહાં જોડીજી ॥ ત્રુટક ॥ બહુ કોડશું કર્મસારનામેં, પુણ્યસાર
સોહામણા ॥ માતા પિતા લિયેં તેહનાં, અહોનિશિ ભલ લામણાં ॥ એકદા
જનકેં પૂછીગાં, એક નૈમિત્તિક તે એમ કહે ॥ બિહુ પુત્ર માંહે કુણુ સોભાગી,
દોભાગી જેહવું લહે ॥ ૧ ॥ જ્યોતિષ જેઠ નિમિત્તિઓ, કહે એ જે કર્મસાર
જી ॥ શઙ પ્રવૃત્તિ નિબુંદિઓ, નિર્દ્વન નિર્વ્યાપારજી ॥ ત્રુ ॥ સાર ધન એ સર્વ
ખેશે, નવું ઊપાધ નહીં શકે ॥ પુણ્યસાર પણ હોસે એહવા, પણ કલા
કુશલેં જિંકે ॥ વૃદ્ધાવસ્થાયેં બેહુ સુખીયા, થાયશયે ધન અતિ ઘણું ॥ એમ
નિમિત્તિક વચણ નિસુણ્યું, મન થયું તસ દૂમણું ॥ ૨ ॥ અનુક્રમેં અધ્યાપ
કનેં, મૂકે બિહુનેં તાતજી ॥ પુણ્યસારેં શિખી કલા, કર્મસાર મૂઠ જતજી ॥
ત્રુ ॥ ભાતિ બહુવિધ કરી પઢાવે, પણ તેહનેં મુખ નવિ ચડે ॥ ઇહાં વાંક
કેઇને નવિ દીસે, કૃત કર્મ તે આવી નડે ॥ અનુક્રમેં ચૌવન લલા બેહુ ક

ન્યાને પુરણાવીયા ॥ મહેલ્યને એ અછે સોહિલું, સર્વ ધનના ભાવીયા ॥૩॥
 માંહોમાંહિ બેહુ વહે, જનક કરે તત્ત બિન્નજી ॥ કંચન કોડી બાર જે દેઇ, વ
 હેંચી સુપ્રસન્નજી ॥ ત્રું ॥ સુપ્રસન્ન મન કરી ત્રિયે સંજમ, પિતર સ્વર્ગ
 ગતિ ગયા ॥ હવે કર્મસારને પૂર્વ દુષ્કૃત, કર્મ તે ઉદયેં થયાં ॥ તેહવાં વાણિજ્ય
 માંડયાં, જેણે હોયે ધન હાણુએ ॥ સ્વજનલોકે વારીયા પણ, આપમતિ મન
 નાણુ એ ॥ ૪ ॥ થોડા દિનમાં નીગમી, કંચન કોડી બારજી ॥ પુણ્યસારની
 પણ તસ્કરેં, લીધી ખાત્ર પ્રચારજી ॥ ત્રું ॥ સાર ધન તે બિહુએ ખોયો,
 થયા નિર્ધન બિહુ જણા ॥ સ્વજનાદિકેં પણ તેહ છાંડયા, કોંધીયાને દૂમણા ॥
 પરણી પણ જે આપ તરણી, તેક પણ પીહર ગઇ ॥ નિર્ભાગ્ય નિર્ધને
 નિર્બુદ્ધિ, લોક ખ્યાતિએહવી થઇ ॥ ૫ ॥ ધન વિણ માન ન સંપજે, ધન વિણ
 સુખ નહીં સયણાંજી ॥ ધન વિણ સાચું જે કહે, તોહિન માને વયણાંજી ॥
 ત્રું ॥ કહેણુ પણ નવિ કોઇ માને, પિતા માત ને બાંધવા ॥ પુત્ર દારા અને
 પૂત્રી, હોયે અરિયણુ જેહવા ॥ દોષ તે ગુણ રૂપ થાયે, હોયે જે ધર લચ્છ
 ઘણી ॥ વલી જે શુભ ખેત્ર વાવે તો, હોય ઊંચ પદવી ઘણી ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥
 અલિયંપિ જણે ॥ ધણુવંતયસઃ, સયણુતં પયાસેઇ ॥ આસણુબંધ વેણુવિ, લ
 જિજ્જજીઠાણુ વિહવેણુ ॥ ૧ ॥ ગુણુવંપિ નિગુણુક્રિય, ગણિજ્જજીએ પરિયણુણુ
 ગયવિહવો ॥ દખખત્તાઇ ગુણેહિં, અલિએહિ વિગિજ્જજીએ સમણા ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ અનુક્રમેં દેશાંતર ગયા, અપમાનીતા બેવજી ॥ પૃથ
 ૩ પૃથક શેઠ ધરેં રહ્યા, કરતા બહુ વિધ સેવજી ॥ ત્રું ॥ શેઠ જેહ ધર કર્મ
 સાર રહ્યો, તે કૃપણુ ને જૂઠું છે ॥ જે મૂલ્ય બોલ્યું તેહ નાપે, આપે તો આ
 છું હટે ॥ બહુ સેવથી પણ કાંઈ ન મિલ્યું, દ્રવ્ય કાંઈ કપદિંકા ॥ બીજને ધ
 ન કિમપિ મિલીયું, પણ ગયું ધૂર્ત વિતદિંકા ॥ ૭ ॥ એમ બિહુ હામે સે
 વા કરે, કિહાં ધાતુર્વાદ ખનિવાદજી ॥ સિદ્ધ રસાયન રોહિણા, ચલ ગમનેં ન
 પ્રમાદજી ॥ ત્રૂં ॥ વિષવાદ પામે તેહથી વલી, મંત્ર તંત્ર સાધન કરે ॥ રૂદ
 તિ રસકૃપિકોપલ, પારસાદિક બહુ કરેં કરે ॥ એકેક એકાદશ પ્રમાણે, વાર
 ઊપક્રમ બહુ કર્યા ॥ કુબુદ્ધે વિપરીત વિધિથી, પ્રથમ તે તો નવિ રૂદ્યા ॥
 ૮ ॥ જિમ જિમ ઊપક્રમ એ બહુ કરે, તિમ તિમ પામે કષ્ટજી ॥ બીજે
 પણ ઇમહિજ કરચું, પામે દ્રવ્ય વિશિષ્ટજી ॥ ત્રું ॥ શિષ્ટ ગુણથી
 તેહ પામે પણ, તસ્કરાદિકેં નીગમે ॥ એમ કરતાં બેહુ એક દિન, બ્રાંતિ
 ચિંતે વને ભમે ॥ અનુક્રમેં વાહણુ ચઢી પાખ્યા, રત્નદ્રીપ રલીયામણો ॥

રત્નદેવી સત્ય પ્રત્યય, જાણીનેં સાચું ભણ્યો ॥૯॥ દુઃખ પોતાનું નાખતી
કરી, મરણાંતની સીમણ ॥ બેઠા લાંબે તે આગલે, કરી અશનાદિક નીમણ
॥ ત્રુ ॥ ભીમ અભિગ્રહ કર્યો આઠમ, તેહ અંતે એમ કહે ॥ નથી ભાગ્ય
તુમચું એમ મુણીને, કર્મસાર ઉઠી વહે ॥ પુણ્યસારેં એકવિંશતિ, કર્યા ઉપ
વાસ જેટલે ॥ ચિંતામણિસુર રત્ન દીધું, દેવીયેં તિહાં તેટલે ॥ ૧૦ ॥ પશ્ચા
ત્તાપ કરે ઘણું, મનમાં તે કર્મસાર ॥ કહે પુણ્યસાર ખેદ મત કરે, એ આ
પણનેં નિર્ધાર ॥ ત્રુ ॥ સાર ચિંતિત હોશે તુજ મુજ, પ્રિત કરી ઝહજેં
અડ્યા ॥ ભુઓ કર્મયોગેં તિહાં સંકલ્પહ, એહવા આવીને અડ્યા ॥ રાકાશ
શાંકનો ઉદય દેખી, વૃદ્ધ બંધવ બોલિયો ॥ પ્રગટ કરી એ રત્નચિંતા, મણિ
તેજ ઝોકાલીયો ॥ ૧૧ ॥ ખોલ્યું તિણ સમયેં રત્ન તે, દેખે શશિનું તેજ ॥
એક પાસેં ચિંતારત્નનું, તેજ તે એહથી બેજ ॥ ત્રુ ॥ હેજથી બિંહું ઠામ
ધરતાં, દૃષ્ટિની થઈ વ્યગ્રતા ॥ પડ્યું ચિંતારત્ન કરથી, સહિ મનોરથ સંગતા
॥ સમદુઃખ પામ્યા બેહુ જણા, એમ આવીયા આપણુ પુરેં ॥ કૃતકર્મનેં અ
નુસારેં બેહુતે, સયણ પણુ દુર્ભન ધરે ॥ ૧૨ ॥ એક દિન ફરતા આવીયા, જા
ની ગુરૂનેં પાસ ॥ નિજ નિર્દ્વનના હેતુને, પૂછે ધરી ઉઘાસ ॥ ત્રુ ॥
ઉઘાસ આણી કહે જ્ઞાની, પાછલેં ભવ બેહુહુતા ॥ ચંદ્રપુરેં જિનદત્તજિન
દાસ, શેઠશું પરમાર્હતા ॥ અન્યદા શ્રાવક સર્વ મલીને, જ્ઞાનદ્રવ્ય સાધારણું ॥
દ્રવ્યરક્ષા હેત આપે, કરો ઊપદ્રવ વારણું ॥ ૧૩ ॥ તિહાં જિનદત્ત નિજ
પુસ્તિકા, લખવા હેતેં આપે ॥ અન્યદ્રવ્યના અભાવથી, તેમાંહેલુંતિ
હાં થાપે ॥ ત્રુ ॥ વ્યાપારેં મનમાં એમ એહી, પણુ જ્ઞાન કેરું દ્રવ્ય છે
॥ એમ ચિંતવી ખાર દ્રામહ, લેખકને દિએ મન રૂચિ ॥ બીજે તો મનમાં
એમ ચિંત્યું, સાધારણ દ્રવ્યયોગ્યતા ॥ સપ્ત ખેત્રેં કામ આવે, શ્રાદ્ધનેં પણ
યોગ્યતા ॥ ૧૪ ॥ યતઃ ॥ જિણુભવણ બિંબ પુથ્થય, સંધ સરવાઈ સત્ત ખિ
તાઈ ॥ વિવિહં ઘણુંપિ જયં, શિવ ક્લય મહો અણુંત ગુણું ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ હું પણ શ્રાવકમાં અધું, તો શો તાસ વિચાર ॥ ખા
ર દ્રામ તેણે વાવર્યા, ધર કામે આગાહ વ્યવહાર ॥ ત્રુ ॥ વ્યવહાર એહ
વો કર્યો તેણે, અન્ય દ્રવ્ય અભાવથી ॥ આયુષ પૂરી પ્રથમ નરકેં, ગયા તે
પાપ પ્રભાવથી ॥ એઝણું બોલે નહીય તોલે, ભવસમુદ્રમાં અતિ ઘણું ॥
એહનાં દૂષણ બહુ બોલ્યાં, શાસ્ત્રમાંહિં કેતાં ભણું ॥ ૧૫ ॥ યદુક્તાં ॥ વેદાં
તેપિ ॥ પ્રભાસ્વે મા મતિં કૂર્યાત્, પ્રાણૈઃ કંઠગતૈરપિ ॥ અગ્નિદગ્ધાઃ પ્રેરાહં

તિ, પ્રભાદગ્ધા ન રોહંતિ ॥ ૧ ॥ પ્રભાસ્વં અન્નહત્યા ચ, દરિદ્રસ્ય ચ યજ્ઞનં
॥ ગુરૂપત્ની દેવદ્રવ્યંચ, સ્વર્ગસ્થમપિ પાતયેત્ ॥ ૨ ॥ પ્રભાસ્વં સાધારણં
દ્રવ્યમિત્યર્થઃ ॥.

ભાવાર્થઃ—કંઠમાં પ્રાણ આવે તો પણ જ્ઞાન દ્રવ્યમાં અને સાધારણ દ્રવ્યમાં મતિ કરવી
નહી, અગ્નિના ખાલેલા ખોજ કદાચિત્ કૂરીને ઉત્પન્ન થાય, પરંતુ દેવદ્રવ્યથી દાહ પામેલા
પ્રાણી કૂરીને સિદ્ધિ પામે નહી ॥ ૧ ॥ જ્ઞાન દ્રવ્ય, સાધારણ દ્રવ્ય, અન્નહત્યા, દરિદ્રનું ધન,
ગુરૂ પત્નીનું ગમન, દેવદ્રવ્ય એ સર્વે સ્વર્ગમાં ગયેલા પ્રાણીને પણ પાછા પાડે છે.

॥ પૂર્વે દાલ ॥ પ્રથમ નરગથી નીસરી, થયા ભુજપરીની જાતજી ॥ ખી
જી નરકે નારકી, ગૃધ્ર થઈ ત્રીજીયેં થાતજી ॥ ત્રુઠ ॥ ઘાત થઈ એમ ભવાંતર
કરી, સાત નરકેં ઊપના ॥ ઇગ દુ તિ ચઉરંદ્રિ પણ તિરિ, ભવેં ઇણી પરે
નીપના ॥ બાર સહસ ભવ ઇમ એકેકે, બહુલ દુઃખ તિહાં અનુભવી ॥ બહુ
ક્ષીણુ દુઃકૃત કર્મ પ્રાહેં. થયા તુમ્હો ઇહાંકિણુ ચવી ॥ ૧૬ ॥ દ્વાદશ દ્રામના
ભોગથી, બાર કોડી ધન હાણીજી ॥ દ્વાદશ વાર બહુ ઊપક્રમેં, લાભ થઈ
પ્રાયેં હાણીજી ॥ ત્રૂઠ ॥ ખાણિ દુઃખની સહી ઇણુ ભવ, દાસ દારિદ્ર પર ઘરે ॥
જ્ઞાનાશાતનાયેં કર્મસારને, બુદ્ધિ બસતે નવિ પુરે ॥ મનથકી જ્ઞાનને હીલને
તે, અમન કેશુને મને ॥ વચનથી જે જ્ઞાન હીલે, મૂક બોબડ ગદ તને ॥ ૧૭ ॥
॥ કાયથી જ્ઞાન અવહેલના, જે કરે તેહ દરિદ્રજી ॥ રોગી સોગી વિયોગીયા,
આધિ વ્યાધિ સમુદ્રજી ॥ ત્રુઠ ॥ અમુદ્ર દોષી જન્મશોષી નાશકુલ ધનનો
હોયે ॥ તેમ સાધારણ ક્ષેત્ર કેરી, અવજ્ઞા એણી પરેં હોય ॥ ચૈત્ય દ્રવ્યઆશાત
નાયે, બોધીખીજદુર્લભ કહો ॥ એણી પરેં જ્ઞાની વયણથી તેણેં, તહત્તિ કરી
ને સદૃહો ॥ ૧૮ ॥ શ્રાવક ધર્મને આદરી, પ્રાયશ્ચિત્ત લિયે તેહજી ॥ દ્વાદશદા
મ સહસ ગુણ દેવા, બેહુ કહે ઇમનેહજી ॥ ત્રુઠ ॥ ગેહેંજઈને વણીજ માંડયો,
ન્યાયમારગ આદરી ॥ નિયમ લાધો તેણી વેલા, વિગય સવિને પરિહરી ॥
જેમ જેમ દુકૃતની ખીણતા હોયે, દ્રવ્ય તેમ પામે ઘણો ॥ બિહુ જણે તેમ
જ્ઞાન સાધારણ, દ્રવ્ય પાપનો પડિગણો ॥ ૧૯ ॥ અનુક્રમેં તેહ ધની થયા, બિહુ
જણને કોડી બારજી ॥ કંચનની તેહને મલી, કરેબહુ જ્ઞાનભંડારજી ॥ ત્રુઠ ॥
સાધારતા બહુ સાધર્મી જનને, દીનને ઉદ્ધારતા ॥ પરિપૂર્ણ શ્રાવક ધર્મ પા
લી, સુખે સંયમ સાધતા ॥ વાધતે ભાવેં લહી કેવલ, શિવ ગયા સુખ જિ
હાં ઘણાં ॥ વલી અજર અમર નિષ્કલંક નિરૂપમ, નામછે જેહનાં ઘણાં ॥
૨૦ ॥ તેહ ભણી જ્ઞાનસાધારણ, દ્રવ્યને રાખીજેહજી ॥ તે પાણી સુખીયો હોઈ, જ

ચેદુઃખઅછેહજી ॥ ત્રુ૦ ॥ દેહ નિર્મલ બુદ્ધિ સારી, વિભવ ભારી તે લહે ॥
 જે દ્રવ્ય લોકાત્તર કહ્યો, તે તાસ બહુમાને વહે ॥ સાધુપણ એ દ્રવ્યકેરી ઉપે
 ક્ષા કરતોથકો ॥ સંસાર બહુલ અનંત રૂલવા, શાસ્ત્રમાંહે એહવો વકો ॥૨૧॥
 જિન જિન ધર પરિભોગને, અથેં જિન દ્રવ્ય આવેજી ॥ તેપણ ન્યાયથી નિપ
 ન્યો, મલિન દુગન્ધિત ભાવેજી ॥ ત્રુ૦ ॥ આવે ન તેવું દ્રવ્ય જિનને, લોક નિ
 દિત જે હોવે ॥ કોઇ હેત દ્રવ્યાંતરે કર્યો જે, જિનગૃહે વલી તેડવે ॥ તપ
 જપ ઉજમણાદિક તણો, અથ ઋદ્ધિવંત જને મલી, ॥ ભક્તિથી જે દ્રવ્ય ક
 હ્યો, અંગ સંગે તે વલી ॥ ૨૨॥ જ્ઞાન અરથ જ્ઞાનહેતુએ, સિખન સિખાવ
 નકાસેજી ॥ તેહપણ આપણ નિષ્ઠાએ, થાપેજ્ઞાનનિવેશેજી ॥ ત્રુ૦ ॥ લવલેશ માત્રે
 અપરખેત્રે, તેહ ધન નવિ આણવું ॥ કોઇહેતે દેવદ્રવ્યથકી, પણ જ્ઞાન અધિકું
 જાણવું ॥ તેમ સાધારણ દ્રવ્ય જાણો, ઋદ્ધિવંત નર મલી કર્યું ॥ ધર્મક્ષેત્ર
 એમ નામ થાપી, તે સાતે સઘલે વાવર્યું ॥૨૩॥ સાત ખેત્રમાંહે ગુરૂદ્રવ્યછે,
 અને વલી ધની જને કીધુંજી ॥ વેષાદિકને કારણે, ગુરૂસહાયેં સીધુંજી ॥
 ત્રુ૦ ॥ દીધું ન કોઇને તેહ જવે, ભાવનાના વશથકી ॥ વૃદ્ધિ કરતો લાભ પા
 મે, તીર્થકરના વયણથી ॥ એ દ્રવ્યની આશાતના જે, કરે તેણે વિરાધિયા ॥
 જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર સાધન, તેણે તે નવિ સાધીયાં ॥ ૨૪ ॥ તેભણી જે કરો
 ધર્મની, કરણી દિલમાં આણીજી ॥ અવિધિ આશાતા ટાલીને, જે કરશે ભવિ
 પ્રાણીજી ॥ ત્રુ૦ ॥ નાણીનાં એ વચન જાણી, તહત્તિ કરીજે સદહે ॥ શ્રીજ્ઞા
 નવિમલ સૂરીદવાણી, શાસ્ત્રથી એહવી કહે ॥ સુણી એમશ્રીચંદ્રકુમરે, કહી
 એહવી સંકથા ॥ શેઠીયા વાત કહે સાચી, ચિત્ત ધરી એહવી પૃથા ॥ ૨૫ ॥
 ઇતિ જ્ઞાન સાધારણ દ્રવ્યભક્ષણુરક્ષણોપરિકર્મસાર પુણ્યસાર કથા સંપૂર્ણા ॥
 હાલ પૂર્વલી ॥ ચંદ્રા ઊલાની ॥ તેભણી સુણો ભાઈલા રે, હિત ભાંખું છું મે
 મા દેવઋણાંથી છુટીએરે, તેમ કરો જેમ હોય ક્ષેમ ॥ ત્રુ૦ ॥ તેમ કરો હવે એહ
 ઊપાય, છુટોઋણથી જેમ સુખ બહુ થાયા ॥ હીત શિક્ષા કહી આગલચાલે, રાજ,
 મરાલ પરે ભુવિમાલે ॥૨૬॥ જી૦ ॥ સુંદરગામેં જઈ જિન્યારે, સામગ્રિ સવિ
 મેલ ॥ સુખે તિહાં વાસો વસ્યા રે, કરતા મનની કેલ ॥ ત્રુ૦ ॥ કેલિ કરતા
 થયે પ્રભાતે, ચાલ્યા મદના લેઈ સંઘાતે ॥ આગલ કાનન મોહોટું આગ્યું,
 દિવાશેષ સંઘ્યાયેં જણાવ્યું ॥ જી૦ ॥ ૨૭ ॥ થાકી તિહાં સા સુંદરી રે
 કુમર કહે ગામ દૂર ॥ ચરણ તાહરાં નવિ ચલે રે, તિહાં દેખે વટ અતિ
 નૂર ॥ ત્રુ૦ ॥ પૂર પત્ર ફલ છાયા મહરી, પંખીનો આશ્રમ જિમ સહરી ॥

શું ઉતાવલનું છે કામ, કુમર કહે ધહાં કરીયેં વિશ્રામ ॥ ૭૦ ॥ ૨૮ ॥ વટ
તલે સાથરડો કરે રે, સાવધાન રહે તેય ॥ પ્રથમ જમ દુગ સા સુવે રે, કુ
મર જગ્યો અસિ લેય ॥ ત્રુ ॥ ધ્યેય સંભારે ત્રીજે યામેં સંથારે, જગે સું
દરીપતિ પરિચારે ॥ ચોથે યામેં ફરી સા સૂતી ॥ કુમર જગંતો રહે નિર્મી
તિ ॥ ૭૦ ॥ ૨૯ ॥ જો ઇચ્છે સાવધાનશું રે, દિશિ વિદિશી જે ચાર ॥
એહવામાં ઉત્તર દિસે રે, દીઠો તેજ અંબાર ॥ ત્રુ ॥ સાર રતન પરિ ચિ
ત્તમાં ભાવે, તેજેવાને કોડેં જવે ॥ કિહાં નજીક કિહાં દૂરેં થાવે ॥ તેજ ત
ણો જે મર્મન પાવે ॥ ૭૦ ॥ ૩૦ ॥ આગલ જતાં જેવતાં રે, તેજ થ
યું વિસરાલ ॥ પાછે પગેં પાછો વલે રે, જણ્યું એહ ઇંદ્રજલ ॥ ત્રુ ॥ આ
લ એહ મનમાંહે ભાવિ, સાથ રે આવી પ્રિયા બોલાવી ॥ કહે પ્રભાત થ
યો ઉઠો ચલીયેં, પરિમલ પસરયો કમલનેં મલીયેં ॥ ૭૦ ॥ ૩૧ ॥ તામ્ર
ચૂડ તરે ઉપરેં રે, બોલે મધુરી વાણ ॥ શીતલ માર્ગ પ્રભાતનો રે, ઉઠો થ
યું વિહાણ ॥ ત્રુ ॥ જણપણે કહે કુમર તિહારે, ઉત્તર પાછો ન દિયે લ
ગારે ॥ ચિંતે મન નિદ્રા પરભાતેં, મુકતાં હોયેં સ્ત્રીની જાતેં ॥ ૭૦ ॥
૩૨ ॥ યતઃ ॥ જણણીજમુપત્તિ, પચ્છિમ નિદ્રા સુભાસિયં વયણું ॥ ૨.ણધકું
માણુસ્તં, પંચ વિદુજ્જેહિં મુચંતિ ॥ ૧ ॥ શ્રી ચંદ્રોવાચ ॥ યતઃ ॥ પ્રો
જ્જંમતે પરિમલઃ કમલાવલીનાં, શબ્દાયતે ક્ષિતિરહોપરિ તામ્રચૂડઃ ॥
માર્ગસ્તવાપિ સુકરઃ ખલુ શીતલત્વાદુ ધ્યીયતાં સુનયને રજની જગામ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—શ્રી ચંદ્ર કહે છે. કમલ પંક્તિનો પરિમલખડકેછે વૃક્ષાની ઉપર એસી
ને કુકડા બોલે છે. તેથી ચલાવાના માર્ગ દાઢો પોહાર હોવાથી સુગમ છે માટે હે કમળ
નયનવાળી સ્ત્રી, રજનીતો વ્યતો થઈ માટે ઉઠ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ ક્ષિણ પડખી વલી પ્રિયા પ્રતેરે, બોલાવે ધરી નેહ ॥
એ મૃગ તૂણ ચરવા ભણીરે, પંખી સઘલા જેહ ॥ ત્રુ ॥ એહવે તરણિ ઉદ
યા ચલ ઊગેં, માનીના મનોરથ સવિ પૂગે ॥ ઉઠો ચાલીજે હવે આગેં, ફર
તાં ભાગ્યદશા વલી જગે ॥ ૭૦ ॥ ૩૩ ॥ યતઃ ॥ એતે વ્રજંતિ હરિણાસ્તૃ
ણભક્ષણાર્થ, ચૂર્ણિં વિધાતુમ થયાં તિહિ પક્ષિણોમી ॥ શૃંગં સ્પૃશત્યુદય
સાનુમતો વિવસ્વા, નુંધ્યીયતાં સુનયને રજની જગામ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—હે સ્ત્રી! આ હરિણા તૂણ ભક્ષણ માટે ચાટ્યાં જાય છે, પક્ષીયો પણ ચણ
લેવા માટે જાય છે. અને સૂર્ય પણ ઉદયાચલ પર્વતનાં શિખરોના મૃગોને સ્પર્શ કરે છે
માટે હે રૂડા નેત્રવાળી સ્ત્રી રાત્રિ વ્યતીત થઈ તેથી ઉઠ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ પ્રિયા પડુત્તર નવિ દિયે રે, કુમર જોઈ તે ઠામ ॥ તિહાં દીઠી

નહી સુંદરીરે, ચિંતે કાંઈ વિરામ ॥ ત્રુ ॥ હામ ધરીને સઘલો જોવે, થયો પ્રભાત
મન અતિ દુઃખ હોવે, એ ઊઘાત મિશે કોઈ દેવ, અપહરીએ હમણાં સંયમેવ ॥
જી ॥ ૩૪ ॥ હાહા શું કરતી, હશે રે, કિમ રહશે મુજ પાપે ॥ કેમ કરે તે ઉપરે
રે, બલ કોઈનું નવિ દાપે ॥ ત્રુ ॥ રાપે જિમ તેણી પરે રંહીયે, મન ફરસે
નવિ વાણીયે કહીયો ॥ સ્વમાચાર પણ જિહાં નવિ પોહયે, હેલો માત્રમાં તે વિધિ
સૂચે ॥ જી ॥ ૩૫ ॥ અઘટિત તે સુંદર વડેરે, ભાજે સુઘટિત કામા ॥ જેહ ભાલ
તલમાં લખ્યું રે, તે થાયે જગ કામ ॥ ત્રુ ॥ નામ માત્ર પણ શોક
ન કરવો, ધૈર્ય કરી મનમાંહે રહેવો ॥ સુખ દુઃખ કર્મ વશે સવિ સહેલું, કા
યર થઈ કોઈ આગે ન કહેલું ॥ જી ॥ ૩૬ ॥ યતઃ ॥ યત્કદાપિ મનસા ન
ચિંત્યતે, ત્સ્પૃશંતિ ન ગિરઃ કવેરપિ ॥ સ્વમવૃત્તિ રપિ યત્ર દુર્લભા, હેલયૈવ
વિદ્ધાતિ તદ્વિધિઃ ૧ ॥ અઘટિત ઘટિતાનિ ઘટયતિ, સુઘટિત ઘટિતાનિ જર્જ
રીકુરંતે ॥ વિધિરેવતાનિ ઘટયતિ, યાનિ પુમાન્નવચિંતયતિ ॥ ૨ ॥ ગાહા
॥ જં ચિય વહિણા લિહિયં, તં ચિય પરિણમઈ સયલ લોયસ્સ ॥ ઇય જ
ણે વિણુ ધીરા, વિહુરે વિન કાયરા હુંતિ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—જે કાર્યને કોઈ દિવસે મન થકી ન ચિંતવન થાય, જેને કવિનીવાણી પણ
સ્પર્શ ન કરી શકે, જ્યાં સ્વપ્નાનો વૃત્તિ પણ દુર્લભ છે તે કાર્યને વિધિ છે તે રમતમાત્રમાં ક
રે છે ॥ ૧ ॥ વિધિ છે તે અઘટિત કાર્યને કરે છે ઘટિત કાર્યને અઘટિત કરે છે. જે પુરૂષ ચિં
તવન કરે છે વિધિ તેને અન્યથા કરે છે ॥ ૨ ॥ જે વિધિયે લખેલું છે તેજ લોકને પરિણા
મમાં આવે છે એ જાણ્યાવિના ધીર પુરૂષ પણ કાયર થઈ જાય છે ॥ ૩ ॥

॥ પૂર્વદાલ ॥ ચિત ઉત્સુકતા ટાલીનેરે, ચિંતે બહુલ ઉપાય ॥ ઉઘમથી સ
વિ નિપજેરે, શોકે ચિંતા બહુ થાય ॥ ત્રુ ॥ આય વ્યય સવિ કર્મને હાથે,
નિમિત્ત માત્ર છે પર તે સાથે ॥ સુરતર છોડિ બાઝલ દિયે બાથ, કર્મ છોડિ
લિયે અવરને નાથ ॥ જી ॥ ૩૭ ॥ પૂર્ણ મનોરથ કેહના થયા રે, કેહને અ
ખંડિત સુખ ॥ કુલ કલંક કેહને નવિ થયાં રે, કુણ જનમ્યાને મૃત્યુ ન દાખા ॥
ત્રુ ॥ શોષે ભરિણું પુદ્યું કુર્મયે, ઊગ્યો તેહિજ વલી અથમાયે ॥ એહવી
નીતિ જગની ચિત્ત આવી, જ્ઞાન વિમલ ગુરૂ વચને ભાવી ॥ જી ॥ ૩૮ ॥
સર્વ ગાથા ॥ ૧૦૫૪ ॥

યતઃ ॥ કસ્યસ્યાન્નસ્ખલનં, પૂર્ણાઃ સર્વે મનોરથા કસ્યઃ ॥ કસ્યેહ સુખ
નિત્યં, દૈવેન ન ખંડિતઃ કોવા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—કેનું સ્ખલન થાતું નથી, કેના સર્વ મનોરથ પૂર્ણ થાય છે, કેને આ લોકમાં
નિરંતર સુખ મલે છે, અને દૈવે કોને ખંડિત કર્યો નથી? અર્થાત્ તે સઘળા સર્વ જન
ને થાયજ છે.

॥ દોહો સોરડી ॥

॥ ચિંતે ચિત્તકુમાર, ડાહ્યો તો પણ છેતરચો ॥ મનમાં કરી વિચાર, આગલ
જવા સંચરચો ॥ ૧ ॥ દોહો ॥ અનુક્રમે જતાં આવીયું, નગર કનકપુર નામ
॥ સરપાલે વટહોલે, ક્ષણ એક સોચે જમ ॥ ૨ ॥ રાને વેલાઊલહોવે,
પુણ્ય સખાયાં જસ ॥ તે અવસર જે નિપન્યું ॥ સુણજ્યો તે ઉક્ષાસ ॥ ૩ ॥
અપુત્રિયો તે નગરનો, શ્રીકનકધ્વજ રાય ॥ અકસ્માત્ કોઈ શૂલથી, મરણ
લહો તિણઠાય ॥ ૪ ॥ રાજ્યાધિષ્ઠાયક સુરી, સચિવે આરાધી તેહ ॥ રાજ્ય
ચોગ્ય કોઈ મેલવો, આણી નર ગુણ ગેહ ॥ ૫ ॥ પંચદિવ્ય પરગટ કરો, સુ
રી વયણથી કીધ ॥ કરિણી જસ શિર કલશનો, કરે અભિષેક પ્રસિદ્ધ ॥ ૬ ॥
તે રાજને જણજે, લક્ષ ગામનો દેશ ॥ એણિ પરે દિન ત્રણ વહિ ગયા,
ગામમાં ફરે સનિવેશ ॥ ૭ ॥ એમ કરતાં બહિર ગયાં, પંચદિવ્ય તેણિ વા
ર ॥ શ્રીચંદ્રને શિર ઊપરે, કરે અભિષેક વિચાર ॥ ૮ ॥ કરેણુ કાંઈ ટાલી
ઓ, કલશ તુરગ હેષાર ॥ ચામર છત્ર બંદોજને, કીધો જ્યજ્યકાર ॥ ૯ ॥
સૂતો ઊઠ્યો ચિંતવે, શું સુહણો કે સાચ ॥ કહે પ્રધાનપ્રજ સવે, અમચા
નાથ છો વાચ ॥ ૧૦ ॥ લક્ષ ગામનો દેશ એ, કનકપુર તિહાં મુખ્ય ॥ કનક
ધ્વજ નૃપ પુહતલો, પરલોકે શૂનદુઃખ ॥ ૧૧ ॥ પંચદિવ્યના હેતુથી, સુરી
વચન અનુસાર ॥ અમ ભાગ્યે તુમે નૃપ થયા, ફલ્યો ભાગ્ય સહકાર ॥
૧૨ ॥ નૃપ પુત્રી કનકાવલી, કરો કરગ્રહ તાસ ॥ લક્ષમણ સચિવ એમ વીનવે,
પૂરો અમ મન આશ ॥ ૧૩ ॥ હસિત વદન કરવાલ કરિ, ભૂપણ ભૂષિત અં
ગ ॥ નામ મુદ્રાએ જણિયું, શ્રીચંદ્ર નામે ચંગ ॥ ૧૪ ॥ હર્ષિત થઈ રાજ્યે
ઠવ્યા, કુમરી રહી વામાંગ ॥ કરગ્રહ અને રાજ્યમહ, અદ્ભુત કીધો રંગ
॥ ૧૫ ॥

॥ ઢાલ ચોવીશમી ॥ રહો રહો રહો રહો વાલહા ॥ એ દેશી ॥

॥ પૂર પ્રવેશ પુર લોકને, હર્ષ વધામણી હોત લાલ રે ॥ ઉચિત દાન દિયે
સર્વને, બંદિ મોચનકૃત ગોત લાલ રે ॥ ૧ ॥ પુણ્યથકી વિણચિંતવ્યાં, આવી
મલે સવિ વાત લાલ રે ॥ પુણ્ય વિહૂણાને હોવે, અણચિંતિત ઊપવાત લાલ
રે ॥ પુ. ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ દેવ પૂજાદિક કાર્યનાં, ગીત ગાન બહુ હર્ષ લ
લ રે ॥ કરમોચન ધન દેશના, કીધાં અતિશય વર્ષ લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૩ ॥
પ્રાજ્ય રાજ્ય ઊત્સવ થયો, જેમ સુરપતિ અભિષેક લાલ રે ॥ લખમણ સ
ચિવ કહે અન્યદા ॥ ધરી મનમાં બહુ નેક લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૪ ॥ પ્રભુ તુમ ઊ

તમતા લહી, સદાચાર સકેત લાલ રે ॥ છાબડીયેં રવિ દાખિયેં, તેજ ન દા
ખે ખેત લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૫ ॥ યતઃ ॥ આચારઃકલમાખ્યાતિ, દેત માખ્યા
તિ ભાષણ ॥ સંભ્રમઃ સ્નેહમાખ્યાતિ, રૂપમાખ્યાતિ ભોજનં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—આચાર છે તે કુલને કહે છે ભાષણ છે તે દેશને કહે છે સંભ્રમ છે તે
સ્નેહને કહે છે રૂપ છે તે ભોજનને કહે છે.

॥ પૂર્વ દાલ ॥ તોહે પણ નરનારીએં, ગાયનેં ગાતે ગીત લાલ રે ॥
માત પિતાના નામની, હેંશ રહેં છે નિત્ય લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૬ ॥ તેહ વય
ણુ સુણિ નૃપ કહે, સત્ય લોકનેં તામ લાલ રે ॥ હરિબલ માછીની કથા, પુ
ણ્ય બલેં ગુણુ ગ્રામ લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૭ ॥ જિમ હરિબલ ગયો એકલો, ન
યરિ વિશાલા ઠામ લાલ રે ॥ પરણ્યો ત્રણ નૃપ કુંવરી, કુણે કહ્યો વંશ
ને નામ લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૮ ॥ ધૈર્યોદાર્ય ગુણેં કરી, કીર્તિ તણે વિસ્તાર
લાલ રે ॥ લંકાગમનાદિક બહુ, કીધાં કામ ઉદાર લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૯ ॥
તેણિપરેં ધહાં પણ જણુજ્યો, નામાદિક શું કામ લાલ રે ॥ ગુણુ જોવા ઉત્પ
ત્તિ કિસી, કમલ તણાં શાં ઠામ લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૦ ॥ જ્ઞાતિ આડંબ
રનો કિશો, પરમારથ ગુણુ સાધ્ય લાલ રે ॥ કુસુમ કાનનનું શિર ધરે, નિજ
મલ તજે દુસ્સાધ્ય લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૧ ॥ કુલકમથી લક્ષ્મી ન હોયે, લિ
ખિત ન દિસે કાચ લાલ રે ॥ વીરભોગી જે વસુંધરા, ખર્જથી નૃપ બલ
હોય લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૨ ॥ તિણે પરેં મંત્રી સાંભલી, નામાદિકેં શું કામ
લાલ રે ॥ કેવલ ગુણુ જગ જોધ્યેં, જતિ વંશ શું નામ લાલ રે ॥ પુ. ॥
૧૩ ॥ નૃપ વયણા એમ સાંભળી, મંત્રી ચિંતે એમ લાલ રે ॥ ઉત્તમનિજ વદને,
કરી, નિજ ગુણુ કહેવા નેમ લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૪ ॥ હવે એક દિન તે નયરમાં,
આળ્યા ગાયન વૃંદ લાલ રે ॥ વીણાપુર જવં ભણી ॥ કલિરવ પ્રમુખ મહેંદ
લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૫ ॥ રાજસુતાને સ્વયંવરેં, જતા પંથી લોક લાલ રે ॥ ગા
યન ગાવા માંડીયું, શ્રીચંદ્ર ચરિત્ર સુછેક લાલ રે ॥ પુ. ॥ ૧૬ ॥ ॥ કવિત છ
પ્યો ॥ નયર કુશસ્થલ ધરી, સૂર્યવતી રાણી કંતહા ॥ પ્રતાપસિંહ જસ નામ, તેજ
પ્રતાપ મહંતહ ॥ શોક્ય પુત્રની ભીતિ, રીતિ જણીને મૂકે ॥ નિજ વાડીમાં
ફૂલ, પગરમાં બુદ્ધિ ન ચૂકે ॥ લક્ષ્મીદત્ત શેઠેં ગ્રહો, લહી વૃદ્ધિ તિહાં અતિ
ધણી ॥ કરચું નામ શ્રીચંદ્ર તસ, કલા સર્વ તેણે ભણી ॥ ૧ ॥ રાધાવેધ વિ
ધાન, પદ્મની વલી જેણે પરણી ॥ વીણારવને દાન, તુરગ રથ જય ન વરણી
॥ નીસરીયો છે વિદેશ, ભાગ્યબલી ગુણુનો આગર ॥ ઇત્યાદિક ગુણુ રાશ,

સાંભલી હરખ્યા નાગર ॥ દેઈ દાન તેહને બહુ, કહે તુમ્હો તસ ઓલખો ॥ વૃ
 ઙ્ગ કહે અમ નાયકે, લેઈ દાન તસ જસ લખ્યો ॥ ૨ ॥ પૂર્યઢાલ ॥ ઇત્યાદિક
 ગુણ બહુ કહ્યા, ગીત અછે બહુ તાસ લાલ રે ॥ આલાપી સંભલાવીયા, કહે
 તાં લહે ઉદ્ધાસ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૭ ॥ હવે પ્રભાત થયે આવીયા, લખમણ
 સભા મઝાર લાલ રે ॥ પૂછે નૃપ નિશિ કેમ નાવીયા, તે કહે કરીય જુહાર લા
 લ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૮ ॥ સ્વામી ગાયન આવીયા, તેણે ગાયો અવદાત લાલ રે
 ॥ શ્રીચંદ્ર પદ્મિનીનો પતિ, પ્રતાપસિંહ નૃપ જત લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૧૯ ॥
 જેમ સુણ્યું સર્વ કહ્યું તેણું, હસી સુણી કહે ભૂપાલ લાલ રે ॥ નીચે મુખે હુ
 ઇ એહવો, એ વાતમાં કાંઈ ન આલ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૦ ॥ લખમણ મં
 ત્રી ચિંતવે, પ્રાહે એહિજ જણ લાલ રે ॥ ઉત્તમ નિજ ગુણ સાંભલી, નીચ
 વદન મિત્તવાણ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૧ ॥ એમ વિચાર પર મંત્રીને, દેખી નૃ
 પ તેણી વાર લાલ રે ॥ ચતુરંગ દલ લેઈ ચાલીયા, રમવા વનહ મઝાર લાલ
 રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૨ ॥ તિહાં બહુ કીડા લીલની, વિલસે જેમ મધુ માસ લાલ રે
 ॥ અશ્વ ખેલાવી બહુ પરે, શ્રમ લહી કરે આશ્વાસ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૩ ॥
 સાર સહકાર તરે હેડલે, બેડા નૃપ સવિ સાથ લાલ રે ॥ જાત્ય તુરગ જેઈ જૂ
 જુઆ, ફરસે વલી નિજ હાથ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૪ ॥ એહવે પશ્ચિમ દિશિ
 થકી, દીઠો આવત એક લાલ રે ॥ પંથિક ખંધ છે લાકડી, ધૂલ ધૂસર અતિ
 રેક લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૫ ॥ કમુકર ચિત ભિક્ષા પુટી, કર ઝાલી છે ચંગ
 લાલ રે ॥ પદ્મખંધ ચરણે અછે, વસન કરચાં ઉર્દગ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૬ ॥
 નીરકમંડલુ ઝાલીયું, દૂર દેશાંતરી કોય લાલ રે ॥ જણીને બોલાવીયો, કોણછે
 ભટને કહે જોય લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૭ ॥ નૃપ પાસે તે આણીયો, સુભટે જેણિ
 વાર લાલ રે ॥ દેખિ નૃપતિ હરખ્યો ઘણું, વરસે આંસુ ધાર લાલ રે ॥ પુ૦
 ॥ ૨૮ ॥ વિણ વાદલ વર્ષા થયો, અહો અહો ફલ વિણ ફૂલ લાલ રે ॥ પૂ
 રવ પુણ્ય ફલ્યું અહો, દીઠો નયણે અમુદ્ય લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૨૯ ॥ એમ બો
 લંતો ઓલખ્યો, દીસે છે ગુણચંદ્ર લાલ રે ॥ નૃપે ઊઠી આલિંગીઓ, જિ
 મ દેખી ચકોર ને ચંદ્ર લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૦ ॥ શ્રીચંદ્ર પદ્મજ સીંચીઓ
 હર્ષ જલેંકરી તામ લાલ રે ॥ ગુણચંદ્રે ભાલસ્થલે, પ્રણમે ગુણ મણિ ધામ
 લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૧ ॥ બેઠો યથોચિત્ત થાનકે, મનમાં હર્ષ ન માય લા
 લ રે ॥ મંત્રી પ્રમુખે જણીઓ, એ ભૂપતિનો સખાય લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૨ ॥
 આદરશું સહુએ નમ્યા, નૃપસખા નૃપતિ સમાન લાલ રે ॥ શ્રીચંદ્ર પૂછે ગુ

ણચંદ્રને, એકલો આઠ્યો એણે થાન લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૩ ॥ કુશસ્થલ કદા
મૂકીયું, કુણ પંથ પાવન કીધ લાલ રે ॥ પિતર પક્ષે કલ્યાણ છે, કહો સવિ
વાત પ્રસિદ્ધ લાલ રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૪ ॥ તવ ભોજઈ કિહાં અછે, જે જે થયો અ
વદાત લાલ રે ॥ મુઝ આલ્યા પછી તે કહો, જ્ઞાનવિમલ સુખ સાત લાલ
રે ॥ પુ૦ ॥ ૩૫ ॥ સર્વગાથા ॥

॥ દોહા ॥

॥ સહુ સાંભણતાં હવે કહે, શ્રીગુણચંદ્ર કુમાર ॥ તુમ આદેશથી તે
નિશે, કર્યો લેખક વ્યવહાર ॥ ૧ ॥ પણ મુઝ દેહેં ઊપન્યો, જાંભાલસ અં
ગ ભંગ ॥ થયે પ્રભાત તુમ ધર ગયો, આણી અધિકો રંગ ॥ ૨ ॥ તિહાં તુ
મને દીઠા નહીં, ઉપન્યો મન વિષવાદ ॥ ચંદ્રકલા પાસે ગયો, ચિંતાતુર નિ
શવાદ ॥ ૨ ॥ તુઝ મુઝ પ્રભુ નથી દીસતા, કહો ખખર મુઝ તેહ ॥ બહુ પુ
છ્યું પણ નવી કહે, રૂઢતી કંઠિત દેહ ॥ ૪ ॥ ગદગદ વાણીએમ કહ્યો, આમ
લેખતાંતા ॥ તે નિસુણી દુઃખિયો થયો, નયણેં નીર ઝરંતા ॥ પાા મુઝને મૂકીને
ગયા, દાખ્યો નહીં અપરાધ ॥ ચિંતામણિ પરેં દોહિલો, કહીયેં કેણી પરેં લા
ધ ॥ ૬ ॥ ચંદ્રકલા કહેદુખન કરે, તુમને પિતરવિયોગ ॥ ન.કહ્યું તિણે હેતેં કરી,
ન કરો મનમાં શોગ ॥ ૭ ॥ મુઝને એમ ભાખી ગયા, ગુહ્ય ન કહીશ કોઈ
પાસ ॥ મિત્ર વિના તું કેહને, તે ભણી ધરો આશ્વાસ ॥ એમ સુણિ
દુઃખ પાખ્યો ઘણું, અહોરાત્રિ પિતુ પાસ ॥ વસિઓ પણ રસિઓ ઘણું,
તુમ મલવાની આશ ॥ ૯ ॥ તેવાર પછી જ્ઞાની તણા, વચનથી લહી
આનંદ ॥ ભોજધનેં પિતૃ ધરેં, સાથેં કરો સખિ વૃંદ ॥ ૧૦ ॥ પોહોચાડી
ને તુમ ભણી, ખખર લહેવા જમ ॥ મહેંદ્રપુરથી આવીયો, સુંદર મં
ત્રી તામ ॥ ૧૧ ॥ અન્યવેશ ધરી નીકલ્યા, શુદ્ધિ કહી સવિ તેણ ॥ વલી
કુંડલપુરથી સચિવ, બુદ્ધિ વિશારદ જેણ ॥ ૧૨ ॥ જિહાં જે જે સવિ નિપ
ન્યું, તસ મુખથી લહ્યું તેહ ॥ સૂર્યવતી પણ સાંભલી, હર્ષ ધરે બહુ નેહ ॥
૧૩ ॥ તે દિનથી અભિગ્રહ કર્યા, મોદક આજ ધૃતપૂર ॥ પ્રમુખ ન લેવા તિહાં
લગે, દેખીસ સુત મુખનૂર ॥ ૧૪ ॥ ગર્ભવતી છે સૂર્યવતી, એ હવણાંની
વાત ॥ સ્વજન શ્રેષ્ઠી રાજ પ્રમુખ, કુશલ ખેમ સુખ સાત ॥ ૧૫ ॥ તુમ વિ
યોગ એક દુઃખઅ છે, અપર દુઃખ નવિ કાંચ ॥ મહેંદ્ર મંત્રિના મુખ થકી,
જાણ્યો તુમચો રાહ ॥ ૧૬ ॥ પ્રતાપસિંહ તૂપે એણિ દિશે, બહુ ભટ પ્રખ્યા
હેવ ॥ તુમ ગવેષણ કારણેં, સાયુધ કરતા સેવ ॥ ૧૭ ॥

॥ ઢાલ પચ્ચીશમી ॥ તુમેં પીતાંખર પહેરયાંજી
મુખને મરકલડે ॥ એ દેશી ॥

॥ હું પણ પ્રભુને નેહેંજી ॥ સાહિબ સોભાગી ॥ નિકલીયો ઘણે નિજ
દેહેંજી ॥ વાઝ વંડભાગી ॥ ધનંજય તિહાં થાપીજી ॥ સાં ॥ શીખ ભલા
મણુ આપીજી ॥ વાં ॥ ૧ ॥ કુંડલપુરમાં આવીજી ॥ સાં ॥ ચંદ્રલેખા
તિહાં બોલાવીજી ॥ વાં ॥ સવિ જણી તેહની વાતજી ॥ સાં ॥ તિહાં
રહો ત્રણ રાતજી ॥ વાં ॥ ૨ ॥ તિહાંથી માહેંદ્રપુર આવ્યોજી ॥ સાં ॥
સુલોચનાને આપ જણાવ્યોજી ॥ વાં ॥ તિહાંથી હેમપુરેં તુમ જણી જી
॥ સાં ॥ તિહાં સુણિ મદનપાલ વાણી જી ॥ વાં ॥ ૩ ॥ તિહાં માહા અચ
રિજ કીધુંજી ॥ સાં ॥ સ્વયેં પરણ્યે પરનેં દીધુંજી ॥ વાં ॥ કાંતિપુર
માંહે આવ્યોજી ॥ સાં ॥ પ્રિયંગુમંજરીએં મુઝ જણાવ્યોજી ॥ વાં ॥ ૪ ॥
તિહાંથી આ દિશેં આવીજી ॥ સાં ॥ તિહાં વાટ બહુ પંથ ભાવીજી ॥ વાં ॥
એક પંથેં સુભટનેં મેહેલ્યાજી ॥ સાં ॥ એમ ચિહુદિશેં જણી ઠેલ્યાજી ॥
વાં ॥ ૫ ॥ પુર નગર વનેં તુમ જોતોજી ॥ સાં ॥ વચેં વચેં દુઃખ ધરતો
જી ॥ વાં ॥ વલી પંથી મુખથી સુણીયોજી ॥ સાં ॥ શ્રીચંદ્ર નામેં નૃપ
મુણીયોજી ॥ વાં ॥ ૬ ॥ નવલખ દેશનો સ્વામીજી ॥ સાં ॥ દેવ સાન્નિધ્ય
પ્રભુતા પામીજી ॥ વાં ॥ મેં મન નિશ્ચય કર્યો એવોજી ॥ સાં ॥ નહી
અવર કોઈ એહ જોવોજી ॥ વાં ॥ ૭ ॥ હર્ષેં ત્વરિતપણે ચાલ્યોજી ॥ સાં ॥
વાજી મરણ લહો થયો પાલોજી ॥ વાં ॥ એકાકી પાદચારીજી ॥ સાં ॥
પણુ ધરતી અતિ ઘણી ભારીજી ॥ વાં ॥ ૮ ॥ એમ ભમતાં આજ મેં દીઠા
જી ॥ સાં ॥ પ્રભુ લાગ્યા અમૃતથી મીઠાજી ॥ વાં ॥ કૃતકૃત્ય થયો સુખ
પામ્યોજી ॥ સાં ॥ પંથ જનિત સવિ દુઃખ વામ્યોજી ॥ વાં ॥ ૯ ॥ જિ
મ યતિ પરિસહ સહી લાધેજી ॥ સાં ॥ પરમાનંદ કરી વાધેજી ॥ વાં ॥ ત્યારે
ભવદુઃખ ચિત્ત નવિ આવેજી ॥ સાં ॥ તિમ પ્રભુ દીઠે મુઝ થાવેજી ॥ વાં ॥ ૧૦ ॥
મંત્રિ સામંત શેઠ પ્રમુખાજી ॥ સાં ॥ અવદાત સુણી સવિ હરખ્યાજી ॥
વાં ॥ ગુણચંદ્ર વચણથી પામીજી ॥ સાં ॥ કુલવંશદિકેં નહીં ખામીજી
॥ વાં ॥ ૧૧ ॥ લખમણ મંત્રી મન ચિતેજી ॥ સાં ॥ ભલેં આવ્યો ગુણ
ચંદ્ર મિત્રજી ॥ વાં ॥ ભાગ્યબલેં એહવા મલીયાજી ॥ સાં ॥ સવિ લોકના
સંશય ટલિયાજી ॥ વાં ॥ ૧૨ ॥ એમ સવિ વૃત્તાંત જણાવ્યાજી ॥ સાં
॥ ઉદ્ધાનથી નયરમાં આવ્યાજી ॥ વાં ॥ ગુણચંદ્ર મલિ દુઃખ કાપ્યાંજી ॥

સાં ॥ માહામાત્ય પદેં તે થાખ્યાલ ॥ વાં ॥ ૧૩ ॥ સુખ શાતાયે
રાજ્ય તે પાલેલ ॥ સાં ॥ એક મદના મનમાંહિં સાલેલ ॥ વાં ॥ શ્રીચં
દ્ર નૃપતિનેં તેજેલ ॥ સાં ॥ વલી પૂરવ પુણ્યનેં હેજેલ ॥ વાં ॥ ૧૪ ॥
જિહાં વરતે સુથ સુગાલાલ ॥ સાં ॥ મંડાવે મોટિ દાનશાંલાલ ॥ વાં ॥
સમકિત મૂલ ધર્મ દીપાવેલ ॥ સાં ॥ વલી જીવ અમાર પલાવેલ ॥ વાં
॥ ૧૫ ॥ વલી સાત વ્યસનનેં વસાવેલ ॥ સાં ॥ દુઃસ્થિત જનનેં સધરાવે
લ ॥ વાં ॥ જિન ચૈત્ય ઉત્તંગ કરાવેલ ॥ સાં ॥ વલી જીર્ણોદ્ધાર સમરા
વેલ ॥ વાં ॥ ૧૬ ॥ એણી પરેં શુભ કરણીને કરતાલ ॥ સાં ॥ જ્ઞાન
ભક્તિ સદા આચરતાલ ॥ વાં ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ કમવદેલ ॥ સાં ॥
અહોનિશિ વધે પરમાનદેલ ॥ વાં ॥ ૧૭ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૧૪૨ ॥

॥ દોહા ॥

॥ મિત્ર મહ્યે સુખ ઊપન્યું, જિમ તરશ્યાં ટાહું નીર ॥ વિરહવ્યથા
તે વૃથા થઈ, સુખીયું થયું શરીર ॥ ૧ ॥ જેહને જેહની ઇષ્ટતા, તે મિલે હો
ય સંતુષ્ટ ॥ વાહાલાં જે આવી મલે, હોયે પુણ્યની પુષ્ટ ॥ ૨ ॥ એમ સુ
ખમાં વસતાં થકાં, આઠ્યો માસ વસંત ॥ સંયોગી નર સુરતરૂ, સરિખો છે
અત્યંત ॥ ૩ ॥ સંત સહૂ હેતેં કરી, આવે ઉપવન માંહિ ॥ શીતલ પવન પ્રવા
હથી, સંચરે તરૂવર છાંહિ ॥ ૪ ॥

॥ હાલ છઠ્ઠીશમી ॥ રાગ વસંત ॥

॥ હવે એક દિન શ્રીચંદ્ર ભૂમિ કંત, ગુણચંદ્ર મિત્ર સંયુત ॥
મયમત્ત મહંત મિલંત સંત, કહે આયો ખેલીજેં વસંત ॥ ૧ ॥ હવે ગુહ
રી મોહરી વનરાઈ તંત, માનું આયો ઋતુરાજ વસંત ॥ તિહાં તાલ તમાલ
હિંતાલ પુંગ, માનું ધ્વજ પદેં ઊચવિયાં સુચંગ ॥ ૨ ॥ નિર્ઝરણ ઝરણ રવ
તાલ તંત, પડછંદા નીસાણાં ગુડંત ॥ અંકુરિત સવિ ઊપવન ભૂ પુરંત, માનું
પ્રમદા પ્રમુદિત સંગ કંત ॥ હં ॥ ૩ ॥ તિલક વરૂણ અશેક ખંતિ, પ્ર
મદા પદ પડધા અભિલપંત ॥ તરૂવર તરૂણશું આલિંગંત, લતા લલના
લલિત હૃદય ખંત ॥ હં ॥ ૪ ॥ ગુચ્છાદિક ધણુધણુ સુમનસ જે હ
સંતિ, મનુ અધર તે પક્ષવ ચારૂ પંતિ ॥ પંચવર્ણી કૂદી ચુદિપંતિ, તિહાં
વિટપ વદનને મનુ ચુંખંતિ ॥ હં ॥ ૫ ॥ કુસુમ પાત્રેં એકેં પિયંત, મ
ધુકર મધુકરી મકરંદવૃંત ॥ તિહાં હરિણ હરિણી કપોલ અંત, શૃંગેં સુ
કંડને ખણંત ॥ હં ॥ ૬ ॥ કરી ગંડુશ જલ ભરિ દીયંત, કરિણી વદનેં નિ

જ કરી મહંત ॥ ચકવા ચકવી કિસલય કરી અંત, દેવત મુખમાં ધરી પ્રેમ
વંત ॥૬૦॥૭॥ એમ પ્રમુદિત પંખી જીવ યંત, નિરખીને કામી જનધસંતા ॥
તિહાં પંચ બાણબાણબલ મહંત, ભૂમિદેશે અનિવારિત પુરંત ॥૬૦॥ ૮ ॥
ઉન્માદન મોહનને તાપનંત, શોષણને મારણ પંચમંત ॥ પંચમસ્વર કે
કિલ કલરવંત, હોવે સુણતાં સચેત નર કામવંત ॥ ૬૦ ॥ ૯ ॥ રોગી વિ
યોગી દુઃખ દિયંત, સંયોગી અમૃતરસ પિયંત ॥ શીતલ મલયાચલ અ
નિલવંત, સુમગધશુસિકરને ઝરંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૦ ॥ વિરહિણી કહે એ
ભુયંગલિંત, ઉદ્ગાર એ તેહના કણ ઝરંત ॥ ૬૦ ॥ કિંશુક કુસુમ મનુપલ અ
સંત, તિણ હેતે પલાશ વિરહિણી ભણંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૧ ॥ સંયોગિણી પક્ષવ
તસ લિયંત, કરે શેખર સુંદર વેશવંત ॥ દેખનકું અતિ રૂપવંત, પરંનિર્ગુ
ણ ગંધ ન તે દહંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૨ ॥ માનિની માનને ભેદ ભ્રંત, મનું આયો
વસંત નૃપ સાજવંત ॥ મદન મતંગજ પરે ચઢંત, તિહાં વિવિધ કુસુમ
સેના સજવંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૩ ॥ શુક કેકિલ મોર મેના શકુંત, કલ કૂજિ
ત કેલિ કલા લવંત ॥ યોગી પણ દદ્યે થરહરંત, શું જણીયેં મન થિર
કેમ રહંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૪ ॥ બકુલને વોલસિરી વાસંત, દશ દિશિ પરિમલ
પસરંત ॥ શિશિર ઋતુયે જે પાત ઝરંત, મનું તેહ અવસ્થાને હસંત ॥
૬૦ ॥ ૧૫ ॥ વીણા ડક મહુઅરી બહુ વજંત, અવલ ગુલાલ અબિર ઊ
ડંત ॥ ભરિ ઓલિ ગોરી હોરી ખેલંત, ફગુણના ફગુઆ ગીત ગંત ॥ ૬૦
॥ ૧૬ ॥ પિયરકો કેસરકી ભરંત, માદલ મધુમાલા ગલે ડવંત ॥ અધર
સુધારસ ને પિયંત, પ્રેમખ્યાલે દંપતી મલિય પંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૭ ॥ માલ
તિ એક નવિ જે વિકસયંત, તો શી ઊણિમ હોયંગી વસંત ॥ વેલિ જઘ
જઘ મહમહંત, વિચે ચંપકમાલા કુસુમ ધરંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૮ ॥ એણિ યુગતે
લીલા હરિવંત, બિરદ ઋતુરાજ તણે ધરંત ॥ છોડી માનને માનિની આય
કંત, ગલે કંદલિ આલિંગન દિયંત ॥ ૬૦ ॥ ૧૯ ॥ એણે સમયેં સૂર્યવ
તી કુમારિ, લેઈ સાથેં સોઅધવ સપરિવાર ॥ કીડેં એમ વિવિધેં વન વિહાર
ર, દિયે દાન અવારિત ભું નિર્ધાર ॥ ૬૦ ॥ ૨૦ ॥ મનુ ભૂતલ શચિપતિ અ
નુકાર, સંગીત નાટકના ધોંકાર ॥ સુખ લીલેં નિગમે દિવસ સાર, જ્ઞાનવિ
મલ ગુરૂ શિર આણાધાર ॥ તિણથી નિતુ હોવત જયજયકાર ॥ ૬૦ ॥
૨૧ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૧૬૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એણી પરેં બહુ વિધ હર્ષના, પસરયા અધિક આણુંદ ॥ શ્રીચંદ્ર
ગુણચંદ્ર બેહુ દયા, જિમ મધુ માસ માકંદ ॥ ૧ ॥ જ્ઞાન ગોષ્ઠિરસ રંગમાં,
જતો ન જાણે કાલ ॥ એહિજ ઉત્તમ સંગનો, ફલ સાક્ષાત વિશાલ ॥ ૨ ॥
યતઃ ॥ ગીતનાદવિનોદેન, કાલોગચ્છતિ ધીમતાં ॥ વ્યસનેન હિ
મૂર્ખાણાં, નિદ્રયા કલહેન ચ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—બુદ્ધિમાનનો કાલ ગીત, નાદ, અને વિનોદેં કરી જાય છે અને મૂર્ખનો
કાલ વ્યસનેં કરી, નિદ્રાએં કરી, અને કલહેં કરીને જાય છે.

॥ ઢાલે સત્તાવીશમી ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥ દેશી કડખાની ॥

॥ આતમા હિત કરી ધૈર્ય ધરિ ધર્મકરી, કર્મના મર્મની કોડિ ભાંજો ॥ સકલ
સુખ અનુસરેં પ્રાણીયો ભવ તરે, ધર્મ ભવ તરણનો પ્રવર ઝહાજે ॥ આ ॥ ૧ ॥
ધર્મ તે ત્રિજગનો એક આધાર છે, સદુપયોગેં કર્યો ધર્મ તારે ॥ ધર્મ તે દ્ર
વ્યનેં ભાવના યોગથી, અશુભ સવિ હેલ માત્રેં નિવારે ॥ આ ॥ ૨ ॥ સંત તે
સત્ય કરી ધર્મને સદહે. ધર્મ તે સંત આધાર કહીએં ॥ એમ અન્યોન્ય આ
શ્રયથકી ધર્મની, વાસનાયેં કર્મની કોડિ દહિયેં ॥ આ ॥ ૩ ॥ ધર્મનું મૂલ
તે પરમ સંતોષ છે, વિષય જ્યથી સદા તેહ થાવે ॥ વિષયની જ્ય હોયે તપ
અને દાનથી, તેહ અનિદાન નિર્જર કહાવે ॥ આ ॥ ૪ ॥ તેહ તપ કીધલો
પૂર્વ ભવ નિર્મલો, આંખિલ વર્દ્ધમાનાભિધાનો ॥ ઐરવત ક્ષેત્રમાં તેહ શ્રી
ચંદ્ર નૃપ, સુખ લહો ભરતમાં સાવધાનો ॥ આ ॥ ૫ ॥ સૂરિ શ્રી જ્ઞાનવિમ
લેં એમ ભાખિયું, પૂર્ણ અધિકાર એ થયોઅ ત્રીજો ॥ શુદ્ધ ભાવેંકરી ભવિય
સુણો હિત ધરી, એહ સમ અવર રસ નહીંય દૂજો ॥ આ ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥
જગદ્ધર્માદ્ધારં સમસદુપયોગિ સ્થિર તનુ, લેસતસત્યાસંત સ્તદપિ સુખસં
તોષ વશગં ॥ સસંતોષઃ પ્રેષદ્ વિષયવિજયોપાર્જિતજય, સ્તપઃસાધ્યઃ સો
પિ પ્રભવતિ તપોવૈભવમિદં ॥ ૧ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૧૭૭ ॥

॥ ઇતિ શ્રી ચંદ્ર નૃપ સંબંધપ્રબંધે કુશસ્થલનિર્ગમન ૧ રાક્ષસ
નિગ્રહણ ૨ કુંડલપુર રાજ્યપ્રાપણ ૩ ચંદ્રલેખા પાણિગ્રહણ ૪ મહેંદ્ર
પુર ગમન ૫ સુલોચનાલોચનપટ્ટકરણ ૬ તસ્કર નિગ્રહ ગુટિકાંજનાદિ
વિશિષ્ટ વસ્તુ પ્રાપણ ૭ પ્રિયંગુમંજરી વિદ્વદ્ગોષ્ઠિ કથનપૂર્વક કરગ્રહણ ૮
મદનપાલ મનોરથ વિક્લીકરણ ૯ કાંતિપુરોપવને પ્રિયંગુક્ષીર નિર્જરણ
તત્પાણિગ્રહણ ૧૦ વિદ્યાધર ખર્જ પ્રાપણતદ્ધાતન ૧૧ મદનાપાણિગ્રહણ

૧૨ સાધુયુગલ સમાગમન ૧૩ તદ્દાન પ્રદીપન ધર્મશ્રવણ સમ્યક્ત સ્થિરીકર
ણ ૧૪ સ્વર્ણ પુરુષાધનેક વસ્તુ પ્રાપણ નવલક્ષદેશરાજ્ય લંલન કનક
વતી ઉદ્ધાહ કરણ ૧૬ ગુણચંદ્ર મિલણાધનેક કૌતુક પ્રવાસ ગમનચ
યાયા ૧૭ આનંદ મંદિર નામ્નિ રાસકે શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરીશ્વર વિરચિતે
તૃતીયોઽધિકારઃ સંપૂર્ણઃ ॥

॥ અથ ચતુર્થઃ ખંડઃ પ્રારભ્યતે ॥

॥ દોહા ॥

॥ ચંદ્રકલા નિલવટ ધરે, આદિ શક્તિ ઉદ્દામ ॥ આતમ ભાવેં તે થઇ,
પ્રગટે અક્ષય ધામ ॥ ૧ ॥ તેહ શક્તિ છે શાંભવી, બ્યાપિ ત્રિભુવન માંહ ॥
તે વિણુ પુરુષારથ નહીં, સાધનને ઉચ્છાહ ॥ ૨ ॥ તેહ શક્તિ પ્રભુ પદ રમે,
પદ્માવતી પ્રતીત ॥ વૈરોટયા ધરણેંદ્ર બિહુ, સેવા કરે વિનીત ॥ ૩ ॥ તે
શ્રીપાર્શ્વ પરમેશ્વર, પ્રણમું પ્રેમ મયાલા ॥ કહું ચોથો અધિકાર હવે, મીઠો જેમ
સુરસાલ ॥ ૪ ॥ દાન શીલ તપ એ ભલાં, પણ ભાવેં ભાવિત હોય ॥ તેા શિ
વતરતું ફલ દિયે, જગ માંહિં એમ જોય ॥ ૫ ॥ ધર્મ અર્થ વલી કામ છે, એહ
ત્રિવર્ગ જગ સાર ॥ પણ મોક્ષેં જે મેલિયે, તેા ચારે વર્ગ ઉદાર ॥ ૬ ॥ ધર્મ વર્ગને
સાધવા, જિમ્યારે પરમંગ ॥ તે માટે ગુરુરાજની, કૃપાથકી કહું ચંગ ॥ ૭ ॥
રાજ્ય પ્રાજ્ય સુખ ભોગવે, જિમિયા જે ધૃત પૂર ॥ તિમ સુખ વેદે પણ ખેદમાં,
મદના સમરે પૂર ॥ ૮ ॥ એક દિન મિત્ર સહિત થઇ, અશ્વયુગલ તિહાં લીધ ॥
લક્ષ્મણ મંત્રીને દેશની, ભાલામણ બહુ દીધ ॥ ૯ ॥ કહે હું આવીશ તુરતમાં,
ચિંતિત કામ કરેય ॥ એ સવિ જનપદ પ્રમુખની, સારી ખબર કરેય ॥ ૧૦ ॥

॥ ઢાલ પેહેલી. ॥

॥ રાગ આશાવરી ॥ નાયક મોહ નચાવીયો ॥ એ દેશી ॥ શીખ ભલામણ
દેઈને, આલ્યા શ્રીચંદ્ર ગુણ ચંદ્ર રે ॥ મૂક્યો દેશતે તુરતમાં, ચાલે જેમ અહ મેંદ્ર
રે ॥ અહો અહો નેહની પ્રબલતા, દુર્બલતા હોયે દેહ રે ॥ નેહ નિવિડ નર નારી

ને, નેહતો દુઃખનું ગેહરો ॥ અહો ॥ એ આંકણી ॥ વિકટ અટવીમાંહે ગયા, જોતાં
તેહના ભાવરો ॥ તરતલ સૂતો કાપડી, વૃદ્ધશરીર પ્રસ્તાવરે ॥ ૨ ॥ અહો ॥ અ
તિસાર રોગેં પીડિયો, એકાકી નિરાધાર રે ॥ કણ્ણા કરિ પડિગણુ કરે, બહુ
ઔષધ ઉપચારરે ॥ ૩ ॥ અં ॥ દૂરેં ભિલ્લોનાં ગામથી, વિવિધૌષધ તિહાંથી
આણુ રે ॥ સ્નાનાભ્યંગન સાચવે, દેશ કાલ દ્રવ્ય જાણુ રે ॥ ૪ ॥ અહો ॥ હર્ષિ
ત થઈ અવધૂત ભણે, દીસે છે મુઝ ભાગ્ય રો ॥ અંત અવસ્થાયેં તુમ સમા, મ
લીયા આવી લાગ રે ॥ ૫ ॥ અહો ॥ જગ નિર્હૃતુક ઉપકારીયા, તુમ સમ નરજગ
માંહિરે ॥ રતનગર્ભા તિણે કારણેં, પૃથિવી નામ ધરાય રે ॥ ૬ ॥ અહો ॥
યતઃ ॥ દોઢપુરિસે ધરધ ધરા, અહવા દોઢ વિધારિયા ધરણી ॥ ઉવચારે જસ્સ
મઈ, ઉવચારો જ ન વિસરઈ ॥ ૧ ॥ યાચમાનજનમાનસવૃત્તેઃ પૂરણાય પત જ
ન્મ ન યસ્ય ॥ તેન ભૂમિરતિ ભારવતીયં, ન દુર્મૈર્ન ગિરિભિર્ન સમુદ્રેઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—યાચના કરનારા માણસની મનોવૃત્તિને પૂરવા માટે જેનું જન્મ
નથી, તે એકકારકજ છે કારણ કે તેના જન્મથી ભૂમિને ભાર લાગે છે. ઝાડોથી, પર્વ
તાથી અને સમુદ્રોથી ભાર લાગતો નથી પરંતુ તેના જન્મથી ભાર લાગે છે.

॥ તે ભણી મુજ પાસેં અછે, વર પારસ પાષાણુ રે ॥ ભુવનમાંહે
તે દોહિલો, દઉંહું તેહ ગ્રહાણુ રે ॥ અહો ॥ ૭ ॥ કહે કુમર હવે તેહને,
ઊપકાર કરી કુણુ હાર રે ॥ ઉપકૃતિથી ઉપગારડો, ઇહે તેહ ગમાર રે ॥
અહો ॥ ૮ ॥ વલતું ભાંખે કાપડી, લાંપડી વાત મ બોલો રે ॥ આપડી
માંહે શું અછે, બાપડી તનું શું બોલો રે ॥ અહો ॥ ૯ ॥ ઊછીનું ન
થી વાલતો, તુમ સમ અવર ન ઠામ રે ॥ પાત્ર જાણીને આપીયેં, લીયો
જેમ કરૂં પ્રણામ રે ॥ અહો ॥ ૧૦ ॥ જેહના ફરસથી હોવે, લોહાદિ
ક સવિ ધાત રે ॥ સુવર્ણપણું તે ઉપલ લહે, દુર્લભ એહની જાત રે ॥ અં ॥
૧૧ ॥ મેદિની અનૃણ કરાવજો, કરજો દિન ઉદ્ધાર રે ॥ મુજ મઠ એ
ક કરાવજો, મહિમા જૈન વિહાર રે ॥ અહો ॥ ૧૨ ॥ બહુ હઠ કરી પાર
સ દીયે, નિઝામો તેણે તેહરે ॥ મૃત ઠામેં તસ મઠ કરાવ્યો, પાલ્યું વચન ધ
રી નેહ રે ॥ અહો ॥ ૧૩ ॥ અનુક્રમેં આઘા ચાલીયા, આવ્યું એક ઉ
ધાનરે ॥ વંશજલ દીડી તિહાં, અષોત્તર શત પર્વ માન રે ॥ અહો ॥
૧૪ ॥ પકવ સરલ ઉન્નત અછે, શાસ્ત્રોક્ત લક્ષણુ યુત્ત રે ॥ તેહ વિદારીને લી
યે, મૌક્ટિક યુગલ પવિત્ત રે ॥ અહો ॥ ૧૫ ॥ મિત્ર પ્રત્યેં નૃપ એમ કહે,
વૃદ્ધમણિ નર જાણી રે ॥ નારી તે છે લઘુમણિ, નરમાદા નામેં જાણી રે ॥

અહો ૦ ॥ ૧૬ ॥ એહનો ગુણ તે જાણીયે, નર રાખીજે પાસ રે ॥ નારી
 ધન લેઈ આપીયે, પરને કરી વિશ્વાસ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૧૭ ॥ નારી નર
 પાસે આવે, પણ એ ધન છે દુષ્ટ રે ॥ પરને છેતરવા ભણી, ન કરે કામ એ
 શિષ્ટ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૧૮ ॥ તિહાંથી આઘા ચાલીયા, મેહેલી પાલીનો અ
 ત રે ॥ શ્રી પર્યતગિરિ તુંગ છે, કનકાભિપતિ તંતરે ॥ અહો ૦ ॥ ૧૯ ॥ ગિરિ
 દેખીને મોહીયા, જોવે તે ચોપખેર રે ॥ ગિરિ ગઢરને વનહ દરિ, તર
 વન રાજ સમીર રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૦ ॥ તૃષાકાંત થયા જિસ્યે,
 જોયે જલનાં ઠામ રે ॥ તેણુ સમે તરૂણી રૂદતી સુણિ, તસ દુઃખ મેંટણુ
 કામ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૧ ॥ તે જોવાનેં તે ગયા, વિષમ ઠામે
 ગિરિશ્રુંગ રે ॥ દુઃખણી ભિલ્લીડી દેખીને, પૂછે દુઃખનું અંગ રે ॥
 અહો ૦ ॥ ૨૨ ॥ વલી જલસ્થાનક પૂછીયું, દેખીને ઊત્તમ
 દોય રે ॥ જલભૂત લોહનો કુંભ છે, આગલ આણી દોય રે ॥
 અહો ૦ ॥ ૨૩ ॥ તેણે જલ તે પીધું નહિં, અનુચિત કુલ વ્યવહાર
 રે ॥ ભિલીયે જલ થાનક કહ્યું, તિહાં ગયા દોય કુમાર રે ॥ અહો ૦ ॥
 ૨૪ ॥ સ્નાન પાન કરી સુખ લલાં, આવી ખેડા તર અઘાય રે ॥ તવ
 તેહનું દુઃખ પૂછીયું, કહે કિરાતી તિણ ઠાય રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૫ ॥ એ
 શ્રી ગિરિને આગલે, દૂરે વિણાપુર નયર રે ॥ પદ્મનાભ નર તેહનો,
 તે નયરને પાસે વલી નયર રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૬ ॥ તેહનો નૃપ તેહને
 ધરે, એક છે સોવન કુંભ રે ॥ ચોરે અપહરચો અન્યદા, પગ આવ્યો
 ચોરનો લાંભ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૭ ॥ તસસુભટે મમ પતિ ધરચો, ચોરતે
 હુતો અન્ય રે ॥ સમજાવ્યો સમજે નહિં, તેહ નરેશ્વર શૂન્ય રે ॥
 અહો ૦ ॥ ૨૮ ॥ તે દેવાની છતી નથી, અને વલી જુહું આલ રે ॥ તેણે
 દુઃખે રોડિ હું દુઃખિણી, કહ્યો કર્મ જંજલ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૨૯ ॥ કહે
 શ્રીચંદ્ર ભદ્રે સુણો, જે અયકુંભ તે આણો રે ॥ તુરત રિક્ત કરો
 આણીયો, ફરસ્યો પારસ પાષાણો રે ॥ અહો ૦ ॥ ૩૦ ॥ અગ્નિયોગે
 કંચન ઘટ કરી, દીધો ભીલડી હાથ રે ॥ તે લેઈ રાજને દિયો, છો-
 ડાવ્યો પ્રાણનાથ રે ॥ અહો ૦ ॥ ૩૧ ॥ નિષ્કારણ ઉપગારીયા, ચિર-
 જીવો એ સંત રે ॥ સવિ વૃત્તાંત પતિને કહ્યો, હૃષ્યો કિરાત અત્યં-
 ત રે ॥ અહો ૦ ॥ ૩૨ ॥ શ્રીચંદ્ર તિહાંથી ચાલીયા, વીણાપુરમાં જય
 રે ॥ ગઢ મઠ મંદિર પ્રમુખની, શોભા નિરખી સુખ થાય રે ॥ અહો ૦ ॥

૩૩ ॥ સુર્યવતી સુત સુંદર, મિત્ર તે વસ્ત્રે વિજે રે ॥ વેદિકાયે બેઠા
આવીને, દેખી નયર મન રીઝે રે ॥ અહો ॥ ૩૪ ॥ હવે તિહાં પૂર્વ
સારિકા તણો, જીવ ઇહાં ઉપ્પન્નો રે ॥ પદ્મનાભ નૃપ અંગજ, પદ્મ
શ્રી થઈ ધન્નો રે ॥ અહો ॥ ૩૫ ॥ મંત્રિ સુતા કમલશ્રીયા, સાથે પ
રમ છે નેહ રે ॥ બેહુ કીડા કરી સેહેરમાં, આવંતી સસનેહ રે ॥ અ
હો ॥ ૩૬ ॥ નિજધરે તે જાતાં અછે, બેઠા શ્રી ચંદ્રને દીઠ રે ॥ મોહી
થગિત થઈ રહી, જ્ઞાનવિમલ મતિ જિહુ રે ॥ મલિયાં પૂરવ ઇષ્ટ રે ॥
અહો ॥ ૩૭ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૪૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તિણ વેલાયે દાખવે, ખાવના ચંદન લેઈ ॥ કચોલું સશિખા
ભરયું, નિજ સખિ હાથે દેઈ ॥ ૧ ॥ લેઈ ગઈ રાજ આગલે, કિશુંએ કુણ
મુકણહાર ॥ કહે સખી આ પુરનો ધણી, પદ્મનાભ નૃપ સાર ॥ ૨ ॥ પદ્મ
વતી તેહની પ્રિયા, પુત્રી પદ્મશ્રી નામ ॥ તેણે મુકયું છે તુમ ભણી, સફ
લ કરો કરે પ્રણામ ॥ ૩ ॥ તેહ સુણી નૃપ ચિંતવે, નહી એ ભોગને કા
જ ॥ કિંતુ નિજશય દાખવા, એ સવિ કીધો સાજ ॥ ૪ ॥ અથવા દક્ષ
પરીક્ષતા, હેતે મુકયું પ્રાહે ॥ એમ ચિંતિને કનીનિકા, મુદ્રા મૂકે તે માંહે
॥ ૫ ॥ સખિ વિસર્જિ તે ગઈ, કરે કચોલું દીધ ॥ હરખી કન્યા ચિત્તમાં,
જાણું કારજ સિદ્ધ ॥ ૬ ॥ વલી છુટાં કુસુમ મોકલે, કની કુમરને તામ ॥
પાછાં ગુંથી મોકલ્યાં, નૃપતિ છે મન અભિરામ ॥ ૭ ॥ કહે ગુણચંદ્ર એહ
શી કલા, નૃપ કહે સુણુ પરમાર્થ ॥ ચંદન પરે વર નર ભરયું, એહ
સહરે વર સાર્થ ॥ ૮ ॥ મુદ્રા રત્નપરે માહરં, થાનક ભાવી જાણુ ॥ એહ
સમસ્યા દાખવી, કુમરી આશય જાણુ ॥ ૯ ॥ છુટક કુસુમપરે અછું,
નિર્ગુણને અસહાય ॥ ગુણયુત નરની સંગતે, માલા શીશ ધરાય
॥ ૧૦ ॥ એહવું સૂચ્યું જાણીને, પ્રાગ્ ભવ સ્નેહ નિખંધ ॥ નૃપ પુત્રીયે
વર વરચો, મંત્રિપુત્રો એમ અનુખંધ ॥ ૧૧ ॥ તેણે તેહ વિલોકિયો,
તેણે પણ તિહાં તેહ ॥ બેહુ જણ દૃષ્ટિસરામથી, વાધ્યો પ્રબલ સનેહ
॥ ૧૨ ॥ હવે તે પુત્રી બેહુ ગઈ, નિજનિજ ગેહ મઝાર ॥ પિતરને
ભાવ જણાવવા, હર્ષિત દદયમઝાર ॥ ૧૩ ॥ એહવે પદ જોતો થકો,
પાછલ આથો કિરાત ॥ નિજ સ્ત્રીકેરાં વયણથી, રોમાંચિત થયું ગાત
॥ ૧૪ ॥ વેદિકાયે બેઠા દેખીયા, ચરણે કરી પ્રણામ ॥ આ હું તે છું

ભિક્ષુડો, તુમ્હે દીધું જીવિત દાન ॥ ૧૫ ॥

॥ હાલ ખીજી ॥ સકલ સદાક્ષ આપે એ ॥ એ દેશી ॥

॥ આગ્રહકરી બહુ ભાવે એ, નિર્જ ઠામે તે ભાવે એ ॥ જાવે એ, ઉત્તર ધરી ઉદ્યાનમાં એ ॥ ૧ ॥ દ્રાખ સહકારની સાખ એ, શુભફલ કરાં લાખ એ ॥ આપે એ, સ્વાદ કરી તે બેહુ જણા એ ॥ ૨ ॥ પૂછે નૃપ હવે વાત એ, એ બહુ ફલની જાત એ ॥ કેમ થાત એ, હેમંત ઋતુએ કહાં એ વડાં એ ॥ ૩ ॥ કહે શખર સુણે સ્વામી એ, એ ફલની જાતિ બંદુ પામી એ ॥ નાં મી એ, શીશોં કર જોડી ભણે એ ॥ ૪ ॥ એણી ગિરેં શિખર છે પંચ એ, તેહમાં એક અતિ ઊંચ એ ॥ પ્રપંચ એ, માતર શિખર તણે ઘણે એ ॥ ૫ ॥ કોણ ધશાન તેહની સુરી, વિજ્યાધિષ્ઠાયિની પ્રવરી ॥ અતિ ખરી, એ ગિરિની સહાય કરે એ ॥ ૬ ॥

॥ અથ કિરાતકૃત સ્તવના ॥ ચરણાલી આમુંડા રણ ચડે ॥ એ દેશી ॥

॥ ચરણાલી પાલી નવિ પુલે, સિંહ યાનાદિ નવરોલે ॥ વિજ્યા વિજ્યાધિક રાતડી, નયને કરી દુશમન દોલે ॥ ચ૦ ॥ ૧ ॥ મહામાયા આદિશ કિત છે, માતંગી ચંગી દેહા ॥ વીસ હત્થી સત્ય કરેં ગ્રહી, રાખે રાક્ષસ સસ મેહા ॥ ચ૦ ॥ ૨ ॥ ધજ બંધી ધરતીમાં એણે, ગુંણસંધી ધનુષ ટંકારે ॥ દુર્જન જન દોષી લખાડ જે, તેહને ઝાડ પરેં ઉડાડે ॥ ચ૦ ॥ ૩ ॥ શ્રીગિરિ પર્વત રખવાલિકા, ગોપાલિકા ગાવે ગીત ॥ બલિ બાકુલ ભોગ લેવે ઘણાં, મણા કિસિય નહીં બહુ નીત ॥ ચ૦ ॥ ૪ ॥ મુક્તાક્ષ હારની પંતિઓં, મનું તારા ગ્રહગણ જ્યોતિ ॥ સીત વસનાભૂષણભૂષિતાં, ટાલેંતી દુશમન છાતી ॥ ચ૦ ॥ ૫ ॥ પરમેશ્વરી શંખરી શંકરી, શર્વાણી સુખકર છાય ॥ ભગવતી ભવાની ભાસુરી, જગદંબા અંબા માય ॥ ચ૦ ॥ ૬ ॥ રક્ત ચંદન સિંદૂર રંગશું, ચર્ચીજે છાકમ-છોલ ॥ બલિ પૂજ પૂજિત પાર્વતી, ત્રિપુરા તારા રંગરોલ ॥ ચ૦ ॥ ૭ ॥ તુઝ નયન કટાક્ષે નિરખિયા, પંચખીયાં પોહવી પ્રભુ વાતા ॥ તેજલા વાહાલા જગતના, તે માતા છે સુખશાતા ॥ ચ૦ ॥ ૮ ॥ ઇતિ કિરાતકૃત્ય વિજ્યા ગીત ॥

॥ પૂર્વ હાલ ॥ તે સૂરિ ચૈત્યને આગલેં, તરૂંચર એક સદાક્ષે ॥ તે સ ફલ, સ્વાદુ અમૃતને ધિગૂ કરે એ ॥ ૭ ॥ એ પર્વત અતિ તુંગ છે, એક મારમનો સંગ છે ॥ તિહાં પ્રસંગ છે, મુઝ વિણુ અવર ન કોઈનો એ ॥ ૮ ॥ વૃદ્ધ વચનથી હું લહું, વસ્તુ કોશાદિક છે બહુ ॥ નિર્વહું, એ ગિરિની સવિવા

તડી એ ॥ ૯ ॥ પાંચિ ધારો આગલ થાજી, એહ મનોરથ ચાહું ॥ નિર્વાહું,
 તે કહો ને તુમે શિર ધરીએ ॥ ૧૦ ॥ મિત્ર સહિત નૃપ ગિરિ ચઢે, સાથે કિરાત
 ચઢ્યો દૃઢે, અતિ ગૂઢે, ગુહા શ્રૃંગવન અતિ ઘણું એ ॥ ૧૧ ॥ એક અછે તિ
 હાં પદ્મલ, ભરિયુંછે નિર્મલ જલ ॥ ઉત્પલ્લ, કમલ પરિમલે વાસોયું એ ॥
 ૧૨ ॥ સમિત્ર નૃપતિ સ્નાન આચરે, સરસ સદાકલ વાવરે ॥ અતિ ખરે, વિ
 જ્યા સુરિના શિખરથી એ ॥ ૧૩ ॥ પકવ અપકવ જે જોસ્તની, આમ કદંબ
 ની બહુ બની ॥ અતિ ઘણી, કદંલી નાલેરી તણી એ ॥ ૧૪ ॥ ખજૂરી રહ
 જદની, જંબૂ જંબીરી પણ ઘણી ॥ પુરઘણી, આગલ આણી ઢોયવા એ ॥
 ૧૫ ॥ સાધુ માધુર્ય પૂરિયાં, બીજપૂર બહુ ચૂરિયાં ॥ અંકૂરિયાં, જમ નારિંજ
 તણાં ફલાં એ ॥ ૧૬ ॥ દાડિમ ફનસને ચારોલી, ક્ષીરામલક મેવા મલી ॥
 આમિલી, આંબલી પીલૂ પીલડાં એ ॥ ૧૭ ॥ કરણાં વચણાં અતિ ઘણાં,
 ગુંદાં શ્રૃંગાટક બદરીડાં ॥ ટિમણીડાં, વાલુકી ચિર્ભટતણાં એ ॥ ૧૮ ॥ મદ્રિકા
 સવ પાનક, નિર્મલ જલ જિહાંનક ॥ આનક, પરે ગુંજે નિર્જર્જણાં તિહાં એ ॥
 ૧૯ ॥ એલાલવિંજ લવણદલાં, નાગવલ્લી તણાં દલાં ॥ કોમલાં, જતિકેશ
 શુભ કેવડા એ ॥ ૨૦ ॥ જઘ જૂઠ માલતી, કુંદ મચકુંદ સોહાવતી ॥ ભાવતી,
 કુસુમ જાતિ આગલ કરે એ ॥ ૨૧ ॥ તે સવલાં સફલાં કરયાં, પ્રસન્ન
 કરી સવિ તે ધરયાં ॥ શિરધરયાં, ચંપક કેતકી માલતી એ ॥ ૨૨ ॥ ભૂધરે ભૂ
 ધર ભાવીયો, ચિત્તમાંહિ અતિ ઠાવીયો ॥ જણાવિયો, તિણે કિરાત સવિ
 માંહિનો એ ॥ ૨૩ ॥ લહી આદેશ સુરિ તણો, વાશ્યો નગર સોહામણો ॥
 અતિ ઘણો મહિમાજણ્યો ગિરિતણો એ ॥ ૨૪ ॥ સમયે શ્રી જિનવર તણું,
 અતિ ઊત્તંગ સોહામણું ॥ ચોગુણું, કરાવીશે નિજ ધરથકી એ ॥ ૨૫ ॥
 દિન કેતાએક તિહાં રહી, ભીલ્લને શીખ દેઇ સહી ॥ તુરંગ વહી, ચાલ્યા
 આગલ બેહુ જણા એ ॥ ૨૬ ॥ પંથે આતપ પીડિયા, સરોવર પાલે સં
 ઠિયા ॥ કુંઠિયા, મને નહીં બેહુ જણા એ ॥ ૨૭ ॥ એહવે એક અદ્વગ તિહાં,
 આવે કુમર અછે જિહાં ॥ કહે કિહાંથી, આવ્યા તસ પૂછીયું એ ॥ ૨૮ ॥
 તસ કર પંજર એક છે, કીરયુગલ માંહે ર્યે ॥ કિહાં ગછે, પૂછે તે પંથીપ્રતે
 એ ॥ ૨૯ ॥ કીરયુગલ બોલાવીઓ, શાસ્ત્ર નિપુણ એમ ભાવિઓ,
 પામીઓ, ચિત્ત પ્રભેદ પ્રતે ઘણું એ ॥ ૩૦ ॥ પૂછે કિહાં એ પાવીયો,
 અથવા વિક્રમે લાવીયો ॥ સોંપાવીયો, કુણહી કોઇને હેજથી એ ॥ ૩૧ ॥
 તે કહે નંદ નયર ઘણી, હરિષેણ રાજ બહુ ગુણી ॥ તેહ તણી, તારા

લોચના,નંદની એ ॥૩૨॥ વીણાપુર નૃપ નંદિની, પદ્મશ્રી છે ગુણધણી ॥ તેહ તણી, સખી છે તિણેં તેહને એ ॥૩૩॥ કીરયુગલ એ મોકલ્યું, મુઝ હાથેંથી અ ટિકલ્યું ॥ તિહાં ભલ્યું, ચિત્ત માંહોમાં તેહનું એ ॥૩૪॥ મુઝ મુખે તેણિયેં કહાવીયો, સ્વયંવર દિનેં જે નર આવીયો, લાવીયો, તે કર્મેં તાહરે વર ગુણ નિલો એ ॥૩૫॥ માહરે પણ વરતે વરવો, એ નિશ્ચય મનેં એમ ધરવો ॥ નિસ્તરવો, જમવારો તુઝ પ્રીતિશું એ ॥૩૬॥ અધ્વગેં એ વાર્તા કહી, કીર યુગલનેં સંગ્રહી ॥ ગહ ગહી, ચાલ્યો વીણાપુર ભણી એ ॥૩૭॥ નૃપ અનેક તિહાં આવશે, સ્વયંવર મંડપ શોભાવશે ॥ પાવશે, અતિ ખુબ માન નૃપતિ તણાં એ ॥૩૮॥ તે દિન ઉપર જાઈશું, સ્વયંવર ભેલાથાઈશું ॥ આયશું, એ હવો ચિત્તમાં ભાવીયો એ ॥૩૯॥ એહવે કોઈ આવી કહે, સ્વયંવર મંડપ નિર્વહે ॥ કૃત બહુ, ઉચ્છવ વીણાપુર હોવે એ ॥૪૦॥ સ્વયંવર દેખણને હેતે, મિત્ર સહિત નૃપ બહુ હેતે ॥ સંકેતેં, જાએ તિહાં ઉલટધરી એ ॥૪૧॥ નૃપ સામંત મંત્રીસર, બેઠા અનેક રાજેસર ॥ કેસર, અર્ચિત અંગ સુગંધલા એ ॥૪૨॥ વિસ્મય દેખી પામીયા, એ કુણ આબ્યા ધામીયા ॥ કામીયા, સ્વયંવર મંડપ દેખવા એ ॥૪૩॥ ગ્રહગણમાં જિમચંદ્રમા, તેજવંતમાં અર્ચમા ॥ નહી સમા, એહના ગુણથી આગલા એ ॥૪૪॥ જ્ઞાનવિમલ મતિ જેહની, પુણ્ય દિશા હોયે તેહની ॥ મેહની, પરેં તે સહુનેં સોહામણા એ ॥૪૫॥ સર્વગાથા ॥ ॥ દોહા ॥

॥ મંડપ માંહિં આવીયા, જવ શ્રીચંદ્ર કુમાર ॥ હરિ વૈતાલિકેં ઓલ ખ્યા, બોલે જ્યજ્યકાર ॥ ૧ ॥ દાનેં કીર્તિ વધે ધણી, દાને દોલત હોય ॥ દાન કિહાંએ દીધું હતું, અફલ ન થાયે કોયા ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ કાવ્ય ॥ પાત્રે પુણ્ય નિબંધનં તદિતરે દીને દયાખ્યાપકં, મિત્રે પ્રીતિવિવર્ધનં રિપુજને વૈરાપહા રક્ષમં ॥ ભટ્ટાદૌય યશાસ્કરં નરપતૌ સન્માન સંપાદકં, ભૃત્યે ભક્ત્યતિશાયિ દાનમફલં શ્રીચંદ્ર ન કચાપિ તે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—પાત્રમાદીધેલું દાન, પુણ્ય ને બાંધનારું છે, તથા દીનજનને દીધેલું દાન, દયાને દેખાડનારું છે, મિલને આપેલું દાન, પ્રીતિ વધારનારું છે, વૈરી જનને દાન આપેલું હોય તે વૈરના નાશને કરનારું છે. પંડિતને દીધેલું દાન યશાસ્કરું છે, રાજાને દીધેલું દાન સન્માનને સંપાદન કરનારું છે. આકરને દીધેલું દાન આપણી પર ભાવ ધરનારું છે માટે હે શ્રીચંદ્ર! તમારું આપેલું દાન કાઈ નિષ્ફલ નથી.

॥ છંદ હાટકી ॥ જે પરનારિ સહોદર સુંદર, દુઃસ્થિતજન આધાર ॥ જે કાયરનર શરણાગત વર, વજ્ર પંજર અતુકાર ॥૧॥ જે નિષ્કારણ મેઘ તણી ખરેં, કરતા બહુ ઊપગાર ॥ તે શ્રીચંદ્ર સદા જ્યવતો, અર્ચિત સુરસહકાર ॥

૨૥ ॥ દોહા ॥ એમ નિસુણી નૃપ ઊત્તમે, દીધું તસ બહુ દાના ॥ ઊચિતન ચૂકે
સયણુ તે, જેહને જેહ પ્રધાન ॥ ૩ ॥ કહેમિત્ર પ્રતે રાજવી ઇહાં, જણાવ્યાનું
નહીં કામ ॥ એમ ચિંતી ઉત્તર દિશે, આહ્યાનિશિ પડી તામ ॥ ૪ ॥ મધ્યે
રાત્રિ એક યક્ષધરે, સુતા નિર્ભય ચિત્ત ॥ પરભાતે ઉઠ્યા જિસે, નૃપ કહે મિ
ત્ર પ્રવિત્ર ॥ ૫ ॥ મેરગિરે સુરતરતલે, કોઇ અદ્ભુત સ્ત્રી આવી ॥ લક્ષ્મી
ના કુલદેવતા, પ્રાણિ અકે મુઝ લાવિ ॥ ૬ ॥ સાપ્રતિ દીઠું સ્વમ એ, કોઇ
અદ્ભુત ફલ થાય ॥ ઇહાં કાંઇ સંશય નહીં, કોઇ મહા સુખ થાય ॥ ૭ ॥ એ
મ કહી પથે આસથિ, અટવીમાંહે જાય ॥ આગલ જતાં એક સ્ત્રી, દૃષ્ટિ
મેલાપક થાય ॥ ૮ ॥ ભયથી ચકિત વરલોચના, ભૂષણભૂષિત દેહ ॥ ભ
વ્ય અરણ અંશુક ધરયાં, ઝરતાં નીર નીરેહ ॥ ૯ ॥ વેગથકી તે આવતી, સ
ધવ સગભા નાર ॥ શ્રીચંદે નિરખી નયન, અમૃતાંજન અનુકાર ॥ ૧૦ ॥
સહસા દેખી આલીયા, સામા ધરી ઉત્સાહ ॥ પદ પ્રણમીને એમ કહે, એણે
કામે કિમ માય ॥ ૧૧ ॥ આવો આવો માતજી, મ કરો દુઃખ લગાર ॥
ભય સધલાં ભાંજી ગયાં, ફડ્યા મનોરથ સાર ॥ ૧૨ ॥ કેમ એકલડાં કેમ
ઇહાં, આઁયાં એણીવાર ॥ ભાગ્ય અમારાથી મહ્યાં, ભૂખ્યાં અન્ન સંભાર ॥
૧૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૩૩ ॥

॥ ઢાલ ત્રીજી ॥ આજ નિહેજે રે દીસે નાહલો ॥ એ દેશી ॥

॥ તેહ વચન સુણી દેખી કુમરને, હરખી દદ્યે અત્યંતજી ॥ યક્ષને ચૈ
ત્યે રે મંડપ આવીને, બેસે જેહવે સંતજી ॥ ૧ ॥ સયણ સખાઇ રે
ભાગ્યખલે મલે, રાનમાંહે હોયે લીલાજી ॥ ભાગ્યે વાહલાં રે વહેલાં
હલિમલે, હોયે વયણ વસીલા જી ॥ સં ॥ ૩ ॥ એ આંકણી ॥ શ્રી
ચંદ્રાભિધ દીડી મુદ્રિકા, દેખી ઓલખી હરખેજી ॥ પૂછે શ્રીચંદ્ર કહો તિ
હાં, સુરગુરુ સરખો પરખેજી ॥ સં ॥ ૨ ॥ લેઇ ઉત્સંગે રે હર્ષ નયન
જલે, ન્હવરાવી તસ અંગજી ॥ ગાઠસ્વરશ્ચ રૂદન કરે ધણું, લૂવે વસ્ત્ર સુચં
ગજી ॥ રૂપે જીત્યો અનંગજી ॥ સં ॥ ૪ ॥ કહે સુણ વાહલા રે સૂર્યવ
તી અધું, જાણે એ હું માયજી ॥ તું સુત માહરોરે બાર વરસે થયો, મેલો
ભાગ્યપસાયજી ॥ સં ॥ ૫ ॥ પાહાનો છૂટો રે હર્ષ પ્રકર્ષથી, આલિંગ્યો
દૃઢ હોયજી ॥ હર્ષે ધહેલી મલી એ માવડી, શ્રીચંદ્ર સન્મુખ જોયજી ॥ સં
॥ ૬ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર એકાકીપણે, અરણ વસ્ત્રનો ભાવજી ॥ એહ અ
વસ્થા રે આવી કિણી પરે, વનમાંહિં કુણુ લાવેજી ॥ સં ॥ ૭ ॥ આપ અ

રિત કહે સૂર્યવતી તિહાં, આપ વિવાહથી માંડીજી ॥ ગણક નિમિત્ત શશિ
સુહણાદિકેં, ઇંદુપાન નૃપ રચવાડીજી ॥ સં ॥ ૮ ॥ જનમનામ મુદ્રા
સુમવાટિકા, મોચન સુરવચ જાણીજી ॥ જ્ઞાની સાધુ વચનેં સવિ આગ
લું, ચરિત કહે સવિ વાણીજી ॥ સં ॥ ૯ ॥ અનુક્રમેં હમણાં રે ગર્ભપ્રભા
વથી, દોહદ વિષમો થાવેજી ॥ રક્ત દીર્ઘિકામાંહિ નાહણું, ક્રીડા કરેં ઉ
ચ્છાહેંજી ॥ સં ॥ ૧૦ ॥ તે ડોહલો નૃપેં સચિવ જાણાવીયો, લાક્ષારસ
ને પ્રપચેંજી ॥ વાવમાંહે હું બહુ પરેં ક્રીડતાં, ભટ રહ્યા પાસે ન ખંચેજી
॥ સં ॥ ૧૧ ॥ રમી વિરમીને થાકી તટેં રહી, આમિષબ્રાંતિ રક્તવસ્ત્રે
જી ॥ ભારંડ પંખી રે નભ લેઈ ચલ્યો, સુભટ વિફલ થયાં શસ્ત્રજી ॥ સં
॥ ૧૨ ॥ ભ્રમણ કરી અહોરાત્રિ તે પંખીયેં, આવી શિલાપરેં મૂકેજી ॥
નમોડહત એણિ પરેં બોલતી, કુલ વ્યવહાર ન ચૂકેજી ॥ સં ॥ ૧૩ ॥ સુધી
ને શાન બેહુ કિહાં એ ગઈ, ખગ ખગની પરેં ધીડજી ॥ રાત નિગમી રે એક
દરિમાંહે, દુઃખીયાં નયણ ન નિડજી ॥ સં ॥ ૧૪ ॥ ચાલી પ્રભાતેં રે દુષ્ટ શ્વા
પદ તણા, શબ્દ સુણીભય પામીજી ॥ કંપતી દ્રોડતી શ્વાસ ભરી ઘણું, આ અ
ટવી મેં પામીજી ॥ સં ॥ ૧૫ ॥ ભાગ્યબલેં સંપ્રતિ સુત તુમેં મલ્યા,
હર્ષ જલધિ થયો પૂરજી ॥ આજ અભિગ્રહ સવિ પૂરા થયા, દીઠા સુત મુ
ખ નૂરજી ॥ સં ॥ ૧૬ ॥ મુઝ તુઝ વિરહતણું દુઃખ આકરેં, તુઝ પિતાને
થારોજી ॥ તેતો જ્ઞાની રે જાણે મન તથા, કેમ તસ કાલ ગમારોજી ॥ સં ॥ ૧૭ ॥
સુણીયાં માડી કેરાં વચણડાં, સ્તુતિ કરવાને લાગોજી ॥ માડી માહારે
રે પુણ્યતર ફલ્યો, તુમચો વિરહો લાગોજી ॥ સં ॥ ૧૮ ॥ ધન્ય
કૃતપુણ્ય રે કૃતકૃત્ય હું થયો, નયણેં દીડી માડીજી ॥ વાદલ પાખેરેં જ
લધર વૃષ્ટિ થઈ, પુણ્યની વાડી જડીજી ॥ સં ॥ ૧૯ ॥ દ્રાખ સુધારસ ન
વનીતને શશી, લેઈ તેહનો સારજી ॥ માતા કેરેં દહય ઘડયું વિધેં, એહવુ
નીતિમાંસારજી ॥ સં ॥ ૨૦ ॥ યતઃ કાવ્યં ॥ ઊઠા ગર્ભપ્રસવસમયે દુઃખ મત્યુ
અશુભ, પથ્યાહારેં સ્તનપનવિધિભિઃ સ્તન્યપાનપ્રયત્નૈઃ ॥ વિષ્ટામૂત્રપ્રભૃતિ
મલિનૈઃ કષ્ટમાસાદ્ય માતા, ત્રાતઃ પુત્રઃ કથમપિ યયા સ્તૂયતે સૈવ માતા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—પ્રથમ ગભિના પ્રસવમાં દુઃખ ધારણ કરનારી અને અત્યંત તદનંતર
સ્નાન વિધિયોએ, તથા સ્તનપાનાદિક પ્રયાનોએ, વિષ્ટામૂત્રાદિક મલિનતાના સહન
કરવાએ. એમ હરકોઈ પ્રકારના દુઃખ સહન કરીને જે માતાયે પુત્રની રક્ષા કરાય
છે, તે માતા જગત્માં વખણાય છે તેમાં શું નવાઈ ?

શ્રી ગુણચંદ્રે સકલ ચરિત કહ્યું, ચર્યાના અધિકાર જી ॥ સૂર્યવતી માતા

તવ હરખિયાં, નૃપ કહે શો વિસ્તાર ॥ ૨૧ ॥ સં ॥ એહવે આંચો રે
 જન અવલોકતાં, પગલે પગલે જમ ॥ અશ્વસહિત બેઠા બેઠુ નિરખિયા,
 હરખ્યા કરીય પ્રણામ ॥ ૨૨ ॥ સં ॥ તે બોલ્યા કહે મંત્રી નૃપ અછે, આ
 વો આવો એથ ॥ મંત્રી ગજ રથ તુરગ સહિત સવે, મલિયા હરખી
 તેથ ॥ ૨૩ ॥ સં ॥ તેજલે ભાલે કરી દીપતો, દેખી નૃપ કરે પ્રણામ ॥
 દેવ અવધારે રે બુદ્ધિસાગરનામે, સચિવશું તનમન મામ ॥ સચિવ અધુંગુણ
 ધામ ॥ ૨૪ ॥ સં ॥ વિણાપુરનો રે નૃપતિ પદ્મનામે ॥ તસપુત્રી જે તુ
 મેં દીડી ॥ તે તુમશું છે અતિ અનુરાગિણી, થઇ તુજ વિરહે અંગીડી
 ॥ ૨૫ ॥ સં ॥ મુજપુત્રી પણ અનુરાગિણી થઇ, તુમ મંત્રિને દેખે ॥
 એમ જાણીને રે મુજને મોકલ્યો, શુદ્ધિકરણ સંતોષે ॥ ૨૬ ॥ સં ॥ જોયા
 સઘલે પણ નવિ પેખીયા, તેણે મનમાં વિખવાદ ॥ હમણાં નિરખી રે અ
 તિ આણુંદીયા, કરો હવે અમ્હ પ્રસાદ ॥ ૨૭ ॥ સં ॥ સ્વયંવરે પણ બ
 હુ નૃપ આવીયા, પણ પુત્રીને મન નવિ ભાસે ॥ કહે રાજ ઓલખીશ કહો
 કેણી પરે, લક્ષણથી સુપ્રકાશે ॥ ૨૮ ॥ સં ॥ કીરયુગલ પણ તિહાં કણે આ
 ણીયું, તારાલોચનાયે જેહ ॥ પદ્મશ્રીને મૂકયું પ્રીતિથી, સગાસયણ સસ
 નેહ ॥ ૨૯ ॥ સં ॥ પદ્મશ્રી નૃપ અંક છે રહી, કીરયુગલ લિયે હાથે ॥
 દેખી મૂઝાયામી અતિ ઘણું, કીર સારિકા સાથે ॥ ૩૦ ॥ સં ॥ ચેતન પ
 મી શીતલ વાયુથી, તાતે પૂછી વાત ॥ કેમ એ દેખી રે મૂઝાને લહી,
 કહે મુજ સાંભરી જાત ॥ ૩૧ ॥ સં ॥ નયર કુશસ્થલ પાછલ હું હ
 તી, સૂર્યવતીને પાસે ॥ કાબર હું હતી કોટિ દ્વીપની, જિનધર્મ કરે ઓ
 લાસે ॥ ૩૨ ॥ સં ॥ અકાઇ મહોત્સવને અવસરે, શ્રી આદિદેવ પ્રસાદે
 ॥ જે દીઠો તે નરવર ધારીયો. કરી અણસણ આહ્વાદે ॥ ૩૩ ॥ સં ॥
 તે ઘણાં આંચો દીઠો મેં સહી, ધાર્યો વર મેં તેહ ॥ અવર ન ધારે મન
 માંહે કદા, જો, હોયે ગુણનો ગેહ ॥ ૩૪ ॥ સં ॥ એમ કહીને રે અશનતે ન
 વિ કરયું, ન પિયે નીર લગાર ॥ એહવે હરિભટ્ટ આંચો એમ કહે, તે
 દીઠો સ્વયંવર મઝાર ॥ ૩૫ ॥ સં ॥ રાતે મુજને રે એહ પરક કરી, મો
 કલીયો બલયુત્ત ॥ તુમ્હને દીડા રે ભાગ્યબલે કરી, આવી કરો પવિ
 ત્ર ॥ ૩૬ ॥ સં ॥ સૂર્યવતો રાણી પણ ઓલખો, આલ્યાં થઇ સસનેહે
 ॥ તિહાં આંચો તસ પુર ધણી આવીયો, મલીયાં હર્ષસનેહે ॥
 ૩૭ ॥ સં ॥ એહવામાંહે હરિભટ્ટ બોલીયો, ગાઇ તસ ગુણગામ ॥

જ્ઞાનવિમલ સૂરિ ભાંખે એહવું, સુખ લહે પુણ્ય નિદાનજી ॥ ૩૮ ॥ સં ॥
સર્વગાથા ॥ ૧૭૦ ॥

હરિભટ્ટેનોક્ત્ત ॥ કવિત છપ્યો ॥ પૂર્વે કુશસ્થલ નયર, પ્રથમ જિનભવને દે
ખી ॥ સારિકા કહે નિદાન, ચાર જિનધર્મને પેખી ॥ અણસણ કરી થઈ ઇ
શ્ય, નયર વિણાપુર રાજ ॥ પદ્મ પદ્માવતી કંત, પદ્મશ્રી પુત્રી તાજ ॥
પ્રથમા નિજબુદ્ધે કરી, પછી જાતિ સ્મરણે પેખીયો, તે શ્રીચંદ્રજ્યો ચિરં,
આજ નયણે મેં નિરખીયો ॥ ૧ ॥ ગાહા ॥ ગભ્ભે વર વીરસુએ, સોણિ
ચરઈ ડોહલે તયા જયે ॥ ભારટેણાણીયા, સિરિગિરિ પાસંમિ જ મુક્કા ॥
૧ ॥ સા સૂરિયવઈ જણુણી, મિલિયા વરિસે દુવાલસે જસ્સ ॥ સિરિપવ
યસ્સ નિયમે, સો નિવઈ જ્યગિ સિરિચંદો ॥ ૨ ॥ કણુય પુરે કણુય
ભભય, ધૂયા કણુગાગિ લીઈ સહરજ્જ ॥ પાલઈ સુરાઈ દીણું, નવલખખ
પહુય સિરિચંદો ॥ ૩ ॥ ઇત્યાદિ ॥ સર્વગાથા ૧૪૭ ॥

॥ દોહા ॥

સૂર્યવતી એમ સાંભલી, આપે તસ મહાદાન ॥ કહે જનની મુજ
દેખતાં, કરો પાણિગ્રહ માન ॥ ૧ ॥ માતતણે આગ્રહ લહી, કીધો તિહાં
વિવાહ ॥ પદ્મશ્રી તારાલોચના, પરણી બહુ ઊત્સાહ ॥ ૨ ॥ કમલ
શ્રી મંત્રીસુતા, પરણી ગુણચંદ્રેણ ॥ મંગલ વરત્યાં અતિ ઘણાં,
પુણ્યપસાયેં તેણ ॥ ૩ ॥ કહે ચેટક નૃપ ગણપ્રત્યે, પદ્મશ્રીને નેત ॥ ભવ
પાછલે સારિકા હતી, પદ્મશ્રી વરદેત ॥ ૪ ॥ તેણે શ્રીચંદ્ર નૃપતિ વરચો,
તે તો જુગતું સ્વામ ॥ પણ કમલશ્રી ગુણચંદ્રને, કિસ્યું સ્નેહનું ધામ
॥ ૫ ॥ કહે ભગવન ભૂપતિ સુણો, એહનો પણ સંબંધ ॥ કહે કર્-
ણારસના ધણી, ધુરથી પૂર્વપ્રબંધ ॥ ૬ ॥ ધરણ ગણક પહેલાં કહ્યો,
તે વિમલાચલેં જય ॥ જપ તપ ધ્યાનથકી તિહાં, હત્યાપાપ મુકા
ય ॥ ૭ ॥ શ્રીદેવી પેહેલી પ્રિયા, ધરણે મારી જેહ ॥ સમાધાન મરણે
કરી, નરભવ ફરી લહી તેહ ॥ ૮ ॥ સુંદર શેઠ તણી સુતા, નંદપુરે
તસ નામ ॥ જિનદત્તા તે જનમતે, વાસિત થઈ અભિરામ ॥ ૯ ॥
યૌવન પામી અણ પતિ, ઇચ્છા દ્વદયેં ન થાય ॥ જનક સાથે સંઘ લે
ઈને, શત્રુજય યાત્રાયેં જય ॥ ૧૦ ॥ કરતો તીર્થની સેવના, ધરણ દીઠો
જમ ॥ પૂરવલવના યોગથી, મન પ્રસન્ન થયું તામ ॥ ૧૧ ॥ અતિ-
સ્મરણ તિહાં લહે, જણી ધરણ નિજકંત ॥ વિધિપૂર્વક પણ સેવતો

દેખી રાગ અત્યંત ॥ ધરણે પણ કરયાં ખામણાં, બંધાણે વલી પ્રેમ ॥
 ધરણે અણસણ આદરયું, સંલેખના કરે એમ ॥ ૧૨ ॥ તીર્થ ભકિત મહિ
 માથકી, ગુણચંદ્ર થયો નિરાખાધ ॥ બાલપણે બ્રહ્મચારિણી, ધરતી
 ચિત્ત સમાધ ॥ ૧૩ ॥ જિનદત્તા ભરીને થઈ, સંપ્રતિ કમલશ્રી એહા ॥
 પાણિગ્રહણ થયું એહને, એ પણ પૂર્વસનેહ ॥ ૧૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૯૯ ॥
 ॥ હાલ ચોથી ॥ ૪ ॥ તુંગિયા ગિરિ શિખર સોહે ॥ એ દેશી ॥ એમસુણી
 ગણધરતણાંવયણાં, કહે ચેટક રાય રે ॥ કર્મ કીધાં સુકૃત દુષ્કૃત, તે ભોગવે ક્ષય
 થાય રે ॥ ૧ ॥ ભાવીયે એમભાવ આણી, જાણીએ જિનધર્મ રે ॥ નેહ આ
 તમભાવથી લહે, પરમ પદનાં શર્મ રે ॥ ૨ ॥ ભાવિં ॥ એ આંક
 ણી ॥ હવે શ્રીચંદ્ર તિહાં રાજ, થયા પ્રૌઢ પ્રતાપ રે ॥ કરે ધર્મનાં
 ક્ષેત્ર પુષ્ટાં, ટાલે વ્યસનના વ્યાપરે ॥ ૩ ॥ ભાં ॥ હવે કુશસ્થલ પુરે
 મૂકે, કરભીભૂત બહુ ભાર રે ॥ બુદ્ધિસાગર સચિવને સવિ, કહે એમ
 સમાચાર રે ॥ ૪ ॥ ભાં ॥ કનકપુરે લખમણ મંત્રીને, કહી ઇહાંની શુદ્ધિ
 રે ॥ પછો પિતાને ગામ જઈને, સકલ કહેવી શુદ્ધિ રે ॥ ૫ ॥ ભાં ॥ શ્રીગિ
 રિને ભિલ્લેડે તિહાં, કહી સોવન ખાણીરે ॥ ચંદ્રપુરતિહાં નયર વસ્યું, તુંગ
 મંદિર શ્રેણિરે ॥ ૬ ॥ ભાં ॥ ગઠ મઠ વિશાલા પોલ તોરણ, વાવિ સર
 આરામ રે ॥ કૂપ ચૂપને થૂલ બહુલી, શસ્ત્રશાલા ઠામ રે ॥ ૭ ॥ ભાં ॥
 મધ્યશૃંગે ચારદ્વારે, ચૈત્ય જિનનું કીધ રે ॥ મહૌદ્ય પદ હેતે તેહનું, ચંદ્ર
 પતિ નામ દીધ રે ॥ ૮ ॥ ભાં ॥ ભીમ અટવી સર્વવાસી, ગામ ઠામ નિ
 વેશ રે ॥ તે કિરાતને કૃત્યકારી, થાપિયો દિયે દેશ રે ॥ ૯ ॥ ભાં ॥
 સ્વર્ણખાણીને ફરસ પાહણ, યોગથી સવિ ભૂમિ રે ॥ ધર્મથાનકે કરે મંડિત,
 પુણ્યકરણી સીમ રે ॥ ૧૦ ॥ ભાં ॥ દાનશાલા ધર્મશાલા, ચૈત્યમાલા શા
 લ રે ॥ ન્યાયધર્મની ઘંટા બાંધે, તેજે ઝાક ઝમાલ રે ॥ ૧૧ ॥ ભાં ॥ હવે એ
 ક દિન દાન શાલાયે, પથિક આંચો એક રે ॥ રાય પૂછે કિહાંથી આંચો, ક
 હે કલ્યાણ પુરથી છેક રે ॥ ૧૨ ॥ ભાં ॥ કનકપુરમાંહિ થઈને, આવીયો હું
 આજ રે ॥ તે નગરનો સ્વામી કિહાં એ, ગયો છે નિજ કાજ રે ॥ ૧૩ ॥
 ભાં ॥ મંત્રી લખમણ રાજ કાજે, અછે બહુ સાવધાન રે ॥ પણ છનૂપ
 નું કટક લેઈ, આવિયો ધરી માન રે ॥ ૧૪ ॥ ભાં ॥ ગુણવિશ્રમ નૃપ સખ
 લ થઈને, દેશરોધ કરેઈ રે ॥ સૈન્ય ચતુરંગ યુક્તમંત્રી, થયો સન્મુખ લેઈ રે
 ॥ ૧૫ ॥ ભાં ॥ એમ પંથક વયણ નિસુણી, કરી ગૂઢવિચાર રે ॥ પદ્મનાભ

પ્રમુખ, ભૂપતિ, સાથે ગુણચંદ્રસાર રે ॥ ૧૬ ॥ ભા૦ ॥ પ્રયાણક ત્રિક સા
થે આપે, ચાલીયા લેઈ સૈન્ય રે ॥ ચંદ્રહાસ અસિ તાસ આપ્યું, જસ
પ્રભાવનદૈન્ય રે ॥ ૧૭ ॥ ભા૦ ॥ તેવોલાવી વડ્યા પાછા, ફરી શ્રીગિરેં જય રે
॥ ગામ નગર જે આપ વસ્યાં, નિરખી બહુ સુખ થાય રે ॥ ૧૮ ॥ ભા૦ ॥
અલ્પ સૈન્યે કોઈ ગામે, વસ્યાં રાત્રેં આય રે ॥ નષ્ટચર્યાયેં શ્રીચંદ્રનૃપ, પ
થિકશાલાયેં જય રે ॥ ૧૯ ॥ ભા૦ ॥ તિહાં અધ્વજ એક બોલ્યો, કરે મલિ
સવિ વાત રે ॥ ગતદિનેં હું કુંતલાભિધં, પુરેં રહિયો રાતિ રે ॥ ૨૦ ॥
ભા૦ ॥ સુધન શેઠ છે કૃપણ તેડને, ચાર સુત વહુ ચાર રે ॥ મધ્ય રાત્રેં તેહ
ઊઠી, કરે સ્નાન શૃંગાર રે ॥ ૨૧ ॥ ભા૦ ॥ ગઈ વાટમાંહિં શમિતરૂ, તેહ
ઉપર બેસે રે ॥ ગઈકિહાં એ પાછી આવી, હું રહ્યો ભયેં તે દેશ રે ॥ ૨૨ ॥ ભા૦ ॥
તિહાં થકી હું આજ આબ્યો, જોયણ પંચ તે ગામ રે ॥ તેહ પ્રવૃત્તિ શ્રીચં
દ્રની સુણી, કરચું મન ઉદામ રે ॥ ૨૩ ॥ ભા૦ ॥ સૈન્યે મૂકી તિહાં પહુતા,
અદૃષ્ટ ગુટિકયોગ રે ॥ સાંજ વેલાયેં સુધનનેં ઘરેં, રજની રહે ગત શોગ રે ॥
૨૪ ॥ ભા૦ ॥ મધ્ય રાતેં ચાર વહૂયર, ચઢી તરૂ કરી યાન રે ॥ માંહે માં
હે કહે કિહાં જવું, કહે એક કરી માન રે ॥ ૨૫ ॥ ભા૦ ॥ ગતદિનેં જે
વાત નિસુણી, તેહ જોવા હેત રે ॥ દ્વીપ કુર્કોટકેં અચરિજ, આજ છે સંકેત
રે ॥ ૨૬ ॥ ભા૦ ॥ ચાલવું એમ કહી ચાલી, ભણી યોગિની મંત્ર
રે ॥ શ્રી ચંદ્ર પણ તરૂ મૂલ દૃઢ થઈ, રહ્યો જોવા તંત્ર રે ॥ ૨૭ ॥ ભા૦ ॥
તતકાલમાં કુર્કોટ દ્વીપેં, ઊતરયા ધરી રંગ રે ॥ તેહ તરૂ સુસ્થાન
મૂકી, જોઈ પુર નિઃસંગ રે ॥ ૨૮ ॥ ભા૦ ॥ ભૂપ પણ તેણે પંથેં પુરમાં,
ઠીડવાનેં જય રે ॥ વિવિધ થાનકેં ગઈ તે પણ, ભૂપ મન અચરિજ થાય રે
॥ ૨૯ ॥ ભા૦ ॥ હવે નૃપતિ સિંહ દ્વાર ભાગે, વિવિધ ચંદ્રની ભાંતિ
રે ॥ પ્રૌઢમંડપમાંહે ચિત્રિત, દીપિકાભૂત કાંતિ રે ॥ ૩૦ ॥ ભા૦ ॥ વિ
વિધ મુક્તાફલભિરાજિત, પાદ પીઠ પ્રધાન રે ॥ સજ્જ સિંહાસન દેખી ચિતે,
વિજય વિમાનજણે નિદાન રે ॥ ૩૧ ॥ ભા૦ ॥ નૃપતિ દેખી ચિત્તચિતે, ભોગ્ય
વસ્તુનેં યોગ્ય રે ॥ શૂન્ય સિંહાસન ન શોભે, મહાવીરને ભોગ્ય રે ॥ ૩૨ ॥
ભા૦ ॥ શયન આસન યાન વાહન, શસ્ત્રશાસ્ત્રાશન પાન રે ॥ એહ સાધાર
ણ સહુનેં, જેમ પુણ્ય વંત નિધાન રે ॥ ૩૩ ॥ ભા૦ ॥ મુખથકી ગુટિકા નિ
કાસી, બેઠો નિર્ભય હોય રે ॥ ખર્જ હાથેં સત્ત્વ સાથેં, ગિરિશિખર હરિ પ
રેં જોય રે ॥ ૩૪ ॥ ભા૦ ॥ પાસેં તસ એક થાત્ર ભરિયો, નાગવક્ષીદલેષુ

રે ॥ તાસ સ્વાદન કરી આદર્શો, જોવે વદન ચિરેણુ રે ॥ ૩૫ ॥ ભા. ॥ એ
હવામાં જવનિકાંતરે, પુરૂષ બેઠા દક્ષ રે ॥ આવી જય જય રવેં બોલ્યા, ભ
લેં થયા પરતક્ષ રે ॥ ૩૬ ॥ ભા. ॥ કેઈ નર વાજિત્ર વાજે, કેઈ કરે સંગી
ત રે ॥ કેઈ કહે મુખ ભાગ્ય અમ્હયાં, જ્ઞાનવિમલ સૂરિ હેત રે ॥ કહ્યા સુકૃ
ત સકેત રે ॥ ૩૭ ॥ ભા. ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એહવે સુભટે પરિવરચો, આબ્યો ગ્રામાધીશ ॥ નિરખી શ્રી ચંદ્ર ઉઠી
યા, પ્રણમેનામે શીશ ॥ ૧ ॥ ગ્રામાધીશેં કુમરનેં, લેઈ ઉત્સર્ગેં ઠાય ॥ જ્યોતિ
ઝગામગ કુમરતનુ, દેખી વિસ્મય થાય ॥ ૨ ॥ અમ્હ ભાગ્યેં તુમ્હો આવીયા,
વિણુ વાદલ વિણુ ગાજ ॥ વરપાની પરેં નિપન્યું, તુમ્હ દર્શન મહારાજ ॥
૩ ॥ કહે હું કંકાટ દ્વીપનો, રવિપ્રભ નામેં રાય ॥ નવ પુત્રી છે માહરે, તેહનાં
એ નામ સુહાય ॥ ૪ ॥ અથ નામાનિ ॥ કનકસેના ૧ કનક પ્રભા, ૨ કનક મં
જરી નામ ૩ ॥ કનકાભા ૪ કનકસુંદરી, ૫ કનકમાલા ૬ ગુણુખાણુ ॥ ૫ ॥
કનકરમા ૭ ને મનોરમા, ૮ સ્વર્ણાભા ૯ ધતિ નામ ॥ યૌવન પામી દેખીને,
ચિંતાતુર થયો તામ ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ જતેતિ પૂર્વે મહતીવ ચિંતા, કસ્મૈ પ્રદે
યેતિ તતઃ પ્રવૃદ્ધા ॥ દત્તા સુખં સ્થાસ્યતિ વા નવેતિ, કન્યાપિતૃત્વં કિલ હં
ત કષ્ટમ્ ॥ ૧ ॥ ગાહા ॥ જન્મંતીએ સોગો, વઢૂંતિ એવવઢૂંએ ચિંતા ॥ પર
ણીયા એ દડો, જીવતિપિયા નિચ્ચિઓ દુખિયો ॥ ૨ ॥ નિય ધર સોસા,
પર ગેહ મંડણી, કુલકલંક કલિભવણુ ॥ જોહિં ન જાયા ધૂયા, તે સુહિયા
જીવલોગમ્મિ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—પ્રથમ કન્યાના પિતાને દીકરી ઉત્પન્ન થાય, તારેંજ ચિંતા થાય, પછી
યોગ્ય વસ્ત્ર દેવીએચિંતા થાય. તેને દીધા પછી વલી સુખથી રહેશે કે નહીં રહે? એમ ચિં
તા થાય, માટે કન્યાના પિતાને હા! મોહોડું કષ્ટ છે ॥ ૧ ॥ પાછલી બે ગાથાના ભાવાર્થ
સરલ છે માટે લખ્યા નથી.

॥ દોહા ॥

॥ સભામાંહે નિમિત્તિયો, પૂછ્યો મેં એક વાર ॥ એ સવિનો વર એક
હોશે, કિંવા ભિન્ન ભરતાર ॥ ૭ ॥ તેણેં જોઈને એમ કહ્યું, એ સવિનો
વર છે એક ॥ કોઈ પરદ્વીપથી આવશે, મોહોટો નરપતિ છેક ॥ ૮ ॥ નામ ઠામનું
મુજ નહીં, એહવું નિર્મલ જ્ઞાન ॥ પણ અહિનાણુ કહું અણું, અણી નિમિ
ત્ત અનુભવન ॥ ૯ ॥ દશમી દિનની મધ્યનિશેં, આવી મલશે તેહ ॥ કરો

સામગ્રી લાગેની, વેણા લીધ સુસનેહ ॥ ૧૦ ॥ સજ સામગ્રી તસ કહે
દિન પંચુ તેહિજ આજ ॥ એ સિંહાસન અલંકરયું, સીધાં વંછિત
કાજ ॥ ૧૧ ॥ સંપ્રતિ સુંદર લગ્ન છે, દોષ અઢાર નિકલંક ॥ કન્યાનો
કરગ્રહ કરો, જેમ રોહિણી મૃગાંક ॥ ૧૨ ॥ બહુ આગ્રહથી નવ કની,
કરપીડન તતકાલ ॥ તે નિરખણુને આવીયા, નગરલોક અસરાલ ॥ ૧૩ ॥
ચાર વહુ જે શેડની, જેવા આવી જમા ॥ તે દેખીને તે કહે, અહો યોગ્ય અભિ
રામ ॥ ૧૪ ॥ ચિંતે કુમર એ જયશે, તો ઇહાં રહ્યો કેમ કરેશ ॥ એ સા
થે જાડો તો ભલું, શૂનો છે મુજ દેશ ॥ ૧૫ ॥ એમ ચિંતી પાનેતરેં વસ્ત્રાં
ચલેં લખે એમ ॥ પ્રતાપસિંહ નૃપસુત અણું, શ્રીચંદ્ર કુશસ્થલેં ખેમ ॥
૧૬ ॥ કુંકમશું અક્ષર વલી, લખી વિવાહની કેડિ ॥ સૌધ ઉર્ધ્વભૂમે જઈ,
ચિંતે ન કરેં જેડિ ॥ ૧૭ ॥ કનકસેના કરમુદ્રિકા, દેઈ લેઈ નિજ વેશ ॥
વપુચિંતાનો મિશ કરી, નિસરીયા ધરી વેશ ॥ ૧૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૫૮ ॥

॥ ઢાલ પાંચમી ॥

॥ નવ ગજ ફોટા ધાધરો રે, દશ ગજ ફોટા ચીર રે ॥ હડિલા વયરી,
ધસમસ પડે ગોરી ધાધરે હો લાલ ॥ એ દેશી ॥ શમિ તરપાસેં આવી
યા રે, જેહવે ધરીય ઊમાહ રે ॥ હડિલા રાણા ॥ ભલું તુમ્હારું ભાગ્ય
છે હો લાલ ॥ પહેલાં આવી ૫૨ વર્ણની રે, દીઠો તેણીએં તેહ રે હડીલા
રાણા ॥ ૧ ॥ ભ૦ ॥ યોગિની અર્પરાને ઊમા રે, ચારે વહુઅર તેહ રે
હડિ ॥ અર્પરા ઊમયાને કહે રે, એ ચારે વહુ કૃપણુને ગેહ રે ॥ હડી ॥
૨ ॥ ભ૦ ॥ એ દુઃખિણી મનની હુંતી રે, એકદિન ગઈ તસ ધામ
રે ॥ હ૦ ॥ ભિક્ષાભોજન બહુ દિયું રે, તૂટી હું તેણે બહુ મામ રે ॥
હ૦ ॥ ૩ ॥ ભ૦ ॥ એહને વિદ્યા શીખવી રે, તેણે મન ગમતું થાય રે ॥
હ૦ ॥ અરે ભદ્રે એ ઊમયા અછે રે, શિક્ષણી મહારી મન ભાય રે ॥
હ૦ ॥ ૪ ॥ ભ૦ ॥ પ્રથમ ધણી નાઠે હુતે રે, અપરપતિ મુજ બલ કીધ
રે ॥ હ૦ ॥ એ અમ્હ ભગતિ છે ધણું રે, જણ્યો એ પણ સિદ્ધ રે ॥ હ૦
॥ ૫ ॥ ભ૦ ॥ અચરિજ જેવા ઇહાં આવિયા રે, ભલેં મલીયાં મોરી
માય રે ॥ હ૦ ॥ હવે કિહાં જશે તે કહો રે, વહુઅર કહે પડિ પાય રે ॥
હ૦ ॥ ૬ ॥ ભ૦ ॥ યોગિની કહે અમેં જયશું રે, કુશસ્થલ પુરેં આજ રે ॥
હ૦ ॥ વહુઅર પૂછે તિહાં શું અછે રે, કૌતુક મેરી માય રે ॥ હ૦ ॥ ૭ ॥ ભ૦ ॥
અર્પરા કહે તેહનો ધણી રે, પ્રતાપસિંહ રાજન રે ॥ હ૦ ॥ સૂર્યવતી તેનહી

પ્રિયા રે, છે હમણાં સાધાન રે ॥ ૬૦ ॥ ૮ ॥ ભગા ડોહોલો તેહને ઉપનો રે,
 ગર્ભ તણે અનુસાર રે ॥ ૬૦ ॥ નાઊં રૂધિર ભરી વાવડી રે, પૂર્યોબુદ્ધિ પ્રચાર
 રે ॥ રંગિલી રાણી ॥ ૬૧ ॥ ભગા અલતારસ વારીશુ રે, વસન થયાં તસ
 રક્ત રે ॥ રંગા અપહરી ભારંડ પંખી રે ॥ ૬૦ ॥ તેણે વિયોગે દુઃખી રાજિયો
 રે, મરવા કરે છે ધંખી રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૦ ॥ ભગા ચિતા રચાવીને દા
 જતો રે, રાખ્યો છે સચિવ પરિવાર રે ॥ ૬૦ ॥ આજ લગેં તે જીવતો રે,
 અછે પ્રભાતેં થયે વાર રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૧ ॥ ભગા સૂર્યવતીના પુત્રને રે,
 દેખે એ માહારૂં રાજ રે ॥ ૬૦ ॥ સચિવને કહી ઊઘાનમાં રે, ગોત્રદેવી
 આગેં કરી સાજ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૨ ॥ ભગા કાષ્ઠલક્ષણ કરશે સહી રે,
 તદા કહેશે કોઈ દેવ રે ॥ ૬૦ ॥ તેવારેં રાજ સ્વસ્થો હુશે રે, સપરિવા
 ર તતખેવ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૩ ॥ ભગા તેહ વિનોદને જોયવા રે, જશું અ
 મો ઉજમાલ રે ॥ ૬૦ ॥ એમ સુણી મુકી ઊમા ખર્પરા રે, વહ્નઅર
 ગઈ તતકાલ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૪ ॥ ભગા તરતલેં આવી ચિંતવે રે,
 જઈએં આપણેં તે કામ રે ॥ ૬૦ ॥ પણ થોડી છે યામિની રે, તો હો
 ચે જોવા કામ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૫ ॥ ભગા મુજ ભાગ્યેં યોગિની મલી રે,
 જણી એ મેં વાત રે ॥ ૬૦ ॥ વિવન નિવારૂં તાતનું રે, તો સહી એહ
 નો જાત રે ॥ રંગિલીરાણી ॥ ૧૬ ॥ ભગા એન ચિંતી વૃક્ષેં ચઢ્યો રે,
 ગુટિકાંજનને યોગ રે ॥ ૬૦ ॥ ક્ષણમાં કુશસ્થલ પામીયા રે લાલ, દેખે મહ્યાં
 બહુ લોગ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૭ ॥ ભગા વનમાંહે સામગ્રી કરી રે, દીડી તેણી
 વાર રે ॥ ૬૦ ॥ અવધૂત વેશેં નિભિતિયો રે, થઈ આવ્યો વનહ મઝાર
 રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૮ ॥ ભગા હવે નૃપ સ્નાન મજ્જન કરી રે, ગોત્ર દેવી
 પગેં લાગ રે ॥ ૬૦ ॥ ચિતા પાસેં આવ્યો નિસેં રે, પરજલતી છે આ
 ગ રે ॥ ૬૦ ॥ ૧૯ ॥ ભગા એહવે તેહ નિભિતિયો રે, કહે કરી ઊંચો
 હાથ રે ॥ રંગિલી ॥ ૨૦ ॥ પડખ પડખ તું મતિમંત રે, તેહ સુણે ભૂનાથ રે
 ૬૦ ॥ ૨૦ ॥ ભગા રાજ તેહનેવિધેં થકી રે, પૂજી પ્રણમી પાય રે ॥ ૨૦ ॥
 કાંઈ જણે છે કિંવા મુખરતા રે લાલ, દાખો કોઈ ઉપાય રે ॥ ૬૦ ॥ ૨૧ ॥
 ભગા તિથિપત્ર જોઈ સ્વરજ્ઞાનથી રે, જણું તુજદુઃખ ભૂપ રે ॥ ૨૦ ॥
 મન ચિંતવું સવિ જણીયેં રે લાલ, અમો છું બ્રહ્મસ્વરૂપ રે ॥ ૬૦ ॥ ૨૨ ॥
 ભગા સૂર્યવતી છે જીવતી રે, શુભકામેં પુત્રસમેત રે ॥ ૨૦ ॥ થોડા દિ
 નમાંહે હવે રે લાલ, મલશે તુજને હેત રે ॥ ૬૦ ॥ ૨૩ ॥ ભગા દિન અથ

કર્મા આવશે રે, કુશલ ખેમ સમાચાર રે ॥ ૬૦ ॥ સચિવ-પ્રમુખ હર
ખ્યા ઘણું રે, તુમ્હ વાણી સુધાથી સાર રે ॥ ૨૦ ॥ અમ્હને દીધ આ
ધાર રે ॥ ૨૦ ॥ ૨૪ ॥ ભ૦ ॥ ગોત્રદેવીએ આણીયો રે, એહ નિમિત્ત
ક રત્ન રે ॥ ૨૦ ॥ સત્યવચન એ થાયશે રે, કરજો એહનાં યત્ન રે ॥
૨૦ ॥ ૨૫ ॥ ભ૦ ॥ ચેટાલીસુરીને સ્તવી રે, પેસારે પુરમાંહી રે ॥
૬૦ ॥ ઉત્સવ સાથે નિમિત્તિયો રે, આવે નૃપતિ ઊત્સાહ રે ॥ ૨૦ ॥
૨૬ ॥ ભ૦ ॥ હવે છાનો શ્રી ચંદ્ર વનમાં ગયો રે, તરૂં થોગિની નવિ દીકરે ॥
૬૦ ॥ મનમાં ચિંતે માહરે રે, કાર્ય થયું મન ઇકરે ॥ જનક ઉ
ગરીયો વિશિષ્ટ રે ॥ ૨૦ ॥ ૨૭ ॥ ભ૦ ॥ મધ્યાન્હે ભૂખ્યો થયો રે,
યોગી યોગનું ધ્યાન રે ॥ ૨૦ ॥ રાત્રીએ વિધિશું જમાવીધો રે, પૂછે નૃપ
યોગનિદાન રે ॥ ૨૦ ॥ લઘુવયે શું થયું જ્ઞાન રે ॥ ૨૦ ॥ ૨૮ ॥ ભ૦ ॥
કહે યોગી ધ્યાન સાધવા રે, કરવા પરઉપગાર રે ॥ ૨૦ ॥ સાધીયે લ
ઘુવયેંતો ભલું રે, સંતનાએ આચાર રે ॥ ૨૦ ॥ ૨૯ ॥ ભ૦ ॥ પણ જ
હર પિઠર કોઈ પડ્યું રે, તે પૂરે હોય સમાધિ રે ॥ ૨૦ ॥ અન્ન તે દેહ
આધાર છે રે, દેહથી બુદ્ધિ અગાધ રે ॥ ૨૦ ॥ ૩૦ ॥ ભ૦ ॥ તેહથી ત
ત્ત્વચિંતા હોવે રે, તેહથી ઊપજે ધ્યાન રે ॥ ૨૦ ॥ ધ્યાનથી લય ગુણ
ઉપજે રે, તેહથી હોય એક તાન રે ॥ ૨૦ ॥ ૩૧ ॥ ભ૦ ॥ યતઃ ॥ દેહઃ
સ્નેહઃ સ્વરમધુરતા, બુદ્ધિલાવણ્યલક્ષ્મીઃ પ્રાણાનંગઃ પવનસમતા ક્રોધહાનિ
વિલાસાઃ ॥ ધર્મઃ શાસ્ત્રં મુરગુરુનતિઃ શૌચમાચારચિંતા, ભક્તપૂર્ણ જહર
પિઠરે પ્રાણિનાં સંભવંતિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—મનુષ્યનું જો ભાત થકી પેટ ભર્યું હોયતો, દેહ, સ્નેહ, સ્વરનું મધુરપ
ણું, બુદ્ધિનું લાવણ્ય, લજ્જા, પ્રાણ, કામદેવ, વાયુની સમતા, ક્રોધનો નાશ, અનેક વિલા
સ, ધર્મ, શાસ્ત્ર, દેવગુરુને પ્રણામ, પવિત્રતા, આચારની ચિંતા, એ સર્વ સંભવે છે ॥ ૧ ॥

તેહ ભણી અન્ન તે જોઈએ રે, અવર તે ભોગવિલાસ રે ॥ ૨૦ ॥
યોગીને ભવસુખ ભાસિયા રે, એતો કર્મના પાશ રે ॥ ૨૦ ॥
૩૨ ॥ ભ૦ ॥ તેભણીયોગને સેવીયે રે, યોગ તે પરમ રસાંગ રે ॥ ૨૦ ॥
યોગ તે શુભ પરિણામે મલે રે, સાધતે અષ્ટાંગ રે ॥ ૨૦ ॥ ૩૩ ॥
ભ૦ ॥ યમ નિયમ પ્રણિધાન શુરે, આસન પ્રાણાયામ રે ॥ ૨૦ ॥ ભ૦ ॥
હારને ધારણારે, એ અષ્ટાંગયોગનામ રે ॥ ૨૦ ॥ ૩૪ ॥ ભ૦ ॥ એ
હના ભેદ અછે ઘણા રે, જાણે જે હોયે જાણ રે ॥ ૨૦ ॥ જ્ઞાનવિમલગુ

૩ સેવથી રે લાલ, લહીએંતસ મંડાણુ રે ॥ ૨૦ ॥ ॥ ૩૫ ॥ ભ૦ ॥ સ
વર્ગાથા ૨૯૩ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે યોગી યુગતે કરી, પવનસાધના ભેદ ॥ નિદ્રાવિકથાહારય, આ
સન કેરા ભેદ ॥ ૧ ॥ એ ચારે જ્યેં સાધીયેં, ધ્યાનારંભવિચાર ॥ બ્રહ્મખી
જ સંભારીયેં, એહનાં સ્થાન ઉદાર ॥ ૨ ॥ આધાર લિંગ નાભેં દેદ્યેં, કર
કમલેં કંઠદેશા ॥ એ સ્વરસ્થાનક જાણીયેં, પત્ર દોય સુવિશેષ ॥ ૩ ॥ શોભાર
દસદસ દલેં, દ્વાદશપદ્મલી ચાર ॥ એ સંખ્યાયેં વર્ણના, જાણીજેં આધાર ॥
૪ ॥ યતઃ ॥ આધારે લિંગનાભૌ દદિ કરકમલે કંઠદેશેલલાટે, દ્વેપત્રે ષોડશારેદિ
દશ દશ દલેદ્વાદશાર્દ્ધે ચતુષ્ટે ॥ નાસાંતે વાલમધ્યે ડકડકસહિતે કંઠદેશેસ્વરા
ણા, મિત્યેવં બ્રહ્મખીજં સકલ જનહિતં બ્રહ્મરૂપં નમામિ ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ—ગુદમૂ
લે આધારચક્રં ચતુર્દલં ॥ તત્ર ચરાષસઃ મધ્યે હકારઃ ॥ ૧ ॥ લિંગમૂલે સ્વા
ધિષ્ઠાનચક્રં ષટ્દલં પદ્મકોણખત્તઃ ॥ ૨ ॥ નાભૌ ત્રણિપૂર્વકં ચક્રં દશદ
લં ॥ ૩ ॥ ડકડદ્યે અનાહત ચક્રં દ્વાદશદલં ૪ કંઠે ત્રીવાયાં વિશુદ્ધિચક્રં ષોડ
શદલં ॥ અ આહ પ્રમુખ સ્વર સ્થાપના ॥ લલાટે - અજ્ઞાનચક્રં અક્ષયં પ્ર
ણવઃ અનાદિખીજં ॥ ઇત્યેતત્પુરૂષાકારમયં બ્રહ્મખીજં શિરસિ પ્રણવઃ ચતુ
ર્દશ સ્વરાઃ લલાટે કકારાદિવ્યં જનપર્યંતદ્વાત્રિંશદલં દ્વિર્વારં ષોડશદ
લમિત્યર્થઃ ચરલચરાષ સરૂપં પદ્મચક્રદ્વયં દ્વાદશારં ઇત્યાદિ ગુરુગમ્યં જ્ઞેયં ॥

॥ દોહા ॥

॥ અહોનિશ એહવી વારતા, વિવિધગોષ્ટિનો મેલ ॥ નૈમિત્તિક સાથેં
કરે, દિવસ ગમે એમ ગેલ ॥ ૫ ॥ એ અંગજ છે માહરો, મન નવિ જાણુ કાંય
॥ લઘુવયથી પણ યોગનો, પૂર્ણ લહે આમ્નાય ॥ ૬ ॥ એણે નિજ જન્મનું સા
ધિયું, ફલ એમ ભાંખે રાય ॥ નૈમિત્તિક પણ નયરમાં, મર્મ જોવે સવિ ડાય ॥
૭ ॥ કયારેં જ્યે નિજ ધરે, કયારેં શ્રી પુરજય ॥ કયારેં શેઠ નિજ
માતના, પૂછે સુખ સમુદાય ॥ ૮ ॥ હવે જ્યાદિક ચિંતવે, પ્રિયા દુઃખથી
રાય ॥ આપણહી મરતો હુતો, ટલતી સહેજેં ખસાય ॥ ૯ ॥ પણ એ
નૈમિત્તિયાથકી, ચિરંજીવિત થયો ભૂપ ॥ પણ આપણમન ચિંતવ્યું, કેમ હો
શે અર્થરૂપ ॥ ૧૦ ॥ ચાર માંહે એક બોલીયો, આઠ દિવસની સીમા ॥ કુશલ
ક્ષેમની વારતા, આવશે એ નીમ ॥ ૧૧ ॥ ચાર દિવસમાં ફિજીએં, લાખ
તણુ ધર એક ॥ પંચમદિવસેં રાયને, પેસારીજેં છેક ॥ ૧૨ ॥ શુભ મુહૂરતઅપ

વર્ગમાં, થાપીજે જિહાં ભૂપ ॥ દ્વાર દેધને જગાવીયેં, અનલ મહાચિદ્રૂપ ॥
૧૩ ॥ કાર્યે સિઝશે આપણું, રાજ્ય હોશે નિજ હાથ ॥ પણ જાણે નહીં
બાપડા, પુણ્ય અછે જસ સાથ ॥ ૧૪ ॥ તસ માઠું નવિ નિપજે, જો કરે
કોડિ ઊપાય ॥ પરને જેહવું ચિંતિયેં, તેહવું નિજધર થાય ॥ ૧૫ ॥ સર્વ
ગાથા ॥ ૩૦૯ ॥

॥ ઢાલ છઠી ॥

॥ કરતાં સેંતી પ્રીતિ સહુ હોંશે કરેં રે ॥ સહુ ॥ એ દેશી ॥ હવે તે
મંત્ર પ્રચ્છન્ન, સુણે અદૃશ્ય થઈ રે કે ॥ સુણે અદૃશ્ય થઈ ॥ જોઈ મર્મ રહસ્ય
તે, થાનકમાં જઈ રે કે ॥ થાં ॥ તેહ કુમરની કુબુદ્ધિ, જતુગૃહ માંડિયું રે કે
॥ જં ॥ પૂજ્ય વિનય વ્યવહાર, પણું સવિ છાંડિયું રે કે ॥ પં ॥ ૧ ॥ અવ
ધૂતેં પણ તામ, પ્રતિજ્ઞા કેલવી રે કે ॥ પ્રં ॥ આવી નિજ ઊતારે, સુરંગ યોગ
મેલવી રે કે ॥ સું ॥ જિહાં લગેં લાખનું ગેહ, તિહાં લગેં તે કરેં રે કે
તિં ॥ કોઈ ન જાણે તેમ, બિહું ધરને ધરે રે કે ॥ બિં ॥ ૨ ॥ ચાર દિનેં
થયો પૂર્ણ, આવાસ તે લાખનો રે ॥ આં ॥ પંચમ દિનેં શુભ મુહૂર્ત,
જોઈ પંચ સાખીનો રે કે ॥ જોં ॥ હવે નૃપ તે ધરમાંહી, પેસે અવધૂત
શું રે ॥ પેં ॥ કુમરજ્યાદિક જાણે, બેહુને ધૂતશું રે ॥ બેં ॥ ૩ ॥ દે
ઈ દ્વાર નિજગેહનું, નૃપતિ નિમિત્તિયો રે કે ॥ નૂં ॥ સુખ દુઃખ કેરી
વાત, કરે એક ચિત્તિયો રે કે ॥ કં ॥ એહવે પ્રેરયો અગ્નિ, દાવાનલ
સારીખો રે કે ॥ દાં ॥ તે જાણી કહે ભૂપ, અસમંજસ ઓલ
ખ્યો રે કે ॥ અં ॥ ૪ ॥ તવ જ્ઞાની અવધૂત, સુણો નૃપ તાહરા રે કે ॥ સું ॥
રાજ્ય લુબ્ધ એ પુત્ર, વૈરી તુજ માહરા રે કે ॥ વૈં ॥ તેણેં એ કીધું કામ,
આપણને મારવા રે કે ॥ આં ॥ કહે રાજ હવે કેમ, આગોપું તારવા રે
કે ॥ આં ॥ ૫ ॥ તાત હત્યાના કારક, મિક એ નંદના રે કે ॥ ધિં ॥ કહે
રાજ હવે આપ, ઉગારશું કેમ મના રે ॥ ઉં ॥ કહે યોગી જિમ રાખે, આ
પ મહાવ્રતી રે કે ॥ આં ॥ વિષય દાવાનલમાંહે, ખેમશુભ પરિણતિ રે કે ॥
ખેં ॥ ૬ ॥ તેમ આપણે ઉગરશું, કીસી ચિંતા નથી રે કે ॥ કિં ॥ દેખા
હી તે સુરંગ, સુરંગેં તાનથી રે કે ॥ સું ॥ પરજલીયો જવ અનલ,
માહાખલેં પવનને રે કે ॥ મં ॥ કહે યોગી પાદપ્રહાર, દિયો એણે ગમે રે કે ॥
દિં ॥ ૭ ॥ જ્ઞાની સહિત તે ભૂપ, સુરંગમાં નિકડ્યા રે કે ॥ સું ॥ જ
વિત દાનના દાયક, સૂઝા અટકડ્યા રે કે ॥ સું ॥ એહવે લાખનું ગેહ,

ભસ્મ થયું પરજ્ઞી રે કે ॥ ભ૦ ॥ તે સાંભળી નૃપ ચિત્ત, વિદ્યન
 ગયું સહુ ટલી રે ॥ વિ૦ ॥ ૮ ॥ અહો અહો જ્ઞાનીનું જ્ઞાન, અમાન
 ગુણે ભરયું રે કે ॥ અ૦ ॥ ભૂપ પ્રશંસે વારંવાર, એહિજ ચિતે ધરયું કે
 ॥ એ૦ ॥ એ યોગીના સંગમથી, હું ઊગર્યો રે કે ॥ હું૦ ॥ ધિગ્ ધિગ્ સુત
 પરત્યક્ષ, એ વંશ મેલો કર્યો રે કે ॥ એ૦ ॥ ૯ ॥ એમ ચિંતી નિજ ધામ
 ગયો મન સુખ કરી રે કે ॥ ગ૦ ॥ ભૂપ નિમિત્તિક મૃત્યુ, વાત એ વિસ્તરી રે
 કે ॥ વા૦ ॥ હાહાકાર અપાર, થયો તે નયરમાં રે કે ॥ થ૦ ॥ છત્ર ઉપાડે તામ
 જ્યાદિક વયરમાં રે કે ॥ જ૦ ॥ ૧૦ ॥ ચારે ચાર કષાય, કરે અતિ દુર્ગમાં
 રે કે ॥ કર૦ ॥ આવી સભામાં તામ, કરે કલી સંભ્રમારે કે ॥ ક૦ ॥ સચિવ
 પ્રમુખ પુર લોક, થયા સવિ આકુલા રે કે ॥ થ૦ ॥ રાજ વરગસુખ, નિસ
 ર્ગથી વ્યાકુલા રે ॥ નિ૦ ॥ ૧૧ ॥ શોકાકુલ સવિ લોક, થોક થોકે મિલ્યા
 રે કે ॥ થ૦ ॥ ન હોય કામનો મેલ, જેમ છાશને બાકુલા રે કે ॥ જે૦ ॥
 કિહાં હાહારવ બુખ, રૂદિત કિહાં પીટણું રે કે ॥ ર૦ ॥ કિહાં નહિ ગાનને
 તાન, ન અંદન છાંટણું રે કે ॥ ન૦ ॥ ૧૨ ॥ દેખી એણી પરે નયર, નિમિ
 ત્તિક તવ કહે રે કે ॥ નિ૦ ॥ સ્વામી તુમ છતે લોક, કહો કેમ નિર્વહે રે કે
 ॥ ક૦ ॥ હણીયું પુર એ સર્વ, લૂંટારા એ લૂંટશે રે ॥ લ૦ ॥ ભાંડાગાર
 અપાર, ક્ષણેકમાં ખૂટશે રે કે ॥ ક્ષ૦ ॥ ૧૩ ॥ નિસુણી એ યોગી વયણ,
 રાજ તવ ધસમસ્યો રે કે ॥ રા૦ ॥ અંગરક્ષકને તેડીયા, જાણી ચિત્ત હ
 સ્યો રે ॥ જ૦ ॥ જીવંતો નિજ સ્વામી, જાણી ભટ ધાધયા રે કે ॥ જ૦
 ॥ મૂર્છાંગત જિમ જંતુ, ફરી જીવિત પાધ્યા રે કે ॥ ફ૦ ॥ ૧૪ ॥ થઈ
 સન્નદ્ધ સુખદ્ધ, કરે રણ ભૂમિયા રે કે ॥ ક૦ ॥ કાષ્ટ પંજરમાં ચાર, જ્યાદિક
 ક ખેપીયા રે કે ॥ જ૦ ॥ જેમ સંજલણ કષાય, દહે ધ્યાન પંજરે રે કે ॥ દ૦
 ॥ મુનિવર આપ સ્વરૂપ, લહીને સંચરે રે કે ॥ લ૦ ॥ ૧૫ ॥ તિણ પરે
 ચામર છત્ર, સુશોભિત નૃપ થઈ રે કે ॥ સુ૦ ॥ નૈમિત્તિક્યુત તખત, બેઠા
 તે ગહગહી રે કે ॥ બે૦ ॥ સુખ પામ્યા સવિ લોક, ગઈ શોક આપદા
 રે કે ॥ ગઈ૦ ॥ ઘર ઘર મંગલ માલ, થઈ સુખસંપદા રે કે ॥ થઈ૦ ॥
 ૧૬ ॥ કંચન કોડિ રતન, ચતન કરી દિયે રે કે ॥ ચ૦ ॥ પણ નૈમિત્તિક તે
 હ, લેશ પણ નવિ લિયે રે કે ॥ લે૦ ॥ કહી મુખ એવી વાણિ, કાર્ય થ
 યા પછી રે કે ॥ કા૦ ॥ લેશે મુણે મહારાજ, નથી અમે લાલચી રે કે ॥
 ન૦ ॥ ૧૭ ॥ કરી ઉપકારને છહે, તસ ઉપગારડો રે કે ॥ ત૦ ॥ તેતો ન

સંત કહાય, હોય લોભી જોડે રે કે ॥ હોં ॥ વલી લઈ યોગના દંભ, હો
 ચે જો લોભિયો રે કે ॥ હોં ॥ તે તો ધર્મ પિશાચ, મોહાદિકે થાભિયો
 રે કે ॥ મોં ॥ ૧૮ ॥ વલી એહવી લૌકિક નીતિ જે, પ્રીતિ હોયે ધ
 છી રે કે ॥ પ્રીં ॥ તસ ધન કેરી આથ તે, પરની નવિ ગણી રે કે ॥ ૫૦ ॥
 લેયણ દેયણ રીતિ એ, પ્રીતિ કારમી રે કે ॥ પ્રીં ॥ ભૂપતિ એહવી વાત,
 અમ્હોને નવિ ગમી રે કે ॥ અં ॥ ૧૯ ॥ તવ કહે ભૂપતિ નિમિત્તક, એ સાચું
 કહ્યું રે કે ॥ એં ॥ પણ મેં તુમથી જીવિત, ખિડું વારેં લહ્યું રે કે ॥ ખિં ॥
 અર્ધ રાજ્ય લિયો સ્વામિ, અનૂણ મુજને કરો રે કે ॥ અં ॥ તુમ્હો છો મો
 હોટા સંત, એ વિનતિ ચિત્ત ધરો રે કે ॥ એં ॥ ૨૦ ॥ વારંવાર કહે ભૂપ,
 લીયે નવિ યોગીયો રે કે ॥ લીં ॥ પર ઉપકારી શિરોમણિ, સુકૃતનો ભોગિયો
 રે કે ॥ સું ॥ એમ કરતાં દિન સાત, વોહ્યા હવે જેટલે રે કે વોં ॥
 કરભી સૈન્ય રાજ દ્વારેં આવિયું, સુણીયું તેટલે રે કે ॥ સું ॥ બુ
 દ્ધિસાગર પરધાન, દૌવારિકે વિનંચો રે કે ॥ દૌં ॥ ૨૧ ॥ ભૂપ તણો આદેશ,
 લહી માંહે ઠંચો રે કે ॥ લહીં ॥ ગુપ્તવેષ તે કુમર, દેખી મન હરખિ
 ચો રે કે ॥ દેં ॥ બુદ્ધિસાગર એ મંત્રી, આપનો પરખીયો રે કે ॥ આં ॥ ૨૨ ॥

॥ ઢાલ ॥ નદી યમુનાકે તીર, ઉડે દોય પંખીયાં ॥ એ દેશી ॥ રાજ પૂછે
 તામ, કિહાંથી આવીયા ॥ મૂકી આગલ પત્રને, આપ જણાવિયા ॥ તુમ્હં
 નંદન શ્રી ચંદ, નરેશનો હું અછું ॥ બુદ્ધિસાગર નામ, મંત્રિ તેહને બહુ રચુ
 ॥ ૨૩ ॥ સૂર્યવતી પુત્રવંતી, કુશલ ખેમે અછે ॥ ભૂપ અછે શ્રી ચંદ્ર, તે ગુણ
 ચંદ્રયુક્ત છે ॥ જયવંતું તસ રાજ્ય, પ્રવર્તે છે ઘણું ॥ શોભાનો સમુદાય, ક
 હો કેતો ભણું ॥ ૨૪ ॥ કનકપુર છે એક, શ્રી ચંદ્ર રાજ તણું ॥ તિહાં છે લખમ
 ણ મંત્રિ, લીયું તસ ભામણું ॥ તેહને મલીને આજ, આવ્યો હું તુમ પદે ॥ વિ
 ગ્રહ છે તેણે નયર, ઉદંત તે સવિ વદે ॥ ૨૫ ॥ શ્રીચંદ્રગુણચંદ્રદોય, પાણિગ્રહણ ક
 રે ॥ બે કન્યા શ્રી ચંદ્રને, ગુણચંદ્ર એક વરે ॥ એણી પરે સગલી વાત, જણાવી
 સાદરે ॥ મીઠી જણે નિવાત, સુણી મનમાં હરે ॥ ૨૬ ॥ લેખ વાંચીને તામ,
 દીયે સહુને કરે ॥ શેઠ પ્રધાન સેનાપતિ, સહુએ શિર ધરે ॥ રાણી પુત્રની
 પ્રાપ્તિ, સુણી આનંદિયાં ॥ એહવે બોહ્યા હરિભક્ત, પ્રમુખ જે બંદિયા ॥
 ૨૭ ॥ સવિશેષે જે ચરિત્ર, પવિત્ર કહ્યાં ઘણાં ॥ દીધાં તિહાં બહુ દાન, નહી
 કાંઈ મણા ॥ પુત્ર પ્રિયાની શુદ્ધિ, લહી ઊત્સવ કરે ॥ નગરમાંહે આનંદ,
 ધનાધન વિસ્તરે ॥ ૨૮ ॥ જેહ ધનંજય નામ, શ્રી ચંદ્રનો સારથિ ॥ તેહને

મંત્રી એમ, કહે ધણું પ્રારથી ॥ ચંદ્રકલાને આણવી, પિતાના ધરથકી ॥
 શ્રીગિરિ નયરેં તેહ, થાપેવી તુરતથી ॥૨૯॥ નિસુણી એમ આદેશ, ધનંજ
 ય આલીયો ॥ તિહાંજઈ કીધ આદેશ, તેણેં સવિ પાલીયો ॥ ચંદ્રકલા પ
 રિવાર, સહિત આણી તિહાં ॥ શ્રીગિરિ વાસ્યું શહેર, મનોહર છેં જિહ ॥ ૩૦ ॥
 ॥ એહવામાંહે વિનોદ, થયો તે સાંભલ્યો ॥ જય કલશાભિધ હસ્તી, આલા
 ન થંભ આમલ્યો ॥ આઘોરણ સમુદાય, તે દૂર ઊડાડિયા ॥ ગઢ ધર
 હાટના ઘાટ, સવે ઉપાડીયા ॥ ૩૧ ॥ કરે મદના ગુલલાટ, કપાટ તે ભંજ્યાં ॥
 ભલા ભલા શૂર શુભટ, તે તેણેં ગંજ્યા ॥ પુંખારવ આરાવ, જિસ્થો
 જેઠ સિંધુનો ॥ નિસુણી કંપે ભૂપ, કહે એ સિંધુર ગંધનો ॥ ૩૨ ॥
 ધર ઉપર ચઢી રાય, ભણે ગજનેં ગ્રહો ॥ અંકુશ તોમર આદિ
 જે, શસ્ત્ર ધરી રહો ॥ પ્રેરે સુભટને એમ, પરં કોઈ તસ મુખેં ॥
 જવા ન હોયે સમર્થ, રહે નહિં કો સુખેં ॥ ૩૩ ॥ રથ તુરગ નર નારી,
 પશુ પેપે જિસે ॥ દોડે સન્મુખ હોઈ, તે પેખી સવિ નસે ॥ જેમ મંદર મ
 થાન, મથ્યો દરીયો હરી ॥ તેણિ પરેં મથિયું સહેર, કહેર કરે કરી ॥ ૩૪ ॥
 ॥ રાજદ્વારેં આવ્યો, કુંજર મદ ભર્યો ॥ નૃપ પરિવારેં જીવિત, સંશ
 ય ચિત્ત ધર્યો ॥ એહવે તે અવધૂત, ગયો ગજ અંતિકેં ॥ મા મા વારે
 ભૂપ, એ ગજ છે અંતિકેં ॥ ૩૫ ॥ ગજશિક્ષાનો દક્ષ, પોતાને ચીવરેં
 ॥ સહુ દેખતાં તુરત, કરી તે વશ કરે ॥ બેઠો ગજને ખંધ, તે સંધી સુખેં લ
 હી ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિ જેહની જીતે, તે સહી ॥ ૩૬ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૩૪૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ગજ ઉજ્જલીયો તેહને, પાતન કાજ તુરતા ॥ પણ તે ચિર થઈને રહ્યો,
 યદ્યપિ છે ઊન્મત્ત ॥ ૧ ॥ કલ બલથી પુર બાહિરેં, કાઢ્યો તે ગજરાજ ॥
 તર ઊન્મૂલે લોકને, બીહાવરાવે કરી ગાજ ॥ ૨ ॥ પેઠો મહા-અટવી મધ્યેં,
 ત્રણ દિવસ થયા જમ ॥ નિર્મદ થઈ ગિરિ સન્નિધેં, આવ્યો તિહાં ઊદ્ધ
 મ ॥ ૩ ॥ સરોવર મોહોટું દેખીયું, કમલ ભ્રમરના વાસ ॥ ઉતરીયો
 ગજસ્કંધથી, શ્રીચંદ્ર ધરી ઉદ્ધાસ ॥ ૪ ॥ નાઈ જલ પીયે ગલી, ધરી સ્વા
 ભાવિક વેશ ॥ નામેં ગજ બોલાવીયો, પદથી ચઢ્યો શમ્યો દ્વેષ ॥ ૫ ॥ કવે
 રાજ નિજ બલ લઈ, પાછલ આવે જમ ॥ રાત્રેં જ્યો ભોટં મલી, નવિ લા
 ધું તસ નામ ॥ ૬ ॥ પરભાતેં નૃપનેં કહ્યું, કિહાંય ન લાધી શુદ્ધિ ॥ રાજ
 મનમાં દુઃખ ધરે, સંભારી તસ બુદ્ધિ ॥ ૭ ॥ ગજરત્ન ગયું તે દુઃખ નથી,

વલી ચિત્તે નહિં ખેદ ॥ પણ જ્ઞાની ઊપગારીયો, નર ગયો તે બહુ ખેદ ॥
૮ ॥ ત્રણ વાર જીવિત દિયું, કર્યો નગર ઉપગાર ॥ મેં કાંઈ વિનય ન સા
ચ્યો, ધિક્ક મહારો જમવાર ॥ ૯ ॥ નિર્દોષીને શે હોયે, ઊપગારેં કરી મા
ન ॥ જવ જવ લગેં તેહનો, વિનય કરીજેં ઠામ ॥ ૧૦ ॥ એમ રાજ સ્તવ
ના કરે, નિંદે અવિનય આપ ॥ ચિંતામણિ ગયો હાથથી, કેમ ટલે
સખલ સંતાપ ॥ ૧૧ ॥ એ દુઃખ કેહને દાખીયેં, પશ્ચાત્તાપ વિલાપ ॥ કરતો
ધરતો તસ ગુણા, ચિત્તમાં ધ્યાવે જપ ॥ ૧૨ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૫૬ ॥

॥ દાલ સાતમી ॥ કંકણની દેશી ॥

॥ આવટકેં કંકણ લીયો રે નણદી કંકણનું નહિં મૂલ ॥

॥ કંકણ મોલ લીયો ॥ એ દેશી ॥

હવે ગજ ખંધે તે ચઢ્યો રે ॥ રાઉજી ॥ જયરે વનમાં જમ ॥ ગજને
વશ ક્રિયો ॥ તિહાં પક્ષીપતિ આવીયો રે ॥ રા૦ ॥ શખર મહ્યા ઉદામ
॥ ગજ૦ ॥ ૧ ॥ તેહવો કુમર તેહવો કરી રે ॥ રા૦ ॥ નિરખી અર્જુન
વેશ ॥ ગ૦ ॥ તે હાથી લેવા ભણી રે ॥ રા૦ ॥ શખર આવ્યો તે દેશ ॥
ગ૦ ॥ ૨ ॥ હકારી જયે કિહારે ॥ રા૦ ॥ મૂકીયેં સિંધુ રતન ॥ ગ૦ ॥ બા
ણુવરસે તે ભીલડા રે ॥ રા૦ ॥ કરતા અતિહિ પ્રયત્ન ॥ ગ૦ ॥ ૩ ॥ દેખી કુમ
ર સામો થયો રે ॥ રા૦ ॥ વંચે તેહનાં બાણુ ॥ ગ૦ ॥ સંજા કરી ગજ રા
જને રે ॥ રા૦ ॥ ગજ છે ચતુર સુજાણુ ॥ ગજને લારિ લીયો ॥ ૪ ॥ તરૂં
ઉન્મૂલી શાખા ગ્રહી રે ॥ રા૦ ॥ લેઈ ઊપલના ખંડ ॥ ગ૦ ॥ ભાજે તટ
પરેં ભીલડા રે ॥ રા૦ ॥ તાડયા તેહ પ્રચંડ ॥ ગ૦ ॥ આપેં રહ્યો અખંડ ॥
ગ૦ ॥ શખર શસ્ત્ર શત ખંડ ॥ ગ૦ ॥ ૫ ॥ એકલે આપ બલેં બલી રે ॥
રા૦ ॥ જીંત્યા સઘલા લિલ્લ ॥ ગ૦ ॥ હરિ આગલ જિમ જંબુકા રે ॥ રા૦ ॥
નાડા મેલી મીલ ॥ ગ૦ ॥ ૬ ॥ નિર્વાટી સવિ શખરા રે ॥ રા૦ ॥ બેઠો તરૂં
એ સચ્છાય ॥ ગ૦ ॥ શોભે તરણિ તેજગુઓ રે ॥ રા૦ ॥ શખરીયો આ
ધીધાય ॥ ગ૦ ॥ ૭ ॥ કોણે અમારા લિલ્લડા રે ॥ રા૦ ॥ જીંત્યા લીલામાંહે ॥
ગ૦ ॥ તે દેખાજેં કેહવો રે ॥ રા૦ ॥ ધરતી એમ મનમાંહે ॥ ગ૦ ॥ ૮ ॥
એહવે લિલ્લપતિસુતા રે ॥ રા૦ ॥ મોહની નામેં જેહ ॥ ગ૦ ॥ દેખી મોહી ક
હે તાતને રે ॥ રા૦ ॥ આ ભવેં પતિ મુજ એહ ॥ ગ૦ ॥ ૯ ॥ અપર ધ
ણી ઇચ્છું નહીં રે ॥ રા૦ ॥ તે સુણી તેહનો તાત ॥ ગ૦ ॥ આવી કુમરને
પય નમી રે ॥ રા૦ ॥ કર જોડી કહે વાત ॥ ગ૦ ॥ ૧૦ ॥ તુમહેં મોહોટા છો
ભૂપતિ રે ॥ રા૦ ॥ ખમજે અમ અપરાધ ॥ ગ૦ ॥ તુમહેને વરે એ મુજ સુ

તારે ॥ ૨૦ ॥ અંગીકરો નિરાખાધ રે ॥ ગ૦ ॥ ૧૧ ॥ ભૂપ કહે ભિલ્લરાજ
 યારે ॥ ૨૦ ॥ સુણ એક વયણ એ સાચ ॥ ગ૦ ॥ ૧૨ ॥ હું ક્ષત્રિય તુમ્હો ભિ
 લ્લરાજ રે ॥ ૨૦ ॥ કિહાં મરકતને કાચ ॥ ગ૦ ॥ ૧૨ ॥ રાજકનીને મૂકીને
 રે ॥ ૨૦ ॥ કેમ પરણીશ હું એહ ॥ ગ૦ ॥ એહ વિવાહ કરંતડાં રે ॥ ૨૦ ॥
 કુલ હોયે કલંકનું ગેહ ॥ ગ૦ ॥ ૧૩ ॥ મોહિની તવ વલતું કહે રે ॥ ૨૦ ॥
 તુમેં કહ્યું તે સર્વ પ્રમાણ ॥ ગ૦ ॥ વસ્ત્ર તુમ્હારાને વડું રે ॥ ૨૦ ॥ તે આ
 પો ગુણખાણ ॥ ગ૦ ॥ ૧૪ ॥ શ્રીચંદ્રે તવ આપીયું રે ॥ ૨૦ ॥ વસ્ત્ર પો
 તાનું તાસ ॥ ગ૦ ॥ તવ પાદુકા દ્વયેં ધરી રે ॥ ૨૦ ॥ પૂરીશ મનની આ
 શ ॥ ગ૦ ॥ ૧૫ ॥ તુમ્હ ધર બાહર નિવેશમાં રે ॥ ૨૦ ॥ તિહાં રહી કરું
 બહિ કામ ॥ ગ૦ ॥ કિંકરી હું થઈને રહું રે ॥ ૨૦ ॥ એમ રાખીશ મન કા
 મ ॥ ગ૦ ॥ ૧૬ ॥ જો એમ વિનતિ ન માનશે ॥ રે ॥ ૨૦ ॥ તો
 કરું અગ્નિપ્રવેશ ॥ ગ૦ ॥ મોહનીનાં એમ વયણાડાં રે ॥ ૨૦ ॥
 સુણીને થયો નેહ લેશ ॥ ગ૦ ॥ ૧૭ ॥ નિજ પાદુકા આપી તિસેં રે ॥
 ૨૦ ॥ ભિલ્લકરે વિવાહ ॥ ગ૦ ॥ એ અર્થે જો મેલવ્યું રે ॥ ૨૦ ॥
 જો ધન તે ગ્રહો નાહ ॥ ગ૦ ॥ ૧૮ ॥ ગજ રથ અશ્વને પાયકા રે ॥ ૨૦ ॥ રત્ન
 મૌકિતક પટકૂત્ર ॥ ગ૦ ॥ આણી આગલેં ઢોધ્યાં રે ॥ ૨૦ ॥ કુમર કરચો
 અનુકૂલ ॥ ગ૦ ॥ ૧૯ ॥ તિહાં સુવેગ રથ તુરંગશું રે ॥ ૨૦ ॥ દેખી હરખ્યો
 ચિત્ત ॥ ગ૦ ॥ તે હય પ્રભુ દેખ કરી રે ॥ ૨૦ ॥ હરખ્યા નિર્દ્વન જેમ
 વિત્ત ॥ ગ૦ ॥ ૨૦ ॥ હર્ષારવ કરે હર્ષશું રે ॥ ૨૦ ॥ ફરશ્યા આપ ક
 રેણુ ॥ ગ૦ ॥ અંગીકરયા રથ તુરગને રે ॥ ૨૦ ॥ સંપ્રતિ સરયું અવેણુ
 ॥ ૨૦ ॥ ૨૧ ॥ પૂછે એ કિહાંથી લલ્યા રે ॥ ૨૦ ॥ એતો અર્જુન વાત ॥
 ગ૦ ॥ ભિલ્લ કહે એ સાંભલો રે ॥ ૨૦ ॥ એ પાલી છે જગવિખ્યાત ॥ ગ૦ ॥
 ૨૨ ॥ કુંડલ પુર પતિની અછે રે ॥ ૨૦ ॥ તેહનાં છું અમ્હો ભિલ્લ ॥ ગ૦ ॥
 ચોર તણી આજીવિકા રે ॥ ૨૦ ॥ ધાડ કરું કરી લીલ ॥ ગ૦ ॥ ૨૩ ॥ એ
 ક દિન માર્ગે જાયતાં રે ॥ ૨૦ ॥ ગાયન કરા વૃંદ ॥ ગ૦ ॥ તે પાસેં રથ એ
 હતો રે ॥ ૨૦ ॥ હય સંયુત રાજેંદ્ર ॥ ગ૦ ॥ ૨૪ ॥ તે ગાયન નાશી ગયા
 રે ॥ ૨૦ ॥ રથ આણ્યો અમ્હ પાસ ॥ ગ૦ ॥ તે દિનથી હય દુખલા રે ॥
 ૨૦ ॥ દુઃખીયા મૂક નિઃશ્વાસ ॥ ગ૦ ॥ ૨૫ ॥ અહોરાત્રિ નયણેં ઝરે રે ॥
 ૨૦ ॥ નીર તણા પરવાહ ॥ ગ૦ ॥ એ સવિ મોહનીના અછે રે ॥ ૨૦ ॥
 દ્રવ્યને સુભટ અથાહ ॥ ગ૦ ॥ ૨૬ ॥ મેં સવિ એ કહ્યું અછે રે ॥ ૨૦ ॥

કરમોચનને કાજ ॥ ૨૦ ॥ પણ એ હય કેમ દુઃખીયા રે ॥ ૨૦ ॥ તે કહો
અમહને રાજ ॥ ૨૦ ॥ ॥ ૨૭ ॥ કહે કુમર શખરેશને રે ॥ ૨૦ ॥ એ માહરે
હુતી આથ ॥ ૨૦ ॥ વાયુવેગ મહાવેગ એ રે ॥ ૨૦ ॥ સુવેગનામેં રથ સા
થ ॥ ૨૦ ॥ ૨૮ ॥ હમણાં પણ એ લેછશે રે ॥ ૨૦ ॥ જેમ એ સુખિયા
થાય ॥ ૨૦ ॥ ખીજું તો પાછલ જાણશે રે ॥ ૨૦ ॥ એમ ભાંખે નરરાય ॥
૨૦ ॥ ૨૯ ॥ વલી એ સુભટમાંહી અછે રે ॥ ૨૦ ॥ ક્ષત્રિય જય કુંજરના
મ ॥ ૨૦ ॥ તેહને તિહાં સારથિ કરચો રે ॥ ૨૦ ॥ હાથીને ભલાવે તામ ॥
૨૦ ॥ ૩૦ ॥ કહે એહને લેઈ થાપજો રે ॥ ૨૦ ॥ કુશસ્થલને દેશ ॥ ૨૦ ॥
અથવા વલી કુંડલપુરેં રે ॥ ૨૦ ॥ થાપજો કહી સંદેશ ॥ ૨૦ ॥ ૩૧ ॥
સંપ્રતિમાહરે જયવું રે ॥ ૨૦ ॥ કનકપુરેંછે કામ ॥ ૨૦ ॥ મુદ્રાનામ જણા
વિયું રે ॥ ૨૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુણધામ ॥ ૨૦ ॥ ૩૨ ॥ સર્વગાથા ॥ ૩૮૬ ॥
॥ દોહા ॥

॥ હવે હિતશિક્ષા તેહને, હિત જાણી કહે સાર ॥ ઉત્તમ સંગતિ ગુણ
કરે, લહીએં શુભ આચાર ॥ ૧ ॥ કેતાએક નર એહવા, સ્વારથના સવિયા
૨ ॥ પણ ઉત્તમ નિસ્વારથે, કરતા છેઉપકાર ॥ ૨ ॥ ધર્મસમાન ન કે અછે,
હિતકારી જગમાંહ ॥ ભવસંમુદ્ર તરવા ભણી, ધર્મ તે પોત અથાહ ॥ ૩ ॥
માનવ ભવ પામી કરી, નવિ જાણે જે ધર્મ ॥ તે દુઃખીયા ભવ ભવ રૂલે,
નવિ પામે શિવશર્મ ॥ ૪ ॥ પાપમૂલ હિંસા અછે, તે તજતાં સુખ થાય ॥
હિંસાનરક દુઃખ દાયિની, હિંસા ભવ દુઃખ દાય ॥ ૫ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૩૮૭ ॥
॥ દાલ આડમી ॥ ચોપાઇની દેશી ॥

॥ હિંસા મૂલ અછે આરંભ, આરંભે વાઘે બહુ દંભ ॥ પરપ્રાણી નિજ
પરે દેખીએં, તો સંસારને ઊવેખીએ ॥ ૧ ॥ તેહમાં વલી ચડી પર્વ વિશેષ
જાણી આરંભ કીજે રેખ ॥ ધારીજે જિનનાં કલ્યાણ, વલી પંચપર્વ તણાં
અહિઠાણ ॥ ૨ ॥ ચદુક્ત ॥ શ્રાદ્ધદિનકૃત્યે ॥ છણ્ણં તિહીમા મળ્લે, કાતિ
હિ અન્નવાસરો ॥ કિંવા કલ્યાણગં અન્ન, લોગનાહાણ સંતિયં ॥ ૧ ॥ સિ
દ્ધાંતેપ્યુક્તમસ્તિ ॥ અકૂમી ચડીદસી પુણિમાય, તહ અમાવાસા હવઈ પંચ,
॥ માસંમિ પંચછક્કં, તિનિય પંવાઈ પંખંમિ ॥ ૧ ॥ ખીયા દુવિહે ધ
મ્મે, પંચમી પંચણાણાણુકું ॥ અકૂમી અકૂકમ્મ મહણી, ચડીદસી ચડી,
પુર્વાઈ ॥ ૨ ॥ વિષ્ણુપુરાણે ॥ ચતુર્દશાષ્ટમી ચૈવ, અમાવાસ્યા ચ પૂર્ણિ
મા ॥ પર્વાણ્યેતાનિ રાજેંદ્ર, રવિસંક્રાંતિરેવ ચ ॥ ૧ ॥ તૈલસ્ત્રીમાંસસંભોગી

પર્વસ્વેતેષુ યઃ પુમાન્ ॥ વિષ્ણુમૂત્રભોજનં નામ, પ્રયાતિ નરકં મૃતઃ ॥ ૨ ॥
 એ એ શ્લોકના અર્થરૂપ ચોપાઈ ॥ તેમાં દરેક ચોપાઈ પૂરી થઈને જે અંક
 આવે, તે અંક ચોપાઈની સંખ્યાના જાણવા, તથા તે પછીના જે કરેલા
 અંકો છે તે શ્લોકનો અર્થ જ્યાં પૂરો થાય તેના જાણવા ॥ વિષ્ણુ
 પુરાણે પણ ભાંખીયાં, પર્વ ચાર એહોજ દાખીયાં ॥ જિણ દિવસે
 સૂરજ સંક્રમે, તિણ દિન હિંસાથી તે નરકે ભમે ॥ ૩ ॥ ૧ ॥
 પર્વદિને તેણ માંસ સ્ત્રી ભોગ, જેહ કરે તે દુર્જન લોક ॥ તસ ભો
 જન વિદ્ મૂત્ર સમાન, નરકે જયે તેહ નિદાન ॥ ૪ ॥ યદુક્તં માહા
 ભારતે ॥ ધાતકશ્ચાનુમંતા ચ, ભક્ષકઃ કથવિક્રયી ॥ લિખ્યંતે પ્રાણિવાતેન, પંચા
 પ્યેતે યુધિષ્ઠિર ॥ ૩ ॥ યાવંતિ પશુરોમાણિ, પશુગાત્રેષુ ભારત ॥ તાવદ્વર્ષ
 સહસ્રાણિ, પચ્યંતે પશુધાતકાઃ ॥ ૪ ॥ શ્લોકાર્થરૂપ ચોપાઈ ॥ માહાભારત
 માંહે હિંસા તણી, સઘલે દિવસે નિષેધજ ભણી ॥ ધાતક આજ્ઞાદાયક વત્તી
 અનુમંતાને ભક્ષક ધણી ॥ ૫ ॥ કથવિક્રયના કારક જેહ, એ સઘલાએ
 ધાતક તેહ ॥ હિંસાને પાપે પચાય, નરકમાંહે સુણ યુધિષ્ઠિર રાય ॥ ૬ ॥
 ૩ ॥ જેટલા પશુતનુયે રોમ રાય, તેટલા હજાર વરસ સમુદાય ॥ પશુવા
 તક તે નરકે જય, તેહમાંહે તે દુઃખે પચાય ॥ ૭ ॥ ૪ ॥ મનુસ્મૃતિમાં એ ક
 હિયાં પર્વ, હિંસા ટાલો ઇહાં કને સર્વ ॥ બ્રહ્મચારી એહવાસરે હોય, તે
 દ્વિજ બ્રહ્મ લહે હિત હોય ॥ ૮ ॥ ઊક્તંચ ॥ માહાભારતે શાંતિપર્વણિ ॥
 ચૂપંછિત્વા પશૂન્ હત્વા, કૃત્વા રૂધિરકર્દમં ॥ યદ્દેવ ગમ્યતે સ્વર્ગે, નરકે
 કેન ગમ્યતે ॥ ૫ ॥ માર્કંડેયપુરાણે ॥ જીવાનાં રક્ષણં શ્રેષ્ઠં, જીવાર્જીવત
 કાંક્ષિણઃ ॥ તસ્માત્ સમસ્તદાનેભ્યો, હલયદાનં પ્રશસ્યતે ॥ ૬ ॥ તત્રૈવ મા
 ર્કંડેય પુરાણે ॥ પુષ્પાણ્યુક્તાન્યષ્ટૌ ॥ અહિંસા પ્રથમં પુષ્પં, પુષ્પ
 મિંદ્રિયનિગ્રહઃ ॥ સર્વભૂત દયાપુષ્પં, ક્ષમાપુષ્પં વિશેષતઃ ॥ ૭ ॥
 ધ્યાનપુષ્પં તપઃપુષ્પં, જ્ઞાનપુષ્પં તુ સમ્પન્નં ॥ સત્યં ચૈવાષ્ટમં પુષ્પં, તેન
 તુષ્યંતિ દેવતાઃ ॥ ૮ ॥ યદુક્તં માહાભારતે ॥ ચૂકામકૂણદંશાદનં, ચે સ
 દા જ્ઞાનિનસ્તથા ॥ પુત્રવત્પરિરક્ષંતિ, તે નરાઃ સ્વર્ગગામિનઃ ॥ ૯ ॥ આત
 પાદૌચ ચે ધંતિ, તે વૈ નરકગામિનઃ ॥ જીવાનાં સર્વથા કાર્યા, રક્ષા
 ચૈવાપરાધિનાં ॥ ૧૦ ॥ યદુક્તં ॥ વિંશત્યંગુલમાનંતુ, ત્રિંશદંગુલ માયતૌ
 ॥ તદ્વક્ત્રં દ્વિગુણીકૃત્ય, ગાલયિત્વા પિબેન્નલં ॥ ૧૧ ॥ તસ્મિન્વક્ત્રસ્થિ
 તાન્ જીવાન્, સ્થાયયેન્નલમધ્યતઃ ॥ એવંકૃત્વા પિબેત્તોયં, સાયતિ પર
 માંગતિ ॥ ૧૨ ॥ દૃષ્ટિપૂતં ન્યસેત્પાદં, વક્ત્રપૂતં પિબેન્નલં ॥ સત્યપૂતં

वदेद्वाक्यं, मनःपूतं समाचरेत् ॥ १३ ॥ सप्तग्रामेषु यत्पापं, अग्निना
 लस्मसात्कृतं ॥ तत्पापं जयते तस्य, मधुभिर्दुग्धमलक्षणात् ॥ १४ ॥ विष्णुपुरा
 णे ॥ यतः ॥ ग्रामाणां सप्तके दृग्धे, यत्पापं जयते किल ॥ तत्पापं जयते पार्थ,
 जलस्यागलिते संति ॥ १५ ॥ संवत्सरेषु यत्पापं, कैवर्त्तस्यैव जयते ॥ अेकाहे
 न तद्गमोति, अपूतजलसंग्रही ॥ १६ ॥ यः कुर्यात्सर्वकर्मणि, वस्त्रपूतेन वारिणः ॥
 स मुनिः स महासाधुः, स योगी स महाव्रतः ॥ १७ ॥ यदुक्तमिति हासपुराण ॥
 अहिंसा परमं ध्यानं, अहिंसा परमं तपः ॥ अहिंसा परमं ज्ञानं, अहिंसा
 परमं सुखं ॥ १८ ॥ अहिंसा परमं दानं, अहिंसा परमो दमः ॥ अहिंसा
 परमो यज्ञो, अहिंसा परमं शुभं ॥ १९ ॥ तमेव ह्युत्तमं धर्मं, अहिंसा ध
 र्मलक्षणं ॥ ये चरन्ति महात्मानो, विष्णुलोकं प्रवृत्तिं ते ॥ २० ॥ यदुक्तं कू
 र्मपुराणे ॥ न गप्यते ग्रंथे ॥ अलक्ष्याणि ह्यलक्ष्याणि, कंदमूलं विशेषतः ॥ नूत
 नोदयपत्राणि, वर्जनीयानि सर्वतः ॥ २१ ॥ मध्याने भतिभ्रंशो, नराणां
 जयते षड् ॥ न धर्मो न दया तेषां, न ध्यानं न च सत्क्रिया ॥ २२ ॥ मध
 याने कृते क्रोधो, माने लोभश्च जयते ॥ मोहश्च भ्रमश्चैव, दुष्टलाषणुमेव
 च ॥ २३ ॥ वाङ्मणीयान्तोयांति, कीर्त्तिकांतिमतिश्रियः ॥ विचित्रा चित्ररथ
 ना, वाञ्छन्ति कर्त्तव्या हि ॥ २४ ॥ भूतार्त्तवन्तरीर्त्ति, रारटीति शशोऽवता ॥ दाह
 न्वरार्त्तवर्त्तुमैः सुरापो लोलुपीति च ॥ २५ ॥ धृत्यादियोगग्रंथे ॥ मध
 पीत्वा ततः कश्चित्, भांसं च स्पृहयेन्नरः ॥ कश्चिद्वधं करोत्युक्तं, जंतुसंघात
 धातकः ॥ २६ ॥ मधे भांसे मधुनि, नवनीते तक्तोऽपि हि ॥ उत्पद्यते वि
 पद्यते, सुसूक्ष्मा जंतुराशयः ॥ २७ ॥ पुत्रभांसवरं सुकृतं, न तु मूलकलक्षणं ॥
 लक्षणात्तरकं याति, वर्जनात्स्वर्गमाप्नुयात् ॥ २८ ॥ आगमेष्वेवमेव ॥ म
 ङ्गमियमसंभिय, लुवनीयमि च उच्यते ॥ उपज्जति असंभेया, तवन्नातथ्य
 जंतुणो ॥ २९ ॥ मार्कंडेयपुराणे ॥ यतः ॥ यो ददाति मधु श्राद्धे, माह्नो ध
 र्मलिप्सया ॥ स याति नरकं घोरं, पादकैः सह लंपटैः ॥ ३० ॥ तत्रैव धृतिहा
 सपुराणे ॥ यस्तु वृंताककालिङ्ग, मूलकानां च लक्षणं ॥ अंतकासे समूहात्मा
 न स्मरिष्यति भांसिये ॥ ३१ ॥ यस्मिन् गृहे सद्व्रतार्थी, मूलकं पश्यते ज
 नैः ॥ स्मरान्तुल्यं तद्वेश्म, पितृभिः परिवर्जितं ॥ ३२ ॥ पद्मपुराणे ॥ य
 तः ॥ गोरसं भाषमधेतु, मुद्गादिकं तथैव च ॥ लक्ष्यमाणं लवेन्तुं, भांसंतुं
 ह्यं युधिष्ठिर ॥ ३३ ॥ यदुक्तं ॥ अस्तंगते दिवानाथे, आपो र्धिरमुच्यते ॥
 अन्नं भांससमं प्रोक्तं, मार्कंडेन महर्षिणा ॥ ३४ ॥ आत्वारो नरकद्वाराः, प्रथम

રાત્રિભોજનં ॥ પરસ્ત્રીગમનંચૈવ, સંધાનાનંતકાયકઃ ॥ ૩૫ ॥ દંત્રાભિપ
 ક્ષસંકોચ, શ્વંડરૌચિરયા યતઃ ॥ નશુક્યંતિ તથા રાત્રૌ, ભોજનં તું વિશેષ
 તઃ ॥ ૩૬ ॥ અથાડભક્ષ્યનામાનિ ॥ ગાથા ॥ મહુ મજ્જ મંસ ણુવણિય, પંચુ
 ખરી રયણુભુત્ત સંધાણું ॥ વિસહિમ કરગા મટ્ટી, કચ્ચગોંરસવિદ્દલ ણુંતા
 ઇ ॥ ૩૭ ॥ પુખ્ધિય ચોલી ફણસો, અણાય ફલપુલ્લ તુચ્છ ખહુખીઈ ॥ ઇય
 બાવીસ અભખ્ખે, વજ્જેવજ્જિયસ્સ પત્તફલે ॥ ૩૮ ॥ પંપોટ બિલ્લપિકાઈ,
 મરીગણુ ફણસ ગુંદાઈ ॥ ખસપસપિલ્લુ સેલર, ગંગેટ્ટય પક્કગોલ્હેય ॥
 ૩૯ ॥ પણ મઉર કુકંખઈ, જંબુટિંખર અપક્કરમ છોટે ॥ વાલ્હેલિમહુ
 ય ધામણી, ગુરૂખેદારે ભુલૂણતિલે ॥ ૪૦ ॥ નવિલેમિઉધારે, જલગલિય મ
 ખખયપીલચમૂહે ॥ દુદિણુદ્દહિયફાગુણ, ઉધંલ એમિનેવ તિલે ॥ ૪૧ ॥ અ
 મરિમિયંમન્ન યં, નહુ ભુજે કાલવેલઈ દઇઆ ॥ ગમમણો ન હુભખ્ખે, દેવ
 ગુરૂદિહિ ગયને વ ॥ ૪૨ ॥ અથાનંતકાય ગાથા ॥ સંવાઓ કંદજઈ, સુર
 ણુકદોય વજ્જકંદોય ॥ આલૂ તહ પિંડાલુ, અલ્લ હલિદાળ કચ્ચૂરો ॥ ૪૩ ॥
 સતાવરી વિરાલી, કુમારી તહ થોહરી ગલોઈઆ ॥ વિરૂહા લસણું વંસ
 કરિહ્તા, ગજ્જર તહ લોયણું લોઢા ॥ ૪૪ ॥ મૂયર સૂયરવક્ષી, મહમા ઢક વિ
 ચ્છુલાય ભૂમિરૂહા ॥ મલયકોમલ વિહ્વી, વજ્જિતિ અણુંતાઈ ॥ ૪૫ ॥
 સાયંપ્રાતર્દ્વિજાતીનાં, નાશનં સ્મૃતિનોદિતં ॥ પ્રાતરાભોજનં કુર્યા, દગ્ધિહો
 ત્રમોવિધિઃ ॥ પૃથિવ્યામખ્યહં પાર્થ, વાયાવગ્નૌ જલેડખ્યહં ॥ વ
 નસ્પતિ ગતશ્ચાહં, સર્વમાત્મમયં જગત્ ॥ ૪૬ ॥ તન્માં સર્વગતં જ્ઞાત્વા, ન
 હિંસ્યેત કદાચન ॥ અહંસર્વસ્ય તુલ્યત્વં, ભજમિ કલ્પપ્રોજ્જિજતઃ ॥ ૪૭ ॥
 ઇતિ પરમતે શ્લોકા ઉક્તાઃ ॥

॥ ચોપાઈ ॥ શાંતિપર્વમાં પેહેલે પાદ, હિંસા બોલી મહાવિષાદ ॥
 પ્રાણીધાતેં જે ધર્મને સ્વર્ગ, તો અધર્મનો કુણઅન્યવર્ગ ॥ ૯ ॥ યજ્ઞથંભ
 ઉપાડી પશુહણિ, રૂધિર કર્દમ કરી ભૂમિકા ઘણી ॥ એમ કીધેં જે સ્વર્ગે
 જાય, તો નરકનો કોણ ઉપાય ॥ ૧૦ ॥ પાા વલી માર્કંડેય પુરાણે કહ્યું, સર્વો ॥
 ત્કૃષ્ટ જીવ રક્ષણ કહ્યું ॥ સર્વજીવને જીવિત આહ, મરણનામથી દુઃખ અ
 અથાહ ॥ ૧ ॥ સર્વદાનમાં અભય પ્રધાન, જેહથી લઈએ સ્વર્ગવિમાન ॥
 વયરવિરોધ તે વાધે નહિ, એક અહિંસા ઉત્તમ લહી ॥ ૧૨ ॥ ૬ ॥ અષ્ટ
 પ્રુષ્પવલી બોલ્યાં તિહાં, પ્રથમ અહિંસા ઇન્દ્રિય દમ જિહાં ॥ સંભૂત દયા
 ને ક્ષમા ॥ ૭ ॥ ધ્યાન જ્ઞાન સત્ય તપ છે આઠમા ॥ ૧૩ ॥ એહ ફુલ જે

વરતે સદા, તેહને અમર તુલે થઈ મુદા ॥ ૮ ॥ ૧૪ ॥ વત્રી નાહા ભારતે બોલ્યું
 અછે, તે તો યુધિષ્ઠિરને મન રૂચે ॥ જૂ માકડ લીખદંશને મસા, જે તનુને પી
 ડે જીવ વસ્યા ॥ ૧૫ ॥ પુત્રપેરેં તે પાસે જેહ, સ્વર્ગે જાયે માનવ તેહ ॥ ૯ ॥
 દેઈ આતપ તસ પીડા કરે, તે પ્રાણી નરકે સંચરે ॥ ૧૬ ॥ પાણી ગત્તાં જય
 ણા કહી, ઉત્તર મીંમાસામાંહે લહી ॥ ૧૦ ॥ વિશઅંગુલ માને અને ત્રી
 શ, લાંબું પહોલું ગલણું જગીશ ॥ ૧૭ ॥ પટવસ્ત્ર તે બેવડ કરી, ગલે
 નીર જતનાયે ધરી ॥ સંખારે જુજુઓ ધરો, ખારાં મીઠાં ભેલ મત
 કરો ॥ ૧૮ ॥ ૧૧ ॥ જે જે જગનાં હોયે કામ, તે તેહમાં મૂકિયે અભિરામ ॥
 જેવારેં પીજે પાણી ભલું, તે તિવારેં ગલણું નિર્મલું ॥ ૧૯ ॥ ૧૨ ॥ ભૂયે
 પગ જેઈ મૂકીયે, વસ્ત્રપૂત જલ પીવું ન ચૂકિયે ॥ સત્યપૂત વાણી બોલી
 યે, મન પાવન કારજ બોલીયે ॥ ૨૦ ॥ ૧૩ ॥ મધુબિંદુ ન ખાઈએ આ
 પ, એહનાં બોલ્યાં મોહોટાં પાપ ॥ સાત ગામ ખસે જે હોય, એક મધુ
 બિંદુ ભક્ષણે જોયે ॥ ૨૧ ॥ ૧૪ ॥ અણગલ ઘટ પાણી વાવરે, સાત ગામ
 તે જવાલણુ કરે ॥ તેહ પાપથી પરભવેં થાય, નારકકૂતર બગલ બિલાય ॥ ૨૨ ॥
 ૧૫ ॥ માચ્છી વરસ લગેં માંડે જલ, પાડે મચ્છ કચ્છ સુકુમાલ ॥ એક
 દિન અણગલ નીરેં પીધ, એટલું પાપ બોલ્યું પરસિદ્ધ ॥ ૨૬ ॥
 ૧૬ ॥ સર્વ કાર્ય ગટ્યા જલણું કરે, તે નિશ્ચે સ્વર્ગે સંચરે ॥ તે યોગી મુ
 નિ સાધુ સુખણ, એહવું બોલ્યું વિષ્ણુ પુરાણ ॥ ૨૪ ॥ ૧૭ ॥ જીવ અહિં
 સા પરમ છે ક્યાન, પરમ તપ ઊત્કૃષ્ટ દાન ॥ જ્ઞાન પરમપદ પરમ છે યજ્ઞ,
 ભવિપ્રાણી રહો તેહમાં મગ્ન ॥ ૨૫ ॥ ૧૯ ॥ જેહ અહિંસા પાસે ધર્મ, નવિ
 બાંધે તે વૈરનું કર્મ ॥ જેહ અહિંસાને આચરે, વિષ્ણુલોકમાં તે સંચરે ॥ ૨૩ ॥
 ૨૦ ॥ વલી અભક્ષ્ય ભક્ષવાં નહિં કિમે, અભક્ષભખંતો નરકે ભમે ॥ કંદ મૂલ
 નાં મોહોટાં પાપ, પાર્થને કહે હરિ આપો આપ ॥ ૨૭ ॥ ૨૧ ॥ મધપી
 લોક અકારજ કરે, ભલાં કામ તે નવિ આચરે ॥ જ્ઞાન શૌચ તપ બલને બુદ્ધિ,
 ન રહે તેહની કાંઈ શુદ્ધિ ॥ ૨૮ ॥ ૨૨ ॥ મતિભ્રંશ થાવે અતિ ઘણો, કો
 ધ માન મદ મત્સર તણો ॥ મોહ દુષ્ટભાષણતા ઘણી ॥ ન ગણે નારી પર
 ની આપણી ॥ ૨૯ ॥ ૨૩ ॥ કાંતિકીર્તિ મતિ શ્રીનો નાશ, જિમ ચિત્રામનો
 કાજલેં નાશ ॥ ૨૪ ॥ ભૂત પરેં તે નાચે મુદા, આરાટ આઠંદ પાડે સદા ॥
 ૩૦ ॥ જે મધપીને માંસને મુણે, માંસાહારી પરને હણે ॥ ૨૫ ॥ અરે પાર્થ
 હરિ ભણે જે જન, તે મુજને ન સંભારે અધન ॥ ૩૧ ॥ ૨૬ ॥ મધ માંસ

મધુને નવનીત, કઠાહ રૂધિર પુટ તક પ્રતીત ॥ એહથી બાહેર જવ નીસરે,
 અનંત જંતુ ઉપજે ને મરે ॥ ૩૨ ॥ ૨૭ ॥ હિંસાવદ્ધન માંસ કહાય, માંસથકી
 ધર્મશ્રદ્ધા જાય ॥ દુઃખાગાર કહ્યું જે માંસ, તેહ ભણી ન કરો આ
 શસ ॥ ૩૬ ॥ ૨૮ ॥ ૨૯ ॥ તિલ સર્ષપ માને ભક્ષે જેહ, નિશ્ચે નરકગામી
 હોય તેહ ॥ યાવત્ ચંદ્ર દિવાકર હોય, તિહાં લગે પાપ ન છૂટે સોય ॥ ૩૪ ॥
 વલીઘતિહાસ પુરાણે કહ્યું, હરિયે તે પાર્થે સદહ્યું ॥ જે શ્રાદ્ધ મધુ બિંદુ દીયે,
 ચિંતે ધર્મતણી મતિ હીયે ॥ ૩૫ ॥ તે ખાદકશું નરજો જાય, સાત વાર વલી
 અંત્યજ માય ॥ પ્રાયે વ્યસન સઘણાં તેહને, માંસસુરા ભક્ષણુ જેહને ॥ ૩૬ ॥
 ૩૦ ॥ વલી વૃંતાક કાલિંગ મૂલકા, કંદવૃંદ તણા ભક્ષકા ॥ અંતકાલે તસ
 હું વેગલો, ગૌરીને કહે ઇશ્વર ગુણનિલો ॥ ૩૭ ॥ ૩૧ ॥ મૂલો જેહને ધરે
 પકાય, તે સમશાન સમ ધર કહેવાય ॥ પિતર તેહથી અન્નગારહે, એમ માર્કંડ
 ઋષીશ્વર કહે ॥ ૩૮ ॥ પદ્મપુરાણે વિદલના દોષ, તે ટાલી કરો પુણ્યનો પોષ ॥
 ગોરસકાયા માષને મુગ, પ્રમુખ વિદલ જે ભખે નિસ્સૂગ ॥ ૩૯ ॥ માંસ
 સમાન તે થાયે સહી, પાર્થ આગે હરિયે વાય કહી ॥ તે જાણીને જે વર્જિ
 એ, તો ભવિ ભવ દુઃખ ને તરજીએ ॥ ૪૦ ॥ ૩૩ ॥ રચણીભોજને લાગે
 પાપ, લહીએ મોહોટા અતિ સંતાપ ॥ તે માર્કંડ પુરાણે સાખ, પૂછે પાર્થહરિ
 કહે મુખ આપ ॥ ૪૧ ॥ રવિ અસ્ત પામે જિણુ સમે, અન્ન માંસ જલ રૂધિર
 હોયતિમે ॥ ૩૪ ॥ ચાર નરક કેરાં છે દ્વાર, રચણો ભોજનને પરનાર ॥ ૪૨ ॥
 અથાણાં જેહમાં બહુ કાલ, જેહમાં જીવ તણી હોયે જલ ॥ એહનાં બોલ્યાં
 છે બહુ પાપ ॥ તેહ ખાવાના ન કરો વ્યાપ ॥ ૪૩ ॥ ૩૫ ॥ ૩૬ ॥ હવે અ
 ભક્ષ્યનાં બોલું નામ, અનંત કાય તિમ લહો નિદાન ॥ વડ પીંપલ ઊંબ
 રનાં ફલાં, કટુંબરને વલી પીપરા ॥ ૪૪ ॥ મધમાંસ મધુ માખણ હીમ, ક
 રહા તુચ્છફલાં વિષનીમ ॥ માટી સર્વ રાઘભોયણાં, બહુબીજ અને વ
 લી રીંગણાં ॥ ૪૫ ॥ અનંતકાય અથાણાં લાગ, ચલિત રસ ઘોલવડાં ત્યા
 ગ ॥ ૩૭ ॥ અજાણ્યાં ફલ ફૂલ સવાદ, જાણી નર ન કરે આસ્વાદ ॥ ૪૬ ॥
 ॥ અનંતકાય બોલ્યાં બત્રીશ, ન ભખે તેહ નર લહે જગીશ ॥ ૩૮ ॥ વ
 જૂકંદ સૂરણુનો કંદ, આદ્ર હલદ્ર વિરહાલી કંદ ॥ ૪૭ ॥ આલુ કચૂરોને
 કુંઆર, લોઢાં લસણુ અને થોહાર ॥ ગિરિકર્ણાને વંશ કરેલ, લૂણી કંદસ
 તાવરીમેલ ॥ ૪૮ ॥ આદ્ર મોથ આદુ ગાજરી, રતાલુ પિંડાલુ ખરી ॥ મૂલા વિ

રંહા અમૃત વાહિ, લૂણા તરૂની અંતરછલિ ॥ ૪૯ ॥ થેગ વથુસો સુરિ આં
બલી, ખિલ્લોડાને સૂયર મલી ॥ આલુને કોમલ સવિ પત્ર, ગલો પદ્યંક
ભૂમિકા છત્ર ॥ ૫૦ ॥ એ સવલાને જે પરિહરે, તે નિશ્ચે ભવસાયર તરે ॥ અ
દત્તા દાન નવિ લીજે સહી, ચોરિ વ્યસનનરક ગતિકહી ॥ ૫૧ ॥ સ્મૃતિમાં
કહ્યા છે સર્વ નિષેધ, એહનો વિવેક રાખીજે વેધ ॥ સાંજે પ્રભાતે અતિ ન કરે
અશન, મધ્યાન્હે પાણુ તેહિજ જતન ॥ ૫૨ ॥ મધ્ય ટાલી જે ભોજન
કરે, તે દ્વિજ અગ્નિહોત્ર વિધિ ધરે ॥ ૪૭ ॥ મિત્રદ્રોહ સ્વામીનો દ્રોહ, તે
મ વિશ્વાસઘાત સંદોહ ॥ ૫૩ ॥ કીધા ગુણુનો જે કરે ઘાત, તેહને નરકતણે
ઉતૃપાત ॥ ઠામ ઠામ છે જીવસમુદાય, વ્યાપકવિષ્ણુ છે સવલે ઠાય ॥ ૫૪ ॥
તે મારે દુહવાયે હરિ, એહ વાત સ્મૃતિમાંહે ખરી ॥ તે જાણીને કર
વી દયા જેમ લઈએ ઠાકુરની મયા ॥ ૫૫ ॥ અરે શખરેસર સુણો સં
ઘાત, સોયેવાતે એકજ વાત ॥ જે એહનાં વિરમણ કીજીએ, જ્ઞાનવિમલમ
તિ ગુરૂવચ. પીજીએ ॥ ૫૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એમ ઉપદેશ દેઈ ઘણો, શખર કર્યા અનુકૂલ ॥ ધર્મ તણે રસ
રંગિયા, જેમ પાશીત પટકૂલ ॥ ૧ ॥ ચિંતામણિ સમતુમ તણો, દર્શન
વચન વિલાસ ॥ ભલે પધાર્યા ભાગ્યથી, પોહોતી અમ્હ મન આશ ॥ ૨ ॥
કહે કુશસ્થલ સ્થાનકે, જઈ જેવારે વેગ ॥ તિહારે એ કની સુભટ મુ-
ખ, અંગી કરશું નેગ ॥ ૩ ॥ એમ કહી બહુ શિક્ષા દેઈ, લેઈ સુવેગ રથ
તામ ॥ સાથે કુંજર સારથી, આદ્યા નિજપુર ઠામ ॥ ૪ ॥ વાટે સંધ્યાને
સમે, કુંડલપુર ઉઘાન ॥ ઉઘાને રથ મૂકી ગયા, નગરવિલોકન કામ ॥
૫ ॥ જોતાં જોતાં બાહિરે, યજ્ઞ તણો છે ઠામ ॥ તિહાં જઈ સૂતો સ્થિરમને,
કુમર લેઈ પ્રભુનામ ॥ ૬ ॥ એહવે આવી નૃપસુતા, સરસ્વતી ઇતિ
નામ ॥ સામગ્રી વિવાહની, તે લેઈ અભિરામ ॥ ૭ ॥ સુનામિકા સુરપિણી,
બેહુ સખી છે સાથ ॥ સૂતો દેખીને કહે, ઊઠ ઊઠ પ્રાણુનાથ ॥ ૮ ॥ શ્રી દત્ત
સુત સોહામણા, વરીએ કની સુખણ ॥ ઊઠ્યો આલસ છોડીને, કની પર
ણી તિણ ઠાણ ॥ ૯ ॥ જેહને સાથે સુકૃત છે, તે જાણો તિહાં જાય ॥ કર-
તલ દીપકની પેરે, લક્ષ્મી હોય સહાય ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥ યદ્યપિ કૃતસૂક્ષ્મતલવઃ
પ્રયાતિ ગિરિકંદરાંતરેષુ નરઃ ॥ કરકલિતદીપકલિકાં, વિલોક્ય લક્ષ્મી-
સ્તમનુયાતિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—જે સુકૃતનો લેશપણ કરનારોપ્રાણી, ગિરિગુફામાં જાય છે તો ત્યાં પણ તે ના હસ્તમાં રહેલી દીપ કલિકા સમાન રેખા જોઈને લક્ષ્મી તેની પછવાડે જાયછે.

પરણીને પાછાં ફરી, સુતા થઈ નિશ્ચિંત ॥ તે પતિ પ્રત્યે કહે એહવું,
સુણ સુણ વચન એકાંત ॥ ૧૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૪૦૦ ॥

॥ ઢાલ નવમી ॥ કરેલણાં ઘડદેને ॥ એ દેશી ॥

॥ પ્રભો બાહિર કરભી અછે, ચાલો તેણે બેસી ॥ કોઈક દેશેં જાઈએ,
જિહાં ન લહે કોઈ નિવેશ ॥ ૧ ॥ વચન અમ્હ સુણ લેરે ॥ નહીં ઇહાં રહે
વા લાગ, ચિંતો એમ મહાભાગ ॥ વચન ॥ એ આંકણી ॥ કહે કુમર સ
પ્રતિ અછે, રચણી અંધારી ઘોર ॥ પાલાપણ ન ચલી શકું, શો એવડો કરો
સોર ॥ વચન ॥ ૨ ॥ કરભી હાંકી ન જાણીયેં, એતો પંથ નીશૂન ॥ ઝોકારચો
ઝૂકે નહીં, એ સુખનો પ્રતિકૂલ ॥ ૧૦ ॥ ૩ ॥ થઈ પ્રભાતેં જાણશે, સઘલી
દિશિનો મર્મ ॥ સઘલાં સાથેં આવશે, કીધાં શુભાશુભ કર્મ ॥ ૧૦ ॥ ૪ ॥
વચન સુણીને એહવું, ચિંતે મનમાં બાલ ॥ જાણ્યો હતો તે એ નહિં, એ
કોઈ અરર જંજલ ॥ ૧૦ ॥ ૫ ॥ રતનપ્રદીપેં જોઈને, કહેવા લાગી તેહ ॥
ચંદનાલિપ્ર ભાલસ્તલેં, કોણ છો તુમો ગુણગેહ ॥ ૧૦ ॥ ૬ ॥ કુશસ્થલથી
આવીયો, છું અધ્વગ પાદવિહાર ॥ તુમો કોણ છો કિહાંથી આવીયા, શો
ભય છે કહો સાર ॥ ૧૦ ॥ ૭ ॥ એક સખિ કહે સાંભલો, અરિમર્દન પુરરાય ॥
સુતા તેહની એ યજ્ઞણી, અર્ચા કરે સદાય ॥ ૧૦ ॥ ૮ ॥ એક દિન જનક
ઉત્સંગમાં, બેઠી દેખી જામ ॥ મંત્રીને કહે એ સમો, વર જીઓ પુરૂષ પ્ર-
ધાન ॥ ૧૦ ॥ ૯ ॥ એહવે એક યાચક તિહાં, બોલ્યો કહી ગુણગ્રામ ॥ કુશ
સ્થલ પુર રાજ્યો, પ્રતાપસિંહ જસ નામ ॥ ૧૦ ॥ ૧૦ ॥ તસ સુત શેઠ ધરે
વસ્યો, શ્રી શ્રી ચંદ્રકુમાર ॥ દાતા ભોક્તા સાહસી, ગુણમણિ રચણ ભંડાર
॥ ૧૦ ॥ ૧૧ ॥ સંપ્રતિ રીસાવી ગયો, તે નર રતન અમૂલ ॥ તે સુણી નૃપ
મૈનેં રહ્યો, પણ મનમાં અનુકૂલ ॥ ૧૦ ॥ ૧૨ ॥ તેહવે રચણીયેં અન્યદા, યક્ષ
સુપનમાં આવી ॥ કન્યાને કહે એહવું, ચિંતા કાંઈ ન લાવિ ॥ ૧૦ ॥ ૧૩ ॥
આજથકી દિનપાંચમે, લગ્ન વેલાયેં જાણી ॥ વર આણીને મેલવું, મ કરીશ
મનમાં કાણિ ॥ ૧૦ ॥ ૧૪ ॥ તેહ સ્વપ્ન અમ્હ આગલેં, કહ્યું એણે ધરી પ્રે
મ ॥ તે નિસુણીને અમ્હેં કહ્યું, તે સુણજે ધરી ખેમ ॥ ૧૦ ॥ ૧૫ ॥ એહ-
જ પુરમાંહે સચિવનો, પુત્ર અછે શ્રીદત્ત ॥ તે કુમરીનો રાગીયો, પણ કુમ-
રીનેં ન ચિત્ત ॥ ૧૦ ॥ ૧૬ ॥ તેણેં અમ્હને લોભાવીયાં, લોભેં લક્ષણ જય

॥ કૂટ બુદ્ધિ કરીને કહ્યું, કુમરી આગલ આય ॥ ૧૦ ॥ ૧૭ ॥ શ્રી દત્તેપણુ
એહવું, સ્વમલહું છે દેવ ॥ તે નિસુણી કન્યા કહે, યક્ષવાણી થઈ હેવ ॥ ૧૦ ॥
૧૮ ॥ તેવાણી સાચી હયો, એમ કહી સગ્ગે સાજા ॥ નિશેમેડીને આવીયા, પ
ણુ નવિ સીધું કાજા ॥ વિતથ સરથનગાજા ॥ ૧૦ ॥ ૧૯ ॥ કાંઈક સંભ્રમ જાણી
ને, રાખ્યો પિતાયે ગેહ ॥ આવણુને દીધો નહીં, તસ કમ્મે દીધો છેહ ॥ કપટનું
કેતું દેહ ॥ ૧૦ ॥ ૨૦ ॥ એમ સુણી ભૂપ સુતા કહે, હું વંચી તુમને તેણ ॥
તે અનિષ્ટ વરનવિ થયો, વંચી નવિ કમ્મેણુ ॥ ૧૦ ॥ ૨૧ ॥ ભાગ્ય અચ્છે હજી
માહરું, તુમ્હને દીધા યક્ષ ॥ તુમ્હહીજ વર મન માનીયા, રૂપે કામ પ્રત્યક્ષ
॥ ૧૦ ॥ ૨૨ ॥ પણ આપણુ ઇહાં રહેતાં થકાં, કરશે પિતા અનર્થ ॥ તેહ ભ-
યથી કિહાંયક જાઈએ, સિઝે આપણો અર્થ ॥ ૧૦ ॥ ૨૩ ॥ તે નિસુણી કુંવર
કહે, તે પણ માનવ રૂપ ॥ હું પણ માનવ રૂપ અધું, શોભય કરો મન ભૂપ ॥
૧૦ ॥ ૨૪ ॥ જોઈએ તે કેહેવો અછે, બલ કેહવું છેતાસ ॥ ભાવી હોય તે નિ
પજે, શું હોય ભયથી નાશ ॥ ૧૦ ॥ ૨૫ ॥ થયું પ્રભાત સજ્જે કરી, ધોવે નિજ
મુખ જામ ॥ ભાનુપરે ભાલ દેખીને, હરખી કન્યા થયું મન ઠામ ॥ ૧૦ ॥
૨૬ ॥ એહવે યક્ષ અર્ચક તિહાં, આવી દીઠું સર્વ ॥ તુરત જઈ ભૂપ વીન
વ્યો, ચઢીયો નૃપતિને ગર્વ ॥ ૧૦ ॥ ૨૭ ॥ નૃપ આદેશે આવીયો, ચતુરંગ
બલ તેણે ઠામ ॥ તે દેખી કંપે કની, કહે પતિ કર મન ઠામ ॥ ૧૦ ॥ ૨૮ ॥
ભદ્રે મન ખીયે મતી, એ વરાક કુણ માત ॥ શું જાગિં એ ઊપરે, એ ભટ
કાયર ગાત ॥ ૧૦ ॥ ૨૯ ॥ પાછલ મંત્રી આવીયો, કહે રે કોણુ તુજ સ્થાન ॥
ન કહે કાંઈ નામાદિકે, ગણે ન કિણુને જ્ઞાન ॥ ૧૦ ॥ ૩૦ ॥ હક્કા કરીને
હાંકીયા, નાઠા જ બુકિનાશ ॥ એહવે ભૂપતિ આવીયા, લેઈ સૈન્ય પ્રકાશ ॥ ૧૦
॥ ૩૧ ॥ કની કહે એ તાત છે, શું કરશે મુજ એહ ॥ ન જાણીયે એ ભી
તિ છે, કોણુશું કીધો નેહ ॥ ૧૦ ॥ ૩૨ ॥ પ્રિયાને હર્ષ કરવા ભણી, દેખાડે
નિજ નામ ॥ મુદ્રામાંહે દેખીને, હરખી પરખી તામ ॥ ૧૦ ॥ ૩૩ ॥ રત્નસા
ર લેઈ કરી, કાંઈક પ્રિયાને હાથ ॥ દેઈ અંજન કરી વાનરી, લીધી તેહની
આથ ॥ ૧૦ ॥ ૩૪ ॥ સખી તે સાહામું જોઈ, કેમ જીંતશે એ સાથ ॥ જનસ
વિને ઠેકી ગયો, સાહામો થઈ ભૂનાથ ॥ ૧૦ ॥ ૩૫ ॥ આગલ તે પાછલ કરે,
પાછલ કરે તે પાસ ॥ કેઈ હાથે કેઈ પાયશું, કેઈ નાખે નિઃસાસ ॥ ૧૦ ॥ ૩૬ ॥
મંથાણુ દધિને મથે, તેમ ચમૂ દધિ તામ ॥ ભૂપતિને આવી અડયો, જાણુ કોઈ
હરિ ઊદામ ॥ ૧૦ ॥ ૩૭ ॥ આરોહી ગજ ઉપરે, પાડ્યો નૃપને જોર ॥ લેઈ

ખડ્ગને ખાંધીયો, કરતા બહુજન સોર ॥ ૧૦ ॥ ૩૮ ॥ નીસરીયો તેરણથકી
પસરયો તસ જસવાદ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ સાન્નિધ્યે, ટલે સઘડો વિખવા
દ ॥ ૧૦ ॥ ૩૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એહવે એક બંદી જને, ઓલખીયો શ્રીચંદ ॥ બોલે કર ઉંચા કરી,
જય જય તું જેમ ઇંદ ॥ ૧ ॥ ગાહામાંહે ગુણ કહે, જેહનાં સત્ય ચરિત્ર ॥
ગુણીના ગુણ પદ્ધતાં થકાં, રસનાં હોય પવિત્ર ॥ ૨ ॥ તથાહિ ॥ ચોર
ગિહાઓ જેણું, બંભપિયા બાલપુત્ર વિરહ હયા ॥ બહિયા નિયપિય
રહિયા, સો ધીરો જયગિ સિરિચંદો ॥ ૧ ॥ કુંડલ પુરસ્સ રજ્જં,
ચંદમુહારાય કનિ પરિણયણું ॥ જખખવયણુઓ વિહિય, ચંદપુર વા
સિયં જેણુ ॥ ૨ ॥ સો કુંડલપુર અહિવઠ, સિરિચંદો જયગિ પયાવસિંહ સુ
યો ॥ સંપ્રસઘ જસ્સ તઘયા, જખખો ભત્તીઘ પાયતલે ॥ ૩ ॥ યુગલં જેણુય
મહિંદ ણયરે, ખાય ખણંમિજએ ॥ દોહા ॥ ઇત્યાદિક ગુણ કીર્તના, સુણીને
દે બહુમાન ॥ પૂર્ણ કરયો તે બંદીને, કુમર સમયનો જણ ॥ જઈ વનમાં
રથ બેસીને, વેગે વહ્યા તેણીવાર ॥ ઠામ ઠામ લીલા કરે, અહો સુકૃત સંભાર
॥ ૩ ॥ સચિવે બંધન છોડીયાં, હવે અરિમદન રાય ॥ બંદીથી શ્રીચંદ્ર
લહ્યો. આનંદ અધિક ન માય ॥ ૪ ॥ ધીર વીર માની અહો, કન્યાનો પતિ
જય ॥ તેડી આવે તે ઇલાં, જેમ મુજને સુખ થાય ॥ ૫ ॥ ચોપખેર તે ની
સરયા, તેડવાને ચોદ્ધાર ॥ પણ કિહાં એ પામ્યો નહીં, જેમ ચાતક મુખ વારિ
॥ ૬ ॥ દેખી પુત્રી વાનરી, ઝરતી નયણે નીર ॥ સખી મુખથી સવિ
સાંભલ્યાં, તાસ પરાક્રમધીર ॥ ૭ ॥ રાજ તસ ગુણને સ્તવે, કહે વત્સે મધ
ર તું દુઃખ ॥ સેનાયુત કોશસ્થલે, મૂકી તુજ કરું સુખ ॥ ૮ ॥ એમ કહે ભ
ટને ઉચિત દઈ, આઠ્યા નયર મઝાર ॥ વિવાહ ઉત્સવ અધિ કશું, વિસ્તા
રશું તેણીવાર ॥ ૯ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૪૫૧ ॥

॥ ઢાલ દશમી ॥

॥ હંસલો ભલો ॥ અથવા રાબુલ બેડી માલીએ ॥ એ દેશી ॥ હવેતિ
ણુ દિનજતાં થકાં, શુભશકુનેહે શ્રીચંદ્ર નરિંદ તો ॥ કોઈ અટવી આવી વયે,
વડહેઠે હો નિશિ રહે આનંદ તો ॥ ૧ ॥ પુણ્યવંત સોભાગીયો, સુખકારી
હે છે જસ દીદાર તો ॥ પગ પગ નવનિધિ સંપજે, નવિ પામે હે તે દુઃખ લ
ગાર તો ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ પહેલો આપ સુએ સાથરે, તિહાં જગે હે કુંજ

૨ છે સહાય તો ॥ પછે તે સુતો સારથી, આપ જગે હો કરી ખડું સચ્ચાય
તો ॥ ૨ ॥ પુ૦ ॥ એકવે મૃદુ માદલ ધ્વનિ, સુણિ ઊડ્યો હો તે દિશિ ઊ
દેશ તો ॥ સુરત જણાવીને ચડ્યો, તે સ્વરને હે થાપી દદિ દેશ તો ॥ ૩ ॥
પુ૦ ॥ આગલ એક ગિરિને વને, તેમાંહે હે છે યક્ષનું ચૈત્ય તો ॥ મંડપદ્મા
રદીધાં અછે, માંહે ગાયે હો શ્રી ચંદ્રચરિત્ર તો ॥ ૪ ॥ પુ૦ ॥ તે નિસુણી મન
ચિંતવે, એ અચરિત્ર હો દીસે છે કાંઈ તો ॥ કુણુ શ્રીચંદ્ર કુણુ ગાયના, સુણુ
વાને હે રહ્યો દ્વાર છિપાયતો ॥ ૫ ॥ પુ૦ ॥ કપાટછિદ્રે તે જુવે, તવ દેખે હે
મદન સુંદરી ત્યાંહિ તો ॥ કન્યા આઠ સમેત છે, હઠએ હરખ્યો હે તખ્યો
પામી છાહ તો ॥ ૬ ॥ પુ૦ ॥ સંગીતકને શીખવે, તાનમૂર્છના હે લયને
સ્વર દાન તો ॥ મદના કન્યાને તિહાં, નૃત્યાદિકે હે હસ્તકનાં માનતો ॥ ૭ ॥
પુ૦ ॥ તેહ પ્રભાતે નીસરી, આઠ કન્યા હે લેઈ પરિવાર તો ॥ ભલું થયું જે
પ્રિયા મલી, એમ ચિંતિ હે થયો પૂકું કુમાર તો ॥ ગુટિકાનો હે કરી વદન પ્ર
ચાર તો ॥ ૮ ॥ પુ૦ ॥ ગિરિદરિ વિવરમાં પેશીયો, મણિ દીપે હે કહે જ્યો
તિ જકઝમાલ તો ॥ નયર પાતાલમાં પેખીયો, જેવાને હે થયો તે ઝિજમા
લ તો ॥ ૯ ॥ પુ૦ ॥ સૌધક ઊપર મદના રહી, સુણો સહીયો હે એક માહ
રી વાય તો ॥ વામ નયન ફૂરકે ઘણું, પતિમેલો હે થાય તો એ સાચ તો
॥ ૧૦ ॥ પુ૦ ॥ અથવા સંદેશો તેહનો, ઇહાં આવેહે એહનો નિરધાર તો ॥ રતનચૂ
લા સખી મુખ્ય છે, તે કહેવા હે લાગી તેણિ વાર તો ॥ ૧૧ ॥ પુ૦ ॥ મુ
જને પણ વામનેત્રની, થાયે એષ્ટા હે મનને સુખદાય તો ॥ જે દિનથી ઇ
હાં આઠ્યાં તુમો, તપ કીધાં હે આંખિલ સમુદાય તો ॥ ૧૨ ॥ પુ૦ ॥ તપ
થી મન ઇચ્છિત હોવે, જે દુર્ગમ હે તે સહેલું થાય તો ॥ તુમ્હ તપ
ના પરભાવથી, જણીજે હે હવે મન સુખ થાય તો ॥ ૧૩ ॥ પુ૦ ॥ એ
હવે કોઈ સખી આવીને, રતન વેગા હે તુમ્હ માતા જેહ તો ॥ તેડે છે ભોજ
ન ભણી, સહુ આવો હે કહ્યું જજે નેહ તો ॥ ૧૪ ॥ પુ૦ ॥ કહે મદના ભૂખી
નથી, તુમ્હે જ્યો હે બેહેન કરો ભુક્તિ તો ॥ તે કહે તુમવિના નવિ જમું,
એહવે માતા હે આવી કરે ઉક્તિ તો ॥ ૧૫ ॥ પુ૦ ॥ હે પુત્રી કેમ જિમતી
નથી, આ શું આલી હે કહે મદના તામ તો ॥ અબે રતિ કિહાંયન ઉપજે,
તિણુ હેતે હે નહિં ભોજન કામ તો ॥ ૧૬ ॥ પુ૦ ॥ ખગી કહે મુજ પુત્રી
એ સવિ, તુજ ભત્તી હે વરચો એણીએ તેહ તો ॥ નૈમિત્તિકનાં વયણથી,
રાજ્ય લહીશં હે તેહથી ગુણગેહ તો ॥ ૧૭ ॥ પુ૦ ॥ હું દુઃખિણી દાભાગણી,

અટવીમાંહે હે મૃત્યુ લહો ભરતાર તો ॥ સ્થાનબ્રટતા નિપની, દુઃખલહીએ
 હે જેલખ્યું કિરતાર તો ॥ ૧૮ ॥ પું ॥ વિદ્યાસાધનને ગયા, દેવરસુત હે તસં
 ખખર ન કાંચ તો ॥ કુશસ્થલની પણ શુદ્ધિ નહિં, ઈહાં આઁયા હે દિનક
 ટણી થાય તો ॥ પું ॥ ૧૯ ॥ તુતો ડાહી જાણતી, કેમ થાયે હે હઠ કરી
 દુઃખ કાજ તો ॥ જેહથી ટાઢક ચાહીએ, તેહથી હો હોયે તાપનું કાજ તો ॥
 ૨૦ ॥ પું ॥ તેહ ભણી ભોજન કીજીએ, નવિ કીજે હે કોઇને
 અંતરાય તો ॥ તોહે પણ હઠ મૂકે નહીં, ખગી તેહને હે ઉત્સર્ગે લાય તો
 ॥ ૨૧ ॥ પું ॥ રોવે તસ દુઃખે દુઃખિણી, પ્રીતડલી હો જગેં એહવી હોય
 તો ॥ પ્રીતિ તે પરમ બંધન અછે, એણે બંધને હે બાંધ્યા સહુ કોય તો ॥
 ૨૨ ॥ પું ॥ તે જાણી કુમર મન ચિંતવે, જે હણીયો હે ખગને અણુ જાણુ
 તો ॥ તેહની એ પત્ની અછે, પણ રાગિણી હે મારે વિષે જાણુ તો ॥
 ૨૩ ॥ પું ॥ વૈર તો મુજશું નવિ વહે, એમ જાણી હો પુર બાહેર તામ તો
 ॥ રૂપ પ્રગટ કરી આપણું, પેસરાવ્યો હો વેત્રીયેં તેણી ઠામ તો ॥ ૨૪ ॥ પું
 ॥ મુદ્રિકા દિયે તે વેત્રીને, માંહે મૂક્યો હે હરખ્યો તે કુમાર તો ॥ સુવેગા
 આવી તિહાં, અતિ સુંદર હે દેખી આકાર તો ॥ ૨૫ ॥ પું ॥ કોણુ તુમ્હે
 કિહાંથી આવીયા, એમ પૂછે હે જન કહે શ્રી ચંદ્ર તો ॥ તેટલે મદના સ-
 ખિયુતા, આવીને હે ઓલખીયો અમંદ તો ॥ ૨૬ ॥ પું ॥ હવેં ધાઇને કહે,
 અરે અંબે હે વધામણી દેય તો ॥ તુજ જામાતા આવીયો, જસ ઈચ્છા હે
 કરતા નિત્યમેવ તો ॥ ૨૭ ॥ પું ॥ હરખી તે વિદ્યાધરી, માંહે તેડીહે થુ
 હુ શ્રી ચંદ્રરાય તો ॥ ભાગ્યખતે ઇહાં આવીયા, એ મદના હે સ્મરતી અહો
 રાય તો ॥ ૨૮ ॥ પું ॥ સખી આદેશે પુત્રિકા, આઠેઠવે હે તસ ગલે વરમાલ તો
 ॥ હવે નૃપ પૂછે વિદ્યાધરી, આસ્થિત કેમ હે કેમ દુઃખ વિકરાલ તો ॥
 ૨૯ ॥ પું ॥ હે હે વીર શિરોમણિ, વિદ્યાધરી હે કહે સુણો એક વાત તો ॥
 વૈતાલ્યેં એક નગર છે, મણિભૂષણ હે નામેં વિખ્યાત તો ॥ ૩૦ ॥ પું ॥ રત્ન
 ચૂડરાજ તિહાં, યુવરાજ હો મણિચૂડ ઇતિ નામ તો ॥ રત્નવેગા મહાવેગા
 બેહુ, અમો તેહની હે તરણી ઊદામ તો ॥ ૩૧ ॥ પું ॥ રત્નચૂડાને મણિચૂ
 લિકા, પુત્ર એહના હે પુત્રી છે ચાર તો ॥ રત્નકાંતાદિક જાણીયેં, ભાણેજી
 હે એ સુંદરાકાર તો ॥ ૩૨ ॥ પું ॥ એકદા ગોત્ર વિદ્યાધરેં, સુગ્રીવેં હે ઉ
 ત્તરને નાથ તો ॥ કૂડ કરીને કાઢીયા, તે બેહુ જાંતી હો રાજ્ય કીધું હાથ તો
 ॥ ૩૩ ॥ પું ॥ સર્વ લેઇ ધન આપણું, સકુટુંબેં હે એ નગર પાતાલ તો ॥

રહીએ કહીએ કેહને, દુઃખ સહીએ હે માનવ સુકમાલ તો ॥ ૩૪ ॥ પુનઃ
હવે રતનચૂડ નિજ દેશ વાસવા, તસ હેતે હે અટવીમાં જાય તો ॥ ચંદ્રહા
સ વિદ્યા સાધવા, વિધિપૂર્વક હે રહિઅધોમુખી થાય તો ॥ ૩૫ ॥ પુનઃ ॥ કુણ
હિકેજે તિહાં મારોયો, તે દેખી રે અમ્હે થયાં વિચ્છાય તો ॥ તેહની પ્રેત કિ
યા કરી, ફરી આઠ્યાં હો રહીયાં ઇણિ હાય તો ॥ ૩૬ ॥ પુનઃ ॥ રતનચૂડ
પિતૃસુ દુઃખથી, રતનકવજ હે અટવીમાં ફીરંત તો ॥ રતનચૂડા ભાઈ વડો, તિ
હાં દીઠો હે મદનાનો કંત તો ॥ ૩૭ ॥ પુનઃ ॥ અનુઆસાનો ભ્રમ કરી,
ઈહાં આણી હે મદના તેણીવાર તો ॥ થાપી મેં પુત્રી કરી, શીલવંતી હે રહે
શુભ આચાર તો ॥ ૩૮ ॥ પુનઃ ॥ પતિ ચરિત્ર નિત્યે કહે, અનુરાગિણી હે
કીધી એ બાલ તો ॥ તિહાં નિશ્ચય એકવો કરયો, પતિ કરવો હે એહી અ
વર તે આલ તો ॥ ૩૯ ॥ પુનઃ ॥ કાયર મસાગત બહુ કરે, પણ સુકૃતીને હે
આવે સત્રિ કાજ તો ॥ આવે દાંત રસ જીભડે, તેમ એ તાહરે હે થઈ ભો
ગને સાજ તો ॥ જ્ઞાનવિમલથી હે હવે લાધશે કાજ તો ॥ ૪૦ ॥ પુનઃ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે એક દિન મણિચૂડ ખગ, પૂછે નિમિત્તક જાણ ॥ ગયું રાજ્ય કેમ
આવશે, કેમ અમ્હેને ગુણખાણ ॥ ૧ ॥ આડ કન્યાનો કોણ હશે, વર કે
હવો માહારાય ॥ કહે નિમિત્તિક આડ કની તણો, એક વર હોશે ઇણ હાય
॥ ૨ ॥ તે માહા સત્રવ ગુણી બત્રી, વાલશે તે તુમ રાજ ॥ અપ્રતિયક્ષાને સા
ધને, હોયે યોગી સુખ કાજ ॥ ૩ ॥ તે નિચુણી બેડુ ગયા, રતનચૂડ મણિચૂ
લ ॥ વિદ્યાસાધન ઉમહ્યા, પદ્મમાસી તસ મૂલ ॥ ૪ ॥ વચન પવિત્ર સાધન
બહુ, જાણી સુરગિરિયે જાય ॥ નંદન વનમાંહે અછે, ચાર માસ તસ હાય ॥
પાા શેષ બે માસી થાકતી, અછે અવધિ સંકેત ॥ ભાગ્યથકી તુંમ્હે આવીયા,
પરણો કની ધરી હેત ॥ ૬ ॥ આગ્રહથી શ્રી ચંદ્ર નૃપ, વરે કન્યાને તામ
॥ તેહ સહિત ભોજન કરે, ભોજન પછી લહે નામ ॥ ૭ ॥ ખગી કહે કેમ એ
કલા, આઠ્યા ઇહાં શે યોગ ॥ નિજ ચરિત્ર તેહને કહે, જેહવો ઊચિતને યો
ગ ॥ ૮ ॥ રતનવેગા કહે ઇહાં રહો, સુખે કરી મન ઠામ ॥ મણિચૂડાગમ
જિહાં લગે, ભાવી હિતને કામ ॥ ૯ ॥ કહે શ્રીચંદ્ર માતા તમ્હે, કહ્યું તે સ
ર્વ પ્રમાણ ॥ પણ માહારે બહુ કાર્ય છે, એ અવિસંખ્ય પ્રમાણ ॥ ૧૦ ॥ છું ઊ
ત્સુક ઊતાવલો, કાર્યનો અપરવાર ॥ કનકપુરે જવા અછું, દિયો આજ્ઞા
કાર્ય વિચાર ॥ ૧૧ ॥ વિદ્યા સાધી આવે યદા, તદા જણાવજો તેહ ॥ ભાવીભા

વ હોશે સહી, મન ધરજો નિઃસંદેહ ॥ ૧૨ ॥ ભલું થયું આજ માહરે, જે
તુમ્હ સંગતિ મેલ ॥ થયું જેમ પયને સિતા, એ કોઈ પૂર્વ શુભખેત્ર ॥ ૧૩
॥ ખગી કહે મદના તણો, વિરહ મ પડજો સ્વામી ॥ તે ભણી એ અંગીક
રી, જાઓ પછે નિજ ઠામ ॥ ૧૪ ॥ તે કહે માતા એ સહી, સર્વ અછે સ્વા
ધીન ॥ પણ તુમ્હ રાજ્ય સ્થિતિ પછી, હોશે સર્વ અદીન ॥ ૧૫ ॥ હમ
ણું સવિ ઇહાં રહો, કહેવું ન ઘટે કાંય ॥ મદનાને સાથે ગ્રહી, ચાલે શ્રી
ચંદ્રરાય ॥ ૧૬ ॥ રત્નચૂડા રોતીં કહે, પિયુનો પાલવ ઝાલિ ॥ મદનાને વ
લી તુમ્હ તણો, વિરધ વેદન ટાલિ ॥ ૧૭ ॥ અમ્હને રહેવું નવિ ઘટે, આ
વીશું તુમ્હ સાથ ॥ પતિવ્રતાને પતિ સમી, અવર ન બોલી આથ ॥ ૧૮ ॥
કહે શ્રીચંદ્ર સવિ તે ખરું, પતિ કહ્યુ કરે તે પ્રગાણ ॥ અવધિ કહી જેમ
તેમ કરી, તિહાં રાખી દેઈ પાણિ ॥ ૧૯ ॥ દીધું મન લીધું વયણ, સીધું
જાણી કાજ ॥ કીધું નિજ મનમાનીયું, પીધું જેમ મધુ ગજરાજ ॥ ૨૦ ॥ સ
ર્વગાથા ॥

॥ ઢાલ અગ્યારમી ॥

॥ આસણુરા યોગી ॥ એ દેશી ॥ શીખ લેઈને શ્રી ચંદ્ર આદ્યા, ખગીપ્ર
મુખ પાછા વાડ્યા રે ॥ હોજો તુમ્હને વાર ॥ આઠ્યા તેક વડેં જિહાં સૂ
તા, સન્નિગત રથ સંયુક્તાહો ॥ હોં ॥ ૧ ॥ ચાલે કનકપુર ઊદેશી, શુભદે
શી શુભવેશી હો ॥ હોં ॥ પથીવાત કરે માંહોમાહે, ગહી ગહી નિજ ભુજ
માહો માહી હો ॥ હોં ॥ ૨ ॥ જતાં જતાં અટવી આવી, દીડી રૂદ્ર
પુરી ચિત્ત ભાવી હો ॥ હોં ॥ તિહાં ઊપવનમાં જઈ બેઠા, તિહાં બહુ જન
ને દીડા હો ॥ હોં ॥ ૩ ॥ તેહ નગરનો નાયક પેખ્યો, ગજરથ તુરંગે લેખ્યો
હો ॥ હોં ॥ એક પાસેં ચય અનન્ન વિહણી, તસ પાસેં એક કની દૂણી હો ॥
હોં ॥ ૩ ॥ દુઃખેં પીડી દ્વયમાં ભીડી, જેમ વ્યંજન માથે મીંડી હો ॥ હોં ॥
એક પાસેં અદ્ભુત નર બાંધ્યો, તસારેં તે સાંધ્યો હો ॥ હોં ॥ ૪ ॥ તે દેખી
રથ શ્રીચંદ્ર રાખે, તરતલેં એ શું મુખ ભાંખે હો ॥ હોં ॥ વનપાલકને શ્રીચં
દ્ર પૂછે, એ પ્રબંધ કહો શુંછે હો ॥ હોં ॥ ૫ ॥ તે કહે સંત શિરોમણિ
નિસુણો, રૂપહી નગરી એ પલણો હો ॥ હોં ॥ વજ્રસિંહ છે તેહનો રાજ,
ક્ષેમવતી પ્રિયા તાજ હો ॥ હોં ॥ ૬ ॥ પુત્રી હંસાવલી છે એહવે, શેષ
સંબંધ કહે જેહવે હો ॥ હોં ॥ તેહવે કુમર રથ અદ્ભુત જાણી, મૂક્યો સચિવ
કહે વાણી હો ॥ હોં ॥ ૭ ॥ એહવે હરિબંધુ અંગદ આઠ્યો, દેખી શ્રીચંદ્રને

સુખપાંચો હો ॥ હો ॥ ઓલખીને તેહનો યશબોલે, કોઈ નહી શ્રીચંદ્ર તોલે હો
 ॥ હો ॥ ૮ ॥ ચંતઃ ॥ કણગજ્જયસ્સ રજ્જ, પુત્તીકણગાવલી યકણગપુરે ॥ વિ
 લસઈ સુર દિણ્હો, નવલખખ વઈ સુસિરિચંદો ॥ ૧ ॥ વીણાઝરખિમ વ
 રિઓ, સુચળવ પઝીમસિરિ નિવસુએહિ ॥ જઈસર ઝિવલખખય, સિરિચંદો
 જ્યઝિ જિણ ચંદો ॥ ૨ ॥ છપ્પો ॥ શ્રીગિરિ પર્વત કૂટ, પંચ છે અતિહિ
 ઝિતંગા ॥ ગિરિસુરી વિજ્યાનામે, પ્રથમ છે શિખર સુચંગા ॥ સદાફલ સહ
 કાર, સાર છે તેહને પાસે ॥ અગ્નિકોણે અંઘ્રિકુંડ, કનકની ખાણ વિભાસે ॥
 મધ્યકૂટે છે જિનગેહકૂટ દુગકેલીનું ઠામ છે, ભિક્ષ રાય રક્ષક કર્યો, તે શ્રી ચંદ્ર
 મનમાં ર્યે ॥ ૧ ॥ વલી શ્રી પર્વત શૃંગ, ચંદ પુર પદ્મવાસ્યું ॥ વિજ્યદેવિ
 આણંદ, જેહ સુહડાણ વિલાસ્યું ॥ પુરમધ્યે એક ચૈત્ય, પ્રથમ જિનનું
 મણિ કેરું ॥ ચોખાડું અતિ ચાડ, જ્યેતાં જણે મેરું ॥ ધર્મ કર્મ કરતા ઘણા
 જમવારો સફલો કરે ॥ તે શ્રીચંદ્રનરિંદણ, કીર્તિ જગમાં વિસ્તરે ॥ ૨ ॥ ઢાલ
 પૂર્વલી ॥ બંદીમુખથી શ્રીચંદ્ર જણ્યો, સચિવ જઈતેડી આણ્યો હો ॥ હો ॥
 પુત્રીયુતનૃપ સન્મુખ જવે, નૃપ જણી શ્રીચંદ્ર આવે હો ॥ હો ॥ ૮ ॥ નતિ થુતિ
 કરી માંહોમાંહેજે, શ્રીચંદ્ર પણ બહુ તેજે હો ॥ હો ॥ ઝિચિતસ્થાન મદ
 નાને મૂકે, બેઠો વિનય ન ચૂકે હો ॥ હો ॥ ૧૦ ॥ કન્યાને દુઃખ કારણ પૂછે, વજ્ર
 સિંહ નૃપ સવિ સૂચે હો ॥ હો ॥ નવલખ દેશનો કનકસેને ભૂપ, કનકાવલી
 સુતા રૂપ હો ॥ હો ॥ ૧૧ ॥ મુજપુત્રી હંસાવલી નામ, તેહ સાથે સખીપ
 ણું અભિરામહો ॥ હો ॥ તેદેશના સ્વામી તુમહુઆ, વર કનકાવલીના હુવાહો
 હો ॥ ૧૨ ॥ તેનિસુણી મુજ પુત્રીભાંખે, કહે એહવું સહુની સાખે હો ॥ હો ॥
 જે કનકાવલીએ પતિ ધાર્યો, મેં પણ તે અંગીકાર્યો હો ॥ હો ॥
 ૧૩ ॥ તે જણી હવે વિશ્રુત મંત્રી, મોકડ્યો એમ આમંત્રી હો ॥ હો ॥ લખ
 મણ મંત્રીથી વાત તુમારી, પરદેશ ગયાની અવધારી હો ॥ હો ॥ ૧૪ ॥
 આવી સચિવે તે વાત જણાવી, સુણી કની બહુ દુઃખ પાવી હો ॥ હો ॥
 અહોનિશ તુમચું નામ સંભારે, મલવું તે ભાગ્ય અનુસારે હો ॥ હો ॥
 ૧૫ ॥ હવે કુંડલપુર નૃપનો બેટો, કપટ કુવિદાનો ઘેટો હો ॥ હો ॥ હંસાવ
 લીનો તે થયો રાગી, ચંદ્રસેનને કુમતિ તે જાગી હો ॥ હો ॥ ૧૬ ॥ પુત્રી
 ની એ પ્રતિજ્ઞા જણી, તુમ્હ વિદેશે એમ ચિત્ત આણી હો ॥ હો ॥ વિણ
 પૂછે ત્યાંથી નિસરીયો, નિશિ કનકપુરે સંચરીયો હો ॥ હો ॥ ૧૭ ॥ ખખર લઈ
 તુમચિ સવિ તેણે, કૂટ બુદ્ધે કરી એણે હો ॥ હો ॥ એક ભૂત્યશું એકલો

આવ્યો, શ્રી ચંદ્રનામ ધરાવ્યો હો ॥ હો ॥ ૧૮ ॥ વેશ ધર્યો તુમ્હયો ૨
હિ છાનો, દીયે દાન અને બહુમાનો હો ॥ હો ॥ તેહ કપટ તો અમ્હેં ન
વિ લહિયું, શ્રીચંદ્ર એ સવિ કહીયું હો ॥ હો ॥ ૧૯ ॥ કન્યા પણ મન
માં હરખાણી, જુઓ કર્મ તણી સહિ નાણી હો ॥ હો ॥ કર્યો વિવાહ
છલને યોગે, પણ સુખ તો કર્મને ભોગે હો ॥ હો ॥ ૨૦ ॥ એહવે કોઈક
વણિજ ઇહાં આવ્યો, તેણે ઉદંત જણાવ્યો હો ॥ હો ॥ તેવારે એહને કૂ
ટ્યો ને બાંધ્યો, મનવંછિત તસ નંવિ સાધ્યો હો ॥ હો ॥ ૨૧ ॥ સર્વયથા
સ્થિત ચરિત્ર તે ભાંખ્યું, હું શ્રી ચંદ્ર નહિં તે આખ્યું હો ॥ હો ॥ ૨૨ ॥ હું કુંડલેશ
તણેા સુત નામે, ચંદ્રસેન છઠિં અભિરામે હો ॥ હો ॥ ૨૨ ॥ તે જાણી પુ
ત્રી થઈ દુઃખિણી, વિવાહ થયો વિષમી કરણી હો ॥ હો ॥ મંત્રીપ્રમુખ સ
ચિવ સવિ દુઃખીયા, હવે કેમ થાયે તે સુખીયા હો ॥ હો ॥ ૨૩ ॥ એહ
વે સત્યંગદ ભટ્ટ આવ્યો, તેણે તુમ ગુણરાશિ સુણાવ્યો હો ॥ હો ॥
દુઃખવિધુરા બાલા જડસંજ્ઞા, થઈ હતા બહુવિજ્ઞા હો ॥ હો ॥ ૨૪ ॥
કાષ્ઠભક્ષણ કરવા થઈ સામી, તે પણ ઇહાં છે હરામી હો ॥ હો ॥ ચોરપરે
તે બાંધ્યો દીસે, ખોઈ એણે જનમ જગીશે હો ॥ હો ॥ ૨૫ ॥ અહો વિશ્વ
સઘાતિની છલતા, અહો કૂરતા કામની જલતા હો ॥ હો ॥ અહો દીર્ઘ
અદર્શિતા એહની, અહો અજ્ઞાનતા અમ્હની હો ॥ હો ॥ ૨૬ ॥ યતઃ ॥
અતિ ઉત્સુક ઊતાવલા, તે વિણસાડે કાજ્જ ॥ દૂધથકી જે નીપજે, તો ન
વિલોવે અજ્જ ॥ કાવ્ય ॥ સહસા વિદધીત ન ક્રિયા, મવિવેકઃ પરમા
પદાં પદાં ॥ વૃણુતે હિ વિમૃશ્યકારિણું, ગુણલુખ્યાઃ સ્વયમેવ સંપદઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—વિવેકવિના સહસા કાંઈ કામ કરવું નહિ, કારણકે અવિવેક જે છે, તે પર
મ આપત્તિનું સ્થાનક છે, વલી વિચારીને કામ કરનાર મનુષ્યને તેના ગુણોએ કરી લોભ
પામેલી એવી સર્વ સંપત્તિયો પોતેજ આવી વરે છે.

॥ તે નિસુણી કહે શ્રી ચંદ્ર રાજ, વજ્રસિંહ નૃપ પ્રત્યે તાજ હો ॥
હો ॥ એહ તુમારો દોષ ન કોઈ, વિષમ કર્મગતિ હોઈ હો ॥ હો ॥ ૨૭ ॥
જીવને કર્મ અનાદિ સંબંધ, સમયે સમયે નવો બંધ હો ॥ હો ॥ કિહાં એ
ક બલીયું કર્મ કિહાંએ, જીવ તે બલીયો કિહાંએ હો ॥ હો ॥ ૨૮ ॥ ય
તઃ ॥ કત્તવિ જીવો બલીયો, કત્તવિ કર્મમાઈ હુંતિ બલિયાઈ ॥ જીવસ્સય
કર્મસ્સય, પુંવ નિબંધાઈ વધરાઈ ॥ ૧ ॥ તેહવી બુદ્ધિ તેહવી સહાય, જે
હવી ભવિતવ્યતા થાય હો ॥ હો ॥ પરમ દુઃખ અસહન તે જાણી, કર્ણા

તે ઊપર આણી હો ॥ હો ॥ ૨૯ ॥ બંધનથી છોડાવી તે પાસે, થાપ્યો ભૂપ ભુજની ઊઘાસેં હો ॥ હો ॥ અરે સ્ત્રીને કાળેં એ શું છલ કી ધું, કુલને મેહેણું દીધું હો ॥ હો ॥ ૩૦ ॥ સુકુલજન્મને એહવું ન ધટે, જે કીજેં તે ભોગવ્યા વિણુ નમિટે હો ॥ હો ॥ એમ ઊપદેશ દેધને વા રયો, બંધન દુઃખથી ઊગારયો હો ॥ હો ॥ ૩૧ ॥ સંત તણી કરણા સવિ જગ માં, વિસ્તરતાં છે વગમાં હો ॥ હો ॥ લિખિત લેખ જેહોયે લલાટેં, તે લ હી ધહાં કાય ન પાડે હો ॥ હો ॥ ૩૨ ॥ કંહે કન્યાને હવે પ્રતિબોધહં, ભદ્રે મ મ કર દુઃખ પ્રબંધહ હો ॥ હો ॥ માનવ જન્મ એ દુર્લભ લહીયેં, હત્યા કલંક ન વહિયેં હો ॥ હો ॥ ૩૩ ॥ મન ચિંતવ્યો નવિ હોવે ભરતા, વચન અંગીકૃત પણુ નિરતા હો ॥ હો ॥ પાણિગ્રહણેં જેહ આદરીયો, તે ભક્તી નારીયેં વરીયો હો ॥ હો ॥ ૩૪ ॥ એકવાર ચંદે કાષ્ઠની હાંડી, પછે ચંદે થા ચે ભાંડી હો ॥ હો ॥ પણુ કાયેં જલ સજ્જનની વાણી, જિમ એકવાર કહે વરાણી હો ॥ હો ॥ ૩૫ ॥ તેમ કુલસ્ત્રી એક વાર વિવાહી, ફરીને તે અવરન થાઇ હો ॥ હો ॥ એહ પણુ ભૂપતિ પુત્ર છે તાળે, ફરી વાત કરે હવે લાળે હો ॥ હો ॥ ૩૬ ॥ યતઃ ॥ સકૃજ્જટપંતિ રાજનઃ સકૃજ્જટપંતિ સાધવઃ ॥ સકૃત્કન્યા પ્રહીયંતે ત્રિણ્યેતાનિ સકૃત્ સકૃત્ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—રાજા છે તે પણ એકજવાર હુકમ કરે છે, સાધુપણ એકજવાર પોસે છે, કન્યા પણ એકજવાર અપાય છે. માટે ત્રણ વાનાં એકજ વાર થાય છે. અર્થાત્ તે ત્રણ વાનાં ફરીને થાતાં નથી. ॥ ૧ ॥

પૂર્વ ઢાલ ॥ તેહ ભણી આપઘાત ન કરવો, બાલ મરણેં નવિ મરવો હો ॥ હો ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ વયણુ સંભાલે, હોયે તસ ધર મંગલ-માલ હો ॥ હો ॥ ૩૭ ॥ સર્વ ગાથા ૬૬૩ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે હંસાવલી * સાંભલો, જે તુમે કહ્યું તે સત્ય ॥ પણુ કુલવંતી મન ધરયો, તેહિજ કંત પ્રશસ્ત ॥ ૧ ॥ તે ભણી મન વચનેં વરયો, તેહિજ હોય પ્રમાણુ ॥ કાયાયેં પણુ મને નહીં, જેહ નીપજ્યું અજાણુ ॥ ૨ ॥ ગીત નૃત્ય આચારમાં, નવિ ગાયું તસ નામ ॥ તો પણુ અંગીકૃત હોયે, જે પાશ્વ મ ઉગે ભાણુ ॥ ૩ ॥ વિપર્યાસબુદ્ધિયેં ગ્રહ્યું, સાચ જાણીને જેહ ॥ તે વિપર્યાસ ટલ્યા થકી, શું ન મૂકીજે એહ ॥ ૪ ॥ મણિ બ્રાંતેં કાય સંગ્રહ્યો, અપરીક્ષકથી કેણુ ॥ તે કાય છોડી પાચ લે, શું તસ કહોઅયેણુ ॥ ૫ ॥ તુમ

બ્રાંતે મેં કર ગ્રહ્યો, બુદ્ધિ તુમારી લાજા ॥ તે અપર જમ જાણીયો, તવ મુકતાં
 શી લાજ ॥ ૬ ॥ મનમાં વરચો તે છોડીયે, કેવલ બ્રાંતે કોય ॥ ફરસ્યો ન
 વિ લેખે હોયે, દ્વદય વિમાસી જોય ॥ ૭ ॥ વલી સાહિબ તુમેં જે કહ્યું,
 એહવિ જગતની રૂઢિ ॥ ચોથે મંગલ વરતીયેં, તેહિજ વર હોયેં ગૂઢ ॥ ૮ ॥
 તેતો અવરને જાણજો, કુલ તરણી નહીં એમ ॥ વચન મનેં જે આદરચો,
 તે પતિ અવરનો નેમ ॥ ૯ ॥ જે મનમાંહિ ક્યાઈયો, ફલ પણ તેહવું થા
 ય ॥ દેવ આગેં જે બલિ કર્યું, તે ભોજન નવિ થાય ॥ ૧૦ ॥ બંધ
 મોક્ષનું હેતુ છે, માનવને મન એવ ॥ આલિંગને સરખી હોયેં, બહેન નેં
 સ્ત્રી સ્વયમેવ ॥ ૧૧ ॥ દુર્દ્વરમન વ્યાપાર છે, મનને હોયે બંધ ॥ ક્ષણ એક
 માંહે સાતમી, ક્ષણમાં મોક્ષ પ્રબંધ ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ આગમેપિ ॥ મણુ વાવારો
 ગુરૂઓ, મણુવાવારો જિણેંહિ પત્તો ॥ અહણેઇ સત્તમીએ, અહવા સિદ્ધિ
 પરાણેઇ ॥ ૧ ॥ મન એવ મનુષ્યાણાં, કારણું બંધમોક્ષયોઃ ॥ યથૈવાલિંગ્ય
 તે ભાર્યા, તથૈવાલિંગ્યતે સ્વસા ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—મન છે તે મનુષ્યને બંધનું અને મોક્ષનું કારણ છે, જે મને કરી ભાર્યાનું
 આલિંગન થાય, તે મનેથી બેતનું પણ આલિંગન થાય છે, અર્થાત્ પાપ પુણ્યના બંધન
 નું કારણ મનજ છે.

॥પૂર્વ દોહા ॥ કહે શ્રીચંદ્ર હવે તે પ્રતેં, વસ્તુ તણો પરાવર્તી ॥ હોયે પણ
 વિવાહિયો, નરનો ન હોયે આવર્ત ॥ ૧૩ ॥ સાકર બ્રાંતેં દૂધમાં, ખેપત્રી
 યું હોયે લૂણ ॥ તે જાણે પણ અન્યથા, કરવાનેં કહો કોણ ॥ ૧૪ ॥ મીઠા
 પાણીને ભ્રમે, કણિકા ખારે નીર ॥ મેલી પણ મીઠી ન હોય, તેમ વિવાહિ
 ત વીર ॥ ૧૫ ॥ કરમેલાપક જેહનો, થયો બ્રાંતેં અથ જાણ ॥ તે તેહનો
 ભરતાર થયો, અપરને પરસ્ત્રી વાણ ॥ ૧૬ ॥

॥ ઢાલે બારમી ॥ મરદેવી માતા એમ ભણે ॥ એ દેશી ॥
 ॥ એમ નિમુણી કન્યા કહે, સુંણો સાહિબ મોરી વાતજી ॥ ચિત્ત
 વાચાયેં તુમ વરયા, અવર સવે નરતાતજી ॥ એમ ॥ ૧ ॥ જે પરણી એણે છલ
 કરી, પણ મુખેં ન કહું એ કંતજી ॥ સતી અથવા અસતી અછું, તે જાણે
 શ્રી ભગવંતજી ॥ એ ॥ ૨ ॥ એમ કરતાં જે તુમો ગણો, મુઝને પર
 તરણી ભાવેંજી ॥ તો મુજ શરણ એ ચય હોશે, અથવા તપસ્યા અનુભાવે
 જી ॥ એ ॥ ૩ ॥ અપર કાર્ય માહારે નહીં, કૃત કર્મ નછુટે કિમહી
 જી ॥ જે અંતરાય મેં બાંધીયો, ઉદયેં આવ્યું તે ઇમહીજી ॥ એ ॥ ૪ ॥

તિહાં શ્રીચંદ્ર એમ સાંભલી, શીલ દૃઢતા તાસ પ્રશંસેજી ॥ નિગ્રહ યોગ્ય
તે કુમર છે, પણ અનુકંપા મન હિસેજી ॥ એં ॥ ૫ ॥ મુકાવી નૃપને કહે,
એ મોહ તણી રાજવાનીજી ॥ વિષયે પ્રાણી રોલ્લંચા, કુણુ રાજ રંકને મા
નીજી ॥ એં ॥ ૬ ॥ ધન જીવિત ભોગ અશનના, અણુ તૃપતા સઘલા પ્રાણી
જી ॥ ગયા જશે અને જાય છે, ફરતા છે ચઉ ગતિ ખાણિજી ॥ એં ॥ ૭ ॥
મદન પિશાચ છલે સદા, મધ્યત્રિવલી પંથ વિચાલેજી ॥ પીવર કુચ યુગ
ચોતરે, તરૂણીના નયણુ નિહાલેજી ॥ એં ॥ ૮ ॥ યદુક્તાં ॥ ॥ ધ
નેષુ જીવિતવ્યેષુ સ્ત્રીષુ આહાર કર્મસુ ॥ અતૃપ્તાઃ પ્રાણિનઃ સર્વે, યાતાયાસ્યંતિઃ
યાંતિ ચ ॥ ૧ ॥ મધ્યત્રિવલિત્રિપથિ, પીવરકુચ ચત્વરે ચ ચપલદૃશાં ॥
ચ્છલયતિ મદન પિશાચઃ, પુરૂષસ્યમનોપિ ચસ્ખલિતં ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—ધનમાં, જીવિતવ્યમાં, સ્ત્રીઓમાં, આહાર કર્મોમાં, સર્વે પ્રાણીયો અતૃપ્તા ગયા
છે, જાશે અને જાય છે ॥ ૧ ॥ ચપલદૃષ્ટિ વાલી સ્ત્રીઓના મધ્ય ત્રિવલી રૂપ ત્રણ માર્ગને
વિષે જાડા અને મહોટા એવા કુચ પર્વતરૂપ ચોતરામાં બેસા એવો કામદેવરૂપ પિ
શાચપુરૂષના મનને સ્ખલિત કરે છે ॥ ૨ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ પિષ્ટનીમધુની ગુડતણી, મદિરા કહી ત્રીન પ્રકારજી ॥
ચોથી સુરા છે કામિની, જેણે મોહિયું જગત એ સારજી ॥ એં ॥ ૯ ॥ મ
દિરાતો પીધી મદ કરે, સ્ત્રી મદિરા તો દીઠે મોહેજી ॥ દૃષ્ટિ મદિરા જાણીયે,
તે માટે તેહ ન જોવેજી ॥ એં ॥ ૧૦ ॥ પંથ ચાર બોલ્યા અછે, નારીના વિ
ષય પ્રસંગેજી ॥ સુ સંકટને વિષમ વલી, મહાપંથ સમ પંથ રંગે
જી ॥ એં ॥ ૧૧ ॥ ત્રણ પંથે જાવું નહી, સમપંથે જાવું બોલ્યુંજી ॥
તે જાણીને આપણું, શિલરત્ન તે કંચન તોલ્યુંજી ॥ એં ॥ ૧૨ ॥ પરસ્ત્રીછે
સંકટપથા, વિધવા તે વિષમપંથ કહીયેંજી ॥ મહાપંથ તે વેશ્યા કહી,
સમપંથ તે નિજ સ્ત્રી લહીયેંજી ॥ ૧૩ ॥ મંદરૂપ પરસ્ત્રી હોયે, તોહેપણ
વિકૃતિ કરાવેજી ॥ જેમ આતુરને અપથ્ય તે, મનમાં સુખકારક થાવેજી ॥
૧૪ ॥ વારચો પણ તે નવિ રહે, હિત શિખ ન મનમાં આવેજી ॥
લાજ મર્યાદા કુલ તણી, તે લોપિજિહાં તિહાં જાવેજી ॥ ૧૫ ॥ ઈંદ્રીયમાં
જીહ મોહની, કર્મમાં વ્રત બંધ જાણેજી ॥ ગુપ્તિમાંહિ મનોગુપ્તિ જે, એ
ચારે દુખેં જતાણેજી ॥ એં ॥ ૧૬ ॥ યતઃ ॥ અખખાણસણી કમ્ભાણ,
મોહિની તહંવયાણ બંધંવયં ॥ ગુપ્તિણ્યમણુગુપ્તી, ચઉરો દુખેણુ નિષ્પ
તિ ॥ ૧ ॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ પુષ્પફલ સુરામાંસના, મહિલાના રસ જે છોડે જી ॥

મક્તતાને વક્તી જાણતા, જે વિરમે તે ભવ મોડેજી ॥ એં ॥ ૧૭ ॥ તે દુષ્ક
ર કારક કહ્યા, જનમાં વંદન યોગ્ય તેહજી ॥ રતનગર્ભા પૃથિવીકહી, તેંકારણે ધ
રો ધર્મ નેહજી ॥ એં ॥ ૧૮ ॥ યતઃ ॥ પુષ્ક ફલાણું ચ રસં, સુરાઈમંસાણ
મહિલિયાણું ચ ॥ જાણતા જે વિરયા, તે દુક્કરકારયં વદે ॥ ૧ ॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ વિમા
નવાસ છે સોહિતો, એકછત્રધરા રાજ્ય સોહિતુજી ॥ પણ સંસારમાં જીવને,
બોધિ રતન અછે ઘણું દોહિતુજી ॥ એં ॥ ૧૯ ॥ પંચ વિષય મણિ ગેહછે,
એતરણી તરણ વય સોગેજી ॥ એહવામાં જે થિર રહ્યા, મન વચ તનું ત્રિક યો
ગેજી ॥ એં ॥ ૨૦ ॥ યતઃ ॥ સુલહો વિમાણ વાસો, એગચ્છત્તા વિમેઘ
ણી સુલહા ॥ દુલહા પુણ જીવાણું, જિણુંદવર સાસણે બોહી ॥ ૧ ॥ પૂર્વ
ઢાલ ॥ એમ જિનધર્મનાં વયણાં, નિમુણી આયતિ હિતકારી જી ॥ નૃપ
મંત્રિ પ્રમુખા સવે, ચમકારયા ડાહાપણે ભારીજી ॥ એં ॥ ૨૧ ॥ શ્રીચંદ્ર
ને ચરણે નમી, ચંદ્રસેન કહે મુખ વાણીજી ॥ તુંમુઝ જીવિત દાયકું, હું કિં
કર દિયો શિર પાણિજી ॥ એં ॥ ૨૨ ॥ હંસાવલી પણ એમ કહે, પહેલાં
તુમેં મુઝમન હરિયુંજી ॥ હવણું વક્તી ધર્મ દેશના, દેઘ સુણી મન ઊઝસિયું
જી ॥ એં ॥ ૨૩ ॥ જીવદ ધમદ તુમે થયા, તુમ વાણીને અનુભાવેજી ॥ દેવતો
શ્રીઅરિહંત છે, દયા મૂલ ધર્મ ગુરૂ તુમો ભાવેજી ॥ એં ॥ ૨૪ ॥ હવે મુઝને
હોજે નિર્મલું, શીલરતન સદા ગુણ ભરીયુંજી ॥ શીલ પરમતતુ ભૂપણું,
શીલં નિર્વૃત્તિકર ભવ તરીજી ॥ એં ॥ ૨૫ ॥ શીલની લીલા જે અછે,
તે ત્રિભુવનમાં ન સમાયેજી ॥ શીલે સુરનર કિંકરા, વક્તી ભવ ભય ભાવઠ
જાયે જી ॥ એં ॥ ૨૬ ॥ યતઃ ॥ સીલં ચિય આભરણું, સીલં રૂપંચ પરમ
સોહગ્ગાં ॥ સીલંચિય પંડિતત્તં, સીલં ચિય નિરૂપમંધમ્મં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—શીલ છે તેજ આભરણ છે શીલ છે તેજ રૂપ છે, શીલ છે તે પરમ સૌભા
ગ્ય છે, શીલતેજ નિરૂપમ ધર્મ છે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ વજ્ર સિંહ નૃપ હવે કહે, રૂપ લાવણ્ય ગુણ બહુ દેખી
જી ॥ ધીર વીર કોટીરનો, મન વચન સુણો મુખ પેખીજી ॥ એં ॥ ૨૭ ॥
હંસાવલી વિવાહનો, અમ મનોરથ મનમાં રહિયોજી ॥ કૃપણ ધન વિધ
વા યૌવન, પરેં એહલેં થાયે વહીયો જી ॥ એં ॥ ૨૮ ॥ ચંદ્રાવલી લલુ બ
હેન છે, એહની તેહને તુમો પરણીજી ॥ અમ મનના મનોરથ ફલે, તુમથી છે
સોભાગિણી ધરણીજી ॥ એં ॥ ૨૯ ॥ હંસાવલી મદના તણે, આગ્રહથી નૃ
પ વચ માની જી ॥ પરણી કની તે તિહાંકણે, થઈ આનંદમાં રાજધાની જી

॥ એ૦ ॥ ૩૦ ॥ બહુ સંપદ લેઈ ચડ્યા, બિંદુશું શ્રીચંદ્ર રાજજી ॥ જેમ
રતિપ્રીતિયું સ્મર રહે, વસી નયનયું નાસિકા તાજજી ॥ એ૦ ॥ ૩૧ ॥ તેમશે
ભે ધ્વનિ પૂરિયું, દિગચક્ર ચમૂને પૂરજી ॥ તરણિપરેં તેજત્ર છે, દિન દિન ચ
હતું છે નૂરજી ॥ એ૦ ॥ ૩૨ ॥ નવત્રખ જનપદ સીમાયેં, ઊતારા આવી
કીધા જી ॥ પદ્મનાભ ગુણચંદ્રજી લખમણ, સાહામા આઝ્યા સીધાજી ॥ એ૦
॥ ૩૩ ॥ નિજ પાંત દેખી હરખીયા, થુણે પ્રણમે તેહના પાય જી ॥ માંહે
માંહિ તે કહે, સુખ દુઃખના જે સમુદાય જી ॥ એ૦ ॥ ૩૪ ॥ ચરિત્ર વસી
શ્રીચંદ્રનું, નૃપરાજે સંવલું દાખ્યું જી ॥ તે સુણિ સવિ મન ચિંતવે, એ પુ
ણ્યતણું ફલ લાખ્યું જી ॥ એ૦ ॥ ૩૫ ॥ હવે ગુણચંદ્ર પ્રણમી કહે, દેવ દુ
ર્જન્યેં અરિયણુ ધીઠોજી ॥ ગુણવિભ્રમ નામેં મેવાસી, એહ સરિખો અવર
ન દીઠોજી ॥ એ૦ ॥ ૩૬ ॥ એહને ઉપાય ઘણા દાખવ્યા, સામ દામ ભેદ
ના જેહજી ॥ તે કીધા પણ વશ નવિ હોયે, જેમ થલમાં જલની રેહ જી ॥
એ૦ ॥ ૩૭ ॥ હવે સ્વામી તુમે આવીયા, સવિ વાતેં જયજયકારજી ॥ થા
શે એ નિશ્ચય અછે, જ્ઞાન વિમલ ગુણ આધાર જી ॥ એ૦ ॥ ૩૮ ॥ સર્વ
ગાથા ॥ ૭૨૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ કહે સ્વામી એ અમ પ્રતેં, જે પહેલાં મુઝદેય ॥ તેહથી હવણાં દશ
ગુણો, દંડ લેઉં એમ કહેય ॥ ૧ ॥ વસી તુમ રાજ્યનું અર્ધ દીયો, નહિંતર
જાઓ વિદેશ ॥ એમ જીતમ કરતો અછે, કહેવરાવે સંદેશ ॥ ૨ ॥ હવે
અમ ભાગ્યેં આવીયા, પૂજ્ય તુમારા પાય ॥ હવે અમે નિશ્ચિંત છું, હર્ષ્યો સ
વિ સમુદાય ॥ ૩ ॥ શ્રીચંદ્ર નૃપ સવિતા ઘણું, શોભે સૈન્ય આકાશ ॥ ચંદ્ર
હાસ કરમાં ગ્રહું, દીપે તેજ પ્રકાશ ॥ ૪ ॥ નાયક માથે સૈન્યને, તેહ ન ગં
જ્યો જય ॥ દિન દિન હોયે દીપતું, જેમ દાવાલી કાય ॥ ૫ ॥ ગુણ વિ
ભ્રમે પણ સાંભડ્યું, આઝ્યો શ્રીચંદ્ર રાય ॥ કંખ્યા મનમાં અતિ ઘણું, ચિં
તે હવે કેમ રહાય ॥ ૬ ॥ એ પ્રતાપસિંહ નૃપ તણો, નંદન ખસ ઉદામ
॥ કેઠક મનમાં ચિંતવે, હવે કેમ રહેશે મામ ॥ ૭ ॥ ચતુરાનન દૂત મોકલી,
કહેવરાવે પરધાન ॥ ઘહેલાં તો જેમ નિપન્યું, તેહનું કિશું નિદાન ॥ ૮ ॥
જ્યારેં જેવું દેખીયેં, ત્યારેં તેમ વરતાય ॥ વેલા દેખી આપણી, રહીયેં ભોલે
ભાવ ॥ ૯ ॥ એમ નિસુણી પાછું કહો, તે સામાન્યને હોય ॥ પણ સિંહાને
કોઈ સમે, હીનાધિક નવિ જોય ॥ ૧૦ ॥ તે નિસુણી રાજ કહે, થાયે રણ

સાવધાન, સિંહ શીયાલ પટંતરો, લાભેશે તિણુ થાન ॥ ૧૧ ॥

॥ ઢાલ તેરમી ॥ રાજનહિં મિલે ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે શ્રીચંદ્ર નૃપ લેઈ આદેશ, આલ્યા સખલ દલ લેતાં દેશ ॥ મોહો
ટા રાજવી ॥ અહો મેરે સખલ દિવાજ, જેમ ઘન આઠ્યો ગાજવી ॥ એ
આંકણી ॥ શ્વાપદ પરેં કેતા લહે કંપ, કેતા રે મનમાં ધરે અજંપ ॥ મોં
॥ ૧ ॥ ચિત્રક પરેં કેઈ કરે ચિતકાર, શશક પરેં કેઈ કરે સિતકાર ॥ મોં
॥ સૂકર પરેં કેઈ મુકે નિઃસાસ, મૂગ પરેં કેઈક પામે ત્રાસ ॥ મોં ॥ ૨ ॥
કાલાહલ થયો ઉઠ્યો રણુધ્વાન, જેમ જલનિધિ જેડી ઊઝ્ઘાન ॥ મોં ॥ કે
ઈ જુવે જાડ ખાડને તાડ, કેઈ શરણાં ગ્રહે કરતા પાડ ॥ મોં ॥ ૩ ॥ કે
ઈ સંભારે જનકને માત, રખો રખો મુખે દાખે હે બ્રાત ॥ મોં ॥ દૂત મુ
ખે શ્રીચંદ્ર કહાય, સુણિ ગુણુવિભ્રમ અનાડી રાય ॥ મોં ॥ ૪ ॥ પૂર્વે ક
નકપુરના નૃપ પાસ, દંડ લીધા છે કરી ખોટા પાસ ॥ મોં ॥ તે હમણાં શ
ત ગુણુ કરી લેશ, સરલ વઠ યદને તૂં દેશ ॥ મોં ॥ ૫ ॥ નવિ આપે તો
થાયે સજ્જ, જે તુજને હોય જીવિત કજ્જ ॥ મોં ॥ હું આઠ્યો સૂર્યવતી
નો પુત્ર, હું છું તુજશું યમનો દૂત ॥ મોં ॥ ૬ ॥ તે નિસુણી ગુ
ણુવિભ્રમ ભૂપ, અંતર કાયર પણ ખહિ દૃઢ રૂપ ॥ મોં ॥ સજ્જ થઈ આ
ઠ્યો રણુખેત, શ્રીચંદ્ર પણ આઠ્યો કરવાને નેત ॥ મોં ॥ ૭ ॥ બેહુ દલમાં
થાવે સંગ્રામ, સૂરજ પણ સાખી તિણુ કામ ॥ મોં ॥ કેઈ સંભારે સ્ત્રીના રે
નયન, બાણે હણાતો પણ રહેતો ચયન ॥ મોં ॥ ૮ ॥ ઇહાં તો કેઈ ન સાથી
સયણ, જતૂં તો કહેવાયે વયણ ॥ મોં ॥ કેઈ કહે માહારી મોહોટી જત, તે
ણે ઇહાં ભાગૂં તો કહે રે ત્રિજત ॥ મોં ॥ ૯ ॥ એમ લાજેં કેઈ કરે રે સંગ્રામ,
ગજ ગજેં તુરગી તુરગેં રથી રથમાન ॥ મોં ॥ સુર નર કિન્નર કેરા થાટ, ઊ
ભા રહી જેવે તે ડાડ ॥ મોં ॥ ૧૦ ॥ ઘંટાલાલા પરેં જ્યશ્રા જણુ, ન વરે
કેઈને જેઈ અહિડાણુ ॥ મોં ॥ ગુણુવિભ્રમ ગજ ચઢી કોદંડ, હાથે લેઈ ધસે
થઈ પરચંડ ॥ મોં ॥ ૧૧ ॥ પદ્મનાભ નૃપ વજ્રસિંહ ભૂપ, હરિષેણુ લખમણુ
મંત્રી અનૂપ ॥ મોં ॥ એ સવિને વેઠ્યાં નિજખાણુ, ગુણુવિભ્રમે એમ દા
ખ્યું પરાણુ ॥ મોં ॥ ૧૨ ॥ તે દેખી શ્રીચંદ્ર ભૂપાલ, કોપ્યો કાલ કૃતાંત
વિકાલ ॥ મોં ॥ કુંજરેં ચઢી ચંદ્રહાસ કર લીધ, ધાયો જણુ મનુ મદિરા
ખીધ ॥ મોં ॥ ૧૩ ॥ હીલોલે સેનાનો સિંધુ, કોણુ તારે તે સમયેં બંધુ ॥
મોં ॥ જેવે અસુર સવિ એ શું નરસિંહ, એકલો નાહાબો અચલ અખીહ ॥

મોં ॥ ૧૪ ॥ નવિ લહીયે એ કિહાંયે દોટ, કરશે હરશે એ કિહાં ચોટ ॥
 મોં ॥ લધુકલશું વરસે જે બાણ, તે કલ ન પડે થાયે હેરાણ ॥ મોં ॥ ૧૫ ॥
 એમ કરતાં રિપુ દ્વિપની પાસ, આવી પમાડે સુભટને ત્રાસ ॥ મોં ॥ ગુણ
 વિભ્રમ કહે તું છે બાલ, કરિ મરે તું મુઘા હવે આલ ॥ મોં ॥ ૧૬ ॥ કહે
 શ્રીચંદ્ર શૂલવપુરે શું થાય, કિહાં શૃંગાલ, કિહાં મૃગનો રાય ॥ મોં ॥ શૂલ
 કૃશનું મહત્વ હેતુ ન કોય, સત્ત્વ હોયે તે સાહામું જોય ॥ મોં ॥ ૧૭ ॥ ધ
 ર્ણાદિવસ થયા કરતાં અન્યાય, કાઢું રે શલ્ય દિયું શિખ પસાય ॥ મોં ॥ મુ
 ઝ વિણ કોણ દેવે હિત શીખ, ચરણે નમિ કે માગીશ ભીખ ॥ મોં ॥ ૧૮ ॥
 તો મૂકું નહિતર તુઝ પ્રાણ, ધરવાનો તાહારે સંશય જાણ ॥ મોં ॥ એમ નિ
 સુણી ગુણવિભ્રમ રાય, મૂકે ખર્જ શ્રીચંદ્ર શિર ધાય ॥ મોં ॥ ૧૯ ॥ શસ્ત્ર
 આવંતું દેખી રાય, ચંદ્રહાસ તસે કીધો ધાય ॥ મોં ॥ તેહ પડયું શતધા થઈ
 ખંડ, પણ શ્રીચંદ્ર તનુ રહ્યું રે અખંડ ॥ મોં ॥ ૨૦ ॥ ધારખંધ મહિમા
 એ જાણ, શસ્ત્ર ન લાગે પુણ્ય પ્રમાણ ॥ મોં ॥ ચંદ્રહાસથી કરનો છેદ, કી
 ધો ન કીધો શિરનો છેદ ॥ મોં ॥ ૨૧ ॥ ઉત્તમ ચિત્તથી દયા ન જાય,
 કીજે જે વલી કોડિ ઉપાય ॥ મોં ॥ ધનુષ્યપણુચ્છશું કંઠ આકર્ષે, કરીને
 ગજથી પાડ્યો નિઃકર્ષ ॥ મોં ॥ ૨૨ ॥ શ્રીચંદ્ર સુભટે મલીને રે તામ, ગુણ
 વિભ્રમ નૃપ બાંધ્યો અનામ ॥ મોં ॥ કાષ્ટપંજરમાં દીધો વેગ, ગુણવિ
 ભ્રમને કરી ઉદ્દેગ ॥ મોં ॥ ૨૩ ॥ શ્રીચંદ્ર નૃપ દલો જય જય શબ્દ, ઉચ્છ
 લિયો જાણે ભાદ્રથી અબ્દ ॥ મોં ॥ કહે ઇહાં કોઈનો નહીં છે વંક, કર્મે
 રાજકર્મે રંક ॥ મોં ॥ ૨૪ ॥ જે જેહવું કરે તેહવું તેહ, પામે ઇહાં નહીં
 કોઈ સંદેહ ॥ મોં ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિની એ વાણ, સવલે સુખ લહે પુણ્ય
 પ્રમાણ ॥ મોં ॥ ૨૫ ॥ સર્વગાથા ॥ ૭૬૧ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તાસ સૈન્ય સવિ લૂંટિયું, સાર સાર ધન જાણ ॥ જેમ વ્રજમાં મ
 હી લૂંટિયું, કાન્હડ લોકા વાણ ॥ ૧ ॥ ખટ નૃપ જે એહવા હતા, તે આ
 વી લાગ્યા પાય ॥ સેવે કર જોડી સદા, થુણે તું મોહોટો રાય ॥ ૨ ॥ સાત
 દેશ કલ્યાણપુરે, નિજ આજ્ઞા વર્તીય ॥ મંત્રી પ્રમુખ સવિ થાપીયા, પો
 તાના જે કહાય ॥ ૩ ॥ ત્યાંથી આઘા સંચરયા, નવ નૃપ લેઈ સાથ, નવ
 નિધિ પતિ પરે શોભતો, લેઈ બહુ બહુ આથ ॥ ૪ ॥ શ્રીચંદ્ર ચંદ્રકલા
 વિશદ, જયશ્રી કંઠ શૃંગાર ॥ પેસારો પુરમાં કીયો, ઉત્સવ અનેક પ્રકાર ॥

પ ॥ હવે જનનીપદ પ્રણમવા, ઊત્કંઠિત થયો રાય ॥ બે તરૂણી સાથેં ગ્ર
હી, ભૂપેં પ્રણમિત પાય ॥ ૬ ॥ મારગમાંહે આવતાં, શ્રીગિરિ પર્વત પા
સ ॥ ચંદ્રપત્તનમાં સાંભળ્યું, સુણતાં થયો ઉલ્લાસ ॥ ૭ ॥ સૂર્યવતીયેં સુત
જણ્યો, વર્ધ્યપત્નિકા દીધ ॥ ઊત્સવ કીધો દેશમાં, સાહામી વાત્સલ્ય કીધ
॥ ૮ ॥ ગીત નૃત્ય મંગલ ધવલ, તરિયાં તોરણ બાર ॥ બંદીજન મૂકાવિ
યા, સઘલે શત્રુકાર ॥ ૯ ॥ ગુણવિભ્રમ નૃપ બંદિથી, મૂકી દિયે સન્મા
ન ॥ શ્રીચંદ્ર પદ પ્રણમી કહે, હું તુમ કિંકર માન ॥ ૧૦ ॥ ખમજ્યો મુ
ઝ અપરાધ એ, જે તુમ સામે થયો હેવ ॥ તૂં ગુણરાગી તૂં ગુણી, તૂં
સાક્ષાત નરદેવ ॥ ૧૧ ॥ એમ સુણીને પાસેં ઠવી, ચંદ્રપુરેં જઈ તામ ॥ જ
નની પદકજ સીંચતો, હર્ષ જલેં અભિરામ ॥ ૧૨ ॥ મંત્રિ ભૂપ સામંત સ
વિ, વલી વહૂઅર અભિરામ ॥ તેણેં સઘલે જનની નમી, રત્નગર્ભા ગુ
ણ ગ્રામ ॥ ૧૩ ॥ શ્રીચંદ્ર કેરું ચરિત્ર સવિ, સંભળાવ્યું કરી હર્ષ ॥ માતા પ
ણ લિયે ભામણાં, શ્રીચંદ્ર ગુણ ઉત્કર્ષ ॥ ૧૪ ॥ લઘુ બ્રાતા ઊત્સંગ લેઈ,
નેહ નયણેં નિરખેવ ॥ નામ ઠવે વરવીર ધતિ, વિધિપૂર્વક તતખેવ ॥ ૧૫ ॥
નૃપ અવર લેખ મોકલી, તેડ્યા હુતા જેહ ॥ પ્રીતિદાન ગજ તુરગ રથ, દિયે
તેહને ધરી નેહ ॥ ૧૬ ॥

॥ હાલ ચૌદમી ॥ સાહિબ બાહુ જિનેસર વીનવું ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે એક દિન આનંદશું, લેઈ ચતુરંગ અદ્વૈત્ય હો ॥ સાજના ॥ ચંદ્ર
કલા પદ્મિની પ્રિયા, વામાંગ વર ચંદ્ર સૈન્ય હો ॥ સાં ॥ ૧ ॥ શ્રીશ્રીચંદ્ર
નરપતિ જ્યો, અતિ અદ્ભુત શુભ કર્મ હો ॥ સાં ॥ ડામ ડામ સંપદ લહે,
ટાલે અશુભના મર્મ હો ॥ સાં ॥ શ્રીં ॥ ૨ ॥ સૂધા રાજ ધનંજય વલી,
આવ્યા લેઈ ઋદ્ધિ હો ॥ સાં ॥ માંહે માંહે હરખીયા, દેખી બહુ બલ સિ
દ્ધિ હો ॥ સાં ॥ શ્રીં ॥ ૩ ॥ માતા પણ આનંદીયાં, દેખી સુત સોભાગ
હો ॥ સાં ॥ તિહાં સહુને રહેવા હેતેં, આપે વહેંચી રાજ હો ॥ સાં
શ્રીં ॥ ૪ ॥ વામાંગ માતુલનેં કરે, સઘલે ડામ-અધિકાર હો ॥ સાં ॥ ધનં
જય સેનાપતિ કરે, અવર અંગ રક્ષક પરિવાર હો ॥ સાં ॥ શ્રીં ॥ ૫ ॥ પદ્મ
દેવી રાણી ચંદ્રકલા, મહાનામેં જે ભિક્ષ હો ॥ સાં ॥ કુંજરનો અધિપ
તિ કરી, શિક્ષા દિયે નિઃશલ્ય હો ॥ સાં ॥ શ્રીં ॥ ૬ ॥ તે શ્રીગિરિ પર્વતેં
થાપીયા, હવે શ્રીચંદ્ર ભૂપાલ હો ॥ સાં ॥ નૃપ-સવિને સાથેં લેઈ, ઋદ્ધ ઝા
ક ઝમાલ હો ॥ સાં ॥ શ્રીં ॥ ૭ ॥ શ્રી જૈનચૈત્યેં આવીયા, પ્રણમે પ્રથમ જ

ણંદ હોં ॥ સાં ॥ રોમાંચિત કંચુક ઘણે, જેમ પુષ્કિત મકરંદ હો ॥ સાં ॥
શ્રીં ॥ ૮ ॥

॥ અથ જિનસ્તુતિઃ ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥ આજ માહારા પ્રભુજી
સાહામું જોવો, સેવક કહીને બોલાવો ॥ એ દેશી ॥

॥ આજ માહારા સાહિબ સુનજર કરીને, સેવક સાહામું નિહાસો ॥ જ
ન્મ કૃતારથ જોણિ પરેં થાવે, જવે કલિમલ કાસો રે ॥ આં ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥
ભવભવ સંચિત દુઃકૃત દુર્ગતિ, પાતક પંક પખાસો ॥ જોહ અનાદિ અશુદ્ધ
અફલતા, ગહન ગ્રથિતતા ગાસો રે ॥ આં ॥ ૨ ॥ પ્રભુ તુમ નામ ક્યાન થિ
રતાયેં, ન હોવે અરતિ ઊચાસો ॥ પર આશા પાશા વિષવેલી, સમ ભાવેં
પરજાસો રે ॥ આં ॥ ૩ ॥ ભક્ત વત્સલ શરણાગત પંજર, પ્રમુખ ખિરદ
સંભાસો ॥ મૈત્રીભાવેં ત્રિભુવન રાખો પણુ, સેવકને પ્રતિપાસો રે ॥ આં
॥ ૪ ॥ આજથી પ્રભુદર્શનેં કરી જાણું, દીધો દુર્ગતિ તાસો ॥ બાહ્ય અભ્ય
તર દુશમન જોરો, જન્મ મરણ ભય ટાસો રે ॥ આં ॥ ૫ ॥ પ્રભુ તુમ પદ
કજરજનેં તિલકેં, શોભિત ભાલ સુહાસો ॥ જ્ઞાન વિમલ ગુણ ઊદય અધિક
હોય, સમકિત સૂચ સુગાસો રે, વૃદ્ધિ તણો વરસાસો રે ॥ આં ॥ ૬ ॥
ધતિ સાધારણ જિન સ્તવનં ॥

॥ ઢાલ પૂર્વેલી ॥ જિન પ્રણમીનેં ચાલીયા, કુશસ્થલ નપર ઉદેશ હો
॥ સાં ॥ માત ભ્રાત પ્રિયા મિત્રશું, મોટી ઋદ્ધિ બલ દેશ હો ॥ સાં શ્રીં
॥ ૯ ॥ ગજ રથ તુરગને પાલખી, કરભ વેસર મહિષ ગોણુ હો ॥ સાં ॥
સુભટ પ્રમુખ બહુ સૈન્યશું, અવર કહો એ સમ કોણુ હો ॥ સાં શ્રીં ॥
૧૦ ॥ સૈન્ય વર્ણનં ॥ શેષ સીદાયેં કચ્છપ નમે, કોડ છિપે ધરા માંહિ હો ॥
॥ સાં ॥ અંબુદ્ધિ ક્ષોભે ગિરિ ગરે, દિગ્ગજ કંદે પ્રાહિં હો ॥ સાં શ્રીં ॥
૧૧ ॥ કુરાક્ષોદિત થલેં જલ કરે, અગાધ સિંધુ રજેં થાય હો ॥ સાં ॥ ગ
હનતે પ્રાંગણુ પરેં કરે, રવિ પણુ રજશું છાય હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૨ ॥ યતઃ
॥ શેષઃ સીદતિ કૂર્મરાટ્ વિલખતિ ક્ષોણીતલં મજ્જતિ, કુલ્યત્યંબુધ
યઃ પતંતિ ગિરયઃ કંદંતિ દિગ્ દતિનઃ ॥ લુપ્તં વ્યોમતલં દિશઃ કવલિતા,
શ્વધોરવિઃ પાંશુના, ચક્રે તસ્ય ચમૂઃ સ્થલે જલમહો ત્રૈલોક્યમખ્યાકુલં ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—તે સૈન્યના જોરેં કરી શેષ નાગ ભાર ન ખમવાથી સીદાયછે, અને પૃથ્વી
ની નીચેં રહેલા શેષની હેઠં કચ્છપ દુઃખ પામેછે, અને પૃથ્વીતલ જલમાં કુપેછે, સમુ
દ્રો ક્ષોભ પામેછે, પર્વતો પડેછે, દિગ્ગજો આકંદ કરેછે, આકાશતલ લુપ્તથર્ધ ગયુંછે દિ

શાઓ ભૂખરી થઈ ગઈ છે, અને રવિ પણ ધૂડેંકરી આચ્છાદિત થઈ ગયો છે. અને તુરમા દિકના ખુરીયાથી ખાદાયેલું પૃથિવીસ્થલ જલ રૂપ થઈ ગયું છે. જાળું શું કહીએ પણ તે સૈન્યે કરી ત્રણેલોક આકુલ વ્યાકુલ થઈ ગયેલા જણાય છે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ દાલ ॥ કિહાં શાસા કિહાં મડ પ્રપા, કિહાં વલી શત્રુકાર હો ॥ સાં ॥ પૌષધશાલા સહજથી, કિહાં વલી જૈન વિહાર હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૩ ॥ પગ પગ તીરથ થાપતા, આંબ્યા કનકપુરમાંહિં હો ॥ સાં ॥ કોઈક દિન કિહાં કણે રહી, આંબ્યા કલ્યાણપુર ખાહિ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૪ ॥ ગુણવિભ્રમ નરપતિ તિહાં, ઊત્સવ કરે અપાર હો ॥ સાં ॥ ગુણવતી પુત્રી તેહની, પરણે શ્રીચંદ્ર કુમાર હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૫ ॥ મદનાવયણથી જાણીયો, સ્વર્ણ પુરૂષ વૃત્તંત હો ॥ સાં ॥ સુણિ સહુ અચરજ પામીયા, ધન ધન એ ભૂકંત હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૬ ॥ તે નૃપ તે કની સ્વર્ણ નર, લેઈ સવલો સાથ હો ॥ સાં ॥ પામ્યા અટવીમાં તે વડે, જિહાં અંતર્મણિ ગૃહ આથ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૭ ॥ સાર રતન તિહાંથી ગ્રહી, આલ્યા આગે આવે હો ॥ સાં ॥ રતનચૂડ મૃત્યુથાનકે, અરિહંત ચૈત્ય કરાવે હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૮ ॥ તિહાંથી કાંતિપુરે આવિયા, તિહાં નરસિંહ રાજન હો ॥ સાં ॥ પુર પ્રવેશ મહોત્સવ કરે, સજ્જ થઈ સાવધાન હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૧૯ ॥ કાંતિ પાસે વડ ગામ છે, વસે ત્યાં ગુણધર નામ હો ॥ સાં ॥ પાડક પંડિત પ્રણમવા, જાયે શ્રીચંદ્ર સપ્રિય તામ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૦ ॥ ગુરૂ ગુરૂપત્ની પદ નમી, કરે ભેટણું અતિ ચંગ હો ॥ સાં ॥ તસ સુત તસ ખાંધવ હતા, સત્કાર્યા મનરંગ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૧ ॥ નૃસિંહનૃપ પ્રિયંગુમંજરી, રાણી સાથે થાય હો ॥ સાં ॥ ત્યાંથી આઘા સંચર્યા, હવે હેમપુરે જાય હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૨ ॥ ત્યાં મકરધ્વજ ભૂપ છે, મદનપાલનો ખાપ હો ॥ સાં ॥ વાત મદનસુંદરીની લહી, હજાર્યા ત્યાં બેહુ આપ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૩ ॥ તેણે પણ બહુ ઊત્સવ કીયો, સાથે લેઈ આલ્યો રાય હો ॥ સાં ॥ કાપિલપુરવરે આવિયા, તિહાં જિતશત્રુ રાય હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૪ ॥ તેણે પ્રવેશ ઊત્સવ ધણે, કીધો સીધો કાજ હો ॥ સાં ॥ માતાના આગ્રહથી, પરણે શ્રીચંદ્રરાજ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૫ ॥ કનકવતી મુખ ચાર જે, કન્યા છે જુદી જુદી જેહહો ॥ સાં ॥ તે પરણીને આલીયા, (વચ્ચે વિણારવ ગાયને,) સ્તવે આવી સસનેહ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૬ ॥ વર્ણનનું કવિત્ત છપ્યો તુંગતુરંગ ખુ રક્ષણ, પુહવી તલ થાણે થાપે ॥ કુંતપ્રોત દ્વિપ કુંભ, • મૌકિતકણ બીજને

ધાષે ॥ શ્રે શ્રીચંદ્ર નરેંદ્ર, તુઝ કર ખર્જ કુટુંબી ॥ લોકત્રય જય મંડપ, માં-
ડવે આંચ વિલંબી ॥ કીર્તિસત્તા જે તાહરી, અસતી થઇ ત્રિભુવન ફરે ॥
તે કહો કિણ પરેં દાખીયેં, એમજ યશ તુઝ વિસ્તરે ॥ ૧ ॥ યતઃ કાવ્યં ॥
વલ્ગત્તુ ગતુરંગનિષ્ઠુરખુરશ્ચુણે રણુક્ષમાતલે, નિર્ભિન્નદ્વિપકુંભમૌક્તિક
કણુવ્યાજેનખીજવલી ॥ ખડ્ગસ્તે વપતિ સ્થમ કુંડલપતે લોકત્રયે મંડપાત્,
પ્રાપ્તા પ્રૌઢમસત્યકીર્તિ લતિકા ગુહમસ્ય નિષ્પત્તયે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—હે રાજા હોડતા અને ઊંચા એવા જે ઘોડા તેના નિષ્ઠુર ખરી યાયેં ક
રી ખોદેલી એવી જે પૃથ્વી તેને વિષે વાવવા માટે મહોન્મત્ત હાથીના કુંભ સ્થલને ભેદ
વાથકી નિકલેલાં મોતીયાને ખીજ ૩૫ કર્યાં છે અને હે કુંડલપુર પતિ તમારું ખર્જ ત્ર
ણ લોકમાં વ્યાપ્ત થયેલા જય મંડપમાં તમારી સત્કીર્તિ ૩૫ લાગ્યા ફલને માટે રેલા
યેલી છે ॥ ૧ ॥

દુહા ॥ તુમ કૃપાણુ કરતે હુતે, જેહ પડયું રજરેત ॥ તેહનો યમ તસ
ઉગટણેં, સર્ખ્ય તે કૂંર સકેત ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થશ્લોકઃ ॥ યતઃ ॥ ત્વત્કૃપાણુવિનિર્મા
ણુ, શેષદ્રવ્યેણુ વેધસા ॥ કૃતાઃ કૃતાંતસર્પાસ્તુ, તદુદ્વર્તનવર્તિભિઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—હે શ્રીચંદ્ર! તમારું ખર્જ બનતાં બનતાં જે ભુકો પડ્યો તેના વિધાતા
યેં યમ રાજા બનાવ્યો, એમ લાગે છે, તથા તે ખર્જના ઉગટણનો મેલ પડ્યો, તેના
વિધાતાએ સર્પો બનાવ્યા, આ દેકાણે આ સર્વ ઉત્પ્રેક્ષા કરી છે.

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ ઇતિયાદિક સ્તવના કરી, શ્રીચંદ્ર દિયે પ્રીતિ દાન હો ॥
॥ સાં ॥ પંચ લક્ષ સોવન દીયે, વસ્ત્રાભરણુ અમાન હો ॥ સાં શ્રીં ॥
૨૭ ॥ ગાયનેં રથ તે ઓલખ્યો, કહ્યો સઘલો સમાચાર હો ॥ સાં ॥ તેહ વિ
સજ્યો ધન ગ્રહી, ગયો ઊતારે તિણવાર હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૮ ॥ રાતે તસ્ક
રે આવીને, લીધો ગાયન માલ હો ॥ સાં ॥ પ્રભાતેં આવી પોકારીયો, કહ્યો
યથાસ્થિત ન આલ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૨૯ ॥ તે નિસુણી શ્રીચંદ્ર નૃપ, જિ
તશત્રુ નૃપ સામું ભાલે હો ॥ સાં ॥ ચોરેં ધન લિયું તે કિશું, કહે કર જોડી
ભાલેં હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૩૦ ॥ સ્વામિનુ ચોર ઇલાં કણે ત્રણ છે, તે નવિ આ
વે ગ્રાહ હો ॥ સાં ॥ તેણે નગર સવિ મુસીઝી, ચરિત્ર છે તાસ અથાહ હો
॥ સાં શ્રીં ॥ ૩૧ ॥ એમ સુણી વસી બમણું દીએ, ગાયનનેં ધન રાય
હો ॥ સાં ॥ તે ઊતારે ફરી ગયા, દાનેં યાચક ખુશી થાય હો ॥ સાં શ્રીં
॥ ૩૨ ॥ નિશેં શ્રીચંદ્ર ગુટિયોગથી, અદૃશ થઇ પુર માંહ હો ॥ સાં ॥
ભમતાં ભમતાં પેખીયા, ત્રણ નર કેરી છાંહ ॥ સાં શ્રીં ॥ ૩૩ ॥ જેમ મુનિ
એકાગ્રતા ગુટિયકી, વશ કરવા ત્રણ યોગ હો ॥ સાં ॥ સંયમ નયરમાંહિ

ફરે, જ્ઞાનવિમલ ગુણ ભોગ હો ॥ સાં શ્રીં ॥ ૩૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૮૨૧ ॥
॥ દોહા ॥

નીરખી જોતાં તેહમાં, ઓલખીયા બેઠું ચોર ॥ રત્નખુરો ને લોહખુ
રા, ત્રીજો તો છે ચોર ॥ ૧ ॥ મન માને તેં ઇલાં હુઆ, જોઈએ હવે શું
કાજ ॥ કરશે તેહને જોયવું, આલસ ન કરવું આજ ॥ ૨ ॥ એહવે લોહ
ખુરો લવે, રાજયેં દુગણો માલ ॥ દીવો છે તે લીજયેં, આપણુ થઈ ઉજ
માલ ॥ ૩ ॥ વજ્રજંગ હવે બોલીયો, શું ભિક્ષુક લોં થાય ॥ સાંભત્તી
યેં છે એહવું, જે આવ્યો છે રાય ॥ ૪ ॥ તસ કોશે સોવન પુરૂષ છે, તે
લીજેં જો આજ ॥ તો બીજી ચોરી કિસી, સીજે આપણું કાજ ॥ ૫ ॥ તુજ
માં છે અવસ્થાપિની, વિદ્યા હું ધન ગંધ ॥ તુઝ ભત્રિજમાં એકતો, એક
વાર સંબંધ ॥ ૬ ॥ દીકું નયણેં ન વિસરે, શબ્દવેચ પણ એમ ॥ તોશું
આપણથી અછે, કાંઈ અગમ્ય કહો કેમ ॥ ૭ ॥ લોહખુરો કહે તે ખરું,
પણ એ મોહોટા રાય ॥ ન્યાયી ધર્મીને ભાગ્ય ધણી, દાતા મુકુટ કહાય ॥
૮ ॥ તે માટેં એ નૃપ તણું, લેઈ ન શકે કોઈ ધન ॥ ઉદ્યમને અફસો હો
યે, માનો મુઝ વચન ॥ ૯ ॥ એમ મંતરણું તે કરી, લોહં મંત્રી ધૂત ॥
લેઈને તે સંચરયા, ગાયનગૃહ પ્રતિકૂલ ॥ ૧૦ ॥ આલ્યા ત્રણ તે ઝિઘમી,
દેઈ યામિકને ઝિંધ ॥ ગાયનને ઘર તે ગયા, દ્રવ્ય લિયે ધન શુદ્ધ ॥ ૧૧ ॥
મર્મ જણુ રાજ પ્રથમ, ગયો ગાયન ઘર તામ ॥ દીકું સઘડું તેહનું, કર
ણી ચોરી કામ ॥ ૧૨ ॥ તે ધન લેઈને વહ્યા, વિદ્યા લેઈ તતકાલ ॥ ભૂમિ
ગૃહેં ધન પેખીયું, ઊપર ટિલા વિશાલ ॥ ૧૩ ॥ દૃઢ કરી ધન પુર બા
હિરેં, સુતા મઝમાં આવી ॥ યોગીનો વેશ લેઈને, મુખતબોલને ન્યાવ ॥
૧૪ ॥ રાજ પણ સંવિ તે જોઈ, ગયો ઘર તેણી વાર ॥ પ્રભાતે તે ગાય
ને, આવી કરચો પોકાર ॥ ૧૫ ॥ સ્વામી ધન માહારૂં હરયું, બમણું દી
ધું જોહ ॥ મુઝ અભાગ્યના યોગથી, નાવ્યો દારિદ્ર છેહ ॥ ૧૬ ॥ દોષ કિ
શે દાતારનો, જો કર્મનં નવિ હોય ॥ રત્ન સવે સુરેં સંગ્રહાં, શંકર કાલકૂ
ટ જોય ॥ ૧૭ ॥

॥ ઢાલ પંદરમી ॥ કોઈલો પર્યત ધૂંધલો રે લો ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે આસ્થાન સભા સજીરે લો, કરી રોષાલાં નયણુ રે ॥ કુશસ્થ
લ રાય ॥ જિતશત્રુ નૃપ સન્મુખેરે લો, જોઈ કહે કડુવાં વયણુ રે ॥
કું ॥ ૧ ॥ રઠીયાલા હોયે રાજવીરે લો, ન સહે પરનું તેજ રે ॥ કું ॥

તેજન ખમે તાજણો રે લો, ન સહે રવિ શશિ હેજ રે ॥ કું ॥ રઠીઆલાં
 ॥ એ આંકણી ॥ ૨ ॥ અરે તાહરી પ્રતિષ્ઠા કિસી રે લો, જે એમ પુર મુ
 સાય રે ॥ કું ॥ જિહાં જન સુખ પામે નહી રે લો, તે શો નૃપતિ કહાય
 રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૩ ॥ નિશિ રાજ અંધ રાજ અછે રે લો, હોલીનો રા
 જ જેમ રે ॥ કું ॥ તેહથી પણ હીણો જિહાં રે લો, પરજ ન પામે ખેમ
 રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૪ ॥ જિતશત્રુ નૃપ નીચું જોઈ રે લો, જે ધરતી
 દીયે માગ રે ॥ કું ॥ તો પેસું એમ ચિંતવે રે લો, જેવે ચિહું દિશિ લાગ
 રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૫ ॥ આપ કરેં બીડું ગ્રહી રે લો, કહે કોઈ ગાલો
 જોહરે ॥ કું ॥ સભા સકલ સુણીને રહ્યારે લો, નવિ ગાલે કોઈ તેહ રે ॥ કું
 ॥ રઠીં ॥ ૬ ॥ દાય ઉપાય કરી ગ્રહે રે લો, એ ચોરીની આથ રે ॥ કું
 ॥ તસ વિવાહ પહેરામણી રે લો, દિયે એમ ભણે ભૂ નાથ રે ॥ કું ॥ ૨
 ઠીં ॥ ૭ ॥ સભા જન કહે રાયજી રે લો, એમ બીડાં બહુ વાર રે ॥ કું ॥
 દીધાં લીધાં અફલાં થયાં રે લો, જેમ ખસને ઉપગાર રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥
 ૮ ॥ હવણાં તુમ આગલ ગ્રહે રે લો, એહવો કોઈ ન વીર રે ॥ કું ॥
 સર્વ સચિંતા થઈ રહ્યા રે લો, નૃપ મંત્રી સુભટ જોધીર રે ॥ કું ॥
 રઠીં ॥ ૯ ॥ એમ મધ્યાન્હ થયા જિસે રે લો, માતા કહેવરાવે સદેશરે ॥
 કું ॥ દેવ પૂજનને ભોજને રે લો, હોયે અસૂર નિવેશરે ॥ કું ॥ રઠીં ॥
 ૧૦ ॥ સહુ ભૂખ્યું બેસી રહ્યું રે લો, તે ભણી આવો વેગ રે ॥ કું ॥
 ક્ષુધા સમ નહીં વેદનારે લો, ક્ષુધાથી હોયે ઉદ્વેગરે ॥ કું ॥ રઠીં ॥
 ૧૧ ॥ યતઃ ॥ યા સદ્રૂપ વિનાશિન શ્રુત હરી પચેંદ્રિયોત્કર્ષિણી, ચક્ષુઃ
 શ્રોત્રલલાટદૈન્યકરણી વૈરાગ્યમુત્યાટિની ॥ બંધૂનાં ત્યજની વિદેશ ગમની
 ચારિત્ર વિધ્વંસિની, સેયં બાધતિ પંચભૂત દમની પ્રાણા પહારીક્ષુધા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—સારા રૂપને નાશ કરનારી, સાંભલેલાંના સ્મરણને નાશ કરક, પચેં
 દ્રિયને બેંચનારી, આંખ, કાન, લલાટ તેને દીન કરનાર, વૈરાગ્યને ઉત્પન કરક, સગા
 ને ત્યાગ કરાવનારી, પરદેશ મોકલનારી, ચારિત્રને નાશ કરનારી પંચ મહાભુતને દમન ક
 રનારી, પ્રાણને હરણ કરનારી, એવી જે ક્ષુધા છે તે હાલ મને બાધ કરે છે.

॥ કવિત્ત ॥ છપો જવઅસન તવ રંગ, તામ તપ સંયમ તપીયે ॥ જવ
 અસશનં ॥ જપ ગાયત્રી જપીયે ॥ જવ અસશનં ॥ તામ હસી નારિ બો
 લાવે ॥ જવ અસશનં ॥ તાસ ધર ધર્મ સુહાવો ॥ અન્ન દેવ સવિ આગલો,
 અન્નવિષ્ણુ કાંઈ ન સંભરે ॥ કવિરાજ એણિપરેં ઊચ્ચરે, અન્નોપધિ સવિ

હુંસિરે ॥ ૧ ॥ દુહો ॥ અન્નવિણ પહિન પરહુણો, અન્નવિણ કાય ન પોષ ॥
અન્ન વિણ ઘડીય ન જીવિયે, અન્ન વિણ મૃત્યાં ન મોક્ષ ॥ ૧ ॥

પૂર્વઢાલ ॥ મંત્રી મુખે તે જણાવીઓરે લો, માહારે અભિગ્રહ એ હરે ॥
કું ॥ ખીડું ગ્રહા વિણ નવિ જમુરે લો, નિશ્ચય જાણો એહરે ॥ કું ॥
રઠીં ॥ ૧૨ ॥ તે ભણી મા તુમ્યો સહુઅને રે લો, જમાડને એ મુઝ આ
ણુ રે ॥ કું ॥ પૂર્ણ પ્રતિજ્ઞા એ થયે રે લો, જમશું એ મંડાણુ રે ॥ કું ॥ ૨
ઠીં ॥ ૧૩ ॥ કહે ગુણચંદ્ર સ્વામી એહણું રે લો, સહસા ન કહીયેં એમ રે
॥ કું ॥ ચોરી પ્રગટ કિહારેં હુશેરે લો, નવિ લહીયેં તે તેમ રે ॥ કું ॥
રઠીં ॥ ૧૪ ॥ તે સુણી વેગેં ઊઠીયા રે લો, સાથેં સવિ રાજનરે ॥ કું ॥
વન કીડાને કારણે રે લો, આંબ્યા જિહાં ઊઘાન રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥
૧૫ ॥ તિણ પાસે મઠ મોટકો રે લો, તિહાં બેઠા યોગી અઝી પંચ રે ॥ કું ॥
તેહમાં ત્રણ તે દેખીયા રે લો, તાંબૂલેં રક્ત મુખ સંચ રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥
૧૬ ॥ રાજ બેઠા મઠ વેદિકા રે લો, તેડાંબ્યા યોગી સર્વ રે ॥ કું ॥ આશી
વાદ દેઠને રહ્યા રે લો, ઊભા આગલ કરી ગર્વ રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૧૭ ॥
કહો તુમમાં યોગી કેહા રે લો, ભોગી કુણુ કહેવાય રે ॥ કું ॥ મરકલડું ક
રી હેજશું રે લો, પૂછે તેહુને રાય રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૧૮ ॥ તે કહે અમો
યોગી અણું રે લો, ભોગી તુમો મહારાય રે ॥ કું ॥ કહે રાજ તાંબૂલની
રે લો, શોભા કેમ મુખ થાય રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૧૯ ॥ તે ત્રણે શામમુખા
થયા રે લો, અપરના મુખ સિત હોય રે ॥ કું ॥ પાપી શંકાયે સદારે લો,
આપેં મુદ્રિત બેય રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૨૦ ॥ ભૂસંજાથી બાંધીયા રે લો,
તે ગુણચંદ્ર કુમાર રે ॥ કું ॥ નમો અર્હતાણું કહીને ગયા રે લો, રાજતેમ
ઠહ મઝાર રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૨૧ ॥ કહે રાજ એ મઠમાંવણા રે લો, આવે
બહુલા પંથિ રે ॥ કું ॥ તે ભણી ધર્મશાલા કરો રે લો, મઠ પાસે મોહાટી
ઊમંથ રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૨૨ ॥ નૃપ આદેશયકી ખણે રે લો, પૃથિવિ મ
લીય સુભટ રે ॥ કું ॥ શિક્ષા ઊપાડી હેઠે ખણે રે લો, ભૂમિ ગૃહ દેખે સુ
ધટ રે ॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૨૩ ॥ હેમ માણિક રતનાદિકેં રે લો, કાઠી કીધા
ઢગ રે ॥ કું ॥ ઓલખીને લીઓ આપણું રે લો, જે જેહનું ધન વગ્ગ રે
॥ કું ॥ રઠીં ॥ ૨૪ ॥ સ્વામી એ ધન ચોરી તણું રે લો, પહેલાં પછે સર્વ રે
॥ કું ॥ એહનો કોણે ટાલ્યો નહી રે લો, પ્રભુ વિણ ચોરનો ગર્વ રે ॥ કું ॥

રહીં ॥ ૨૫ ॥ અહો અહો ભાગ્ય પડૂરતા રે લો, અહો અહો બુદ્ધિનો જોર
 રે ॥ કું ॥ અહો પ્રતિજ્ઞા ધીરતારે લો, વશ કીધા જોણે ચોર રે ॥ કું ॥ ૨
 હીં ॥ ૨૬ ॥ એમ બહુ જન પ્રણમે થુણે રે લો, લોકોત્તર ગુણ દેખ રે ॥
 કું ॥ વીણારવાદિક જે નરા રે લો, કહે લીયો ધન સંપેખ રે ॥ કું ॥
 રહીં ॥ ૨૭ ॥ જિતશત્રુ નૃપને વશ કરચા રે લો, તેણે સમે ત્રણે ચોર રે
 ॥ કું ॥ વિવિધ પ્રહારે તાડિયા રે લો, પાટુ પ્રમુખે જોર રે ॥ કું ॥ રહીં ॥
 ૨૮ ॥ પણ તસ પાસે ન નિકલ્યું રે લો, ચોર તણું અહિનાણુ રે ॥ કું ॥
 તક્ષાર સુભોટું તે આણીયા રે લો, શૂલિ દેવણુ અહિઠાણુ રે ॥ કું ॥ રહીં ॥
 ૨૯ ॥ કૃપાવંત શ્રીચંદ્રજી રે લો, આવી તેહને પાસ રે ॥ કું ॥ પૂછે તુમો
 કુણુ કુણુ અછો રે લો, કહો સત્ય જો જીવિત આસ રે ॥ કું ॥ રહીં ॥
 ૩૦ ॥ પણ તોહો સાચું નવિ ભણે રે લો, તવ કહે ભૂધવ વાત રે ॥ કું ॥
 અહો લોહ ખુરા કમ નોલખે રે લો, મુઝને તું કેમ ધાત રે ॥ કું ॥ રહીં ॥
 ૩૧ ॥ પૂત્રીસહિત તુને મુકીઓ રે લો, જીવતો મહેંદ્રપુર સીમ રે ॥
 કું ॥ તુઝમાં છે અવસ્થાપિની રે લો, નિદ્રા વિદ્યા સીમ રે ॥ કું ॥ રહીં ॥
 ૩૨ ॥ રત્નાકર પ્રતે નૃપ ભણે રે લો, આમ્રતણાં ફલ ખાત રે ॥ કું ॥
 તે સવિ તુઝને વિસર્યું રે લો, કહે ત્રીજો કુણુ એ જાત રે ॥ કું ॥ ૨
 હીં ॥ ૩૩ ॥ કિશું સ્વરૂપ છે તુમ તણું રે લો, તે દાખો થઈ વેગ રે ॥ કું ॥
 ૩૪ ॥ માતા પિતા ગુરુ દેવતા રે લો, રાજ આગેં સાચ રે ॥ કું ॥ ઈહાં
 જૂઠું નવિ ભાખવું રે લો, એહવી નીતિની વાચ રે ॥ કું ॥ રહીં ॥ ૩૫ ॥
 જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ ભણે રે લો, જે બુદ્ધિથી થાયે કામ રે ॥ કું ॥ તે બ
 લથી નવિ સંપજે રે લો, બુદ્ધે વાધે મામ રે ॥ કું ॥ રહીં ॥ ૩૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ખમો અપરાધ એ અમ તણો, લોહખુરો કહે વાણુ ॥ તુમો ઊપગા
 રી પરગડા, તુમ આધારે પ્રાણુ ॥ ૧ ॥ હે નૃપ લોહજંઘો હુતો, તેહના સુ
 ત એ ત્રણુ ॥ વજ્રખુર લોહખુર રત્નખુર, ચોરકલાયેં પ્રવિણુ ॥ ૨ ॥ કુંડલ
 ટોલક પર્યંતે, વલી મહેંદ્રપુર સીમ ॥ તિહાં અવસ્થિતિ અમતણી, કુલ થિ
 તિ લોપુન નીમા ૩ ॥ તેહમાં પેહેલાને હુતી, વિદ્યા દોય વિશાલ ॥ તાલો
 દધાટણી અવસ્થાપિની, તેતો પાખ્યો કાલ ॥ ૪ ॥ તેહનો સુત એ તે
 હવો, વજ્રજંઘ ઇતિ નામ ॥ પિતાયેં અદૃશ ગુટિકા તણો, દીધો યોગ અ

ભિરામ ॥ ૫ ॥ તે ગુટિયોગ એ પાસથી, ગયો દિસે છે જોણ ॥ લોહ ખુરો
હું જાણુને, એહ સ્વરૂપ અમ તેણ ॥ ૬ ॥ આજથકી હવે અમતણા, સ્વા
મી છો નિરધાર ॥ જેમ ઊચિત હોયે તેમ કરો, ઊપગારો શિરદાર ॥ ૭ ॥
એમ સુણી તે સનમાનીયા, પ્રતિષ્ઠાધ્યા કહી ધર્મ ॥ આપ તણે પાસેં ઠંચા,
છંડાવી દુષ્કર્મ ॥ ૮ ॥ હવે મહેંદ્રપુરેં ગયા, કરતા હર્ષ અપાર ॥ ઉઠત
બેસત ચલત સવિ, ઠામેં મુખ નવકાર ॥ ૯ ॥ ચતુષ્પંઘી પોસહ કરે, પંચ
પર્વ ભણે જ્ઞાન ॥ ખટપટી તપ આદરે, સમ ક્ષેત્રે ધન માન ॥ ૧૦ ॥ દેવા
ચર્યાદિ કિરિયા કરે, શ્રીચંદ્ર નૃપનેં સંગ ॥ મહેંદ્ર પુર નૃપ તે થયો, આસ્તિ
ક ધર્મનેં સુચંગ ॥ ૧૧ ॥ તે દરીમધ્યે ધન હતું, કાઢી કરે કૃતાર્થ ॥ સુ
લોચના કરગ્રહ કરચો, વિસ્તરે શ્રીચંદ્ર નાથ ॥ ૧૨ ॥ હવે ચૌદ નૃપ સાથ
શું, ગુણચંદ્રનેં કહે એમ ॥ કુંડલપુરથી આણવું, સૈન્ય સકલ ધરી પ્રેમ ॥
૧૩ ॥ વલી મંત્રી છે ચાર જે, લખમણ અને સુધીર ॥ રાજસુંદર બુદ્ધિસા
ગર, બુદ્ધિ યુક્ત વડવીર ॥ ૧૪ ॥ મૂકે તેહને વધામણી, દેવા કાજ ઊદાર
॥ પ્રતાપસિંહ નૃપ જનકને, પૂજ્ય ભકિત ચિત્તધાર ॥ ૧૫ ॥

॥ હાલ સોલમી ॥ મન મધુકર મોહી રહ્યો ॥ એ દેહી ॥

॥ ચ્યાર પ્રધાન પરિવારશું, કુશસ્થલ પુરેં આવે રે ॥ પ્રતાપસિંહ રા
જ પ્રતેં, વધામણિ વયણ સુણાવે રે ॥ ૧ ॥ ભાગ્ય તુમારેં રાજ્યા, વધ
તું દિન દિન થાય રે ॥ ગુરૂ ગોત્રજ મહિમાથકી, હોવે સુજસ સુવાય રે ॥
ભાગ ॥ એ આંકણી ॥ ૨ ॥ તુમ સુત શ્રીચંદ્ર રાજ્યો, માતા ભાઈસંભુતરે ॥
મહેંદ્રપુરે આઠ્યા અછે, બહુ નૃપ પ્રણમિત યુત્તરે ॥ ભાગ ॥ ૩ ॥ તિહાંથી
તિલકપુરમાં થઈ, રતનપુર સિંહપુર માંહેરે ॥ આવી તુમ પદકજ પ્રણમશે,
અચરિજકારી ઉચ્છાહેં રે ॥ ભાગ ॥ ૪ ॥ એમ સુણી નૃપ હરખ્યો ધણું, દી
ધાં તસ બહુ માન રે ॥ ઉચિત કારી સંતોષિયા, વાધ્યા વલીયા વાન રે ॥
ભાગ ॥ ૫ ॥ હવે ગુણચંદ્રની વિનતિ, કુંડલપુરથી આવે રે ॥ દેવ તુમારા પ્ર
સાદથી, સહુ કુશલ ખેમ પાવે રે ॥ ભાગ ॥ ૬ ॥ ગંધહસ્તી તુમો મૂકીયો
ભિલેં રાખ્યો જેહરે ॥ કુંડલપુરેં આઠ્યા નથી, આજલગે ગુણગેહ રે ॥
ભાગ ॥ ૭ ॥ કુશસ્થલેં પણ નવિ ગયો, શે તસ કરો આદેશ રે ॥ એહ ઉદ
તને સાંભલી, આણી મન આવેશ રે ॥ ભાગ ॥ ૮ ॥ સપરિવાર નિજ સૈ
ન્યશું, આહ્યા કુંડલપુર પંથેં રે ॥ સુવેગ રથેં આપે બેસી, જનની યુત સા
રથિ સાથેં રે ॥ ભાગ ॥ ૯ ॥ તેતો તુરતમાંહે આવીયા, પાછલ સૈન્ય પ્રવા

હ રે ॥ હલવે હલવે આવીજિં, કુંડલપુરે ઉચ્છાહ રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૦ ॥ ચમ
ત્કાર ચિત્ત પામીયા, માતા ને વહ્ન બેહુ રે ॥ તાસ ચરિત્ર અતિ સાંભલી, હર
ખ્યા નૃપ તિહાં સહુ રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૧ ॥ પાલિ પાસે ગિરિ મઝું રહ્યા, દી
ઠો ગંધ ગજરાજ રે ॥ બોલાવી ઉપર ચઢયા, મનું ઇંદ્ર ઐરાવણુરાજ રે ॥
ભા૦ ॥ ૧૨ ॥ ચંદ્રમુખી ચંદ્રલેખા અછે, વલી વીરવર્મ કુટંબ રે ॥ વિશા૨.
દાદિક સવિ લેઈ, ચાહ્યા તે અવિલંબ રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૩ ॥ વલી મહેંદ્રપુરે
આવીયા, તિહાંથી તિલકપુર જયરે ॥ ત્રિલેચન નૃપ સાથે થયા, એમ અનેક
નૃપ સમુદાય રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૪ ॥ તિહાંથી વસંતપુરે જઈ, વીર વર્મને દેઈ રા
જ્યરે ॥ થાખ્યા તિહાં નરવર્મ નૃપે, ઊત્સવ કીધો પ્રાજ્ય રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૫
॥ તિહાં કેતાએક દિન રહ્યા, કેઈ નૃપ તેડાં આવે રે ॥ કેઈ નૃપ નિજ પૂત્રી
લેઈ, ભેટણાં બહુલાં લાવે રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૬ ॥ કેઈ રસાલ દેઈ રંજ્યા, કેઈના
લેવે દંડ રે ॥ સૌમ્યને સોમ સમાન છે, કૂરને રવિ પરચંડ રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૭ ॥
એમ અનેક નૃપ સેવીતો, ગંધ ગજે આરઠ રે ॥ કુંડલ મુગટે શોભીયે, જેહ
નું મંત્રણ ગૂઢ રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૮ ॥ ઋદ્ધે શોભે અતિવણું, અભિનવ જણેઈ
દ્ર રે ॥ તેજ પ્રતાપે શોભીયે, મનું એહિજ રવિ ચંદ્ર રે ॥ ભા૦ ॥ ૧૯ ॥ અ
નુકમે ધ્વજ ધ્વજે દીપતું, નયર તિલકપુર નામ રે ॥ જે પાખ્યા નૃપ તેહ
ને, ઊત્સવ કીધ ઉદામ રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૦ ॥ હવે પ્રતાપસિંહ ભૂપતિ, નં
દન મલવા હેતે રે ॥ સામગ્રી સઘલી સજી, સુત આગમન પ્રતીતે રે ॥ ભા૦
॥ ૨૧ ॥ કુશસ્થલપુર બાહરે, ગુહરાં આજે નિસાણુ રે ॥ પુર લોક અંતઃ પુ
રે, સહિત નૃપતિ મંડાણુ રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૨ ॥ તિલકપુરે સુત મિલણે, તુરત
પ્રયાણે જય રે ॥ પંથે પંથિકને પ્રીણતા, દાને દોલત થાય રે ॥ ભા૦ ॥
૨૩ ॥ નૃપ આદેશે વ્યવહારીયો, લક્ષ્મીદત્ત સકુટંબ રે ॥ કરી સામગ્રી એકઠી,
ગયો રત્નપુરે અવિલંબ રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૪ ॥ જનકનું આગમન સાંભલી, શ્રી
ચંદ્ર પણ લેઈ ઋદ્ધ રે ॥ તિલકપુરેથી ચાલીયા, સન્મુખ જવા બુદ્ધ રે ॥
ભા૦ ॥ ૨૫ ॥ પંથે બેહુ દલ મહ્યાં, વાજે વાજિત્ર નાદ રે ॥ હર્ષ પ્રકર્ષ તિહાં
વધ્યા, જેમ શિખી ધનને નાદ રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૬ ॥ શ્રીચંદ્ર ગજથી ઊતરી, પ્રણ
મે પિતાના પાય રે ॥ જનક તે ગજથી ઊતરયા, બેહુ દલ રહ્યા તિણ ઠાય રે
॥ ભા૦ ॥ ૨૭ ॥ સિંહાસન મંડાવીયું, બેઠા પ્રતાપસિંહ રાય રે ॥ નિજ
ઉત્સંગે થાપીયા, હર્ષે શ્રીચંદ્રરાય રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૮ ॥ દૃઢ્ય સ્થલે આલિંગી
યો, શિર દેશે વલી ચુંબે રે ॥ ચિરકાલીન વિરહતણું, દુખ સઘલું ગયું તું

બે રે ॥ ભા૦ ॥ ૨૮ ॥ વિયોગ વન્હિને સમાવવા, વરસે હર્ષાંશુનું નીર રે ॥ સૂ
 ર્યવતિ પણ તિહાં મિલ્યાં, ભેલી હેડા હાર રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૦ ॥ ચંદ્રકલાદિક વહુ
 અરો, નિજ નિજ સખી પરિવાર રે ॥ શ્વસુરતણા પદકળ નમે, દીયે
 આશિશ ઉદાર રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૧ ॥ પદ્મનાભાદિક ભૂપતિ, લેધલેધ ભેટણ
 હાથ રે ॥ ગુણચંદ્રાદિક મંત્રવી, સવિ પ્રણમે ભૂનાથ રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૨ ॥
 કનક કુંડલ રાજ્યના, સચિવ જે છે અધિકારી રે ॥ લક્ષ્મણને વિશારદા, તે
 પ્રણમે મનોહારી રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૩ ॥ વામાંગને વર ચંદ્રને, સેનાની ધનંજ
 યનામે રે ॥ મદન પાલાદિક જે હતા, પ્રણમે સવિ શિર નામે રે ॥ ભા૦ ॥
 ૩૪ ॥ રત્નકોશ કંચનનરો, પારસ ઊપલ જે સાર રે ॥ નરમાદા મુક્તાક્લા, તે
 આગલ કીધ ઉદાર રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૫ ॥ રથ સુવેગ ગંધગળ અછે, પિતા
 આગલ સવિ મૂકે રે ॥ સર્વ સાખે ભક્તે કરી, વિનયી વિનય ન ચૂકે રે ॥
 ભા૦ ॥ ૩૬ ॥ મતિ રાજદિ પ્રધાન છે, પ્રતાપસિંહના જેહ રે ॥ તેણે સવિ
 કુમરના પદ નમ્યા, ઝાઝો આણી નેહ રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૭ ॥ વહૂઅર સાસુને
 પાય નમે, સેંદ્રાદિક સખિ સર્વ રે ॥ માંહોમાં સવિ વિનતિ કરે, મૂકી મન
 ના ગર્વ રે ॥ ભા૦ ॥ ૩૮ ॥ સહુને આનંદ ઉપજે, સહુ મનોરથ સિદ્ધા
 રે ॥ જ્ઞાન વિમલ સૂરિ એમ કહે, ધનના લાહા લીધારે ॥ ભા૦ ॥ ૩૯ ॥
 સર્વ ગાથા ॥ ૯૩૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે ગુણચંદ્રના મુખથકી, સકલે શ્રીચંદ્ર ચરિત્ર ॥ રાજ મનમાં રીઝ
 ચો, કીધા કાન પવિત્ર ॥ ૧ ॥ નિજ બંધવ વરવીરને, માતા પાસથી આ
 ણિ ॥ શ્રીચંદ્રે જનકને પદ ઠંચો, બોલે મધુરી વાણિ ॥ ૨ ॥ સ્વામીએ
 મુઝલધુ બંધવો, એમ કહી બેસારે ઉત્સંગ ॥ દેખી તરણી કિરણ
 જિશ્યો, વાધ્યો રાજ રંગ ॥ ૩ ॥ રાજ પણ સુત આગલે, કહ્યું આપ વૃત્તાં
 ત ॥ પ્રિયાવિયોગેદુઃખ જે, તેજણે ભગવંત ॥ ૪ ॥ આજ તે સવિ નાશી ગયું, વ
 ધ્યો સંયોગનો હર્ષ ॥ જેમ દાવાનલ ઉપશમે, પુષ્કર જલધર વર્ષ ॥ ૫ ॥ નિ
 મિત્તિક અવધૂતની, વાત કહી સવિ તેહ ॥ ચિતાજતુગ્રહ કષ્ટથી, રાખ્યો
 તેણે કરી નેહ ॥ ૬ ॥ નિષ્કારણ ઊપગારીયો, નિઃસ્પૃહમાં શિરદાર ॥ તેહ
 ને કાંઈ ન કરી શક્યો, પ્રીતિ ભક્તિ ઉપગાર ॥ ૭ ॥ સાસ પહેલાં સાંભરે,
 તે નૈમિત્તિક રાય ॥ એહવો હું નિર્ભાગીઓ, જે રત્ન તે અમથી જાય ॥
 ૮ ॥ એ સઘલાં સુખ પામીયાં, પ્રિયા સુત મેલણ રૂપ ॥ એ સવિ તસ ઊ

પગારડો, કહું કેતા ગુણુ રૂપ ॥ ૯ ॥ એમ આત્માને નિંદતો, પ્રતાપસિંહભૂ
પાલ ॥ તવ શ્રીચંદ્ર કાંઈક હસી, બોલે વચન રસાલ ॥ ૧૦ ॥ રાજની
ધરતીએ રહે, સાથે તપ જપ યોગ ॥ તેહને જે ઊપગારડો, કરવો તે શું લો
ગ ॥ ૧૧ ॥ કહે રાજ તે સાચ છે, પણ તે બેપરવાહ ॥ એહવાના ગુણુ
સમરતાં, પસરે પુહવિ ઊત્સાહ ॥ ૧૨ ॥ પણ આપણી શક્તિ ભક્તિમાં, તે
ખામી કહેવાય ॥ ઊપકૃતિ જે ન કરી શકે, તસ ગુણુ અહિલે જાય ॥ ૧૩
॥ જેમ લૌકિકમાં દેખીયે, તંતુ ગ્રહિ ધંદું નમંત ॥ તેમ આપાપણી શ
ક્તિથી, ભક્તિ કરે તે સંત ॥ ૧૪ ॥ એમ કહી નીસાસો કરે, કિહાં તે દુર્લ
ભ રત્ન ॥ આવી મલવો ભાગ્યથી, જેમ દુર્ગતિ મણિરત્ન ॥ ૧૫ ॥ કહી
અહિનાણુ જણાવીયો, આપોપું તેણિ વાર ॥ તાતજી તુઝ પ્રસાદથી, હૃષ્ણો
ભૂપ અપાર ॥ ૧૬ ॥

॥ દાલ સત્તરમી ॥ ધન ધન શ્રી ઋષિરાય અનાથી ॥

॥ હવે તે વાત મૂકીને આપે, સાર વસ્તુને રચણાં જી ॥ યથા ઉચિ
ત જણીને શ્રીચંદ્ર, પહેરાવે સવિ સચણાંજી ॥ ૧ ॥ સજ્જનનો મેલાવો
હોવે, પૂરવ પુણ્ય સંયોગેજી ॥ તરખ્યાને જેમ શિત સુધારસ, પાન પરે
મન રંગેજી ॥ સ૦ ॥ એ આંકણી ॥ ૨ ॥ તિલક પુરેશ આગ્રહે તિહાં જવે,
પ્રતાપસિંહ મહિપાલજી ॥ પુત્ર સહિત ઉત્સવે પેસારે, કરે ભેટણુ સુવિશાલ
જી ॥ સ૦ ॥ ૩ ॥ હવે રતનપુરથી અતિ વેગે, લક્ષ્મીદત્ત ધની આવેજી ॥
તે જણીને શ્રીચંદ્ર સનમુખ, સપરિવાર તે જવેજી ॥ સ૦ ॥ ૪ ॥ પિતુ પદ
કજ મધુકર પરે લાગે, માય તણે વલીપાયજી ॥ સાથે ભૂપ તેણે પણ પ્રણ
મ્યો, વિધિ વંદન સુપસાયજી ॥ સ૦ ॥ ૫ ॥ શ્રીચંદ્ર સહિત પ્રતાપસિંહ
પાસે, બેઠા આવી શેઠજી ॥ સૂર્યવતી પાસે લક્ષ્મીવતી, સવહુઅરપદ હેઠ
જી ॥ સ૦ ॥ ૬ ॥ માંહોમાં જે હર્ષ જલધિ તિહાં, ઉદ્વસ્યો ભુવને ન માય
જી ॥ હૃદયમાં હિસે શ્રીચંદ્ર દેખી, તે જણે જિનરાયજી ॥ ॥ સ૦ ॥ ૭ ॥
સિંહપુર દીપશિખાપુરી રાજ, શુભગાંગને દીપચંદ્રજી ॥ આઠ્યા તે સહુને
ઘણું ભાઠ્યા, મલે બાંહે શ્રીચંદ્રજી ॥ સ૦ ॥ ૮ ॥ અગણ્ય પુણ્ય ધન તિલ
કમંજરી, તેહનો કીધ વિવાહજી ॥ પ્રતાપસિંહ રાજયે કીધો, શ્રીચંદ્ર મન
ઉત્સાહજી ॥ સ૦ ॥ ૯ ॥ સકલ મનોરથ થયા સંપૂરા, તે શુભ યોગનીસ્ત
વનાજી ॥ પૂર્વ સુકૃત ફલ ઉદય સંયોગે, હોયે એહવી પરિણમનાજી ॥ સ૦
॥ ૧૦ ॥ શ્રીચંદ્ર કઠે હવી વરમાલા, દિન દિન પસરી તેહજી ॥ યશ સૌર

ભ સમૂહ મહકંતી, કુસુમ કુસુમ ફલ ગેહજી ॥ સં ॥ ૧૧ ॥ અનુક્રમે સર્વ
 લેઈ સંધાતે, આવે રત્નપુર પાસજી ॥ તિહાં લવિંગ એલાહાર હુરા, મંડપ
 બહુલ વિલાસજી ॥ સં ॥ ૧૨ ॥ અંબુધિ તટ નાના તરછાયા, તિહાં પટ મં
 ડપ ગેહજી ॥ માતપિતા મેલો થયો તિહાં કણ, વાસે મેનકપુર તેહ
 જી ॥ સં ॥ ૧૩ ॥ પ્રતાપનગર અંબુધિ તટ વાશયું, જનકરાજને નામેજી ॥
 પ્રતાપ નામે નાણું તિહાં શાપ્યું, સ્વર્ણ રૂપનું તામજી ॥ સં ॥ ૧૪ ॥ હ
 વે કકોટક દ્વીપથી આવે, પંચ શત પોત મહંતજી ॥ રવિપ્રભ રાય તણી
 જે તનયા, કનકસેનાદિ નવ તંતજી ॥ સં ॥ ૧૫ ॥ બંધુર સિંધુર
 સહસ દશકશું, ત્રિગુણા હય રથ જાણજી ॥ કોટિ સુભટ સંયુ
 ત બલવત્તર, જલધિ તટે મંડાણજી ॥ સં ॥ ૧૬ ॥ તેણે સમયે પ્રતાપ
 સિંહ રાજ, ઉધાનેકરે કેલ જી ॥ કકોટ દ્વીપથી આવ્યા જાણી, ગજરથ હય
 ભટ વેલજી ॥ સં ॥ ૧૭ ॥ તે જોવાને સવિ નર આવ્યા, પૂછે તેહની વાત
 જી ॥ કિહાંથી આવ્યા કિહાં લગે જશે, શી છે તુમચી જાત જી ॥ સં ॥
 ૧૮ ॥ રવિપ્રભ નૃપ સુત બોલ્યો તિહાં કણ, આભાસથી ઇહાં આવ્યા જી ॥
 નયર કુશસ્થલે જવા મન છે, પ્રતાપસિંહ નૃપ પાસેજી ॥ સં ॥ ૧૯ ॥
 તસસુતશ્રીચંદ્ર છે ગુણે ગિર્યો, તસ નવપત્ની એહજી ॥ માતુલ સાર્યે કર મો
 ચનનું, ધન તેહનું છે તેહજી ॥ સં ॥ ૨૦ ॥ તે એકાકી તિહાંકણે આ
 વી, પરણીને ગયા તામજી ॥ આપ જણાવી અક્ષરશું લખી, દેઈ મુદ્રાંકિ
 ત નામજી ॥ સં ॥ ૨૧ ॥ પિતા આદેશ લહીને આવ્યો, બહેનને મૂક
 વા હેતેજી ॥ એહવો કોણ પ્રભુ છે તે તોલે, ધીર વીર છે ચેતેજી ॥ સં ॥
 ૨૨ ॥ તે નિસુણી હર્ષ્યા સવિ રાજ, કહે શ્રીચંદ્ર ભૂપાલ જી ॥ આ પ્રત્ય
 ક્ષે ઇંદ્ર સરીખો, પ્રતાપસિંહ સુત સુકુમાલજી ॥ સં ॥ ૨૩ ॥ અમારો પ
 ણુ તે છે સ્વામી, તેહનો જન પદ ગામ જી ॥ એહવું ભાગ્ય સૌભાગ્ય અપ
 રનું, નવિ દીસે બહુ મામજી ॥ સં ॥ ૨૪ ॥ તે નિસુણી કનકપ્રભ હરખ્યો,
 લાગ્યો પ્રતાપસિંહ પાયજી ॥ સ્વામી એ સવિ ઋધિ તુમારી, સુતકિપાન્નિજ
 આયજી ॥ સં ॥ ૨૫ ॥ તે સમૃદ્ધિ તે કન્યા દેખી, તે સુત ચરિત્ર વિશેષ
 જી ॥ નિસુણીને સવિ અદ્ભુત પામ્યા, ફલિગિં ભાગ્ય નિરેખ જી ॥ સં ॥
 ૨૬ ॥ તિહાંકણિ રાયે સભા મંડાવી, સિંહાસન સજ કીધ જી ॥
 સપરિવારસુતને તેડીને, સામંત પ્રમુખ પરેલીધ જી ॥ સં ॥ ૨૭ ॥ ગુ
 ણ્યંદ્રાદિ સચિવને તેડી, કહે શ્રી પ્રતાપસિંહ રાય જી ॥ તેડી આવો ઇહાં

શ્રીચંદ્રને, કલહંસ પરેં તેઆય જી ॥ સં ॥ ૨૮ ॥ આવી નમે તે ઉત્સર્ગેં બે
સારે, આવે સૂર્યવતી માયજી ॥ વધૂ પ્રમુખ પરિવાર સંવાતેં, દેખીને સુખ
થાય જી ॥ સં ॥ ૨૯ ॥ કનકસેન શ્રીચંદ્ર નમીને, નૃપપુત્રી નવ જોહ
જી ॥ આગલ આણી ઊભી રાખી, પતિ દેખી ધરે નેહ જી ॥ સં ॥ ૩૦ ॥
સસુર સાસુ માશુક સવિ દેખી, હરખી મનમાં તામ જી ॥ તસ માતુલ આકુલ
તા છંડી, જાણે એ સાક્ષાત્ કામ જી ॥ સં ॥ ૩૧ ॥ કનકસેનેં સવિ વાત જ
ણાવી, ગજ રથ હય ભટ સાર જી ॥ આખી મુહ આગલ દોઢનેં, કરે પ્રણામ
ઉદાર જી ॥ સં ॥ ૩૨ ॥ કેમ ગયા તિહાં કેણિ પરેં પરણ્યા, એ અચરિજ
ની કોડી જી ॥ કેમ આંખ્યા એ આપ બલેં વા, દેવતણી કાઢ જોડી જી ॥
સં ॥ ૩૩ ॥ શેઠ તણી વહૂઅર તર કેરી, યોગીનીની સવિ વાત જી ॥ ખ
રેરા ઉમીયા મુખથી જાણ્યો, કુશસ્થલ નૃપ અવદાતજી ॥ સં ॥ ૩૪ ॥
નૈમિત્તિક અવધૂતનેં ગંધગજ, વશ કીધા ગુણવૃંદજી ॥ તેહ ચરિત્ર તે સ
ર્વ પ્રકાશ્યું, સુણી હુવા પરમાનંદજી ॥ સં ॥ ૩૫ ॥ ચરિત્ર સુણી
લોકોત્તર સરિખું, વિસ્મય લહે માય તાય જી ॥ ગમનાગમન કર્યું કહો
કેવારેં, સુરવિદ્યાનું સહાય જી ॥ સં ॥ ૩૬ ॥ ભલો પ્રવેશ મહોત્સવ
કીધો, રાજ્યેં તેણિ વાર જી ॥ તે નવ કન્યા સાથેં મહોત્સવ, કીધો બહુ
વિસ્તાર જી ॥ સં ॥ ૩૭ ॥ હવે તૂઠો નૃપ કહે સુતરત્નનેં, તેં મુજ દુઃખ
ઉદ્ધરિયું જી ॥ એ તાહારા ઊપગારની આગલ, માહારૂં મનડું હરિયું જી
॥ સં ॥ ૩૮ ॥ તેહ ભણી એ સકલ રાજ્યતું, ગ્રહિ કર મુજ મન તોષ જી
॥ તેં તારે ગુણેં એહ ઉપાવ્યું, નહીં મુઝ હિતનો પોષ જી ॥ સં ॥ ૩૯ ॥
જ્ઞાનવિમલ મતિ તાહારી ઉત્તમ, તસ ગુણ ભાખ્યા ન જાવે જી ॥ એ ઉપકૃતિને
સંભારતાં, વિકસિત હિયડું થાવે જી ॥ સં ॥ ૪૦ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૬૮ ॥

॥ દોહા સોરઠી ॥

॥ કુમર કહે કર જોડિ, દાસ અણું હું તુમ તણો ॥ તુમ પદ પ્રસાદની
હોડિ, કવણ કરે કહો તે ભણો ॥ ૧ ॥ જે શોભા મુઝ હોય, તુમ આગલ
પાલાં પુલે ॥ તે છત્ર ધરે નવિ હોય, રાજ્યેં વિનયભિરૂદ ટલે ॥ ૨ ॥
તિહાં કેટલો એક કાલ, રહીને આગેં સંચરે ॥ કીધા બહુ સતકાર, દેશ દિ
યે વાસંતિકા ॥ ૩ ॥ દોહા ॥ હવે સૂર્યવતીની વાણિથી, આવે સિંહપુરમાં
હિં ॥ ચંદ્રકલા હરખી ઘણું, માતુલ લહિ મનમાંહિં ॥ ૪ ॥ પાછલા ભ
વની ભૂમિકા, ગુણચંદ્ર દેખે જામ ॥ જાતિ સમરણ ઉપન્યું, પહેલા જન્મ

નું ઠામ ॥ ૫ ॥ શ્રીચંદ્રેં તિહાં પૂછીયું, મૂર્છાલાંલ નિદાન ॥ ગુણચંદ્રેં સ
હુ દેખતાં, સઘણું કહ્યું પ્રધાન ॥ ૬ ॥ તાસ પત્ની કમલપ્રિયા, જાતિ સમરણ
લહ્યું તેણુ ॥ બેહુ જણે ભવ સંભારીયો, સર્વે જાણ્યું જોણુ ॥ ૭ ॥ એધ
રણો નિમિત્તિઓ, તીર્થારાધન પુણ્ય ॥ બેહત્યાથી છૂટીયો, થયો ગુણચંદ્ર
એ ધન્ય ॥ ૮ ॥ શ્રીદેવી એ સ્ત્રી હતી, ધરણેં મારી જોહ ॥ જિનદત્તાખી
જે ભવેં, થઇ શ્રાવિકા તેહ ॥ ૯ ॥ જન્મથકી બ્રહ્મચારિણી, નમસ્કાર પ્ર
ભાવ ॥ કમલશ્રી એ સ્ત્રી થઇ, આંબો બેહુનેં સમભાવ ॥ ૧૦ ॥ સોમ દે
વાદિક જે હતા, અપર તે સવિ પ્રતિબુદ્ધ ॥ ઊમા ખર્પરા કિહાં ગઇ, ન લ
હી તેહની શુદ્ધિ ॥ ૧૧ ॥ સર્વ પ્રશંસા તિહાં કરે, કહે નમસ્કાર પ્રભાવ ॥
તીર્થારાધન ગુણ ઘણા, લોક સમક્ષ નિમુણાવ ॥ ૧૨ ॥ તિહાં શુભગાંગ
રાજ દિયે, જામાતાનેં પ્રેમ ॥ ચતુરંગ બલ વિવાહનું, જે બોલ્યું તે તેમ
॥ ૧૩ ॥ ચંદ્રવતીના પાય નમી, આલ્યા સવિ લેઈ સાથ ॥ દીપશિખાપુરેં
આવીયા, પ્રતાપસિંહ નરનાથ ॥ ૧૪ ॥ જિહાં પહેલા પરણ્યા હુંતા, સૂ
ર્યવતીને રાય ॥ તિહાં માતામહ પદ નમે, શ્રી શ્રીચંદ્ર નૃપ આય ॥ ૧૫ ॥
શિર ચુંખી આલિંગિયો, બેસારયો ઉત્સંગ ॥ જેમ જો ચાટે વાછડો, અધિ
ક અધિક ધરી રંગ ॥ ૧૬ ॥

॥ ઢાલ અઢારમો ॥ તોરે કોડો વિદલો પરણું કુંવરી રે ॥ એ દેશી ॥

॥ માતામહ એણી પરેં ભણે રે, પહેલાં અજાણે કીધો રે ॥ વિવાહ
જિતસવ આડંબરેં રે, ચંદ્રકલાનો પ્રસિદ્ધો રે ॥ હવે મનની રૂતી રે ॥ પોહોતી
આજ જગીશો રે, રૂડે રંગે રૂતી રે ॥ શી આપું બગશીસો રે ॥ ૧ ॥ હવેનાં એ
આંકણી ॥ મેં કહીયું તેતુમ્હ સાંભરે રે, કર ફરસ્યો તુમ્હેં એહનો રે ॥ એહ
થી બહુ નૃપની કની રે, કર ગ્રહશો એ ગુણ એહનો રે ॥ ૨ ॥ હવે ॥
તે ભણી હવે ફરી દાયજો રે, બમણો દેઇ હરખું રે ॥ અતુલી બલ તુ
મ્હ ભાગ્ય છે રે, હરિને ચક્રીના સરખું રે ॥ ૩ ॥ હવે ॥ તિહાં કનકદત્તની
સુતા રે, રૂપવતી છે નામ રે ॥ જોણેં કાગલ નાખી ગોંખથી રે, આપ જણા
વ્યું હતું તામ રે ॥ ૪ ॥ હવે ॥ અતિ ઉત્સવશું આદરેં રે, પરણે શ્રીચંદ્ર
તેહને રે ॥ આગલથી સવિ ચિંતિત હુવે રે, પુણ્ય સખાઇ છે જેહને રે
૫ ॥ હવે ॥ કેતાએક દિન તિહાં રહ્યા રે, લીયે નવ નવીય રસાલો રે ॥ જે
મ ભાદ્રવડે નીરનો રે, પોહવી વહે પરનાલો રે ॥ ૬ ॥ હવે ॥ માગે આજ્ઞા
ચલવા તણી રે, કુશસ્થલ પુરેં જવા રે ॥ અર આવણુને ઉમદ્યા રે, પથે

પ્રયાણ મનાવા રે ॥ ૭૧ ॥ હવે ॥ વધાઉં આગેં વધ્યા રે, લાખ પસાય લહેવા રે
 ॥ ધસમંસતા ધીરા ધસે રે, આગલ જયે કહેવા રે ॥ ૮૧ ॥ હવે ॥ જંગલમાં
 મંગલ કરે રે, લોકાને સુખદાયી રે ॥ કનકની કોડી વરસતા રે, ધરતા ધર્મ
 વડાઈ રે ॥ ૯ ॥ હવે ॥ દીન દુઃખી સાધારતા રે, વારે વ્યસન વલી સા
 ત રે ॥ વિવન વલય જયે દેશનાં રે, ન કરે કો કેહની તાંત રે ॥ ૧૦ ॥ હવે ॥
 કુશસ્થલમાં વાળ્યાં રે, જાંગી ઢોલ નિશાણુ રે ॥ આઠ્યા અમ્હ નય
 રી ધણી રે, આજ નજિક પ્રયાણુ રે ॥ ૧૧ ॥ હવે ॥ સોહવ આવે સા
 મહી રે, ધવલ મંગલ બહુ ગાવે રે ॥ ગુડી નેજ ફરફરે રે, વાજાં તાજાં વજ
 વે રે ॥ ૧૨ ॥ હવે ॥ ભેરી ભુંગત નફેરીયાં રે, સરણાઈ ગહગાટ
 રે ॥ માદલ તાલ કંસાલડાં રે, બાંદીજનના ઠાઠ રે ॥ ૧૩ ॥ હવે ॥ હા
 ઠ સવે શણગારીયાં રે, ગલીએ ફૂલ ખીછાયાં રે ॥ ધૂપ ઘટી પ્રગટી કરે રે, આ
 ઠ ચૂગલ સવિ વાહ્યાં રે ॥ ૧૪ ॥ હવે ॥ સિંદૂરે શણગારીયા રે, માતા મય
 ગલ મદ પૂર્યા રે ॥ સાંખેલાં સવિ સજ કર્યાં રે, દાલિદ્ર દોહગ ચૂર્યાં
 રે ॥ ૧૫ ॥ હવે ॥ મુખકમલ અવલ અલંકર્યાં રે, છાયારથ ચક્રડોલ રે ॥
 ચોકે ચોકે ચંદુઆ રે, બાંધ્યા કરી રંગ રોલ રે ॥ ૧૬ ॥ હવે ॥ પોલ
 પોલ જે નર તણી રે, નારીની વલી શ્રેણી રે ॥ તે મનું નયરી મલવા ભણી
 રે, ભુજલિંગન તેણે રે ॥ ૧૭ ॥ હવે ॥ જે વાતાયન વિકસ્યાં રે, તે
 જગે પુરી નિજનાથ રે ॥ આવંતાને તે જોધને રે, સ્ત્રીમુખ દર્પણ લેઈ હાથ
 રે ॥ ૧૮ ॥ હવે ॥ જે ઘરશ્રેણી ધજ ફરે રે, તે જણે નૃપને તેડે રે ॥
 આવો સ્વામી ઊતાવલા રે, દ્વારે આલિંગન ભીડે રે ॥ ૧૯ ॥ હવે ॥
 એમ બહુવિધ આડંબરે રે, પેસે નયરી મઝાર રે ॥ વધાવે મુક્તાફલે
 રે, કંચન કુસુમશું સાર રે ॥ ૨૦ ॥ હવે ॥ છત્ર ચામર એમ વિંજતે
 રે, શેઠ સેનાપતિ મંત્રી રે ॥ ચતુર ચાર વર્ણ આવિયા રે, વર્ણ અઢારની
 પંતિ રે ॥ ૨૧ ॥ હવે ॥ ચીરં નંદ જય જીવજે રે, સહસ લાખ
 ઢાડી વરસાં રે ॥ દીયે આશિષ માતા ધૂયા રે, પૂરજે અમ્હ જગીશા
 રે ॥ ૨૨ ॥ હવે ॥ આજ ભલાં સુવિહાણલાં રે, આજ મનોરથ ફલી
 યા રે ॥ આજ રંગરેલ આવી ઘરે રે, પુત્ર તાત બેહુ મલિયા રે ॥ દુરિત
 ઉપદ્રવ ટાલીયા રે, ભાગ્યતણા એ બલીયા રે ॥ દુઃખ દોહગ નિર્દલીયાં રે
 ॥ ૨૩ ॥ હવે ॥ મજરો લેવે સહુ તણે રે, નેહ નજરશું નિહાલે રે ॥
 પ્રજલોક ચકોર જે રે, શ્રીચંદ્રચંદ્રને ભાલે રે, કરે કરે પ્રણામ નિહાડે રે ॥

॥ ૨૪ ॥ હવેં ॥ સહુ સુખીયું તે શહેરમાં રે, મહેરથકી રાજ તેજે
 રે ॥ ઊત્સવ રંગ વધામણાં રે, તખતે બેઠા હેજે રે ॥ ૨૫ ॥ હવેં ॥ તવ
 શ્રી ચંદ્રએમ ચિંતવે રે, વિનતડી અવધારો રે ॥ ગુપ્તિથકી હવે મૂકીયે
 રે, જય વિજયાદિ કુમારો રે ॥ ૨૬ ॥ હવેં ॥ જે બોલણાં તોહે બાંધવા
 રે, ચિંતે એ અમ બાંહિ રે ॥ કડુછ લિંબડી મીઠી છાંહડી રે, એ ઉખાણો
 પ્રાહિં રે ॥ ૨૭ ॥ હવેં ॥ સર્જન અતિહિ પરાભવ્યો રે, મનમાં વહે ન ડં
 સો રે ॥ છેલો ભેલો દહ્યમાં રે, તોહી મધુર ધ્વનિ વંસો રે ॥ ૨૮ ॥ હવેં ॥
 જે ચંદનને છેદીયું રે, કરે સુગંધ મુખ કુહાડે રે ॥ અગર અગ્નિમાંહે ખેપીયો
 રે, ગધે પ્રીતિ પમાડે રે ॥ ૨૯ ॥ હવેં ॥ તેમ ઊત્તમ ઊત્તમપણું રે, મૂ
 કે મન નવિ કબહી રે ॥ એમ જાણો પ્રભુ મૂકીયે રે, ગુન્હો બગસ કરો સખહી
 રે ॥ ૩૦ ॥ હવેં ॥ એમ શ્રીચંદ્રની વિનતિ રે, માની મૂકયા ચાર રે ॥
 જયાદિક નિજ બાંધવા રે, પહેરાવ્યા અલંકાર રે ॥ ૩૧ ॥ હવેં ॥ આ
 ત્મનિંદા કરતાં થકાં રે, જનકને પાયે લાગે રે ॥ અમ્હ સરખા અપરાધી
 યા રે, એ કીધો દો ભાગે રે ॥ ૩૨ ॥ હવેં ॥ જનક કહે સવિ કર્મનો રે, એ
 ઉન્માદ વિનોદ રે ॥ તે ભણી વિખવાદ મત કરો રે, રાખો મનમાં પ્રમોદ
 રે ॥ ૩૩ ॥ હવેં ॥ રાજ કાજ મેલાં અછે રે, આર્ત રૌદ્રનાં ખીજે રે ॥ ધ
 ન્ય તે જે એહથી ઓસરયા રે, પસરયાં જસ બોધિખીજ રે ॥ ૩૪ ॥ હવેં ॥
 પાસેં થાપ્યા તે સહુ રે, પસરી મંગલમાલા રે ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ તેજ
 થી રે, સુખ પસરે સુકુમાલા રે ॥ ૩૫ ॥ હવેં ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે મણિચૂડ રતનધ્વજ, વિદ્યાધર બેહુ જેહ ॥ મેરૂગિરેં પોહોતા હ
 તા, વિદ્યા સાધી તેહ ॥ ૧ ॥ આવ્યા નયર પાતાલમાં, માયથકી સવિ વા
 ત ॥ કન્યાના વિવાહથી, શ્રી ચંદ્રના અવદાત ॥ ૨ ॥ ઇલાં આવી પરણી
 ગયાં, નિસુણી તે સંબંધ ॥ હર્ષ્યા મનમાં અતિ ઘણું, જેમ ધનથી ધન બં
 ધુ ॥ ૩ ॥ કરી વિમાનને આવીયા, કુશસ્થલેં ઊઘાન ॥ ઊતરતાં તે દેખીને,
 દ્યોતિત દશ દિશિમાન ॥ ૪ ॥ પરપદા માંહે બેહુ મડ્યા, શ્રીચંદ્રને દિયે માન
 માંહે ॥ માંહે તુતિ તુતિ કરે, કહે નિવાત નિદાન ॥ ૫ ॥ અરિજય કરવા પ્રા
 રથ્યો, શ્રીશ્રી ચંદ્રકુમાર ॥ માત પિતા શેઠ શેઠાણી, જયાનો પરિવાર ॥ ૬ ॥
 વસી કેટલાએક ભૂપણું, ચાલે વિમાનેં બેસી ॥ આકાશેં અતિ હર્ષણું, ટાલે
 વા અરિ મેસિ ॥ ૭ ॥ પાતાલહ નગરેં જઈ, સામગ્રી સવિ લેઈ ॥ સવિ વૈ

તાઢચગિરિ ગયા, નિસાણે ઠોર દેઈ ॥ ૮ ॥ વાજિત્રને નાદે કરી, બધિર ક
રે દિશિભાગ ॥ તે પુરિ મણિભૂષણ વને, ઊતરે નૃપ મહાભાગ ॥ ૯ ॥
એહવે તે વનમાં વિશદ, પટડેરા સમુદાય ॥ શોભાલંકૃત ભૂમિકા, દેખે
શ્રી ચંદ્રરાય ॥ ૧૦ ॥ પૂછે પ્રત્યયી નર પ્રત્યે, ચર મુખે લહી વૃત્તંત ॥
એ વનમાંહે ઊતરયા, સાધુ મહાજન સંત ॥ ૧૧ ॥ શ્રી ધર્મધોષ મુની
શ્વર, સુધા શમદમવંત ॥ આચારિજ આચારના, ગુણમણિ યતનાવંત
॥ ૧૨ ॥ તે નિમુણી મનચિંતવે, મુનિદર્શનનો યોગ ॥ પૂરણ ભાગ્યબલે હો
યે, થાયે પાપવિયોગ ॥ ૧૩ ॥

॥ હાલ ઓગણીશમી ॥ હો મતવાલે સાજનાં ॥ એ દેશી ॥ સુગ્રીવા
દિ વિદ્યાધરા, એ સુણે મુનિની વાણી ॥ આઠ્યા છે ઊલટ ધરી, ભલા
ભલા ભવિ પ્રાણી ॥ ૧ ॥ પૂછ્યો નર એમ વિનવે, સુણો તુમ્હો મહા
રાજ ॥ ૨ ॥ તુમ્હો પણ સૂરિના પદ નમી, થાઓ તેજે તાજ ॥ ૩ ॥
પૂં ॥ એ આંકણી ॥ તે સુણી શ્રીચંદ્ર નરપતિ, યતિ નાયકને વંદે ॥ સ
કલ ઋદ્ધિ પરિવારશું, આણી મન આણુંદે ॥ ૪ ॥ પૂં ॥ પંચાભિગમ
સાયવી, સચિત્ત દ્રવ્યનો ત્યાગ ॥ અચિત્તનો અભિગ્રહ લિયે,
મન એકાગ્રતા લાગ ॥ ૫ ॥ પૂં ॥ ગુરુ દીઠે ધરે અંજલી, એકપટ
ઉત્તરાસંગે ॥ ખર્જ છત્રને મુકુટ વાહન, ચામર તજે નૃપ લિંગ ॥
૬ ॥ પૂં ॥ દેઈ ત્રીન પ્રદક્ષિણા, ખમાસમણ દુગ દેઈ ॥ ઇચ્છાકાર
નિમંત્રણા, પાઠ મુખે પભણેઈ ॥ ૭ ॥ પૂં ॥ ગુરુ નમી યથોચિત થાનકે, બેઠા તિ
હાં સકુટુંબ ॥ બુદ્ધિ આઠ ગુણ સંયુતે, સુણે દેશના અવિલંબ ॥ ૮ ॥ પૂં ॥
તથા ॥ શ્રુશ્રુષા ગુરુ સેવના, અથવા સુણવા ઇચ્છા ॥ શ્રવણ ગ્રહણને ધારણા,
ઊહા વિચાર વિવિચ્છા ॥ ૯ ॥ પૂં ॥ અપોહ તે નયની ચાલના, અર્થવિ
જ્ઞાન નિરધાર ॥ તત્ત્વ જ્ઞાન તે સ્વરૂપનું, જાણવું એ અડસાર ॥ ૧૦ ॥ પૂં ॥
એ આઠે ગુણ મેલવી, ગુરુમુખ પંકજ પેખે ॥ અતિ તૃપિતા જિમ અમૃત
મલે, હવે તિમ જનુ લેખે ॥ ૧૧ ॥ પૂં ॥ તેણે સમયે તે સૂરીશ્વર, તપનો મ
હિમાભાંખે ॥ સભા આગલ સાચી ગિરા, સમગ્ર શાસ્ત્રની સાખે ॥ ૧૨ ॥
પૂં ॥ દરિદ્ર અજ્ઞાન પરાભવો, નીચકુલે અવતાર ॥ દાસપણું રોગીપણું
એ તપથી ન હોયે લગાર ॥ ૧૩ ॥ પૂં ॥ યતઃ ॥ ન નીચૈર્જનમ સ્યાત્ પ્ર
ભવતિ ન રોગવ્યતિકરો, ન ચાપ્યજ્ઞાનત્વં વિલસતિ ન દારિદ્રલસિતં ॥ પરા
ભૂતિર્ન સ્યાત્ કિમપિ ન દુરાપં કિલ યત, સ્તદેવેષ્ટપ્રાપ્તૌ કુરત નિજશકત્યાપિ

સુતપઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—હે ભગ્ય જીવો! સ્વશક્ત્યનુસાર તપ કરો. કારણ કે જે તપથી, નીચકુલ માં જન્મ નથી થાતો, રોગ નથી થાતો, અજ્ઞાનપણું આવતું નથી, દારિદ્ર નથી આવતું, તથા કોઈ દેહાણે પરાભવ થાતો નથી. વધી જે તપથી કાંઈ પણ પદાર્થ પ્રાપ્ત થયા-વિના રહેતા નથી. માટે તેજ તપ ઇષ્ટ પ્રાપ્તિને માટે કરો ॥ ૧ ॥

॥ તપ પ્રભાવથી સંપદા, સઘલી સેજે આવે ॥ નિઃશ્રેયસ સંપદ પા
મીયે, શ્રીચંદ્રપરે સુખ થાવે ॥ ૧૩ ॥ પૂં ॥ આઠ્યા જાણી શ્રીચંદ્રને,
દેશના દિવે વિશેષ ॥ સિંધુલહરી છે ભટકતી, પણ વધતી ચંદની રેખ ॥
॥ ૧૪ ॥ પૂં ॥ તથા ॥ ગાથા ॥ ભરહ ખિત્તંભિનયરે, કુસથ્યલે નિપપયા
વ સિંહ પિયા ॥ સૂરિયવંધય કુચ્છી, સરહંસો જયઉ સિરિયદો ॥ ૧ ॥ જ
સ્સય અખલવયારે, જણુણી સુમિણુમિ પાસઠ મયંકં ॥ સિરિચ્છત્તંકરકમલં,
મણિમય જિણુ ભવણુ કારવણું ॥ ૨ ॥ જોહિ મુકકો જણુણી, સવત્તી સુય
સન્નસાગિસાહરણો ॥ ગિહુવ વણુપુફ્ પૂજે, યણિયણિ હરખિયો તથયા ॥
૩ ॥ સુરદિણુ સુમિણુ જોગા, લચ્છી દત્તેણુ લચ્છીવંધ પંથણા ॥ ગહિઉણુ ત
ઓ સ ગિહે, ણિઓ સો કુમારસિરિયદો ॥ ૪ ॥ સૂરિય વંધએ પભણુધ, રન્ન
સુરીપુત્ત વિરહ સમયંમિ ॥ ભટ્ટ સિરિયંદં સુઓ, ખારસવાસમ્મિ તુહ મિ
લહી ॥ ૫ ॥ વર પઉમગખ્ભગોરા, વયરન્નલદંતપંતિ રમણિજ્જો ॥ ભા
ણુવભાલ ભાણુ, વઢેધ ચઉદં સિરિયંદો ॥ ૬ ॥ ઇત્યાદિ ॥ હાલપૂર્વલી ॥ એ
મ ચરિત્ર યથાયોગ્યતા, ભાંખ્યું શ્રીમુનિરાજે ॥ વચમાં તેહજ પૂછીયું,
તિહાં વિદ્યાધર રાજે ॥ ૧૫ ॥ પૂં ॥ કહે સૂરિ સુગ્રિવ નૃપો, તે એ અ
છે શ્રીચંદ્ર ॥ જેહનું ચરિત્ર અમો ભાંખિયું, સુણિયું તમો નિસ્તંદ્ર ॥
૧૬ ॥ પૂં ॥ એ પ્રતાપસિંહ ભૂપતિ, એ સૂર્યવતી માય ॥ ચંદ્રકલાદિક
એ વહ્, એ ગુણચંદ્રસહાય ॥ ૧૭ ॥ પૂં ॥ તે નિસુણી ખગ સવિ મલે,
હર્ષિત હોય પ્રશસ ॥ બીજ પણ આવી મહ્યા, જેમ માનસ સર હંસ ॥
॥ ૧૮ ॥ પૂં ॥ હવે શ્રીચંદ્ર નૃપ વિનવે, વંદી સૂરિના પાયા ॥ પાછલ
પુણ્ય કીધું કીશું, દાખો કરી સુપસાયા ॥ ૧૯ ॥ પૂં ॥ તવ ભાંખે
મુનિપતિ તિહાં, આજયકી ભવ ત્રીજે ॥ ઐરવત ક્ષેત્રમાંહે તુમ્હો,
નરભવ પાખ્યા બોધબીજ ॥ ૨૦ ॥ પૂં ॥ તિહાં આંખિલ વર્દ્ધમાનનું,
તપકીધું ભલે ભાવે ॥ તિહાંથી અચ્યુતેંદ્રહ થઈ, ઇહાં શ્રીચંદ્ર નૃપ થાવે ॥
॥ ૨૧ ॥ પૂં ॥ યતઃ ॥ ઐરવયખિત્તંચંદણુ, ભવંમિણુદિય તવસ્સ માહપ્યા ॥

અચ્યુય ઇંદો જઓ, તહ રાયાહિ રાય સિરિચંદો ॥ ૧ ॥ કહે તે વિસ્તર
થી કહો, કરી કૃપા ભગવાન જી ॥ કહે વિસ્તરથી દાખવું, સુણજે સહુ સાવ
ધાનજી ॥ ૨૨ ॥ પૂં ॥ જંબુદ્વીપ ઐરવનેક્ષેત્રે, બૃહણીનામેં નય
રી જી ॥ રાજ જય દેવ નામે અછે, જેણે વશ કીધા વૈરી જી ॥ ૨૩ ॥ પૂં ॥
જ્યાદેવી તેહની પ્રિયા, તસ સુત છે નરદેવ જી ॥ પંડિત પાસેં મો
કહ્યો, ભણવાને તતખેવ જી ॥ ૨૪ ॥ પૂં ॥ વર્દ્ધન નામેં સચિવ છે, નૃ
પનો મિત્ર ગુણધામી જી ॥ વહ્નલા દેવી તસ પ્રિયા, ચંદનસુત સુખકામી જી
॥ ૨૫ ॥ પૂં ॥ તે પણ નીશાલેં ભણે, માંહે માંહે અતિ નેહો જી ॥ સકલ ક
લા કુશલી થયા, તુલ્ય ક્રિયા ગુણ ગેહો જી ॥ ૨૬ ॥ પૂં ॥ યૌવન વય તે પા
મીયા, બેહુ સહુને મન ભાવે જી ॥ અથ ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નયરનો, પ્રજાપાલ
ભૂપ સોહાવે જી ॥ ૨૭ ॥ પૂં ॥ દેવી રાણી તસ સુતા, અશોક શ્રીચતુરા જી
॥ તે પણ યૌવન કુસુમને, પામી જેમ સુમેં ભમરા જી ॥ ૨૮ ॥ પૂં ॥
સ્વયંવરમંડપ માંડિયો, કુંકુમપત્રી પ્રેખી જી ॥ ભૂપ અનેક તેડાવીયા, દૂતથી
કાગલલેખી જી ॥ ૨૯ ॥ પૂં ॥ નરદેવ નૃપસુત આવિયો, ચંદનમિત્ર લેછ સાથ
જી ॥ અનુક્રમેં કર્મના યોગથી, છોડી સકલ નરનાથ જી ॥ ૩૦ ॥ પૂં ॥ પૂરવ જ
ન્મ સનેહથી, ચંદન વરીયો જાણી જી ॥ નરદેવ મનમાં હરખીયો, મિત્રની એ
સહી નાણી જી ॥ ૩૧ ॥ પૂં ॥ પ્રજાપાલ નૃપે આપણી, ભાણેજી શ્રી કાં
તાજી ॥ નરદેવનેં પરણાવીયો, ઉત્સવ કરીય મહાંતા જી ॥ ૩૨ ॥ પૂં ॥
આવ્યા તે આપણુ પુરેં, સુખિયા બિહુ રહે લીણા જી ॥ અવર ભૂપ પણ
નિજસ્થાનકેં, પોહોતા અતિ ઘણું પ્રીણા જી ॥ ૩૩ ॥ પૂં ॥ સ્વયંવરની
રીતિ છે, સંબંધ હોય તે પરણે જી ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ કહે, બીજ નૃ
પલક્ષિત કરણે જી ॥ ૩૪ ॥ પૂં ॥

॥ દોહા ॥

॥ ચંદનને પરણ્યા પછી, હવે થયા ખટ માસ ॥ પ્રાચ્ય કર્મના ઉદય
થી, મયો દેશાંતરેં વાસ ॥ ૧ ॥ પચ પોત યુત ધન ભણી, રત્નદ્વીપેં ગયો
જમ ॥ લાભ થયો તિહાં અતિ ઘણો, વણિજ કર્યાં ઉદામ ॥ ૨ ॥ કોણ
પ પુરમાં આવતાં, જલધિ થયું તોફાન ॥ વીજ વાદલના યોગથી, ભગ્ન થયું
એક યાન ॥ ૩ ॥ કર્મસંયોગેં પામીયું, ચંદનેં પાટીયું એક ॥ તસ સં
યોગેં નીકલ્યો, જલધિ માંહેથી છેક ॥ ૪ ॥ ચાર પોત દેવયોગથી, શબર બં
દિરેં જય ॥ તિહાં મુક્તાફલ નીપજે, તેણેં તેહ પૂરાય ॥ ૫ ॥ બારે વરસેં

આવીયો, કોણપુર તટ કંઠ ॥ ભમતાં ભમતાં બહુદિને, જેમ ગજ મદિ
 યો મેઠ ॥ ૬ ॥ નિજ પુર પાસેં આવીયો, કર્મથી ચંદન શેઠ ॥ પહેલાં
 આવ્યો તેહથી, ભમ પોતનો શેઠ ॥ ૭ ॥ ફલક યોગથી તેણે કહી, ભમ
 પોતની વાત ॥ તે નિસુણી દુઃખીયા થયા, શેઠ મિત્ર નિજ જાતિ ॥ ૮ ॥ અ
 શોકશ્રી તેહની પ્રિયા, તે પણ દુઃખિણી થાય ॥ જલધિતીર જેવરાવીયું, પણ
 ચંદન કિહાં ન લહાય ॥ ૯ ॥ તે ભણી સાત વરસાં પછી, પલટી વિધવા વેષ ॥
 પહેર્યો જન અનુવાદથી, કૃશતા તનુની પેખી ॥ ૧૦ ॥ હવે દ્વાદશ વર્ષાં
 તરેં, ચંદન આવ્યો દેશ ॥ હર્ષિત શેઠ સુસર વહુ, પૌર લોક સુવિશેષ
 ॥ ૧૧ ॥ હર્ષજલે નહરાવતો, દેતો યથોચિત દાન ॥ ચંદન નિજવર પા
 મીયો, જેમ મુનિસંયમ ધ્યાન ॥ ૧૨ ॥ અશોક શ્રીકૃત ધર્મ તર, ફલિયો
 એહ નિદાન ॥ સહુ પ્રશંસા એમ કરે, વાઘે હર્ષ પ્રધાન ॥ ૧૩ ॥ કાલે ન
 રહેવ નૃપ થયા, ચંદન થયા પ્રધાન ॥ શેઠ મુખ્યપણે એહ છે, રાજ્યે મે
 ઠી સમાન ॥ ૧૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૧૦૩ ॥

॥ ઢાલ વીશમી ॥ રાગ મારૂ ॥ ભાવન પવાડાની જાતિ ॥ લજ્જા તું
 રાખે હો લંઘડા હો, પૂરવ તણા પડાણ ॥ એ દેશી ॥ હવે તિણ પુર તિણ
 સમે હો, આવ્યા જ્ઞાનસૂરીંદ ॥ જે છે શ્રુત અતિશય ધણા હો, વનમાં મ
 હિમ દિણુંદ ॥ હવે તિણ સમયેં તિણ પુરવરેં હો, મૂર્તિમંતા ધર્મ ગિરીં
 દ ॥ દેઘ દર્શનને ભવિને તારતા હો, જેમ ચકોરાને ચંદ ॥ ૧ ॥ હવે ॥ એ
 આંકણી ॥ નૃપ શેઠને નાગર નાગરી હો, શ્રી કાંતા નૃપ નારી ॥ અશોક
 શ્રી સાથેં આવીયા હો, કરે વિધિ વંદન સાર ॥ ૨ ॥ હવે ॥ નમીને સ
 વિ બેઠા યથોચિત થાનકે હો, સૂરિ દીયે ધર્માશીષ ॥ તિહાં પ્રારંભે ગુ
 રૂ ધર્મદેશના હો, નિરૂપકાર બગશીશ ॥ ૩ ॥ હવે ॥ જેમ તકથી ન
 વનીત ઉદ્ધારીયેં હો, પકેથી જિમ પદ્મ ॥ જિમ અમૃત ઉદ્ધારીયેં જલ
 ધિથી હો, જેમ મુક્તા વંશ સદ્મ ॥ ૪ ॥ હવે ॥ તેમ નરભવથી ધર્મ ઉદ્ધ
 રીયેં હો, ધર્મ તે પરમ છે સાર ॥ દુર્ગતિ પડતાં રડતાં ચિહું ગતિ હો,
 ધર્મ તે કરેય ઉદ્ધાર ॥ ૫ ॥ હવે ॥ યથા ॥ તઠાદિવનવનીત, પકેદિવ પ
 દ્મમમૃત જલધેઃ ॥ મુક્તાફલમિવ વંશાત્, ધર્મઃ સારં મનુષ્યભવાત્ ॥ ૧ ॥
 સંસારે માનુષ્યં સારં, માનુષ્યકેચ કૌલિન્યં ॥ કૌલિન્યે ધર્મત્વં, ધર્મત્વે
 આપિ સદયત્વં ॥

ભાવાર્થ:—છાશયકી જમ માખણ ઉત્પન્ન થાય છે તે સાર છે, કચરામાંથી જમ કમલ ઉત્પન્ન થાય છે, તે સાર છે, સમુદ્રથી જમ અમૃત ઉત્પન્ન થાય છે તે સાર છે અને વાંસડાથી જમ માતી ઉત્પન્ન થાય છે, તે સાર છે, વલી મનુષ્યભવથી જ ધર્મ થાય, તે સાર છે ॥ ૧ ॥ સંસારમાં મનુષ્યપણું છે તે સાર છે, મનુષ્યપણામાં કુલીનપણું છે તે સાર છે, કુલીનપણામાં ધર્મિયપણું છે, તે સાર છે, ધર્મિયમાં સદયપણું તે સાર છે ॥ ૨ ॥

॥ દેશના અતે નૃપ પૂછે સૂરિને હો, કોણ કર્મે થયો વિયોગ ॥ અશે કાદિક તેપણુ પુનરપિ હો, કોણુ કર્મે હોય સંયોગ ॥ ૬ ॥ હવે ॥ ગુરૂ કહે સુખ સવિ નિજ કર્મથી હો, નાવે પર કૃત કર્મ ॥ ફલ શુભાશુભ સ્વકૃત ભોગવે હો, એહીજ ધર્મનો મર્મ ॥ ૭ ॥ હવે ॥ કબ્હી મેરૂ ચલે અનલ શીતલો હો, પશ્ચિમ ઊગે ભાણુ ॥ પર્વત શિલા ઉપર ઊગે પદ્મિણી હો, પણ ન ચલે કર્મ વિનાણુ ॥ ૮ ॥ હવે ॥ યતઃ ॥ ઉદયતિ યદિ ભાનુઃ પશ્ચિમાયાં દિશાયાં, પ્રયત્નતિ યદિ મેરૂઃ શીતતાં યાતિ વન્હિઃ ॥ વિકસતિ યદિ પદ્મં પર્વતાગ્રે શિલાયાં, તદપિ ન ચલતીયં ભાવિની કર્મરેખા ॥ ૧ ॥ આર્યા ॥ આરોહતુ ગિરિશિખરં, સમુદ્રમુલ્લંઘ્ય યાતુ પાતાલં ॥ વિધિલિખિતાક્ષરમાલં, ફલતિ કપાલં ન ભૂ પાલઃ ॥ ૨ ॥ સુખદુઃખનાં કરણે, ન કોપિ કર્ત્તા સ્વયં વિના કશ્ચિત્ ॥ તસ્માત્ સુકૃતદુષ્કૃત, મુભયં સ્વાત્મા પરમહેતુઃ ॥ ૩ ॥ કૃતકર્મક્ષયોનાસ્તિ, કલ્પકોટિશતૈરપિ ॥ અવશ્યમેવ ભોક્તવ્યં, કૃતં કર્મ શુભાશુભં ॥ ૪ ॥ કર્મ જ્યોહિષ્પ્રધાનત્વં, કિંકુર્વતિ શુભાગ્રહઃ ॥ વશિષ્ઠદત્તલગ્નોપિ, રામઃ પ્રવ્રજિતો વને ॥ ૫ ॥ સંપદિ યસ્ય ન હર્ષો, વિપદિ વિષાદો રણે ચ ધીરત્વં ॥ તન્નિભુવનસ્ય તિલકં, જનયેજ્જનની સુતં વિરલં ॥ ૬ ॥ બ્રહ્મા યેન કુલાલ વન્નિયમિતો બ્રહ્માંડભાંડોદરે, વિષ્ણુર્યેન દશાવતારગહને ક્ષિપ્તઃ પુનઃ સંકટે ॥ રૂદ્રોયેન કપાલપાણિપુટકે ભિક્ષાટનં કારિતઃ, સૂર્યોબ્રામ્યતિ નિત્યમેવ ગગને તસ્મૈ નમઃ કર્મણે ॥ ૭ ॥

સાતે શ્લોકનો એકત્ર ભાવાર્થ:—જે કદાચિત્ સૂર્ય પશ્ચિમ દિશામાં ઊગે, મેરૂ ચલાય માન થાય, અગ્નિ શીતલતાને પામે, પર્વતાગ્રને વિષે શિલામાં કમલ ઊગે, તોપણ ભવિષ્યરૂપ કર્મરેખા છે તે, ચલાયમાન થાતી નથી ॥ ૧ ॥ કદાચિત્ પર્વત શિખરનું આરોહણ કરે, સમુદ્ર ઉલ્લંઘન કરીને પાતાલમાં જાઓ, તોપણ વિધિએ લિખિત અક્ષર વાચું કપાલ ફલે છે પરંતુ રાજા ફલતો નથી ॥ ૨ ॥ સુખ દુઃખના કરવામાં યોગી શિવાય કોઈ પણ બીજો નથી. માટે સુકૃત અથવા દુષ્કૃત કરવામાં આત્માજ કારણ છે, બીજો કારણ કોઈ નથી ॥ ૩ ॥ કોટિકંટકે કરી પણ કરેલાં કર્મો ભોગવ્યા શિવાય છુટકો થતો નથી. માટે અવશ્ય કરેલું શુભાશુભ કર્મજ ભોગવવું પડે છે ॥ ૪ ॥ કર્મ તે પ્રધાન છે, તેમાં શુભ ગ્રહો શું કરશે, જુઓ ? વસિષ્ઠે દિધિલા રાજ્યાસનના મુહૂર્ત વાલા શ્રીરામચંદ્રજી પણ વનવાસમાં

ગયા ॥ ૫ ॥ સંપત્તિમાં જને હુર્ષ નથી, વિપત્તિમાં જને શોક નથી, રણને વિષે ધીરપણું છે, તે ત્રિભુવનના તિલકરૂપ પુત્રને કોઈક માતા જણે છે ॥ ૬ ॥ જે કર્મ બ્રહ્માને બ્રહ્માંડના પ્રાણી રૂપપાત્રો ધડવામાં કુંભાર સમાન નિર્માણ કરેલા છે, જે કર્મે વિષ્ણુને દશાવતાર ગ્રહણ કરવારૂપ સંકટમાં નાખ્યા, વલી જે કર્મે શિવજીને કપાલરૂપ પાત્ર હાથમાં ગ્રહણ કરાવી ભિક્ષા મગાવી, વલી જે કર્મે સૂર્યને આકાશને વિષે બ્રમણ કરાવ્યું, એવા તે કર્મને હું નમસ્કાર કરું છું ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલે પૂર્વલી ॥ એહવી તિહાં કીધી કરૂણી દેશના હો, તે ભણી શો વિખવાદ ॥ ધર્મ કરીજે ધીંગા ધસમસી હો, મૂકો સકળ પ્રમાદ ॥ લા હવે ॥ ઇહાંથી ત્રીજે ભવ પાછલે હો, સુલસનામે શેઠ ॥ કુલપુત્ર કહો તુંહું તો હવે હો, રાખી તો ધરસૂત્ર ॥ ૧૦ ॥ હવે ॥ તે ભવેં એ અશોકા વલ્લભા હો, કુલ પુત્રક કની જણુ ॥ નામે ભદ્રા વખાણુ, સુલસને ભદ્રા એબે તિહાં હો, પરણ્યા પુણ્યપ્રમાણુ ॥ તે ભવહોંશે કર્મહ પાંધીયું હો, વિયોગનિભિત્તનું હો ॥ ૧૧ ॥ હવે ॥ સુલસભવેં પણુ એ ભદ્રપ્રિયા હો, ચોવીશ વરસ વિયોગ ॥ તિહારેં પણુ એ કર્મના ઉદયથી હો, ઇહાં નવિ કરવો શોગ, કર્મે જીંત્યો સવિ લોગ ॥ ૧૨ ॥ હવે ॥ વલી સુલસેં ફિરતાં એકે સમે હો, નર ખૂડચોરસકૂપ ॥ તેહને કાઢ્યો રજ્જુપ્રયોગથી હો, તે પુણ્ય અતુલ અનૂપ ॥ ૧૩ ॥ હવે ॥ પાંચશેં આંખિલ સુલસેં કરચાં હો, ભદ્રપ્રિયા પણુ તે હ ॥ પાંચસેં ખમણાં તિણુ આંખિલ કરચાં હો, અંતર રહિત અછેહ ॥ ૧૪ ॥ હવે ॥ તેણેં તે તપના મહિમાથકી હો, પાખ્યા બેહુ સુરલોગ ॥ તિહાંથી ચવી ભદ્રા નૃપસુતા થઇ હો, સુલસ તે ચંદનયોગ ॥ ૧૫ ॥ હવે ॥ પૂરવ નેહં ચંદનને વરચો હો, તે અવશેષિત કર્મ ॥ તસ અનુભાવેં ઇહાં વિયોગ થયો હો, એ કૃતકર્મના ભર્મ ॥ ૧૬ ॥ હવે ॥ જે રસકૂપથી નરને કાઢીયો હો, તેણેં તપસ્યા કીધા ॥ સ્વર્ગલહીને તું હવે નૃપ થયો હો, મિત્ર પણુ સુપ્ર સિદ્ધ ॥ ૧૭ ॥ હવે ॥ એમ સુણી વીતક ચંદન બોલીયો હો, કહો ભગવન હજી કર્મ ॥ છે કોઈ મારે સૂરિ કહે અછે હો, એહીજ અપર કે કર્મ, ॥ તે દાખો મુજ ભર્મ ॥ ૧૮ ॥ હવે ॥ કર્મ અમારાં પ્રભુ કેમ જયશે હો, તે દાખો હો ઉપાય ॥ સૂરિ કહે જે સકલ કર્મ નાશનો હો, ક્ષય વાંછો મનમાંય ॥ ૧૯ ॥ હવે ॥ તો તપ કરો તુમે આગમ વચણુનો હો, શ્રી આંખિલ વધ્ધ માન ॥ તેહથી નિઃકાચિત કર્મના ભર્મનો હો, નાશ હોશે અસમાન ॥ ૨૦ ॥ હવે ॥ ઓલી ઓલી ઉપવાસ સંપૂરણે હો, આંખિલ ચઢતે જણુ ॥ શત ઓલીને માનેં એ તપ સંપજે હો, અવિલખેં લહે નિર્વાણુ ॥ ૨૧ ॥

હવે ॥ ગુરુવાણી હિયે આણી આદરે હો, ચંદન પ્રિયા સમેત ॥ તે તપમાંડ
 ચો બેહુ નિરાશંસથી હો, સજ્જને પણ હિત હેત ॥ ૨૨ ॥ હવે ॥
 ધાવમાતા અને પાલક માવડી હો, હરિનામે શેઠદાસ ॥ પાડોસણની ના-
 રી સોત્ર જે હો, માંડે તપ ઉદ્ધાસ ॥ ૨૩ ॥ હવે ॥ કોણુહિક સ્નેહે કોઈક
 લાજથી હો, કોઈ પ્રીતેકોઈ ભાવ ॥ બહુ જણે પ્રારંભ્યો પણ થયો હો, અદ્ય
 ને પૂરો પૂર્ણ સ્વભાવ ॥ ૨૪ ॥ હવે ॥ એ તપ મોહોટું શમતાને મલ્યું હો,
 તુરત દીયે શિવસુખ ॥ જે જે કદાપિ તે ભવે શિવસુખ નવિ લહે હો, તે
 નિયમાસુરસુખખા ॥ ૨૫ ॥ હવે ॥ દૂધ-દધિ ધૂતતક વધારને સુખડી હો, ખાધ
 સ્વાધ રસ સર્વ ॥ ભૂતગૃહે પણ જસ ઈચ્છા નહિ હો, પારણાદિકને પર્વ ॥
 ૨૬ ॥ હવે ॥ દંપતીયે તે તપ વિધિશું આરાધિયું હો, નરદેવ મિત્રછે જેહ
 ॥ તેણે પણ તસ શ્લાધા બહુકરી હો, કહે શુદ્ધ નમુખ સુગ એહ ॥ ૨૭ ॥ હવે ॥
 ॥ તપ સંપૂર્ણ વિધિશું ઉજમે હો, સાત ક્ષેત્રે વિસ્તાર ॥ પુણ્યનીયોષણા અશુ
 ભની શોષણા હો, કીધી તેણે બહુ વાર ॥ ૨૮ ॥ હવે ॥ સંયમ અંતે લે
 ઇ કાલ કરી હો, થયા અચ્યુતેંદ્ર ॥ અશોકશ્રી પણ તસ સામાનિક સુર
 થઈ હો, જણે જેમ ઉપેંદ્ર ॥ ૨૯ ॥ હવે ॥ અચ્યુતેંદ્ર ચવિ શ્રીચંદ્ર તું થ
 યો હો, તારો મિત્ર સુર જેહ ॥ ચંદ્રકલા જે તરણી તાહરી હો, થઈ પૂરવલે
 નેહ ॥ ૩૦ ॥ હવે ॥ નરદેવ તે પણ ભવમાંહે ભમી હો, સિંહપુરે થ
 યો વિપ્ર ॥ ધરણુનામે તે શત્રુજય સેવતે હો, થયો ગુણચંદ્ર અતિ દીપ્ર
 ॥ ૩૧ ॥ હવે ॥ દાસ અને ધાવમાતા જે પાછલી હો, તે થયા પુણ્યને યોગ
 ॥ લક્ષ્મીદત્ત લક્ષ્મીવતી જેણે તું પાલિયો હો, પૂર્વસ્નેહને યોગ ॥
 ૩૨ ॥ હવે ॥ સોલ નારી તે સુર થઈને થઈ હો, રાજસુતા તુજ નારી ॥
 સુલસ ભવે જે વેશ્યા ભોગિની હો, ભીલી મોહિની અવતાર ॥ ૩૩ ॥ હવે ॥
 એહ ચરિત્ર સવિ પૂરવ ભવ તણું હો, દાખ્યું ધરી બહુ હેજ ॥
 જ્ઞાનવિમલમતિ સૂરીશ્વરથકી હો, વધિયું ધર્મનું તેજ ॥ ૩૪ ॥ હવે ॥

॥ દોહા ॥

॥ તે સુણી કુમરને ઊપન્યું, અતિસમરણ વેગ ॥ સૂરિએ કહ્યું તેમ
 પરગટે, દીઠા ભવના નેગ ॥ ૧ ॥ ચંદ્રકલાદિક જે પ્રિયા, તેણે પણ નિજભ
 વ દીઠા ॥ મિત્રે પણ તેમ દીઠા, ગુરુવચ લાગાં મીઠા ॥ ૨ ॥ સુગ્રીવ ખ
 ગની જે સુતા, અતિસમરણ યોગ ॥ રત્નવતીયે સ્નેહથી, શ્રીચંદ્ર વરચો
 ગતશોક ॥ ૩ ॥ શ્રીચંદ્રે પણ ખામીયા, વિદ્યાધરતે સર્વ ॥ રત્નચૂડ વધ

અપરાધ જે, ગુરૂ સાખેં તજી ગર્વ ॥ ૪ ॥ તિહાં મણિચૂડ રતનધ્વજ, ખ
મે માંહેા માંહે ॥ સહુ સંઘાતેં આવીને, પેસાવે પુરમાંહે ॥ ૫ ॥ દક્ષિણ
ઉત્તર ત્રેણિના, વિદ્યાધરના રાય ॥ લેછ નિજ ધનને સુતા, આવી શ્રીચ
દ્ર તે પરણાય ॥ ૬ ॥ રતનચૂડા ને રતનવતી, મણિચૂડા મણિમાલ ॥
રતનકંતા દિક અવર જે, ખગપુત્રી સુકુમાલ ॥ ૭ ॥ બહુ પરણે બ
હુ ઉત્સવેં, કરમોચન બહુ દીધ ॥ વિદ્યા ગગન તે ગામિની, કામરૂપિણી સિ
દ્ધ ॥ ૮ ॥ એક શત દશ અધિકા અછે, જે વિદ્યાધર ભૂપ ॥ સુગ્રીવાદિક તે
મલી, ઉત્સવ કરે અનૂપ ॥ ૯ ॥ વિધિશું શ્રીચંદ્ર ભૂપને, સિદ્ધિશૃંગ શુ-
ભ ઠામ ॥ વિદ્યાધર ચક્રીપણુ, વિસ્તરથી દિયે નામ ॥ ૧૦ ॥ યાત્રા શા
શ્વત ચૈત્યની, વિવિધ પ્રકારેં કરેછ ॥ માતા પિતા પરિવાર યુત, મનમાં હર્ષ
ધરેછ ॥ ૧૧ ॥ નગરી વિદ્યાધર તણી, જેછ સકલ ધરી પ્રેમ ॥ વિદ્યાધરશુ
પરિવરચો, શોભે મણિ જેમ હેમ ॥ ૧૨ ॥ વિદ્યાધર વર સૈન્યશું, કરે વિચિત્ર
આકાશ ॥ રતનકાંતિ સૌદામિની, ચમકે ભૂષણ ભાસ ॥ ૧૩ ॥ નિશાણુધ્વનિ
ગીતશું, ગજે અરિજન તાસ ॥ મદ ઝરતા માતંગશું, સીંચે ભૂતલ વાસ
॥ ૧૪ ॥ શુકલધ્વજ બગલી ધુરે, દારિદ્રતાપ વિલાસ ॥ સઘલે સસ્ય વધાર
તો, શોષે કુમતિજવાસ ॥ ૧૫ ॥ સજ્જન મોર ઉદ્ધાસતો, શ્રીચંદ્ર નૃપ જલ
ધાર ॥ અપર રાજગૃહ તેજનો, સધે સર્વ પ્રચાર ॥ ૧૬ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૧૬૧ ॥

॥ ઠાલ એકવીશમી ॥ અંખરીયોને ગાજે હો, ભટિયાણી રાણી અંખ ચૂ
એ ॥ એ દેશી ॥ આવે કુશસ્થલ નયર, સાજ સામહીનેહો ॥ ચંદ્રકલાના વાહા
લા રાયજી ॥ રંભાથંભ ઉભાવી, તોરણ બંધાવે હો ॥ ગોરીના વાહાલા રાયજી
॥ ૧ ॥ મંચોનમંચ મંડાવે, સ્વસ્તિક પૂરાવે હો ॥ ચંદ્ર કં ॥ શ્રીખંડ કુંકુમ
વારિ, શેરીછટકાવે હો ગોરીનાં ॥ ૨ ॥ સાર શૃંગાર સફાર, સજ્જન પહિરા
વે હો ॥ ચંદ્રં ॥ મુક્તાફલની માલ, કંઠે ડવરાવે હો ॥ ગોં ॥ ૩ ॥ અક્ષત
પાત્ર અપાત્ર, કર ગ્રહી વંધાવે હો ॥ ચં ॥ બંદીજનના ઘાટ, ભાટ કવિતા-
યેં ગાવે હો ॥ ગોં ॥ ૪ ॥ ભાવેં ગાવે નવ નવ ગીત, દાન અવારિત
પાવે હો ॥ ચં ॥ ખેચર ભૂચર વૃંદ, પરવરીયો પરિવારેં હો ॥ ગોં ॥ ૫ ॥
ગોખેં જેખે બેસી, નાગર જન નિરખે હો ॥ ચં ॥ સેવી તો સવિ લોક, કો
ક દિવાકર દેખી જેમ હરખે હો ॥ ગોં ॥ ૬ ॥ એમ પેસે પુરમાં
હિ, બાંહી ગ્રહીને હો ॥ ચં ॥ આવી બેઠા તખત, વખત આધીનેં હો ॥
ગોં ॥ ૭ ॥ હવે કુંડલપુર રાય, પોલેં પેસારે હો ॥ ચં ॥ કરી પ્રણામ

સુખદાય, આગત ખેસારે હો ॥ ગોં ॥ ૮ ॥ મોહોટાં ભેટણુ મૂકે, આગલ
 વાનરી મૂકે હો ॥ ચં ॥ સભ્યને થયું અચરિજ, જોવાનેં દૂકે હો ॥ ગોં ॥
 ૯ ॥ કરી પ્રણામ કહે તામ, અપરાધ ખમજે હો ॥ ચં ॥ જે કીધો અણુજ
 ણુ, તે સવિ સહેજે હો ॥ ગોં ॥ ૧૦ ॥ કોણુ એ કીશ્યો અપરાધ, પૂછે
 સભાજન હો ॥ ચં ॥ તે કહે આપ ચરિત્ર, કરી નિજકોમલ મન હો ॥ ગોં ॥
 ૧૧ ॥ હવે જનકનો લહી આદેશ, કૃષ્ણાંજન ખેપે હો ॥ ચં ॥ નયનાં
 જનથી તેણિ વાર, સુરસુંદરી સમસહુ દેખે હો ॥ ગોં ॥ ૧૨ ॥ સહુ સાખે
 શ્રીચંદ્ર, વિનતડીને માને હો ॥ ચં ॥ લજ્જાયેં નીચે વદન, નમતીને મન ગ
 મતી હો ॥ ગોં ॥ ૧૩ ॥ સસરા સાસૂ પાય, નમીને અંતઃપુરેં હો ॥ ચં ॥
 જવે સખીયો સાથ, સુખ પૂરે દુઃખ ચૂરે હો ॥ ગોં ॥ ૧૪ ॥ અરિ
 મર્દન ભૂપાલ, નિજસુતને તે નિદે હો ॥ ચં ॥ લાજ્યો તે મદનપાલ,
 શ્રીચંદ્રના પદ વદે હો ॥ ગોં ॥ ૧૫ ॥ હવે આવે ભિક્ષ્મીની સાથ, મોહની
 નામેં ભિક્ષી હો ॥ ચં ॥ લેઈ રતન અંબાર, સુભટ બહુ ભેટી હો ॥
 ગોં ॥ ૧૬ ॥ શ્રીચંદ્ર નૃપ પ્રસ્તાર, ગેહ બનાવીને રહે હો ॥ ચં ॥
 શ્રીજિન ધર્મપ્રધાન, બાલ બ્રહ્મચારિણી વહે હો ॥ ગોં ॥ ૧૭ ॥ પાદુકાને પ્રણા
 મ, કરતી નિગમતી હો ॥ ચં ॥ સફલ જનમ કરે એમ, ભવભય ઊતરતી
 હો ॥ ગોં ॥ ૧૮ ॥ શિવમતી બ્રાહ્મણી જેહ, તસ પતિને આપે હો ॥
 ચં ॥ નાયકપુરનો દેશ, દરી ધન થાપે હો ॥ ગોં ॥ ૧૯ ॥ તે ધન સ
 ધણે ઠામ, ખરચેને અર્ચે હો ॥ ચં ॥ ધણી થયા તસ દેઈ, અવર તે
 કોશે વિરચે હો ॥ ગોં ॥ ૨૦ ॥ વિદ્યાબત્રેં સવિદેશ, સાધે ને વલી વાધે હો ॥
 ચં ॥ વિદ્યાધરને સહાય, ત્રણે ખડેં સાધે હો ॥ ગોં ॥ ૨૧ ॥ ચતુરંગી
 દલ બક્ષ બુદ્ધિ, અભિનવ શયિપતિ હો ॥ ચં ॥ પૂરે પ્રજની આશ, રા
 સને ગાતી હો ॥ ગોં ॥ ૨૨ ॥ જે જે ઇચ્છે ચિત્ત, તે તે સવિ થાવે
 હો ॥ ચં ॥ હેલા લીલામાંહે, કીર્તિ જગાવે હો ॥ ગોં ॥ ૨૩ ॥ કંચ
 ન નરને યોગ, પારસપાષાણેં હો ॥ ચં ॥ દુભગ દરિદ્રતા નાશ, જગ કી
 ધો નિજ પાણે હો ॥ ગોં ॥ ૨૪ ॥ પટ્કતુ ભોગવિલાસ, વિવિધ રસેં મા
 ણે હો ॥ ચં ॥ જણે જિણિપરેં દાસ, પટ્કતુના સુર આણે હો ॥ ગોં ॥
 ૨૫ ॥ હવે ચિંતે મનમાંહિ, પ્રતાપસિંહ ભૂપતિ હો ॥ ચં ॥ કરીયેં રા
 જ્યાભિષેક, કરીયેં અધિપતિ હો ॥ ગોં ॥ ૨૬ ॥ સઘણું વંછિત થાય, પુ
 ણ્ય સહાઈ હો ॥ ચં ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિરાય, કહે સુખદાઈ હો ॥ ગોં ॥ ૨૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સોલ સહસ જનપદ ધણી, ગજ રથતુરગ સુભદ્ર ॥ હરિપરે પ્રભુ
તા ભોગવે, ગિરિઓ ગુણગહ ગદ્દ ॥ ૧ ॥ શુભદિન શુભવેલા લગન, વિ
ધિશાસ્ત્રોક્ત પ્રમાણ ॥ તે ખગ નખપતિ સાખશું, કરે અભિષેક મંડાણ ॥
૨ ॥ વર્ષ પ્રમાણું પૂર્ણ હોઈ, મોહોટો રાજ્યાભિષેક ॥ નિપજવે બહુ મેલ
વી, છોક પુરૂષ સવિવેક ॥ ૩ ॥ શ્રીરાજધિરાજ કરયા, શ્રીશ્રી ચંદ્રનરેશ ॥
એક છત્ર મહિ ભોગવે, ટાલે સકલ કલેશ ॥ ૪ ॥ પટદેવી ચંદ્રકલાવિધિ, સર્વ
અધિક તે થાપી ॥ પટરાણી તેહથી અધો, શોલ અવર તિહાં છાપી ॥ ૫ ॥
પટરાણીનામાનિ ॥ કનકાવલીને પદ્મસિરી, મદનસુંદરી જાણુ ॥ રત્નચૂડાને
રત્નવતી, પ્રિયંગુમંજરી જાણુ ॥ ૬ ॥ મણિચૂડા તારાલોચના, ગુણવતી
ચંદ્રમુખી જેહ ॥ ચંદ્રલેહા તિલકમંજરી, કનકા કનકાવતી નેહ ॥ ૭ ॥ સુ
લોચનાને સરસ્વતી, વલી તસ હેઠે શોલ ॥ એમ છત્રીશ પટરાણીયો, સાથે
કરે કહોલ ॥ ૮ ॥ તેહથી હેઠે સોલસય, રાણીનો પરિવાર ॥ ચંદ્રાવલી
રત્નાવલી રત્ન, કાંતા ધનવતી સાર ॥ ૯ ॥ લાવણ્યરૂપ સૌભાગ્યની, કલિ
નિકેતન તેહ ॥ તેહ સાથે પણ અતિ ધણો, રાખે ભાંખે નેહ ॥ ૧૦ ॥ ચતુરા
કાવિદા આદે દઈ, ભોગતણી પાંચ હજાર ॥ પ્રાચ્યભોગકર્મે મલી, ભો
ગવે તેહ ઉદાર ॥ ૧૧ ॥ ચક્રવર્તીપરે નવનવાં, કરી વિદ્યાખલે રૂપ ॥ નિજ
ધ્યુછાયે વિલસતા, તેમ તેમ શ્રીચંદ્ર ભૂપ ॥ ૧૨ ॥ હવે સુગ્રીવ ખગને દિયે,
ઉત્તર શ્રેણિનું રાજ્ય ॥ રત્નધ્વજ મણિચૂડને, દક્ષિણ શ્રેણિનું રાજ્ય ॥ ૧૩ ॥
જયવિજયાદિક બંધુને, દીધા કેતા દેશ ॥ ચારેને સુખીયા કરયા, ટાલ્યા
સર્વ કલેશ ॥ ૧૪ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૨૦૨ ॥

॥ હાલ ખાવીશમી ॥ અઢીયાની દેશી ॥

॥ મહિમંડલમાં પ્રાજ્ય, ધર્મતણું સામ્રાજ્ય, પસરાવ્યું તેણે એ, હર્ષ
ધરી ધણો એ ॥ ૧ ॥ જિનના ધવલ વિહાર, માતું ભૂભામિની ઉર
હાર, તુંગ તોરણ કરયાં એ, જિનખિંખે ભરયાં એ ॥ ૨ ॥ શતગ
મેશત્રુકાર, નહિં કોઈમુખ નાકાર, પુષ્કર જલધર એ, કે દાને સુરતર એ ॥ ૩ ॥
॥ હવે શ્રી ચંદ્રવિદ્યાધર ચક્રવર્તીના પરિવારની સંખ્યા લખીયે છૈયે ॥ મં
ત્રીસોલ હજાર, દેશ તણા અધિકાર, સોખ્યા તેહને એ, ધર્મરૂચિ જેહને એ ॥
૪ ॥ સોલ સય મુખ્ય પ્રધાન, જે વલી બુદ્ધિનિધાન, સુવ્રત ધારકુ એ, પા
પ નિવારકુ એ ॥ ૫ ॥ મહામંત્રીશ્વર શોલ, લખમણ પ્રમુખ અમોલ, શ્રાવ

કુણુ .ભરચો એ, સવિ શિર તે કરચો એ ॥ ૬ ॥ એક શ્રી ગુણુચંદ્ર મિ
ત્ર, સહુ શિર તેહ પવિત્ર, સુખ દુઃખ એકઠાં એ, સહિયાં સામટાં એ ॥ ૭
॥ આપ ઉતર-તો તેહ, રાખે બહુ જે નેહ, સવિ સચિવાદિકા એ, રહે તેહ
ના થકા એ ॥ ૮ ॥ અથ ચતુરંગ દલસંખ્યા ॥ લાખ બેંતાલીશ નાગ, દશ
કોડિ તુરંગમ લાગ, રથ શકટ કરહલા એ, વેસર તેટલા એ ॥ ૯ ॥ સુભટ
અડતાલીશ કોડિ, ધનુર્ધરની કરે હોડિ, કર જોડી રહે એ, આણા શિર વહે
એ ॥ ૧૦ ॥ સૈનાની સમુદાય, ધનંજય મુખ્ય કહાય, તે પાસેં રહે એ, સે
નાધિપતિ વહે એ ॥ ૧૧ ॥ બેંતાલીશ હજાર, તુંગ માહાધ્વજ સાર, ચાટે
ગગનને એ, હસે મનુ ઇંદ્રને એ ॥ ૧૨ ॥ નરવાહન જે યાન, તે ધ્વજ સંખ્યા
માન, શિખિકાદિક ગણે એ, પરિકર એમ ઘણે એ ॥ ૧૩ ॥ વાજિત્ર તે
પરમાણુ, નહિ સંખ્યા નીશાણુ, ભાણુથી અધિક છે એ, તેજનો પુંજ છે એ ॥
૧૪ ॥ અમર છત્રના ધાર, અંગરક્ષક સુખકાર, પાર ન પામતા એ, નિત્ય
શિર નામતા એ ॥ ૧૫ ॥ કુંજરાદિક જે ખવાસ, પાસેં રહે ઉદ્ધાસ, સેવા સારતા
એ, રિપુભય વારતા એ ॥ ૧૬ ॥ હરિતારક જે ભટ્ટ, કવિજનકેરાધટ્ટ, સ્તવના અ
હોનિશેં એ, દાન તણે વશેં એ ॥ ૧૭ ॥ વીણારવાદિક સાર, ગાયનના પરિ-
વાર, નિત્ય નિત્ય ઓલગે એ, ધન દેઈ કરચા વગેં એ ॥ ૧૮ ॥ ગાઈતા તસ
રાસ, ભોલી ભામિની ભાસ, ભાંખે પ્રીતિથી એ, રાજની નીતિથી એ ॥ ૧૯ ॥
વરતાવે અમારી, નહિંકાઈ મરકી મારી, ઇતિ ઉપદ્રવા એ, નાકાકરી રવા એ
॥ ૨૦ ॥ વ્યસન નિવારે દૂર, સર્જન વંછિત પૂર, ધર્મની નીક છે એ, દયા સ
ધલે રૂએ એ ॥ ૨૧ ॥ છલ બલ કરી ધન દેય, વરતાવે ભલે ભેય, વર્ણુ અઢારમાં
એ, જિનધર્મ સારમાં એ ॥ ૨૨ ॥ પોઢી પૌષધશાલ, તેમ મઠ પર્વ વિશાલ, વન વા
ડી સમાં એ, ચૈત્ય યક્ષ નિલયમાં એ ॥ ૨૩ ॥ એકેક શોલ હજાર, એ સવિ સં
ખ્યા સાર, કહીએ કેટલા એ, જીર્ણુ સમારે તેટલા એ ॥ ૨૪ ॥ માતા પિતા પરિવા
ર, જિહાં વિધિપૂર્વક આચાર, તીર્થની યાતરા એ, સત્તરની માતરા એ ॥ ૨૫ ॥
બોધબીજની વૃદ્ધિ, દર્શન જ્ઞાનની ઋધિ, જિહાં કણે નીપજે એ, જે યાત્રાપદ ભ
જે એ ॥ ૨૬ ॥ સાધર્મિક વાત્સલ્ય, નિત્યે હોયે નિઃશલ્ય, ગુણિ આચારીયા
એ, શાસ્ત્ર સંસ્કારીયા એ ॥ ૨૭ ॥ વાજે અમારીનો ઢોલ, જિહાં ન દેવાયે
પોલ, ભય ભાંજ ગયા એ, ભયને ભય થયા એ ॥ ૨૮ ॥ ચાડ ચૂગલને
ચોર, ન રહ્યાં તેહનાં જોર, ભોરેં તસ્કરા એ, નાસે નિર્ભય ધરા એ ॥ ૨૯ ॥
નિત્યે વિવિધ પ્રકાર, પૂજ સત્તર પ્રકાર, જિનધરેં થાવતે એ, ગુણિજન ગાવ

તે એ ॥૩૦ ॥ ગિરિ ગિરિ ગામો ગામ, કોઈ ન એહલું કામ, જિહાં જિન મંદિ
 રૂ એ, ન હોયે સુંદર એ ॥૩૧ ॥ અનૂણ કરી સવિ ભૂમિ, દેઈ દાન નિઃસી
 મ, પદ આવશ્યકાં એ, કરે ઉદમ થકાં એ ॥૩૨ ॥ જ્ઞાનતણા ભંડાર, કીધા
 તેહવા પાર, કોણ સંખ્યા કરે એ, સંધલે વિસ્તરે એ ॥૩૩ ॥ પાલે જિનની
 આણ, દુઃસ્થિત મોજ મેરાણ, પૂજ્ય પૂજે સદા એ, પિતર પ્રણમે મુદા એ
 ॥ ૩૪ ॥ વાવે ધનશુભ ખેત, સર્જનશું બહુ હેત, રાખે સર્વદા એ, વિહોડે
 નવિ કદા એ ॥૩૫ ॥ કુબ્યાપાર નિષેધ, ટાલી પાપનો વેધ, ચઉપદે કરે એ,
 ધ્યાન ભદ્રું ધરે એ ॥ ૩૬ ॥ જે કરે ધર્મનાં કામ, શ્રદ્ધા ગુણે
 અભિરામ, જિન આણાથકી એ, ભક્તિની રૂચિ છકી એ ॥ ૩૭ ॥ ઇત્યાદિક
 આચાર, કરતા શુભ વ્યવહાર, જિનશાસન લહી એ, જ્ઞાનવિમલ સૂરે કહી
 એ ॥ ૩૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૨૩૮ ॥

॥ દોહા સોરડી ॥

॥ એમ કરતાં બહુ કાલ, જતો પણ જણ્યો નહિ ॥ ધર્મ અર્થ ઉજમાલ, કામ
 અર્થ ત્રય સાધતા ॥ ૧ ॥ ચંદ્રકલાની કુખ, ચંદ્રસ્વપ્નસૂચિત થયાં ॥ અંગજગ
 ત જસ દુઃખ, પૂર્ણચંદ્રનામે કહ્યો ॥ ૨ ॥ તસ જન્મોત્સવ તુંગ, કીધા
 દેશમાં અતિ ઘણા ॥ અવર રાણીને ચંગ, પુર અનેક સોહામણાં ॥ ૩ ॥
 શોભે નૃપ તે સાથ, શ્રીચંદ્ર ચંદ્રપરે સદા ॥ પણ નિકલંકી આથ, માણે બ
 હુ પરે સર્વદા ॥ ૪ ॥ હવે નૃપતિ મહા મહા, પત્ની શશીકલા તણી ॥ પ્રે
 મકલા ઇતિ નામ, લાવણ્યરૂપ કલા ઘણી ॥ ૫ ॥ બંધુ એકાંગ વર વીર,
 તેહને પરણાવે તિહાં ॥ અતિ ઉત્સવ નરધીર, મન મોજે માણે બહુ ॥ ૬ ॥
 એમ કરતાં સકુટુંબ, વાસર જાયે સુખમાં ॥ કરે ધર્મ અવિલંબ, શ્રાવકનો અતિ
 હર્ષમાં ॥ ૭ ॥ ધર્મ નરેસર રાજ્ય, દીપાવ્યું અતિ નિર્મલું ॥ રાજ ઋષિપરે જૂઝ,
 ન્યાયરી તે પાલે ભદ્રું ॥ ૮ ॥ હવે તેણે સમયે ઉદ્યાન, મુનિને વૃંદે પરિવરયા ॥
 આવે સૂરી પ્રધાન, સુવૃત સ્થિર અલંકરયા ॥ ૯ ॥ જાણે ધર્મના પુજ, મૂર્તિમંત સો
 ભાગીયા ॥ ઊતરીયા વનકુંજ, ચરણકરણ ગુણ રાગિયા ॥ ૧૦ ॥ તત્સ્વોપજ પ્રક્ષે
 પ, ઢાલ ॥ હું તુંજ સાથે નહિ બોલું માહારાવાહાલા રે ॥ એ દેશી ॥ ૫ ॥ ચ
 મહાવ્રત દશવિધ યતિ ધર્મ, સત્તર સંયમ ભેદ પાલે ॥ વૈશ્યાવચ્ચદશ
 નવવિધ બ્રહ્મહ, વાડી લલી અભુવાલે ॥ ૧ ॥ જ્ઞાનાદિ ત્રય બારે
 ભેદે, તપ કરે જે અનિદાન ॥ કોધાદિક ચારેનો નિગ્રહ, એ ચરણ
 સિત્તરી માન ॥ ૨ ॥ ઇતિ ચરણસિત્તરી ॥ ચઉવિધ પિંડ વસતિ વસ્ત્ર

પાત્ર, આહાર નિર્દૂષણ તે લેવે ॥ સુમતિ પંચ વલી પડિમા ખારહ, ભા
વન ખારહ સેવે ॥ ૩ ॥ પંચવિસ પડિલેહણા પણ ધંદ્રિય, વિષય વિકા
રથી પારે ॥ ત્રણ ગુપ્તિને ચાર અભિગ્રહ, દ્રવ્યાદિક સંભારે ॥ ૪ ॥
કરણ સિત્તરી એહવી સેવે, ગુણ અનેક વલી ધારે ॥ સંયમી સાધુ તે
તેહને કહિયે, બીજ સવિ નામ ધારે ॥ ૫ ॥ એ ગુણ વિણું પ્રવૃજ્યા બો
લી, આજીવિકાને તોલે ॥ તે ષટ કાય અસંયમી જાણો, ધર્મદાસ ગ
ણિ બોલે ॥ ૬ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ આણું ધરીને, સંયમ શુભ આરાધો ॥
જેમ અનોપમ શિવ સુખ સાધો, જનમી સુજસવાધો ॥ ૭ ॥ ઇતિ ચરણકર
ણ સિત્તરી ॥ દોહા સોરઠીઃ આવી ભાવે દીધ, વન પાલે વધામણી ॥
પ્રભુતુમ્હ વંચિછત સિદ્ધ, આઠ્યા સૂરિ મહાગુણી ॥ ૧૧ ॥ દિયે વધાધ તા
સ, મન ઇચ્છિત ધનભત્તિ બણી ॥ જન્મ લગે જંસાસ, ભોગવતાં ખૂટે નહિં
॥ ૧૨ ॥ પ્રતાપસિંહ નૃપતામ, હરખ્યા ગુરૂ આગમ સુણી ॥ જ્યું કંકી ધનના
મ, આવે તવ વંદન ભણી ॥ ૧૩ ॥ સાંતઃપુર શ્રીચંદ્ર, મિત્રાદિક સાથે કરી ॥
શેઠ શેઠાણી ભદ્રા, આવે તે ઉલટ ધરી ॥ ૧૪ ॥ નમી શામીશ્વર પાય, બેસે
યથૌચિત સ્થાનકે ॥ વિધિપૂર્વક નર રાય, પાયકપરે પદ સંચરી ॥ ૧૫ ॥
હાલ ત્રેવીશમી ॥ હાથ કચોલી શરવટે નાડું, માથું ગુંથાવણ આડ્યાં રે
મારી સહી રે સમાણી ॥ એ દેશી ॥

॥ ધર્મલાભ દીયે આચારિજ, માંડે દેશના મોહોટી રે, સુણો ભાવી
રાજ ॥ થાઓ ધર્મે હવે તાજ રે ॥ સુ ॥ એ આંકણી ॥ એ સં
સારમાં સુખ કરી જાણે, તેહની મતિ તો ખોટી રે ॥ સુ ॥
૧ ॥ એહ સંસારમાં ધર્મ સાર છે, ધર્મ તેજે નિરાશંસે રે ॥
સુ ॥ જે કરતાં શિવ સુખ પામીજે, નાસે કર્મના અંશ રે ॥ સુ ॥ ૨ ॥
તેહ ધર્મ જિને દુવિધ પ્રકારે, ભાંખ્યો ભવિહિતકાર રે ॥ સુ ॥ સર્વવિર-
તિદેશવિરતિને નામે, અણગારને સાગાર રે ॥ સુ ॥ ૩ ॥ ત્રિવિધ કરણ યોગે
પચ્ચખ્યાણે, પંચ મહાવ્રત જાણે રે ॥ સુ ॥ દશવિધ ખંતિ પ્રમુખજ ધ-
ર્મહ, પંચાચાર પ્રમાણે રે ॥ સુ ॥ ૪ ॥ પંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ પરખો
સરખો ન એહથી બીજે રે ॥ સુ ॥ શીઘ્રમેવ શિવગતિને આપે, વીતરા
ગભાવે નિરખજે રે ॥ સુ ॥ ૫ ॥ આ સંસારમાંહે એ આવે, ઉત્કૃષ્ટે આઠ
વારે રે ॥ સુ ॥ ગુણી સંયમની એ રીત જાણો, અગુણી અનંતીવારે રે ॥
સુ ॥ ૬ ॥ અવર ધર્મશ્રાવકનો કહીએ, સમકિતને દશવિરતિ રે ॥

સુ૦ ॥ વિરતિરચિ પણ વિરતિ ન આવે, વિષય કપાયની સરતી રે ॥
 સુ૦ ॥ ૭ ॥ નિઃશંકાદિક નિરતિચારે, સમકિત ગુણને ધારે રે ॥ સું૦ ॥
 જિનપૂજ ખહુવિધ વિધસેંતી, કરતો નિજ ભવ સારે રે ॥ સુ૦ ॥ ૮ ॥ પૂ
 જથી હોયે ચિત્ત સમાધિ, ચિત્ત પ્રસન્ને શુભ ધ્યાન રે ॥ સુ૦ ॥ ધ્યાનથી હોયે
 મોક્ષ અનોપમ, મોક્ષેં સુખ અસમાન રે ॥ સુ૦ ॥ ૯ ॥

॥ યતઃ ॥ પૂયાએ મણુ સંત્ત્રી, મણુસંત્ત્રીએ સુહાવહં ઝાણું ॥ સુહઝા
 ણાએ મુખખો, મુખખે મુખખં અવાવાહં ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વ ઢાલ ॥ તે પૂજ છે દુવિધ પ્રકારે, દ્રવ્યભાવ સુવિચારે રે ॥ સુ૦ ॥
 દ્રવ્ય તણા છે ભેદ અનેકહ, પણ અડસત્તર પ્રકારે રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૦ ॥ સાર
 સાર જે દ્રવ્ય જગતમાં, તે પૂજમાં લ્યાવે રે ॥ સુ૦ ॥ તે દ્રવ્યપૂજ પૂરણ કરતો,
 અચ્યુત કલ્પ લગેં જવે રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૧ ॥ અંગ અગ્રપૂજમાં તે સ
 વે, ભાવપૂજમાં ભેલી રે ॥ સુ૦ ॥ ઊત્કૃષ્ટી ભાવપૂજમાં સંયમ, સા
 ધતાં હોય શિવવેલી રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ ઊકકોસં દંવ
 પુએ, આરાહિય જઈ અચ્યુયં જવ ॥ ભાવથ્યવેણુ પાવઈ, અંતર
 મુહુત્તેણુ નિંવાણું ॥ ઢાલ પૂર્વલી ॥ જિન નમન ચિત્તનને ધ્યાને, ફલ
 ના પારન લહીએ રે ॥ સુ૦ ॥ તોહી પણ જનને સમઝાવા, એ ગાથાથી લહીએ
 રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૩ ॥ યતઃ ॥ ગાહા ॥ મણુસા હોઈ ચઊથ્યં, છઠું ફલં ઉદ્ધિ
 યંમિ સંભવઈ ॥ ગમણુસ્સ ય આરંભે, હોઈ ફલં અહુમોવાસો ॥ ૧ ॥
 ગમણે દસમંતુભવે, તહ ચેવ દુવાલસંમિ કિંચિ ગએ ॥ મગ્ગો પખખોવાસો,
 માસો વાસં ચ દિઠુણુ ॥ ૨ ॥ સંપત્તે જિણુભવણે, પાવઈ છમ્માસીયં ફલં
 જીવો ॥ સંવચ્છરિયં ચ ફલં, દારપએ સંઠિયો લહઈ ॥ ૩ ॥ પાયાહિણે
 ણુ પાવઈ, વરિસસય ફલં તએ ॥ જિણે મહિએ ॥ પાવઈ વરિસ સહસ્સં,
 અણુંતપુણું જિણે શુણિએ ॥ ૪ ॥ તત્ર ચ ॥ સયંપમજ્જેણુ પુણું, સહસ્સં
 ચ વિલેવણે ॥ સહસ્સં અપ્પિયા માલા, અણુંત ગીય વાઈઅં ॥ ૫ ॥ એ
 ગાથા પ્રાકૃતબધ્ધપૂર્વાચાર્યકૃત દશસહસ્ર પદ્મચરિત્રને વિષે છે ॥ ઢાલ પૂર્વ
 લી ॥ તેભણી જિનપૂજથી લહિએ, તીર્થકર પદ રૂડાં રે ॥ સુ૦ ॥ સમકિ
 તને દેશવિરતિની શોભા, એ શ્રુતવચન ન ફૂડાં રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૪ ॥ વલ

દેશવિરતિ ખાર વ્રત ધારી, તે શ્રાવકગુણ ભારી રે ॥ સુ૦ ॥ શ્રાવકની કર
ણી શુદ્ધ કરતો, લહે શિવગતિની નારી રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૫ ॥ દ્રવ્ય પૂજથી
વધતી જાણે, ભાવપૂજ સંવર રૂપા રે ॥ સુ૦ ॥ તે તો સાધુ ધર્મને ચો
ગ્યા, આગત કરે અરૂપા રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૬ ॥ મણિમય જિનધર સ્વર્ણની
પ્રતિમા, કરાવે યદ્યપિ ભાવે રે ॥ સુ૦ ॥ તે પણ તપ સંયમને તોલે, દ્રવ્યપૂજ
તે નાવે રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૭ ॥ યતઃ ॥ કંચણ મણિસોવાણું, થંભ સહસ્ત્ર સયં
સુવણુ તણું ॥ જે કારિજ્ઞાન જિણહર, તંઓવિતવ સંજમો અહિઓ ॥ ૧ ॥
પિંડસ્થ પદસ્થ અને રૂપસ્થ, રૂપાતિત ચઉભેદ રે ॥ સુ૦ ॥ જન્મરાજ્ય
શ્રામણ્યાવસ્થા, એ પિંડસ્થનાભેદ રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૮ ॥ પદસ્થ તે કેવલજ્ઞ
નાવસ્થા, રૂપસ્થ મરણ કે પ્રતિમા રે ॥ સુ૦ ॥ રૂપાતિત તે સિદ્ધાવસ્થા,
એ સવિ ધર્મધ્યાનનો મહિમા રે ॥ સુ૦ ॥ ૧૯ ॥ તેહ ભણી જે દિલમાં આ
વે, તેહ ધર્મ ચિત્ત ધારો રે ॥ સુ૦ ॥ જે ગ્રહિયે તે નિર્મલ ચિત્તે, ધરતાં
ભવ નિસ્તારો રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૦ ॥ એમ શ્રી જ્ઞાનવિમલ ગુરૂવાણી, સુણી
હરખ્યા સવિ પ્રાણી રે ॥ સુ૦ ॥ હવે ધર્મે હોયે ઉજમાલા, પ્રતાપ સિંહ ભૂપા
લા રે ॥ સુ૦ ॥ ૨૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૩૮૨ ॥

॥ દોહા ॥

॥ પ્રતાપસિંહ રાજ હવે, વ્રત લેવાની ખંત ॥ સૂર્યવતી આદિ થઈ, રા
ણી અવર સામંત ॥ ૧ ॥ લક્ષ્મીદત્ત લક્ષ્મીવતી, મતિ રાજદિ પ્રધાન ॥ હિય
ડાંહેજે ઉન્મદ્યાં, સંયમને સાવધાન ॥ ૨ ॥ ધરઆવી ભાવી મને, એ સંસાર
અસાર ॥ જીવિતનું ફલ એહ છે, જે લીજે સંયમ ભાર ॥ ૩ ॥ અઘાઈ મહો-
ત્સવ કરે, પૂજાવિવિધ પ્રકાર ॥ દિયે દાન અઢલક પણે, જેમ પુષ્કર જલધાર
॥ ૪ ॥ શ્રી શ્રીચંદ્ર નરપતિ તણી, માગે અનુમતિ તેહ ॥ સહસપુરૂષશું વાહિ
ઓં, કરે શિખિકા નેહ ॥ ૫ ॥ પ્રત્યેકે એણી પેરેં કરે, ઊત્સવશું મંડાણ ॥
દીક્ષા લેઈ ગુરૂપદ કજેં, શુભદિન લગ્ન પ્રમાણ ॥ ૬ ॥ ગુરૂપણ સંયમ તસ
દીયે, વિનયી દક્ષ સુશિષ્ય ॥ ગ્રહણાને આસેવના, શિક્ષા ધારે દક્ષ ॥ ૭ ॥
કેઈ તિહાં સમકિત આદરે, દેશવિરતિ લે કેઈ ॥ એણીપેરેં શ્રીસૂરીશ્વરેં,
લાભ બહુલ તિહાં લેઈ ॥ ૮ ॥ પત્નીસહિત શ્રીચંદ્ર નૃપ, લીયે સમકિત અં
નુફલ ॥ ખાર વ્રત શ્રાવક તણાં, તે પણ શિવતરૂ મૂલ ॥ ૯ ॥ નિત્ય પ્રત્યે
અભિગ્રહ લીયે, નિયમ તણા પરિમાણ ॥ તે કેતાઈક દાખવું, નામથકી તસ
ડાણ ॥ ૧૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૨૯૨ ॥

॥ દાસ ચોવીશમી ॥ રાણીજી હો જાતિરો કારણ મારે કોનહિંજી ॥ અ
થવા વીર વખાણી રાણી ચેલણા ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે સમકિતને આદરે જી, આઠ આચાર સમેત ॥ નિઃશંક નિઃકંખ પ્રમુ
ખથી જી, ચાર આગાર ઊપેત ॥ ૧ ॥ સાધુજી તરણ તારણતુમ્હો જી, અમ્હ સ
રિખાને ઊદ્ધાર ॥ કાજેં કરૂણા રસ પૂરિયા જી, પ્રભો તુમારા અવતાર ॥
સાં ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ દેવ અરિહંત નિર્દોષિયા જી, સુગુર રત્નત્રય ધા
ર ॥ ધર્મ તે તસ કહ્યો આદરચો જી, એહ મુજ સમકિત સાર ॥ ૩ ॥ સાં ॥
એહ મુજ યાવજીવ હજે જી, તત્ત્વરૂપેં ગ્રહ્યું એમ ॥ ભકિત તો ગુણિપદવિણુ
નહિં જી, ભવકલે તો નહિં નેમ ॥ ૪ ॥ સાં ॥ હું કરું શ્રી જિન સેવના જી,
પૂજન કરું ત્રણ કાલ ॥ ઊભય ટકેં કરું નિયમના જી, ગ્રહણસંક્ષેપ
ઉદાર ॥ ૫ ॥ સાં ॥ તેમ પદ્મવિધ આવશ્યક કરુંજી, દુવિધ ત્રિવિધ
પ્રકાર ॥ ત્રણસય સજ્જય કાઉસ્સગ્ગનો જી, એક સહસ ગણુ તે નોકા
ર ॥ ૬ ॥ સાં ॥ લાખ પ્રતાપ દિન દિન પ્રતેં જી, સાત ક્ષેત્રેં મલી
થાય ॥ વાવરું નિત્યનું ધન સદાજી, ધર્મેં ન કરું અન્યાય ॥ ૭ ॥ સાં ॥
તંબોલ પાન ભોજન વલી જી, વાહણ શયન દુગની તિદ ॥ મૈથુન થૂંકને
જૂવટુંજી, દશ આશાતન નહિં નીતિ ॥ ૮ ॥ સાં ॥ ચુલસી આશાતન જે
કહી જી, ટાલવા ખપ કરું તાસ ॥ સમકિત બોલ સગસડી છે જી, અં-
ગેં આણેવા ઉદ્ધાસ ॥ ૯ ॥ સાં ॥ ચતુરશીત્યાશાતનાનાં પ્રાકૃતકાવ્યાનિ
॥ ખેલું કેલિ સકલાકલા કલત્રયં, તંબોલ મુગ્ગાલયં ગાલી કંગુલિયા સરીર
ધ્રુવણું કેસંનહે લોહિયં ॥ ભત્તોસં તય વિત્તવંત-દમણું વિસ્સામણું દામણું
અગ્નિસેવણું રંધણું પરિખખણું નિસ્સિહિયા જંભણું ॥ ઇત્યાદિ શ્રાદ્ધવિધિ
થી જાણવું ॥ હવે સમકિતના સક્ષાઃ બોલની ગાથા લખે છે ॥ યતઃ ॥ ચઉ
સદ્દહણા તિલિંગં, દસવિણય તિસુદ્ધિ પંચગયદોસં ॥ અકુપભાવણ ભૂસ-
ણ, લખખણપંચવિહસંભુતં ॥ ૧ ॥ છવિહજ્યણામારં, છભાવણભાવિયં ચ
છઠ્ઠાણું ॥ ઇય સત્સડી લખખણ, ભેય વિસુદ્ધં ચ સમ્મતં ॥ દાસ પૂર્વલી ॥
અવરપાખંડને લિંગીયા જી, જે લૌકિક કહે દેવા ॥ તેહની સેવના નવિ કરું જી,
દાનદેવાતણી ટેવ ॥ ૧૦ ॥ સાં ॥ એણી પેરેં સમકિત હું સદા જી, પાલવા ખ
પ કરું સ્વામિ ॥ અવિધિ આશાતના ટાલવા જી, વધતો કરું પરિણામ ॥
૧૧ ॥ સાં ॥ યતઃ ॥ અરિહંતો મહદેવો, જવજીવં સુસાહુણો ગુરૂણો ॥
જિણુ પન્નતંતત્તં, ઇય સમ્મતં મએ ગહિયં ॥ ૧ ॥ દાસ પૂર્વલી ॥ વલી દેવ જા

ન ગુરૂંદ્રવ્યનો જી, જિહાં થયો હોય પરિભોગા તાસ સંગતિ નવિ આદરજી,
 નવિતસ અર્થનો થોગ ॥ ૧૨ ॥ સાં ॥ પ્રથમ અણુવ્રત હવે આદરે જી, સ્થૂ
 લ પ્રાણાતિપાત ॥ વિરમણ જે ત્રસ જીવનું જી, નિરપરાધ નવિ કરં થા
 ત, રાજનીતેં તંથા પાત ॥ ૧૩ ॥ સાં ॥ સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણ ધરં જી,
 જિનમત જેમ ન હેલાય ॥ તેણી પરેં બોલવા ખપ કરં જી, સામ દામ ભેદ
 દંડ થાય ॥ રાજનીતિના ચાર ઉપાય, તિહાં પણ જૂઝ બોલાય ॥ ૧૪ ॥
 સાં ॥ અદત્ત ચક્રવિધમાંહે એકનું જી, સ્થૂલ વિરમણ કરં સ્વામ ॥ તે
 પણ નિરપરાધી તણું જી, જેહથી સમકિત ન હોયે વામ ॥ ૧૫ ॥ સાં ॥
 ચોથે સ્વદારસંતોષનો જી, પરણિત સ્ત્રીપરિમાણ ॥ અવરનું શીલ કાયાથકી
 જી, જવજીવ એમ મંડાણ, પર્વદિનેં તાસ પચ્ચખખાણ ॥ ૧૬ ॥ સાં ॥
 પંચમે વ્રત પરિગ્રહ તણું જી, નવવિધનો રે વિશેષ ॥ ત્રણ ખંડમંડણ જે
 થયો જી, નિયમ જે અપર અશેષ ॥ ૧૭ ॥ સાં ॥ દિશિવિરમણ અધ
 એક ગાઉનું જી, ઊર્ધ્વ વૈતાલય પર્યંત ॥ તિર્થુ ત્રણ ખંડની ભૂમિકા જી, તીર્થ
 યાત્રાદિ અધિકાંત ॥ ૧૮ ॥ સાં ॥ ભોગ ॥ ઊવભોગમાંહે સદાજી, તેહનું એ
 મ પરિમાણ ॥ અભક્ષ્ય અનંતકાય સર્વનું જી, જવજીવ પચ્ચખખાણ ॥
 ૧૯ ॥ સાં ॥ તથા ॥ સંવાઓ કંદ જાઇ, સૂરણકદો ય વજ્જકદોય ॥
 અદહલિદાય તહા, અદં તહ અલ્લ કચ્ચૂરો ॥ ૧ ॥ સત્તાવરી વિરાલી, કુ
 આરી તહ થોહરી ગીલોઇય ॥ વિરહિલંસણું વંસ કરિલા, ગજ્જર તહ
 લૂણું લોઢી ॥ ૨ ॥ ગિરિકણિણ કિસલ પત્તા, ખીરસૂય થેગ અલ્લમુથ્થાય
 ॥ તહ લોણ રૂખખલ્લી, ખિલ્લહડા અમય વલ્લીય ॥ ૩ ॥ મહુ મજ્જ મંસ
 નવણીય, પંચુબરી રયણીભુજ્જ સંધાણું ॥ વિસ હિમ કરગ્ગ મટ્ટી, કચ્ચ
 ગોરસ વિદલ્લણુંતાઇ ॥ ૪ ॥ તુચ્છફલં ચલિયણુરસં, અણુંત ફલ પુલ્લ
 તુચ્છ ખહુખાએ ॥ ઇચ ખાવીસ અભખખે, વજ્જ વજ્જિયસ્સ પત્ત ફલે ॥
 ૫ ॥ પંપોટ ખિલ પિકાઇમ, રિંગણ ય ફણસ ગુંદાઇ ॥ ખસખસ પિલ્લ
 સેલર, ગંગેટય પક્ક ગોલ્લોય ॥ ૬ ॥ રાયણ મઉર કુડિંખડ, જંબુ ટિંખર
 અપક્ક કરમદે ॥ વાલ્લોલી મહુય ધામણી, ગુરૂંબોરે કચ્ચલૂણ તિલે ॥ ૭ ॥
 નવિલેમિ ઉકુ ધારે, જલ ગલિયે મખણું ફલં ચ ચમુહે ॥ કુદિણુદય
 હિય ફાગુણ, ઊકુંભ ખેમિ નેવ તિલે ॥ ૮ ॥ અપરિમિય મન્નાયં, નહુ
 ભુજે કાલ વેલ એકઇયા ॥ ગમમાણો નહુ ભખખે, દેવગુરુ દિક્કિ ગયને ચ
 ॥ ૯ ॥ અંગાલ વણહ સાડિય, ભાડય ફેડેઈ કમ્મજીવણું ॥ તહ દંત લખખ

રસ વિસ, કેસહ સાવજ્ઞ વણિજ્ઞ ॥૧૦॥ કમ્ભંચ જંતપિણ્ણ, નિલ્લંછણ
 સર દહાઈ સોસણયં ॥ દવદાણ મસઈ પોસં, પણ રસ એયાઈવજ્ઞેમિ ॥૧૨॥
 ઇત્યંપૂર્વકથિતમસ્તિ ॥ હાલ પૂર્વલી ॥ એમ ગાથા પ્રમાણે ધરયાં જી, ભોગ
 ઊપભોગ વ્રત જેહ ॥ વસ્ત્ર આભરણ પરિમાણનું જી, પ્રતિદિનેં જે જિહાં તે
 હ ॥ ૨૦ ॥ સાં ॥ આઠમે અનર્થ ચિહ્નું વિધેં જી, પ્રથમ વ્રતનો એ ભંગ ॥
 તેણિ પરેં ચઊવિધ વર્જના જી, ગુણ કરે પંચશૂદ્ધ સંગ ॥ ૨૧ ॥ આર્ત
 રૌદ્ર અપધ્યાન ખિહુ જી, પાર્ષ્ણપદેશનું દાન ॥ વલી પ્રમાદેજીકે આચરણ
 જી, તેમવલી હિંસ્રપ્રદાન, અધિકરણ હોયે નિદાન ॥ ૨૨ ॥ સાં ॥ શસ્ત્ર
 મુશલ અગ્નિ યંત્રનું જી, ઓષધ મંત્ર મૂલ તંત્ર ॥ લૈષ્મન્ય કાષ્ઠતૃણ જીવ
 દુંજી, જીવનાં યુદ્ધનર તંત્ર ॥ ૨૩ ॥ સાં ॥ કાષ્ઠભક્ષણ ચોરને સતીજી, જો
 યવું તાસ નિષેધ ॥ જેહથી કામના ગુણ વધે જી, તેહ મેલણ પ્રતિષેધ ॥ ૨૪ ॥
 સાં ॥ સર્વથી એહ ભારી અછે જી, એહટલ્યે મોહની જય ॥ દુષ્કર એહને ટા
 લતાં જી, જે અનાભોગમાં જય ॥ ૨૫ ॥ નિત્યેં ટાલું એહવી ભાવના જી,
 પણ તે દોહલું સચવાય ॥ તે ભણી પૂજનાવશ્યકેજી, પડિક્કમણે પોસહ ઠા
 ય ॥ ૨૬ ॥ સાં ॥ ધર્મના કાર્યમાંહે મનેં જી, નાણવો અનરથ દંડ ॥ નવમસામા
 યિકનેં કરૂં જી, અહો રતિ ચાર અખંડ ॥ ૨૭ ॥ સાં ॥ દશમે દેશાવગાશિક વ્ર
 તેં જી, વ્રત છટ્ટાને પરિમાણ ॥ પણ વર્ષાઋતુને રચણીયેં જી, ગમનકેરૂં પચ્ચ
 ખખાણ ॥ ૨૮ ॥ સાં ॥ ચઊદશ નિયમ નિત્ય સાચવે જી, સચિત્ત ઇગસા
 ગ બેજણી ॥ વિગય તિન પુલ ફલ ચારનાં જી, શયણ આસણ અડ જાણિ ॥
 સાં ॥ ૨૯ ॥ દ્રવ્ય દસ દિવસમાં મોકલા જી, રાત્રિનો હોય ચોવિહાર ॥ કાર
 જેં દ્રવ્ય તિગ અચિત્તનાં જી, લેવા તે અણાહાર ॥ સાં ॥ ૩૦ ॥ પોષધવ્રત
 ચઊ પર્વના જી, નવિ કરૂં પાપગ્યાપાર ॥ નિત્ય સંવિભાગ વ્રત આદરૂં જી,
 શ્રાદ્ધ જે અણુવ્રત ધાર ॥ અતિથિ તેવર અણુગાર ॥ સાં ॥ ૩૧ ॥ ન્યાયગકલ્પનીય
 જે હોયે જી, તેમ શ્રદ્ધાચેં સત્કાર ॥ ચઊવિધ એણીપેરેં સાચવું જી, ખારમું વ્રત સદ
 ચાર ॥ સાં ॥ ૩૨ ॥ એણી પેરેં ખાર વ્રત શક્તિશું જી, આદરૂં તાસ અતિ
 ચાર ॥ હોયે પંચોત્તરિ સમકિત તણા જી, પાંચ છે જે અતિચાર ॥ સાં ॥
 ૩૩ ॥ પંચવલી ધર્મ સંલેષના જી, સર્વ ઠામેં હોયે તેહ ॥ એમ પંચાશી અતિ
 ચારછે જી, જાણવા પણ ન આચરેહ ॥ ૩૪ ॥ સાં ॥ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર
 તપ તણા જી, આઠ આઠને બાજી ॥ તેમ તેમવીર્ય આચારના જી, શત એક ચોવી
 શસાર ॥ ૩૫ ॥ સાં ॥ એહ અતિચારની વર્જના જી, ખપકરૂં પાલું આચાર ॥

એમ હુમતિમ કરણુ યોગથી જી, એહવાં વ્રત હજો ખાર ॥ સાં ॥ ૩૬ ॥
હવે છ છીંડી કહે છે ॥ રાય ગુરૂ ગણુ બલ સુર તણા જી, અભિયોગને રે નિ
યોગ ॥ વૃત્તિ કાંતાર આજીવિકા જી, એ પદ છંડીના યોગ ॥ સાં ॥ ૩૭ ॥
શેષ આરંભ સંઘલે વલી જી, વ્રસ અને થાવર જીવ ॥ શક્તિથી તાસ યત
ના કરું જી, પ્રતિદિન સહિજે લહી જીવ ॥ ૩૮ ॥ સાં ॥ અરિહંત સિદ્ધ
મુનિ આપિની જી, દેવસમકિત ગુરૂ સાખ ॥ ચાર આગારના યત્નથી જી, ઉ
ચ્ચરે ગુરૂમુખે ભાંખ ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ સાંખ ॥ સાં ॥ ૩૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ સુવ્રતાચારજ ગુરૂ કનહે, શ્રીશ્રીચંદ્ર ભૂપાલ ॥ ખારવ્રત એમ
પડિવજે, મેહલી અવર જંગલ ॥ ૧ ॥ હવે સમ્યક્તવરૂપ કલ્પતરૂ વખાણે
છે ॥ સમકિત મૂલ શીલ પક્ષવા, ગુણુવ્રત જિહાં કેદાર ॥ વ્રત સમુદાય શાખા
બહુલ, એ ગ્રહીધર્મ સુરસાલ ॥ ૨ ॥ ફલીયો તે મુજ બહુ પરે, અનુભવ
રસ ઉક્ષિત ॥ શાશ્વત સુખ તે મોક્ષદલ, ફલિત હુએ એ જિહુ ॥ ૩ ॥
યતઃ ॥ સમ્મત્તમૂત્રો ગુણુઆલવાલો, સિલખવાલો વયસંઘસાલો ॥ ગિહ-
ચ્ચધર્મો વરકખરૂખો, ફલેઉ મે સાસય મુખખસુખખે ॥ ૧ ॥ એમ ગ્રહી
ધર્મને આદરી, પ્રણમી શ્રીગુરૂ પાય ॥ પ્રતાપસિંહ રાજ પ્રમુખ, નવદીક્ષિ
ત સમુદાય ॥ ૪ ॥ સાધુ સકલ વલી સૂર્યવતી, પ્રમુખ સાધવી જેહ ॥ પ્ર-
ત્યેકે મુનિ થુતિ કરી, ઝરે આંસુ ધણુ નેહ ॥ ૫ ॥ ચિત્તે ગુણુ સંભારતો,
ઘર પોહાતો શ્રીચંદ્રરાય ॥ ચંદ્રકલા રાણી પ્રમુખ, નાગર જન સમુદાય
॥ ૬ ॥ સંભારે જે ગુણુ ધણા, પ્રજા પાલાદિક જેહ ॥ વલી તે મુનિ
ગણુ પરિવરચા, દેખી વધ્યો સનેહ ॥ ૭ ॥ લેઈ શ્રીચંદ્ર નૃપ અનુમતિ, ગુ
રૂ પણુ કરે વિહાર ॥ સાધુ સાધવી પરિવરચો, ઉપકૃત જિમ દિનકાર ॥
૮ ॥ ભૂતલને પાવન કરે, વર્ષિ દેશના ધાર ॥ વિવિધ સસ્ય નિપજ
વતાં, બોધબીજ દાતાર ॥ ૯ ॥ નવદીક્ષિત અણુગારને, શિક્ષા અનેક
પ્રકાર ॥ સારણુ વારણુ ચોયણા, પડિચોયણા પ્રકાર ॥ ૧૦ ॥ કેઈક પૂરવ
શ્રુત ભણે, કેઈક અંગ અગ્યાર ॥ સાંગોપાંગે અભ્યાસે, વિનય તણા ભં
ડાર ॥ ૧૧ ॥ સુમતિ ગુપ્તિ નિત્ય સાચવે, ચરણુ કરણુ ગુણુધામ ॥ વિ
ષય કષાય નિવારતા, સાધે સંયમ કામ ॥ ૧૨ ॥ માત પિતા ધન્ય તેહનાં,
ધન્ય તેહના અવતાર ॥ દ્રવ્યભાવ સંયમ તણા, ગુણુ સાધે નિર્ધાર
॥ ૧૩ ॥ છકુ અકુમ તપ આદરે, કેઈ કરે ઉગ્રવિહાર ॥ આતપનાદિકને સ

હી, કેઈ વહે પ્રતિમા ચાર ॥ ૧૪ ॥ કેઈક અભિગ્રહ અતિ કરે, કેઈ ત
પ ખાર પ્રકાર ॥ ગુણપદવીને પદેં ચઢ્યા, એણીપરેં તે અણુગાર ॥ ૧૫ ॥

॥ દાસ પચ્ચીશમી ॥

॥ વીર સુણો મોરી બિનતિ ॥ એ દેશી ॥ ઊપગારી અણુગારજી, ન
હિં જેહને હો મદ મોહ વિકાર ॥ શમ દમવંતા સાધુ જી, ક્રોધ માનને
હો નહિં લોભ પ્રચાર ॥ ૧ ॥ ઊપગાં ॥ જસ દર્શનેં હો હોયે કોડિ ક
દ્યાણુ, નામેં નવનિધિ સંપજે, ગયાં જેહનાં હો દુરિત અહિંકાણુ ॥ ઊં
॥ એ આંકણી ॥ ગુરૂ કહે શિષ્યને હિત કરી, તુમો યતના હો કરજો નિર
ધાર ॥ જયણા ધર્મની માવડી, વલી જયણા હો ધર્મ પાલણુહાર ॥ ૨ ॥ ઊં ॥
તપ જપની વૃદ્ધિ નિપજે, જયણાથી હો હોયે મોક્ષ તુરત ॥ જયણા તે જ્યતણી
દયા, હોયે દર્શન હો વલી જ્ઞાન સંયુત ॥ ૩ ॥ ઊં ॥ દર્શન જ્ઞાન આ
રિત્રનો, જહાં એકો હો હોયે સંયોગ ॥ જ્ઞાન ક્રિયા શિવ સાધને, એહ મોહોટો
હો જયણાનો લોગ ॥ ૪ ॥ ઊં ॥ તપ જપ કરે બહુ આકરા, પણ જયણા
હો ન હોયે ઘટમાંય ॥ તો તિલ તૂસ પરેં તે હોયે, સુસઠ્ઠ પરેં હો જેમ ચારિ
ત્રની છાંય ॥ ૫ ॥ ઊં ॥ એમ નિસુણી ચેટક નૃપ કહે, પ્રભુ કોણુ થયો હો
જેહનું સુસઠ્ઠ નામ ॥ કૃપા કરી તે દાખવો, પ્રસ્તુતનું હો પછેં કહેજો ના
મ ॥ ૬ ॥ ઊં ॥ કહે ગૌતમ ગણિ હિત કરી, કથા તેહની હો સુણો ચેટ
ક રાય ॥ શ્રેણિક આગલ જેમ કહી, શ્રીવીરેં હો જે દેશનામાંય ॥ ૭ ॥ ઊં ॥
મૂકી વિકથા વાતડી, પર તાંતડી હો છડો હિત જણિ ॥ નિદ્રા આલસ
પરિહરી, કાન દેધને હો સુણજે રે સુજાણુ ॥ ૮ ॥ ઊં ॥ યતઃ ॥ ગાહા ॥
સુહું ચિતંવં કુણતો, જયણુ વિહુણો ન પાવએ સિદ્ધિં ॥ સુસઠ્ઠ લહધ
દુઃખ, કિપુણુ જીવો તવ વિહુણો ॥ ૧ ॥ તપ કરતો પણ તેલહો, વિણુ
યતના હો ભવકેરૂં દુખ ॥ તપ કરે ને યતના નહિં, શું કહેવું હો તે કેમ
લહે સુખ ॥ વલી તેહને હો દોયલો હોયે મુખ ॥ ૯ ॥ ઊં ॥ અથ સુસ
ઠ્ઠકથા પ્રારંભઃ ॥ દોહા ॥ સિદ્ધારથ ગુણુ જેહને, સિદ્ધારથ નૃપ જાતિ ॥ શાસન
નાયક વીરને, નમી કહું સુસઠ્ઠ અવદાત ॥ ચાલપૂર્વલી ॥ રાજગ્રહી ચૈત્ય ગુણુ શી
લેં, સમોસરયા હો શ્રી જિનવર્દ્ધમાન ॥ ચગિદ સહસ્ર અણુગારશું, પ્રાતિહારની
હો સંપદ અભિરામ ॥ ૧૦ ॥ ઊં ॥ પર્ષદમાંહે પ્રરૂપતા, યતિ હેતેં હો યત
નાનો ધર્મ ॥ યતના ધર્મની માંય છે, યતનાથકી હો લહિએ શિવશર્મ
॥ ૧૧ ॥ ઊં ॥ ચાલવું બેસવું સૂવું, વલી ભુજવું હો ભાંખવું સવિ કા

મ્મ કે ॥ યતના પદશુ સાચવે, તે સાધે હો મુનિસંયમ ધામ ॥ ૧૨ ॥ ઊં ॥
 છિદ્ર અંજલિમાંહે જેમ ગલે, જલ તેમ ગલે હો કૃતપ્રોઢાં પાપ ॥
 આપ ગુણી નિર્મલ હોયે, વલી તેહની હો જગ મોહોટી છાપ ॥ ૧૩ ॥ ઊં ॥
 યતના રહિત સંસારમાં, ફરે બહુ પરે હો દુખીયો નિરધાર ॥ સુસઢપરે બ
 હુ તપ તપે, પણ નવિ લહે હો તે ભવનો પાર ॥ ૧૪ ॥ ઊં ॥ હવે
 જોતમ કેહેવા છે તે કહેછે ॥ ભદ્રક ગુણ વચ્ચે રાગીયો, વલી જાણ્યા હો સવિ
 વિનયના ભેદ ॥ સંપૂર્ણ શ્રુત જ્ઞાનના નિધિ, ગણિ જોતમ હો છે નામ અ
 ખેદ ॥ ૧૫ ॥ ઊં ॥ અર્થ લહે સઘલા સ્વયે, પણ સાંભલે હો ધરી વિ
 સ્મય ચિત્ત ॥ અંજલિ જોડી વિનયશુ, જિનવયણે હો હરખેં કરી નિત્ય ॥
 ૧૬ ॥ ઊં ॥ જેમ રાજના વયણડાં, પ્રજા શિર ધરે હો આણી બહુ માન ॥
 તેમગુરૂ ભાંખિત સાંભલે, વલી પડિવજે હો જે વિનયી સુજાણ ॥ ૧૭ ॥ ઊં ॥
 તે જોતમ પ્રણમી કહે, પ્રભુ દાખીયે હો તે સુસઢ સંબંધ ॥ કિહાં થયો કે
 મ તે દુઃખ લહ્યો, યતના વિના હો લહ્યો ભવ અનુબંધ ॥ ૧૮ ॥ ઊં ॥ તવ કહે
 સ્વામી કૃપા કરી, સવિ શ્રમણને હો ઉદેશી તામ ॥ સજલ જલદ અનુકારિ
 ણી, ચિત્તદારિણી હો દેશના અભિરામ ॥ ૧૯ ॥ ઊં ॥ ભરતેં અવંતી દે
 શમાં, એક ખેડ છે હો સંખુક ઇતિ નામ ॥ વિપ્ર એક તિહાં કણે વસે, સુ
 જ્ઞસિવ અછે હો તેહનું અભિધાન ॥ ૨૦ ॥ ઊં ॥ જન્મદારિદ્રી દોભા
 ગિયો, નિઃકૃપ અને હો નહિં કરૂણાગાત્ર ॥ યજ્ઞયશા તસ ભારજ, તેહને થ
 યો હો એક દિન સાક્ષાત ॥ ૨૧ ॥ ઊં ॥ ગર્ભ થયો તે દુઃખ કરે, બે
 ટી જણી હો સુજ્ઞસિરિ તસ નામ ॥ જનમ ખેવ માતા મુઠ, જુવો કર્મ
 નાં હો એ વિષમાં કામ ॥ ૨૨ ॥ ઊં ॥ કર્મથી સુખ દુઃખ સંપજે, વલી
 કર્મથી હો સોભાગ દોભાગ ॥ કહિણ કર્મથી અતિ ઘણા, આવી મલે હો
 સવિ કર્મવિપાક ॥ ૨૩ ॥ ઊં ॥ કહે જોતમ સ્વામી શું કરચું, ઇણદારિકા
 હો કિશ્યું કર્મ દુઃકર્મ ॥ જતમાત્ર જનની મુઠ, પ્રભુ દાખીયે હો તેહવાં
 કૃત કર્મ ॥ ૨૪ ॥ ઊં ॥ જ્ઞાનવિમલમૈતિ વીરજ ॥ કહે તેહનો હો પૂરવ વૃત્તાં
 ત ॥ ખંત ધરીને સાંભલે, ગણિવરમુણિ હો ઇંદ્રભૂતિ મહંત ॥ ૨૫ ॥ ઊં ॥

॥ દોહા ॥

॥ ઇહ ભરતેં વરતેં તિહાં, ધરણીપ્રતિષ્ઠિત નયર ॥ અરિમર્દન રા
 જ તિહાં, ફરે ઇતિને વયર ॥ ૧ ॥ સુજ્ઞસિરીનો જીવ તે, પાછલે ભવેનું

પ નાર ॥ વરકંતા નામેં ભલી, રૂપકલા ગુણ સાર ॥ ૨ ॥ એક દિન
તેણીયેં ચિંતવ્યું, પાપ મનેં કરી એમ ॥ શોક્ય તણેા સુત જેં મરે, તો
મુજ થાયે જેમ ॥ ૩ ॥ મુજ સુતને તો સયલ એ, રાજ્ય હોયે નિઃશંક ॥
જે વલી શોક્ય મરે કદા, તો ભોગ સકલ મુઝ સંગ ॥ ૪ ॥ એમ દુર્ધ્યાન
થી ખાંધિયું, અશુભ કર્મ તેણેં નાર ॥ ભૂરિ ભવેં દુઃખ અનુભવી, તિજ્જ
દુઃખની મારી ॥ ૫ ॥ સુજ્જસિરી એ તૈ થઈ, ગોચમ કર્મવશેણ ॥ ચિંતિત મા
ત્રતણે ક્લેં, મૂઢ માતા ઇહ તેણું ॥ ૬ ॥ જે ચિંતિતથી એમ થયું, તો શું
કૃતનું પાપ ॥ જેહ વિપાકને અનુસરે, કડુઆ તાસ વિપાક ॥ ૭ ॥ સર્વગાથા ॥

॥ ઢાલ છબીશમી ॥

॥ ખાવા કિસન પુરી, તુઝ વિણ મઢીયાં ઊજર પરી ॥ એ દે
શી ॥ હે જોતમ એ જીવ અશેષ, દુઃખીયો સુખીયો હોયે કર્મવિશેષ
॥ જેજે કર્મદશા ॥ કર્મ કરે છે કામ કિશાં ॥ જો ॥ લઘુશું દીસે
ખંધન કાલ, તાસ વિપાક હોયે અસરાલ ॥ જેજે ॥ ૧ ॥ જેમ રણ શ્વ
નમિથુન ને ખાજ, પ્રેમવ્યસન એ અતેં અણાવે વાજ ॥ જે ॥ હિંસાલિક
અદત્ત અખંભ, પરિગ્રહ મેલા કરી કરી દંભ ॥ જે ॥ ૨ ॥ મધુ મધ માંસ સુરા
પરદાર, રચણીભોજન પ્રમુખ અનાચાર ॥ જે ॥ ઇત્યાદિક ખહુ આશ્રવ-
ધાર, સર્વ તો લહે નરકપ્રચાર ॥ જે ॥ ૩ ॥ જે દુઃખ સહે તે કહ્યાં નવિ જ
ય, થોડાથી તે અતિ ખહુ થાય ॥ જે ॥ હવે તે સુજ્જસિવો ભૂદેવ, જીવાવે
તે ધૂયા સ્વયમેવ ॥ જે ॥ ૪ ॥ ચાટુ વચ બોલીને ત્યાંહિ, ખહુ નારીનાં થણ
લેઈ પાય ॥ જે ॥ અતિ કષ્ટેં કરી સા જીવાય, વધતાં દિન દિન દુભગા
થાય ॥ જે ॥ ૫ ॥ આઠ વરસની થઈ સા ખાલ, તેહવે પડ્યો ખાર વરખી
દુઃકાલ ॥ જે ॥ તે દારણ રણુથી અધિકાય, જનનું માન મહત્વ સવિજય ॥
જે ॥ ૬ ॥ જય સયણના સર્વ સનેહ, લાજ મર્યાદા જસ કીર્તિની રેહ ॥
જે ॥ ધર્માધર્મનો નહિં હોય વિવેક, જેવારેં વાધે ભૂખનો અતિરેક ॥ જે ॥
૭ ॥ ભક્ષાભક્ષનો નહિય વિચાર, છડે માત પિતા પરિવાર ॥ જે ॥ જ
તિ ભાતિનો નહિં વ્યવહાર, માતંગધરે પણ કરે આહાર ॥ જે ॥ ૮ ॥
એવો કરાલ દેખીને દુઃકાલ, સુજ્જસિવો દિજ ચિંતે તેણું કાલ ॥ જે ॥
શુદ્ધા મહાગ્રહ ભંગુર દેહ, ત્રંબક માત્ર ધન નથી મુજ ગેહ ॥ જે ॥ ૯ ॥

કાંઈ નથી જે તે વેચીને આપ, અન્ન રત્ન લઈ કરૂં પ્રાણ થાય ॥ જો ॥
 તો પરદેશે જઈ પરધર કાજ, કરીને જઈ ભરૂં શી તસ લાજ ॥જો ॥ ૧૦ ॥
 ॥ પરદેશે જવાને થયો ઉજમાલ, પણ સંબલ વિણુ રયારે હવાલ ॥ જો ॥
 પીડે બહુ ક્ષુધા રાક્ષસી અભિભૂત, એમ ચિંતે થઈ ભૈરવ ભૂત ॥જો ॥ ૧૧ ॥
 મારી એહ સુતાને હેવ, ખાઝીં આભિષયું પ્રાણ ધરેવ ॥ જો ॥ વલી
 ચિંતે મન યુક્ત ન એહ, વેચું નગરમાં કેણહિક ગેહ ॥ જો ॥ ૧૨ ॥ ધિક્
 ધિક્ મુજને નિષ્કર આપ, હા હા મેં ચિંતયું મહાપાપ ॥ જો ॥ જે ચિંતિ
 ત દુષ્ટપણે મન ચંડ, તે દાવાનલથી અતિહિ પ્રચંડ ॥ જો ॥ ૧૩ ॥ એમ
 ચિંતિત કોઈ ઈશ્વર ગેહ, મૂઝ્યેં વેચી લિયે કણ તેહ ॥જો ॥ ગોવિંદ દ્વિજ
 શ્રાવક ઋદ્ધિવંત, આઠક કંઠુને મૂઝ્ય કરી તંત ॥ જો ॥ ૧૪ ॥ હવે સુ-
 જ્ઞસિવ બંભણુ નામ, જ્ઞાતિ ધિક્કારથી ન રહ્યો ગામ ॥ જો ॥ નરવિકૃતી
 સઘલે અપમાન, પામે એહણું અછે નિદાન ॥ જો ॥ ૧૫ ॥ જ્ઞાનવિમલ
 ગુરૂ ગુણમતિવંત, તેહવાં કામ ન કરે દુરંત ॥ જો ॥ તે ભણી દુઃખનું
 કરણ દુષ્કાલ, જેમ તેમ જાય તો ચૂકે જંજાલ ॥ જો ॥ ૧૬ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે તે દ્વિજ ભમતો હુતો, દુર્ભવના લંકાર ॥ પામ્યો તિહાં પણ
 લોકનાં, વેચે લેઈ લેઈ બાલ ॥ ૧ ॥ એમ કરતાં તેણેં જોડીયું, દ્રવ્ય બહુલ
 કરી પાપ ॥ લોભીને લજ્જા ન હોય, ન ગણે માયને પાપ ॥ ૨ ॥ સર્વ કરી
 ધન એકકું, લીધાં તેણેં પણ રત્ન ॥ એમ કરતાં તે દેશમાં, સાધી ઘણું પ્રય-
 ત્ન ॥ ૩ ॥ દુષ્ટકાલના વરસ તેણેં, કાઢ્યાં વર્ષજ આઠ ॥ લોકો પણ જેમ
 તેમ કરી, ખાતાં ખડધન કાઠ ॥ ૪ ॥ હવે તે ગોવિંદ વિપ્રને, લક્ષ્મીનો ક્ષય
 થાય ॥ જેમ આઉખું છવને, અંજલિ જલ પરેં જાય ॥ ૫ ॥ વલી વિશેષે
 ચિંતિયો, ધાન્ય તણો સંભાર ॥ અન્ન સમું કોઈ રયણુ નહિં, જેતાં આ
 સંસાર ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ અન્નદઃ પ્રાણદૈવ્યૈવ, સ્થાનદોભયરક્ષકઃ ॥ જ્ઞાનદો
 જનકશ્યૈવ, સમૈતે પિતરઃ સ્મૃતાઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—અન્નદેનારો, પ્રાણ દેનારો, તથા સ્થાન દેનારો. જયથકી રક્ષા કરનારો,
 જ્ઞાન દેનાર, અને પિતા એ સાત પિતા જાણવા ॥ ૧ ॥

તેણેં તિહાં એમ ચિંતવ્યું, જે ન લહિએં દુષ્કાલનો પાર ॥ કેણપરેં એહમાં
 કરી શકું, કુટુંબ તણો ઉદ્ધાર ॥ ૭ ॥ સર્વ ગાથા ॥

॥ હાલ સત્તાવીશમી ॥ ધરે આજ્યો હો મનમોહન દોટા ॥ એ દેશી ॥

એમ ચિંતવતો હૃદયમાં, હવે કેમ કરી નાખીશ કાલ ॥ સાળન ॥ એહવે આ
 વી ગોવાલણી, કાંઈ મધ વેચણને કાલ ॥ સાં ॥ ૧ ॥ તેણે કાલે હા મનડું એમ
 વાલે, હોયે તેહજ હો લખીયું જે ભાલે, આપ બુદ્ધે કહ્યું ન જાય ॥ તેણે
 ॥ એ આંકણી ॥ ગોકુલપતિની ભારજ, આહિરી ગોકુલી નામ ॥ સાં ॥
 મધની માટલી તે લિયે, દેઘ તંદુલ મૂલ્ય અનામ ॥ સાં ॥ ૨ ॥ તેં ॥
 આઢક તંદુલ દેઘ ગ્રહે, તે ગોલી મધની ચાર ॥ સાં ॥ તતક્ષણ આપી કુટું
 બને, જમવાને તેણિ વાર ॥ સાં ॥ ૩ ॥ તેં ॥ અથ જવા ઉત્સુક થઈ, ગો-
 વિંદપ્રિયા પ્રતે તેહ ॥ સાં ॥ આહરી એણી પેરે કહે, હું તુરત જાઉં નિજ
 ગેહ ॥ સાં ॥ ૪ ॥ તેં ॥ તંદુલને દેવરાવીએ, સુણીને કહે તેણી વાર ॥
 સાં ॥ સુજ્ઞસિરીને એમ ભણે, જ જઈ તંદુલ દેવાર ॥ સાં ॥ ૫ ॥ તેં
 ॥ ગત દિવસે જે રાજએ, દિજને દીધું જે વર ધાન્ય ॥ સાં ॥ એમ સુણી
 સુજ્ઞસિરી ગઈ, ઘર સઘલે જોઈ સાવધાન ॥ સાં ॥ ૬ ॥ તેં ॥ કિહાંયે ધા-
 ન્ય દીડું નહિં, આવી ફરી કહે તેહ જમ ॥ સાં ॥ સુણી સંભ્રાંત થઈ માહ-
 ણી, પેસે ઘર લેવા કામ ॥ સાં ॥ ૭ ॥ તેં ॥ જેહવે ગેહમાં જઈ જુવે, દેખે
 તિહાં અતિ વિપરીત ॥ સાં ॥ જ્યેષ્ઠપુત્રવેશ્યા સાથે, ભોગવતો એમ અનીતિ
 ॥ સાં ॥ ૮ ॥ તેં ॥ રોષાણુ નયણાં કરી, ભણે સુત જનનીને દેખો ॥
 સાં ॥ જાજરે ઇહાંથી ફરી, નહિં તો મારીશ તુજ સંપેખી ॥ સાં ॥ ૯ ॥ તેં ॥
 એમ અનિષ્ટ વચણાં સુણી, મન માહણી લહે વિખવાદ ॥ સાં ॥ મૂર્ચ્છિત ઘસક
 ધરણી ઢલી, જેમ કાષ્ટનિશ્ચેષ્ટ પ્રમાદ ॥ સાં ॥ ૧૦ ॥ તેં ॥ તે નિસુણી ગો
 વિંદ ધણી, સીંચે ચંદન શીતલ નીર ॥ સાં ॥ મૂર્છાકારણ પૂછીયું, સા પ
 ભણે પ્રતિવચ ભીર ॥ સાં ॥ ૧૧ ॥ તેં ॥ સ્વામી હું તંદુલ હેતે, વાલ્હા ગઈ
 ઘરે પુત્ર અકળજ ॥ સાં ॥ દેખી તસ ખર વચ સુણી, લહી મૂર્છા મેં અજ
 ॥ સાં ॥ ૧૨ ॥ તેં ॥ સુહભાવેં જાંતિસ્મરણ લહ્યું, મેં શુભભાવેં કરી જત્ત
 ॥ સાં ॥ સંખ્યાતા ભવ પાછલા, જેણે સંજીનાં લહે તત્ત ॥ સાં ॥ ૧૩ ॥
 તેં ॥ તેણથી પ્રેમ સવે ગયો માહરો, સજ્જન બંધુ ધન ભાવ ॥ સાં ॥
 સ્વારથી આ સહુએ અછે, એતો પુદ્ગલ સવિ પરભાવ ॥ સાં ॥ ૧૪ ॥ તેં
 ॥ જેહને છદે આલીયે, તો તસ રાખે પ્રીતિ ॥ સાં ॥ ન સરે સ્વારથીયા કરી,
 વાલ્હા સ્વામી ધરે અપ્રીતિ ॥ સાં ॥ ૧૫ ॥ તેં ॥ જે પરથી નિજ નવિ
 હોયે, જે કીજે ઘણે પ્રતિબંધ ॥ સાં ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિ જહની, વાલ્હા તે
 જાણે સવિ ધંધ ॥ સાં ॥ ૧૬ ॥ તેં ॥

॥ દોહા ॥

॥ પ્રત્યક્ષે એ દેખીયે, કીધા અનેક ઉપાય ॥ કૂડ કપટ પરવંચ
ના, તપ દાનાદિક છાય ॥ ૧ ॥ ઉચર ધરચો નવ માસ ત્યાં, જન્મે કષ્ટ સં
તાપ ॥ ધનક્ષય કીધો બહુ પરેં, ઊત્સવ તણે પ્રતાપ ॥ ૨ ॥ મૂત્ર પુરીષ
પરાભવા, સદ્યા અનેક પ્રકાર ॥ મિષ્ટાહારેં પોષિયો, સ્નાનાભ્યંગન સાર
॥ ૩ ॥ નેહેં ઘેલી હું થઈ, એહવા સુતને કાજ ॥ એમ જીવણને પમાડીયો,
એહ હેતેં કર્યાં અકાજ ॥ ૪ ॥ એમ મનમાંહે ચિંતવી, પુત્રપ્રતિષ્ઠા હેત ॥
સ્નેહીજન આશા ફલી, કાલ ગમું સુખ હેત ॥ ૫ ॥ શરીરભોગ પર
ભોગની, ઇચ્છા તજી સુત કાજ ॥ તેણે સુતેં હું નિર્દલી, જીવો જીવો
એહ અકાજ ॥ ૬ ॥ દીઠું મેં પ્રત્યક્ષથી, એહનું દુષ્ટ ચરિત્ર ॥ વચનેં પણ
સુખ નવિ થયું, એહવો એ અપવિત્ર ॥ ૭ ॥ સર્વગાથા ॥

॥ હાલ અકાવીશમી ॥ પૂર્વે સુકૃત ન મેં કીયાં ॥ એ દેશી ॥ રાગ વૈરા
ડી ॥ માહણી એમ મન ચિંતવે, સુતકાજ મેં એહ શરીર ॥ ભોગથકી પ
ણ વંચિયું, પણ એણે રે કીધી હું ઘણું દિલગીર ॥ ૧ ॥ માહણી ॥ હું
તો ભૂલી રે એટલા દિત તાંઈ, હું તો જાણતી રે સુત સુખની ઇચ્છાઈ ॥
મેં તો દીધી રે બાવલીએ બાંહિ, થઈ ઘેલી હો સુતવચન સુણાઈ ॥ માં ॥
એ આંકણી ॥ મોહથી નરભવ હારીયો, મેં ધરયું ન સમકિત રતન ॥ જે
મોક્ષતરનું બીજ છે, નવિ કીધો રે વલી તાસ પ્રયતન ॥ માં ॥ ૨ ॥ દર્શન
શુદ્ધિ ન આચરી, જિનરાજપૂજ દ્રવ્ય ભાવ ॥ ત્રિકાલ જિન સ્તુતિ નવિ કરિ,
જે ભવજલધિ રે તરવા નાવ ॥ માં ॥ ૩ ॥ પર ઉપગાર ન આચર્યો, નવિ
કર્યો વિધિશું ધર્મ ॥ સામાયિક પોસહ નવિ કર્યાં, કર્યાં તો પણ રે કૃ
ત શિથિલ ન કર્મ ॥ માં ॥ ૪ ॥ શક્તિએ ન કીધું તપ ઘણું, વલી પર્વ
તિથિ લહિ નાંહિ ॥ ઘર કાજને પરવશ થઈ, નવી જ્ઞાનનો રે અભ્યાસ મ
નમાંહિ ॥ માં ॥ ૫ ॥ ઘરમોહ કેવલ આણીયો, જાણીયો નહિ કાંઈ સાર ॥
સર્જ્ય ધ્યાન ન સેવીયાં, નવિ જાણ્યો રે કાંઈ પંચાચાર ॥ માં ॥ ૬ ॥
કિંબહુના વિલખે હોવે, મેં પોષિયો પાપકુટુંબ ॥ ધર્મઅંશનેહું સેવ્યો ન
હિં, એમ હારચો રે નર ભવ અવિલંબ ॥ માં ॥ ૭ ॥ તો કારમેં નહિ
સર્યાં, જે બહુ ઘોર દુઃખ દાતાર ॥ એ કુટુંબ સયણાં અતુસરી, દુઃખદાયી
રે એ કીધ સંસાર ॥ માં ॥ ૮ ॥ નિષ્કારણ ઉપગારીયો, જીવલોકે ધર્મ સહા
ય ॥ એ પરમબંધવ સમ સયણ એ, હિતકારી રે સુખ નિર્વૃત્તિદાય ॥ માં ॥

૯ ॥ નિશ્ચયથકી એ સુખ દિયે, તે ધર્મ ટાલે કર્મ ॥ તે દેશ સર્વથકી હોયે, હવે આદરે રે લહું તેહનો મર્મ ॥ માં ॥ ૧૦ ॥ એ સામગ્રી દોહેલી, ચતુરંગ લહેવો દુર્લભ ॥ એ ધર્મ ધ્રુવ અક્ષય અછે, સહગામી રે નહિં જેહમાં દંભ ॥ માં ॥ ૧૧ ॥ છતે આયુષે સાધીએ, જ્ઞાન દર્શન ચરણના યોગ ॥ કર અંબલિ જલપરેં જાય છે, એ જીવિત રે પછી શ્યા હોય જોગ ॥ માં ॥ ૧૨ ॥ ખલ વીર્ય પણ દિન દિન ઘટે, જેમ જાજરેં મૂઢભાંડ ॥ ધૂણુભક્ષકાષ્ટ તણી પરેં, એ અસાર જેર શરીરનો પિંડ ॥ માં ॥ ૧૩ ॥ તપ નાણુ ચરિત્ર નવિ ધર્યાં, વલી કર્યાં આશ્રવ પંચ ॥ ખલ ખંચ નાણી ચિત્તમાં, અનાચારના રે કીયા ખહુલા પ્રયંચ ॥ માં ॥ ૧૪ ॥ જરા રાક્ષસીને મુખેં પડ્યું, એ દેહ રોગનું ગેહ ॥ તારણમાં તરણીતણી, દૃષ્ટિપાતે રે મેં કીધો નેહ ॥ માં ॥ ૧૫ ॥ તે તરણમાં રાગી હોઈ, તે વૃદ્ધભાવેં વૈરાગ ॥ પલિત શિર વલી વિંઠિયો, મુખેં લાલરે ગતદશન વિભાગ ॥ માં ॥ ૧૬ ॥ જલપિંડુ ચંચલ જીવિતં, ક્ષણરંગ ભંગુર દેહ ॥ મૂંઝા કિસી એ ઉપરેં, એ કુસટા રે નારીનો નેહ ॥ માં ॥ ૧૭ ॥ તે ભણી મૂકીને સવે, એ પાપ કરમ અખ સંગ ॥ જરા ન આવે જ્યાં લગેં, નહિં દેહ રે વલી રોગનો સંગ ॥ માં ॥ ૧૮ ॥ હાણી ન ઇંદ્રિયવિષયની, જિહાં લગે બુદ્ધિ વિલાસ તિહાં લગેં ઉદ્ધમ ધર્મનો, કરેં છંડી રે સવિપરની આશ ॥ માં ॥ ૧૯ ॥ તે ધર્મ પણુ સર્વ વિરતિનો, જે પરમ મોક્ષ ઉપાય ॥ પંચ મહાવ્રત ધારણા, જયણા પરેં રે કરીએ ચિત્ત લાય ॥ માં ॥ ૨૦ ॥ ભવસમુદ્ર તરવા ભણી, એ પ્રવર પોતસમાન ॥ જીવલોકમાં એહ જો મલે, નવિ આવે રે અવર ધર્મ ઉપમાન ॥ માં ॥ ૨૧ ॥ જે સુખ નૃપ ભવને સુરભવેં, વલી સિદ્ધનાં સુખ જેહ ॥ તે સવિ એહથી પામીયેં, એહ માંહે રે નહિં કોઈ સંદેહ ॥ માં ॥ ૨૨ ॥ એ દુર્લભ માનવભવેં, વલી શુદ્ધિ સામગ્રી એહ ॥ પામીને નવિ આદરે, તે જાણુજે રે દુર્ગતિનો ગેહ ॥ માં ॥ ૨૩ ॥ જે ઇણુભવેં નવિ આરાધયેં, જ્ઞાનવિમલ ગુરૂની આણુ ॥ તો જમવારો અહેલેં અછે, અવિવેકે રેં હોયે તેહનાં પ્રાણુ ॥ માં ॥ ૨૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ઇત્યાદિક નિંદાકરે, માહણી આપેં જમ ॥ જતિ સમરણુને બલેં, પડિયો ધક ગુણુ તામ ॥ ૧ ॥ ગોવિંદ માહણુ એમ ભણે, મોહ પકમાં મગ્ન ॥ મુજને તેં ઉતારીયો, પ્રિયે પ્રેમમાં લગ્ન ॥ ૨ ॥ સાંપ્રત હવે સંજમ લિયો, ન ક

હું કાંઈ વાર ॥ ઘડીમાં ઘડિયાલાં વહે, શીકરવી ઉદ્ધાર ॥૩ ॥ તે નિસુણી
કહે માહણી, ધન્ય ધન્ય તુમ અવતારા ॥ પ્રીતમ પ્રીતિ ભત્રી પરે, પાલીજે નિ
રધાર ॥૪ ॥ મોહનિશે ભવ મંદિરે, જલણ પ્રમાણ જલંત ॥ અજ્ઞાનમુદ્રિત લો
ચને, ભલે જગ્યો તું કંત ॥૫ ॥ સૂતાએ પણ સંયમી, દ્રવ્યભાવ જગંતા ॥ જગંતા
પણ ઊંઘતા, મિથ્યાત્વી અહમંત ॥ ૬ ॥ એમ જાણા તે દંપતી, ઉત્સવશુ
ઉદ્ધાસ ॥ સંજમ લેવા સંચરયા, સુતકેવલી ગણિ પાસ ॥ ૭ ॥ શિક્ષાદુવિધ
સહિત થયા, નાણ ચરણ ગુણગેહા ॥ ઘણો કાલ આરાધીને, સિદ્ધ થયા ભવિ તેણ
॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥

॥ હાલ ઓગણત્રીશમી ॥ રાગમારૂ ॥ ઋષભદેવ મોરા હો, ઋષભદેવ મોરા
હો ॥ એ દેશી ॥ હવે જંપે ગોયમ પ્રભુ, શ્રીવીરતણ પયવંદી ॥ કહો સ્વામી
એણે માહણે, શું કીધું સુકૃત અમંદ ॥ ૧ ॥ પ્રભુ મુઝ ભંખે હો પાછલે ભવે
સુખકંદ ॥ જેણે તુરત લહ્યો બોધિવૃંદ ॥ મોરા પ્રભુ ભાંખો હો ॥ એ આં
કણી ॥ હવે ગોયમને કહે વીરજી, મધુર ધ્વનિ વાણી હો ॥ નિઃશલ્યપણે
આલોચણા, એણે કીધી યતના આણી હો ॥ ૨ ॥ મોં ॥ યોગસંગ્રહ બત્રી
શ છે, તેહમાં એ પેહેલો હો ॥ નિઃશલ્યપણે લેઈ અનુસરે, તપ પોહાંચ્યા
વે વહેલો હો ॥ ૩ ॥ મોં ॥ પ્રાયશ્ચિત્ત ગુરૂદત્ત જે, કીધું સુવિશેષે હો
॥ શુદ્ધચરણ આરાધિયું, વધિયું પુણ્ય અવશેષે હો ॥ ૪ ॥ મોં ॥ શક અ
ગ્રમહિષી થઈ, તિહાંથી ચવી થાવે હો ॥ એ માહણી સુલહ બોહણી, તેણ
થી સિદ્ધિ પાવે હો ॥ ૫ ॥ મોં ॥ ફરી પૂછે વલી ગૌતમો, પૂર્વે એ સમણી
હો ॥ હુંતી કેમ તે દાખવો, એ વાત મનગમણી હો ॥ ૬ ॥ મોં ॥ પ્રભુ ક
હે એ કેતેક ભવે, ગચ્છાધિક પ્રવરે હો ॥ પરિત્ત સંસારી જાણીએ, પણ ક
ર્મથી નવરે હો ॥ ૭ ॥ મોં ॥ માયાનો છાયા બહુ, તેણે સ્ત્રીવેદ બાંધ્યો હો
॥ ગચ્છપતિ પણ કોઈ કર્મને, જોરે ચરણ ન સાંધ્યો હો ॥ ૮ ॥
મોં ॥ સંકલ પાપનું ઠામ છે, વિબુધ જન એ નિદે હો ॥ કલિ કલુ
ષની ખાણી છે, તપ ચરણ નિકંદે હો ॥ ૯ ॥ મોં ॥ અપયશ કલંક નિ
ધાન છે, એ માયા મૂલે હો ॥ ગોયમ એણે તેણે સમે, પ્રવચનપ્રતિકૂલે હો
॥ ૧૦ ॥ મોં ॥ એહવી માયા દાખવી, પણ સૂરીયે નવિ કીધી હો ॥ અણુ
માત્ર માયા તણી, છાયા નવિ લીધી હો ॥ ૧૧ ॥ મોં ॥ પણ પેહેલાં એ
ભરતમાં, ચૈદ રત્નનો સ્મામી હો ॥ અન્યદિવસ દેશના સુણી, ભવભીતિ તે
ણે પામી હો ॥ ૧૨ ॥ મોં ॥ સુગુરૂ પાસે સંયમ ગ્રહી, આગમ અભ્યા

સેં હો ॥ થયો ગીતારથ સૂરિપદ ઠગ્યો, ગુરુ ગુણને પ્રકાશેં હો ॥ ૧૩ ॥
 મોં ॥ સારણ વારણ ચોયણા, ગચ્છ ભક્તી પરિપાલે હો ॥ યુગપ્રધાન ગુણ
 સારીખો, શાસન અનુઆલે હો ॥ ૧૪ ॥ મોં ॥ તોહે પણ અતિકર્મનો, વિ
 પાકને ગહેને હો ॥ દેવીપણે તે ઉપનો, જિન માયાને વહનેં હો ॥ ૧૫ ॥ મોં
 ॥ કહે ગોયમ પ્રભો એણે ભવેં, માયા નવિ કીધી હો ॥ તો કેમ દેવીપણું લ
 હું, કહો વાત પ્રસિદ્ધિ હો ॥ ૧૬ ॥ મોં ॥ સુણી ગોયમ એણે માહણેં, કીધી
 હતી માયા હો ॥ લાખ ભવને આંતરે, જ્ઞાનવિમલ મને ધ્યાયા હો ॥ ૧૭ ॥
 મોં ॥ સર્વગાથા ॥

॥ દોહા ॥

ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત પુર અછે, સુંદર ગુણ મણિધામ ॥ શ્રી સામાન્ય નરેંદ્ર છે,
 નામે જનને માન્ય ॥ ૧ ॥ રૂપી નામેં તેહની, પુત્રી પરમ ગુણપાત્રા ॥ લોવણ્યે
 માનું પરેં રમા, રંભાદિકને માત્ર ॥ ૨ ॥ અનુક્રમે તરણપણું લહી, પરણાવી
 સા બાલ ॥ તુરત દુઃકર્મના યોગથી, ભક્તી પામ્યો કાલ ॥ ૩ ॥ શોકવિધુર દો
 ભાગિણી, વિધવા વેશ અનિષ્ટ ॥ પામી તેણે અતિ ઘણું, વેદે કૃત એ ક
 ષ્ટ ॥ ઠાતેહવી દુઃખણી દેખિને; કહે પિતા સુણ બાલ ॥ વત્સે પૂરવકૃત ત
 ણો, એ સઘલો જંજલ ॥ ૫ ॥ કીધાં કર્મ ન છૂટીએ, વશમો જેહનો બંધ
 ॥ બ્રહ્મદત્ત નરભવ થયો, સોલ વરસ લગેં અંધ ॥ ૬ ॥ ઉદયે આંચું ભોગ
 ંયાં, વિણ છૂટી નવિ જાય ॥ કર્મ પ્રકૃતિને આગલે, કોણહી જોર ન થાય ॥
 ૭ ॥ તે ભણિ ચિંતા અપહરી, કરી થિરતાયેં મન ॥ કર્મ કઠિનને નિર્દલે,
 કરતું દાનને પુણ્ય ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥

॥ ઢાલ ત્રીશમી ॥ દેશી લૂહરની ॥

॥ કહે જનક તે એહવું હો, કે પંચશે પુરદીયું ॥ પુત્રી તુમ્હ આપું હો,
 કે થિર કરી નિજ હિયું ॥ એહવું જે થાવે હો, કે તે ધન્ય પુણ્ય તણે ॥ ભાગ્યે
 તે કરજે હો, જિનવરને ભવણે ॥ ૧ ॥ નિત્ય નિત્ય જિનપૂજા હો, કે વિવિધ
 પરેં વિરચો ॥ ધર્મક્ષેત્ર સુખેત્રેં હો, કે વારૂં વિત્ત ખરચો ॥ બલી પૂજા ઢાવો
 હો, કે કલ્યાણક દિવસેં ॥ તીરથની યાત્રા હો, કે સંઘાદિક હરષેં ॥ ૨ ॥ વલી
 શ્રાવક શ્રાવિકા હો, કે સાધર્મિક ભક્તેં ॥ વિધિ પૂર્વક શોધો હો, કે સઘલો નિજ
 શક્તેં ॥ પરલોકને સાધો હો, કે તેહને પહિરાવી ॥ વરવચ્ચ વિભૂષણ
 હો, કે કીજેં શોભાવી ॥ ૩ ॥ વલી સમણા સમણી હો, કે આરાધો દોઢ ॥
 ન્યાયાદિક પ્રાસુક હો, કે કલપનીય જે હોઈ ॥ શ્રદ્ધા સતકારેં હો, કે વસં

તિ પ્રમુખ નવધા ॥ આપીને ઠારો હો, કે આપને જેમ સુખા ॥ ૪ ॥ દીન અના
થ ગિલાંણા હો, કે તેહને ઊગારો ॥ વલી દુઃખીયા દારિદ્રી હો, કે તેહને
સાધારો ॥ નિર્મલ શીલ પાલો હો, કે ઉત્તમ કુલ પામી ॥ શ્રાવક ધર્મ આ
સાધો હો, કે ન કરો તિહાં ખામી ॥ ૫ ॥ એમ કરણી કરતાં હો, કે પરભવ
જેમ ન લહો ॥ વિધવાદિક વેદન હો, કે દુઃખડાં દૂર દહો ॥ એમ જનકનાં
વયણાં હો, કે સુણીને સા બાલા ॥ જપે ભરી નયણાં હો, કે જલશું જેમ વા
હાલા ॥ ૬ ॥ કહે એ તનુ કેરો હો, કે કાંઈ વિશાસ નથી ॥ નવિ લહિએ
પિતાજી હો, કે કોઈનું કોઈ નથી ॥ દિનકર પરેં ઉજલો હો, કે વંશ અછેતુમ્હ
ચો ॥ તિહાં કોઈ કલંકેં હો, કે મલિન જ્યું મશિકૂચો ॥ ૭ ॥ તે ભણી મુજ
દીજેં હો, કે કાષ્ઠલક્ષણ કેરી ॥ આણા જેમ સાધો હો, કે કીર્તિ અધિકે
રી ॥ કૂડ કપટની નલિકા હો, કે વલયાપરેં વાંકી ॥ નિજ ધૃત્તિએ આ
લે હો, કે વડવા અહિરાકી ॥ ૮ ॥ ગિરિ નદીપરેં ચાલે હો, કે નીચી વક્ર
ગતિ ॥ અપસા પરેં અપસા હો, કે આશય દુષ્ટમતિ ॥ જિમ રજની વિ
રામેં હો, કે નિઃસ્નેહી દીપશિખા ॥ ક્ષણમાં બહુ રંગી હો, કે જાણે સં
જરેખા ॥ ૯ ॥ જૂડ સાહસ માયા હો, કે અશુચિસ્પૃહા ગેહા ॥ એ સહજના
દોષા હો, કે વિષયની ઘણમેહા ॥ શું બહુ બહુ ભણીયેં હો, કે અવગુણ
ની ખાણી ॥ તેહ ભણી કરી કરૂણા હો, કે કાષ્ઠ દિયો જાણી ॥ ૧૦ ॥ તેહ
સુણી નૃપ ચિંતે હો, કે ધન ધન એહ ધૂઆ ॥ ભુવતી જન ઇલા હો, કે બુદ્ધિ
વિવેક ભુઆ ॥ અહો તનુ નિર્ભમતા હો, કે વંશ કલંક તણો ॥ ભય રાખે
કેહવો હો, કે ધૂઆ રત્ન ગણો ॥ ૧૧ ॥ શુભ શીલ વિભૂષિત હો, કે નમણી
ગયગમણી ॥ જિહાં લગેં મુજ ગેહેં હો, કે એ છે નારીમણિ ॥ એ તનયા
ઉપરેં હો, કે સર્વ ઉવારી કરૂં ॥ કહે રાજ એહવું હો, કે તુજથી સુખ
ધરૂં ॥ ૧૨ ॥ નથી સુત જે માહારે હો, કે તો પણ પુત્ર પરેં ॥ માહારે તું
તનયા હો, કે રાખું દહય પરેં ॥ જિનરાજેં ભાંખ્યો હો, કે ધર્મ કરો
ભાવેં ॥ જેમ ભવ ભવ કેરા હો, કે દુઃખ સઘલાં જાવે ॥ ૧૩ ॥ જે જલણ
પ્રવેશે હો, કે સ્વર્ગવાસ શિવ પામે ॥ તો સર્વ પતંગા હો, કે જાણાવલી કામેં ॥
દાન શીલ તપ ભાવો હો, કે કારણ એહ કહ્યાં ॥ એહ કરતાં પ્રાણી હો,
કે કંઈક સુખ લહ્યાં ॥ ૧૪ ॥ ધ્યાનાનલેં દાજે હો, કે કર્મની કોડિ ગમે ॥ રત્ન
પ્રય યોગેં હો, કે પુત્રી તુંહી રમે ॥ જેમ મેઘની માલા હો, કે પવનેં જાયે
રલી ॥ જેમ કાષ્ઠ સમુદાયેં હો, કે અગ્નિયેં જાયે બલી ॥ ૧૫ ॥ કરી ચિત્ત

પ્રસન્ને હો, કે તપ જપ ચરણ કરો ॥ પદ્મજ્યંતર પદ્મ બાહિર હો, તપ કિ
રિયાનુસરો ॥ વલી દુક્કર તપ છે હો, કે ગુણ રચણાદિ ધણા ॥ જિનશાસન
માંહે હો, કે કાંઈ નથી દુખણા ॥ ૧૬ ॥ આખિલ વર્દ્ધમાનો હો, કે કનકા
વલી રચણા ॥ વલિ મુગતાવલી હો, કે શ્રેણિ પ્રતર ધણાં ॥ લઘુસિંહનિકી
ડિત હો, વૃદ્ધ કીલિતવા ॥ જવ વયર મજ્જ પડિમા હો, કે ભદ્રમહા ભદ્ર
તવા ॥ ૧૭ ॥ વલી સર્વતોભદ્રા હો, કે પડિમા સત્તમીયા ॥ અકુમ્ભી નવ
નવમી હો, કે દશમી ઇગ્યારસીયા ॥ તિમ ખારસ પ્રતિમા હો, કે ભિક્ષુ
તણી ભાંખી ॥ વલી પંચ કલ્યાણિક હો, કે દિન તપ આગમ ભાંખી ॥
૧૮ ॥ થાનક વીશ બોલ્યા હો, કે સિદ્ધના ચક્ર તણો ॥ વલી યોગ ક
પાયા હો, કે ઇન્દ્રિય જ્ય નિસુણો ॥ સંસારનો તારણ હો, કે કર્મ સ્ફુલ્લ ભ
ણો ॥ રાધન દર્શનના હો, કે ચરણારાધ્ય તણો ॥ ૧૯ ॥ એમ આગમે
ભાંખ્યો હો, કે તપ બહુધા ભેદ ॥ વલી અભિગ્રહ ચઉવિધ હો, કે જિન આ
ણા વેદે ॥ ઇહ ભવને પરભવ હો, કે જશ કીર્તિ અર્થે ॥ તે તપ નવિ કરતો
હો, કે ઇન્દ્રિય ગુણ વ્યર્થે ॥ ૨૦ ॥ કર્મ નિર્જર્જર હેતે હો, કે કેવલ જેહ કરે ॥
વિનયાદિક વધતે હો, કે તે ભવ સિંધુ તરે ॥ એમ તપની કરણી હો, કે નિ
ર્જર્જર ગુણ ધારે ॥ શિવમંદિર પામે હો, કે ત્રિવિધ દુરિત વારે ॥ ૨૧ ॥ નિજ
હક શક છોડી હો, કે શ્રાવક ધર્મ કરો ॥ અસદગ્રહને મૂકી હો, કે મુજ હિત
શીખ કરો ॥ એમ કહી નૃપ સોંપે હો, કે કંચૂકીધર નરને ॥ શ્રાવક વ્રત
ધારે હો, કે જાણે પાસ સમો ધરને ॥ ૨૨ ॥ સોંખ્યું જવ ચિત્તે હો, કે રૂપી
રાય કની ॥ ત્રિસંકેષે જિન અરચે હો, કે ખરચે લછછી ધણી ॥ ભણે શ્રુત કરે
તપને હો, કે સામાયિક પોસા ॥ બિહું ટંક આવશ્યક હો, કે કરી ટાલી દોષા
॥ ૨૩ ॥ દીએ દાન વિચિત્રે હો, કે ચિત્ત ઉદાર કરી ॥ દુઃસ્થિત સાધારા
હો, કે વારે વ્યસન ફિરી ॥ નિત્ય ચિત્ત સંભારે હો, કે વયણા અભિય સમર્થ
॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિનાં હો, કે ન ધરે કાંઈ તમા ॥ ૨૪ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૬૨૨ ॥

॥ દોહા સોરહી ॥

॥ એમ કરતાં બહુ કાલ, ધર્મ તણે રંગે કરી ॥ નિર્જમતી સા બા
લ, જાણે તત્ત્વ એ ફરી ફરી ॥ ૧ ॥ હવે કોઈ સમય પ્રમાણ, ખરણ લ
હો નૃપ જનક તે ॥ સુખ સમાધિ સુહ જણ, પુત્ર પપે નૃપ દિન કેતે ॥
૨ ॥ મંત્રી સેનાપતિ શેઠ, મલી વિચાર કિયો ઇશ્યો ॥ નિર્વહશે એ નેહ, અ
ખર ન કોઈ એ જિશ્યો ॥ ૩ ॥ દોહા ॥ એમ ચિંતી રાજ્યે હવે, આપી સુ

તનો વેશ ॥ ૩૫ી રાજ સહુ કહે, પાલે નીતિએ દેશ ॥ ૪ ॥ આવી બેસે
તખત તે, લીયે મુજરો ધરી પ્રેમ ॥ અંતર ભેદ ન કો લહે, શીલ ગુણે ક
રી હેમ ॥ ૫ ॥ હર્ષ હુવે સવિ લોકને, પાલે ન્યાયે રાજ્ય ॥ સાજ સવે
મેલી કરી, રાખે રણની લાજ ॥ ૬ ॥

॥ઢાલ એકત્રીશમી ॥ કલાલણી મહારો રાજિંદ ભોલબો હો લાલા ॥ એદેશી ॥

॥ સુહાસણી ॥ હવે એક દિનને અવસરે હો લાલ ॥ દુર્જય કામ વિ
કાર ॥ સુહાસણી ॥ કામ દશાને આગલે હો લાલ, થાયે ગતિ મતિ
છાર ॥ સું ॥ ૧ ॥ વિષયથકી નવિ ગંજીએ હો લાલ, વિષય તે તીં
ખી અસિધાર ॥ સું ॥ તેણેથી શીલ ન છેદીએ હો લાલ, તેહનો ધન્ય
અવતાર ॥ સું ॥ વિષય ॥ એ આંકણી ॥ યૌવન વયના જોરથી હો લા
લ, યૌવન મોહોટું ભૂત ॥ સું ॥ ખલીયાને પણ એ છેલે હો લાલ, સુ
રનરને પુરૂહત ॥ સું ॥ રા ॥ વિં ॥ સામંતસુત ગુણ રત્ન છે હો લાલ, શીલ
સનાહ તસ નામ ॥ સું ॥ સવિકાર નયણે નિરખીયો હો લાલ, બ
હુ વેલાયે તેણે તામ ॥ સું ॥ ૩ ॥ વિં ॥ સૌમ્ય ગુણે મનુ ચંદ્રમા હો
લાલ, દેહ કાંતિ દિનકાર ॥ સું ॥ રૂપાતિશય ગુણે કરી હો લાલ, શયિ
ને પણ મનોહાર ॥ સું ॥ ૪ ॥ વિં ॥ શીલ રયણ ભૂષિત તનુ હો લાલ,
તત્વાતત્વ વિચાર ॥ સું ॥ જાણે આગમ મર્મને હો લાલ, ન ડોળે ધર્મથી
લગાર ॥ સું ॥ ૫ ॥ વિં ॥ અસ્થિમિંજ રંગી ધણું હો લાલ, જિનમત
નો તે જાણ ॥ સું ॥ તેં જોયો સરાગની દૃષ્ટિથી હો લાલ, તેણે લહ્યું તેણ
વિનાણ ॥ સું ॥ ૬ ॥ વિં ॥ જાણ્યું મયણને પરવશે હો લાલ, જોયું
ધરીય વિકાર ॥ સું ॥ લાખમાંહે પણ લેખીએ હો લાલ, કામી નેહ વિ
કાર ॥ સું ॥ ૭ ॥ વિં ॥ યદ્યપિ ન કહે વયણથી હો લાલ, તો પણ કામો
દૃષ્ટિ ॥ સું ॥ છાની રહે કિહાંથકી હો લાલ, જેમ બ્રહ્માની સૃષ્ટિ ॥ પુષ્ક
ર જલધર વૃષ્ટિ ॥ સું ॥ ૮ ॥ વિં ॥ કુમરે મનમાંહે ચિંતિયું હો લાલ,
ખંડીયું એણે શીલ ॥ સું ॥ જિન વયણું પણ અવગણ્યાં હો લાલ,
ઉપદેશ કીધો અહીલ ॥ સું ॥ ૯ ॥ વિં ॥ ભય પરલોકનો નવિ ગણ્યો હો
લાલ, ન ગણી સભાની લાજ ॥ સું ॥ કલંકિત કરચોનિજ આતમા હો લાલ,
ધિક્ સ્ત્રીસ્વભાવ અકાજ ॥ સું ॥ ૧૦ ॥ વિં ॥ શીલ પરમ સૌભાગ્ય છે હો લા
લ, શીલ પરમ છે રૂપ ॥ સું ॥ શીલ પરમ જીવિત અછે હો લાલ, શીલ
વશે સવિ ભૂપ ॥ સું ॥ ૧૧ ॥ વિં ॥ સુપુરૂષને શીલ રાખવું હો લા

લ, પ્રાણ તજે પણ એહ ॥ સુ૦ ॥ પ્રાણધારણ સ્થિતિ વિશ્વને હો લાલ,
પણ સંતને શીલશું નેહ ॥ સુ૦ ॥ ૧૨ ॥ વિ૦ ॥ તો હવે હમણાં શું ક
રું હો લાલ, જેથો સરાગેં એણ ॥ સુ૦ ॥ સભામધ્યેં બેઠા હુતા હો લાલ,
એમ ભય લહે દદયેણ ॥ સુ૦ ॥ ૧૩ ॥ વિ૦ ॥ જેણે સભા માંહેં ચિંતવ્યું હો
લાલ, મુજ ઉપર વિપરીત ॥ સુ૦ ॥ તો એકાકી મુજને હો લાલ, દેખી કરે
એ અનીત ॥ સુ૦ ॥ ૧૪ ॥ વિ૦ ॥ તિહાં કોણ આડો આવશે-હો લાલ, સુ
દૃઢ સયણ ગુરૂ ખંધુ ॥ સુ૦ ॥ ઇહાં વસવું યુગતું નહીં હો લાલ, એ સભા થઈ
મુજ અંધુ ॥ સુ૦ ॥ ૧૫ ॥ વિ૦ ॥ વલી મુજ નિમિત્તેં એ સુતા હો લા
લ, ઉત્તમ કુલની જાતિ ॥ સુ૦ ॥ પડશે ભવજલ સિંધુમાં હો લાલ, ધોરાં
ધકાર ભ્રમાત ॥ સુ૦ ॥ ૧૬ ॥ વિ૦ ॥ સંપ્રતિ મુજને યોગ્ય છે હો લાલ, દે
શાંતરની યાત્ર ॥ સુ૦ ॥ અવસરેં પ્રવૃજ્યા લહું હો લાલ, કરું આતમ
ગુણ પાત્ર ॥ સુ૦ ॥ ૧૭ ॥ વિ૦ ॥ એમ ચિંતી પૂછી સયણને હો લા
લ, જિન પ્રણમીને કુમાર ॥ સુ૦ ॥ આદ્યો સરલ મનેં કરી હો લાલ, સ
જ્જન એ આચાર ॥ સુ૦ ॥ ૧૮ ॥ વિ૦ ॥ પ્રાણ ઉપર રાજી નહી
હો લાલ, રાજી રહે આચાર ॥ સુ૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ સન્નિધ્યેં હો લાલ,
સંવલે જ્યજ્ય કાર ॥ સુ૦ ॥ શિષ્યો જેણે આચાર, તે નર જગમાં સાર
॥ સુ૦ ॥ ૧૯ ॥ વિષ૦ ॥ સર્વ આથા ॥ ૧૬૪૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ જતાં જતાં આવીયું, હિરણ ઉક્કર નયર ॥ ચિંતે ઇહાં રહેશું હ
વે, મલશે વર ગુરૂ મેહેર ॥ ૧ ॥ વલી એ તયર તણો ધણી, તરપતિ સુણી
એં ખાસ ॥ વિચારસાર નામેં અછે, સેવીયેં તસ માસ ॥ ૨ ॥ વાત
વિચાર કરતાં થકાં, પ્રતિબૂજ્યેં તેહ ॥ સુગુણાને સુગુણો મલે, વાધે જ
જે નેહ ॥ ૩ ॥ એમ ચિંતી નૃપ પાસેં ગયો, કરો પ્રણામ તબ રાય ॥ ગુણેં ૨
જાણો રાજ્યો, પાસેં હવે તે પાય ॥ ૪ ॥ દિન દિન જ્ઞાનની ગોષ્ઠિશું, કરો
રીઝવે રાજન ॥ જાણે જાણજ જે મલે, તો વાધે બહુ વાન ॥ ૫ ॥ પંડિત
ની લાલુ ભલી, નહિં મૂરખની વાત ॥ ઓ લાતાંથી સુખ ઉપજે, ઓ વા
તાંથી દુઃખ થાત ॥ ૬ ॥ એક દિન પૂછે કુમરને, કાણ પુર કોણ તુમ ના
મ ॥ એ મુદ્ર છે કહની, તુમ્હ કરેં એ અભિરામ ॥ ૭ ॥ કોણ સ્વામી તુ
મ્હે સેવીયો, એતા કાલને સીમ ॥ તવ કુમરેં સવિ દાખીયું, પુર કુલ ના
મ અસીમ ॥ ૮ ॥ જે રાજ મેં સેવીયું, મુદ્રા તેહની એહ ॥ કહે નૃપ શબ્દ ક

રણે કહો, જેમ મન ઉપજે નેહ ॥ ૯ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૬૫૬ ॥

॥ હાલ ખત્રીશમી ॥

. ॥ કાન્હજી મેલોને કાંખત્રી રે ॥ એ દેશી ॥

॥ કુમર ભણે સુણો રાજ્યા રે, જે મુદ્રાયેં નામ ॥ તેહનું નામ ન લી
જીએં રે, વિગર જમે ગુણધામ ॥ ૧ ॥ નિસુણો અમારી વાતડી રે ॥ રાતડી
એહવી એહ ॥ જાતડીએં પડે ભાંતડી રે, આપડીમાં દીએ છેહ ॥ નિસુના એ
આંકણી ॥ ચક્ષુ કુશીલ એ જાણીએ રે, જેહને નયન વિકાર ॥ નામ ગ્રહાથી તેહ
નેં રે, હોયે દુરિત પ્રચાર ॥ ૨ ॥ નિં ॥ અણુભુંજે નામ ન લીજીએં રે, તેહનું
હેતુ કુમાર ॥ દાખો તિહાં કહે કુમરજી રે, જે લીજેં નામાચારા ॥ તો તિણ દિન
ન મત્તે આહાર ॥ ૩ ॥ નિં ॥ વિસ્મય લહી રાજ કહે રે, દેખીજેં એ ખ્યાલ
॥ તતકાલ અણાવી રસવતી રે, બેઠો તિહાં ભૂપાલ ॥ ૪ ॥ નિં ॥ પરિકર
સંયુત જીમવા રે, સજ્જ થયા સવિ તેહ ॥ દક્ષિણ કર ગ્રહી ઢાલીયો રે, મુખ
સન્મુખ ધરી નેહ ॥ ૫ ॥ નિં ॥ કહે રાજ તવ કુમરને રે, ચક્ષુ કુશીલનું
નામ ॥ લેતાં વિઘન જે થાયશે રે, દિવ્ય પ્રભાવેં તામ, ભોજન કરતાં જમ
॥ ૬ ॥ નિં ॥ જે દૃષ્ટી પ્રત્યય એ પામશું રે, તો અમે સવિ પરિવાર ॥
આદરશું ચારિત્રનેં રે, એહવો કર્યો નિર્ધાર ॥ ૭ ॥ નિં ॥ આહાર કરેં
વા ઉમાહિયા રે, જેહવે તે રાજન ॥ તેહવે કુમરે ભાંખીયું રે, ચક્ષુ કુશીલ
રૂપી નામ ॥ ૮ ॥ નિં ॥ અહિલે કૃત નરભવેં એણે રે, લીધું જેહવે નામ
॥ તેણ સમે પ્રવચન દેવીએં રે, ચિંત્યું ઊપયોગેં તામ ॥ ૯ ॥ નિં ॥ અ
લિક વચણ મ હોજે એહનું રે, મનશું સાધે કામ ॥ તુરત આણ્યું પરખલ
તિહાં રે, ગજ રથ હય અભિરામ ॥ ૧૦ ॥ નિં ॥ રાજધાની વીંટી જિસેં
રે, ગોયમ તેહવે ભૂપ ॥ પ્રતિબોધ્યો પ્રત્યય લહી રે, અદ્ભુત દેખી અનૂપ ॥
૧૧ ॥ નિં ॥ પ્રણમી કુમર નાશે જિશે રે, ચિંતે મનમાં એમ ॥ સ્વામી વિ
ના દેશ નવિ રહે રે, તો નાશીજેં કેમ ॥ ૧૨ ॥ નિં ॥ ઝૂઝ કડું હમણાં ઘહાં
રે, તો સ્વામીનું કામ ॥ સુધરે જગમાં જસ હોયે રે, સ્વામી ભક્તમાં મામ
॥ ૧૩ ॥ નિં ॥ પચ્ચખ્યું પ્રથમ મત મેં અછે રે, ન ઘરે જીઝવું મુઝ ॥
દૃષ્ટિ કુશીલના નામથી રે, પામ્યું સંકટ ગુહ્ય ॥ ૧૪ ॥ નિં ॥ તો હવે સા
ગારી કડું રે, અણસણને કડું આજ ॥ ત્રિવિધેં શીલનું પારખું રે, કરી
રાખું હું લાજ ॥ ૧૫ ॥ નિં ॥ નિર્મલ શીલધર પુરૂષને રે, વિષ તે અમૃ
ત થાય ॥ જલણ તે જલ થલ જલનિધિ રે, સંકટ વિકટ તે જય ॥ ૧૬ ॥

નિં ॥ એમ ચિંતી મન ધર્મને રે, કરીને શીલ સહાય ॥ જો હું કુશીલ
મનથી હુંગે રે, તો ઇણ સુન્ય હણાય ॥ ૧૭ ॥ નિં ॥ જો સુશીલ ત્રિવિધે
હુવે રે, તો બંધુ પણે હોજો એહ ॥ નમો જિજ્ઞાણું મુખે લણી રે, ચાલીયો
સન્મુખ ધરી નેહ ॥ ૧૮ ॥ નિં ॥ દીઠો સુભદે આવતો રે, કહે તે એહ
નરનાહ ॥ કુમર ભણે હું નરપતિરે, કરી કર ઉંચો ઉત્સાહ ॥ ૧૯ ॥ નિં
॥ જો બલ વીર્ય તુમ્હને હોવે રે, તો દીયો મુજને પ્રહાર ॥ એમ નિમુણી
તે આવીયા રે, કરતા કિલરવકાર ॥ ૨૦ ॥ નિં ॥ જણે યમભૂર્તિધરા રે,
પ્રહરણનામનું કોટ ॥ ચોટ દીયે તે રીશે ભરયા રે, ઉચ્છાલતાં દિલ દોટ ॥
૨૧ ॥ નિં ॥ હણો હણો એમ ભણતા મુખે રે, આવે કુમરની પાસ ॥ ત
વ ગોયમ તેણે અવસરે રે, પસરયો શીલ સુવાસ ॥ ૨૨ ॥ નિં ॥ શાસન
દેવીયે થાંભિયા રે, જેમ લખિયાં ચિત્રામ ॥ કાષ્ટપરે નિશ્ચેષ્ટ થયા રે, સુભ
ટ સવે તેણે હામ ॥ ૨૩ ॥ નિં ॥ પ્રત્યક્ષે ગગને રહી રે, ભાંખે દેવી
એમ ॥ હર્ષ ભરે નિર્ભર થઇ રે, વયણાં બહુ ધરી પ્રેમ ॥ ૨૪ ॥ નિં ॥ ક
બહી ડગે કુલપર્વતા રે, લોપે જલધિમર્યાદ ॥ વિધુ તાતો રવિ શીતલો રે,
કબહિ હોયે અવિસંવાદ ॥ ૨૫ ॥ નિં ॥ પણ સુશીલના શર્મનો રે,
ન હુવે તાસ પ્રમાદ ॥ નિર્મલ શારદ શશિપરે રે, જેહના શીલ સંવાદ ॥
૨૬ ॥ નિં ॥ પરમ પવિત્ર તે પુરૂષથી રે, પાવન હોયે ત્રિભુવન ॥ સર્વોત્ત
મ સુખનો નિધિ રે, જસ ત્રિકરણશુદ્ધ મન ॥ ૨૭ ॥ નિં ॥ જ્ઞાનવિમલ
ગુણ જેહના રે, દીપે જેમ જગ ભાણ ॥ તેભણી શીલવંત ગુણતણો રે, પ્રણ
મો પદ સુવિહાણ ॥ ૨૮ ॥ નિં ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૬૮૩ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તે ભણીતામસ ભાવ સવિ, છંડીને સવિ ચોધ ॥ શીલ સન્નાહને પદે
નમો, દેવી દીયે એમ બોધ ॥ ૧ ॥ કુસુમવૃષ્ટિશિર ઊપરે, કીધિ દશાર્ધ જ
વર્ણ ॥ શીળ તણી ઉદ્ધોષણા, સુણતા ચારે વર્ણ ॥ ૨ ॥ હવે કુમર મૂ
ઝઠા લહે, લહી ચેતન કાણમાંહે ॥ અતિસમરણ ઉપન્યું, અવધિનાણ
પણ ત્યાંહિ ॥ ૩ ॥ એહવે અવસરે ભૂપતિ, કુમર નરખખણ કાજ ॥ ચા
રણ ઋષિને પ્રણામવા, નગરથી જવે લેઈ સાજ ॥ ૪ ॥ અત્ય તુરંગમ ઊપ
રે, ચઢિયો ગિરિમાં જય ॥ કંદરમાં પેખે જિસે, કુમર રૂપ તેણે હાય ॥ ૫
॥ દક્ષિણકરશું આપણે, કરતો શિરોપરિ લોચ ॥ નિજપ્રભુને કહિયા વિના,
ટાલી સવિ સંકોચ ॥ ૬ ॥ સપરિવાર રાજ તિહાં, પેખે કુમર મુણિંદ ॥ છ

૩ ધરયું શિર ઉપરે, સૌવર્માંધિય ઇંદ ॥ ૭ ॥ ૧૬૯૦ ॥

॥ઢાલ તેત્રીશમી ॥ નણદલ બિંદલી દે ॥ અથવા સીતાતો રૂપેં રૂડી ॥ એ દેશી ॥

॥ કનક કમલેં મુનિ બેઠા, રાજ મન લાગે મીઠા હો ॥ ધન ધન મુનિરા
યા, ॥ પ્રણમે જસ મુરનર પાયા હો ॥ ૧ ॥ ધન ॥ એ આંકણી ॥ ઓહિનાણ
બલેં ઉપદેશી, મુણે સવિ ભવિ મુખલેશે હો ॥ ૨ ॥ ધન ॥ અસંખ
જનમની વાત, કહે મુખ દુઃખના અવદાત હો ॥ ધન ॥ ૩ ॥ જેમ થયો સ
મકિત લાભ, થયો તેહ દાખે જેમ આભ હો ॥ ધન ॥ ૪ ॥ ગુરૂવંદી નૃપ મુ
ણે ધર્મ, લીએ સંયમ છેદે કર્મ હો ॥ ધન ॥ ૫ ॥ પરિવાર લીયે પણ દીક્ષા,
પાલે દ્વિવિધેં હિતશિક્ષા હો ॥ ધન ॥ ૬ ॥ તેમ વલી પરચક્રનો ભૂપ, લીયે
સંયમ અપ્રતિ રૂપ હો ॥ ધન ॥ ૭ ॥ તદનંતર અગિવિવહ દેવા, આવી ક
રે મુનિની સેવા હો ॥ ધન ॥ ૮ ॥ દુંદુભિ ગયણું ગણુ વાગે, સવિ દુરિત ઓ
પદ્રવ ભાંગે હો ॥ ધન ॥ ૯ ॥ આકાશેં વદે ઇમ વાણી, ધન કુમર મુનિ ગુ
ણખાણી હો ॥ ધન ॥ ૧૦ ॥ સ્તુતિપાઠેં એણી પરેં સ્તવતા, મનમાંહે પ્રભો
દને વહતા રે ॥ ધન ॥ ૧૧ ॥ અથ સાધુસ્તુતિઃ ॥

॥ રાગ જયજય વંતી ॥ જય જય નમિય ચરણ, દુર્ધર ધરીય ચરણ,
રોગ સોગ જર મરણ હરણ મુનિરાજ હે, તિજ્ય જંતુ સંતાણુસરણ, દમિતા
દુક્કરણ કરણ, અશરણ શરણકૃત ભવિકાજ હે ॥ ૧ ॥ જય જય તિજ્ય દુ
ર્જન મોહ, લધુકૃત માન લોહ, વિગિત કપટ કોહ, અદોહ અમાય હે ॥ પડિ
બોહિય ભવિઅ લોય, તિહુયણુ લદ્ધ સોહ, લીલા જિતમદન જોહ, ધર્મ સ
હાય હે ॥ ૨ ॥ જય ॥ સંવર વર રચણુહ ગેહ, શીલવંતમાં લદ્ધ રેહ ॥ ધ
ર્મવન સિંચન મેહ, કૃત શુભધ્યાન હે ॥ ભવમુખ પરિચિત નેહ, જિતજતરૂ
પ દેહ, તુમ્હપદ તણી ખેહ, સવે ધનિનમાન હે ॥ ૩ ॥ જય ॥ સંશય રજ
સમીર, ભવદવ ઉલ્લસણુ નીર, કુમતિ મહી સારસીર, મેરૂ જિરિધીર હે
॥ કરૂણ રસખીર નીર, નિધિ ઋદ્ધિસિદ્ધિઝાટીર, સંયમ રસાલ કીર, તુંહી વીર
હીર હે ॥ જય ॥ ૪ ॥ ધન ધન તોરી માય, ધન ધન તુજજ તાય, જેણેં ઉચરી
તુંહી જય, તિહુઅણુ ભાવ હે ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુણે ગાય, મુજ મન તુંહી મુ
હાય, નામેં નવનિધિ થાય, એસે મુનિ રાય હે ॥ ૫ ॥ જય ॥ ઇતિસ્તુતિઃ ॥
ઢાલ પૂર્વલી ॥ સુર સુરીના સમુદાય, એમ સ્તવી નિજ ઠામેં જય હો ॥ ધન ॥
॥ ૧૨ ॥ દિનકર પરેં નવ નવ ખેતેં, વિચરે મુનિઅતિ અપ્રમતેં હો ॥ ધન
॥ ૧૩ ॥ નિજ ગોવચ કીરણ સંભાલે, ભવિ કમલને બોધન ધારે હો

॥ ૧૪ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુણે પડિબોહે, સવિ ભવિયણનાં મન
મોહે હો ॥ ૧૫ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૭૦૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે ગૌતમ પૂછે ઇશ્યું, વંદી શ્રીજિન વીર ॥ સુલભ બોધિ એ
કેમ થયો, જતિસમરણ ધીર ॥ ૧ ॥ તવ ભાંખે શ્રી વીરજી, પૂરવ ભવે એ
સાધુ ॥ સમ તૂણમણિ કંચન દૂષદ, સુખ સંયમ નિરાખાધ ॥ ૨ ॥ તેણે
એક દિન અનાભોગથી, વચન તણે કર્યો દંડ ॥ તે પ્રાયશ્ચિત્ત આદર્યું, કર્યો
અભિગ્રહ ચંડ ॥ ૩ ॥ મૌનવ્રત કર્યું તેણે, જિહાં સાવધ વચન ભયેણ ॥
આરાધી સંયમ ગુણે, પ્રથમ કલ્પ સુરસેણ ॥ ૪ ॥ તિહાંથી ચવીને મંત્રિસુ
ત, થયો શીલસન્નાહ ॥ સુલભાબોહી જઇસરો, મહાનુભાવ અથાહ ॥
૫ ॥ સયંબુદ્ધ સુર સાન્નિધ્યે, લેવે સંયમ ભાર ॥ અવધિજ્ઞાની ઉત્તમ ગુણે,
પરવરીષો પરિવાર ॥ ૬ ॥ પરિમિત આયુનિજ તણું, જાણીને મુનિ રાય ॥
અન્નિતાદિક જિને પાવિયો, સમેતશૈલેં જય ॥ ૭ ॥ વચમાં માર્ગે આવીયો,
ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ નયર ॥ તિહાં તે આવી સર્મોસરચા, ટાલ્યાં અશુભને વયર ॥
૮ ॥ સુણી આગમન તેહનું, સપરિવાર નર રાય ॥ રૂપીનામા આવીયો,
વંદનને તિણ ડાય ॥ ૯ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૭૧૭ ॥

॥ ઢાલ ચોત્રીશમી ॥ સરવરિયાની ॥

॥ પાલેં હો હંજ મારૂ થેં ગયા હો રાજ, દીડડો નાહ સુજણ ॥
વારી રંગ ઢોલણાં ॥ એ દેશી ॥

॥ હવે વિધિશું વંદે ભૂપતિ હો રાજ, વિગતમોહમુનિ નાથ ॥
વારી માહારા સાધુજી ॥ મહિ પતિ બેઠો તિહાં હો રાજ, સપરિવાર
લેધ સાથ ॥ ૧ ॥ દીએ દેશના ભવિકાપ્રતેં હો રાજ, સુણજે આણી
ભાવ ॥ ઇંદ્ર અહમિંદ્ર ચક્રીપણું હો રાજ, એ સોહિત્તા લેહેવા ભાવ ॥
૨ ॥ પણ જિનધર્મ એક પામવો હો રાજ, દોહિલો તે જગમાંય ॥
૩ ॥ તેતો સુગુરૂવિણ નવિ સંભવે હો રાજ, જિમ સુરતરૂ વર છાંય ॥
૪ ॥ સુગુરૂ સુદેવ સુધર્મ છે હો રાજ, એ તત્ત્વ ત્રય રૂપ ॥ ૫ ॥ વાં ॥
નિર્મલજલ પરેં શુદ્ધ કરે હો રાજ, તે અકલંક અનૂપ ॥ ૬ ॥ ગુરૂ પ્ર
સન્નથકી હોયે હો રાજ, જે જિન ધર્મની પ્રાપ્તિ ॥ ૭ ॥ તેહથી દર્શન
જ્ઞાનનો હો રાજ, ચારિત્રનો હોયે વ્યાપ ॥ ૮ ॥ અથ સુદેવવર્ણન
॥ દોષ અઢારથી વેગલો હો રાજ, દેવ કહ્યો અરિહંત ॥ ૯ ॥ ચોત્રીશ

અતિશય સંયુક્તા હો રાજ, અનંત જ્ઞાન ભગવંત ॥ વાં ॥ ૬ ॥ અથગુ
 રૂવર્ણન ॥ પંચ મહાવ્રતે વાસીયો હો રાજ, છત્રીશ ગુરુ ગુણયુક્ત ॥ વાં ॥
 આચાર પંચાચારનો હો રાજ, એહવો ગુણ થુણુ નિત્ય ॥ વાં ॥ ૭ ॥ અથ
 ધર્મવર્ણન ॥ જીવદયાયે અત્તંકરચો હો રાજ, જિનઆણા અનુકૂલ ॥
 વાં ॥ વિનય ક્ષમાયે વાસીયો હો રાજ, એ ધર્મ તે કર્મ પ્રતિકૂલ ॥
 વારીં ॥ ૮ ॥ ઇતિ ॥ ભવસિંધુમાં પડતાં થકાં હો રાજ, પ્રવહણુને અનુકાર
 ॥ વાં ॥ તે ધર્મ દુવિધ ભેદે કહ્યો હો રાજ, અણાગારને આગાર ॥ વાં ॥
 સમ તૃણ મણિ રિપુ રચણુને હો રાજ, સર્વ સાવચને ત્યાગ ॥ વાં ॥ સાધુ
 તણો ધર્મ તેહથી હો રાજ, તુરત લહે શિવ પદ લાગ ॥ વાં ॥ ૧૦ ॥ સ
 મકિત પૂર્વક દેશથી હો રાજ, વિરતિ દુવાદસ ભેદ ॥ વાં ॥ અણુવ્રત
 ગુણ શિક્ષા વરૂં હો રાજ, અનુક્રમે હોયે ભવ છેદ ॥ વાં ॥ ૧૧ ॥ દાન
 શીયલ તપ ભાવના હો રાજ, યથા શક્તિ અનાશંસ ॥ વાં ॥ અનુક્રમે
 શિવહેતે હોવે હો રાજ, જિહાં પંચાચાર પ્રશંસ ॥ વાં ॥ ૧૨ ॥ એમ
 સુણી નૃપ કહે સૂરિને હો રાજ, તુમ પદ પોત મેં લદ્ધ ॥ વાં ॥ ભવ સ
 મુદ્રમાં પામીયા હો રાજ, દુર્લભ કણ્ણાસિંધુ ॥ વાં ॥ ૧૩ ॥ પ્રભુ હુ
 લોકને એમ ભણું હો રાજ, અલિત પલિત છે ભાવ ॥ વાં ॥ મરણ જ
 રાયેં ઉપદ્રવ્યો હો રાજ, વિપય કપાય જમાવ ॥ વાં ॥ ૧૪ ॥ તેહના
 ઉપશમવા ભણી હો રાજ, દિયો દિક્ષા મુજ નિર્ગ્રથ ॥ વાં ॥ કહે ગુરુ
 એહવી વાતમાં હો રાજ, મમ કરશે પલિ મંથ ॥ વાં ॥ ૧૫ ॥ એહવે કા
 મેં ન કીજ્યેં હો રાજ, પાણી વલનો વિલંબ ॥ વાં ॥ ઘડીમાં ઘડી ઊ
 થલ હોવે હો રાજ, જેમ જલમાં વિધુ પ્રતિબિંબ ॥ વાં ॥ ૧૬ ॥
 પૂછે સામંતાદિક પ્રત્યેં હો રાજ, કેમ છે તુમ્હ મન ભાવ ॥ વાં ॥ કહે હ
 વણાં જેમ નર નાથ છે હો રાજ, તેમ થાએ સંયમ ભાવ ॥ વાં ॥ ૧૭ ॥
 જે તુમ્હયેં મન આવીયું હો રાજ, તે અમ્હ મનમાં પ્રમાણ ॥ વાં ॥ એ
 ણી પરેં સામંતાદિક સવે હો રાજ, લીયે સંયમ નરરાણ ॥ વાં ॥ ૧૮ ॥
 રૂપી રાજ પણ સંચમી હો રાજ, થયા તિહાં સવિ પરિવાર ॥ વાં ॥ ગુરુ
 કહે એહવી દોહલી હો રાજ, સામગ્રી સુખકાર ॥ વાં ॥ ૧૯ ॥ ઇહાં પ્રમા
 દ કરવો નહિં હો રાજ, તહત્તિ કરી તેણી વાર ॥ વાં ॥ દુવિધ શિક્ષા લહી
 સંચરે હો રાજ, રૂપી સાહુણી પરિવાર ॥ વાં ॥ ૨૦ ॥ ગુરુ વચણેં તે
 રાગીયો હો રાજ, પાસે પંચાચાર ॥ વાં ॥ જ્ઞાનવિમલ ચઢતી કલા હો

રાજ, વાધે અતિહિ ઉદાર ॥ વા૦ ॥ ૨૧ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૧૭૩૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥અનુક્રમેં અનુક્રમેં વિચરતા, પહોતા સમેત શૈલ॥વિવિધ વૃક્ષ છાયા
અછે, ચંપક અંખને કેલિ ॥૧ ॥ સિંહ નિષઘા જિન ભુવન, વાંધા તિહાં જિન
રાજ ॥ ભક્તેં થુણીયા આદરેં, હર્ષિત હૃદય ગુરૂ રાજ ॥ ૨ ॥ બહુ ભવ સંચિ
ત પાપ દહી, અજિતાદિક જિન સિદ્ધ ॥ તે વંદીને ગહગહી, નર ભવનું
ફલ લદ્ધ ॥ ૩ ॥ દુષ્ખખય કમ્મ ખખય, સમાહિ મરણુંચ બોહિલાભંચ ॥
દિયો મુજને એ પ્રાર્થના, કીધી તેણે નિર્દમ ॥ ૪ ॥ વંદી જિનને પર્વતેં,
શિલા પદ લહી એક ॥ મુનિજન પરિકરે પરિવરચા, લીયે સંલેપન છેક
॥ ૫ ॥ હવે રૂપી સમણી ભણે, શીલ સન્નાહ પ્રત્યેં એમ ॥ ભગવન મુજ
ને પણ દીયો, સંલેપના ધરી પ્રેમ ॥ ૬ ॥ ભણે ગુરૂ પૂરવ પાપ જે, પંક પ
ખાલી શુદ્ધ ॥ થઇને આલોચણ લીયો, સંલેપના વિશુદ્ધ ॥ ૭ ॥ શુદ્ધ ભીં
તેં જિમ શોભિયેં, ચિત્ર તણી જેમ રેખ ॥ તેમ નિઃશદ્ય થયા પછી, જે
કીજે તે વિશેષ ॥ ૮ ॥ સંલેષણાને જોષણા, એ જિનશાસન સાર ॥ કર્મક
પાયની સંલેષણા, ઝોષણા શરીર આહાર ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ ગાહા ॥ પરિસેવા
પરિસેવગ, દોસા ગુણા ગુરૂ ગુણા તહય ॥ સંભવિસોહાઇ ગુણા, સમભણા
લોચણા ભિખ્ખુ ॥ ૧ ॥

॥ ઢાલ પાંત્રીશમી ॥

॥ વીર જિણે સર ચરણ કલમ, કમલા કયવાસો ॥ એ દેશો ॥

॥ અથ પ્રથમ દ્વારસ્યાર્થઃ ॥ પાપાચરણ જે પ્રતિસેવા તે પાપ દશ પ્રકારે
સેવાય છે તે કહેછે ॥ પરિસેવા કંદર્પ દર્પ, પ્રમાદ અણા ભોગ ॥ આતુર
આપદ શંકિતાર્થ, સહસાતને યોગ ॥ ૧ ॥ ભય પ્રદ્રેષ અને વિમંસા, એ
દશ બોલે આવે ॥ પાપ પંક તેહના તિહાં, આલોચણ આવે ॥૨॥ અસ્યાર્થઃ॥
ધાવન વદગન હાસ્ય પ્રમુખ, તે દર્પ કહીજે ॥ દુકુચ મુખરી ચેષ્ટના, તે કં
દર્પ લહીજે ॥ ૩ ॥ મઘાદિક જે પ્રમાદ તે, અણાભોગ વિસરતે ॥ ક્ષુધા
તૃષ્ણા રોગાદિકેં, પીડયો આતુર તુરતે ॥ ૪ ॥ દ્રવ્યાદિક અપ્રાપ્તિથી, ચત્તિવિધ
આપદથી ॥ શંકિત તે મહા કાર્ય કરણ, શંકા ન હુએ જિણથી ॥ ૫ ॥ અક
સ્માત્ સહસાત્કાર, સિંહાદિકનો ભય ॥ ક્રોધાદિક પ્રદ્રેષથી, કરે પાપ તે નિર્ભ
ય ॥ ૬ ॥ વિમંસા તે વિચારણા, શિષ્યાદિકે માયા ॥ એ પદ સેવે પાપનાં,
અહિકાણુ તે થાયા ॥ ૭ ॥ ઇતિ પ્રથમ દ્વાર ॥

॥ પડિ સેવક જે પાપનો, તેહને એ દોષ ॥ આલોયણ લેતાં હુતાં, થાયે જેહ
શેષ ॥ ૮ ॥ આકંપિનેં અનુમતેં, જંદિહુ આલાપે ॥ સૂક્ષ્મ અથ બાદરેં, પ્ર
અછન્ન પ્રલાપે ॥ ૯ ॥ શબ્દાકુલને અવક્તવ્યતા, એ કથકના દોષ ॥ તેહજ
પણ તિહાં ટાંસતા, હોયે દુરિતનો શોષ ॥ ૧૦ ॥ અસ્યાર્થઃ ॥ ગુરુવાદિકનેં ભ
ક્તિ ભાવ, અનુકંપા લીયે આલોયણ ॥ અપરાધાદિક લહું કરી, ગુરુ ચિત્ત
સંજોયણ ॥ ૧૧ ॥ તે અનુમાન ન જાણીયેં, દીહુ આલોઈ ॥ પણ અણુદીહું
નવિ કહે, બાદર આલોઈ ॥ ૧૨ ॥ સૂક્ષ્મ સુમ્યાદિક જિકે, તે બહુ બહુ ભાં
ખે ॥ વિશ્વાસાદિક હેતે જાણે, અપરાધનેં આખે ॥ ૧૩ ॥ પ્રછન્ન અવ્યક્ત
સ્વરે કહે, મમણાટા કરતો ॥ અથવા શબ્દાકુલેં કહે, કરહા પરેં ભણતો ॥
૧૪ ॥ અથવા બહુ જન સાંભલે, તેહવી પરેં ભાષે, ॥ અગીતારથ આગ
લ કહે, માયા મન રાખે ॥ ૧૫ ॥ એ આલોયણ લહે તેહના, દોષ એહવા
જાણી ॥ નિઃશદ્ય થઈ પ્રાયશ્ચિત્ત લીયે, ધન્ય તે ભવિ પ્રાણી ॥ ૧૬ ॥ ઇતિ
પડિસેવગ દ્વાર બીજું ॥ હવે આલોયણ કેહેવો પુરુષલીયે તેહના ગુણ કહેછો ॥

॥ આલોયણ લીયે તેહના, ગુણ એહવા જોઈયેં ॥ યોગ્યતાનો ધણી
જે હોયે, તેણેં કર્મમલ ધોઈયેં ॥ ૧૭ ॥ અતિવંત કુલવંત વિનયી, ઉપશ
મી ઇંદ્રિય જય ॥ નાણ દંસણ સમગ્ગ સોધી, લેવે થઈ નિર્ભય ॥ ૧૮ ॥ ચર
ણ યુક્ત તપ કરે શુદ્ધ, અંગીકૃત જેહવો ॥ માયા રહિત અનાશંસતાયે, આ
લોયણે તેહવો ॥ ૧૯ ॥ હવે દશ પદના અર્થ એહ, અતિવંત જે પ્રાય ॥
અનાચાર મૂલ નવિ કરે, કરે તો આલોયે ॥ ૨૦ ॥ કુલસંપન્ન જે પ્રાયશ્ચિ
ત્ત, ગુરુદત્ત તપાદિક ॥ દીધું તે રૂડી પરેં, પહોંચાડે મર્યાદિક ॥ ૨૧ ॥ વિન
યી તે ગુરુ વચન તથ્ય, કરી માને સવિ સાચું ॥ આશું અધિકું દેખી સોધે, ન
કરે મન કાચું ॥ ૨૨ ॥ ઉપશમી મનમાં નવિ ધરે, ગુરુ શું મદ મત્સર ॥
ઇંદ્રિય જય તિ ગારવાદિ, નિર્લોભ અનાદર ॥ ૨૩ ॥ નાણી કૃત્યાકૃત્ય લહે,
દર્શન શ્રદ્ધાની ॥ ગુરુ વચન અનુજાદિકેં, વરતે સાવધાની ॥ ૨૪ ॥ માયા
કપટ નિયડો નહીં, તેણે હેતેં અમાયી ॥ અનાશંસ પાણે પડિવજ્યું, પાલે
ધર્મ સહાયી ॥ ૨૫ ॥ ઇતિગુણદ્વાર ત્રીજું ॥

॥ અથ ગુરુ ગુણ દ્વાર કહે છે ॥ હવે જે ગુરુ આલોયણ આપે, તે ગુરુ
કેહવો હોય ॥ આઠ ગુણેં કરી યુક્ત હોયે, ગણ ધરની જેહવો ॥ ૨૬ ॥
યતઃ ॥ આચારવ મેહારવ, વવહાર વીલએ પકુવવીય ॥ અપરિસ્સાવિ નિ
જજવ, અવાય દંસી ગુરુ ભણીઓ ॥ ૧ ॥ દર્શન જ્ઞાન ચરિત્ર તપ, વીરીય

આચાર ॥ પાત્રે પલાત્રે નિજપરે, ગચ્છનો આધાર ॥ ૨૭ ॥ વ્યવહાર પાંચ
 તણે જે જાણુ, આગમ શ્રુત આણુ ॥ ધારણા જિત એ જાણીયે, તેહનાં પહિ
 આણુ ॥ ૨૮ ॥ કેવલી મણુને ઓહિ પુઠ્ઠ, ચઊદશ દશપુઠ્ઠી ॥ નવ પુ
 ઠ્ઠી લગે હોયે આગમ, વ્યવહાર અપુઠ્ઠી ॥ ૨૯ ॥ આચાર પ્રકલ્પ પ્રમુખ
 શેષ, સંપૂરણતાંઈ ॥ સુત વ્યવહાર એ જાણીએ, અનુદિત પ્રવાહિ ॥ ૩૦
 ॥ દેશાંતર સ્થિત ઉભય સૂરિ, મલવાને ઇચ્છે ॥ પણ ન મલ્યા તદા
 ગૂઢ પ્રશ્ન, વાચનાયે પ્રીચ્છે ॥ ૩૧ ॥ નીકપરે અભ્યંતરે, મુનિયે તે
 જાણી ॥ આણા નામે તૃતીય તે, વ્યવહાર વખાણી ॥ ૩૨ ॥ ગીતા રથ
 મુખથી સદર્થ, પૂર્વથી અવધારી ॥ બાંધ્યું પ્રાયાશ્ચિત્ત જેમને, કરી જેહનું
 જે ભારી ॥ ૩૩ ॥ છઠ્ઠમ આયંબિલાદિક, ત્રસ થાવર ઘાતે ॥ તેમ તે ધારીને
 દીયે, ધારણા બહુભાતે ॥ ૩૪ ॥ એ ચારેને સમ્મતે, મૂલ ગુણ નવિ લોપે ॥
 સુવિહિત ગચ્છે જે ગુણી, ગીતારથ અછે ॥ ૩૫ ॥ જેમ આતુરને પથ્ય રૂપ,
 જિન આણુ દિપાવે ॥ જિત વ્યવહાર તે પાંચમે, તસ જાણુ કહાવે ॥ ૩૬ ॥
 તે વ્યવહારી ગુરૂ કહ્યો, જે લજ્જ વહતો ॥ નર તેહને કરે ઉજમાલ, લજ્જ
 અતિ ગુહતો ॥ ૩૭ ॥ તે ઉઠ્ઠીલજ જાણીયે, ગુરૂ પાપના સોધી ॥ દેવાને
 પણ હોયે સમર્થ, તે પકુઠ્ઠી બોધી ॥ ૩૮ ॥ અપરિસ્સાવિ અતિ ગંભીર,
 કેહના ભર્મ ન દાખે ॥ કોઈના કોઈ આગલ નવિ કહે, સહુશું સમ રાખે
 ॥ ૩૯ ॥ નિર્જવતે પણ દુર્બલે, સખલે પણ સરીખો ॥ આપ સવારથ ન
 વિ ગણે, ગુરૂ કંચન પરખો ॥ ૪૦ ॥ નરકાદિક દુઃખ દાખવે, પાપ વિપાક
 દેખાડે ॥ તે અપાયદંસી કહ્યો, નિજ દુરિત પછાડે ॥ ૪૧ ॥ કડ યોગીને થ
 વિર વૃદ્ધ, પંચાયે જેહો ॥ ગીતારથ જિન શાસને, હોયે જેહ ઉકિક્કો ॥ ૪૨ ॥
 સમયમાને પવયણ ધરે, છેદાદિક શ્રુતનો ॥ જાણુ હોયે તે સુશીલ દૃષ્ટિ, સ
 ગી જિન મતનો ॥ ૪૩ ॥ વૃદ્ધ પરંપર સંમતા, જિન આણુ લેખે ॥ ગાઢ અ
 ગાઢ ને સહ અસહ, પારતંત્ર વિશેષે ॥ ૪૪ ॥ દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવ, વલી
 યોગ્યા યોગ્ય ॥ પુરૂષ વિશેષને ઓલખે, વલીજ્ઞાન આરોગ્ય ॥ ૪૫ ॥ એવો
 ગીતારથ જોયવો, બાર વરસ લગે કાલે ॥ ખેત્રથી સાતસેં જોયણ તાંઈ, ચ
 ઉરંગ નિહાલે ॥ ૪૬ ॥ સર્વ લોકમાં સાર અંગ, ચતુરંગ તે જાણે ॥ તે ચ
 તુરંગના નાશથી, ચઊગઈ દુઃખ માણે ॥ ૪૭ ॥ જેહ અખંડિત વ્રત ચરણ,
 હોયે જેહનાં શુદ્ધ ॥ તે પાસે વ્રત દર્શનાદિ, લીયે શોધિ વિબુદ્ધ ॥ ૪૮ ॥
 એતાદશ ગુણયુત્ત સુગુરૂ, જેહ તે પાસે ॥ લજ્જ ગારવ ભય વિમુ

કત, થઈ સાચું ભાસે ॥ ૪૯ ॥ જેમ ખાલક માય આગલે, સવિ કાજ અ
કાજ ॥ સરસ પણે તેમ ભાંખતો, નવિ શંકા લાજ ॥ ૫૦ ॥ તેમ આ
લોયે જેહ ભગ્ય, ન રહે તસ શક્ય ॥ પાપ રોગજયે તેહના, માયા મિથ્યા શ
ક્ય ॥ ૫૧ ॥ આલોયણે ગુણ હોયે આઠ, તેહ હવે કહીયે ॥ નિશિથાદિક
ગ્રંથે ભણ્યા, ગુરુ મુખથી લહીયે ॥ ૫૨ ॥ ઇતિ ॥

॥ હવે આલોયણુ લીધે કેટલા ગુણ ઉપજે તેનું પાંચમું દ્વાર કહે છે ॥

॥ યતઃ ગાહા ॥ લહુ આદહાઈ • જણુણું, અપ્પ પરણિવિત્તિ અ
જ્જવં સોહી ॥ દુક્કર કરણ અઢાઈ, નિસ્સડાં હોઈ સોહિ ગુણા ॥ ૧ ॥
અથ ગાથાર્થ ॥ હલકો થાયે પાપના, ભરથી જેમ ભારે ॥ વાહક અપસ
ન ભારથી, મન શાતા ધારે ॥ ૫૨ ॥ ગયે પાપે આદહાઈ હોયે, જેમ
નિરૂજ કાયા ॥ આતમ વિરતિ ગુણે કરી, ન ધરે પર માયા ॥ ૫૩ ॥ અ
વ્યપરનિવૃત્તિ એહ, પર પુદ્ગલ કહીએ ॥ વિપયાદિકથી એસરે, ત્રીજે
ગુણુ લહીએ ॥ ૫૪ ॥ ઋણુતા ભાવ વધે જિહાં, તે અજ્જવ ચોથો ॥ શો
ધિ પણે રિપુ જીતિ હોય, જેમ શરનો અબોધો ॥ ૫૫ ॥ દુષ્કર કરણું
એ કહીયું, મન વચન તનુ યંત્રે ॥ આઠા મર્યાદા પરમ, બોલી જેમ તંત્રે
॥ ૫૬ ॥ હોયે નિઃશક્ય પ્રમોદ પુષ્ટ, એ આલોયણુના ગુણુ ॥ જણી જે
ભવિ આદરે, કહ્યો તેહિજ નિપુણ ॥ ૫૭ ॥ આલોયણુ પરિણામવંત, થઈ
ઉદ્ધમ મટે ॥ એમ કરતાં તે અંતરાલે, જે પ્રાણુને છંટે ॥ ૫૮ ॥ તો પણ
આરાધક કહ્યો, સંસારને છેદે ॥ પણ નિર્ધરોલે ન વર્તવું, જે અંતર
ભેદે ॥ ૫૯ ॥ જે પણ ગુરુ પદ આવીને, નિજ દોષ પ્રકાસે ॥ આલોયણુ
લીયે શુદ્ધ ભાવે, કરે તેહ ઉદ્ધાસે ॥ ૬૦ ॥ તો નિઃશક્ય થઈ કરી, શિવ
સુખને પામે ॥ યદ્યપિ તે ન લહે કદાચ, તો વૈમાનિક કામે ॥ ૬૧ ॥ એણીપ
રે આતમ શુદ્ધ થાય, અપરાધ ખમાવે ॥ એ લક્ષણુ છે ભવિકનાં, શુભ
સંતતિ આવે ॥ ૬૨ ॥ જ્ઞાન વિમલ ગુરુ રાજનો, જે વિનય અનુસરીએ
॥ તો ભવ સાયર સહજથી, લીલાએ તરીએ ॥ ૬૩ ॥ સર્વ ગાથા ॥

॥ દોહા ॥

॥ એમ જણી જે આપણે, વિસ્મૃત કરે જે શક્ય ॥ તેહને પણ એ
મ શિખવો, કહી દૃષ્ટાંત અમક્ય ॥ ૧ ॥ સંસારી સંસારમાં, ફરીયો કાલ
અનંત ॥ તે આલોયણુ દોષથી, એમ બોલે ભગવંત ॥ ૨ ॥ કર્મખંધ થાવે
નહીં, એહવો તો વિતરાગ ॥ પણ વાવે પાવે નહીં, ફલ-તસ તે મહાભા

ગ ॥ ૩ ॥ આલોચકને દાખવે, એહવાં જે દૃષ્ટાંત ॥ મલિન વસ્ત્ર નિર્મલ કરે, ખાર દેઘ અત્યંત ॥ ૪ ॥ જેમ મણુને ઐપથ કરે, ખાર દેઘ કરે શોધ ॥ તેમ મર્માદિક દાખવી, નિર્મલ કરે પ્રબોધ ॥ ૫ ॥

॥ હાલ છત્રીશમી ॥ પ્રતિબુઝેરે ॥ એ દેશી ॥

॥ ભવિ ચેતોરે, લહી માનવ અવતાર ॥ દશ દૃષ્ટાંતે દોહિલો, ભવિ ચેતોરે ॥ ભ૦ ॥ જે જશે એ ભવ હારી, તો ફરી લહેવો ન સોહિલો ॥ ભ૦ ॥ ૧ ॥ ભ૦ ॥ કહેવું તેહને એમ, મનમાં શક્ય ન રાખશે ॥ ભ૦ ॥ ભ૦ ॥ શક્ય મહા દુઃખદાયી, જેમ એક અશ્વને દાખવ્યો ॥ ભ૦ ॥ ૨ ॥ ભ૦ ॥ અશ્વ એક વર રત્ન, જેમ કોઇક નૃપને હુતો ॥ ભ૦ ॥ ભ૦ ॥ તેહ અશ્વને પ્રભાવે, સંપદ વધતી ખિતી હુતો ॥ ભ૦ ॥ ૩ ॥ ભ૦ ॥ ખીજ સવિ રાખન, તેં નૃપશું મત્સર વહે ॥ ભ૦ ॥ કહું કેતુરે ॥ કોઇ એહવો નર હોયે, જે તુરંગ લાયે એમ કહે ॥ ભ૦ ॥ ૪ ॥ ક૦ ॥ પડહ વખવે તેહ, એક નર તિહાં પડહો જલે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ તે તો જોઇ તસ મર્મ, પણ તે તુરંગ ન નિકલે ॥ ભ૦ ॥ ૫ ॥ ક૦ ॥ કલખલ અનેક ઉપાય, કરે પણ તે પાસે ન આવહી ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ તુરંગ ગ્રહણને કાજ, તે અવકાશ લહે ન હિં ॥ ભ૦ ॥ ૬ ॥ ક૦ ॥ તો તેણે અવસરેં તામ, પગે કંટક ઘાલીયો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ ખીસાણો તેણે શક્ય, ન ચલે તેહ ચલાવીયે ॥ ભ૦ ॥ ૭ ॥ ક૦ ॥ દિન દિન ઝરતો જય, ખાતો પીતો પણ અશ્વ તે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ દેખી ભૂપતિ તામ, વૈધને દેખાવે અશ્વ તે ॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥ ક૦ ॥ વૈધે જે યો તેહ, પણ કોઈ રોગ ન અટકલ્યો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ જણ્યું કોઈ અવ્યક્ત શક્ય, જેહથી થાયે દુખસો ॥ ભ૦ ॥ ૯ ॥ ક૦ ॥ લીપ્યો જીણે પંક, તિણથી થાનકને ઉપડ્યો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ શક્ય પ્રદેશે તેહ, ઉન્નત જણીનેં પગ જડ્યો ॥ ભ૦ ॥ ૧૦ ॥ ક૦ ॥ નહરણીયેં કાઢ્યો સાલ, સજ્જ થયો તે અશ્વ તિહાં ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ તે નર થયો નિરાશ, પડહ છબ્યો નિષ્ફલ થયો તિહાં ॥ ભ૦ ॥ ૧૧ ॥ ક૦ ॥ એણી પેરેં ખીજે અશ્વ, શક્ય જિહાં સજ નવિ થયો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ એણીપરેં સાધુ શક્ય, અંતર અરિ જે ક્ષય નવિ ભયો ॥ ભ૦ ॥ ૧૨ ॥ હવે ખીજે દૃષ્ટાંત કહે છે ॥ ક૦ ॥ અથવા કંચક નામ, તાપસ ફલ લેવા ગયો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ અટવી માંહે તેણ, નદી તટે મોણો તર રહ્યો ॥ ભ૦ ॥ ૧૩ ॥ ક૦ ॥ તે ફલ ખાધાં તેણ, પામ્યો શરીરેં ગીસાણતા ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ પૂછીયું વૈધને તેણ, પણ

ન કહી તાસ નિદાનતા ॥ ભ૦ ॥ ૧૪ ॥ ક૦ ॥ વૈવેં કહ્યું ધૃતપાન. રોગ નિદાન
લહું નહિં, ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ અધિક થયું તસ ગ્લાન, તપિસને અંગે
સહી ॥ ભ૦ ॥ ૧૫ ॥ ક૦ ॥ વલી પૂછ્યું તેણે વૈધ, ફલ ભક્ષણ દાપ સ
વિ કહ્યો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ વમન વિરેચન ધૂપ, પ્રમુખ ભેષજ તે સવિ સહ્યો
॥ ભ૦ ॥ ૧૬ ॥ ક૦ ॥ વૈવેં કીધો સજ્જ, ગ્લાનતા તસ દૂરે ગઈ ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥
એણી પેરે આપણ શલ્ય, કહ્યો અકહ્યો એણીપેરે થઈ ॥ ભ૦ ॥ ૧૭ ॥ ક૦ ॥
કીધો અદીધો દંડ, હૈયડે દુઃખ ઊપજવતો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ સાધુને શ્રાવક લો
ક, બેહુ વગેં સુખ દુઃખ પાવતો ॥ ભ૦ ॥ ૧૮ ॥ ક૦ ॥ દીધો પૂરણ તેહ, ન કરે
તોપણ દુઃખ દીધે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ અણ દીધો દુઃખ હેત, એમ બહુ ભેદે લહોહી
યેં ॥ ભ૦ ॥ ૧૯ ॥ ક૦ ॥ દીધો દંડ સુસાધુ, કરતો શાશ્વત સુખ લહે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥
અણ ઊદ્વરિત જે સાલ, તે સંસારનુ ફલ કહે ॥ ભ૦ ॥ ૨૦ ॥ ક૦ ॥ એ દંડ લેવો
દુર્લભ, જેહથી ભવ ભય સવિ ટલે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ એમ જેણી ભવિ જીવ,
ગીતારથ સંગે મલે ॥ ભ૦ ॥ ૨૧ ॥ ક૦ ॥ તે ભણી વત્સે શલ્ય, ઉદ્ધર
સંયમ નિર્મલો ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ પરભવ નવિ મૂકાય ॥ ક૦ ॥ પરભવ પા
પના આમલો ॥ ભ૦ ॥ ૨૨ ॥ ક૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ યોગ, પામી પાપ ન
ઉદ્ધરે ॥ ભ૦ ॥ ક૦ ॥ તેનિજ દુષ્કૃત હેત, ભવ સાયર લહુ નવિ તરે
॥ ભ૦ ॥ ૨૩ ॥

॥ દોહા ॥

॥ વત્સે એણી પેરે જણીનેં, આલોઈજે પાપ ॥ બાલ ભાવથી જે
થયા, પ્રગટ પ્રચ્છન્ને આપ ॥ ૧ ॥ તહત્તિ કહીનેં પડિવજ્જે, સવિ ગુરૂ
કેરા વયણ ॥ વંદીને ગુરૂ આગલે, ખામે જલ ભરી નયણ ॥ ૨ ॥ દર્પ કંઠ
પેં પ્રમાદથી, અનાભોગ સહસાકાર ॥ સવિ આલોયાં દુરિત જે, એક મૂકી
દૃષ્ટિ વિકાર ॥ ૩ ॥ તદનંતર ગુરૂ એમ કહે કાંઈ વિસરાયો તુજ્જ ॥ સા ક
હે જનમથી આજ તાં, મેં ભાંખ્યું સવિ ગુજ્જ ॥ ૪ ॥ તવ ગુરૂ કહે એક વિ
સરીયું, વત્સે તે સંભાલ ॥ રાગ દૃષ્ટિ તેં મુજ્જને, સભા માંહે નિહાલ ॥ ૫ ॥
તે આલોવું તાહરે, વિસરીયું તે કર્મ ॥ તે નંદી આલોયજ્જે, એ ભાંખ્યો ત
સ મર્મ ॥ ૬ ॥ તે નિમુણીનેં ચિત્તમાં, પેઠો કોઈ દંભ ॥ આયતેં જેહનેં
અશુભ છે, શું કરે તસવ્રત બંભ ॥ ૭ ॥ દુર્દ્ધર કર્મવિપાક છે, જેહના ફલ કિં
પાક ॥ જાતિ શ્વપાક કહ્યો ભલો, પણ માઠો કર્મ વિપાક ॥ ૮ ॥ ગંધ ન જ
યેં લસણની, જે શતધા વાસ બરાસ ॥ ખલ જલપેરે કૃત કર્મનો, દુર્દ્ધર ટ

લવો પાસ ॥ ૬ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૭૨૦ ॥

॥ હાલ સાડત્રીશમી ॥ તુજ સાથે નહિં બોલું મારા વાલા, તેં મુજ ને વીસારીજી ॥ એ દેશી ॥

॥ એમ નિસુણીને રૂપી સમણી, કહે સ્વામી તેણી વારે જી ॥ રાગ દૃષ્ટિ મેં તુમ્હને જોયા, આ સ્થાન સભા મઝારે જી ॥ શીલ પરીક્ષણ હેતે જોયા, નહિં મુજ કિંપી વિકાર જી ॥ તેહની શું આલોચણ આવે, અનાચાર કે અતિચાર જી ॥ ૧ ॥ સઘડે શુદ્ધ અધું હું સંપ્રતિ, આલોચણ શી એહની જી ॥ એમ સુણી વચ મનમાં ચિતે, માયા જણી તેહની જી ॥ સ્ત્રી સ્વ ભાવને ધિગ્ર ધિગ્ર હોજે, માયા જુઝનું મૂલ જી ॥ તપ જપ નિયમ તણો ખ પ કરતાં, રહેતાં સિંગ અનુકૂલ જી ॥ ૨ ॥ અહો અહો ન ગઈ તોહી માયા, ગત્રીયો ગુરૂ ઉપદેશ જી ॥ નાહું સૂત્ર પુણ્ય થયું સૂનું, પૂણ્યો આભિનિવેશ જી ॥ શમી પક્ષવેં બેલું કીધું, સાગ પત્રેં ઉલ્લેચ્યું જી ॥ નીરપરેં ઘણી એં સંયમનું, ફલ માયાયેં વેચ્યું જી ॥ ૩ ॥ કરૂણાવંત મુનીશ્વરે ફરીનેં, બોલાવી તે અજ્ઞ જી ॥ માયાથી પ્રાપ્ત મત ગમજે, એતા દિનની પવ જ્ઞ જી ॥ લખખણાનામા રાજ સુતાનો, શું દૃષ્ટાંત ન સુણીયો જી ॥ મન ચિંતિત અતિચાર ન ભાખે, લજ્જા ગારવ મુણિયો જી ॥ ૪ ॥ ભવ કાંતાર માંહી સાલમીયાં, ગમીયાં દુઃખમાં જન્મા જી ॥ પ્રભુ તે લખખણા અજ્ઞ કહો તે, કેણી પેરેં બાંધ્યું ક્રમ્મા જી ॥ તાસ ચરિત્ર ભવ નિગ્ગહ કારણ, સા રણ રૂપેં દાખે જી ॥ છેદાદિક ગ્રંથેં જે દાખ્યું, તેહની લેઈ સાખે જી ॥ ૫ ॥ સંપ્રતિહું ડાવ સર્ધિણિ પહેલાં, ચોવીશીથી પહીલી જી ॥ એશીમી ચોવીશી જ્યારે, વાત તિહાંથી ફેલી જી ॥ તીર્થકર ચોવીશમો હુઓ, સાત હાથ તનુ માને જી ॥ ધર્મસિંહ નામે તેણિવારે, ભરત ભૂમિ પરધાને જી ॥ ૬ ॥ ઘરણિ પ્રતિષ્ઠિત નયરેં જંબુ, દાદમ નામે ભૂપ જી ॥ શ્રીમતી નામે રાણી તેહની, શચિરૂપે તે અનુપ જી ॥ તેહને પુત્ર સુરપને સુગુણા, અછે અનેક વિવેકા જી ॥ પણ તેહને પુત્રિ નહીં કોઈ, ઇચ્છા તસ અતિરેકા જી ॥ ૭ ॥ દાય ઉપા, ય દેવાદિક માને, થઈ તનયા તસ એકા જી ॥ લક્ષણા યુક્ત સુલક્ષણા નામે રૂપે રંભાધિક શંકા જી ॥ કલા ચોસઠ તણી મઠ વાસિણી, અનુક્રમે ચાવન પામી જી ॥ તે દેખીને નરપતિ ચિતે, એ સમ પતિ કોઈ કામી જી ॥ ૮ ॥ રૂપે વિસ્મિત થઈને ભાંખે, આસ્થાન સભામાં બેસી જી ॥ ભો ભો મંત્રી સામંતાદિક સુણે, વર જુઓ કોઈ સુવેશી જી ॥ તવ સચિવાદિક સહુ એમ

ભાંખે, સ્વયંવર મંડાવો જી ॥ ઠામ ઠામના ગુણી બહુ રાજ, કુમર બહુ
તેડાવો જી ॥ ૯ ॥ તવ રાજ્યે વરનો મંડપ, રચિ રાજનને તેડે જી ॥
ચતુરંગ સેનાયે પરવરિયા, આઘ્યા ન કરી જોડ જી ॥ શુભ મુદ્ધત શુભ
વેલા લગને, સા સિત વસ્ત્રને પહેરે જી ॥ ચંદન ચર્ચિત ગાત્રને ચા
મર, છત્ર શિર ધરિ મેહેરે જી ॥ ૧૦ ॥ ઊજ્જ્વલ નિર્મલ કુસુમચી
માલા, સુકુમાલા સા બાલા જી ॥ કામદીપિકા પરે તે દીપે, ભૂષણ ઝાક ઝ
માલા જી ॥ ચમક પરે નૃપ ચિત્ત અય જ્યે, ચંચે મુગતામાલા જી ॥ સ્વ
યંવર મંડપમાંહે આવે, ફાવે તે વરસાલા જી ॥ ૧૧ ॥ જંબુદ્વારિમ નૃપને
વયણે, કંચુકી પુરૂષ દેખાડે જી ॥ સવિ રાજના બલ ધન દેરાડ, ચરિત્ર ભક્ષાં
તે ભવાડે જી ॥ નામ ગોત્ર કહેતાં બહુ નરપતિ, ચિત્તમાં કોઈ ન ગમીયો જી
॥ અનુક્રમે રાજપુત્ર એક પરગટ, ગુણ નિસુણી ચિત્ત રમીયો જી ॥ ૧૨ ॥
તસ ગતે કદલી સ્વયંવર માલા, આરોપે તે લખણા જી ॥ જય જય શ
બ્દ થયો સ્વયંવરમાં, ગુણ બોલે શુભ ધિષણા જી ॥ જયે વિદા દાન દિરાં ત
સ બહુલાં, ધન કણ કંચન મોતી જી ॥ નિરખી પરખી લક્ષણવંતો, પતિ
ને બહુપરે જોતી જી ॥ ૧૩ ॥ અયુષ કર્મના ઉદયથી તેડનો, પતિ પંચત્વને
પામ્યો જી ॥ કંકણ બંધ હજી નથી છૂટો, તેડવે એ દુઃખ દામ્યો જી ॥ ચો
રીમાંહે એકવું દુઃખ દેખી, હાહારવ બેકુ પક્ષે જી ॥ પતિ સંસ્કાર અગ્નિમાં
કીધો, સ્વયંવર લોક સમક્ષે જી ॥ ૧૪ ॥ વિત્તપંતી રોતી તે લખણા, નિર
ખી જનક એમ ભાસે જી ॥ મરણ ઉપરે કાંઈ જોર ન આવે, ચક્રો શકાદિક
વિણાસે જી ॥ કિશકેય દત્ત કામત આપયુ સન, તેડનું ઇલાં શું ચારો જી
॥ એમ જાણીને વત્સે સુત્રજણે, શોક સંતાપ નિવારો જી ॥ ૧૫ ॥ ધીરપ
ણું કરી મનમાં પુત્રી, એ વિધવા તન આઘ્યું જી ॥ સકલ દુરિત દોર્લા
ગ્યનું સ્થાનક, અપમંગલ એ પાઘ્યું જી ॥ સવિ સાંસારિકકામમાંહેથી,
લેખે કાઢી નાખી જી ॥ સાસર પીયર બેકુ ઠામે તે, દવત્તી કરીને ભાંખી જી
॥ ૧૬ ॥ તે ભણી ચિત્ત પ્રસન્ન કરીને, નિજ કૃત કર્મ અહિપાસો જી ॥ દા
ન દીધો ને જિનવર અર્ચ્યો, ખરચો ધન સુખ વાસો જી ॥ વિધવ
પ્રોષિતપતિક સતીને, ભણવું શાસ્ત્રનું સુણવું જી ॥ સંગતિ સુશાદ
સમણીની કીજે, એકજ ચિત્તમાં સુણવું જી ॥ ૧૭ ॥ જિનમત કુશલ
જે વૃદ્ધ કંચુકી નર, તેડની પાસેં થાપી જી ॥ લખણાને ગૃહિધર્મે જો
ડી, કોડી ગમે ધન આપી જી ॥ અન્ય દિનેં તસ નયરેં આઘ્યા, જિનભૂષ

ણ જિન રાયા ७ ॥ સમવસરણ કીધું તિહાં દેવેં, પરપદ્ધાર સુહાયા
 ७ ॥ ૧૮ ॥ ધર્મ દેશના નિરૂપમ ભાંખે, તિહાં નરેંદ્ર પણ આવે ७ ॥ ઊ
 ઘાન પાલકેં વધાવ્યો તે, વધામણી બહુ પાવે ७ ॥ સર્વ ઋદ્ધિ સવિ સય
 થું સંયુત, વિધિશું ત્રિગટે પેસે ७ ॥ ત્રિ પ્રદક્ષિણ પંચાંગ નમીનેં, વિધિ
 શું સ્તવતો બેસે ७ ॥ ૧૯ ॥

॥ રાગ ભૈરવ ॥ તું જયો તું જયો, તુંહી જિનરાજ રે ॥ તુમથકી સવિ
 સરે, ભવિકનાં કાજ રે ॥ તુંગા ૧ ॥ અસુર સુર વિસર નર, કિન્નર આલિ રે ॥
 ચરણ રજ તાહરી, કરે નિજ ભાલ રે ॥ તું ૦ ॥ એ આંકણી ॥ મોહ સદોહ
 તમ, તિમિર સંભાર રે ॥ દૂર હોયે તુમ્હ દર્શન દિનકાર રે ॥ તું ૦ ॥ ૨ ॥
 વિમલ ગુણગણ મહાક્ષીર નિધિ નીર રે ॥ ઊલ્લસિત રોહિણી રમણ સમ ધી
 ર રે ॥ તું ૦ ॥ ૩ ॥ કમલ દલ નાલ વર કોમલ બાંહીરે, તાહરી દેશના સુર
 તર છાંહી રે ॥ તું ૦ ॥ ૪ ॥ તરણ કર્ણા રસ સરસસુરસિંધુ રે ॥ તાહરું શા
 સન ત્રિભુવન બંધુ રે ॥ તું ૦ ॥ ૫ ॥ જ્ઞાનવિમલાદિ ગુણ ગહન ધનનીર રે ॥
 ભાવ અરિ વારવા તુંહી વર વીર રે ॥ તું ૦ ॥ ૬ ॥ ઇતિ ગીતં ॥

॥ રાગ વસંત ॥ સકલ સમીહિત દાયક લાયક, નાયક તું જિનરાજ ॥
 સુર નર નાયક પાયક તાહરા, પરિસેવે તુમ પાય ॥ ૧ ॥ સ૦ ॥ કલિમલ વા
 રણ શિવસુખ કારણ, કારણ ભવિનાં ચિત્ત ॥ ગંગાનીર ધૂરહરહાસાધિક,
 ઉજ્જવલ નિર્મલ ચિત્ત ॥ ૨ ॥ સ૦ ॥ સજલ જલદ બાલા સમ ચાલા, બ્યા
 લ પરેં સંસાર ॥ તે તુમે નિસ્તરીયો દુઃખ દરીયો, તરી સહેજ અપાર
 ॥ ૩ ॥ સ૦ ॥ જય જય તું દૂરીકૃત મંગુલ, મંગલ કેલિ નિવાસ ॥ વાસવ
 પૂજિત ચરણ સરોરહ, સુરભૂરહકૃત વાસ ॥ ૪ ॥ સ૦ ॥ દંભધરણી ભેદન વર
 ખેદન, સાર સીર ઊપમાન ॥ તું જય જ્ઞાનવિમલ વરદર્શન, ચરણ કરણનુ
 ધામ ॥ સ૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ સ્તુતિદ્વયં ॥ ૨ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ એણી પરેં સ્તવીને નરપતિ બેઠો, પેઠો સભાના મન
 માં ७ ॥ જયભૂષણ જિન હવે ઉપદેશેં, ધર્મને નંદન વનમાં ७ ॥ ભવ
 સ્વરૂપ એમ ભાસે વાસે, અનિત્યતાદિક ભાવે ७ ॥ પવન પ્રણેલિત પદ્મિ
 ની દલ જલ, પરેં ક્ષણમાંહે નસાવે ७ ॥ ૨૦ ॥ પિય પરિચણ સભોગા
 ભોગા, આગર બહુ દુઃખ કરા ७ ॥ જીવલોકમાં પ્રાયેં દીસે, સવિ પુદ્ગલ અ
 વકેરા ७ ॥ શકાદિકને અપ્સર ભોગા, તે પણ ભંગુર ક્ષણમાં ७ ॥ શોકાન
 લ તાપેં સવિ તપીયો, જેમ જલલોહ ન વામા ७ ॥ ૨૧ ॥ ચક્રીને પણ ચક્ર

સમે એ, ભવનું ચક્ર છેજેતાં જી ॥ અપરિચિત કામ ભોગેં જાયે, નિશ્ચેં ન
રકેં રોતાં જી ॥ ઇતર પ્રાણીનું શું કહેવું નૃપ, નિત્યેં દુઃખીયા દીસે જી ॥
આપ ઊદર ભરવાને હીણા, દીણા કેમ તે ઊણસે જી ॥ ૨૨ ॥ સુખ સંસાર
માં તિલ તુલ્ય શતમેં, ભોગેં સુખ નિરૂપાધેં જી ॥ જેતાં તો તે કાંહી ન દી
સે, તે ભણી બુદ્ધ શિવ સાધે જી ॥ સિદ્ધમાંહે નિરૂપાધિ અતીંદ્રિય, સુખ તે
સાદિ અનંત જી ॥ તે સુખ સંયમ ધર્મ આધીનહ, એમ બોલ્યા ભગવંત
જી ॥ ૨૩ ॥ ધન ધન તે જે જિનની દીક્ષાં, દુર્લભ લહી આરાધે જી ॥ અપ્ર
માદ પણે નિરાશંસતા, મુદ્ધુત્તર ગુણ સાધે જી ॥ એમ ઊપદેશ સુણીને રા
જ, ભવભયથી ઉભગ્ગો જી ॥ શિવસુખનો રસીયો થઈ જિનવર, ચરણે આ
યે વિભગ્ગો જી ॥ ૨૪ ॥ પુત્ર કલત્ર પરિચળ લેઈ સાથેં, લખણા સાથેં લેવે
જી ॥ દીક્ષા લહી ઉત્સાહ ધરીને, શ્રીજિનના પદ સેવે જી ॥ થવિર મુનિને
સોંપ્યા રાજદિક, મુનિવર ના પરિવારેં જી ॥ લખણા તે શ્રમણીને સોંપી,
દુવિધ શિક્ષાને ધારે જી ॥ ૨૫ ॥ સારણ વારણ ચોયણ ને પડિ, ચોયણ
વિવિધ પ્રકારેં જી ॥ વિસરે તે સંભારણ સારણ, વારણ અકૃત્યને વારે જી
॥ ચોયણ તે વચનાદિકેં પ્રેરણ, ન્યૂનાધિકતા ભાખી જી ॥ પડિચોયણ તે
દંડ આકરો, દેવે પ્રવચન સાખી જી ॥ ૨૬ ॥ એમ સંયમ મર્યાદા ધરતાં, કે
તોએક ગયો કાલ જી ॥ સંયમ યોગ સમાધિ યુગતા, ભગતા નમતા
ભાલેં જી ॥ ગુણગુરુ ગુરુના જ્ઞાનવિમલ મતિ, સાધે જિનની આણા જી ॥ પા
લંતાં ટાલંતાં બહુવિધિ, અતિચારનાં ડાણાં જી ॥ ૨૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૭૫૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે એક દિન તે લખખણા, ઉદેશાદિક કાજ ॥ અસજ્જાઈ જેવા
ભણી, વસતિ શુદ્ધિને સાજ ॥ ૧ ॥ પ્રવર્તણીના વચણથી, કરવાને અનુયો
ગ ॥ જેવા જવે બાહેરેં, કોઈક કર્મને ભોગ ॥ ૨ ॥ ચીડી મિથુન તિહાં કીલતું,
દીઠું લખણાયેં તામ ॥ કોકાદિયેં રતિ કેલિ કરે, જેઈ નયણ અભિરામ ॥ ૩ ॥
૩ ॥ તરણપણે ઉપર ચઢે, વારંવાર ધરી પ્રેમ ॥ લખણા નિર્લખણા થઈ,
ચિત્તમાં ચિતે એમ ॥ ૪ ॥ પાપકર્મના ઉદયથી, એહ યુગલ કૃતપુણ્ય ॥
સ્વતંત્ર છંદપણે રમે, કાલ જાયે નહિં શૂન્ય ॥ ૫ ॥ પંખ સમારે ઠણક દીયે,
મુખમાં ઘાલે ચૂણ ॥ દંપતી દિલભર યોગથી, અવર પ્રેમ કહો કોણ ॥ ૬ ॥
પ્રાણ દીયે પરગટ પણે, તો શી અવરની વાત ॥ સંપૂરણ સંભારતાં, શાતા
દીયે સાક્ષાત ॥ ૭ ॥ તે સંયોગ ન અનુભવ્યો, અહેલેં ગયો જમવાર ॥ બિ

હાં સંકલ્પ સમે નહી, તિહાં રથો બાહ્યાચાર ॥ ૮ ॥ એહ રીતે ક્રીડા જોવ
તાં, ઉપજે મનમાં હર્ષ ॥ મુજથી એ અતિ સુખીયાં, પંખીયાથી હું નિઃ
કર્ષ ॥ ૯ ॥ જો મૈથુન સેવા તણું, મુજને સુખજો હોત ॥ તો શાને સંયમ
લીયત, કરતદાન પુણ્ય પોત ॥ ૧૦ ॥ સંયતને તો જિનવરે, જોવું પણ પ્ર
તિષિદ્ધ ॥ કીધું પણ સીધું નહીં, એહથી મન ન વિરદ્ધ ॥ ૧૧ ॥ ગતવેદી
પ્રભુએ લલ્યું, નહિં તસ વેદનું દુઃખ ॥ રતિસેવા મેવાપરે, મીઠાં લાગે સુ
ખ ॥ ૧૨ ॥ એણીપરે તેણે એમ ભાવીયું, વસી ક્ષણંતરમાંય ॥ ભા
વના આવી વિષયથી, વૈરાગનીની ત્યાંય ॥ ૧૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૭૭૧ ॥
॥ દાલ આદત્રીશમી ॥ ગિરિમાંગિરિઓ ગોરો મેરૂ ગિરિવડો રે ॥ એ દેશી ॥

॥ ધિગ્ ધિગ્ મુજને ગત લક્ષણ હું પાપિણી રે, લાગું એ મુજ
પાપ ॥ મનથી રે તનથી રે, સેવ્યા વિણ લાગ્યું ધણું રે ॥ ૧ ॥ જોતાં જોવ
ખોભાણું મનડું માહેરૂં રે, તો જો હોયે સંયોગ ॥ જિહારે રે તિહારે રે, કેમ
ધીરજ ટકે તે ભણું રે ॥ ૨ ॥ હેતુ વિકારના મદ્યે પણ જસ મન નવિ ડગે
રે, તેડજ કહીએ ધીર્જ જગમાં રે ॥ વગમાં રે, સંયમ મારગ એ નહીં રે
॥ ૩ ॥ તે માટે યતિજનને જોવું વારીયું રે, ભગવંતે યુત્ત તેહ ॥ પવયણ રે
શુભ ગુણ રે, જાએ એ જોતાં થકાં રે ॥ ૪ ॥ વિષને વિષય બેહુ જોતાં અંતર
છે ઘણું રે, વિષ ખાધું દીયે મરણ ॥ એક ભવે રે બહુભવે રે, વિષય ચિં
તનથી ભવ ભવે રે ॥ ૫ ॥

॥ યતઃ ॥ એકવર્ણાતિરેકેણ, વિષવિષયોર્મકદંતરં ॥ વિષં તુ ભક્ષિતં
હંતિ વિષયાઃ સ્મરણાદાપે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—વિષ અને વિષય તેમાં વિષય એ પદમાં એક છેલો યકાર વધારે હોવા
થી એ બેમાં એટલો અંતર થાય છે, કારણકે વિષ જે છે તેતો ભક્ષણ કરે છતે જીવને મરણ
પમારે છે અને વિષય તો સ્મરણ થકોજ મરણ તુલ્ય કરે છે.

॥ રાગદોષ જિતમોહી શ્રી વીતરાગની રે, આશાતના મેં કીધ ॥ મો
દીરે ખોટી રે, જાતિ કુશીલ અખલા તણી રે ॥ ૬ ॥ સ્વપને પણ ર
તિ સેવા પુરૂષ સંયોગની રે, દીઠી ન દ્વદ્ય મજાર ॥ ચિંતીરે ગદ વીતી
રે, હું થઈ આજ એણે સમે રે ॥ ૭ ॥ હા હા હા એમ વાણી મુખથી
ઉચ્ચરે રે, ફૂટે દ્વદ્યને પેટ ॥ તાડેરે પાડે રે, નિજ તનુ અનરથમાં ધણું
રે ॥ ૮ ॥ તે ધન્ય મુનિવર દિવ્ય ભોગે પણ પ્રારથ્યા રે, નવિ ખોભ્યા
તિલ માત્ર ॥ ગાત્રે રે યાત્રેરે, ત્રિભુવન આવે ઉમહો રે ॥ ૯ ॥ ચીડિ મૈ

થુન રતિ દેખી મેં લહી ક્ષોભના રે, તો મુજને મહા પાપ ॥ વ્યાપ્યું રે
 થાપ્યું રે, કુલ કલંક મેં એ ભવેં રે ॥ ૧૦ ॥ એતા કાલ લગેં મેં શીલવ્રત
 પાસીયું રે, તે મેં ભુલ્યું આજ ॥ ઇણુ ધ્યાનેં રે માનેં રે, એકવાં પાપ ન
 પામીયેં રે ॥ ૧૧ ॥ સકલ લોકમાં અખલિત શીલ બિરદ વહ્યું રે, આજતાં
 ઇ મેં સીમ ॥ નિયમેં રે ક્ષણમેં રે, ધમ્યું કંચન ગચું ધૂલમાં રે ॥ ૧૨ ॥
 તો હવે શલ્યોદ્ધરણ કરું કોઈક કન્હેં રે, એમ મનમાં આલોચ ॥ કરતી રે નિ
 રતિ રે, વલી વાસના આવી તિહાં રે ॥ ૧૩ ॥ પ્રગટપણે કહેતાં વલી કોઈ
 એમ જાણશે રે, એ સરખી એણીવાતે ॥ ખોભી રે થોભી રે, હવે મર્યાદા શી
 લની રે ॥ તોભીરે કેમ મુખ દેખાડી શકું રે ॥ ૧૪ ॥ અકચિત પાપેં શલ્ય
 હિયામાં રાખતી રે, નવિ થઈ એતો શુદ્ધ ॥ પાખે રે આખે રે, જેમ દુર્ગતિ હો
 ચે સંકલ્પનેં રે ॥ ૧૫ ॥ વાચ તટીનો કૂપ સર્પનો ઇહાં થયો રે, ન્યાય કરું
 હવે કેમ ॥ પેડી રે જેડી રે, હુતી પણ સંકટ પડી રે ॥ ૧૬ ॥ અથવા ચિં
 તિત માત્ર એ દુરિત આલોતાં મુજને રે, નહિં કહેશે કોઈ દોષ ॥ પોષો રે
 રોષો રે, મન વિકલ્પનો આકરો રે ॥ ૧૭ ॥ સેવ્યું હોય તો લોકમાં લજ્જા ॥
 પામીયેં રે, મન તો છે દુરાધ્ય ॥ તેહમાં રે જેહમાં રે, અધ્યવસાય ઘણા વ
 સે રે ॥ ૧૮ ॥ એમ ચિંતી ગુરૂપાસેં જવાને ધસી રે, જતાં કંટક પાપ ॥
 ભાંગો રે લાંગો રે, શલ્ય અપર એ આકરો રે ॥ ૧૯ ॥ ચિંતે મનમાં શકુન
 એ સુંદર નહી રે, કિહાંથી કંટક જત ॥ એણું રે જેણું રે, અંતરાય કર્યું
 આલાયણું રે ॥ ૨૦ ॥ તો મુજ ઉપર વીજ પડો હવે કમ નહી રે, દ્વલ્ય ન
 ફૂટે કાંચ ॥ છૂટે રે ખૂટે રે, જેમ એ પાપ અનુક્રમે રે ॥ ૨૧ ॥ એહવામાં
 વલી માનશૈલેં આંખી તે ઘણું રે, ચિંતે મુજ સમ કોઈ ॥ ખ્યાતેં રે જતે રે,
 સઘલે નિર્મલતા ગુણેં રે ॥ ૨૨ ॥ વિમલ કુલેં ઉપત્તી કત્તી હું ધની રે,
 એ લઘુ શો અતિચાર ॥ દાખું રે રાખું રે, આપોપું અણકહેણથી રે ॥
 ૨૩ ॥ અકલ્પે શલ્યેં દુખ પરંપર અતિઘણીરે, કહેતાં લઘુતા હોય ॥ માહરી
 રે ધારી રે, એહ વાત મનમાં તેણેં રે ॥ ૨૪ ॥ તો મન ચિંતે પરઉપદેશે પૂછીયેં
 રે, પ્રાયશ્ચિત્ત ગુરૂ પાસ ॥ નિજનું રે બિજનું રે, કહે તે સુણોને પડિવળું
 રે ॥ ૨૫ ॥ પરની સાખેં આલોચેંશું નિપજે રે, હોય તપથી શુદ્ધિ ॥ પરશું રે
 કરશું રે, દુષ્કર તપથી શોધિને રે ॥ ૨૬ ॥ એમ ચિંતીને લખણાયેં તપ
 કરવા ભણી રે, કીધું મન ઉજમાલ ॥ જાણી રે નાણી રે, જ્ઞાનવિમલ મતિ
 આપણી રે ॥ ૨૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૭૯૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ છઠ્ઠમ્ દશમ દુવાલસેં, તેમ નીવિ તપ જાણુ ॥ એકાસણે બિઆસ
ણેં, ચૌદ વરસ પરિમાણુ ॥ ૧ ॥ માસ ખમણુ સોલ વરિસતાં, આંબિલ
શું વીશ વર્ષ ॥ એમ તપ કીધાં આકારાં, પૂર્ણ પચાસાં વર્ષ ॥ ૨ ॥ આવ
શ્યક આતાપના, દિક કિરિયા સમુદાય ॥ તે પણુ નિત્ય મૂકે નહિં, અદીન મ
નસા થાય ॥ ૩ ॥ એમ તપ આચરતાં થકાં, અથ એક દિન ચિત્તમાંહિ ॥
એકબું આવી ઉપનું, દુષ્ટકર્મની છાંહી ॥ ૪ ॥ મુઝા મેં આતમ શોષોયો,
એ તપનું કરી કષ્ટ ॥ શલ્ય પણુ નવિ ઉદ્ધરયું, અશન કરયું ન વિશિષ્ટ
॥ ૫ ॥ હું હતાશ ધિગ ધિગપણું, આર્તરૌદ્ર ધરી ધ્યાન ॥ શલ્ય સહિત
તે લખખણા, પામો મરણુ નિદાન ॥ ૬ ॥ એકણુ નયરેં ઉપની, ખંડુકા
ધતિ નામ ॥ દાસી થઈ વેશ્યા ઘરેં, રૂપ ગુણેં અભિરામ ॥ ૭ ॥ કામીજ
ન તેહને ઘણું, ઇચ્છે ભોગને કાજ ॥ પણુ અકાજેં કુદિની, વિધન કરે તસ-
કાજ ॥ ૮ ॥ નિજ ધૂઆની વૃત્તિયો, કાઠી ધરથી તેહ ॥ વણી મનમાંહે ચિ
તવે, એ છે રૂપનું ગેહ ॥ લા સહુ કામોજન એકને, ઇચ્છેશે નિર્ધાર ॥ વિન
યો વચને મોકડી, તે વાડાલી હોય નાર ॥ ૧૦ ॥ ત્યારેં એહ મનાવશે,
મુજને દેશે દુઃખ ॥ તો કાંઈ એકવી કરેં, કિહાં એ ન લહે સુખ ॥ ૧૧ ॥

॥ ઢાલ ઓગણચાલીશમી ॥ નંદનકું ત્રિશક્ષાહુલરાવે ॥ એ દેશી ॥
રાગ આશાવરી ॥ જે સુવિનીત સુભાસી સુલજ્જ, રૂપવતી જે હોવે રે ॥ તે
પ્રાયેં સહુને મનગમતો, તેહને સહુએ જોવે રે ॥ ૧ ॥ દેખો અણાલોચણુ ક
લ પ્રત્યક્ષ, શલ્ય મહા દુઃખદાઈ રે ॥ કંટક તોમર પ્રમુખેં દ્રવ્ય દોહિલાં,
તો શું કહેવું માયી રે ॥ ભાવશલ્યેં ગુણ નહિ કાંઈ રે ॥ દેખો ॥ એ આંક
ણી ॥ એમ ચિંત્યું તેણીયેં કુદિનીયેં, નાક કાન હવે કાપું રે ॥ એમ ચિં
તીને અક્કા સૂતી, જનમ દુઃખમાં પૂરી રે ॥ ૨ ॥ દેખો ॥ એહવે ખંડુકાને
સુપનમાં, કોઈ વ્યંતરેં એમ દાખ્યું રે ॥ કુદિણીનેં ચિંતિત રખે હોવે, સા
જી સુપનમન રાખ્યું રે ॥ ૩ ॥ દે ॥ પ્રાતઃકાલ ગણિકાથી બિહિતી, નાડી
ભય મન પામી રે ॥ છમાસેં ભમતીએં પાખ્યું, ખેડનામ નગર અભિરા
મી રે ॥ ૪ ॥ દે ॥ તિહાં ધનાઢયકુત્ર પુત્રકેં દીડા, જગી કામ અંગીડો રે ॥
મીડી લાગે દદયમાંહે આણી, ઘરમાં રૂપેં ઊઝિડી રે ॥ ૫ ॥ દે ॥ પેહેલી
સ્રી છે તેહને અનીડી, લાગે તસ છિદ્ર જોવો રે ॥ શોકયવેદ દુર્ધર અતિ હો
વે, તિહાં સવિ વૈર વિગોવો રે ॥ ૬ ॥ દે ॥ ખંડુકાને દેખી રીશેં, ઊઠીને અ

હી દારે રે ॥ ચૂડણપરેં તે કોડેં લાગી, દાતરડાશું વિદારે રે ॥ ૭ ॥ દે૦ ॥
 મોણુ કરી તાતું તસ ગુણે, નામી વલી મન ચિંતે રે ॥ કોણુ જાણે એમ કરતાં
 ન મરે, તો વલી પૂરે ખેતે રે ॥ ૮ ॥ દે૦ ॥ વલી માહારા સુખને કરી પરાભવ,
 અથવા અવરને આણે રે ॥ તો એહવું કરું એહને દુઃખણી, પતિ પણુ મુજ
 પરાક્રમ જાણે રે ॥ ૯ ॥ દે૦ ॥ તાતી કોશ કરી અય કેરી, સંચારે યોનિ
 માંહે રે ॥ તેણેં દુઃખેં સા મરણને પામી, હીંડી બહુ ભવમાંહે રે ॥ ૧૦ ॥ દે૦ ॥
 ખંડુકાનું કલેવર તેણેં, નિરતું કંપથી કીધું રે ॥ ખંડો ખંડ કરી પશુ પંખી,
 શ્વાનને વેંચી દીધું રે ॥ શોખ્યનું વૈર તે લીધું રે ॥ ૧૧ ॥ દે૦ ॥ એહવે કુલ
 પુત્રક તિહાં આઁયો, તે વ્યતિકર સવિ જણ્યો રે, સંવેગે વાસિત મનમાંહે, વૈ
 રાગ્ય રંગ તે આણ્યો રે ॥ ૧૨ ॥ દે૦ ॥ ધિગ્ ધિગ્ એ સંસાર વાસને, પાસ
 તે મોહોટો એ છે રે ॥ વિષયાભિષના ગ્રહ જે પ્રાણી, તે દુર્જિતિમાંહે ગચ્છે
 રે ॥ ૧૩ ॥ દે૦ ॥ કામ મહાગ્રહ કુગ્રહ ગ્રસિયા, ખસીયા પરે નવિ જાણે રે
 ॥ કંડુ તો પણુ લોહી જરતો, ખણતો મીઠાશ માણે રે ॥ ૧૪ ॥ દે૦ ॥ વિષ
 હાલાહતથી એ વિષયા, વિશ્યા અસવિપાકારે ॥ અતે વિરસા આપા તર
 સા, જેહવાં ફક્ત કિંપાકારે ॥ ૧૫ ॥ દે૦ ॥ તે ધન્ય તે કૃત પુણ્ય કહીજે,
 વિષય વિમુખ જે થાવે રે ॥ જાણીને તે ધન્ય જગમાંહે, એમ વિરાગતા
 ભાવેં રે ॥ ૧૬ ॥ દે૦ ॥ સ્ત્રી ચરિત્રની લહી પ્રિફાઇ, મીઠાઇ નહિ ભવમાં
 રે ॥ એમ ચિંતી કુલ પુત્રક મુનિને, પાસેં ગયો પુર વનમાં રે ॥ ૧૭ ॥
 દે૦ ॥ વંદી ભગતેં મુનિને ધરતું, સવિ સ્વરૂપ તે ભાંખે રે ॥ નિરાસંભ
 નિર્દભપણાથી, દીક્ષિત થયો સહુ સાખેં રે ॥ ૧૮ ॥ દે૦ ॥ ખંત દંત તપ
 સંજમ જુતો, મુક્તિનો કેવલ અર્થી રે ॥ સંયમ અવિકલ સકલ પાલીને,
 નિઃસંગી થયો પરથી રે ॥ ૧૯ ॥ દે૦ ॥ કર્મ ગંડીના મર્મ સવિ ભેદી, સિ
 ધ્ધિ લલ્લો સર્વવેદી રે ॥ ઊત્તમ તે પર દુઃખ દેખીને, હોયે સંસાર ઊચ્છે
 દી રે ॥ ૨૦ ॥ દે૦ ॥ હવે તે લખખણા જીવ સંસારેં, ભમતાં બહુ બહુ
 વારે રે ॥ ચક્રવર્તિની સ્ત્રીરત્ન પણે, ઉપની તેહ કેવારેં રે ॥ ૨૧ ॥ દે૦ ॥
 તિહાંથી છઠી નરકેં વસીયું, તિહાંથી વલી ભવ ફરતો રે ॥ શ્વાનપણે ઊ
 પન્નો અપન્નો, મૈથુન સંજાયેં નિરતો રે ॥ ૨૨ ॥ દે૦ ॥ પિંડારે તે ગુહ્ય
 દેશમાં, શરેં કરી વેધ્યો તાણી રે ॥ કમિકુલેં લધ્યો કુધ્યો તુધ્યો, વેદના
 લહી અહિરાણો રે ॥ ૨૩ ॥ દે૦ ॥ મરી વેશ્યા ઉયરે ઉપપન્નો, સુતાપણે
 તસ જીવો રે ॥ ગર્ભમાંહે બેહુ માસેં મુચ્યો, વેદન સહેતો અતીવો રે ॥ ૨૪ ॥

દે૦ ॥ ભવ નવાણું એણી પરેં ગર્ભમાં, વસી વસી મરણ પામે રે ॥ એમ કરતાં દારિદ્રે ઉપદુત, માનવનો ભવ પામે રે ॥ ૨૫ ॥ દે૦ ॥ ગર્ભે ઊપર્મે જણત ખેવમાં, એટલે મુઝ માયરે ॥ પિતા પણ બે ખાસેં મૂઓ, એણી પરેં બહુ દુઃખ પાય રે ॥ ૨૬ ॥ દે૦ ॥ જીવાવે કષ્ટે કરી કરૂણાં, ગોકુલીને તે આપે રે ॥ નીચ નીચ જનને ધવરાવે, વાછરૂઆં પરેં ખિર થાયે રે ॥ ૨૭ ॥ દે૦ ॥ એણી પરેં તે બાણને વધારે, અનુક્રમેં થઈ મોડોટી રે ॥ પ્રતિદિન ખીર વંચી પીયે સહુનાં, હિયડામાંહે ખોટી રે ॥ ૨૮ ॥ દે૦ ॥ નિર્દય ક્રોધણી સહુને દવસી, અવસી ગતેં તે આતે રે ॥ કર્મ જાત બાંધીને એણી પરેં, કર્મગુ કોણડીં ન આતે રે ॥ ૨૯ ॥ દે૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ ગણિ પણ તેહવે, કહો કેણી પરેં કરી પાતે રે ॥ તેહ ભણી આતમ શુદ્ધ કરજે, તુરત માં પાપ પખાતે રે ॥ ૩૦ ॥ દે૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૮૩૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તિહાંથી મરી તે ભવ ફિરયો, કોડા કોડી તિવાર ॥ બુધા તૃપાયેં પી રિયો, વ્યાધિ વેદના પ્રચાર ॥ ૧ ॥ વધ બંધનને મારણા, દુઃખ પામે બહુ વાર ॥ શસ્ત્રેં કે દાધજ્વરેં, મરણ લહે નિરધાર ॥ ૨ ॥ એમ ફરતો થયો દ્વિજકુલેં, નિર્વનને દોભાગ ॥ તિહાંથી મરી દેવીપણે, કુહડી વ્યંતરી લાગ ॥ ૩ ॥ તિહાંથી મરી બંમણ થયો, વસી આમુંડા દેવી ॥ તિહાંથી દુષ્ટ ખિણલ થઈ, ગયો નરકેં તતખેવ ॥ ૪ ॥ તિહાંથી સાત ભવા લગેં, થયો મહીષ અતિ કૂર ॥ તિહાંથી મનુજને માછલું, તિહાંથી નારક પૂર ॥ ૫ ॥ તિહાંથી કુર અનાર્યમાં, મનુજ થયો સ્ત્રી ભાવ ॥ તિહાંથી મરી છડીએં ગયો, નહિં કાંઈ કરૂણાભાવ ॥ ૬ ॥ તિહાંથી કુટ્ટી નર થયો, તિહાંથી સાતમી જય ॥ ખાસી ગોણપણેં થયો, ગોણી વહણ તે થાય ॥ ૭ ॥ ક્ષેત્રખજા તે આવતાં, ઘાસી કાદવમાંહિં ॥ કાગજલૂકા ખાયતી, મરણ લડી સા ત્યાંહિં ॥ ૮ ॥ તિહાંથી મરૂથતમાં થયો, સાપ દૃષ્ટિ વિષ ધોર ॥ પંચમ નરકેં મરી થયો, કર્મ તણેં તે જોર ॥ ૯ ॥ એમ ભમીયો ચઝીગતિ ભવેં, પામ્યો દુઃખ અસખ ॥ લખખણા જીવ તે આપણા, કર્મવશેં અતિ તિખખ ॥ ૧૦ ॥

॥ દાલ ચાલીશમી ॥ બેડલે ભાર ધણો છે રાજ ॥ એ દેશી ॥

એમ લખખણાનો જીવ ફિરતાં, પદમનાભ જિન વારે ॥ આવંતી ચોવીરી માંહે, એકણગામ મઝારેં ॥ ૧ ॥ ભવિકા મુણજે ભાવિ, એહવી સાચી વાતાં, મનમાં શરૂયેં થાય, બાંધે નરકનાં ખાતા ॥ એ આંકણી ॥ ખુંધી દેહેં

ઊંધી લખખણે, બહુ ઊદ્વેગ પમાડે ॥ પિતાને તે ગામને લોકે, ખર ચાડીને ભમા
ડે ॥ ૨ ॥ ભગ્નામશગેરે કાળલશું લીંપી, છીંપી ચીવર ફૂટે ॥ તેમ મારંતી વિર
સ વાજતે, ફૂટે પડહો આગલ ફૂટે ॥ ૩ ॥ ભ૦ ॥ એમ વિગોઈ રાનમાં
હિં તે, મૂકી ધૂંકા દેઈ ॥ કંઠ મૂલ ફલ ભોજન કરતી, કાલ ગયો એમ કેઈ ॥
૪ ॥ ભ૦ ॥ વિષયે ખૂતી એક દિન સૂતી, ઋતુ ધર્મમાં ખાધી ॥ છછુંદરી
એ એક દિન તિહાં કણે, નાભિ ગુહ્યમાં ખાધી ॥ ૫ ॥ ભ૦ ॥ એમ કરતાં તે
સકલ શરીરે, ભખે છછુંદરી તીખી ॥ દુઃખ અતીવ સહંતી તિહાં કણે,
તોહો સુમતિ ન શીખી ॥ પેટ ભરે વને ભીખી ॥ ૬ ॥ ભ૦ ॥ ભમતાં ભમ
તાં એક દિન તિહાં કણે, દેખશે સા સમોસરણું ॥ પદ્મનાભ જિનકેરું કર્મે, સ
કલ દુઃખનું હરણું ॥ ૭ ॥ ભ૦ ॥ શ્રીજિનનાથ વિહારે ક્ષણમાં, રોગ શોક
સવિ જવે ॥ પ્રાણીના પરગટ એ મહિમા, સુખીયા સહુએ થાવે ॥ ૮ ॥ ભ૦
॥ તે ખુન્નિજના નાઠા સઘલા, રોગ શોક તેણ વેલા ॥ શ્રીજિનદર્શન હોયે તે
ધન્ય વેલા, ઋદ્ધિ સિદ્ધિની લીલા ॥ ૯ ॥ ભ૦ ॥ વંદી જિનવરને પૂછશ્યે, પૂર
વ ભવ પાતકડાં ॥ શ્યાં કીધાં સ્વામી તે દાખો, જેમ લઘ્યાં મેં એવડાં દુઃખ
ડાં ॥ ૧૦ ॥ ભ૦ ॥ લખખણા સમણી કેરા ભવથી, અણ આલોચણ હેતે ॥
પાપ વિપાક તણાં ફલ દાખ્યાં, સાંભલી થઈ તે ચેતે ॥ ૧૧ ॥ ભ૦ ॥ ભવભ્ર
મણથી પરિતંતા ખુન્નજ, લેશે તિહાં કણે દીક્ષા ॥ આપતણું દુષ્કૃત આલોઈ,
ચરણ ધર્મ ગ્રહી શિક્ષા ॥ ૧૨ ॥ ભ૦ ॥ આલોઈ નિઃશય થઈને, કર્મ મયલ
સવિ ટાલી ॥ લખખણા જીવ તે સિદ્ધિ લહેશે, ખુન્ન આપ સંભાલી ॥
૧૩ ॥ ભ૦ ॥ ભાવશય થોડું પણ બહુ હોય, અણ આલોચું હંતું ॥ ગારવ
પ્રમુખ અવગુણથી વધતું, સહુથી એ છે નિરતું ॥ ૧૪ ॥ ભ૦ ॥ ઇતિ શ્રી
લખખણા દૃષ્ટાંત, શીલસન્નાહ મુનિએ, રૂપીસમણી આગલ કહ્યો ॥

તે માટે વત્સેતું ભવમાં, દુઃખ નવિ લહે અતિ તીખાં ॥ લખખણા આર્યાની
પરે તેણે મેં, વચન કહ્યાં સુધા સરીખાં ॥ ૧૫ ॥ ભ૦ ॥ શીલસન્નાહ મુની
શ્વરબોદ્યા, ભલી પરે આલોચે ॥ પુત્રી નિજ આતમને નિર્મલ, કરી શિવગ
તિ ઠાવેયે ॥ ૧૬ ॥ ભ૦ ॥ બહુશ્રુત પાઠ પઢી તું વત્સે, દુર્ધર કૃત તપ આચ
રણા ॥ ત્યાં કોએ શક્ય અપલપોને, નહિં થાશે ભવતરણાં ॥ ૧૭ ॥ ભ૦ ॥
રાનમાંહે રોયું જેમ નાટક, અંધની આગલ અફલ્યું ॥ બહેરા આગલ જેમ
વાતડલી, તેમ મનશયે આરિત્ર વિકલ્યું ॥ ૧૮ ॥ ભ૦ ॥ ચિરકાલે ધમીયું
તે કંચન, એક ફૂંકમાં હારે ॥ કાચ કાજે ચિંતામણિ કોઈ, કોડી કાજે કોણ

હારે ॥ ૧૯ ॥ ભ૦ ॥ ચિંતામણિથી અધિક ચરણ છે, તે તેં પામ્યું પાલ્યુ
 ॥ થોડુંહિ ભાવશલ્ય રાખીને, મૂઠ પણે રજેં ઢાલ્યું ॥ ૨૦ ॥ ભ૦ ॥ થઈ
 નિઃશલ્ય આપોયું તારો, દંભથી જન્મવારો ॥ ગારવથી એ લાભ મ હારો, ક
 હું વચન એ ખારો ॥ ૨૧ ॥ ભ૦ ॥ વાર વાર એમ સારણ વારણ, ચોયણ
 કીધી બહુલી ॥ પણ ચીગટ કુંભેં છાંટ ન લાગે, છારે છાણની ગુહલી ॥
 ૨૨ ॥ ભ૦ ॥ કાણે કુંભેં નીર ન ઠહેરે, શિખળ્યા બગ નવિ હંસા ॥ લસણ
 કપૂરેં ન હોયે સુગંધું, જવ ન હોયે તંદુલ અંશા ॥ ૨૩ ॥ ભ૦ ॥ કાલિ ધાબલે
 રંગ ન લાગે, ડેડંક કમલ ન ગંધે ॥ અભવ્ય ઊપદેશશતેં પણ કિમહી, ખૂજ
 વ્યો નવિ પ્રતિબોધે ॥ ૨૪ ॥ ભ૦ ॥ તેમ દુર્ભવિ પણ કર્મ પ્રબંધેં, નાવે ચિ
 ત્તમાં કાંચ ॥ જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ આણુ ન માને, વચન ન આવે દાય ॥ ૨૫ ॥
 ભ૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૮૭૪ ॥

॥ દોહા ॥

॥ રૂપી સાહુણી એમ સુણી, સદ્ગુરુ કેરી શીખ ॥ કહે સ્વામિનુ તુમ
 આગલેં, જૂઠ કહે શી દિખખ ॥ ૧ ॥ માત પિતા રાજ ગુરુ, દેવાદિક જે
 પૂજ્ય ॥ તે આગલ જૂઠ ન ભાંખીયેં, નીતિશાસ્ત્ર એ સુઝ ॥ ૨ ॥ તો શુ
 કહેવું સાધુને, જાણી ભાંખો આલ ॥ વલી નાણી ગુરુ આગલેં, કોણ એહ
 વો છે બાલ ॥ ૩ ॥ મહા સિંધુ તરીનેં કહો, ગોપદ સમ તસ તીર ॥ તિહાં ક
 જે બૂટે બાપડો, જેહ ન અતિ ગંભીર ॥ ૪ ॥ તુમ્હ સરીખા ઉપદેશ દીયે,
 હિત ધરી પ્રવચન સાખ ॥ જે નવિ કહે નિજ શલ્યને, તો શુ હોયે તસ આં
 ખ ॥ ૫ ॥ અથ ॥ નિવિડ નિયડો તણે વશેં, અજ્ઞ બોલી તામ ॥ તુમ્હને
 નિરખ્યા તે સાંભરે, પણ દૃષ્ટિરાગેં નવિ કામ ॥ ૬ ॥ જાણ્યું નામ મેં તુમ્હ તણું,
 શીલસન્નાહ કહે લોક ॥ તેહ પરીક્ષણ કાજ મેં, તુમ્હને કર્યો અવલોક ॥ ૭ ॥
 કામવિકાર ન માહરે, દીપે નહિં લગાર ॥ તુમ્હો સામંતના બેટડા, તિહાં કેમ
 રાગ પ્રચાર ॥ ૮ ॥ એમ કહેતી સા તેણે સમે, માયાશલ્યેં તામ ॥ શૂલ પરે
 શલ્યિત થઈ, ન રહિ ચરણની મામ ॥ ૯ ॥ તેણુ વેલાયેં બાંધીયો, સ્ત્રીનો
 વેદ અસાર ॥ તતક્ષણ પ્રાણેં પણ તણ, તે અજ્ઞ નિરધારા ॥ ૧૦ ॥ વિ
 જ્ઞ કુમાર નિકાયમાં, નોલી વાહન રૂપ ॥ ઉપ્પત્તી દેવીપણે, માયાથી
 પડી ભવકૂપ ॥ ૧૧ ॥ સર્વ ૧૮૮૫ ॥

॥ ઢાલ એકતાલીશમી ॥ રાગ ધમાલ ॥ ગોડી ॥ જીવન રહો રહો સનત
કુમાર ॥ એ દેશી ॥

॥ તિહાંથી ચાવ દુર્ગતિ દ્વિજતનયા, થઇ દાભાગિણી દુઃખિણી ॥ દુર્ગધા
મેલી ભમરાલી, કાલીને નિર્લખણી રે ॥ સયણોં જુઓ જુઓ કર્મવિપા
ક ॥ વિષમા મોહમાયાના છાક રે ॥ સયણોં ॥ ૧ ॥ જુઓં એ આંકણી ॥ તરણ
પણામાં પણ કોઇ તેહને, કોઇ નર નવિ ઇચ્છે ॥ એમ આધિ વ્યાધિ તે પી
ડી, મરી તિરિમાંહે ગચ્છે રે ॥ સં ॥ ૨ ॥ જુઓં ॥ તિહાંથી માનુષણી વલી
નરકે, તિહાંથી તિરિગતિ પામે ॥ છેદાતી ભેદાતી બહુ પરે, વ્યાધિ પરં પર
કામે રે ॥ સં ॥ ૩ ॥ જુઓં ॥ ભૂખ તૃષ્ણ વ્યાધિત બહુ પીડા, સહેતી બહુ
બહુ વારે ॥ દુઃખ પીડિત સવલે અનાદેયા, ભમતી એમ સંસારે રે ॥ સં
॥ ૪ ॥ જુઓં ॥ રૂપી અજ્ઞના ભવથી માંડો, ભમી એણી પેરે ભવ લાખા ॥
ત્રણ ભવ ઊણા એણીપેરે કીધા, પામી ન સુખની સરાખ રે ॥ સં ॥ ૫ ॥
જુઓં ॥ એમ અકામ નિર્ઝરણ પણાથી, સહજ ધર્મ ગુણ પામે ॥ મંદ કષાય
દંભ તિહાં તેહને, ગુણી જનના ગુણકામે રે ॥ સં ॥ ૬ ॥ જુઓં ॥ નરભવ
પામી લેઈ પ્રવ્રજ્યા, સૂરિ તણું પદ આઠ્યું ॥ પ્રવચનને અનુસારે ગચ્છને, પા
લી પદ શોભાઠ્યું રે ॥ સં ॥ ૭ ॥ જુઓં ॥ પૂરવ ભવ માયાને બીજે, અ
ગ્રમહીષી થાવે ॥ ઇંદ્રતણી તે સુરો ચવીને, તિહાંથી અવિઘ્ન આવે રે ॥ સં
॥ ૮ ॥ જુઓં ॥ સંબુક ગામે માહણુવરણી, થઇ તે જઇ સરણા ॥ પ્રતિબો
ધાણી સુલભ બોધિથી, સિદ્ધિ લહી ભવ તરણાં ॥ કરી ચારે તિહાં સરણાં રે ॥
સં ॥ ૯ ॥ જુઓં ॥ ઇતિ રૂપી ભવભ્રમણા કરી ગોવિંદદ્વિજ થઇ
સિદ્ધિ પામી તેની કથા સમાપ્ત ॥

॥ અથ શ્રી જોતમ વીરને પૂછે, થઇ સાહુણી સા રૂપી ॥ સાત આઠ ભવ
મૂકી બહુ ભવ, કેમ ફરી કહો તે પરૂપી રે ॥ સં ॥ ૧૦ ॥ જુઓં ॥ ભવણ
ગુર તવ ભાસે એણી પેરે, એણે કીધી તઇએ માયા ॥ શીલસન્નાહ સૂરીયે
બહુ કહીયું, પણ નવિ ચિત્તમાં આયા રે ॥ સં ॥ ૧૧ ॥ જુઓં ॥ માયા વિષ
વદ્ધીની મૂલી, માયા ભવથલ ધૂલી ॥ માયાચરણ ધર્મની શૂલી, ધન્ય જેણે
માયા ઊન્મૂલી રે ॥ સં ॥ ૧૨ ॥ જુઓં ॥ તેહ કર્મવિપાક ઉદયથી, લાખ ભવાં
લગે હિંડી ॥ ભવમાંહે દુઃખભવની ઉંડી, એ સમ કોઇ ન ભૂંડી રે ॥ સં ॥
॥ ૧૩ ॥ જુઓં ॥ જો એ તેણે ભવે માયા ન કરતી, તો તે ભવિ સિદ્ધિ લહ
તી ॥ પણ ભાવી તથા ભવ્યતા આગે, કોઇની મતિ નહિં બલવંતી રે ॥

સં ॥ ૧૪ ॥ જી૦ ॥ એણી પરેં રૂપી ચરિત્ર સુણીને, જે નવિ શક્ય ઉદ્ધર
 શે, સુક્ષ્મ પણ તે ગૌતમ નિસુણો, બહુ સંસારેં ફરશે રે ॥ સં ॥ ૧૫ ॥
 જી૦ ॥ જેમ દધિયાં નવનીત સાર છે, કુંતતણું જેમ અણીયેં ॥ તેમ જિનધ
 મેં નિઃશક્ય કરવું, આલોયણુ તે ભણીયેં રે ॥ સં ॥ ૧૬ ॥ જી૦ ॥ હવે
 તે શીલસન્નાહ મુનીશ્વર, રૂપી ચરિત એમ દેખી ॥ આ જન્મનું શક્ય ઉચ્છે
 દી, જે આતમનો ગવેષી રે ॥ સં ॥ ૧૭ ॥ જી૦ ॥ ઉત્તર દિશ ઇશાન કોણે
 અથ, ચૈત્યવંદન પલણીને ॥ પડિલેહણુ મુહપત્તિ પડિલેહી, થંડિલે ભૂમિ મુ
 ણીને રે ॥ સં ॥ ૧૮ ॥ જી૦ ॥ સાધુજને પરવરિયો તરીયો, પલ્યંકાસનેં બે
 સી ॥ આરાધનાનો વિજયપતાકા, લેવે નિજ મનહરપી રે ॥ સં ॥ ૧૯ ॥
 જી૦ ॥ ત્રિભુવન પૂજ્ય નમી અરિહંતા, સકલ કાર્ય સિદ્ધિ સિદ્ધા રે ॥ પંચ
 વિધાચારે સુપવિત્તા, સુરિ સુગુણ સમિદ્ધા રે ॥ સં ॥ ૨૦ ॥ જી૦ ॥ સુત્રાર
 થ દાયક ઉવજ્જયા, સુગુણા સાધુ સહાયા ॥ એ પંચે પરમેષ્ટી થુણુતેં, મ
 નું શિવ સુખ કરી આયા રે ॥ સં ॥ ૨૧ ॥ જી૦ ॥ ચાર કષાય તણો મલ મૂ
 કી, કરતા ચારે શરણાં ॥ ચાર આહાર પચ્ચજ્જી ચઉ ગતિ, ભ્રમણુ ક
 રયાં નિસ્તરણાં રે ॥ સં ॥ ૨૨ ॥ જી૦ ॥ પાદોપગમ અણુસણુને સાધે, શુક્લ
 ધ્યાનમાં વાધે ॥ માસ લગેં એહવું આરાધે, સાધુસહિત નિરાખાધેં રે ॥ સં
 ॥ ૧૩ ॥ જી૦ ॥ શીલસન્નાહ મુનીશ્વર ઇશ્વર, વંદિત ચરણુ સરોજ ॥ શિ
 વ પામ્યા જિહાં અખય અનંતાં, અનુભવ સુખના મોજ રે ॥ સં ॥ ૨૪ ॥
 જી૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ દર્શન ચારિત્રના, ફલ રૂડાં એમંજણી ॥ માયા શક્ય કા
 હો આલોયણુ, સૂઝાં લીયો ભવિ પ્રાણી રે ॥ સં ॥ ૨૫ ॥ જી૦ ॥ ઇતિ શી
 લસન્નાહમુનિ રૂપી સાહુણીચરિત્રં સમાપ્ત ॥ ૧૯૧૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે ગૌતમ પ્રણમી કરી, પૂછે શ્રીજિનવીર ॥ સુજ્જસિરી આહર
 ણી, તસ પ્રબંધ કહો ધીર ॥ ૧ ॥ દીક્ષિત થઇ કે નવિ થઇ, શો તેહનો અવ
 દાત ॥ કૃપા કરી તે દાખીયેં, સુણે ભવિ સવિ સાક્ષાત ॥ ૨ ॥ પ્રભુ કહે તે
 હવે સુજ્જસિરિ, જાતી જનક સંઘાત ॥ અંતરાલેં તે અપહરી, ગોકુલપતિએં
 ત્રિજાતિ ॥ ૩ ॥ કહે ગોરસ લેઇ કરી, દિયું ન તંદુલ મૂલ્ય ॥ કિહાં જાય છે
 મુજ ઠગી, દીસે વૈરી તુલ્ય ॥ ૪ ॥ સંપ્રતિ ભદ્રે આવ તું, ગોકુલમાં
 મુજ સાથ ॥ જે સુવિનીતિ થઇ રહીશ તો, પુત્રી પરેં તું આથ ॥ ૫ ॥
 સુજ્જસિરિ તવ ગોકુલા, સાથેં ગઇ તસ ગેહ ॥ સરસ પણે ભિક્ષા ચરે,

ભીખ લહે દેઇ નેહ ॥ ૬ ॥ હવે દ્વિજસુજ્જસિવો તિહાં, દેશમાં કરી વાણિ
જ્જ ॥ નર પશુ ધાન્ય વિક્રય કરી, મેલ્યું ધન અતિ ગર્હ ॥ જાતે ધનનું કંચ
ન કરી, કંચનનાં કરે રતન ॥ સંચય કરીને રાખીયે, સાધી ઘણો પ્રયત્ન ॥
૮ ॥ યતઃ ॥ ધનાનામર્જને દુઃખં, દુઃખં તદનુરક્ષણે ॥ આયે દુઃખં વ્યયે
દુઃખં, ધિગર્થોદુઃખભાજનમ્ ॥ ૧ ॥

॥ એમ કરી તે ધની દ્વિજ થયો, ચિંતે મનમાં એમ ॥ પરદે
શેં બહુ ધન લહ્યું, મન નવિ ઉપજે પ્રેમ ॥ ૯ ॥ જે ભણી સયણ
તુષ્ટ હોયે, દુષ્ટ દેખી નરરાય ॥ તેહ ધને શું કીજીએ, તે ભણી
નાવે દાય ॥ ૧૦ ॥ એમ ચિંતવીને ચાલીયો, સુજ્જસિવો નિજ દેશ ॥ અ
નુક્રમે અનુક્રમે આવિયો, તે ગોકુલ સન્નિવેશ ॥ ૧૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૯૨૨ ॥
॥ ઢાલ બેંતાલીશમી ॥ અખ્યાનની દેશી ॥ ભલું થયું જે ભર્મ ભાગો, હેત લાઘો
હરિ તણો ॥ એ દેશી ॥ સુજ્જસિરિ હવે યૌવન પામી, કામીનાં મન મોહે ॥ જાણું
મનું દધિકી એ તનયા, દૂસરી સિરિ જ્યું સોહે ॥ કમલનયણી કમલવયણી, કમલ
કમલ પાણી ॥ પિકરવકંઠી કંઠી કટિની, સરસ સુધારસ વાણી ॥ ૧ ॥ રતિ
સમરૂપા નાસા દીવા, પીના ઘણથણ યુગલા ॥ રાગક્ષીર નીરધીરસ રંગે, ત
રણ વહણ ઉરે મમલા ॥ જે શંગાર મહારસ વાપી, થાપી મદન મહારાજે
॥ ત્રિભુવન ઝીપન હેતહિયે જે, શક્તિ મનું કરીસાજે ॥ ૨ ॥ એહવે દુકાલ વેતા
લજક નાહો, પસરચો સૂથ સુગાલો ॥ વિસમાપંથ હતા જે તસ્કર, તેહ ગયા
જંજલા ॥ કર્પુક લોકને હર્ષનો કારક, વરષા વ્યાપ્યો ગગને ॥ જર સૂર્ય નિ
જ દયિતા ધરણી, તાપ કઢાવ્યો તેહને ॥ ૩ ॥ દયિતા ધરણી પરશું લાગી,
જાણી દીયે તસ મારે ॥ કરહાદૃષદ તણુ મનું રજે, ભર ઘાલે મુખે વાયે ધા
રે ॥ શીત ગ્રીષ્મ બેહુ જરે વિલસી, નિજ દયિતા જે ધરણી ॥ ગર્જારવ હો
કારે અપલા, તરવારે ભય કરણી ॥ ૪ ॥ મૂર્છા પામી દયિતા જાણી, શી
તલ પવનને નીરે ॥ છાંટી માટી વર્ષા મિલતે, થઇ અંકુરિત નૂરે ॥ હરિ
ચાલાં ચરણાં પહેરાયાં, મામોલાં કરી ટીકી ॥ નદી નાહલાં હાર પહેરાયા,
શોભાવી પ્રિયા નીકી ॥ ૫ ॥ દાદૂર નેઉરના ઝંકારવ, બગ પંકિતના ચૂડા ॥
શિખિ નાટક પરે ચીર વિવિધ વર, પહેરયાં દીસે રૂડા ॥ ચાતક પિયુ
પિયુ કલરવ કૂજિત, પૂજિત મન્મથ રાજ ॥ પૂરણ સરવર કુંડલ મંડલ, આ
ખંડલ ધનુ તાજ ॥ ૬ ॥ બગઝૂલિ ભૂપતિ પાવસ બેઠા, મુરરિયુ જલધિયે સૂતા
॥ મનું વર્ષાઋતુ નૃપપ્રિયા સંગે, રંગે પ્રેમે ખૂતા ॥ છત્રાકારે શિલેંધ્ર છત્ર

ધારી, કેતક ચામર ઢાલે ॥ એમ બહુ સાજ સજીને આવ્યો, સુખ સમુદય
 વરસાલે ॥ ૭ ॥ શકટ કટકનાં ચાર રૂંધાણા, ફેરે બસાકી સુખણા ॥ વિરહી
 જનનાં મન અકુસાણાં, માનિની માન ગંજણાં ॥ ખસહસ વહેતાં નાલ પ્ર
 ણાલા, લતાયેં તરૂં લપટાણા ॥ વિકસિત નીપ તિલકને બાણા, ફેરે મદનનાં
 બાણા ॥ ૮ ॥ એણી પરેં વિસ્તરીયો વરસાલો, કાદવ ચીખસ આલો ॥
 વરસે જોર ધનાધન કાલો, સુખીયા લાગે સુખાલો ॥ તેહવે સમયેં ગોકુલ
 માંહે, આગલ સાથ અભાવેં ॥ કાલ નિગમવા હેતેં ચિત્તે, સુજજસિવો
 તિહાં આવે ॥ ૯ ॥ ભોજન હેતેં ભમતો ભમતો, ગોકુલીને ઘેર આ
 વ્યો ॥ મનગમતું જો ભોજન દેવો, તો સઘલો મેં પાવ્યો ॥ ચંદનપીઠ પરેં
 તે મીઠી, સુજજસિરિ તિહાં દીઠી ॥ દહયમાંહે ખીલી પરેં પેઠી, જગી કા
 મ અંગીઠી ॥ ૧૦ ॥ રૂપેં રતિથી એહ ઉક્લિઠી, મતિ થઈ તિહાં તસ ધીઠી ॥
 જાણે આવી મદનની ચિઠ્ઠી, થયો ઉલ્લંઘ જોમ જોડી ॥ પ્રથમ ચૌવન વયમાંહે
 બેઠી, એથી અવર કની હેઠી ॥ મારયો મદનશરેં મનું મૂઠી, જઈ ન શકે તે
 ઉઠી ॥ ૧૧ ॥ જપે રે ભદ્રે તુજને દિયે, માત પિતા એ તાહરાં ॥ મુજને
 તો ધન શત પલ કંચન, આપું એકણ વારા ॥ સયણ અવરને બહુ ધન આ
 પું, થાપું તુજને પાસેં ॥ એહવાં તેહનાં વયણ સુણીને, ચિત્તમાં સુંદર
 ભાસે ॥ ૧૨ ॥ તેણીયેં તેહ સયણાં મેલી, કહે કિહાં ધન તે દેખાડો ॥ પ
 ચ રતન દેખાડ્યાં તતક્ષણ, કહે એહ કીશ્યો પવાડો ॥ તે કહે એ ઇંટાલા સર
 ખાં, એ ધન કેણેં લેખે ॥ સુજજસિવો કહે એહનો મહિમા, જાણે તેહ વિશે
 ષેં ॥ ૧૩ ॥ આવો પુરમાં એહનો મહિમા, દેખાડીને સુણાવું ॥ તો તે સાથે
 પુરમાં પોહોતા, રચણું મૂલ્ય જણાવ્યું ॥ રચણ પરીક્ષક નર જેહુતા, તેણેં જ
 ઈ ભૂપતિ પાસેં ॥ દ્વિજ કહે રતનનું મૂલ્ય પ્રકાસો, તવ તે પરીક્ષક ભાસે ॥
 ૧૪ ॥ તેહ કહે એક રતનનું અમથી, મૂલ્ય ન કહીયું જય ॥ તો પાંચેનું મૂ
 લ્ય કેણી પરેં, સાથ કરી કહેવાય ॥ તવ રાજ કહે દ્વિજને સુણ રે, ભવ્ય
 રતન એ પંચ ॥ મૂલ્ય કિશ્યું આપું હું તુજને, તેહ પારિખખણ પંચ ॥
 ૧૫ ॥ દ્વિજ કહે સ્વામી પ્રસન્ન થઈને, જેહ આપો તે પ્રમાણ ॥ યદ્ય
 પિ બહુ મૂલાં છે તો પણ, તુમ્હેં છો પ્રીતિનું ઠાણ ॥ દસસય કાઠી
 કંચન આપી, હા કહી તેણેં લીધું ॥ ઉપર વલી એહવું તેણેં માગ્યું, રાજ
 ચેં તે પણ લીધું ॥ ૧૬ ॥ એ પર્વતની પાસેં ગોકુલ, તિહાં કરવો અમેં વાસ
 ॥ પંચવિશ જોયણ ભૂમિ અકર કરી, દિયો પૂરો અમ આશ ॥ રાજયેં તે

તહત્તિભણીને, સ્વસ્તિ કહી ભૂમિ લીધી ॥ દ્રવિણુ ગ્રહીને ગોકુલે પોહોતા,
મનની આશા સીધી ॥ ૧૭ ॥ સુજ્જસિરિ પરણી બહુ પ્રેમે, ચિંતિત કા
રિજ કીધ ॥ દેહ તણી છાયા જેમ જાયા, વિષયની મદિરા પીધ ॥
મૂઠ દદયનાં કાંચ ન જાણે, તિરિજ્જ મૂરખ બેહુ સરખા ॥ લોભી
કામી કોધી રોગી, મદીયા અંધપરેં પરિખ્યા ॥ ૧૮ ॥ બહુલો કાલ ગ
યો એમ કરતાં, વિષયાને અનુસરતાં ॥ પણ બેહુનું મન એણી પરેં બ્યાખ્યું,
એ મધ્યમ કૃત્ય કરતાં ॥ પ્રખલ પુણ્યનો ઉદય હોવે જવ, તો સમી મતિ
સૂજે ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરો કરે વચણે, તે પ્રાણી પ્રતિબૂઝે ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ અન્ય દિવસેં તિહાં આવીયો, મુનિયુગ વિહરણ કાજ ॥ તે નિર
ખીને સુજ્જસિરિ, ઉઠી વંદન કાજ ॥ ૧ ॥ રૂદન કરે તિહાં અતિ ઘણું, પૂછી
સુજ્જસિવેણુ ॥ એવડું દુઃખ શું છે પ્રિયે, રૂદન કરે છે કેણુ ॥ ૨ ॥ સા કહે
મુજ બાલાપણે, માહારી સ્વામિનીજેહ ॥ તે એહોને પ્રતિલાલતી, વિવિધ
વસ્તુ ધરી નેહ ॥ ૩ ॥ પંચાંગેં પ્રણમન પણે, કરતી ધરતી ભાવ ॥ તે મુનિ
દેખી સાંભરયું, દુઃખ સાંભરે અવસર પાવ ॥ ૪ ॥ સજ્જન કેમહિ ન વી
સરે, એ ઉત્તમનું ચયન ॥ પણ અવસરેં તે સાલે ઘણું, જખ
અહિઠાણે અચન ॥ ૫ ॥ યતઃ ॥ સાજનીયા સાલે નહિ, પણ સાલે તસ
અહિઠાણું ॥ ઢાલડીયો-વિસહર થયો, મંદિર થયાં મશાણુ ॥ ૧ ॥ સાજનીયા
વિણુ સુખ જે, તે દુઃખ થઈને દાજંત ॥ અન્ન પાનને નિદ્રડી, કરતાં સુખ ન
દીયંત ॥ ૨ ॥ તે સજ્જન કેમ વીસરે, જે શું માન્યું મન્ન ॥ સાસ પહેલાં તે
સાંભરે, જેમ ભૂખ્યાને અન્ન ॥ ૩ ॥ પિયુ તેમુજને સાંભરયું, દેખી મુનિયુગ હેવ ॥
તે દુઃખથી રોદન કરે, દોહોલી એહોની સેવ ॥ ૬ ॥ ફરી સંભ્રાંત પણું ધરી,
પૂછે તિહાં તસ કંત ॥ તે તાહરી કોણ સ્વામિની, કહે તું મુજ્જ એકાંત
॥ ૭ ॥ તેણેં ચરિત સવિ પાછલું, ભાંખ્યું તિહાં પરગટ ॥ સુજ્જસિરિ
નિજ બેટડી, તેણેં લહી તદા પરગટ ॥ ૮ ॥ સુજ્જસિવો હવે
ચિંતવે, એ શું થયું અકજ્જ ॥ અહો અહો શું નિપજ્યું, ધિગ્ ધિગ્ મુજ
ને અજ્જ ॥ ૯ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૯૫૩ ॥

॥ ઢાલ ત્રેંતાલીશમી ॥ ન્હાનો નાહલો રે ॥ એ દેશી ॥ હું અધન્ય અ
પુત્રીયોરે, હું અતિ હિમ્મત હીણુ ॥ ધિક્ ધિક્ કર્મને રે ॥ વિધિવશથી શું
નીપનું રે, હું દુઃખીયો અતિ દીન ॥ ધિં ॥ કર્મ કરે તે હોય ॥ ધિં ॥

કર્મથી બલીયો ન કોય ॥ ધિં ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ રાજ રાંક પછે કરે રે, રંક
 ને કરે વલી રાય ॥ ધિં ॥ જીવને યાગતિ રોલવે રે, ભાગ અનંતમે ચિકાય
 ॥ ૨ ॥ ધિં ॥ હું પાપી પાપે ભર્યો રે, શોકરૂં હવે રે ઊપાય ॥ ધિં ॥
 અભિમાહે પેશી મરૂં રે, કેગલે ફાંસો ખાય ૩ ॥ ॥ ધિં ॥ કિંવા તનુ તિ
 લ તિલ કરૂં રે, છેદી કરવત ધાર ॥ ધિં ॥ કે ભડથકરૂં એ અંગને રે,
 કે ગિરિથી પડું નિરધાર ॥ ૪ ॥ ધિં ॥ કિંવા ધણના ધાયશું રે, કે ધણીનો
 ફેર ॥ ધિં ॥ ખેર અંગારાની ખાયમાં રે, જલી કરૂં અંગ જોર ॥ ૫ ॥ ધિં ॥
 ધિં ॥ કે ત્રાછીને ચામડી રે, ખેપલું ખારી ખાર ॥ ધિં ॥ કે સાયર ઝંપા દી
 યું રે, કે તુક્કાના સહું પ્રહાર ॥ ૬ ॥ ધિં ॥ ઇત્યાદિક ચિત્ત ચિંતવી રે, મુઝ
 પાપીને કોય ॥ ધિં ॥ સંગ્રહે નહિં પાવક વિના રે, ઠગલું એ હું દેહ ॥ ૭
 ॥ ધિં ॥ એમ નિશ્ચય મનમાં ધરી રે, ભાંખે તે મુખે આપા ॥ ધિં ॥ ભોભો
 લોકા સાંભલે રે, એ પુત્રી હું ખાપા ॥ ૮ ॥ ધિં ॥ સુજ્જસિવો હું બંભણો રે, જાતિ
 પછે કર્મચંડાલ ॥ ધિં ॥ એ સુજ્જસિરિ મુજ બેટડી રે, એહમાં કોઈન આલ ॥
 ૯ ॥ ધિં ॥ વેચી બંભણ મંદિરે રે, દુર્ભિક્ષને અનુભાવ ॥ ધિં ॥ કર્મ અભાગ્યતા
 જોરથી રે, મેં પરણી ઇહાં આવ ॥ ૧૦ ॥ ધિં ॥ કૂટું કર્મ કપાલશું રે, ખુંટું
 સવિ મુજ પુણ્ય ॥ ધિં ॥ છૂટું કેમ હવે પાપથો રે, એહવે હું છું અધન્ય ॥
 ૧૧ ॥ ધિં ॥ જન્માંતર સંબંધની રે, ખખર પડે નહિં કોય ॥ ધિં ॥ તેણે
 નેહું આવી મલે રે, સમ વિષમ તિહાં નહિં જોય ॥ ૧૨ ॥ ધિં ॥ એ સં
 સારની ભાવના રે, થાય અનેક સંબંધ ॥ ધિં ॥ પણ આ ભવે જનક સુતા
 થઈ રે, સ્ત્રી પતિભોગ સંબંધ ॥ એતો કર્મનો ધંધ ॥ ૧૩ ॥ ધિં ॥ તે ભણી
 મુજ વચણાં મુણે રે, રે લોકા લોકયાલ ॥ ધિં ॥ મુજ સમ કોઈન પાપીયો
 રે, હું ત્રિભુવનનું આલ ॥ ૧૪ ॥ ધિં ॥ લોકનીતિ એહવી અછે રે, જાતિ
 શીલ કુલ જસ ॥ ધિં ॥ જે કન્યાનું જણીયે રે, કરીયે તસ પરણવા આશ
 ॥ ૧૫ ॥ ધિં ॥ તે પણ મેં નવિ ચિંતયું રે, કીધું એ અવિચાર ॥ ધિં
 ॥ વિષયતણા પરવશથકી રે, અતિ અવિરતિ ને ભાર ॥ ૧૬ ॥ ધિં ॥
 માતા બેહેન બેટી મુખે રે, ઊચ્ચરીયે મુખ જોણ ॥ ધિં ॥ ઉત્તમ તે તેમ
 હીજ ગણે રે, જવજીવ નિયમેણ ॥ ૧૭ ॥ ધિં ॥ મુજને તો સાક્ષાતથી રે,
 એક ભવે દોય સંબંધ ॥ ધિં ॥ હું તો પશુથી અધિક છું રે, વિષય પડલ
 થી અંધ ॥ ૧૮ ॥ ધિં ॥ એ અકાર્યથી આપણો રે, આતમ પાડયો નરક ॥
 ધિં ॥ દારણુ દુઃખ તો ચિહ્ન ગતિ રે, કિંહાંયે ન લેશું ફરક ॥ ધિં ॥ ૧૯ ॥

તે ભણી મુજને જલણ વિના રે, નહિં કોઈ પાપને હામ ॥ ૧૭ ॥ એમ કહી
ધૈર્ય ધરી તિહાં રે, કહે એ કરણું કામ ॥ ૨૦ ॥ ધિં ॥ કાષ્ટ ચિતા મોહોટી
રચી રે, પુર બાહર તેણી વાર ॥ ધિં ॥ આપ નિંદા કરે નયનથી રે, વરસે
આંસુધાર ॥ ૨૧ ॥ ધિં ॥ મધુવૃત સિંચી પવનથું રે, પ્રેર્યો પણું ન જાત
॥ ધિં ॥ જલણ તે તસ જાણે નહિં રે, તિહાં લોકા એમ ભણુંત ॥ ૨૨ ॥
ધિં ॥ પાપ દુષ્ટ નિઃકૃષ્ણું રે, તેણે ન દહે છે એહ ॥ ધિં ॥ કહે હું છું અ
તિ પાપીયો રે, એ પણું ન દહે છે એહ ॥ ૨૩ ॥ ધિં ॥ એમ ચિન્નર વણે ક
રી રે, દીયે બહુલો માર ॥ ધિં ॥ પાહની મૂડી કૂપરે રે, પૂઠેં સીંધા મઝા
ર ॥ ૨૪ ॥ ધિં ॥ દંપતી બેઠુને કાઠીયાં રે, દેશ માંહેથી તામ ॥ ધિં ॥
જનસમુદાયેં એમ કહ્યું રે, અહો અહો મધ્યમ કામ ॥ ચોર ન એહનું
નામ ॥ ૨૫ ॥ ધિં ॥ કહે જોતમ સ્વામી તેહને રે, અગ્નિ ન દાઝ્યો કેમ
॥ ધિં ॥ એહ દુષ્કર્મા આકરો રે, કેમ ધર્યો જલણું પ્રેમ ॥ ૨૬ ॥ ધિં ॥
કહે ભગવંત ભવિતવ્યતા રે, વશથી મલીયો યોગ ॥ ધિં ॥ નિદાહક દાર મ
લ્યાં રે, અય રચતાં કર્મ ભોગ ॥ ૨૭ ॥ ધિં ॥ હવે તે આદ્યાં પરદેસાં રે,
પામ્યાં બહુત ધિકાર ॥ ધિં ॥ ગામમાંહે ત્યાં પેસતાં રે, દીડા સીંચણમાર
॥ ૨૮ ॥ ધિં ॥ ગોચરીનો ખપ કીજતાં રે, લીજતાં શુદ્ધ આહાર ॥ ધિં ॥
છીજતાં કર્મ કષાયને રે, ભીંજતાં શમ જલધાર ॥ ૨૯ ॥ ધિં ॥ તેહ
ની પૂઠેં તે ગયા રે, વનમાંહે ધરી શાન ॥ ધિં ॥ પેપે તિહાં સૂરીશ્વરા રે,
જ્ઞાનવિમલ ગુણધામ ॥ ૩૦ ॥ ધિં ॥

॥ દોહા સોરડી ॥

॥ જગદાનંદન નામ, સૂરીસર તિહાં પેખીયા ॥ ચરણ કરણ ગુણધામ,
દિવસ સફલ કરી લેખીયા ॥ ૧ ॥ સુર નર કિન્નરશ્રેણિ, પાપકમલ ભાવેં ન
મે ॥ હિયડે હર્ષ ધરેણ, આપ તણાં દુષ્કૃત વમે ॥ ૨ ॥ જેમ પાવલ વન સો
ર, શોર કરે મનમોદશું ॥ જેમ ચકવા લહિ ભોર, જ્યું ચકોર દલિતદશું
॥ ૩ ॥ તેમ હર્ષિત થઈ તેહ, ચરણ કમલ યુગ વંદીયાં ॥ પ્રગટ મણે ધરી પ્રેમ,
આરતિ અરતિ નિદેહિયા ॥ ૪ ॥ સર્વગાથા ॥ ૧૬૮૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ તે દેખિને ચિંતવે, થઈ ઉદ્ધસિત રોમાંચા ॥ પાપ આસોડું મુનિ કને,
સહેજે મલ્યો મુગ સંચ ॥ ૧ ॥ પ્રિયા સહિત દિવસુજ્જસિવો, મણુલી તુરત
બઘકું ॥ તાસ ચિત્ત જાણી કરો, વચન કહે મુનિ ધકું ॥ ૨ ॥ કહે ઉપદેશ સા

હામણા, જેહવા મીશરી ખંડ ॥ સરસ સુધારસથી અધિક, મીઠા શેલડી ખં
ડ ॥ ૩ ॥ હવે સુજ્જસિવ બ્રાહ્મણને મુનિ, ધર્મોપદેશ આપે છે તે કહે છે ॥

॥ રાગ નટનારાયણ ॥ ધર્મ કરો ભવિધર્મ કરો, ત્રિકરણયોગે ધર્મ કરો, ચરણ
ધર્મ પ્રવહણ અવલંબી, આ ભવસાયર તુરત તરો ॥ ધ૦ ॥ ૧ ॥ ધ્રુવપદ ॥
બોધિતરણિકે કિરણપ્રચારે, દદયકમત વિકસીત કરો ॥ જ્યું અનાદિકે
અંતર ઉડત, મિથ્યામત તત સીત ભરો ॥ ધ૦ ॥ ૨ ॥ દશદૃષ્ટાંતે દુર્લભ વલ્લ
ભ, લાઘો એ નર ભવ સખરો ॥ તેહ મુખા મ મહારો ભવિયાં, ફરી આવત
નાંહી દૂસરો ॥ ધ૦ ॥ ૩ ॥ કર્મ મર્મકે વશથે હોવત, કબહી પાપપંક પગરો
॥ સો પણ આલોયણે શુદ્ધ હોવત, જે હોવે જીતે સુગુરો ॥ જે મિલે ગુરુ સુ
ગુરો ॥ ધ૦ ॥ ૪ ॥ જ્યું ધૃત નિર્મલ નિર્જલ જગમે, ત્યું ચારિત્રકો ધર્મ ન
રો ॥ અવિચલ સુખ લંભનકે હેતે, એહ પરમ ઊપાય ધરો ॥ ધ૦ ॥ ૫ ॥
વિષય કષાય પ્રમાદ મદાદિક, એ કાઠો કલિમલ કચરો ॥ જન્મજરા મરણાદિ
ક ભ્રમણા ભવિ, ભવભવમાંહે નાંહી ફરો ॥ ધ૦ ॥ ૬ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુણ
ગુરના પદકજ, પ્રેમેંકરીને તે અનુસરો ॥ પરમ નિધાનહ ક્યાન ધર્મનું, એહી
જ ખંદિર બેખબિસરો ॥ ધ૦ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥

॥ રાગ નટ ॥ કવિત્ત ॥ એકશત અડવના, કર્મકી પ્રકૃતિ ધના, તિણથે
બહુતજના, ભવમેં ભમતયા ॥ અવિરતિ મિથ્યાત્વ યોગે, આલસપ્રમાદ ભો
ગે, વિષય કષાય સંયોગે, એહીજ સામંતયા ॥ એક૦ ॥ ૧ ॥ અકામ નિર્જ
રા કરણ, અનંત પુર્જલ ભરણ, કોઈ યથા પ્રવૃત્તિ કરણ, કરી ઉચ્ચ આવં
તિયા ॥ તિહાં સ્થિતિ કરત ઊન, પાલયસંખ ભાંગે ન્યૂન, પૂરણ હોત પુણ્ય,
પ્રકૃતિ ભાવંતિયા ॥ એ૦ ॥ ૨ ॥ તિહાં અનાદિ કર્મગ્રથિ, રાગ દોષકો પલ્લિ
મંથ, ભેદના ધરે ઉમંથ, કોઈ સંત્રિપજ્જતિયા ॥ અપૂરવકરણ થાય, દેયનકું
સજ્જ થાય, આપ બલ પ્રગટાય, ભવિ ભવ વિરતિયા ॥ એ૦ ॥ ૩ ॥ મિથ્યા
ત્વકોં કરે નિકંદ, તિહાં લહે પરમાનંદ, સિદ્ધિ-સુધારસ નિસ્સંદ, અણુરિપુ
જંતિયા ॥ કેઈ તિહાં લહે લાભ, દેશ સર્વ વિરતિ આભ, કેઈ પુણ્ય લહે લા
ભ, ફરી ભવ પતંતિયા ॥ એ૦ ॥ ૪ ॥ કેઈ લહત ગુણશ્રેણિ, શિવધરકી નિ
શ્રેણિ, જ્ઞાનવિમલ લહે જેણિ, જયંત લહંતિયા ॥ તેહ ભણી નરભવ પ્રવર,
કહ્યો સવિ ભવમાંહે વર, જિહાં અનુભવ ધર, વધંત મહંતયા ॥ એ૦ ॥ ૫
॥ ઇતિ વૈરાગ્યમય ધર્મોપદેશ જગદાનંદ સૂરિયેં કરચો ॥

॥ દોહા સોરઠી ॥

‘॥ પ્રાણી કરે જે પાપ, થાયે આલોચણે’ ઉજતો ॥ જેમ જલખારે તાપ, સમજ વસ્ર હોયે નિર્મતો ॥ ૧ ॥ યદ્યપિ મત્તીન એ જીવ, રાગ દ્વેષ ને વશ કરી ॥ તપ સંયમે અતીવ, શુદ્ધ હોવે નિર્થે કરી ॥ ૨ ॥ જેમ સા મહુ’ સોવત્ર, અનિત્ર યોગે તે શુદ્ધ હોઈ ॥ તેમ એ આતમ તત્ર, ભાવ્યું પંક સવે ધોઈ ॥ ૩ ॥ મૂકી લાજ ભયમાન, પાપ કહે જે આપણું ॥ પ્રગટ થઈ સાવધાન, તેહ કરે ભવ કાપણું ॥ ૪ ॥ કીજે પાપ સંહાર, આલોઈ રૂડી પરે ॥ લઘુ તરીયે સંસાર, એ ઉપદેશ હીયે ધરે ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ચુમ્મલાલીશમી ॥

॥ મોતિડાની દેશી ॥ અથવા ॥ મયા કરી મુજ તારો ॥ એ દેશી ॥
 ॥ એમ નિસુણી સવિ પાપ પ્રકાશે, આપ કરયાં તે સઘલાં ભાસે ॥ સાહિબા મુજને અખ તારો ॥ ગિર્યા ગુર પાર ઉતારો ॥ ૧ ॥ સાં ॥ મ યા કરી મુજને તારો, મોહના થાયે સુકૃત જમવારો ॥ સાં ॥ એ આંકણી ॥ થયો દુર્ભિક્ષ ગયો પરદેશે, વેચી સુતા જેહવે સન્નિવેશે ॥ સાં ॥ ૨ ॥ પ્રથમ ચિંત્યું મેં એહને માઈ, પિશિત ખાઈને આતમ ધાઈ ॥ સાં ॥ પછે તો મૂઝ્યેં એ વેચી, ગયો પરદેશે તિકાંજન વંચી ॥ સાં ॥ ૩ ॥ કન્યા બાલ પ્રમુખને જલ્લી, વેચી પુણ્ય કરયું મેં ખાલી ॥ સાં ॥ બાલપણથી અકારિજ કરણી, તે સવિ કહિયું જિહાં લગે પરણી ॥ સાં ॥ ૪ ॥ બાલક પરેં ઋજુભાવેં સઘલું, પાપ પ્રકાશ્યું કરો મન સવલું ॥ સાં ॥ જ્ઞાનાતિશયી ગુરએં સવિ સુણીયું, નાણ બલેં તેહનું મન મુણિયું ॥ સાં ॥ ૫ ॥ પ્રાયશ્ચિત્ત દિયેં વિધિ અનુસારેં, તે પણ જેમ કહ્યું તેમ ધારે ॥ સાં ॥ ગુર દીધો તપ શિર ભારેં લીધો, શુદ્ધ ભાવેં તે તેહવો કીધો ॥ સાં ॥ ૬ ॥ તે તપ નિયમ થયો જમ પૂરો, સુજ્જસિવો હવે પુણ્યેં પૂરો ॥ સાં ॥ દીખ દીધો હવે મુજને સ્વામી, પતિન સહિત હું છું શિવકામી ॥ સાં ॥ ૭ ॥ ગુર કહે સંપ્રતિ તાહરી ભજજ, ગુર્વિણી માટે નહિં પ્રત્રજ્યા ॥ સાં ॥ એમ સુણી સુજ્જસિવો લીયે દીક્ષા, દુવિધ પ્રકારેં ગ્રહે તે શિક્ષા ॥ સાં ॥ ૮ ॥ ગુરગુર ભક્તિ યુક્ત તપ કારી, દુષ્કર ચરણ ગુર આણા ધારી ॥ સાં ॥ નિઃપ્રતિકર્મ શરીર ગત સાદો, અગિલાણીને વિગત પ્રમાદી ॥ સાં ॥ ૯ ॥ સૂરિ સંઘાતેં તે વિચરંત, પ્રાયશ્ચિત્ત લેઈ કરે કર્મનો અંત ॥ સાં ॥ ૧૦ ॥ છઠ્ઠીશ વરસને તેરહ દાહાડા, ભલા ભવાડ્યા ચરણ પવાડા ॥ સાં ॥

૧૦ ॥ પાદોપગમન અણસણ આરાધી, કર્મ ખપાવીને મુક્તિજ સાધી ॥
 ૨૧ ॥ ઇતિ મુજ્જ શિવોમોક્ષપ્રાપ્તઃ ॥ કહે ગૌતમ એણે પાપ બહુ કીધાં,
 પણ અંતર કેવલી થઈ સુખલીધાં ॥ સાં ॥ ૧૧ ॥ કહો કેમ તે ભગવન મુજ
 દાણે, કરી દુષ્ટાતુમ્હ ચરણે રાખે ॥ સાં ॥ પ્રભુ કહે ગૌતમ એણે મહાભાગે,
 શુદ્ધ આયોગ્ય કરી બહુ રાગે ॥ સાં ॥ ૧૨ ॥ ગુરુદત્તપ્રાયશ્ચિત્ત જે ધારે, તે
 આપોયું તેણે ભવતારે ॥ સાં ॥ ક્ષપક શુક્લધ્યાન પસાયે, ભવભવસંચિત દુ
 પ્કૃત જાયે ॥ સાં ॥ ૧૩ ॥ તપથી આતમ ગુણ અન્નુઆલે, કર્મધન તે તપ
 પરજાયે ॥ સાં ॥ અથ ભણે ગૌતમ તેહની ભજ્જ, તેણી વેદા નવિ લી
 ધ પ્રતજ્ઞા ॥ સાં ॥ ૧૪ ॥ રથો સંબંધ થયો તસ આગે, દાખો સ્વામી તે થ
 યો જેમ લાગે ॥ સાં ॥ સ્વામી ભણે તે છઠ્ઠી નરગે, પોહોતી નવિ પામી
 તે સરગે ॥ સાં ॥ ૧૫ ॥ ભણે ગૌતમ શે કર્મે ભારી, દુઃખિણી વરાકે તે
 થઈ નારી ॥ સાં ॥ જિન કહે શૈલદ્રધ્યાન અનુભાવે, અધ્યવસાય માઠા તિ
 હાં થાવે ॥ સાં ॥ ૧૬ ॥ કહે ગૌતમ શે અશુભાધ્યવસાય કીધો, જેથી ન
 રક દુઃખ લલ્હો અતિ સીધો ॥ સાં ॥ કહે જિનગર્ભપ્રસવને કાલે, ચિંતયું
 મનમાં એમ જંજલે ॥ સાં ॥ ૧૭ ॥ દુઃખ દીધે ગર્ભ એ પાડું પ્રભાત, વિવિ
 ધ ખાર મેદેલી કંઈ ધાત ॥ સાં ॥ એમ અતિ શૈલદ્રધ્યાન ચિંતવતી,
 તુરત મરી છઠ્ઠી નરકે પોહોતી ॥ સાં ॥ ૧૮ ॥ જ્ઞાનવિમલ મતિ શુભ હોયે તે
 હને, આપતિ સુખ લેહણું હોયે જેહને ॥ સાં ॥ કોણ માઠો નર કોણ છે
 વાડ, સંધણું છે નિજકર્મને સાડ ॥ સાં ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ પ્રસન્થો તે મુત યેઠીથો, જર પંકિલ જંબાલ ॥ જાત માત્ર તેહને
 ગ્રહો, કુતરે અતિ વિકરાલ ॥ ૧ ॥ તે કુલાલચક્ર ઊપરે, મૂકયો તેણી વાર
 ॥ ખાવાને જખ ઉન્મથ્થો, તવ આંચો કુંભાર ॥ ૨ ॥ ગ્રહી નિજ ધરણીને દી
 થો, અપુત્રિયાને પુત્ર ॥ કુલદેવીયે આપીયો, એ આપણુ ધરસૂત્ર ॥ ૩ ॥
 જનમ મહોત્સવ વિસ્તરે, કીધો સયણે તાસ ॥ સુસઢ નામ તસ થાપીયો, મા
 ય તાય મન આશ ॥ ૪ ॥ કલા કુલાલની અભ્યસે, વસે સયણાને ચિત્ત ॥
 અનુક્રમે ચૌવન પામીયો, ફરે નયરમાં નિત્ય ॥ ૫ ॥ એક દિન તેણુ પુરે આ
 વીયા, મુનિ વૃષભા અણગાર ॥ જ્ઞાનાદિક ગુણગણ ભરયા, ચરણ કરણ ભ
 ઠાર ॥ ૬ ॥ ભંચ છયોની આગલે, કહેતા શ્રીજિનધર્મ ॥ સુસઢે તે મુ
 ભિ નિરખીયા, કોઈક પૂર્વશુભકર્મ ॥ ૭ ॥ નિસુણી તેહની. દેશના, આંચો

મનમાં સંવેગા ॥ દીક્ષા લેઈ જિનરાજની, મુકી સવિ ઊદ્વેગ ॥ ૮ ॥

‘ ॥ ઢાલ પીસ્તાલીશમી ॥ રાગ કાફી ॥ આજ સખી મનમોહનાં ॥
શ્રીપાસ જિણુંદા ॥ એ દેશી ॥

॥ સુસઠ સાધુ ગુરૂ સેવના, કરે તપ આરાધે ॥ છઠ્ઠમ દશમ દુવાસસે,
તપ જપને સાધે ॥ પાસ માસ ખમણાં કરે, ગુરૂ પાસે સેવે ॥ ત્રણ કાલ આ
તાપના, યથાશક્તે લેવે ॥ ૧ ॥ અનુક્રમે કર્મથો થયો, સંજમથી તિથિતો
॥ રાક્ષાત્રકણ કરે નહિં, જેમ તુરગો અંવતો ॥ તપ વિણું અવર ન લેખીયે
સંજમમાં કાંચ ॥ એક પખો એમ તાણનાં, સ્વાદ્વાદ ન થાય ॥ ૨ ॥ તો ગુ
રૂ વયણ કહે ઇશ્યું, વત્સ આ સંસારે ॥ શુદ્ધ ચરણ નિહારે હોવે, યતના
આચારે ॥ વિણુ યતનાયે તપને કહ્યો, જિને કાય કલેષ ॥ સરણ ન હોયે ખૂ
ડનાં, ભવસિંધુમાં લેશ ॥ ૩ ॥ નાટક જેમ અંધ આગલે, બહેરાશું વાત ॥
રાનમાંહે રોવું યથા, તેમ તપ સંવાત ॥ યતના વિણું તે જાણીયે, વિ
ણુ આંકે મીંડાં ॥ મૂરખ જેમ પાલિ છાંડીને, તાકે જેમ છાંડાં ॥ ૪ ॥ અડદ
લોયા પાપડ ન હોયે, જેમ ખરનાં લીંડાં ॥ યતના વિણુ તપ જાણીયે, કૂટાં
પંખો ઇંડાં ॥ યતના તે શું દાખીયે, કહો તે પ્રભુ અર્થ ॥ તે વિણુ તપ જ
પને કહો, છે નહિ પરમાર્થ ॥ ૫ ॥ તવ પ્રભુ કહે યતના તણે, પરગટ એ ન
ભાંખ્યો ॥ અર્થ અનેક પરેં સુણી, મુનિ દિલમાં રાખ્યો ॥ ગુરૂ આણા કરી
આગલે, શુચિ જ્ઞાનની દૃષ્ટિ ॥ સંયમ સાધન સાધવું, જેહથી શિવસૃષ્ટિ ॥
૬ ॥ અહીં યતનાના અર્થની ગાથા કહે છે ॥ સમિધ કસાય ગારવ, ઇંદ્રિયમય
બંભચેર ગુત્તીય ॥ સજ્જય વિણુય તવ એગ, સહીઓય જયણા સુવિહિ
યાણું ॥ અસ્યાર્થઃ—પૂર્વઢાલ ॥ હેય જ્ઞેય ઊપાદેયશું, એ સવસા ધારે ॥ કેઈ
આદરણા કેઈ છંદણા, યથાયોગ્ય વધારે ॥ સમિતિપંચે સમિતો રહે, ચક્રીક
પાયને છંદે ॥ ગારવ ત્રણે દૂરેં કરે, ઇંદ્રિય પણ મંડે ॥ ૭ ॥ એ અશુભ થી
ઓસારવા, બેડવા શુભ ઠામે ॥ મદ આડે દૂરેં કરે, કહું તેડનાં નામે ॥ જતિ
લાલ કુલ રૂપનો, બલ સુત તપ કેરો ॥ ઐશ્વર્ય પ્રભુતા તણે, સહુથી
અધિકેરો ॥ ૮ ॥ પરભવ એ હીણા લહી, જે મદનાં ઠામ ॥ બંભચેરની
વાડિ જે, રાખે ભલી મામ ॥ સજ્જય પણ વિધ આદરે, દશવિધ કરે
વિનયી ॥ તપ બારે કરે શક્તિથી, ગુરૂ આણા પ્રણયી ॥ ૯ ॥ જ્ઞાન મુખ્ય
કિરિયા કરે, તે લહે ભવ પાર ॥ વેજે દૃષ્ટિ શર તાણતો, ધનુર્ધર જસ
ધારે ॥ ૧૦ ॥ આપ બુદ્ધિયેં સુંદર કહ્યું, તે સુંદર ન હોય ॥ જે ગુરૂ વયણ

થકી કરચું, તે શાસનેં સોહે ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥ ગાહા ॥ અખ્યાગમો કિલિસ્સઘ,
જઘ કરેછ અઘ દુકકરં ચ તવં ॥ સુંદર બુદ્ધિધક્યં, બહુયંપિ ન સુંદરં
હોછ ॥ ૧ ॥ અપરિચ્છિય સુય નિહસસ્સ, કેવલ સુજ્જનસુત ચારિસ્સ ॥
સલુજ્જમણ વિકયં, અન્નાણું તવે બહું પડછ ॥ ૨ ॥ પૂર્વઘાલ ॥ અદ્ય
શ્રુતને આપણે, જે છદેં ચાલે ॥ તે તપ જે કરે આકરં, તે ભવ નવિ પાલે ॥
જેમ જેમ તપ ઉઘમ કરે, તે કષ્ટ અયાણ ॥ ધર્મદાસ ગણિ કેરડું, એ વચન
પ્રમાણ ॥ ૧૧ ॥ યતના પૂર્વક તપ કરે, જેમ ભવને વામો ॥ આણા યતના
જે મલે, તે શિવસુખ પામો ॥ એમ ગુરૂ વચણ કહ્યાં ઘણાં, પણ નવિ પડિ
વળિયાં ॥ યતના વિણ કરે કષ્ટને, કુષ્કર ચિત્ત રજિયાં ॥ ૧૨ ॥ વક્ત્રી ફરીને
કરૂણા કરી, ગુરૂ વચણાં ભાખે ॥ જે યતનાશું તપ કરે, ગુરૂ આણા સાખે ॥
તો અચરિજ લહે સુરતરા, અવરતું શું કહેવું ॥ માનવ જન્મતણું સદા, ફ
લ એણીપરેં લહેવું ॥ ૧૩ ॥ આલોચણ સલિલેં કરી, નિજ પાપ પખાલો ॥
થોડું પણ તપ આચરી, આતમ અભુવાલો ॥ આપછદેં કીધું થકું, ઇહ લોકન
સારં ॥ કાશકુસુમ પરેં પરભવેં, ફલ નહિં એમ વારં ॥ ૧૪ ॥ એણીપરેં વિવિધ
યુગતેં કરી, કહ્યું પણ નવિ માનેં ॥ તિરસ્કાર કર્યો જાણીને, કહે આવી
કાને ॥ કહે મુજ શોધી દીયો પ્રભુ, વિધિશું ગુરૂ આખેં ॥ આલો
ચણ આજ્ઞા તણી, નિજ મનડું થાપે ॥ ૧૫ ॥ વિચરે ગુરૂની સાથ તે,
કરે તીવ્ર તપાદિક, કેતો કાલ એમ નિર્વહયો, ન લીએ વિગયાદિક ॥ છઠ્ઠમ
દશમાદિકેં, યાવત છમ્માસા ॥ એમ કરતાં કોઈ કર્મને, વશ થઈ આરાંસા
॥ ૧૬ ॥ આપ મતિ થયો તેહવે, પ્રાયશ્ચિત્તહ ન કરે ॥ શીતલ જલ પરેં ભોગી
યો, ગુરૂવચણાં ન અનુસરે ॥ પાપાશ્રવના દ્વારને, રંધી નવિ જાણી ॥ શિથિલ સ
જ્જયના યોગથી, થયો તામ અન્નણી ॥ ૧૭ ॥ કહે શોધી તપનો દિયો,
તે તપતો સોહેલો ॥ તપસી કોણ મુજ આગલેં, કહે એમ જેમ ઘહેલો ॥
ગુરૂદત્ત તપ નવિ આચરે, નિજ છદેં ચાલે ॥ શીખ દીયંતા રીસવે, ધરે
મનમાં આલેં ॥ ૧૮ ॥ અનુક્રમેંગચ્છથી કાઢીયો, અણયુગતો જાણી ॥ ધનુ
ષ નિર્ભ્રષ્ટ શરની પરેં, થયો દુષ્કૃત ખાણ ॥ ૧૯ ॥ કાયજીવ વિરાઘતો, ઉગ્રતપ
આચારી ॥ કાર્યાકાર્ય અવિચારતો, સવિજનનો ભીખારી ॥ ૧૯ ॥ ઘણો કાલ
એમ નિર્ગમ્યો, દુષ્કર તપ કરતો ॥ યતના વિણ ચારિત્રનું, નવિખિરૂદ લહ
તો ॥ કાલ કરી સુસઢો થયો, સુર સોહમ કપ્પેં ॥ ઇંદ્રસામાનિકઋદ્ધિનો, પણ
ગુણ તે અખેં ॥ ૨૦ ॥ ભરત ક્ષેત્રમાં ઉપનો, તિહાંથી અવિસુસાડો ॥ વાસુદે

વથઈ જયશે, પુઢવી સત્તમીયેં હોય જિઢો ॥ તિહાંથી હસ્તિ હોયશે,
મૈથુન બહુ સેવી ॥ મરી અનંતકાયમાં જશે, પછી ચઉગતિ લેવી ॥ ૨૦
॥ દુષ્કર તપકારી હુતો, પણ સુસઠો ફરશે ॥ સંયમની યતના વિના, ભવ
સિંધુ ન તરશે ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરૂની તેણેં, આણા જે ન કરી ॥ યતના વિ
ણુ તે ભવ ફિરયો, ચિરકાલ જ્યું ભમરી ॥ ૨૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૦૬૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ હવે જોતમ ગણધર કહે, દુષ્કર તપ એણેં કીધ ॥ તો કેમ ભવમાં દુઃખ
લક્ષ્યાં, કારજ કોઈ ન સિદ્ધ ॥ ૧ ॥ કહે સ્વામી એણે મૂલગુણ, ઉત્તર
ગુણમાં કોય ॥ યતના ગુરૂ વપણા તણી, ન કરી તેણેં બહુ ભવ હોય ॥ ૨ ॥
તપ આચરણ એહવાં કર્યાં, જે ગુરૂ આણા જુત ॥ સંયમથી જયણા
ધરત, તો હોવત તસુ યુત ॥ ૩ ॥ એકના તપનો ભાગ આડમો, જે કરે તે શિવ
જય ॥ જે યતનાયેં સંજુતો, તો ગુરૂ આણા ઠહરાય ॥ ૪ ॥ જે એ યતના
જુત હોવે, તો તે ભવ શિવ જત ॥ એમ ભાંખે શ્રીવીરજી, સુસઠતણો
અવદાત ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ છેંતાલીશમી ॥ ઋષભનો વંશ રચણાય ૩ ॥ એ દેશી ॥
માસદુમાસ છમ્માસનાં, બલીયાં એહવાં સાધો રે ॥ તીવ્ર તપાદિક સેવતા,
આતાપના નિરાબાધો રે ॥ ૧ ॥ બઝિડારી જિન આણુને, આણા રિવસુખ
કારી રે ॥ સંયમ લેધને ખપ કરો, યતનાયેં નર નારી રે ॥ બ૦ ॥ એ આંક
ણી ॥ નવદીક્ષિત જતિ જે હોયે, જે યતનાનો રાગી રે ॥ લાખ અશેં પણ તેહ
ને, નાવે કષ્ટ વિભાગી રે ॥ કેવલ તપ તણો ભાગી રે ॥ ૨ ॥ બ૦ ॥ શમદ
મ જયણાયેં હીણડા, જે યતિ લિંગને ધારે રે ॥ તે નવિ અરધે સુસાધુમાં,
તસ ચરણ ન ભવભય વારે રે ॥ ૩ ॥ બ૦ ॥ જેમ તુષ ખંડન મંડન, મૃ
તકને જેહણું ભાસે રે ॥ તેમ આણા યતના વિના, તપથી ભવ નવિ નાસે
રે ॥ ૪ ॥ બ૦ ॥ બહુ ભણ્યો બહુજને પરિવરયો, બહુમાનેં કરી ઘોરી રે
॥ પણ નિશ્ચય નય યતના વિના, તેમ જિનશાસન વયરી રે ॥ ૫ ॥ બ૦ ॥
જિન આણા ખંડન પરા, તેહથી ગૃહી પણ રૂડા રે ॥ આપ છદે જે ચાલતા,
તસ તપ સવિ કૂડાં રે ॥ ૬ ॥ બ૦ ॥ યતઃ ॥ જિણુ દિખખંવિ ગહિણિં, જય
ણુવિહ્ણુ કુણંતિ તિન્વ તવં ॥ જિણુઆણુખંડગા જે, ગોયમ ગિહિણોવિ
અન્નહિયા ॥ ૧ ॥ ઇતિ નિશીઘ્યછેદ ચૂર્ણિગતોધૃત સુસઠકથાયાં ॥ ઢાલ
પૂર્વલી ॥ એમ જણી જેમ ગુરૂ આગના, પૂર્વક જયણા સાધો રે ॥ જે

જેમ ગુણની વૃદ્ધિ હોવે, તેમ ગુણકાણે વાધો રે ॥ ૭ ॥ બં ॥ તેહ ભણી
 યતના તણો, ખપ કરો થઈ સાવધાનો રે ॥ હિત કાળે એ દાખીયું,
 એહ સંબંધ વિદ્યાનો રે ॥ ૮ ॥ બં ॥ જેમ રાજગૃહી નપરમાં,
 જાતમ આગત્ત ભાખ્યું રે ॥ તેમ ચેટક નૃપને કહે, જાતમ મેં તેમ દાખ્યું રે
 ॥ ૯ ॥ બં ॥ યતનાની તુમેં ખપ કરો, ઠાણી સચ્છંદા ચાર રે ॥ યદ્યપિ
 ચરિત્રમાં એ નથી, સુસઠ તણો આધિકાર રે ॥ ૧૦ ॥ બં ॥ પણ નિશીથ
 ની ચૂર્ણિમાં, જ્યણા ઉપર ભણીશે રે ॥ આલોચણ સુદ્ધિઉપરેં, બહુ મુનિ
 ચેં તિહાં મુણીયો રે ॥ ૧૧ ॥ બં ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ એમ ભણે, સુ
 ણ્ણમેસહુ અણુગાર રે ॥ સંયમ અભિનવ સુરતરૂ, રિવક્ષ અનુભવ સાર રે ॥
 ॥ ફલિત હોયે લહે પાર રે ॥ ૧૨ ॥ બં ॥ ઢાલ બાવીશે એ ભણ્યો, સુસ
 ઠ તણો સંબંધ રે ॥ નિમુણિને ત્રિઃશટ્ય કરો, આતમ અનુભવ બંધ રે ॥
 બં ॥ જેમ ટલે દુરિતનો ધંધ રે ॥ બં ॥ સંજમ શિવસુખ બંધ રે ॥ ૧૩
 ॥ બં ॥ ઇતિ સુસઠ કથા સંપૂર્ણા ॥

॥ દોહા ॥

॥ શ્રીગુરૂનાં વચણાં મુણી, પ્રતાપસિંહ ઋષિરાય ॥ પ્રમુખ બહુ યત
 નાપરા, થયા અવર સમુદાય ॥ ૧ ॥ તપ જપ સંયમ ખપ કરે, ન ધરે મન
 માં માય ॥ કામ ક્રોધ મદ્દ માનજે, ભાજે ભવના દાય ॥ ૨ ॥ વિનયીને લ
 જ્જલુઆ, દયાધીર દમનંત ॥ દુર્ધર તપ આરાધતા, શમ દમ સૂચા સંત
 ॥ ૩ ॥ કિરિયા કરતા વિધિ પણે, સાધે અક્રિય યોગ ॥ સંજમના ભોગી થ
 યા, જણથી હોયે અયોગ ॥ ૪ ॥ ધ્યાન જ્ઞાનમાં મગ્ન છે, ભવ યજ્ઞના કાર
 ॥ લગન રહે નિજ ભાવમાં, નહિં પરભાવ વિકાર ॥ ૫ ॥ મયગલ પરેં નિત્ય
 મત્તપતા, ભેદે કપટનો કોટ ॥ સિંહપરે દુર્જર્ણ છે, દેતા પરિસહ દોટ ॥ ૬
 ॥ ચેટ કરે કમૌપરેં, ધ્યાનાનલ્લના ગોટ ॥ ઉપાડી શમયંત્રથી, ચૂરે જેમ ર
 જખેટ ॥ ૭ ॥ એણીપરેં કેતાએક કહું, તે મુનિ તણાં વખાણ ॥ પ્રવચન
 મારગ અનુસરે, કરે ન તાણો તાણ ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ૨૦૮૪ ॥

॥ ઢાલ સુડતાલીશમી ॥ રાગ રામગ્રી ॥ રાય કહે રાણી પ્રત્યે ॥ સુનો
 કંતાજી ॥ એ દેશી ॥ રાજ ઋષિ રત્નિયામણા ॥ મુણો સયણાં જી ॥ પ્રતા
 પસિંહ ભૂપાલ ॥ મીઠાં વચણાં જી ॥ નેહેં નયણે તેહશું ॥ સું ॥ અમૃત પ
 રેં તાઢાલ ॥ મીં ॥ ૧ ॥ ઉર્જમ દોષઉત્પાદના ॥ સું ॥ શોલ શોલ એહ જ
 ણ ॥ બિં ॥ એષણા દોષ દશ જે કહ્યા ॥ સું ॥ પણ ભોજનના જણ ॥

મીં ॥ ૨ ॥ દાયક લાયકથી હોવે ॥ સું ॥ આહાર મંડલી થાય ॥ મીં ॥
 એમ શુડતાલીશ પિંડના ॥ સું ॥ ચઉવિધથી તે થાય ॥ મીં ॥ ૩ ॥
 યતઃ ॥ ગાથા ॥ સોલસ ઉગ્ગમ દોસા, સોલસ ઊપ્પાયણા ય જે દોસા ॥ દસ
 એસણાય દોસા, ગાસે પણ મિલિય સગયાલા ॥ ઇતિ ॥ એણી પરેં બહુ
 તસ ભેદ છે ॥ સું ॥ તે ટાલે સવિ દોષ ॥ મીં ॥ તે પણ સંયમ ભર ત
 ણો ॥ સું ॥ તેહવાને કરે પોષ ॥ મીં ॥ ૪ ॥ સમિતિ સમિતા ગુણવંતા ॥
 સું ॥ ગુપ્તેં ગુપ્તા સાધ ॥ મીં ॥ પ્રવૃત્તિ નિવૃત્તિ સમાચરે ॥ સું ॥ સુખ
 સંયમ નિરાબાધ ॥ મીં ॥ ૫ ॥ અભયદાન પદ જીવને ॥ સું ॥ દેવા ભવિ
 સુખ કાળ ॥ મીં ॥ દશવિધ વૈચ્યાવચ્ચ કરે ॥ સું ॥ વિનય કરે ધરી
 સાળ ॥ મીં ॥ ૬ ॥ એણીપરેં સાધની મંડલી ॥ સું ॥ વિચરે ધરણી માં
 હ ॥ મીં ॥ ઇંદુ પરેં નિર્મલ હિયે ॥ સું ॥ હંસ પરેં ઉચ્છાહ ॥ મીં ॥
 ૭ ॥ ખડ્ગી વિષાણુ પરેં એકલા ॥ સું ॥ વૃષભ પરેં જાત થામ ॥ મીં ॥
 સિંહપરેં દુર્ધર્ષ છે ॥ સું ॥ પરિસહ ઝિંપણ કામ ॥ મીં ॥ ૮ ॥ જેહ અસં
 ગી પંકજ પરેં ॥ સું ॥ ગગન પરેં નિરાલંબ ॥ મીં ॥ ગુપ્ત ઇન્દ્રિય કચ્છ
 પ પરેં ॥ સું ॥ સૌમ્યેં જેમ શશિબિંબ ॥ મીં ॥ ૯ ॥ જાતરૂપ કંચન પરેં
 ॥ સું ॥ સર્વસહ જમ ભૂમિ ॥ મીં ॥ શારદજલ પરેં નિર્મલા ॥ સું ॥ જેહને
 આશય સીમ ॥ મીં ॥ ૧૦ ॥ વાયુપરેં રહે અહોનિશેં ॥ સું ॥ અપ્રાતબ
 દ્ય વિહાર ॥ મીં ॥ ભારંડ પંખી પરેં સવે ॥ સું ॥ અપ્રમત્ત અણુગાર ॥
 મીં ॥ ૧૧ ॥ એહવા ગુણના જે ધણી ॥ સું ॥ દંભરહિત જસ ચિત્ત ॥
 મીં ॥ તે પ્રાયશ્ચિત્તને આલોઘયેં ॥ સું ॥ શુદ્ધ મનેંથઈ નિત્ય ॥ મીં ॥
 ૧૨ ॥ આલોયણ સૂધી ગ્રહે ॥ સું ॥ હોવે નિરતિચાર ॥ મીં ॥ દશવિ
 ધ પ્રાયશ્ચિત્ત ધરે ॥ સું ॥ યથાયોગેં શ્રુત અનુસાર ॥ મીં ॥ ૧૩ ॥ યતઃ
 ॥ ગાથા ॥ આલોયણ પડિક્કમણે, મીસવિવેગે તહાય ઉસ્સગ્ગે ॥ ભવછેય
 મૂલ અણુવ, ઠીએય પારંચિએ ચેવ ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ ॥ પૂર્વઢાલ ॥ નિર્દંભે
 જિનઅપરાધનું ॥ સું ॥ કહેવું જે ગુરૂ પાસ ॥ મીં ॥ તાવન્માત્રથી શુદ્ધિ
 હોયે ॥ સું ॥ તે આલોયણપાસ ॥ મીં ॥ ૧૪ ॥ ગમનાગમત શત કર પ
 રહું ॥ સું ॥ યતનાયેં મુનિનેં હોય ॥ મીં ॥ તિહાં ઇરિયાદિક પડિક્કમે ॥
 સું ॥ તે પડિક્કમણુ બાળું જોય ॥ મીં ॥ ૧૫ ॥ રાગ દોષના વશથકી ॥
 સું ॥ જે પ્રમાદનું પાપ ॥ મીં ॥ આપેં મિથ્યા દુષ્કૃત દેઈ ॥ સું ॥ પછી
 ગુરૂપ્રત્યેં મિશ્ર બ્યાપ ॥ મીં ॥ ૧૬ ॥ અશુદ્ધ શુદ્ધ બુદ્ધેં ગ્રહું ॥

સુ૦ ॥ શુદ્ધ ક્ષેત્રે તસ ત્યાગ ॥ મી૦ ॥ જાણ્યા તથા સેવ્યા પછી ॥ સુ૦
 ॥ તે વિવેક ચોથાનો લાગ ॥ મી૦ ॥ ૧૭ ॥ કુસ્વપ્ન દુઃસ્વપ્નથી ॥ સુ૦ ॥
 કાઉસ્સગ્ગ કરીએ જોહ ॥ મી૦ ॥ તે કાઉસ્સગ્ગ પ્રાયાશ્વિત્ત પાંચમું ॥ સુ૦ ॥
 વિગયાદિપરેં ઠવે તેહ ॥ મી૦ ॥ ૧૮ ॥ જીવહિંસાદિકેં દીજીએ ॥ સુ૦ ॥
 ચોથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમાદિ ॥ મી૦ ॥ તપ પ્રાયાશ્વિત્ત છઠ્ઠું કહ્યું ॥ સુ૦ ॥ હોય આકૂટી
 પ્રમાદ ॥ મી૦ ॥ ૧૯ ॥ તપગર્વો અસમર્થો વા ॥ સુ૦ ॥ બાલ વૃદ્ધને ગ્લા
 ન ॥ મી૦ ॥ શ્રદ્ધા રહિત પુનઃ પુનઃ લીયે ॥ સુ૦ ॥ તપ તે કરે અપ્રમાણ
 ॥ મી૦ ॥ ૨૦ ॥ અપવાદ સેવે નિઃકારણે ॥ સુ૦ ॥ છમ્માસી તપ યોગ ॥
 મી૦ ॥ અતિચાર ભારે પણે ॥ સુ૦ ॥ ઉત્કૃષ્ટ તપ અપરિભોગ ॥ મી૦ ॥
 ૨૧ ॥ પંચદશક અહોરાત્રિનો ॥ સુ૦ ॥ કરે પર્યાયનો છેદ ॥ મી૦ ॥ તે
 છેદનામેં સાતમો ॥ સુ૦ ॥ પ્રાયાશ્વિત્તનો ભેદ ॥ મી૦ ॥ ૨૨ ॥ વધ
 પંચેદ્રિયનો કરે ॥ સુ૦ ॥ સંકટપેં નિર્હત ॥ મી૦ ॥ સતીવાદ એહ
 નો દમું ॥ સુ૦ ॥ દર્પેં સ્ત્રી સેવંત ॥ મી૦ ॥ ૨૩ ॥ પંચાશ્રવ ઉત્કૃષ્ટ સેવે ॥ સુ૦ ॥
 સંકટપથી વારં વાર ॥ મી૦ ॥ કારણને વલી અનુમતે ॥ સુ૦ ॥ મં
 ત્ર તંત્ર યંત્ર પ્રચાર ॥ મી૦ ॥ ૨૪ ॥ સાંત પાત ગર્ભાધાનાદિકેં ॥ સુ૦ ॥
 મૂલ કર્મ વ્યવહાર ॥ મી૦ ॥ તિહાં ફરી વ્રત આરોપણા ॥ સુ૦ ॥ તે આ
 ઠમું મૂલ નામધાર ॥ મી૦ ॥ ૨૫ ॥ અતિ સંકિલ્પ આશય વશે ॥ સુ૦
 ॥ નિર્દય દિયે પ્રહાર ॥ મી૦ ॥ ઉત્કૃષ્ટ પદેં સાવધ સેવે ॥ સુ૦ ॥ તસ અ
 નવસ્થાપ્ય વ્યવહાર ॥ મી૦ ॥ ૨૬ ॥ આચાર્ય વાચકને હોવે ॥ સુ૦ ॥ તેહને
 કરે ગણબાહ્ય ॥ મી૦ ॥ પણ વિચરે ગણ સાધશું ॥ સુ૦ ॥ અશનાદિક સવિ
 બાહ્ય ॥ મી૦ ॥ ૨૭ ॥ રહેવું એકણ વસતિમાં ॥ સુ૦ ॥ નહિં આલાપ સંલા
 પ ॥ મી૦ ॥ શિષ્ય શિષ્યાદિક વાંદવા ॥ સુ૦ ॥ ત્રણ ઋતુએં તપ તાપ ॥ મી૦
 ॥ ૨૮ ॥ ગ્રીષ્મેં ચોથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમાદિ ॥ સુ૦ ॥ શિશિરેં છઠ્ઠ અઠ્ઠમદશમાદિ ॥
 મી૦ ॥ વર્ષાએં અઠ્ઠમ દશમ દુવાલસેં ॥ સુ૦ ॥ એમ કરે આલ્હાદ ॥
 મી૦ ॥ ૨૯ ॥ નિર્લેપ ભક્તપારણ કરે ॥ સુ૦ ॥ જઘન્યથો ૫૮ વર્ષ ॥
 મી૦ ॥ ઉત્કૃષ્ટથી બાર વર્ષમાં ॥ સુ૦ ॥ કરે ધરી મનમાં હર્ષ ॥ મી૦ ॥
 ૩૦ ॥ પણ માહાવ્રત નવિ થાપીયેં ॥ સુ૦ ॥ એ નવમું પ્રાયાશ્વિત્ત ॥ મી૦
 ॥ સૂરિ વાચકને એ હોયે ॥ સુ૦ ॥ અપરને નહિં એ રીત ॥ મી૦ ॥
 ૩૧ ॥ જિન જિનમત આશાતના ॥ સુ૦ ॥ કરે સાધવી વ્રત ભંગ ॥ મી૦
 ॥ સેવે નૃપની રાણીને ॥ સુ૦ ॥ મુનિ નૃપનો વધ અંગ ॥ મી૦ ॥ ૩૨ ॥

તેહને પારાંચિક ઊપજે ॥ સુ૦ ॥ દશમું કહીએ તેહ ॥ મી૦ ॥ ગણુખહિઃ
કૃત અઢી જોયણે ॥ સુ૦ ॥ જિનકલ્પકની પરે જોહ ॥ મી૦ ॥ ૩૩ ॥ મહા
સત્ત્વ ગુરને હોયે ॥ સુ૦ ॥ પૂર્વે કહ્યું તપ જોહ ॥ મી૦ ॥ તેહ ત્રિકાલે આદરે ॥
સુ૦ ॥ દશવિંધ પ્રાયશ્ચિત્ત એહ ॥ મી૦ ॥ ૩૪ ॥ થિરિર કલ્પીને દશ હોય
॥ સુ૦ ॥ આઠ હોય જિનકલ્પ ॥ મી૦ ॥ નિર્ગ્રથને હોય પઠમ ચોથું ॥
સુ૦ ॥ સ્નાંતકને એક વિવેકનો કલ્પ ॥ મી૦ ॥ ૩૫ ॥ વ્યવહાર દશ
મ ઊદ્દેશકે ॥ સુ૦ ॥ વૃત્તિમાં એહ વિચાર ॥ મી૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુર વ
ચણુથી ॥ સુ૦ ॥ મુણીયે તે અધિકાર ॥ મી૦ ॥ ૩૬ ॥ સર્વ ગાથા ૨૧૨૨ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ઇત્યાદિક યતના ઘણી, કરતા ઉગ્રવિહાર ॥ સાધવાચારી દશવિધા,
ચક્રવાલ વ્યવહાર ॥ ૧ ॥ યતઃ ॥ ઇચ્છા મિચ્છા તહક્કારો, આવસ્તિસયા
નિસિદ્ધિયા ॥ આપુચ્છણા પડિપુચ્છણા, છંદણા ય નિમંતણા ॥ ૧ ॥ ઊ-
ચસંપયાય કાલે, સામાચારીભવે દશવિહારો ॥ એએસિંતુ પયાણું, પત્તેય
પરવણુંવુચ્છં ॥ ૨ ॥ અસ્યાર્થઃ-દોહા ॥ ઇચ્છા ગુરનીયે વર્તવું,
વિતથે મિથ્યાકાર ॥ તહાકાર ગુર આણની, એ ત્રણ સમયે આચાર ॥
૨ ॥ ગમને હોવે આવશ્યકા, નિસિદ્ધિ આગમણુ ઠાણુ ॥ કાર્ય સંકલ્પે
આપુચ્છના, પડિપુચ્છા કાર્ય કરણુને ઠાણુ ॥ ૩ ॥ વૃદ્ધ વિનયે અભ્યુ
કુણા, છંદના ચાચના કાલ ॥ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર પદ, અનુયોગાદિક કાલ
॥ ૪ ॥ ગણુથી ગણાંતરમાં ભલી, જે લીજે સંયમ હેત ॥ તે દશમી ઉપસં
પદા, એ દશવિધ સંકેત ॥ ૫ ॥ એ ચક્રવાલ તે ચક્રપરે, સંયમ રથને કા
જ ॥ વાર વાર તે સેવતાં, વાઘે સંયમ લાજ ॥ ૬ ॥ કવિત છપ્પો ॥
આવશ્યક દુગવેલ, તેમ સન્નિયનું ભણવું ॥ પડિલેહ સવિ વસ્તુ, ધ્યાનશુ
ભ બેહુનું ધરવું ॥ ભિક્ષાગોચરી કાલ, તેમ અખતક પચ્ચખખાણે ॥ આ
ગમન જિન ઠાણુ, નિર્ગમન તે પરને ઠાણુ ॥ નિશિ દિન તે બેસવું, તુયકૃણુ
સયનને જણીયે ॥ એ દશવિધ સવિ સાધુની, સામાચારી આણીયે ॥
૧ ॥ યતઃ ॥ આવસ્તિસય સન્નિયે, પડિલેહણુ જણુ ભિખુ અભતકે ॥
આગમણે નિગમણે, ઠાણે નિસિયણુ તુયદેય ॥ ૧ ॥ પૂર્વદોહા ॥ એ ઓઘે
કરોને કહી, સામાચારી નિત્ય ॥ સાધવિને સવિ સાધુને, ચરણ કરણ મુપ
વિત્ત ॥ ૭ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૨૧૩૦ ॥

॥ ઢાલ અડતાલીશમી ॥

॥ પાંડવ પાંચે વાંદતાં ॥ મન મોહે રે ॥ અથવા વાણીવાણી જિન તણી ॥ એ દેશી ॥
 પંચાચાર વિચારના, ધરી ધરણે ધોરી ધીર રે ॥ આપણુ પેં અંગીકરે, વલી
 પરને પલાવણુ વીર રે ॥ ત્રુટક ॥ જે નિરધિ પરેં ગંભીર સકલં ગુણુ, સોહ
 તા વડવીર રે ॥ મન મોહે મોહન વેલી ભવિક પડિ, બોહતા ભવ વીર રે ॥
 ૧ ॥ ઢાલ ॥ જ્ઞાનાચાર તે આઠ છે, પણ જ્ઞાન તિહાં શ્રુત મુખ્ય રે ॥ તથા
 ॥ ગાહા ॥ કાલે વિણુએ બહુ માણે, ઉવહાણે તહ અનિણહવણે ॥ વંજણુ અ
 થ્ય તદ્દુભયે, અકુવિહો નાણુ માયારો ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ— ॥ પૂર્વઢાલ ॥ ચઉ
 સંધ્યા વરજી ભણે, સવિ અક્ષર શ્રુત જે દક્ષ રે ॥ ત્રુટક ॥ વલી સૂત્ર કાલિ
 ક ચઉ યામ આઘંત, પ્રહર દ્રવ્ય દિનમાન રે ॥ તેમ રચણીયેં એહ પ્રમાણુ
 ભણે, કાલેં થઈ સાવધાન રે ॥ ૨ ॥ ઢાલ ॥ વિનય કરે જ્ઞાન જ્ઞાનીનો,
 જ્ઞાનાભ્યાસીનો તેમ રે ॥ જ્ઞાનોપગરણુનો વલી, શુચિ શોભિત હોયે
 જેમ રે ॥ ત્રુ૦ ॥ જેમ હોયે શોભિત ભવ્ય આશાતના, ટાલતો ધરે નેહ રે
 ॥ દીયે બહુ આદર માન કહિવિધ, ચાલતો ગુણુ ગેહ રે ॥ ૩ ॥ ઢાલ
 ॥ બહુમાન તે અંતર દદ્યમાં, નિજપ્રાણુથી અધિકી પ્રીત રે ॥ ગુરૂજ્ઞા
 ની જ્ઞાન ઉપરેં, ઉપધાન તપોવિધરીત રે ॥ ત્રુટક ॥ વિધિરીતેં મુનિ
 તે યોગવહો ભણે, સૂત્ર તે સુચિનીત રે ॥ શ્રાવકને ઉપધાન પરમેષ્ટિ, પ્ર
 ભૃતિ કહ્યાં પટ રીત રે ॥ ૪ ॥ ઢાલ ॥ ગુરૂ ઓલવણા નવિ કરે, જેહથી પા
 મ્યો શ્રુત જ્ઞાન રે ॥ ગુરૂ અપલાંપી ભારી કહ્યો, સવિ શાસ્ત્રમાં તે અજ્ઞાન
 રે ॥ ત્રુ૦ ॥ અજ્ઞાની ભારી કર્મ નિકાચિત, બંધના કર્મરૂપ રે ॥ હોય રાસ
 ભને ચંડાલગતે, તેહી જનાવિદરૂપ રે ॥ ૫ ॥ યતઃ ॥ એકાક્ષર પ્રદાતારં,
 યોગુરૂં નૈવ મન્યતે ॥ શ્વાનયોનિશતં ગત્વા, ચાંડાલેષ્વપિ જયતે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થઃ—એક અક્ષરને પણ ભણાવનારા ગુરૂને જે મનુષ્ય માનતો નથી તે મનુષ્ય
 સો વાર શ્વાન યોનિમાં અવતાર લઈને આંતે ચાંડાલ યોનિને વિષે ઉત્પન્ન થાય છે ॥ ૧ ॥

॥ ઢાલ પૂર્વલી ॥ ભવ્ય જન તે સૂત્ર ખરો ભણે, હ્રસ્વ દીર્ઘ ઉદાત્તાનુદાત્ત રે ॥
 સ્વરિત પ્લુત સાનુનાસિકે, નિરનુનાસિક સ્થાન પ્રયાત રે ॥ ત્રુ૦ ॥ વલ્લિ
 સ્થાન અમાન પ્રમાણુ યથાવિધિ, ઉચ્ચરે મુખ પાઠ રે ॥ હીનાધિક પદ રીતિ
 યતિધૃતિ, અક્ષરેં નહિં શાઠ રો ॥ ૩ ॥ ઢાલ ॥ સંપ્રદાયી ગુરૂ મુખ્યકી, ગ્રહી આ
 ગમનો કરે અર્થ રે ॥ નયગંભ ભંગ પ્રમાણુથી, શોલેં પદેં નવિ હોયે વ્યર્થ રે ॥
 ત્રુ૦ ॥ નવિ હોય જિનમત વ્યર્થ તેણિપરેં, ભાંખતો શુદ્ધ અર્થ રે ॥ સૂત્રાર્થ બે

હુ શુદ્ધ જિહાં તેહથી, વિપરીત અર્થ અનર્થ રે ॥૭૭॥ ઢાલ ॥ જ્ઞાનાચાર તે આઠ
છે, દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલને ભાવ રે ॥ શુચિતનુ ઊપગરણાદિકે, હોયે દ્રવ્યથી જ્ઞાન
જમાવ રે ॥ ત્રુ ॥ તેમ ક્ષેત્રથી શત કર માન અશુચિ, અભાવથી કરે શુદ્ધ રે
॥ આદારિકં વૈક્રિય ભેદ અસન્નજઈ, દાવથી ગુણ લધ્ય રે ॥ ૮ ॥ ઢાલ
॥ કાલમાં સંધ્યાદિક કહ્યો, ભાવથી અધિકરણ શાંત રે ॥ એણુવિધ જ્ઞાના
ચારનો, વિધિ પાલે તેહ મહાંત રે ॥ ત્રુ ॥ પાલે તે સંત મહાંત દર્શના,
ચારને મહાધીર રે ॥ વીતરાગે કહ્યું તે સત્યપ્રતીતે, આઠ આચારને હિએ
હીર રે ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ નિસ્સંક્રિયનિક્કંખિખય, નિવિવિતિગિચ્છા અમૂઢ દિઠી
ય ॥ ઉવવૂહચિરીકરણે, વચ્છલખ્પભાવણે અહુ ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ-પૂર્વઢાલ
॥ નિઃશંકિત દેશસર્વથી, જિનશાસનનું શ્રદ્ધાન રે ॥ નિઃકાંક્ષિત અન્યદર્શન
તણો, વિસ્મય દેખી નવિ તાન રે ॥ ત્રુ ॥ નવિ ધ્યાનમાં વાંછે તે ફલે. સંશ
ય નહીં ધર્મમાંહી રે ॥ તનુ વચ્છાદિક મ્લ્લાન દેખો, દુગંછા નહિં ધરે ઉચ્છાહિ
રે ॥ ૧૦ ॥ ઢાલ ॥ નિવિગિચ્છાયેં જણીયેં, વલી દૃષ્ટિ ન હોયે મૂઢ રે ॥ કુશ
લપણું જિન શાસનેં, નય ભંગ તે જણેમૂઢ રે ॥ ત્રુ ॥ તેહ અમૂઢજ દૃષ્ટિ
કહી, સ્તવનાયેં કહી ઉપખંહણા ॥ શંકિત પતિતને ઠામેં થાયે, વલી સમ
કિતે ચિરિકારણા ॥ ૧૧ ॥ ઢાલ ॥ વાત્સલ્યગુણુતે દુઃખનો, ઉદ્ધરણુ કરણુ નિર્મા
ય રે ॥ પ્રભાવના તે જિન શાસન તણી, શોભા વધતી જિહાં થાય રે ॥
ત્રુ ॥ જિહાં થાય તે દર્શનાચાર વિશેધિ, તણી કહી જિનરાય રે ॥ સાંભો
ગિક જે સાધુ મહામુનિ, કેરડા સમુદાય રે ॥ ૧૨ ॥ ઢાલ ॥ ચારિત્રાચાર જે
આઠ છે, પાલે તે થઈ સાવધાન રે ॥ તે કહે છે ॥ યતઃ ॥ પણિહાણુ જોગજી
ત્તો, પંચહિં સમિધહિં તિહિં ગુત્તિહિં ॥ એસ ચરિત્તાયારો, અ
હુવિહો હોઈ નાયવો ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ ॥ ઢાલ ॥ સમિતિ પંચ ત્રણ
ગુપ્તિ જે, પ્રવર્તન નિવર્તનાં માન રે ॥ ત્રુ ॥ અનુમાન કરણુ પ્રમા
ણુ ધરિયા, ભાષેપણા આદાન રે ॥ પરિષ્ઠાપનિકાધિક એષણા, સમિતિ
સદા મતિમાન રે ॥ ૧૩ ॥ ઢાલ ॥ આલંબન કાલ માર્ગણા, જ્યણા ચઉ
ધરિયા જણુ રે ॥ સત્યા સત્યસત્યામૃષા, અસત્યામૃષા ચઉભાષા ઠાણુ
રે ॥ ત્રુ ॥ ચઉઠાણે એષણુ હોઈ ઊર્જમ, ઊત્પાદના તેમ અન્ય રે
॥ પિંડ ગ્રાસના ભેદ પ્રકારેં, જે લીયેશુભ મત્ર રે ॥ ૧૪ ॥ ઢાલ ॥ તેમ આદાના
નિક્ષેપના, દ્રવ્યક્ષેત્ર કાલ ભાવેં ચારે ॥ પરિષ્ઠાપનિકા એણેં વિધેં, એ સમિતિ
ના અનેક પ્રકાર રે ॥ ત્રુ ॥ ચાર ભેદ સત્યાદિકે હોય, મનોવચ ગુપ્તિ

ને પ્રતિરૂપ રે ॥ કાયગુપ્તિ દુવિધ તેમ જાણી પ્રવર્તન, નિર્વર્તના તસ રૂપ
 રે ॥ ૧૫ ॥ ઢાલ ॥ એ આઠે માતા કહી, પ્રવચનની શાસ્ત્ર મઝાર રે ॥ અથવા
 પ્રવચન સવિ એહમાં, માયું હેતેં નિરધાર રે ॥ ત્રું ॥ સાર સંયમ સુત
 ઊપજવે પાલણા, પણ કરે નિરમાય રે ॥ કરે નિર્મ
 લતા શોધિ માતા પણું, તેણે ધરે મુનિરાય રે ॥ ૧૬ ॥ ઢાલ ॥ પ્ર
 ણિધાન ચિત્ત એકાગ્રતા, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર યોગ રે ॥ યુગતો હોયે
 એહને જો, તેહને હોયે ચારિત્ર જોગ રે ॥ ત્રું ॥ ઊપયોગેં જો સા
 વધાન થઈ, સમિતો રહે સદાકાલ રે ॥ ગુપ્તો તે મન પરિણામેં સદા, શુ
 ભને વહે મુકમાલ રે ॥ ૧૭ ॥ ઇતિ ॥ ઢાલ ॥ ખાર ભેદેં તપાચાર
 જો, બાહ્ય અભ્યંતર છ છ હોય રે ॥ ઇહાં તે તપની ગાથા કહે છે ॥ યતઃ અણુ
 સણુ, મૂળોયરીયા, વિત્તિ સંખેવણું રસમ્યાઓ ॥ કાયકિલેસો સંલી, ણુ થાય બ
 જ્ઞેતવો હોઈ ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થઃ— ॥ ઢાલ ॥ અઉવિધ આહારનો ત્યાગ જો,
 તે અણુસણુ બહુવિધ જોય રે ॥ ત્રું ॥ વલી હોયે ઊણોદરી બહુવિધિ, નિજ
 આહારની યથાશક્તિ રે ॥ માત્રાથી ઊણુ કવલ તે, વિચારની કરે વ્યક્તિ રે
 ॥ ૧૮ ॥ ઢાલ ॥ વૃત્તિ સંક્ષેપ દ્રવ્યાદિકેં, ગ્રામ પુરૂષ પ્રમુખ બહુ ભેદ રે ॥
 અભિગ્રહ સવિ અંતર ભવેં, એ માંહે ન પામે ખેદ રે ॥ ત્રું ॥ અતિ
 ખેદેં નહીં રસ ત્યાગ તે વિગઈ, નિવિગ તણો રસ જોહ રે ॥ ઊત્કૃષ્ટ સં
 કિત્તષ્ટ જો દ્રવ્ય તે ચગિ, ભેદેં ગણો ભવિ તેહ રે ॥ ૧૯ ॥ ઢાલ ॥
 કાયકિલેશ આતાપના, લોચાદિક પરિસહ ધીર રો ॥ સંલીનતા અંગોપાંગની,
 અશનાદિકની ધરે ધીર રે ॥ ત્રું ॥ કરે એ ષડવિધ બાહેર તપની, અહો
 નિશેં મુનિ લોક રે ॥ હવે ષડવિધ જો અભ્યંતર તે પણુ, અભ્યાસેં ગતશે ॥
 કરે ॥ ૨૦ ॥ યતઃ ॥ ગાથા ॥ પ્રાયશ્ચિત્તં વિણુઓ, વેચાવચ્ચં તહેવ
 સજ્જાઓ ॥ ઝાણુ ઉસ્સગો ॥ વિય, અપ્પિલંતર ઓ તવો હોઈ ॥ ૧ ॥ અસ્યાર્થ ॥
 પૂર્વઢાલ ॥ પ્રાયશ્ચિત્ત પૂર્વે ભણ્યાં, દશવિધ કરે તાસની સેવરે ॥ વિનય તે અઉવિ
 ધ ભાંખિયો, જ્ઞાનદર્શનચરણની હેવ રે ॥ ત્રું ॥ નિત્યમેવ કરે સ્વયમેવ ઓ
 થો, ઉપચારનો વલી ભેદ રે ॥ અભ્યુદયથાનસ્તવન પ્રમુખાશ્રિત બહુ, વ્યવહાર
 રનો નહિં ખેદ રે ॥ ૨૧ ॥ ઢાલ ॥ શુભમન વચ કાય જોડતાં, સાત ભે
 દેં તે પણુ થાય રે ॥ તપ ઊપકાર પ્રતિરૂપ એ, જોડતાં દશવિધ થાય રે
 ॥ ત્રું ॥ નિર્માયપણે એમ વિનયનારૂપ, અછે ઘણાં શ્રુતમાંહે
 રે ॥ દશવૈકાલિકની નિર્ચુકિત માંથી, મુણ્યાં મેં ઉત્સાહેં રે ॥ ૨૨

॥ હાલ ॥ વૈચ્યાવચ્ચ તે વ્યાધિ પરિસહયકી, ઊધ્ધરણ સહાયનું ૩
 પ રે ॥ વિનયથકી તે આધિક છે, દશવિધ તે છે અનુરૂપ રે ॥
 ॥ ત્રુ ॥ પ્રતિરૂપ ન તેહને કોઈ દેશે, પદનું કરે થઈ શૂર રે ॥ આયરિયા
 દિક દશ પદ ગાથાથી, ચિત્ત ધરે મુનિ ધીર રે ॥ ૨૩ ॥ યતઃ ॥ આયરિ
 ય ઊવજ્જાયે, થેરે તવસી ગિલાણુ સેહેય ॥ સાહમ્મિયકુલ ગણુ સંધસંગય
 ત મિહ કાયવં ॥ ૧ ॥ વેયાવચ્ચનિયયં, કરેહ ઉત્તમ ગુણુ ધરંતાણું ॥
 ॥ સવં કિરપડિવાઈ, વેયાવચ્ચં અપડિવાઈ ॥ ૨ ॥ પડિગસ્સ
 મયસાવા, ભાસઈ ચરણુ સુયં અગુણુણાએ ॥ નહુ વેયાવચ્ચં ચિય, મુહો
 દયં નાસ એકમ્મં ॥ ૩ ॥ હાલ પૂર્વલી ॥ તેહ ભણી જેમ જેહનું, ઘટે તે
 મ કીજે વેયાવચ્ચ રે ॥ એહના પાવન ભેદ છે, તેર પદનો ચઊવિધ અ
 થય રે ॥ ત્રુ ॥ ભકિત બહુમાન ગુણુવર્ણનને, અનાશાતના કરો
 જાણુરે ॥ એ સવિ અંતર્ભૂત નહિં તિહાં, યાતના મન ઠાણુરે ॥ ૨૪ ॥ યતઃ
 ॥ તિથ્થયર સિદ્ધ કુલ ગણુ, સંધ કિરિય ધમ્મનાણુ નાણીણું ॥ આયરિ
 ય થેરૂ ઉવજ્જાય, ગણીણું તેરસ પયાણું ॥ ૨ ॥ હાલ ॥ લોકોપચાર વિનય
 કહ્યો, વલી પણ વિધ કોઈક ગ્રંથ રે ॥ લજ્જા અર્થ કામ ભયથકી, એ સવિ
 ભવના પલિમંથ રે ॥ ત્રુ ॥ પલિમંથો ટાલક મોક્ષનો વિનય,
 પંચમો મુખદાયી રે ॥ ઇત્યાદિક બહુ ભેદે વિનય વૈચ્યા, વચ્ચે રમો
 ભલા ભાઈ રે ॥ ૨૫ ॥ હાલ ॥ હવે સજ્જાય પણવિધ કહ્યો, વાચન
 તે સૂત્રે પાઠ રે ॥ સૂત્રાર્થ સંશય વસે, પરને પૂછન પૂચ્છા ઠાઠ રે ॥
 ત્રુ ॥ બહુઠાઈ ભણ્યાનું સારણુ તે પરા, વર્તના જ્યવંત રે ॥ તત્ત્વાર્થનું
 વિચાર ચિંતન, અનુપ્રેક્ષણ ગુણવંત રે ॥ ૨૬ ॥ હાલ ॥ સૂણુણું જે સૂત્રાર્થ
 નું, સાવધાનપણે ધરી પ્રીતિ રે ॥ અથવા ધર્મનું ભાંખણું, એ ધર્મકથા
 ની નીતિ રે ॥ ત્રુ ॥ પ્રીતિશું એમ સજ્જાય કરીને, કરાવતા પર પા
 સે રે ॥ કરતા તેહનું સહાય પ્રથમ, કર્મ વારતા તે ગુણુ રાશિ રે ॥ ૨૭ ॥
 હાલ ॥ અંતર્મુહૂર્ત એકાગ્રતા, તે ધ્યાન છદ્મસ્થને જાણુ રે ॥ કેવલીને
 યોગ રૂંધના, હોયે જે અયોગી ગુણુઠાણુ રે ॥ ત્રુ ॥ ગુણુઠાણું તે હોયે બહુ
 ભેદે, શુભ કહ્યા જિનરાજ રે ॥ ધર્મને ભેદે ચારિત્ર તે, નિર્વહ્યા મુ
 ખ કાજ રે ॥ ૨૮ ॥ યતઃ ॥ અંતો મુહુત્ત મિત્તં, ચિત્તાવથ્યાણુ મેગવથુમ્મિ
 ॥ છઉમથ્યાણું ઝાણું, જોગ નિરોહીજિણાણું તુ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ હાલ ॥ આર્ત
 રોદ્રધ્યાન યદ્યપિ, છે તો પણ અશુભ નિદાન રે ॥ તેમણુ ગુપ્તિમાં વારતા, મુ

નિ તો તિહાં નહિ સાવધાન રે ॥ ત્રુ૦ ॥ સાવધાન હોયે શુભધ્યાને
 સંવર, ધર મુણિ શુભમત્ત રે ॥ મૈત્રી પ્રમોદ કરણાને ઉપેક્ષા, ચારે ધરે જે
 તે ધન રે ॥ ૨૯ ॥ ઢાલ ॥ જેમ ધનસંધાતે મહ્યાં, હોયે પવનથી
 તે વિસરાલ રે ॥ તેમ શુભધ્યાનના યોગથી, નાસે વસો કર્મનાં જલ રે ॥
 ત્રુ૦ ॥ જેમ જલે કંચન મલ ટલે સવિ, નિર્દલે ક્ષણમાંહિ રે ॥ તે
 મ આતમની શુદ્ધિ આણાનલ, ને બલે પરવાહિ રે ॥ ૩૦ ॥ ઢાલ ॥ જે જે
 યોગ જિનશાસને, વર્તે છે તે સવિ હોય રે ॥ દુઃખ ક્ષયને કારણે, જે શુભધ્યા
 ન સંયોગી જોય રે ॥ ત્રુ૦ ॥ શુભધ્યાન વિના તે અહિલ અભવ્ય,
 નિન્હવ પરે જગમાંહે રે ॥ જે ધ્યાન તણે પરભાવ અશુભ, શુભપ્રેરે ક્ષણમાંહે
 રે ॥ ૩૧ ॥ ઢાલ ॥ ધ્યાનશતકમાં એહના, જે આવશ્યક નિર્યુક્તિ રે ॥ ચિંતા
 ને વસી ભાવના, લક્ષણ આલંબન ઉક્તિ રે ॥ ત્રુ૦ ॥ શક્તિ યુક્તિ ધ્યાનની
 મોક્ષને, સાધીએ તત્કાલ રે ॥ ચંદ્રને પ્રસન્નચંદ્ર એલાસુત, કેવલી સુકુમાલ
 રે ॥ ૩૨ ॥ ઢાલ ॥ કાર્યોત્સર્ગદ્રવ્ય ભાવથી, કરીએ જે દોષ વિશુદ્ધ રે ॥
 ઉર્ધ્વ નિષીદન ભેદથી, બહુભેદ કરે તે બુદ્ધ રે ॥ ત્રુ૦ ॥ પ્રતિબુદ્ધ તે કહી
 એ અશુદ્ધ તે, શ્રીજ્ઞાન વિમલ મતિ ધરી ભાવ રે ॥ એમ આચાર વિશુ
 દ્ધશું સંપદની, છતી તે ભવ નાવ રે ॥ ૩૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૧૬૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ વીર્ય તે આતમ શક્તિનો, સમર્થ પણાનો યોગ ॥ તે દુવિધ બાળ
 પંડિતે, તિહાં બાલવીર્ય નહિ ભોગ ॥ ૧ ॥ જે સંવર કરણી તણો, સામ
 થ્યે પંડિત વીર્ય ॥ અશ્લુભિત હોયે ત્રણ યોગનો, મંદરગિરિ પરે ધૈર્ય ॥ ૨ ॥
 તે વીર્યાચાર ત્રિહુ વિધે છે ॥ યતઃ ॥ અણિગૂહ્યિય બલવિરિઓ, પરિક્રમઘ
 જે જહુત્તમાઉત્તો ॥ જુજઘ અજહા થામં, નાયવો વીરિયાયારો ॥ દોહા ॥
 અભિગ્રહિત બલ વીર્યમાં, જે ફેરવે નિજ શક્તિ ॥ મનવચ કાયા દૃઢપણે,
 તેહીજ પ્રવચન ભક્તિ ॥ ૩ ॥ ઉદમધૈર્ય પરાક્રમી, એ સવિ છે પર્યાય ॥
 ઉદમથી જન જિન હોયે, ઉદમ પરમ ઉપાય ॥ ૪ ॥ જ્ઞાનક્રિયાના યોગથી,
 સાધીજે શિવ પંથા ॥ ઉભયાશ્રિત વિણું એકલો, દીયે ભવનો પક્ષીમંથ ॥ ૫
 ॥ તારપણ ઉદમ વિના, ન તરે નીરપ્રવાહ ॥ નટી સુશિક્ષિત પણું નવિ લાહે,
 વિણુ ઉદમે સુપસાય ॥ ૬ ॥ જ્ઞાનાદિક છત્રીશ જે, તે પણ વીર્યાચાર ॥
 સફલ હોય એહને મહ્યાં, તે વિણું હોયે અતિચાર ॥ ૭ ॥ યદ્યપિકારણ
 બહુ અછે, કાજાદિકના ગ્રંથ ॥ પણ ઉદમની મુખ્યતા, સાધીજે શિવપંથ

॥ ૮ ॥ સમુદાયેં સમકિત કહ્યો, એકાંતે મિથ્યાત ॥ ગોશાલક મતની પરેં,
નિયતંવાદની વાત ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥ કાલો સહાય નિયમ, પુન્વક્ય પુરીસ
કારઓ પંચ ॥ સમવાયે સમ્મતં, એગંતં હોઇ મિચ્છતં ॥ ૧ ॥ યદ્વપિભવ
સ્થિતિ નિયત છે, તો પણ પ્રકૃતિ સમુદાય ॥ અધિક ન્યૂનરસ સ્થિતિ તણી,
બોલી શ્રીજિનરાય ॥ ૧૦ ॥ તે ભણી ઉઘમ આદરે, જ્ઞાન ધરે પણ નિત્ય ॥
તો તસ મલના વાસીયા, તેહને ઉઘમ મિત્ત ॥ ૧૧ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૧૭૬ ॥

॥ ઢાલ ઓગણપચ્ચાસમી ॥ રામભણે હરિ ઉડીએ ॥ એ દેશી ॥

॥ એમ સંયમ ગુણ મણિ તણા, આગર તે મુનિરાય રે ॥ વિચરે ગુર
પદ સેવતા, દર્શનથી દુઃખ જય રે ॥ ૧ ॥ સહજ સંવેગીયા સાધુજી ॥ મહિમા
વંત મહંત રે ॥ મોહોટા મુનિષર મહિયલેં, પાવન કરે સતવંત રે ॥ ભક્ત
ગુરના ભદંત રે ॥ કરતા કર્મના અંત રે, ખંતા દંતા મતિમંત રે ॥ સુ
જસ સોભાગ લહંત રે, સંયમશ્રી તણા કંત રે ॥ ૨ ॥ સં ॥ હુર્કર તપતપતા
ધણું, કરતા કર્મના નાશરે ॥ જપતા પ્રવચન પાડનેં, આતમ લીલવિલાસ રે ॥
ષટ્વિધ જીવની રાસ રે, પાલે નિજ પરેં ઉક્લાસ રે ॥ ૩ ॥ સં ॥ ઉપશમ
નારના નીરધિ, ધીરધી જલગંભીર રે ॥ સહસઅઢાર શિલાંગના, રથ ધુરા ધરણ
ધુરીણ રે ॥ આગમ નિગમ પ્રવીણ રે ॥ કિણહી થાયે ન ખીણ રે, ગાલ્યા મદજેમ
મીણ રે, સહે પરિસહ અદીણ રે ॥ ૪ ॥ સં ॥ પ્રતાપસિંહ ભૂપતિ ઋષિ, સૂ
ર્યવતી તેમ માય રે ॥ લક્ષ્મીદત્ત લક્ષ્મીવતી, એ પણ ઉપપિતા માય રે ॥
એણી પરેં મુનિ સમુદાય રે, સંયમમાં નિરમાય રે ॥ એમ બહુ કાલ ગમા
ય રે ॥ ૫ ॥ સં ॥ કેઇક અણસણ આદરી, શિવ પામ્યા ભવ તેણ રે
॥ કેઇક અનુત્તરેં ઊપના, એક અવતાર છે તેણ રે, કેઇક ઊપશમ શ્રેણ રે ॥
ટાલ્યાં કર્મ ભરેણ રે ॥ વર્ણ આનંદ પરમેણ રે ॥ ૬ ॥ સં ॥ શ્રીચં
દ્ર નૃપતિ તે સાંભલી, માત પિતાનાં નિર્વાણ રે ॥ ભક્તિ થકી તેણેં થાન
કેં, કરે તિહાં થૂલ મંડાણ રે ॥ સંભારે ગુણખાણ રે ॥ જેહની છે મીઠી
વાણ રે ॥ ધ્યાયીયેં તેહનાં જાણ રે ॥ ૭ ॥ સં ॥ હવે શ્રીચંદ્ર ભૂપાલ
જે, પાલે ધર્મનું રાજ રે ॥ વિદ્યાબલના યોગથી, સાધે ધર્મનું કાજ રે ॥ ક
રિય વિમાનના સાજરે, યાત્રા કરે શ્રીજિનરાજ રે, જેમ જલધર તણી ગા
જ રે ॥ તેમ ગુહિર નિશાણ અચાજ રે ॥ સહજ સદ્ગુણ રે
રાજવી, રાજવીયાં શિરદાર રે, સુજસ સોભાગ્ય ભંડાર રે, દેશવિરતિ
અન્નંકાર રે, શોભા અતિહિ ઉદાર રે ॥ ૮ ॥ સં ॥ સિદ્ધ ક્ષેત્રાદિક તી

થીની, યાત્રા ભૂતલ કીધ રે, સંઘ સહિત પરિવારશું, નરભવનું ફલ લીધ
 રે, મનહ મનોરથ સીધ રે, થઈ જગમાંહે પ્રસિદ્ધ રે ॥ દરિદ્રને ગલ હ
 થ્ય દીધ રે ॥ ૯ ॥ સં ॥ શાશ્વત ચૈત્ય વૈતાલ્યની, નંદીશ્વરાદિક તેમ રે
 ॥ પિતૃવ્રત લીધાંથી પછી, કીધી અષ્ટાદશ ક્ષેમ રે, રાખે સહુ સાથે પ્રેમ
 રે, પાલે શ્રાવકના નેમ રે, જોણી પરેં જાયું હોયે હેમ રે, ગુણતસ કહિયેં કે
 મ રે ॥ ૧૦ ॥ સં ॥ મહી જિનચૈત્યેં મંડિત કરી, માનું ભૂમાભિની ઉરહા
 ર રે ॥ ઉચ્છંગ તોરણ ધ્વજેં કરી, માનું નિજ યશનો અંબાર રે ॥ સુંદર
 જિનખિંબ સાર રે, ધર્મ શાલા શત ચાર રે, શુભ કરણીના નહિં પાર રે,
 સાતે વ્યસન નિવાર રે, જ્ઞાન તણા ભંડાર રે, કીધાં સુકૃત સંચાર રે
 ॥ ૧૧ ॥ સં ॥ ચંદ્ર કલાદિક નારીશું, રથ યાત્રા કરે ભૂપ રે ॥ જનપદ
 માંહે તે બહુ કરે, સાથેં વડ વડા ભૂપ રે ॥ ચતુર વિવેકાચી ચૂપ રે, મહિ
 મા અતુલ અનૂપ રે, મદન પરાજિત રૂપ રે, પૂજા વિવિધ સરૂપ રે, વિરચા
 વે જેમ ચૂપ રે ॥ ૧૨ ॥ સં ॥ સોલ સયાં થયાં સુતસુતા, સત્તર તેહમાં
 હે વિશેષ રે ॥ પ્રથમ પૂરણચંદ નામથી, સકલ કલા ધર રેખ રે ॥ જે
 હમાં ગુણ છે અશેષ રે, જેમ નરગણ માંહે લેખ રે, કનક સેનાદિ અશેષ
 રે, બંધવ બહુ તસ દેખ રે, હર્ષેં ધર્મીજન પેખ રે ॥ ૧૩ ॥ સં ॥ બાર
 વરસ કુંઅર પણેં, કરી સકલ કલાનો અભ્યાસ રે ॥ એકશત વર્ષ રાજ પણે,
 એક છત્ર નિવાસ રે ॥ વર વીર બ્રાતા છે ખાસ રે, શ્રીપર્વતેં રાજ્ય તાસ
 રે, દીયે ધરી અતિ ઊજાસ રે, ચંદ્રપત્તન પુર વાસ રે ॥ ૧૪ ॥ સં ॥ પૂર્ણ
 ચંદ્ર નિજપુત્રને, કરે તિહાં રાજ્યાભિષેક રે ॥ નયર કુશસ્થલનો તિહાં, આ
 ણી સખલ વિવેક રે ॥ તેજ પ્રતાપ અતિરેક રે, નાઠા અરિ જેમ ભેક રે,
 મોહોટી જગમાં જસુટેક રે, ધર્મે ચતુરાઈ છેક રે ॥ ૧૫ ॥ સં ॥ કન
 ક સેન સુતને દીયે, નવલખ દેશનું રાજ્ય રે ॥ કનક પુરી નગરી તણું, કનકા
 વલી સુત તાજ રે ॥ શ્રીમદ્ધ તનયને કાજ રે, દીયે કુંડલ પુર રાજ રે,
 વૈતાલ્ય ગિરિ તણું રાજ્ય રે, રત્નચંદ્ર સુતને છે રાજ્ય રે ॥ ૧૬ ॥ સં
 ॥ મલય દેશનો નૃપ કરચો, મદનચંદ્ર મદનાનો જાત રે ॥ કનકચંદ્રને ક
 કોટ દેશનું, તારાચંદ્રને નંદીપુર સાક્ષાત્ રે ॥ શિવચંદ્રને અંગદેશ સા
 ત રે, એમ કરે બહુ અવદાત રે, ભોગવતાં સુખ શાત રે ॥ ૧૭ ॥ સં ॥
 એમ સગલાયે પુત્રને, જેમ જેમ યોગ્યતા જાણી રે ॥ તેમતેમ રાજ્ય વેહેંચી
 દિયે, ધારે જનકની આણ રે ॥ કાંઈ નહિં ખેંચ તાણ રે, ધાતુ રચણ તણી ખાણ

રે, વે'હે'ચી દીયે થઇ જાણુ રે, એમશ્રીચંદ્ર ભૂભાણુ રે, જ્ઞાનવિમલ સૂરિની
વાણુ રે ॥ ૧૮ ॥ સં ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૭૯૭ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ચંદ્રકલાદિક નારિશુ, પટરાણી પરિવાર ॥ ગુણુચંદ્રાદિક મંત્રવી,
આઠ સહસ્ર સુખકાર ॥ ૧ ॥ શેઠ સેનાપતિ પૌરજન, પ્રત્યેકં ચાર હજાર ॥
નર નારી વારાંગના, તેહ અનેક ઉદાર ॥ ૨ ॥ જેમ હરિ સુરવર લોકમેં, લી
લા લહેર કરે લીલ ॥ તેમ શ્રીચંદ્રનૃપમનુજનો, અધિપતિ ધર્મ સુશીલ
॥ ૩ ॥ અવસર અવસર સાધતાં, ધર્મ અર્થને કામ ॥ એકેકને બાંધે નહિં,
તેહજ ગુણુભણિ ધામ ॥ ૪ ॥ એમ કરતાં એકણુ સમે, વનપાલક અભિરામ
॥ આવી દીયે વધામણી, કરી કર જોડી પ્રણામ ॥ ૫ ॥ ધર્મધોષસૂરીશ્વરા,
સપરિવાર નિરાબાધ ॥ વનમાં આવી સમોસરયા, ગુણુભણિ રચણુ
અગાધ ॥ ૬ ॥ તે નિસુણિ વનપાલનેં, પ્રીતિદાન દીયે કોડિ ॥ સાડી બારહ
કનકની, કોણુ કરે એહની હોડ ॥ ૭ ॥ સેના સજ્જ કરી ધણું, ચતુરંગિણી
નર નાથ ॥ આવે શ્રીગુરુ વાંદવા, સકલ ઋદ્ધિ લેઈ સાથ ॥ ૮ ॥ પંચાભિ
ગમન સાચવી, મૂકી રાજનાં ચિન્હ ॥ ચામર છત્ર શસ્ત્રવાહનાં, મુકુટ પંચ એ
એન ॥ ૯ ॥ બેઠાવિધિ વંદન કરી, દીયે ગુરુજી ઉપદેશ ॥ અતિહર્ષિત દ્વદયે
કરી, નિસુણે અમૃત સંદેશ ॥ ૧૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૨૨૪ ॥

॥ ઢાલ પચાસમી ॥ જીંબખડાની દેશી ॥

॥ દશદૃષ્ટાંતેં દોહિલો રે, નરભવનો અવતાર ॥ સુગુણુરાય સાંભલો ॥ આ
ર્થદેશ ઉત્તમ કુલે રે, લહેવું આરોગ્ય તનુ સાર ॥ ૧ ॥ સું ॥ મેલો વિષય પ્ર
માદ, ટાલો મન આમલો ॥ તો પામો યશવાદ, કરો મનનિર્મલો ॥ એ આંકણી
॥ પંચેંદ્રિય પડવડ પણું, વલી લહેવો શ્રુતયોગ ॥ સું ॥ સુગુરુ તણા સં
યોગથી, શ્રદ્ધાનો ઉપયોગ ॥ સું ॥ ૨ ॥ આદરવું તે વર્મનું, પંડિત વોર્થ
ઉદ્ધાસ ॥ સું ॥ આદરીને વલી પાલવું, જેમ કહ્યું તેમ સુપ્રકાશ ॥ સું ॥ ૩ ॥
એ સવિ દુષ્કર તાસ છે, જસ ન પૂરવ પુણ્ય ॥ સું ॥ તે સવિ તુમહને
સોહિલું, મહ્યું તુમને તેણેં ધન્ય ॥ ૪ ॥ સું ॥ સમકિત દેશ વિરતિ તણા,
લાલ લહ્યા જેણેં હોય ॥ સું ॥ તે પણ ગ્રહી વડભાગીયા, બોલ્યા સમયમાં
જોય ॥ સું ॥ ૫ ॥ પાશપરેં ઘરવાસનેં, જાણે જેહ અકથ્ય ॥ સું ॥ કામ
ભોગને જોડીયેં, તે ઇંદ્રિય અર્થ અનર્થ ॥ ૬ ॥ સું ॥ ભવ સમુદ્રમાં ખૂડતાં, સ્ત્રી
જન પથ્થર નાવ ॥ સું ॥ વિષય તે સેવ્યાથી મટે, એ ભાવ તે વિષય છે તાવ

॥ સુ૦ ॥ ૭ ॥ ક્ષણપરિભોગી ધનાદિકે, તેહી નરક સહાય ॥ સુ૦ ॥ એણી
 પરે જે ચિત્તમાં ગણે, તે શ્રાવક ઠહરાય ॥ સુ૦ ॥ ૮ ॥ ચિંતે મનમાં એહવું,
 લીયું સર્વ વિરતિ હું કેવાર ॥ સુ૦ ॥ આગમ ભણિ પ્રતિમા વહું, વડી કરું
 ઉત્ર વિહાર ॥ સુ૦ ॥ ૯ ॥ ગીતારથ ગુરૂ સેવના, પંચ પ્રકાર સજ્જન ॥ સુ૦ ॥
 ઇત્યાદિક બહુ ભાવના, એહવા મનોરથ થાય ॥ ૧૦ ॥ સુ૦ ॥ તે સંબોગ મલે
 હુતે, ન કરે દોષ લગાર ॥ સુ૦ ॥ તે સામગ્રી સવિ મત્તી, અફલ કરે ગમાર
 ॥ ૧૧ ॥ સુ૦ ॥ એમ ઉપદેશ કહ્યા ધણા, આઠ્યા મનમાં તેહ ॥ સુ૦ ॥ ભુક્ત ભોગ
 ધર વાસમાં, પહેલા છે ગુણ ગેહ ॥ ૧૨ ॥ સુ૦ ॥ સેજ બિછાઇ જેમ મલે, નિ
 દ્રાલુને તામ ॥ સુ૦ ॥ તરપાને અમૃત મલે, નિર્ઘનને જેમ દામ ॥ ૧૩ ॥ સુ૦
 ॥ તેમ હરખ્યો મનરાજવી, લેવા સંયમ કાજ ॥ સુ૦ ॥ પડહ વળવે નયરમાં,
 હરે તિહાં સખરા સાજ ॥ ૧૪ ॥ સુ૦ ॥ અઘાઇ મહોત્સવ કરી, ચૈત્યે ચિત્ત
 ઉદ્ધાસ ॥ સુ૦ ॥ ગજ રથ તુરગને પાલખી, શણગારે શેહેરને ખાસ ॥ ૧૫ ॥
 સુ૦ ॥ અલકાપુર સમ પુર થયું, નગર લોક સુર લોક ॥ સુ૦ ॥ શચિ શચિ
 પતિ રાણી રાજવી, હર્ષિત સવિગત શોક ॥ ૧૬ ॥ સુ૦ ॥ જાણે હરિ સં
 જમ લીયે, એતો અચરિજ વાત ॥ સુ૦ ॥ વિસ્મય દેખી એહવો, શો જાને
 અવદાત ॥ ૧૭ ॥ સુ૦ ॥ અતિ ઊત્સવ આડંબરે, ધર્મધોષ સૂરિ પાસ
 ॥ સુ૦ ॥ દોષા લીયે અનુભતિ ગ્રહી, પૂર્ણચંદ્રનૃપ પાસ ॥ ૧૮ ॥ સુ૦ ॥
 હવે ગ્રહણાને આસેવના, શિક્ષા દુવિધ પ્રકાર ॥ સુ૦ ॥ ધારે વારે પાપનાં,
 સ્થાનક જેહ અહાર ॥ ૧૯ ॥ સુ૦ ॥ જેમ વસંત ઋતુ રાજમાં, તેમ સંજમ
 ઋષિરાજ ॥ સંજમ ધર સાધુજી ॥ બોધિતરણિ તેજલુઓ, તામસહિ
 મ ગયાં ભાજી ॥ ૨૦ ॥ સં૦ ॥ સાધુજી જંતુકૃપાલ, સંયમ નિરા
 બાંધ જી ॥ ટાલે દુઃખ જંજલ, પરમ પદ સાધેજી ॥ એઆંકણી ॥ અધ્યા
 ત્તમ પરિમલ ફલ્યો, વિરતિ ફૂલી વનરાય ॥ સં૦ ॥ કુમલાણી અવિરતિ માલતી,
 વિકસિત શુભ પર્યાય ॥ ૨૧ ॥ સં૦ ॥ સુમતિ કોકિલા ગહગહી, સંયમ અંબને
 પોષી ॥ સં૦ ॥ ચરણ કરણે ફૂલ્યો ફૂલ્યો, મંજરીસરસ વિશેષ ॥ ૨૨ ॥ સં૦
 સમરસ નીરનાં છાંટણાં, શુભ રચિ લાલ ગુલાલ ॥ સં૦ ॥ કર્ણાકસ બો
 હી ભલી, સુકથા કથન બહુ ખ્યાલ ॥ ૨૩ ॥ સં૦ ॥ શ્રુત ધોષાદિક અતિ
 ધણા, માદલના દોંકાર ॥ સં૦ ॥ ઉચિત વિનય ભાણે કરી, ગુંજે ઉપકૃતિ તા
 લ ॥ સં૦ ॥ ૨૪ ॥ ભંભા ભેરી નફેરીયાં, ભુંગલ જે નયવાદ ॥ સં૦ ॥ વિવિધ હે
 તુ છદે કરી, ચાલતા તેહ સંવાદ ॥ ૨૫ ॥ સં૦ ॥ અઉવિધ સત્ય ઉદારતા,

દિક બહુલાલંકાર ॥ સં૦ ॥ ઋદ્ધિ તિદ્ધિ અણિમાદિકા, લઙ્ઘિ તે વિનતા
સાર ॥ ૨૬ ॥ સં૦ ॥ સુમતિ ગુપતિ પરિવારશું, વિવેક વૃંદાવન માંહે ॥
સં૦ ॥ ખારહ ભાવના ભાવતાં, તે તાનના રસ સુખ દાય ॥ ૨૭ ॥ સં૦ ॥
ગારવ રજની સમાવતા, માયા રજની વિરામ ॥ સં૦ ॥ ધર્મધ્યાનસિંહાસને,
ઉદમ છત્ર ઉદામ ॥ ૨૮ ॥ સં૦ ॥ ચામર તપ બિહુ ભેદના, ગૌરવ ગુ
હિર નિશાણુ ॥ સં૦ ॥ ઋષિરામ એણી પરે રમે, ચરણ વસંત મંડાણુ ॥ ૨૯ ॥
સં૦ ॥ એમ આણુંદે અતિધણે, સેવ ગુરુ કુલવાસ ॥ સં૦ ॥ અનિયત વાસે
વસે સદા, ઉપયોગી અતિ ખાસ ॥ ૩૦ ॥ સં૦ ॥ જ્ઞાનવિમલ ગુરુ સેવના,
કરતા અહો નિશિ એમ ॥ સં૦ ॥ વિચરે શીખ દ્વદય ધરે, વધતે પૂરણપ્રેમ
॥ ૩૧ ॥ સં૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૨૫૫ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ગુરુ સેવાથી તે થયા, ગીતારથ ગુણ પાત્રા ॥ ભણે ભણાવે અતિધણું,
કરયા અનેક મુનિ છાત્ર ॥ ૧ ॥ નવવિધ બ્રહ્મીગુણે કરી, પાવન જેહનાં પા
ત્ર ॥ પુણ્યવંત નર જાણીયે, જે કરે તેહની યાત્ર ॥ ૨ ॥ દ્વાદશાંગી તણે
લહો, જેણે પૂર્ણ આમ્નાય ॥ સૂત્રારથ સૂઝા ધરે, તે શ્રીચંદ્ર ઋષિ રાય ॥ ૩ ॥
સારણુ વારણુ ચોયણુ, પડિચોયણુ સુશીખ ॥ સહે વહે ગુરુ આણુશું, સમ
ભાવે નહિં રીશ ॥ ૪ ॥ લોભ મહોદાધિ શોષવો, ધરી સતોષ અગસ્તિ ॥
છદ્ધાતિભિર ને અપહરે, અહોનિશિ જ્ઞાન મલસ્તિ ॥ ૫ ॥

॥ દાલ એકાવનમી ॥ રાગ મહાર ॥ મંદિરહમારે આએ ॥ એદેશી ॥

॥ કરી એણી પરે શુભ ભાયો મુણિંદ રાય ॥ કંઠા મૈત્રી પ્રમોદ કરણાને ઉ
પેક્ષા, એ ભાવના ચિત્ત લાયો ॥ મુણિંદ ॥ કંઠા શ્રીશ્રીચંદ્ર નૃપ રાયો ॥ મું
॥ એ આંકણી ॥ અકલ સરૂપ અનુપ અતુલ બલ, કર્મકાકટક હરાયો ॥
સત્વ પ્રધાન ઉદાર ગુણ દેખી, ચરણ ધર્મ નૃપતિ સહાયો ॥ મું ॥ ૧ ॥
શ્રીં ॥ શુભ માનસવૃત્તે મહાનયરે, શુભરૂચિ નયર વસાયો ॥ ગિરિવિવેક
વિજ્ઞાપ શિખરોપરિ, પ્રમદ નંદ નૃપ સરાયો ॥ મું ॥ ૨ ॥ શ્રીં ॥ ચિત્તએ
કામની જે થિરતા, ધર્મધ્યાન ગઢ પાયો ॥ અપ્રમત્તાભુવન ભૂમિકા, વચન
ખિમા દૃઢ પાયો ॥ મું ॥ ૩ ॥ શ્રીં ॥ આતમવીર્ય અપૂર્વ ઊક્ષાસે, શસ્ત્ર
સહસ સમવાયો ॥ શુત સદ્બોધ યોધ સેનાની, સંયમ સૈન્ય સમયો ॥ મું ॥
૪ ॥ શ્રીં ॥ ચક્રવિહ સત્ય ચતુર્મુખ દેવ, તિણશું વાંકો લિખાયો ॥ શુકલ ધ્યાન
મન મોજકી ફાળ, મંગલ નાદ વખાયો ॥ મું ॥ ૫ ॥ શ્રીં ॥ ધ્યાનારૂઢક્ષપ

કની શ્રેણિ, મોહ હરામી હરાયો ॥ પ્રથમ ગુણુકાણથી જાણ બલ મંડી, અણ
 મિથ્યાત્વ ગમાયો ॥ મુ. ॥ ૬ ॥ શ્રી. ॥ બંધ ઉદય ઊદીરણ સત્તા, પ્રકૃતિ
 નિકૃતિ કય ધાયો ॥ યાવત્ અપ્રમત્ત ગુણુકાણે, નિજ સંકેતે આયો ॥ મુ. ॥
 ૭ ॥ શ્રી. ॥ સ્થિતિ રસઘાત ગુણુસેણીને સંક્રમ, ચગિસેના ધૃતિ પા
 યો ॥ પંચાચાર મતંગજ મયમત્ત, અસવારીયે ઉપાયો ॥ મુ. ॥ ૮ ॥ શ્રી. ॥
 કામક્રમામ ધામ કીય દૂરે, જિનસે ભૂરિ ભમાયો ॥ સહજ સંતોષ પોષ ચંદ્ર
 હાસ્યે, દીયે દુશમન શિર ધાયો ॥ મુ. ॥ ૯ ॥ શ્રી. ॥ લોભ લહરી કીય
 ખડો ખડે, ઊપશમ મોહ ઉલટાયો ॥ અનુભવ શક્તિ તિહાં પ્રગટાવે, ગુણ
 પ્રગટનને ઊમાહયો ॥ મુ. ॥ ૧૦ ॥ શ્રી. ॥ શુદ્ધસ્વભાવ અનુભવ ઉપયો
 ગી, ચેતન જીવ દ્રવ્ય ઠહરાયો ॥ અનુપ યોગી નિજગુણ આભોગી, પણ દ્ર
 વ્ય અજીવ કહાયો ॥ મુ. ॥ ૧૧ ॥ શ્રી. ॥ અધ્યવસાય સ્થાનક ગતિ ચિરતા, તે
 ધર્મ અધર્મ ધરાયો ॥ તસ અવકાશ ચલાચલ હેતે, તે અવકાશ સહાયો ॥
 મુ. ॥ ૧૨ ॥ શ્રી. ॥ આયુઃસ્થિતિ સંકલન કરે તે, કાલદ્રવ્ય પર્યાયો ॥ એમ પ
 રદ્રવ્ય એક દ્રવ્ય ભાવે તે, શુક્લધ્યાન પ્રથમ પાયો ॥ મુ. ॥ ૧૩ ॥ શ્રી. ॥ એ
 ક દ્રવ્યમાંહે તેહ ગુણાંતર, સંક્રમથી પર્યાયો ॥ તિહાંથી અપર અવિચાર ક
 હીજે, તેતો બીજે પાયો ॥ મુ. ॥ ૧૪ ॥ શ્રી. ॥ શિવસેરી હેરી ઋતુપથે,
 યોગ નલિકા યંત્ર ઊપાયો ॥ આતમવીર્ય ઊદારતા દાર, ધ્યાનાનલ સલગા
 યો ॥ મુ. ॥ ૧૫ ॥ શ્રી. ॥ શુદ્ધક્રિયા ઉપયોગનું ફંગે, કપટકો કોટ ગિરા
 યો ॥ મોહકોટ શિર દોટ દેઈ આવણું, દુગનાસક ધરણું ધાયો ॥ મુ. ॥ ૧૬
 ॥ શ્રી. ॥ અંતરાય અપાયને જાણી, પંડિતવીર્ય પ્રગટાયો ॥ બલ પટ્ટતા જ
 લકુંડમાં જુકે, અરિયણ વર્ગ ઊડાયો ॥ મુ. ॥ ૧૭ ॥ શ્રી. ॥ ક્ષીણમોહ
 સિંહાસન તખતે, નિજ પરિણામ બેઠાયો ॥ બંધે એક બેંતાલીશ ઉદયે,
 સત્તાયે પણાસી સમુદાયો ॥ મુ. ॥ ૧૮ ॥ શ્રી. ॥ મૂલથકી ચઉવિધ ધાતી
 જે, તસ બલ જેર છિપાયો ॥ એકછત્ર પ્રભુતાઈ પામે, અવિચલ આતમ
 રાયો ॥ મુ. ॥ ૧૯ ॥ શ્રી. ॥ તિહાં નિર્વિદ્ધ સધન થઈ અમનો, ભાવપણે ગવ
 રાયો ॥ ચરણધર્મ ચક્રોહોઈ અહોનિશ, જગજશવાદ સવાયો ॥ મુ. ॥
 ૨૦ ॥ શ્રી. ॥ મોહ સહાય જ્ઞાનાવરણાદિક, દર્શનને અંતરાયો ॥ એચિહુને
 દેઈ દોટ તિહાં, પાપપંકને પકાયો ॥ મુ. ॥ ૨૧ ॥ શ્રી. ॥ ક્ષેપકશ્રેણીકી
 શક્તિ અનંતી, તિનસે કર્મ ખપાયો ॥ જ્ઞાનઅનંત અનંત લહે તખ, જયત
 નીશાન બજાયો ॥ મુ. ॥ ૨૨ ॥ શ્રી. ॥ જ્ઞાનવિમલ પ્રભુતાઈ પાઈ, સવિ

અરિવર્ગ ખપાયો ॥ કેવલજ્ઞાન તણો ગુણ પામી, આમર છત્ર ધરાયો ॥ મુન્
॥ ધ્યાન શુક્લ દોઈ પાયો ॥ મુન્ ॥ ૨૩ ॥ શ્રીન્ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૨૭૮ ॥

॥ દોહા ॥

॥ ઊત્સવ કરતા અતિ ઘણો, સકલ સુરાસુર વૃંદ ॥ લાયક નરનાયક મ
લી, ધરતા અતિ આનંદ ॥ ૧ ॥ કંચન કમલંદલ ઊપરે, બેઠા શ્રીમુનિરાય
॥ સુવર્ણ સિંહાસન પણ કરે, જિહ્વાં વિચરે તિણ ઠાય ॥ ૨ ॥ નિજ ગોકિર
ણુ પસારથી, દૂર કરે તમ રાશિ ॥ ભંચિકચિત્તના અતિ ઘણા, જેણીપરે
તરણી પ્રકાશ ॥ ૩ ॥ જનપદમાંહે વિચરતાં, દીયે બહુલા ઉપદેશ ॥ જ
સ દર્શનથી જીવનાં. નાસે સયલ કિલેશ ॥ ૪ ॥ શોભ સહસ અણુગારને,
દીખ દીયે નિજ હાથ ॥ તેહ અર્ધ્ય માને વલી, સાધવી ગુણમણિ સાથ ॥
૫ ॥ નિજ ધર્મોપદેશે કરી, કેઈ સમકિતવંત ॥ શ્રાવકવ્રત દીધાં બહુ, ક્રિયા
દાન ગુણવંત ॥ ૬ ॥ વચર વિરોધ શમાવતા, કરતા જન ઉપકાર ॥ સંવે
ગી શિર સેહરો, સમતા રસ જલધાર ॥ ૭ ॥ સાધુ પણે શ્રુતકેવલી, ટાલંતા
સંદેહ ॥ વલી થયા કેવલ કેવલી, ક્ષાયિક ગુણના ગેહ ॥ ૮ ॥

॥ ઢાલ બાવનમી ॥ ટોડર મહ જીત્યો રે ॥ એ દેશી ॥

॥ ગુણચંદ્રાદિક સાધુને રે, ઘાતી કરમ ક્ષય થાય ॥ શ્રીચંદ્રમુનિ
જીત્યા રે ॥ જીત્યા જીત્યા મુનિ સમુદાય ॥ શ્રીન્ ॥ ચંદ્રકસાદિક સાધવી
રે, કમલસિરિ સુખદાય ॥ શ્રીન્ ॥ ૧ ॥ કેવલ જ્ઞાનસહાય, શ્રી જિનધર્મને સુખ
સાય ॥ શ્રીન્ ॥ એ આંકણી ॥ સામોહતા સરગે ગઈ રે, એક ભવે લહેશે
મોક્ષ ॥ શ્રીન્ ॥ અવર સવે લખણાદિકા રે, સચિવે ટાડ્યા દોષ ॥ શ્રીન્
॥ કીધો કીધો કર્મનો શોષ ॥ શ્રીન્ ॥ જીત્યો જીત્યો રાગને રોષ ॥ શ્રીન્
॥ લહો આતમ ગુણનો પોષ ॥ શ્રીન્ ॥ ૨ ॥ બહુ શિષ્ય કેવલ પામીને
રે, પોહોતા મુગતિ મઝાર ॥ શ્રીન્ ॥ કેઈ અનુતરે ઉપના રે, જિહ્વાં છે એક
અવતાર ॥ શ્રીન્ ॥ સાહુણીનો પરિવાર ॥ એણીપરે તસગાતે સાર ॥ પા
મ્યા પામ્યા ભવનો પાર ॥ ધન ધન તસ અવતાર ॥ શ્રીન્ ॥ ૩ ॥ કેઈ વ
લી કડ્યે ઉપના રે, તેહના ત્રણ અવતાર ॥ શ્રીન્ ॥ પણ અધિકો કેઈને ન
હી રે, ભવના તાસ વિસ્તાર ॥ શ્રીન્ ॥ હસ્ત દીક્ષિત અણુ
ગાર, ઊત્તમ જસ આચાર, નિર્વહ્યા સંયમ ભાર ॥ શ્રીન્ ॥ ૪ ॥ પાંત્રીશ વરશ લગે પાલીયો રે, કેવલનો પર્વાય ॥ શ્રીન્ ॥ આઠ વરસ છદ
મસ્થમાં રે, તપ તપે દુષ્કર થાય ॥ શ્રીન્ ॥ દૂર અવશેષ અપાય, પાલે જે

પટકાય, ધર્મે જેહ અમાય, જગ જસ પડહ વખય ॥ શ્રી૦ ॥ ૫ ॥ બાર વ
રસ કુમર પણે રે, એકશત વરસનું રાજ ॥ શ્રી૦ ॥ એકશે પંચાવન આ
ગલે રે, આયુ સકલ શુદ્ધ સાજ ॥ શ્રી૦ ॥ વાધિ વાધિ બહુ જસ લાજ, સ
રે સારે ભવિજન કાજ, ગજે જેમ જલધર ગાજ, દેઘ દેશના મુનિરાજ ॥
શ્રી૦ ॥ ૬ ॥ સંયોગી ગુણુઠાણમાં રે, તિહાં શૈલેશી કરણ ॥ શ્રી૦ ॥ યોગ
તણી થિરતા ધરે રે, હોઈ અયોગી કરણ ॥ શ્રી૦ ॥ કરે કરે ધ્યાનનું શરણ,
કરે તિહાં કાયનું કરણ, દોય પાયે ભ્રંવ તરણ, હોય ચારે કર્મનું જરણ, સક
લ કર્મ નિર્જરણ, નહી ફરીને અવતરણ, અક્ષયસ્થિતિ નહી મરણ ॥ શ્રી
૦ ॥ ૭ ॥ પાલી પૂરણ આગિખું રે, વિપુલગિરિ અહિઠાણ ॥ શ્રી૦ ॥ કરી
અનશન આરાધના રે, પામ્યા તિહાં નિર્વાણ ॥ શ્રી૦ ॥ જુઓ જુઓ પુ
ણ્ય પ્રમાણ ॥ શ્રી૦ ॥ જસ અખંડિત આણ, મોહતિમિર ભર ભાણ, જસુ
નામેં કોડ કલ્યાણ ॥ શ્રી૦ ॥ ૮ ॥

॥ ઊક્તંચ ॥ ચરિત્રં ગાથા ॥ સાહિય વાહ સયંતો, તિખંડનિવ સ
યલ લલચય પયકમલો ॥ એગં છત્તં રજ્જં, પાત્રધં ઈંદુવ સિરિયં
દો ॥ ૧ ॥ કમ્મકુ ગંઠી અઠં, અઠહિં વરિસેહિં જોગ સથેણું ॥ સંખવિય
જેણુ મુણિ, સો સિરિયંદો કેવલી જયઓ ॥ ૨ ॥ ભવિયકમલાણુ વયણુ,
કરેહિં જો દિણુય સંવ બોહિતો ॥ વિહરધં કેવલિણુંતં, વંદે સિરિયંદ
રાયરિસી ॥ ૩ ॥ નિંવાણી ધમ્મતિથ્યે, પણપણુ સયાઉયં ચ પાલિત્તા ॥
સિદ્ધિં પત્તો જો તં, સિરિયંદણુ મહણુંત મહં ॥ ૪ ॥

॥ હાલ પૂર્વલી ॥ એમ ઉત્તમ શ્રીચંદ્રનું રે, ચરિત્ર સુણો સુખકાર ॥
શ્રી૦ ॥ અનુત્તર કે શિવ કે કલ્પની રે, ગતિ લહે તસ પરિવાર ॥ શ્રી૦ ॥
એ તપનો અધિકાર, આંખિલ વર્દ્ધમાન સાર, કરો તુમે ભવિનર નાર,
ધરિયેં ચિત્તમાં નિરધાર, જેમ હોય જયજયકાર, જ્ઞાનવિમલ ગુરૂ આ
ધાર ॥ ૯ ॥ શી૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૦૯ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એમ જોતમગણધર કહે, સુણિ ચેડામહારાજ ॥ ઐણિક આગલ વીર
જી, ભાંખ્યું મજ્જ સમાજ ॥ ૧ ॥ તેમ મેં પણ તુજ આગલેં કહ્યું ચરિ
ત્ર રસાલ ॥ એ આંખિલ વર્દ્ધમાન તપ, મહિમા સુણુ ઊજમાલ ॥ ૨ ॥
શ્રીચંદ્રકેવલીની કથા, પૃથા ધણી એમાંહિં ॥ વૃથા નહી એ વાતમાં, જેમ

જલદ ગાજ નિશિ માંહિ ॥ ૩ ॥ આડશે ચોવીશી પરહું, રહેશે એ તપ ના
મ ॥ કોઈ એહવો થાયશે, પ્રશ્ન કરેશે તામ ॥ ૪ ॥ કહો સ્વામી કોઈ એહ
વો, પહેલાં થયો છે ભૂપ ॥ તવ જ્ઞાની કહેશે તિહાં, શ્રીચંદ્રપ્રબંધ અનૂપ
॥ ૫ ॥ એમં નિસુણી ચેટક નૃપતિ, ગૌતમ ગણીથી વાત ॥ તપ કરવા થયો
ઊઘમી, લોક થોક સંઘાત ॥ ૬ ॥ ઇંદ્રભૂતિ ગણિવર ભણે, નિરાશંસ અ
નિદાન ॥ તપ તપે તેહિજ જગતમાં, તે નર રતન નિધાન ॥ ૭ ॥ એમ જ
ણી જે તપ તપે, ખેપે તે કર્મની રાશ ॥ હીજે તેહનાં ભામણાં, છૂટીજે ભવ
પાસ ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૧૭ ॥

॥ હાલ ત્રેપનમી ॥ રાગધન્યાશ્રી ॥ થુણીયો થુણીયો રે મેં, એ
મ મુનીસર થુણીયો ॥ એ દેશી ॥

॥ ફલીયો ફલીયો રે, મુજ અંગણ સુરતર ફલીયો ॥ શ્રીજિનરાજ કૃપા
થી સંપ્રતિ, થયો સવિથી હું ખલીયો રે ॥ મુજ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥
એ શ્રીચંદ્ર ચરિત્રને ભણતાં, અનુભવ આવી મલીયો ॥ તવ નવપદનું ધ્યા
ન ધરતે, મોહ મિથ્યામત ટલીયો રે ॥ મુ ॥ ૨ ॥ વિવિધ શાસ્ત્રના ભાવ
ગ્રહીને, સાર પરે સંકલીયો ॥ નવ રસ યદ્યપિ એહમાં દીસે, પણ નવમાં
રસમાં ભલીયો રે ॥ મુ ॥ ૩ ॥ દર્શન જ્ઞાન સ્વરૂપ છે એહમાં, નહી કિહાં વ
યણું ખલીયો ॥ પણ મૂઢને મન તેહ ન ભીજે, જેમ ઘનજલે મગ સલીયો રે
॥ મુ ॥ ૪ ॥ પંચાંગી સંમત ગીતારથ, ઓણાંસી પય તલીયો ॥ ગ્રહે અ
ર્થ જેમ અદત્ત ન લાગે, નાણી ન હોયે છલછલીયો રે ॥ મુ ॥ ૫ ॥ ખદ્ધ
અંતર મીઠાશન ધારે, જેમ ખીલુનો કલીયો ॥ ઉપકૃતિ ન કરે ને કરતાં વારે,
જેમ તરવર ખાવલીયો રે ॥ મુ ॥ ૬ ॥ સજ્જન સજ્જનતા નવિ મૂકે, જેમ
અગર અગ્ને પરજલીયો ॥ ચંદન છેદો કરે સુરભિતા, જેવાંસલો લેછ નિર્દલી
યો રે ॥ મુ ॥ ૭ ॥ સુસ્વર સુકવિ ને દ્વય વિકસ્વર, તસ મુખથી સાંભલી
યો ॥ આધિક સવાદ દીયે સાકર લવે, મિશ્રિત મોહક દલિયો રો ॥ મુ ॥ ૮ ॥
મૂઢ રહે એ નિસુણી કોરો, બોર માંહે જેમ ઠલીયો ॥ સ્યાદ્વાદનું રૂપ લહે
નવિ, આપમતિ ખાઝલીયો રે ॥ મુ ॥ ૯ ॥ શ્રોતાજન નિસુણીને હર્ષે, જે
મ જેઠી જલધિ ઉચ્છલીયો ॥ અજ્ઞાની એહમાં મૂંજયે, જેમ ગાધો પકે કલી
યો રે ॥ મુ ॥ ૧૦ ॥ માહારે તો ગુર ચરણ પસાયે, અનુભવ આવી મલી
યો ॥ વલી વિશેષે ગુણીના ગુણ ભણતાં, મગમાંહે ઘી ઢલીયો રે ॥ મુ ॥ ૧૧
॥ અંતર ભાવ ન સૂજે તેહને, જે હોયે મોહે છલીયો ॥ તેહ સદાગમસચિ

વ પસાયે, મિથ્યાબ્રાંતિ તમ ટલીયો રે ॥ મુ० ॥ ૧૨ ॥ એહ ચરિત્ર પવિ
ત્ર ભણુંતે, આજ દહાડો વલીયો ॥ જ્ઞાનવિમલસૂરિ ચરણકૃપાથી, મંગ
લ કમલા મલીયો રે ॥ મુ० ॥ ૧૩ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૩૦ ॥

॥ દોહા ॥

॥ એહ રાસનું ખાસ છે, આનંદ મંદિર નામ ॥ સુવિહિત સાધુનેં તેહમાં,
વસતાં સુખનું ઠામ ॥ ૧ ॥ શ્રીહરિભદ્ર સૂરિ તણા, ભાણેજ સંબંધ ॥ વલી
શિષ્ય સંબંધેં થયા, શ્રીસિદ્ધર્ષિજગંધ ॥ ૨ ॥ તેણે ચરિત્ર પહેલાં કહ્યું,
પ્રાકૃત ગાથાખંધ ॥ સંસ્કૃત તસ અનુસારથી, કીયો ચરિત્ર પ્રખંધ ॥ ૩ ॥
તસ અનુસારેં મેં કહ્યો, તાસ સરસ આધિકાર ॥ જે કાંઈ અસમંજસ હોવે,
લેજો સુકવિ સુધાર ॥ ૪ ॥ લોકમાંહે પણ એમ છે, જેવે મુખ તનુ સોભા
ગ્ય ॥ વ્યંગ અંગ જેવે ન કો, તેણીપરેં દોષનો ત્યાગ ॥ ૫ ॥ સજ્જનની પર
ષદમાંહે, ન હોવે ખલનો ચાર ॥ પણ વિનયીનેં વિનયનો, કરવાનો વ્યવ
હાર ॥ ૬ ॥ છે પ્રાણી સહુકો ભલા, આપાપણે આચાર ॥ પણ જે આગમ સા
ખ છે, તે વિરલા સંસાર ॥ ૭ ॥ તે ભણી આનંદમંદિરેં, વાસ વસો ગુણવં
ત ॥ એહ આનંદ મંદિર તણો, કહું સહુ સુણો સંત ॥ ૮ ॥ સર્વગાથા ॥
૨૩૩૮ ॥

॥ ઢાલ ચોપનમી ॥ લાછલદે માત મહાર ॥ એ દેશી ॥

॥ આનંદમંદિર વાસ, પૂરો સુગુણ નિવાસ ॥ આજ હો ભાવેં રે દેખાડું
મંદિર કેરડાળ ॥ ૧ ॥ જીરેજીહો ભાવેં ॥ શ્રીશંખેશ્વર પાસ, થુતિ મંગલ
ગુણ રાશ ॥ આજ હો જણો રે તે સૂઝી સુથિર છે ભૂમિકાળ ॥ ૨ ॥ આ
ર આધિકાર ચાર ધાર, શોભા આધિક ઊદાર ॥ આં ॥ ચોથે રે અધિકારેં શો
ભા અતિધણી જી ॥ ૩ ॥ એકશત આઠ રસાલ, વિવિધ રાગની ઢાલ ॥ આં
॥ જણો રે તે થંભા અનુપમ ગેહના જી ॥ ૪ ॥ ગોંખ તણા બહુ જોષ, જિ
નગુણ સ્તુતિના પોષ ॥ આં ॥ તેહમાં રે બેસંતાં મનડું ઊઠ્ઠિસેજી ॥ ૫ ॥ સુસઢા
દિક અધિકાર, સંબંધ વિવિધ પ્રકાર ॥ આં ॥ જણો રે સાતે તે ભૂમિ સો
હામણી જી ॥ ૬ ॥ જ્ઞાન દર્શના ચારિત્ર, તાસ સ્વરૂપ વિચિત્ર ॥ આં ॥ દી
સે રે અતિ મહોટા જેહમાં ઓરડા જી ॥ ૭ ॥ સિદ્ધાચલ સૌભાગ્ય, પરમેષ્ઠિ
પરભાગ ॥ આં ॥ પોહોઢી પટશાલો પોહોલી ગેહની જી ॥ ૮ ॥ પંચાચાર
વિચાર, સમકિત રૂપ ઊદાર ॥ આં ॥ કહીયેં રે તે પેટી ગુણુરચણું તણી જી
॥ ૯ ॥ ગાથાદિક બહુ સૂક્ત, વિવિધ કવિત સંયુક્ત ॥ આં ॥ શોહે રે મ

ન મોહે દઢતર આંગણું ॥ ૧૦ ॥ સુગુર સુદેવ સુધર્મ, દાખ્યા તેહના મ
ર્મ ॥ આં ॥ ઊપર આચ્છાદન ભવદુઃખ વારતાં ॥ ૧૧ ॥ વધતી છે જેઠા
લ, તે ધ્વજપટ સુકુમાલ ॥ આં ॥ મહિમા રે દીપતો ચિહ્નદિશિતે કરે ॥
૧૨ ॥ ઇત્યાદિક બહુ વસ્ત, જેહમાં અછે રે પ્રશસ્ત ॥ આં ॥ આલોચણ
ની શોધિ જે ધર ઘોલીયું ॥ ૧૩ ॥ જેહમાં રોગને શોગ, નહી જિહાં દુ
ષ્ટ સંયોગ ॥ આં ॥ દીસે રે બહુ ઠામે લાલ અનેકધા ॥ ૧૪ ॥ તે ભણી
એ અભિરામ, આનંદમંદિર નામ ॥ આં ॥ થાપ્યું રે ગુણ જાણી પ્રાણી
એ સુણો ॥ ૧૫ ॥ સંઘ વસો એ માંહિ, આણી અધિક ઉત્સાહે ॥ આં
॥ શુણીયો રે એ સંઘને પવયણમ ઘણું ॥ ૧૬ ॥ સંઘ તે ગુણમણિ ખા
ણ, રોહણાયલ સમ જાણ ॥ આં ॥ મંડણ ત્રિભુવનનો સંઘ ને જાણીયે
॥ ૧૭ ॥ સંઘ તે શરીને સૂર, પુણ્ય પ્રતાપ પડૂર ॥ આં ॥ ચક્ર નગર
રથ કજ ઉપમ લહે ॥ ૧૮ ॥ મેરૂ સુરેંદ્રને સિંધુ, સંઘ તે જગનો બંધુ ॥
આં ॥ એહવી રે કીર્તિકહી જાણ સંઘની ॥ ૧૯ ॥ જિનઆણા આધાર,
વરતે જે સંસાર ॥ આં ॥ તેહવો રે શ્રીસંઘ વસો એણે મંદિરે ॥ ૨૦
॥ યતઃ ॥ સંઘોયં ગુણરતન રોહણગિરિઃ, સંઘસ્સતાં મંડનં ॥ સંઘોયં પ્રબલ
પ્રતાપ તરણી, સંઘો મહામંગલં ॥ સંઘોડભીષિત દાનકલ્પ વિટપી, સં
ઘો ગુરુત્યો ગુરુઃ ॥ સંઘઃ સર્વજનાધિરાજ મહિતઃ, સંઘશ્ચિરં નંદતા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—આ સંઘ છે તે રતના પર્વત સમાન છે અને સજ્જન પુરુષનું મંડન છે.
તથા પ્રબલપ્રતાપવાલા સૂર્યસમાન છે, મહામંગલકારી છે, અને અભીષિત દાન દેવામાં
કલ્પવૃક્ષ સમાન છે, અને મોહોટામાં મોહોટો સંઘ છે તથા સર્વજનાધિરાજે પૂજિત
એવો આ સંઘ છે તે ઘણાકાલપયંત આનંદ પામે ॥ ૧ ॥

॥ પૂર્વઢાલ ॥ જેહમાં ગુરૂની વાણ, કહી ઊપદેશની ખાણ ॥ આં ॥
જાણો રે તે ધરમાં વિવિધ સુખાશિકા ॥ ૨૧ ॥ એ મંદિરની રખવાલ,
વિજ્યા અતિ સુકુમાલ ॥ આં ॥ જિનની રે વાણી છે શ્રીભુવનેશ્વરી ॥
૨૨ ॥ જગદંબા જગઆધાર, જેહની શક્તિ અપાર ॥ આં ॥ ગાયે રે ષટ્ઢ
શનમાં બહુ નામે કરી ॥ ૨૩ ॥ દેશના સુખડી પાય, ભાંજે ભુખડીના અ
પાય ॥ આં ॥ થાયે રે તૃપ્તા ભવિ પ્રાણી તાસ સવાદથી ॥ ૨૪ ॥ તિહાં
તાંબૂલ અમૂલ, ગ્રહો ભવિજન અનુકૂલ ॥ આં ॥ અહોનિશિ આરોગી નિ
ત્ય રોગી ટલો ॥ ૨૫ ॥ એલા ક્ષમા દયા જવંત્રિ, સત્ય લાવંગ વિ
ચિત્ર ॥ આં ॥ કારણ્ય પૂગીફલ સદ્ગતને ભેલીયે ॥ ૨૬ ॥ તત્ત્વોદય તે

ખરાસ, દાનાદિક શુદ્ધવાસ ॥ આ૦ ॥ શીલ આચારણાદિક નાગર વેલડી ॥
 ॥ ૨૭ ॥ શ્રીજિનરાજે દીધ, એ તાંબૂલ વિશુદ્ધ ॥ આ૦ ॥ એહવાં રે બીડાં
 ખાઈને શુચિ રંગે રમો ॥ ૨૮ ॥ જ્ઞાનવિમલ ધરી નેહ, એહ આનંદ મ
 દિર ગેહ ॥ આ૦ ॥ ઉઘમ આણીને એ ધર સુખ હેતે કરયું ॥ ૨૯ ॥ યતઃ
 ॥ કાવ્ય ॥ એલા યત્ર દયા ક્ષમા ચલચલી, સત્ય લવિંગ પરં ॥ કારણ્ય
 કમુકી ફલાનિ વિદતિ સ્યૂર્ણસ્તુતત્વોદયઃ ॥ કર્પૂરં મુનિદાન મુત્તમગુણં શીલ
 સુપત્રોચ્ચયો, ગ્રહ્યેવ ગુણકૃન્નિજનેર્ત્રિગદ્ધિતં તાંબૂલમેતન્નનાઃ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—હુ ભવિજનો શ્રીજિનેદ્રે કહ્યું એવું તાંબૂલનું ખીડું જે છે તેને, ગ્રહણ
 કરે કેવું તાંબૂલ છે ! તે કે જેમાં દયારૂપ એલચી છે અને ક્ષમારૂપ જાવંત્રી છે, અને સત્ય
 રૂપ લવિંગ છે, કારણ્યરૂપ સોપારી છે, મુત્તવોદયરૂપ મૂનો છે, મુનિને દાનરૂપ જેમાં,
 ખરાસકપૂર છે, આચાર રૂપ જેમાં નાગરવેલનું પાન છે ॥ ૧ ॥

પૂર્વઢાલ ॥ જિહાં રવિ શશિનાં તેજ, સિંધુ ધરાને હેજ ॥ આ૦ ॥
 આનંદમંદિર એ તિહાં લગેં થિર રહે ॥ ૩૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૬૮ ॥
 ॥ દોહા ॥

॥ અતીત ચોવીશી એહથી, થઈ પહેલી જેહ ॥ નિર્વાણીજિન તીરથે,
 થયો એહ ગુણગેહ ॥ ૧ ॥ તે સંબંધ તપ ઉપરે, સંપ્રતિ વીરજિણુંદ ॥ જો
 તમ પ્રમુખ પરંપરા, વલી જે પૂર્વ સૂરિંદ ॥ ૨ ॥ તેણે કથિત ચરિત્રથી, તસ
 અનુસારે પ્રગટ ॥ ઢાલરૂપ એ બાંધીયું, મનમોદે ગહગટ ॥ ૩ ॥ અત્તાગમ
 નેં અનંતરા, પરંપરાગમ જેહ ॥ ગ્રહ્યું વચન પ્રમાણ છે, તેહિજ નિસ્સંદેહ ॥
 ૪ ॥ આપમતિ અભિનિવેશીયા, અવિનયીને બહુ માય ॥ તેહનાં વચન પ્ર
 માણતાં, બહુ સંસારી થાય ॥ ૫ ॥ જિન આણા આગલ કરે, નયગમ ભંગ
 પ્રમાણ ॥ સ્યાદ્વાદિ શુદ્ધ કથક જે, જ્ઞાન ક્રિયા અહિઠાણ ॥ ૬ ॥ તેહનાં વચ
 ન પ્રમાણતાં, સમકેત નિર્મલ થાય ॥ સમકેતથી ચારિત્રનાં, ગુણ સંવલાઠહરા
 ય ॥ ૭ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૭૫ ॥

॥ દાલ પચ્યાવનમી ॥

રાગ ધન્યાશ્રીમાં ॥ તપગચ્છકો સુલતાન સોહાવે ॥ એ દેશી ॥

॥ તપગચ્છ નિર્મલ જેમ ગંગાજલ, લાયક નાયક તેહનાં ॥ શ્રીઆનં
 દવિમલ સૂરીશ્વર, સંપ્રતિ સંવેગગુણ જેહનાં ॥ ૧ ॥ સુણજે ભવિયણ સાધુ
 તણા ગુણ, ભણજે ભાવ ધરીને ॥ જિનદરિસન મુનિવંદન એબેહું, મહે
 ટી કરણી ભવિને ॥ ૨ ॥ એ આંકણી ॥ ક્રિયાઊદ્ધાર કરીને જેણે, શાસન

શેલ ચઢાઇ જી ॥ કુમતિજલધિમાં પડતા જનને, બોધિ દીયો સુખદાયીજી ॥
 ॥ સું ॥ ૩ ॥ શ્રીવિજયદાન સૂરીશ્વર સુંદર, તસ પટ દિનકર સરિખા જી ॥
 ॥ અઢી લાખ જિનખિંબ પ્રતિષ્ઠા, જિનમતે સૂધા પરખ્યા જી ॥ સું ॥
 ૩ ॥ હીરો શ્રીહીરવિજયો સૂરિ, કીર્તિ સજી જેણે ગોરીજી ॥ સાંધ' અકખમર
 નેં નિજ વયણે, જિનમતશું મતિ જેરીજી ॥ સું ॥ ૪ ॥ સાંધ' સલિમ આ
 ગલ જયવરિયો, શ્રીવીજયસેન ગુણ દરિયોજી ॥ ખિરદ સવાઇ જગતં
 ગુરુ દરીયો, મતિ સુરગુરુ આધકરીયોજી ॥ સું ॥ ૫ ॥ શ્રીવિજયદેવા
 સૂરીશ્વર તસ પટે, ઉદયો અભિનવ ભાણજી ॥ આચાર્ય શ્રીવિજય સિંહ
 સૂરીશ્વર, જ્ઞાન ક્રિયા ગુણ ભાણજી ॥ સું ॥ ૬ ॥ અનુક્રમેં તે આચારજ
 સુર પ્રતે, પ્રતિબોધનનેં પોહોતાજી ॥ શ્રીવિજયદેવસૂરિ નિજ પટે થાપે,
 શ્રીવિજયપ્રભ સૂરિ વિનીતાજી ॥ સું ॥ ૭ ॥ સંપ્રતિ જે જયવંતા હુંતા,
 તસ ગચ્છ શોભાકારીજી ॥ શ્રીઆનંદવિમલ સૂરિ દિક્ષિત, કવિધર્મસિંહમતિ
 સારીજી ॥ સું ॥ ૮ ॥ તસ શિષ્યશ્રીજયવિમલવિબુધ વર, કીર્તિવિમલ શિ
 ષ્યતેહનાજી ॥ શુદ્ધાચારી શુદ્ધ આહારી, ખિરદ કહીજેં તેહનાંજી ॥ સું ॥ ૯
 ॥ શ્રીનયવિમલ પંડિત વૈરાગી, શિષ્ય તેહના લહીયેંજી ॥ શ્રીવિજયપ્રભ
 સૂરિની આણા, શીશ ધરી નિર્વહીયેંજી ॥ સું ॥ ૧૦ ॥ ધીરવિમલ પંડિત ત
 સ સેવક, સમયમાનેં શુદ્ધ વાણીજી ॥ શક્તિ પ્રમાણ ક્રિયા અનુસરતાં, શી
 ખવતા ભવિષ્યાણીજી ॥ સું ॥ ૧૧ ॥ વર્દ્ધમાન તપ કારક તેહના, લખિધવિ
 મલ શિષ્ય તેહનાજી ॥ લઘુ સેવક નયવિમલ વિબુધની, બુધમાં સખત જગી
 સાજી ॥ સું ॥ ૧૨ ॥ સયણ સહાયે ચિત્ત નિરમાયેં, ઊપ સંપદ કરી લી
 ધુંજી ॥ આચારજપદેં જ્ઞાનવિમલ ધતિ, નામ થયું સુપ્રસિધ્ધુંજી ॥ સું ॥ ૧૩ ॥
 નિધિ યુગ મુનિ શાશિ સંવત માનેં, ॥ ૧૭૨૯ ॥ ફાગુણ સુદી પંચમી દિવસે
 જી ॥ પત્તન નયર તણે તસ પાસેં, પદ પામ્યું શુભ દેશેં જી ॥ સું ॥ ૧૪ ॥
 વિજયપ્રભસૂરિનેં પાટે, પખખ સંવેગ સુહાયા જી ॥ જ્ઞાનવિમલ સૂરિ સંપ્ર
 તિ દીપે, તેજેં તરણી સવાયા જી ॥ સું ॥ ૧૫ ॥ તેણે એ આનંદમંદિર
 નામેં, રાસ કરયો સુખહેતેં જી ॥ સાગર વિજય બહુ સમવાયેં, સુણવાને
 સંકેતે જી ॥ સું ॥ ૧૬ ॥ રાંધણપુર સેહેરેં પ્રારંભ્યો, સંપૂર્ણ થયો તિહાં
 હિ જી ॥ નભ મુનિ મુનિ વિધુ (૧૭૭૦) સંવત માનેં, અધિક અધિક ઉચ્છા
 હિં જી ॥ સું ॥ ૧૭ ॥ મહાશુદ્ધિ અર્જુન્યાલી તેરશ, પુષ્પારકનેં યોગેં જી
 ॥ સ્નાત્રોચ્છવ દિનેં ચઢ્યો પ્રમાણેં, એથી સુખીયો સવિ લોગ જી ॥

સુ૦ ॥ ૧૮ ॥ અરિહંત સિદ્ધ સુસાધુ ધર્મનાં, મંગલ ઐહી ચાર જી ॥
 એ આનંદમંદિરમાં તેહથી, સુખીયો સહુ સંસાર જી ॥ સુ૦ ॥ ૧૯ ॥ એક
 શત એકાદશછે ઢાલા, નવનવ બંધ રસાલા જી ॥ સેત છાંહોત્તેર ગુણ્યાલ
 ગ્રંથે, ભણતાં મંગલ માલા જી ॥ સુ૦ ॥ ૨૦ ॥ સર્વગાથા ॥ ૨૩૯૫ ॥

ધૃતિશ્રી શ્રીચંદ્રખંધે પ્રવાસચર્યાયાં ૧ તાપસ પ્રતિજ્ઞગર ૨ સ્વર્ણ
 સિદ્ધિ પ્રાપણ ૩ શ્રીપર્વતે ગમન ૪ લિલ્લમોચન ૫ અયકુંભ સ્વર્ણી કરણ
 ૬ સ્થાને સ્થાને કન્યાપાણિગ્રહણ ૭ કરકોટદ્વીપ ગમન ૮ તત્ર ઉમા ખંધ
 રામુખાત્ર જ્ઞાત પિતૃદુઃખં તમીરાકરણાર્થ નિમિત્ત ૩૫ ધરણ ૯ પાતાલ નગ
 રીત કન્યા પાણિગ્રહણ ૧૦ ચંદ્રહાસ્યખંડ પ્રાપણ ૧૧ વિદ્યાસાધન ૧૨ તત્ર
 વને અવધૂભવન માતૃમિલણ ૧૩ સ્વરક્ષણ તત્ર જંતુગુહાંતજ્વલન પિતૃરક્ષણ
 ૧૪ ગજવશી કરણ ૧૫ લિલ્લધર્મોપદેશકથન, ૧૬ મોહની પ્રતિબોધન વિ
 વિધ વિનોદ વિલોકન ૧૭ ભાટકે પાણી ગ્રહણ ૧૮ રાજ્યપુત્રખંધમોચન
 ૧૯ શીલદૃઢકરણ ૨૦ રાજમિલણ ૨૧ બંધુજન્મા મહાકરણ ૨૨ સકલસ્ત્રી
 સમુદાયી કરણ ૨૩ વૈતાલયગમન ૨૪ તદ્રાજ્યાદિ બહુજ્ઞાલ પ્રાપણ ૨૫ ધ
 મોપદેશ શ્રવણ ૨૬ સ્વભવપ્રચ્છન ૨૭ શ્રાદ્ધધર્મ અંગીકરણ ૨૮ રાજ્યસ્થા
 પન ૨૯ પ્રતાપસિંહાદિ પિતૃ માતૃ સંયમગ્રહણ શિષ્યાસહન સુસઠ કથા કથ
 ન ૩૦ ધર્મકરણી કરણ ૩૧ સુતાદીનાં દેશરાજ્યાદિ વિતરણ ૩૨ સ્વયં દીક્ષા
 ગ્રહણ ૩૩ કેવલ જ્ઞાન પ્રાપણ ૩૪ પરિવાર દીક્ષણ ૩૫ આત્મનિર્વાણ ગમન
 આનંદમંદિર ગુણ પ્રગટન ઇત્યાદિનેક વિચારસારમય આનંદમંદિર ના
 મ્નિ રાસકે ચતુર્થોડધિકારઃ સમાપ્તઃ ॥ સમાપ્તોયં ગ્રંથઃ ॥

ધૃતિ શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરિ વિરચિત શ્રીચંદ્ર કેવલીનો રાસ સમાપ્ત

આ પુસ્તકને આગસથી ગ્રાહક થઈ આશ્રય આપનારા સાહેબોનાં મુખારક
નામ નીચે દાખલ કરીયે છેયે.

શેઠ હરભમ નરસી. નલીયા. ૨૫	શેઠ મેધજી શિવજી. નલીયા. ૨
„ કેશવજી નાયક. કોઠારા. ૨૫	„ લધ્ધા પેથરાજ. સુથરી. ૨
„ ત્રિકમજી મૂલજી. સુથરી. ૨૫	„ તેજપાલ જગસી. કોઠારા. ૨
„ પરખત લધ્ધા. સાધાણ. ૨૫	„ વેરસી દેવસી. પરબજી. ૨
„ માડણુ તેજશી. સાધાણ. ૧૫	„ ચતુર્ભુજ દેવજી વારાપધર. ૨
„ બુધ્ધા હીરજી ડોસા. તેરા. ૫	„ ધારસી રતનશી. તેરા. ૨
„ ઉમરસી વેલજી. કોઠારા. ૫	„ દેવસી ભીમા. સાધાણ. ૨
„ જોડાભાઈ વર્ધમાન. જાંબો. ૫	„ નેણસી દામજી. પરબજી. ૨
„ લાલજી ભીમસી. નલીયા. ૫	„ શામજી જીવરાજ. અરખાણા. ૨
„ મેરજી ભીમસી. તેરા. ૫	„ રાધવજી રામજી. તેરા. ૨
„ ભારમલ ભોજરાજ. „ ૫	„ ધનજી માલસી. નલીયા. ૨
„ નરશી જોડા. વરાડીયા. ૫	„ ભવાનજી ચાપસી. રાપુર. ૨
„ જવત વસાઈઆ. નલીયા. ૫	„ દેવજી લાલજી નલીયા. ૨
„ કાનજી રાજપાલ. પરબજી. ૫	„ ભોજરાજ દેવસી. પત્રી. ૨
„ રતનશી દેવસી. વારાપધર. ૫	„ દેવસી ભીમા. નવાવાસ. ૨
„ ખેતસી મૂળજીની કુંપની. ૫	„ મેધજી ચાંપસી. મોટી ખાખર. ૨
„ ત્રિકમજી વેલજી. કોઠારા. ૩	„ શામજી મુલજીની કુંપની. ૨
„ લાલજી દેવસી. સાંયરા. ૩	„ પ્રાણજીવન ડાહ્યાભાઈ
	મોરખી. ૨
„ ભારમલ પરખત. નલીયા. ૨	„ રતનશી વીરજી. રતાડીયું. ૨
„ લખમસી દેવસી. સાંયરા. ૨	„ ગોવિંદજી શિવજી. વરાડીયા. ૨
„ હીરજી ઉકડા. નલીયા. ૨	„ નથુભાઈ સૂરચંદ. માંડણ. ૨
„ ડાહ્યાભાઈ કલ્યાણજી. નલીયા ૨	„ દામજી મેધજી. સુથરી. ૨
„ કુંગરશી શેજપાલ. તેરા. ૨	„ લીલાધર વીથર. નલીયા. ૨
„ રતનસી ચતુર્ભુજ. તેરા. ૧	„ પરખત ભાણુજી. અરખાણા. ૧
„ મૂલજી લખમસી. નલીયા. ૧	„ શામજી ભવાન. વારાપધર. ૧

„ માણકચંદ નાંગસી. નલીયા. ૧
 „ માણક મેઘરાજ. નલીયા. ૧
 „ પાશુ સાંગણ. નલીયા. ૧
 „ ચતુર્ભુજ દેવજી. તેરા. ૧
 „ દેવજી શોજપાલ. નલીયા. ૧
 „ નેણુશી-તેજપાલ. સાંયરા. ૧
 „ કેવલચંદ બેચરદાસ. ૧
 „ હીરાચંદ અમીચંદ. ૧
 „ છગનલાલ ખીમજી. ૧
 „ ઘેલા લખમશી. ડાઠારા. ૧
 „ ગોરજીવિદ્યાવિજય રત્નવિજય
 જી. ગામ પાલડી. ૧
 „ ધારશી દેવજી. ૧
 „ ધરમસી હંસરાજ. ૧
 „ કાનજી જીવરાજ. ૧
 „ વેરસી પૂંજ. સુજપુર. ૧
 „ નેણુશી વેરશી. ખારઈ. ૧
 „ અરજણ વેલજી. જખૈ. ૧
 „ હીરજી વેરસી જખૈ. ૧
 „ લાલજી ખીમજી. સાંયરા. ૧
 „ ખેતસી દેવજી. સુજપુર. ૧

„ દેવજી પરખત. રેડલીયા મંજલ. ૧
 „ ચાંપસી માવજી. વરાડીયા. ૧
 „ મૂલજી-ઉઠકડા. વરાડીયા. ૧
 „ હજી મૂલજી. સુથરી. ૧
 „ નરસી ઘેલા. તેરા. ૧
 „ લખમસી ગોવાનરદે. ડાઠારા. ૧
 „ ત્રિકમ વેલજી. નલીયા. ૧
 „ કાનજી માણ. ૧
 „ ગંગાજલ મૂલજી. ડાઠારા. ૧
 „ પૂનસી શિવજી. સાંયરા. ૧
 „ ઓધવજી દેવજી જામનગર. ૧
 „ ચાંપસી ભારા. દેસલપુર. ૧
 „ સાકલચંદ કપૂરચંદ. મુંદરા. ૧
 „ વીરચંદ થોભણ. માંડવી. ૧
 „ લલ્લુભાઈ-જીજમ. પાટણ. ૧
 „ તારાચંદ હીરાચંદ. ભરૂચ. ૧
 „ મેઘજી માલસી. પત્રી. ૧
 „ ભાણજી ભીમશી. લાલા. ૧
 „ રતનસી કુરસી. સુથરી. ૧
 „ મેઘજી હેમરાજ. વરાડીયા. ૧
 „ વેલજી શિવજી. ડાઠારા. ૧

